

Oedipus aegyptiacus ,
hoc est Universalis
hieroglyphicae veterum
doctrinae, temporum
injuria abolitae,
instauratio... - [...]

Kircher, Athanasius (1602-1680), Schott, Gaspar (1608-1666). Oedipus aegyptiacus , hoc est Universalis hieroglyphicae veterum doctrinae, temporum injuria abolitae, instauratio...
- Athanasii Kircheri,... Oedipi aegyptiaci tomus secundus. Gymnasium, sive Phrontisterion hieroglyphicum in duodecim classes distributum... Pars prima [-altera]. - Athanasii Kircheri. 1652-1654.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer [ici pour accéder aux tarifs et à la licence](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

ATHANASII KIRCHERI
SOC. IESV
OE D I P I
AEGYPTIACI

Tomi Secundi

PARS ALTERA

Complectens Sex posteriores
Classes.

Felicibus Auspicijs

FERDINANDI III.
CAESARIS.



ROMÆ,

Ex Typographia Vitalis Mascardi, Anno M DC LIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

SYNOPSIS PARTIS II. TOMI SECVNDI.

CLASSIS VII. *Mathematica hieroglyphica.* Complectitur quadrivium Mathematicum, hoc est, Arithmetica, Geometria, Musica, & Astrologia.

CLASSIS VIII. *Mechanica, siue Architectonica.* Inuestigat prodigiosarum Ægyptijs vsitatarum machinarum constructionem.

CLASSIS IX. *Iathrica, siue Medicina hieroglyphica.* Ægyptiorum in medendo rationem & methodum declarat; item de naturali & præternaturali singulorum membrorum cura; vbi & de herbis, lapidibus, animalibus, amuletis medicamentis, encephalorumque exorcismis multa curiosa ex hieroglyphica doctrina eruuntur.

CLASSIS X. *Chimica.* Alchimiam hieroglyphicam, eiusque mysteria hieroglyphicè exhibita pertrahat.

CLASSIS XI. *Magica, siue Magia hieroglyphica.* Originem oraculorum, diuinationum Ægyptijs vsitatarum species, sculpturas magicas, amuleta, phylacteria & periapta; Gnosticonum præterea Telesmata, & Camæa fusè vnà cum superstitionum occurrentium confutatione, in ordine ad hieroglyphicorum intelligentiam exponit.

CLASSIS XII. *Theosophia Metaphysica, siue Theologia hieroglyphica;* In qua Veterum Zoroastris, Hermetis, Orphei, Pythagoræ, Platonis Theologia cum Ægyptiaca comparata fontes hieroglyphicæ doctrinæ aperit; vbi SS. Triadis mysterium iam tum ab Ægyptijs, à primis Mundi Patriarchis successiuâ traditione acceptum vario hieroglyphicorum ornatu exponitur; Angelorum & Dæmonum natura, atque in singulas mundanarum rerum Classes præsidium, eorundemque descensus attractusque cum varijs cœrimonijs, ritibusque in sacrificijs per suffumigia, odoramenta, herbas, lapides peragi solitis describitur, atque adeo clarè Obeliscos, cœterasque hieroglyphicas inscriptiones nihil aliud, quàm dictarum rerum exhibitionem continere, variè demonstratur.





OEDIPI AEGYPTIACI

Tomi Secundi

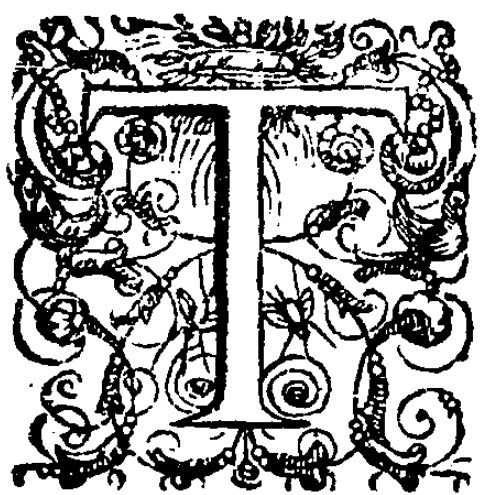
PARS ALTERA.

CLASSIS VII. MATHEMATICA
HIEROGLYPHICA.

PROOEMIUM

AD GLORIOSISSIMUM

FERDINANDVM III.
IMPERATOREM ROMANORVM
SEMPER AVGVSTVM.



AMETSI Mathematicæ disciplinæ statim ab ipsis nascentis Mundi incunabulis, uti ex 4. cap. Geneseos ostenditur, in vsu fuerint, Maxime Cæsar; cultum tamen earum post diluvium sibi primò Chaldaea, deinde Ægyptus am-
biuit, uti ex turris omnibus seculis celeberrima exstructione à Nembrod peracta, reliquorumq; ædificiorum à Semiramide, & ex pyramidum ab Ægypti Regibus exstructarum historia constat; quæ quidem admiranda opera sine mathematicum peritia minimè fieri potuisse ij soli nòrunt, qui in Architectonica facultate, Geometriæ & Arithmeticæ necessarium vsum experiuntur. Fuit autem in huiusmodi disciplinis addiscendis tantus Ægyptiorum ardor, tanta harum æstimatio & reuerentia, ut nemini Prophetæ, Sacerdotis, aut sapientis titulus concederetur, qui non priùs hisce eximie fuisset imbutus. Et ut interim omittam utilitatem maximam, atque ingentia quæ ex hisce in Rempublicam, tum politicam, tum Oeconomicam redundabant emolumenta; certè Sacerdotes tanto eas studio præ reliquis sectabantur, tam altè susci-
pie-

Ægyptij & Chaldæi post diluvium n. Matheseos inventores.

Ægyptij Sapientes perfectissimi Mathematici.

Veritatis in-
quisitio tota
est in Mathe-
maticis disci-
plinis.

Quadrivium
Mathemati-
cum.

piebant, ut nullum esset adeo in sacra Theosophia reconditum mysterium, quod non symbolicis Arithmeticae & Geometriae ratiocinijs se recludere posse sperarent. Cum enim sensibilia, eorum quae inuisibilia sunt, quaedam veluti simulachra existant, atque adeo omnia quandam ad se inuicem, tametsi occultam nobis atque incomprehensam, proportionem habeant, hæc autem sine similitudine concipi non possint; hinc Veteribus eas maxime imagines & similitudines in supernorum continua contemplatione adhibere visum fuit, quæ uti simplices abstractioresq; ita sublimium quoque rerum rationes aptius exprimerent; cuiusmodi sunt rerum mathematicarum contemplationes, quæ cum circa numeros, & figuras Geometricas ut plurimum occupentur, eam speculationum pepererunt abundantiam, ut nemo è Veterum magnis viris aliâ, præterquam dictâ viâ, ardua diuinarum rerum mysteria aggressus sit. Hinc appositè Boëtius, nullum diuinorum scientiam ἀρεσκύνειν attingere posse asserit. Pythagoras verò, Platoq; eorumq; sectatores omnem veritatis inquisitionem in numeris & geometricis figuris posuerunt; imò D. Augustinus numerum rerum creandarum in animo Conditoris principale exemplar fuisse ex Platone probat; Aristoteles aliter sanè nobis Mathematicarum specierum differentiam, quàm per numerorum cooperationem tradere non potuit; cum enim de formis naturalibus, quomodo una in alia, scientiam tradere vellet, ad Mathematicas sibi formas necessariò confugiendum censuit, dum dixit, Καθάπερ τριγώνον ἐν τῷ τετραγώνῳ, καὶ ὁ τετράγωνος ἐν τῷ ὀκτώγωνῳ, Sicut trigonum, inquit, est in tetragono, ita & inferius inest in suo superiori; quæ postea fusiùs explicabuntur. Et ut multa paucis complectar, tota veritatis doctrina, Boëtio teste, tum multitudine, tum magnitudine comprehenditur. Quæ omnia ab Ægyptijs Veteres hausisse Græcos, nulli dubium esse debet; illi enim uti primi literarum, Mathematicarumque inuentores, ita & earum freti notitia ijs maxima quæuis superiorum Entium mysteria exprimebant, ut paulò post apparebit. Diuiserunt autem totum Mathematicum obiectum in quadruplices facultates, unde & nomen eis in hunc vsque diem mansit quadriuij Mathematici, suntq; Arithmetica, Geometria, Musica, Astrologia. Ex quibus deinde, veluti ex prædiuiti fonte, quatuor riuus insigni, alij & alij riuuli emanantes Ægyptiorum palæstram mirum in modum auxerunt. Quas inter celeberrimæ fuerunt, Mechanica, Architectonica, & reconditior illa Magiæ naturalis pars, quæ in machinarum omnis generis impenetrabili quadam ingenij dexteritate construendarum notitiâ consistit; quam & ideo Thaumaturgicam recentiores appellandam duxerunt. De quibus singulis in hac & sequenti Classe, quantum ingenij virès permittent, ample tractabitur. Ad opus igitur.

S E C T I O I.

De Arithmetica Hieroglyphica.



CELSISSIMO S. R. I. PRINCIPI AC DOMINO

D O M I N O

FERDINANDO IOANNI

Principi à Lichtenstein & Nicolsburg, Duci
Teschinij,

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.



RIA ferè lustra aguntur, Celsissime Princeps, cum nescio quâ meâ sorte, aut cuiusnam boni sideris afflatu, unâ mecum, Romæ commoratus, tum cæterarum Artium ac Scientiarum, tum diuinæ potissimum Matheseos studium, tanto ardore animi aggressus es, tanta cum perfectione, raro exemplo, consumasti, ut quantò inter Viburna Cypressus, tantò Tu inter cæteros, quæ est ingenij Tui sublimitas, excelleres, omnium quæ apud me continebantur arcanorum particeps. Cum itaq; Celsitudinem Tuam præ cæteris, quæ reconditiorem Arithmeticam implicitam habent, argumentis semper oppidò delectatam compererim; certè cui meliori iure hoc præsens, quod de Veterum Arithmetica hieroglyphica inscribitur, Syntagma, quàm nominis Tui honori consecrandum ducerem, reperi neminem. Suscipe igitur hoc perpetuum mei in Te affectus & observantiæ token. Inuenies hic dignissima capacissimæ mentis Tuæ pascua; amplissimos ingredieris nouarum demonstrationum campos, quò summi ingenij Tui vires experiaris. Vale omni virtutum genere excultissime Princeps, & uti semper solitus es, Tuum quem amasti, amare ne desistas.



S E C T I O I.

Arithmetica
hieroglyphica
in quo conf.
stat.



N E M O, dum nos de Arithmetica tractaturos percipit, vulgarem illum mercatorum calculum tradituros existimet, sed reconditiorem illam numerorum scientiam, quæ per occultam quandam analogiam arcanior Theologiæ pars concluditur; quæ uti ex mente diuina & suprema monade perenni emanatione scaturit, ita omnia quoque quatuor Mundorum supra explicatorum, omniumque in ijs contentorum mysteria inuoluit. Quod ut & πεδός pressemus, ab unitate nostræ sumamus disceptationis exordia.

C A P V T I.

De Unitate, eiusque multiplici foetu.

R A T I O N A L I S fabricæ naturale quoddam pullulans principium numerus est; mentis enim expertia, uti bruta, non numerant. Sed & hic ipse nihil aliud est, quam ratio explicata; ideo enim numerus principium eorum, quæ ratione attinguntur, esse probatur, ut eo sublato nihil omnium remanere ratione conuincatur. Est autem principium omnium numerorum Vnitas, utpote à quo omnis numerus profluit; ipsaque omnium finis, in hanc enim omnis numerus resoluitur; neque tamen Vnitas ab ullo alio suam nanciscitur originem, aut in aliquem diuiditur numerum, sed omnis numerus ita essentialiter ab unitate dependet, ut sine illa tantum abest ut existat, ut potius omnia sine eo in nihilum abire certum sit.

Vnitas prin-
cipium om-
nium nume-
rorum.

Vnitas est Es-
sentia Dei.

Trismegistus.

Est autem hæc Vnitas sempiterna Dei essentia, omnium principium & finis, Alpha & Omega, omnia aperiens, omnia claudens, adeoque omnia creaturarum rerum entia nihil aliud sunt, quam illius supremæ Vnitatis signacula. ita Mercurius Trismegistus in Pimandro: *Monas*, inquit, id est Vnitas omnium principium, radix, & origo; absque principio verò nihil; initium autem est non principij, sed alterius; *Monas* ergo principium omnium numerorum continet à nullo contenta, omnemque gignit numerum, nullo numero genita; id sane quod augefcit, virtute Monadis augetur, euanesceat autem imbecillitate propria, cum ulterius Monadem capere nequeat. Nec caret diuinæ lucis adumbratione, quod Vnitas omnium numerorum terminus est & mensura, omnia mensurans, omnibus suum nomen communicans numeris.

Verum quia hæc amplissimè in Obelisco Pamphilio folio 178 pertractauimus, ijs relictis calamus ad arcana Monadis explicanda conuertamus.

§ I.

Quomodo maximum absolutum cum minimo absoluto coincidat.

Boëtius, huius epiphonematis Author, apertè dicit lib. 1. suæ Arithmeticæ, & Cusanus Card. in lib. de docta ignor. maximum absolutum cum minimo absoluto coincidere, imò idem esse; quod quomodo intelligendum, videamus. Maximum absolute hoc loco nihil aliud notat, quàm maximum, quo maius dari non potest, estque veritas infinita, nullo humano, nec Angelico intellectu comprehensibilis. Nam cum hoc maximum de eorum natura, quæ excedens & excessum admittunt, minime sit, erit id necessario super omne id, quod conceptu mentis nostræ exprimi potest; omnia enim, quæcunque ratione aut intellectu apprehenduntur à nobis, ita inter se & ad se invicem differunt, ut nulla prorsus præcisa æqualitas inter illa assignari possit. Maxima autem æqualitas illa est, quæ uti à nullo est alia aut diversa, neque vllum quoque vel excessum vel defectum importat, ita super omnem quoque intellectum collocata, omnem meritò mentis conceptum excedit, atque adeo cum maximo absolute idem est. Porro cum hoc maximum absolute omne id, quod esse potest, sit; minimum absolute id sit, quo minus concipi non possit; perspicuum est, maximum absolute minimo absolute coincidere. Oppositiones igitur, quas in rebus imbecillis mentis nostræ fundat apprehensio, locum tantum habent in ijs, quæ excedens & excessum admittunt; maximum verò & minimum uti supra omnem oppositionem est, ita nullum quoque excessum vel defectum, uti dictum est, suo in conceptu concludere potest, ut doctè probat Cusanus.

Quid sit Maximum absolute.

Quid sit Minimum absolute.
Maximum & Minimum absolute coincident absolute vlla contradictione.

Cum itaque maximum absolute omnia sit absolute actu, quæ esse possunt, illud absque vlla oppositione ut cum minimo coincidat, necesse est, atque adeo quod super omnem affirmationem & negationem, & super omne id, quod concipi potest, existit; id non magis esse quàm non esse concipitur; & omne id, quod concipitur non esse, non magis non est, quàm est; verum ita est hoc, ut sit omnia; & ita omnia, ut nullum; & ita maximum, ut sit minimum; ita lux, ut tenebræ; uti enim tenebræ eius, ita & lux eius; cum aliis Deus omnia possibilia actu esse non posset, si non esset infinitus, & terminus omnium. Hoc autem omnem intellectum transcendit, qui nequit contradictoria in suo principio combinare vi rationis, quoniam per ea, quæ nobis ab ipsa natura nota sunt, ambulamus, quæ longè ab hac infinita virtute cadens ipsa contradictoria per infinitum distantia connectere simul nequit. Supra omnem itaq; viam rationis incomprehensibiliter maximum illud absolutum seu infinitum, cui nihil opponatur, videmus cum minimo coincidere. Sunt itaque Maximum & Minimum hoc loco transcendentes absolute significationis termini, quæ in sua simplicitate absoluta supra omnem contractionem ad quantitatem molis aut virtutis, omnia complectuntur. Atque hoc maximum

Boëtij Epiphonema probatur.

& mi-

& minimum nihil aliud esse, quàm vnum, iam nobis incumbit demon-
strandum.

§ II.

Quomodo Maximum & Minimum Vnitas absoluta sint.

Vnitas Maxi-
mi æquipara-
ta Vnitati
Minimi.

Cum excedens & excessum propriè numericæ sit considerationis, at-
que adeo anima numeris assueta, sine ijs quicquàm finitum & ter-
minatum concipere non possit; sublato numero, ipsa quoque rerum
discretio, ordo, proportio, harmonia, atque ipsa entium multitudo, quæ
sine numeris concipi non potest, ut cesset necesse est. At si numerus iste
esset infinitus, quoniam tunc iuxta dicta maximum actu cum minimo in-
cideret, omnia pariter prædicta cessarent, cum idem sit numerum infini-
tum esse, & minimè esse. In finito igitur numero adeo magnus quidem
assignari non potest, ut eo maior esse non possit in potentia; maximum
tamen actu numerum, quo maior dari non possit, assignari, est assignari
eum, qui nec principium, nec finem suæ multitudinis habet, numerus si-
quidem infinitus esset, & consequenter talis numerus, neq; discretionem
rerum, neque ordinem, neque pluralitatem, neque excedens, neque ex-
cessum admitteret, imò numerus non esset. Quapropter necessariū est in
numero ad minimum pertingere, quo minus esse nequit; atque hæc est
vnitas: & quoniam vnitate minus esse nequit, erit hæc vnitas minimum
simpliciter, atque adeo cum maximo simpliciter coincidet. Non potest
autem hæc vnitas numerus esse, utpote omni excessu carens, sed est prin-
cipium numeri; quia minimum quod hæc vnitas refert, finis est omnis
numeri, quia maximum est, cum quo minimum coincidit. Est igitur vnitas
absoluta, cui nihil opponitur, ipsum Maximum simpliciter, qui est Deus
benedictus, quæ Vnitas uti maxima est, ita multiplicabilis, & participabi-
lis, quoniam omne id est, quod esse potest. Non potest igitur ipsa Vni-
tas numerus fieri. Atque hanc Hebræi, ut in Cabala exposuimus אין סוף
En Soph vocant, diuinæ essentiae infinitum, mare illud magnum & inter-
minum, hanc vnitatem Zohar vocat

אחדות פשוט בתכלית אחדות הפשוט וכל פינת
וכל צד וכל כחינה וכחינה שאתה בוחן בו אין אתה
בוחן רק אחדות פשוט:

*Vnitas simplex, & absoluta vnitate simplici, & absolutissima omnibus modis &
rationibus, & ex omnibus examinibus, quibus examinaueris hoc, nihil percipias
nisi vnitatem simplicem & summe absolutam. Atque hanc vnitatem ita ne-
cessariam esse, ut illa non existente, nihil conditarum rerum existere pos-
sit, iam probemus.*

§ III.

Vnitas absoluta actu existit, & pernecessaria est.

Maximo itaque simpliciter non existente, nihil existere posse, ita ostendo. Cum omne non Maximum sit finitum & principiatum, necessario id erit ab aliquo; si enim à seipso esset, fuisset quando non fuisset; nè igitur processus concedatur in infinitum, maximum simpliciter necessarium, sine quo nihil esse potest, concedendum est. Cum præterea nullum esse intelligi possit sine esse, Maximum autem esse oppositionem non admittat; necesse est, minimum esse, cum maximo esse coincidere, eritque absolutum esse nihil aliud, quàm Maximum esse; quemadmodum Veritas maxima, est Maximum absolute; maximè itaque verum est, ipsum Maximum simpliciter esse, vel non esse; vel esse & non esse; vel nec esse, nec non esse; in infinito enim diuinæ essentiae hæc omnia sine vlla oppositione considerari possunt. Patet hinc, quare S. Dionysius Deum subinde Ens & non Ens dixerit; & Zohar subtilissimis verbis sequentibus explicat.

Deus cur dicitur Ens & non Ens à S. Dionysio.

כבר אמרתי לך כי המוציא יש מאין אינו חסר וכי
היש הוא באין בענין אין והאין הוא ביש בענין יש ללמוד
שהאין הוא היש והיש הוא האין:

Iam dixi tibi, quòd producenti Ens de non ente nihil decedit, & quòd Ens est in non ente quoad rem non entis, & non ens est in Ente quoad rem entis, vt discas, quòd non ens sit Ens, & Ens sit non ens. Patet igitur ex dictis, Maximum simpliciter necessario esse, imò esse ipsam absolutam necessitatem, & hanc vnitatem esse absolutam. Vnitas ergo hæc erit maximum simpliciter, quod supra innuimus, & S. Dionysius doctè demonstrat lib. de diu. nomin.

§ IV.

Quomodo Pythagoras vnitatem hanc trinam dixerit.

Nvlla vnquam natio fuit, quæ Deum non coleret, & eum Maximum simpliciter non crederet. Sisenij vnitatem maximè adorabant; Pythagoras trinitatem vnã astruebat. quod vt intelligatur, Sciendum est, id quod omnem alteritatem præcedit, æternum esse: alteritas enim idem est, quod mutabilitas; sed omne quod mutabilitatem naturaliter præcedit, immutabile est, & consequenter æternum. Vnitas ergo natura prior est alteritate, & quoniam eam naturaliter præcedit, est æterna. Porro omnis inæqualitas est ex æquali & excedente, vnde inæqualitas emergit, æqualitate naturâ posterior; quod ita ostendo. Omnis inæqualitas in æqualitatem resoluitur, nam æquale inter maius & minus est; si itaque dempseris quod maius est, habebis æquale; sic si minus dempse-

Vnitas natura prior est alteritate.

Alteritas &
inæqualitas
simul sunt
natura.

Vnitas, æqua-
litas, & con-
nexio sicuti
habent vnum
esse, ita habet
æternum esse.

ris à maiori, iterum habebis æquale. Inæqualitas itaque per subtractionem ad æqualitatem reducitur; ergo, æqualitas naturaliter præcedit inæquale; alteritas ergo & inæqualitas natura simul sunt: vbi enim alteritas, ibi & inæqualitas, & è conuerso; inter duo namque ad minus erit alteritas, illa verò ad vnum illorum duplicitatem facient, quare erit inæqualitas per excessum vnus. Alteritas ergo & inæqualitas simul erunt natura, sed ex præmissis æqualitas naturâ præcedit inæqualitatem, quare & alteritatem; æqualitas ergo erit æterna. Iterum si duæ fuerint causæ, quarum vna prior sit altera, erit effectus prioris prior natura effectû posterioris; sed vnitas vel est connexio, vel est causa connexionis, est enim vnitiua omnium; binarius verò, vel diuisio est, vel causa diuisionis; si ergo vnitas causa connexionis est, & binarius causa diuisionis, ergo sicuti vnitas natura prior est binario, ita & connexio natura prior est diuisione; sed sicuti alteritas & diuisio natura simul sunt, ita vnitas & connexio: cum itaque probatum sit, id quod alteritatem, diuisionem, seu mutabilitatem præcedit, esse æternum, est enim id simpliciter maximum; nihil verò præcedens alteritatem aliud sit quàm vnitas, vnitas autem idem sit, quod æqualitas, & connexio; erit necessariò, vnitas, æqualitas, & connexio æterna; non tria æterna, sed vnum æternum, si enim plura essent æterna, alteritas siue multitudo prius esset vnitate, iterum alterum alteri deesset, atque adeo nullum illorum esset æternum; æternum itaque essent, & non æternum, quæ omnia absurda sunt & impossibilia. Manet ergo vnitatem, æqualitatem, & connexionem vti vnum sunt, ita & æternum esse.

Atque hæc est illa trina vnitas, quam Pythagoras adorandam statuit; quamque Ægyptij *Hemphtha* dicebant, & sub figura *ὀφι-κυκλω-πτερομόρφω*, id est, per globum, serpentem, alam in vnum hierogramma congesta, occultè exprimebant; de quo vide Obeliscum Pamphili.

Trismegisti
effatum ex-
plicatur.

Ab vnitate itaque gignitur vnitatis æqualitas, atque ab his procedit connexio; Deus enim vnicus vti ipsa rerum entitas est, seu forma efficiendi, æqualitas verò entium æquitas, in qua neque plus, neque minus sit, nihil suprâ, neque infrâ; ita generatio vnitatis nihil aliud est, quàm vnitatis repetitio; si enim bis, vel ter, aut deinceps vnitatem multiplicaueris, iam vnitas ex se aliud procreabit, vt binarium, ternarium, vel alium quemuis numerum qui creatis conuenit. Vnitas ergo in diuinis semel tantum repetita gignit vnitatis æqualitatem, siue quod idem est, Vnitas gignit Vnitatem, quæ est generatio æterna Patris & Filij. Hinc patet, quomodo illud Trismegisti intelligendum sit, *Monas genuit Monadem, & in seipsam suum reflexerit ardorem*. Sicuti igitur generatio vnitatis ab vnitate, est vna vnitatis repetitio, ita processio ab vtroque est repetitio vnitatis entitatiuæ & æquatiuæ, siue quod idem est, vnitatis & æqualitatis connexio & vnitio. Rectè itaque ab vnitate, & æqualitate vnitatis, id est, ab vtroque connexio procedit; neque enim connexio vnus tantum est, sed ab vnitate in æqualitatem vnitas procedit, & ab vnitatis æqualitate in vnitionem. Neque dicitur, connexionem ab vnitate, vel ab vni-

tatis

tatis æqualitate gigni, quoniam neque ab vnitatem per repetitionem fit, neque per multiplicationem; & quamuis ab vnitatem gignatur vnitatis æqualitas, & connexio procedens ab utroque, veluti si de eodem dicatur, hoc, id, idem; hoc ipsum quidem quod dicitur id, ad primum refertur; quod verò dicitur idem, relatum connectit & coniungit ad primum. Atque ex tali quantumvis dissita similitudine Pater dictus est Vnitas, Filius Æqualitas, Connexio verò Amor, seu Spiritus sanctus. Atque hæc sunt, quæ de Trisnegisti & Pythagoræ trinitatis in vnitatem, & vnitatis in trinitate scrutinio Lectori curioso exhibere volui.

CAPUT II.

De Monadis in quatuor Mundos, siue ab extra effusione.

Quadruplicem vnitatem hoc loco exponendam duximus; prima est simplicissima siue *Μοναδική*, Monadica; altera *Δεκαδική*, decadica, seu denaria; tertia *ἑκατόνταδική*, hecatontadica seu centenaria; quarta *χιλιαδική* chiliatica seu millenaria. Prima intuetur simplicissimam & indiuisam vnitatem, scilicet 1; secunda denariam vnitatem, quæ & sequentium radix dicitur, & 10 sunt; tertia centenariam vnitatem contemplatur, & est præcedentis vnitatis denariæ quadratura, videlicet 100; quarta 1000, id est, millenariam respicit vnitatem, & est præcedentis denariæ vnitatis cubus. Quæ quatuor Monades uti fluxum puncti in lineam, lineæ in superficiem, superficiem in corpus pulchrè explicant; sic prima centralis monas, secunda superficialis, tertia quadrata, quarta solida rectè quoque denominari potest. Atque hæc ratione statutis duobus extremis, vnitatem, & millenario, cæteros omnes numeros per accessum & recessum ab illis definebant Pythagoræi, estque varia illa & mysteriosa *τετρακτύς* Pythagoræ. Verum inter duos hæc, duo statuebant media, nempe 10, & 100; & denarium quidem radicem, centenarium quadratum, millenarium verò cubum appellabant. Vnitas sine diuisione est, & ut punctum; denarius millenarij radix cum simplici diuisione, est enim pariter impar, & ut linea: centenarius cum duplici diuisione, & ut superficies; diuiditur enim in 50 & 50, deinde 50 in 25 & 25: millenarius verò cum trina diuisione, & ut corpus; diuiditur enim 1000 primò in 500 & 500; deinde 500 in 250 & 250; rursus 250 in 125 & 125, inique cessat diuisio. Sicuti igitur monas omnis diuisionis expers, sic 10 vnâ diuisionem tantum admittens aptè Intelligentijs applicatur, 100 binâ diuisione animam, 1000 verò trinâ diuisione aptè corporeum Mundum ostendit. Sed explicemus singula.

Quadruplex
Vnitas expli-
catur.

Declaratur
natura singu-
larum Vnita-
tum.

In monadica vnitatem contemplamur simplicissimam Mentem omnium productricem, diuinam essentiam; in secunda radicali vnitatem Angelicam intelligentiam; in quadrata animam; in cubica denique corpus intuemur; ita ut in hisce quaternis vnitatibus distinctis, distinctas in singulis proprietatum rationes comperiamus. Nam in Deo omnia Deus,

Vnitates qua-
tuor expli-
cantur.

Primæ Vni-
tatis præro-
gatiua.

in intelligentia omnia intellectus, in anima omnia anima, in corpore omnia corpus est; quod aliud non est, quàm Mentem omnia complecti vel diuinè, vel intellectualiter, vel animaliter, vel corporaliter; diuinè quidem, prout res est veritas; intellectualiter, hoc est, vt res non est veritas, sed verè; animaliter, hoc est, vt res est verisimiliter; corporaliter denique, hoc est, vt verisimilitudinem exit, & confusionem subintrat. Prima vnitas veluti exemplar omnium, omnem præcedens multitudinem, & consequenter omnem alteritatem, oppositionem, inæqualitatem, diuisionem; & tametsi huiusmodi vnitas nec binarius, nec ternarius, nec quaternarius sit, omnia tamen ea est, quæ sunt binarius, ternarius, quaternarius &c. Si species rerum vt numeri distinguantur, ipsa absoluta vnitas nullius quidem speciei est, nullius nominis, nullius figuræ est, sed omnia in omnibus est; est enim hæc vnitas omnis multitudinis generum, specierum, substantiarum, accidentium, vniuersarumque creaturarum, mensura vna omnium mensurarum, æqualitas vna omnium æqualium & inæqualium, connexio omnium vnitorum & segregatorum, quemadmodum vnitas omnem tam parem quàm imparem numerum simplicitate suâ complicat, explicat, atque connectit, vnitas infinita potentia, vnitas ineffabilis, à qua si cuncta separaueris, si aliud nunquam aut fuisse, aut esse, aut fieri posse intelligas, si multitudinem omnem abijcias, & ipsam simplicissimam vnitatem tantum subintraueris, ita vt eam non potius simplicem quàm non simplicem, non potius vnā quàm non vnā comprobaueris, arcana omnia te penetrasse nôris. Videbis enim vitam eius minime corruptibilem in sua vnitatem absoluta, in qua est omnia, huius autem absolutæ vnitatis præcisissima est certitudo, ita vt mens omnia in ipsa, & per ipsam agat, neque quæstio esse potest, quæ eam non præsupponat, est enim entitas omnium entium, quidditas omnium quidditatum, causarum omnium causa, finis omnium. Vidimus Omnipotentis Vnitatis miracula, iam ad cæteras vnitates progrediamur.

Secundæ
Vnitatis de-
nariæ vis &
natura.

Secunda vnitas decadica respicit intelligentiam Angelicam, quæ cum ab infinita illa vnitatem primò recedat, necessariò intellectualis compositionis miscellam intrare cogitur. Est autem compositio ab vno & altero, id est, ex oppositis, quæ non præueniunt eam, sed simul cum ipsa oriuntur, copulanturque in eius simplicitate radicali opposita ipsa indiuisè & irresolubiliter; denaria enim vnitas sine radice est, nam eam præter primam nulla præcedit vnitas, cuius multiplicatione exurgat, cum ea sola primò ortum capiat. Et tametsi à prima vnitatem quoad essentiam infinitis distet interuallis, simplicissima tamen diuini operis ratio est, exemplarium diuinorum promus condus. Creatrix enim vnitas in actum se exerens primò produxit dyadem, quæ est monas decadica siue Mundus intellectualis, absoluta Dei imago, & immediatum exemplar; denarij numeri, quem refert, vltimum complementum.

Tertiæ Vni-
tatis centena-
riæ vis & na-
tura.

Tertia vnitas centenaria animastica numerus intelligentiæ est, quam quadratè explicat; intelligentia numerus est vnitatis absolutæ siue primæ monadis, vnitas enim intelligentiæ numeratur in anima, dum multi-

pli-

pliciter contrahitur. Deus lumen est intelligentiæ, quia eius vnitas; intelligentia verò animæ lumen, quia eius vnitas, & corporalis forma unitatis animæ numerus existit. Animæ unitatem seu unitatem non in se, sed eius corporeâ inuestigatione sensibilibiter intuemur; pari pacto intelligentiam non in se, sed in anima, nec primam simplicissimam absolutissimamque unitatem vti in se est, sed in ipsa intuemur intelligentiam vt in numero & signaculo. Deus igitur forma intelligentiæ est, intelligentia animæ, anima corporis. Ratio itaque non vt cubici corporis radix, sed vt medium per quod intellectualis radix in corpus descendit, consideranda est; est enim instrumentum intellectus, atque ita principium seu radix instrumentalis rerum corporearum. Centenaria monas animam figurat, millenaria corpus; exurgit autem mille ex ductu denarij in centenarium, hoc est, ex multiplicatione intelligentiæ per animam. Omnis enim numerus denario perficitur, simplicissimæ unitatis numerus simplicissimo numero in denarium pergit. Quæ igitur in prima unitate sunt ipsa vnitas simplicissima, in eius explicatione numerali reperiuntur diuisa, atque differenter alia. Ita quidem intelligentiæ, quæ sunt numerus simplicissimæ & absolutæ vnionis, intellectualiter quidem numeri naturam in ordine ad primum participant, intellectualis differentia, oppositio, & alteritas, similiaque, quæ numero conueniunt, sunt ipsa vnitas absoluta. Quadrata verò alteritas & oppositio sunt in ratione ipsa vnitas intellectualis. Cubicæ demum oppositiones & alteritates sensibiles & corporeæ vnitas sunt in ratione.

Quarta denique vnitas millenaria vltima & sensibilis vnionum est explicatio. Sicuti autem millenarius ex multis compositus, ita & hæc vnitas. Prima vnitas itaque se habet per modum puncti; secunda per modum lineæ; tertia per modum superficiæ, quarta per modum corporis, seu cubi. Vnitas puncti simplicissimi, est omne id, quod in lineari, superficiali, & corporea unitate; & superficialis vnitas omne id, quod est in corporea unitate, explicat. Et tres quidem priores unitates, non sensibiles & discretiue nisi per mentem ipsam, quæ sola punctum, lineam, & superficiem seorsim considerat; sensus verò corporeum tantum attingit. Si quis igitur per sensibilia, mentalia niteretur mensurare, idem faceret quod is, qui solido corpore aut punctum, aut lineam, aut superficiem mensurare attentaret, atq; imprudenter, nè dicam stolidè ageret. Omne igitur sensibile ad rationem eleuandum est, aut ad intelligentiam, siue ad absolutam unitatem. quod si hoc pacto ab omni sensibili, rationali, aut intellectuali multitudine absolutam ad simplicitatem infinitam redegerimus, non est amplius quicquam de eo affirmabile; neque enim tunc potius est lapis quam non lapis, sed est omnia, vnitas videlicet simplicissima, Deus benedictus in secula. Vnde sicuti absoluta vnitas lapidis illius sensibilis & rationalis est Deus, sic eius intellectualis vnitas est intelligentia. Vides etiam ex his unitatibus, quomodo sensus redit in rationem, ratio in intelligentiam, intelligentia in Deum, vbi est initium & consummatio in perfecta circulatione, vti ex Hermeticis pulchrè probat Cusanus, & Franciscus Patricius.

Quartæ Unitatis millenariæ vis & natura.

Qua-

Quatuor dictarum Monadum Schematica explicatio.

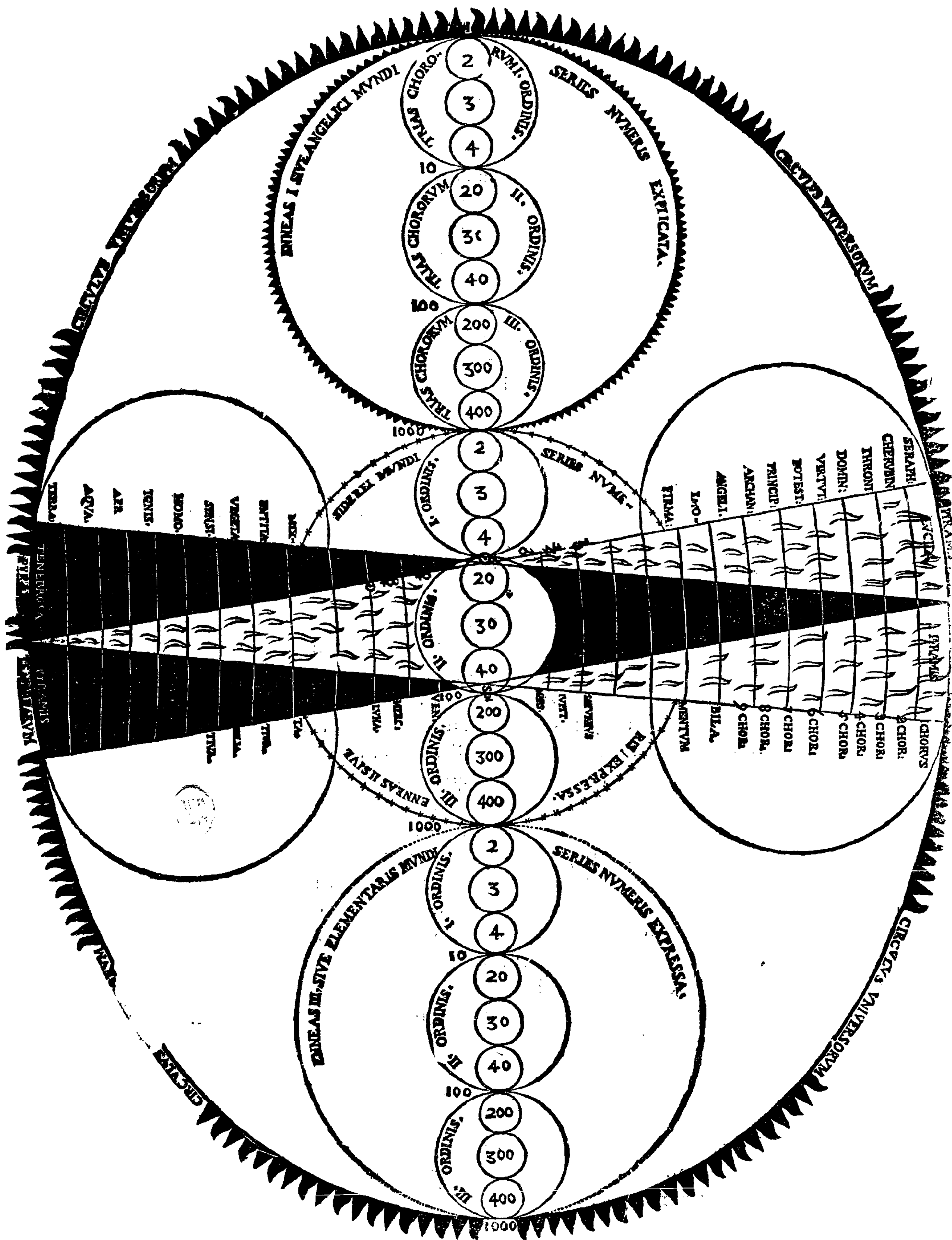
EX prædictis perspicuum est, Mundum quendam supremum ex Theophanico primæ monadis in denarium descensu constitui; secundum ex secundæ monadis in tertiam; tertium verò Mundum per descensum, tertiæ monadis in quartam, per quam reditus fit in vnitatem. Centrum primi Deus, secundi intelligentia, tertij ratio, quarti sensus. primum centrum entitatem habet indiuisibilem, omnia in omnibus, vbique centralem. Omnia sunt in primo Mundo per vnitatem absolutam; omnia in secundo per intellectualem; omnia in tertio per rationalem; omnia in quarto per sensum. Sed quomodo hæc Pythagorica tetractys siue quaternarius in Deo, Angelo, Anima, & Corpore sit, videamus, nonnulla ex Musurgia nostra tomo 2. fol. 448. & fol. 451. repetentes.

Arithmetice
mysticæ spe-
cimen in nu-
meris 1.2.3.4

Constat, vnum, duo, tria, quatuor vnita simul efficere denarium, totius Vniuersi Symbolum, rerum omnium metam & terminum, & vnitatis simplicis naturalem explicare virtutem; ex ipso verò denario, qui altera quædam vnitas est, pari quaternarij progressu, radicis quadratæ attingitur explicatio; 10 enim, 20, 30, 40, simul iuncta 100 constituunt, denariæ radicis quadratum. Centenaria item vnitas pari motu millenarium exerit; 100 siquidem, 200, 300, 400 simul iuncta millenarium constituunt, secundæ vnitatis, radicis scilicet denariæ, cubum. Non sunt igitur naturali influxu plures quàm 10 numeri, qui quaternâ progressionē arcentur; neque vltra radicis denariæ millenarium, videlicet cubum, alia sit repetitionis variatio, cum tunc quaternarius progressionē ter repetitâ denario exurgat ordine. Habes igitur quaternarium vnitatis, explicationem vniuersi numeri continere potentia. Vnitas enim generalis quatuor vnitatibus distinguitur, quæ congruo hîc ordine disponuntur; prima simplicissima; secunda à prima distat Zyphræ adiunctione, & radicem constituit denariam; tertia centenarium denotans, quadratum; quarta millenarium denotans, cubum constituit. Contemplatur itaque mens ipsam vniuersam suam entitatem in his quaternè distinctam vnitatibus, in simplicissima quidem vnitatem Deum vt Creatorem omnium; in radice siue vnitatem denarij, intelligentiam; in quadrato intelligentiæ contractionem, siue animam; in cubico numero denique nihil complicante corpus considerat. Omnia autem in Deo Deus, in intelligentia intellectus, in Anima anima, in corpore corpus. Et in vnitatem quidem prima omnes reliquas vnitates, etsi indiuisim, indifferenter, indistinctè complicatas intueberis. Certè si quis hanc simplicissimam tantum vnitatem omni multitudine reiecta penetrauerit, ita vt eam non potius simplicem quàm non simplicem, non potius vnā, quàm non vnā comprobauerit; is arcana oīa se penetrasse sciat: per hanc enim vnitatem, mentis vnitatem videbit nudam omni multitudine, inuenietque non esse eius vitam corruptibilem, in sua vnitatem absoluta, in qua est omnia; huius autem absolutæ vnitatis perfectissima est certitudo, ita vt Mens omnia in ipsa, & per ipsam agat, est enim entitas omnium entitatum, omnium quidditatum quidditas, causarum omnium causa, finis omnium finium.

Arithmetice
mysticæ peri-
tus omnia ar-
cana penetra-
re potest.

Dena-



Denario om-
nis numerus
comprehen-
ditur.

Explicatio
numerorum
mysticorum.

Explicatio
figuræ.

Omnia in
omnibus.

Explicatio
figuræ vlti-
rior.

Denario itaque, vti suprà fusè, & etiam in nostra Musurgia to: 2. fol 451. ostendimus, omnis comprehenditur numerus; quaternario verò omnis numerorum progressio perficitur, quater enim decem faciunt 40. Hinc in 40 circulos totum Schema harmonicum in citato Musurgiæ loco distribuimus, in ea distributione vsi numeris 1, 3, 9, 27. qui numerus maximè mysticus est, & animæ symbolum à Platone in Timæo constituitur, vt paulò post dicetur. Hi enim numeri simul collecti 40 constituunt, numerum proposito nostro maximè conuenientem. Nam vt 1, 2, 3, 4 vniuersi numeri est ordinatissima progressio (si enim binarium in se duces, 4 produces; & si 1 ad 3 addideris, idem quaternarius prodibit) ita ad quaternarij denarium, scilicet 40 progressio nulla ordinatior est, quàm 1, 3, 9, 27. Nam sicut priores simplices 1, 2, 3, 4, simul sumptæ 10, & hæc per 4 multiplicata 40 constituunt; ita 1, 3, 9, 27 simul iunctæ 40 constituunt; iuxta hos enim præcedens Schema figuramus, in quo vnitas simplex, quâ Deum notamus, quatuor circulos contingit, maximum scilicet vniuersæ naturæ, supremum Mundi, supremum Ordinis, supremum denique Chori circulum; à quo gradatim lumen atque entitatem participant; primò Vniuersum, post hoc supremus Ordo, quarto & vltimo loco supremus Chorus. Vides consequenter Chorum Choro lumen vsque ad vltimum communicare. Intueris quoque, quomodo id, quod in Vniuerso, & in quolibet Mundo reperitur, in Ordine reperiatur. Nam denaria vnitas intelligentiâ, centenaria animam, millenaria, vti dictum est, corpus signans, alio modo est in supremo Mundo, secundum illius videlicet Mundi naturam sublimem, simplicem, & nobilem, alio modo in medio, alio modo in infimo vmbroso Mundo. Nam infimum superioris cum supremo inferioris in omnibus coincidere, conspicias; simplicior enim est sensus superioris Mundi, quàm intelligentia Medij, perfectiorque est sensus superioris Ordinis, quàm intellectus subsequentis. Vides igitur, quàm aptè totum Vniuersum cum triplici Mundorum serie, nouem denarijs, nouem centenarijs, totidemque millenarijs, omnes minimis circellis comprehensis distribuatur; quibus triadibus nouenarijs, si totidem vnitates per maiores tres circulos indigitas adieceris, tandem millenarium in vnitatem simplici per maximum omnia ambientem complicantemque circulum signata deprehendes; videbisque quomodo in quolibet Mundo quidlibet, quomodo eadem progressionum in singulis Mundorum seriebus, lex & constitutio. Nam si primus denarius superioris Mundi fuerit vt duo, secundus vt tria, tertius vt quatuor; perfectam habebis progressionem. Eandem progressionis legem seruabit secundus Mundus denario signatus, vti sequitur 200, 300, 400; hos enim si ritè coniunxeris, in singulis emergit denarij miscella.

Ex quibus luculenter patet, quomodo vnitas intelligentiæ inferioris Mundi, etsi de natura superioris, aut medij non sit, vtpote ab eorum simplicitate remotior, eorum tamen naturam secundum quandam analogiam mirum in modum attingat, vt in gradibus entium trium Mundorum apparet. Vide Schema præcedens archetypum, in quo infimus Or-

bis per 1000, siue cubum signatus corpoream naturam comprehendit, ex quatuor elementorum temperamento constitutam, & proinde tenebris tantò plùs immergitur, quantò ab apice lucidæ fuerit remotior; secundus verò cœlestem Mundum, lucem inter & tenebras sedem mediam continentem, Intelligentijs Orbes mouentibus plenum, qui Mundum inferiorem tenebris inuolutum perpetuâ lucis deriuatione, tùm illuminant, tùm fœcundant; tertius Orbis Angelicum continet Mundum, lucis habitaculum, in quo cœlestes illi beatarum mentium exercitus harmonico ordine distributi, varia inferiorum Mundorum dispensant distribuuntque ministeria. *Seraphin* diuino amore æstuantes, omnia inferiora ad diuinum amorem per operum consonantiam incitantes attrahentesque, perenni ac diuinâ quâdam commotione inflammant. *Cherubin* in immenso diuinæ scientiæ Oceano absorpti, mentes hominum, inferioresque Ordines ad veram scientiam cognitionemque illuminant. *Throni* Mundi, rerumque in ea existentium dispositores, omnia in perfectam harmoniam ordinant. Suntque ideo huius Ordinis tria præcipua munia, vt calore quodam diuino entia inferiora purgent à sordibus, deinde cognitione cuique propriâ illuminent, denique quoad vtrumque illa perficiant; omnia namque entia summum bonum, à quo profluxerunt, suâ naturâ appetunt, & pro viribus in id ipsum conuersa connituntur, vt quàm maximè possunt, ipsi & iungantur, & eo fruantur, & alios ad id consequendum inflamment. Cùm enim summo bono & essentiâ, & potentiâ, & actione proximi, eiusque proximè participes, boni & ipsi necessariò effecti; nulli entium sunt inuidi, & omnibus in bono bonitate suâ cooperari est necesse; idque triplici, vt diximus, actione, illuminando, purgando, attrahendo: per has enim easdem actiones ipsæ quoque primæ triadis mentes proximè & iugiter à Deo illustratæ, diuinoque igne inflammatae, ad ea opera & iuuantur, & suauis quadam vi impelluntur, fiuntque primariæ diuinæ prouidentiae ministræ. Quod ipsum munus & secundus Ordo, sed pro natura sua, vt ab Opifice est remotior, remissiùs quàm primus obit, à Deo & ipse per superiorem Ordinem ad perfectionem propriam reductus; quæ quidem perfectio in eo consistit, vt *Dominations* dominatum quendam in inferiora liberum exerceant, & nullâ vi coactæ, ea gratijs suis donent, & illuminent, & purgent, & perficiant, atq; ad summum bonum perducant; idemque faciant stabilitate quâdam sibi propriâ & fortitudine *Virtutes*; *Potestates* autem ordinem in his agendis ab omni procul confusione conseruent. Tertius autem Ordo proximè hominum generi prouidet; & *Principatus* quidem Principum curam gerere videntur; *Archangeli* verò populorum Principibus subditorum; *Angeli* denique hominum singulorum, per quos humanum genus totum, & quoad intellectionem illuminatur, & quoad voluntatem purgatur, & quoad vtraque perficitur: neque enim decuit supereminentem omnibus bonitatem entia omnia procreare, & ea deinde casui relinquere, aut vt à seipsis aliena discrepantiaque remanerent, permittere; sed si integra, vt ipsa bonitas, permanere debebant, necesse fuit, vt vniuersa simul coniungeret, & à se iugiter pendere,

Ordines Angelorum.
Seraphin.

Cherubin.

Throni.

Dominations.

Virtutes & Potestates.

Principatus, Archangeli, Angeli.

Catena He-
racleotica.

Harmonia
Chororum
Angelicorum
cum Mundo.

Explicatio
figuræ.

Demonstra-
tio per dupli-
cem pyrami-
dem, lucidam
& tenebro-
sam.

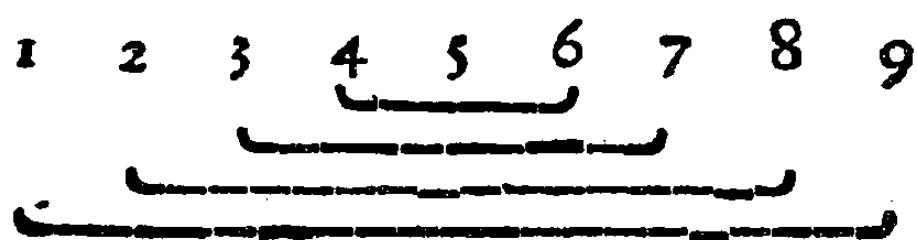
dere, ad seque connecti, & ad primum fontem regredi, apta vt essent, efficeret: sed id fieri nequaquam potuit, nisi suprema, mediaque, & infima entia vinculis quibusdam colligarentur; quod harum Mentium amore & ministerio quàm aptissimè fieri potuit. Atque hæc est catena illa Heracleotica omnia connectens; hoc decachordon illud naturæ Vniuersi, omnia in vnam eandemque pulcherrimam harmoniam adaptans, dum Deus, vti in omnes, ita maximè in Mundum Angelicum, hic in cœlestem, & cœlestis in Mundum Elementarem admirandâ quâdam ratione influit; iterumque Angelici Mundi triplici Choro, & cœlestis Mundi triplici Choro, & hîc inferioris Mundi Chori singuli, singulis respondent; adeo vt nulla sit inferioris Mundi chorda, quæ non correspondentes habeat cùm in cœlesti, tùm Angelico Mundo chordas, iuxta celebre illud secretiorum Cabalistarum pronunciatum: *Nulla verba est inferius, quæ non habeat planetam superius dicentem sibi, cresce.* Chordâ igitur in quacunque Mundi serie incitatâ, continuò reliquæ correspondentes abditâ quâdam vi consensuque in harmoniam animabuntur, latetque sub harum rerum perfecta notitia totius arcani naturæ maximum sacramentum, quod quicumque sciuerit, aptando consona consonis, mirandos in natura rerum effectus se nouerit præstiturum. Sed hæc melius ex supra posito Schemate intelliges, in quo vides, circulum omnia ambientem significare vnitatem æternam, immutabilem, immobilemque. Tres circuli tres Mundos, Elementarem, Cœlestem, & Angelicum, quorum vnusquisque iterum in tres alios circulos, veluti in tres Choros, Chori autem singuli singulorum Mundorum in tres circellos, gradus entium rerumque Vniuersi, desinentes diuisi conspiciuntur. Primus circulus Mundialis per 9 circellos, 9 Choros Angelorum; secundus nouem cœlorum Orbitas, quæ sunt, Primum mobile, Firmamentum, sphaera Saturni, Iouis, Martis, Solis, Veneris, Mercurij, Lunæ; tertius circulus nouem Elementaris Mundi entia, quæ sunt homo, brutum, zoophytum, arbor, frutex, herba, mineralia, mixta, elementa, significat. Et hi sunt 27 gradus entium trium Mundorû; quibus si reliquos circulos maiores iunxeris, emergent 40 circuli, totidem videlicet, quot numeri supradicti 1, 3, 9, 27 simul sumpti constituunt, quorum primus terminus, 1, vnitatem absolutam; secundus, 3, superficalem seu radicalem; tertius, 9, videlicet quadratum ternarij; quartus denique, 27, cubum ternarij constituit; qui, vt dixi, simul iuncti dant 40, quibus Pythagoræi numeros indicabant absolutos seu radicales, planos, solidos; Hebræi verò, vt in Cabala diximus, miro artificio de triplici Mundo differentes, suas faciunt numeris respondere literas. Vides quoque quàm hæc aptè ijs, quæ in præcedentibus de 9 quatuor Mundorum decadibus diximus, consentiant. Hi omnes circuli duplici pyramide, quarum prior lucida basin in vertice cœli Angelici siue lucidi, apicem in inferioris Mundi gradu constituit; altera pyramis tenebrosa basin suam in inferioris Mundi gradu, materia scilicet prima, omni luce actuque priuata, constituit, apice in cœli Angelici summitate terminante; vnde supremus Mundus vti lucis, ita tenebrarum copiâ abundat

dat Mundus inferior, medius ex utroque æquam lucis & tenebrarum portionem participat, quamvis nec superior tenebrarum, nec inferior lucis prorsus sit expers, etiamsi lux in inferiori Mundo, uti & tenebræ in superiori quodammodo videantur absorptæ. Si igitur Schema penitus introspexeris, experieris per descensum unitatis in multitudinem, regressumque multitudinis in unitatem, quomodo in supremo cælo omnia, quæ multitudinis sunt, in ipsam unitatem pergant; diuiduum videlicet in indiuiduum, in lucem tenebræ, compositum in simplex, mortale in immortale, mutabile in immutabile, potentia in actum, pars in totum, & sic de cæteris. Contrarium in Mundo inferiori processum reperies. Quæ si sagaci disquisieris ingenio, maxima, & obscurissima luce clarissima intueberis, usque ad ipsa naturæ abditissima. Oportet autem, ut cuiuslibet particularis unitatem in sua perfectione concipias, & secundum eam lucis intensiorem, tenebrarum qualitatem imagineris; ex unitatum autem graduationibus illam minorem reputes, quæ plus tenebrarum, plus multitudinis, plus potentiæ, plus diuisibilitatis obtinet; maiorem verò illam, quæ plus lucis, plus unitatis, plus actus indiuisibilitatisque habet: quantò enim unitas minus in actu, & plus in potentia est, tantò est alterabilior; Unitas enim uniens unitate unibili perfectior est, ut unitas Animæ, corporis unitate perfectior est, quia unitatis corporis finis est animæ unitas, à qua corporalis, ut à quodam suo principio, dependet.

Mirus fœtus
Unitatis.

Mira hoc loco proprietas Monadis & fœturæ eius nobis occurrit, quæ & medietatem in tribus dictis Mundis à Deo productis demonstrat, aliaque insignia, ut dicetur, mysteria pandit omnipotentis illius unionis, estque ut sequitur: *Si numeri quolibet impares naturali ordine ab unitate incipiendo disponantur, omnium quorumlibet duorum numerorum, à medio progressionis æquè distantium, summæ medietas, medium progressionis terminum, adequabit.* Sit data numerali serie sequens numerorum dispositio.

Mira proprietas
progressio-
ni Arithme-
ticæ.



In hac medius terminus, 5, est; si itaque quolibet à quinario æquè distantes in unum iunxeris, prodibunt 10, cuius dimidium 5. ita 3 & 7: 2 & 8: 1 & 9 iuncti, 10 constituent, quorum medietas pariter 5 est. Ex hac itaque proprietate quomodo unitas numerorum principium sit, apertè deprehenditur. quod sic demonstro. Si unitas aliquid se prius haberet, utpote alium quempiam numerum, aut aliud quidpiam discretium, id cum 2 unitati circumponeretur; quare iuxta datam propositionem unitas foret huiusce aggregati medietas; sed ipsa unitas est dimidium 2; per communem itaque animi notionem, tale aggregatum, & 2, essent æqualia, quandoquidem quæ uni & eidem æquè sunt multiplicia, æqualia ut sint necesse est; tale autem aggregatum, & binarius, unitati essent æquè multiplicia, nempe dupla, præsertim cum unitas sit eorundem

Demonstra-
tio propositæ
questionis.

Osten fio
propositionis
in lucis &
tenebrarum
pyramide.

In Elementorum
combinatione
dicta elucet.

In mixtis.

In Caelis.

dem medietas; quare & æqualia, atque adeo totum parti adæquabitur; quod cum absurdum sit, & impossibile, necessario sequitur, unitatem omnium numerorum esse principium, neque ullum ante se numerum admittere. Atque ut ex hac propositione intentam sacramentorum foeturam aliis exprimerent, duas pyramides sibi oppositas fixerunt Veteres, de quibus paulò antè quoque dictum fuit, quarum una pyramis lucis, altera nigra tenebrarum est, quas in novem spacia per parallelas diuidebant. vides itaque pyramidem lucis, quantò plus materiali pyramidi immergitur, tantò eam plus lucis perdere, & materiæ acquirere; contra materialem pyramidem quantò plus lucis immergitur pyramidi, tantò plus lucis acquirere, & materiæ deperdere, ita ut quinaris medio loco positus, semper æqualitatem lucis & tenebrarum possideat. Cum verò triplex Mundus sit, supercœlestis, cœlestis, & sublunaris, extremi utriusque mediam quandam cœlestis sortitur naturam: supercœlestis enim Mundus lucis est, sublunaris tenebrarum, & cœlestis luce & tenebris temperatur. Cuius virtus cum Mundum attingat sublunarem, meritò à supercœlesti gubernari ponitur; virtute siquidem & resistantiâ, actione & passione medius est. In sublunari vitæ & mortis vicissitudo; in supercœlesti vita perfecta, functionumque perpetuum stabilimentum; at in cœlesti, media quædam natura, ex stabilitate & vicissitudine composita. Si itaque pyramides dictas exactius ad se inuicem conferas, inuenies in superiori Mundo perfectionis abundantiam, in sublunari eiusdem defectum, in medio utriusque perfectæ æqualitatis miscellam. Quæ non tantum in memoratis Mundis vera sunt, sed in quibuscumque dictorum Mundorum particularibus gradibus. Elementum enim, quod inter duo proxima, eaque interposita mediat, mediam sortitur habitudinem à circumstantibus ex æquo participantem; atque adeo aggregati quædam in habitudine medietas est. Hoc pacto inter aquam & ignem aer intermedius ab igne calorem, ab aqua humiditatem participat; ideoque est calido-humidi aeris ab utroque stipante elemento participantis natura & proprietas. Pari pacto aqua inter aerem & terram intermedia ab illo humidum, ab hac frigidum participans, naturam obtinet humido-frigidam. Quod & in mixtis luculenter apparet; frutices enim inter herbas & arbores mediant; inter liquores minerales, & terrestres substantias, metalla; inter homines & zoophyta, bruta; inter humanam, & diuinam naturam, medius Christus. In cœlesti Mundo Mercurius intermedius à Venere & Luna, haud secus ac aqua quædam cœlestis humidum à Venere, à Luna frigidum ex æquo participat. Inter tres superiores ♀, ♂, & inferiores ☿, ♄, ♀ Sol intermedius, singulis dat & recipit; inter ♀ & ♂, Iuppiter medius utrinque se stipantium malignitatem, virtute suâ temperat. Porro in supercœlesti Mundo, primæ hierarchiæ conuenit perficere, illuminare, & purgare; infimæ contra perfici, illuminari, & purgari; mediæ verò hierarchiæ dictæ operationes actiue & passiue cum reciprocatione quædam conueniunt. Patet ergo ex dictis memoratæ propositionis mysterium.

CAPVT III.

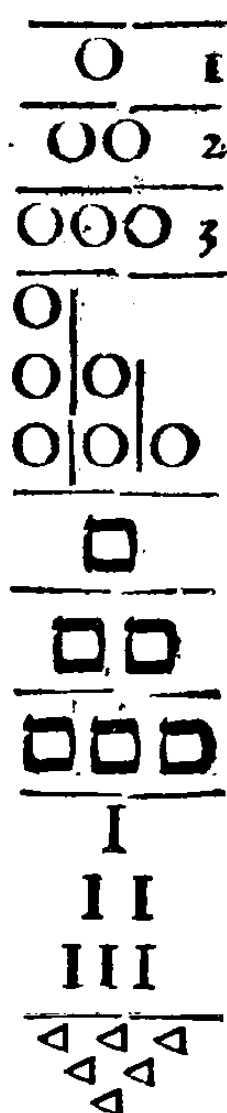
De hieroglyphica expressione numerorum Aegyptijs potissimum usitata.

DVplici ratione Aegyptios, numeros suos hieroglyphicis expressisse reperio, vel hierogrammatica, vel kyriologica. Priori modo per recondita altissimarum rerum symbola, sacramenta sua numeris exprimebant; posteriori modo rem illam, quam per numerum exprimere volebant, toties repetebant, quot numerus iste haberet vnitates. De postrema ratione primò, deinde de priori agendum.

§ I.

De Kyriologica ratione representandi numeros, Aegyptijs usitata.

DIcimus itaque primò, *Κυριολογίαν* hieroglyphicam nihil aliud fuisse, quàm significatum, quod numero exprimere volebant, toties ponere, quoties numerus contineret vnitates. Sic, verbi gratia, globus, seu circulus seorsim positus Mundum superiorem æternumque significabat; duo globi seu circuli duos Mundos superiores, tres globi tres Mundos superiores, quatuor globi seu circuli quatuor Mundos superiores. Circulos ponebant pro Mundis, ad Geniorum ijs præsentium æternitatem indicandam, est enim figura principij & finis expers. Mundos verò hy-læos siue elementares nunc per quadrata & quadrangula, nunc per triangulos rectangulos exhibebant; & tunc quidem quadratis utebantur, quando in mixtorum Mundis successiuam generationis propagationem insinuabant; vnde & triangulos geneticos appellabant; de quibus omnibus & singulis fusiùs in Geometria nostra hieroglyphica. Pari pacto vnum sceptrum ponentes, vnum aliquod dominium exprimebant; duobus duplex dominium; tribus triplex; quatuor quadruplex; vel etiam pro nodorum sceptris impressorum numero, imperia & dominia alicuius Genij exprimebant; verbo, omne hieroglyphicum semel, bis, ter, quater, & sic de cæteris, positum significati multiplicationem denotabat. Quæ consuetudo in hunc vsq; diem à posteris recepta fuit. Veteres enim cum necdum figuras numerorum certas inuenissent, eos totidem lineolis, quot numerus significabat, expressisse compertum est; hinc vnum, duo, tria, quatuor &c. innuentes, vnam, duas, tres, quatuor vsque ad decem, ponebant lineas, hoc pacto, I. II. III. IIII. Videntur huius etiamnum adhuc vestigia quædam apud Veteres Romanos, dum Duumuiros, Triumuiros, Septemuiros sic exprimebant IIvir. IIIvir. IIIIIvir; quinque verò expressisse videntur per inclinationem vnius lineæ ad alteram, vti hic patet, V; & decem per decussim, quæ constare videtur ex binis hisce figuris



Quomodo
multitudinē
rerum nume-
ris exprimant
Aegyptij.

Veteres lineo-
lis utebantur
pro numeris.

Quomodo
quinarium &
denarium ex-
primerent
Aegyptij.

VΛ,

υΛ, quarum vna sursum, altera deorsum vergit, in vnum co pulatis, vti hic apparet X. De qua Horus l. 2. c. 28. Γεαμμή ὁρῶν μίαν, ἀμὰ γεαμμή ὀπισθεκαμμένη (δύναμις χίασμα, ἢ) δύνει γεαμμάς ὀπισθεκαμμένης σημάδιον. Hoc est, *Linea recta, quæ pariter alia linea secta est 10, hoc pacto, X, (vel decussim, vel) 10 lineas planas significant.* Vt proinde hæc decussis Denarij siue perfectionis Symbolum passim inter hieroglyphicas inscriptiones locum inuenerit; de quo fufius in Obelisco Pamphilio fol. 386. & in sequentibus suo loco.

§ II.

De hierogrammatica numerandi ratione, ac primò de Vnitate, Dyade, ac Triade.

Phoenix per
Vnitatem re-
præsentata.

Binarium
quomodo ex-
presserunt
Ægyptij.

Λ

Duo Cotur-
nices signifi-
cant Dyadem

Boni & Mali
diuersa no-
mina.

Synesis.

Hierogrammatica numerandi ratio in hoc consistebat, quòd numeros per occultas metaphoras, animaliumque virtutes signabant. Hoc pacto, 1, significaturi, phœnicem ponebant, eò quòd hæc auis nulum habere suæ speciei socium perhibeatur; de quo vide Horum l. 2. Vnitatem quoque absolutam per centrum significaturi, circulum pingebant, eò quòd sicut centrum est principium omnium linearum, figurarumque ex lineis constitutarum, sic Vnitas suprema causa est omnium in Mundo existentium; de quo ampliùs in Geometrica hieroglyphica. **B**inarios numeros primò per quemuis binarij angulum indicabant, eò quòd vnitas suprema ex centro suo diffusa primò Dyadem conficiat, id est, Mundum intellectualem; fluxus enim monadis in alteritatem, angulum per binarum ambientium linearum extensionem, cuius vertex punctum est, necessariò efficit, vt postea declarabitur copiosius. Præterea Dyadem siue principium generationis significaturi, duos pingunt cornices; solent enim, Horo teste, huiusmodi animalia bina semper oua parere, ex quibus mas & fœmina, hoc est, principium actiuum & passiuum, à quibus omnia suæ generationis exordium habent. Est itaque in pyramide Dyas per duarum quarumuis latentium linearum fluxum indicata, quæ cum diuersitatis, inæqualitatis, dissimilitudinis sit principium, & vnitatis distinctio, casusque sit primus ab vno; non immeritò dissectionis in omni disciplina censetur numerus, quo ab Ægyptijs oppositarum inter se distributio, & pugnantium in natura qualitatum vicissitudines non incongruè à Persarum Magis, sub Arimanij & Orimazis allegoria, seu ab Ægyptijs sub Osiridis & Typhonis historia repræsentata indicantur. Hinc Pythagorici, teste Plutarcho, vtrumque principium diuersis afficiunt nominibus, vt bonum vnitatis, finiti, quiescentis, recti, imparis, quadrati, æqualis, dextri, splendidi; malum verò binarij, infiniti, in motu versantis, curui, paris, alterâ dimensione longioris, inæqualis, sinistri, tenebri-
cosi nomine indigitant; atque hæc esse principia ortus rerum statuunt. Hinc Osiris dicitur omne id, quod, vt suprâ dictum est, beneficum est, teste Synesio lib. 1. de prouident. Typhon autem omnium, vt cum Sy-

ne-

nescio loquar, malorum officina, quem & Seth, Bebon, & Smy appellant Ægyptij; quibus verbis violentam quandam inhibitionem, contrarietatem, & euerfionem indicant, sine quibus Horus, siue Mundus ille sensibilis conseruari nequaquam potest; ac proinde rectè Ægyptij, vt apud Manethonem in Plutarcho legitur, ossa Hori Magnetem dicebant, Typhonis ferrum; sicut enim ferrum in Magnete diuersos tractionis & repulsionis motus experitur, ita Mundi motus salubris, bonus, & ratione constans aliquomodo versat, ad se ducit, atque molliorem reddit, obsequentem sibi duram illam & Typhoniam vim. Hinc Mercurium fabulantur, teste Plutarcho, Typhonis neruos excidisse, iisque pro fidibus vsum, concinnando vniuersum, id de dissonante consonum reddidisse, & vim interea Mundi non aboleuisse, sed impleuisse; vnde fit, vt ea imbecillis atque languida, in hoc Mundo mutationum affectionumque variarum corporibus adhærescat, & in terra quidem concussiones, tremoresque, in aëre æstus, ventosque intempestiuos, tum turbines igneos, atque fulmina moliatur; aquas etiam & spiritus pestilentia lue inficiat, & vsq; ad Lunam excurrat, seseque efferat splendidum obfuscans aërem. Atque hæc duo rerum principia bene in pyramide per duarum linearum ex vno puncto fluxum denotant; quamuis alij hunc binarium ad formarum productionem torqueant: quemadmodum enim ab vno binarius oritur, ita seruata ratione similitudinis è potentia materia primò educitur forma, atque idcirco ab Homero non *ἑὶς*, sed *εἰς ὁδία*, id est, *formarum Dea* nominata. Hæc ergo fuit antiquorum consideratio, qui omnia ab vno, perpetuâ quâdam & continenti per omnes rerum gradus catenâ deducebant, & iisdem passibus ad vnum referebant. Quia igitur in resolutione vltima est materia, necessariò erit prima in corporum compositione; quod bene per apicem pyramidis patet, qui dum in lineas, superficies, corpus, & ex his in seipsum redit, pulchrè hunc processum docet, atque ea de causa meritò materia Proteus erit in phycis, quemadmodum vnum, Proteus in prima Sapientia dicebatur; & quia forma penultima est in resolutione, vt secunda sit in compositione, atque ita rationem subeat binarij, cuius natura Pythagoricis scæminea est; idcirco optimè illi prisci siue Sophi, siue Magi, aut etiam Sacerdotes, naturæ ordinem in rebus componendis & resoluendis secuti, materiam Proteam nominabant, & Deum, formam secundam statuebant, illius proinde filiam, sicuti dualitas est vnius; quam & Ægyptij per Oceanum Patrem, & Thethyn Matrem innuebant. Sed de huiusmodi hic satis.

Nomina Typhonis.

Ossa Hori
Magnes,
Typhonis
ferrum.

Antiquius ab
vno ad vnum
omnia referebant.

Materia dicta
Prothea.

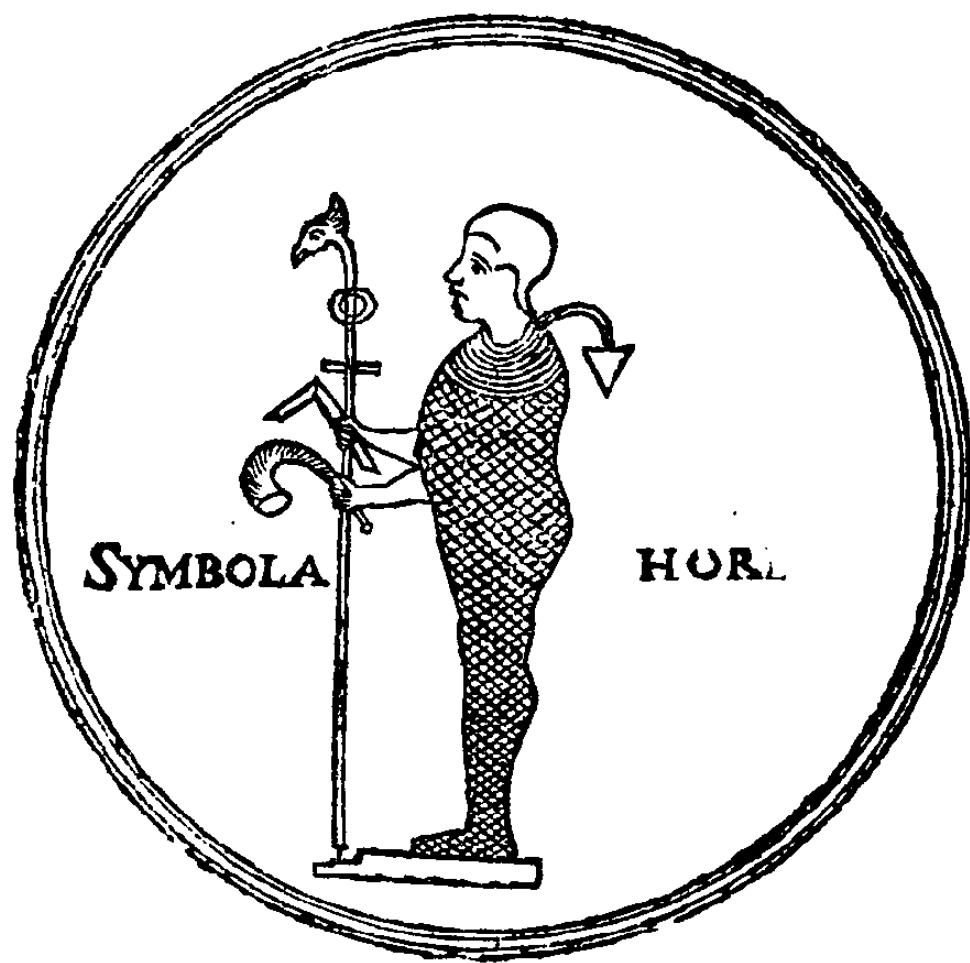
Triadis excellentia.

Trias triniter prima, teste Boëtio, Dux est & Princeps imparium, perfectus, primus, integer, consumatus, vniuersus, totus: nam sicuti Monas est simplex sine extremitate, & Dyas extremitas diuidua & patula, est sine medijs vnitatem; sic trias miro complexu vtramque se priorem apprehendit; inuestit enim circumuallatque Monadem Dyadis subsidio, & Dyadis extrema vnitatem iungit nectitque; & sicuti diuiduæ potentia inditus actus suapte natura impers, totius conflatur impletque substantiam; ita & in Dyadem progressa Monas, illiusque excepta finibus, tria-

triadis complet, perficitque numerum; unde non immerito numerus dicitur Princeps, diuinæ emanationis simulachrum, totius contemplationis & sapientiæ fundus: & si primaria rerum subsistentia contingit in Monade seu puncto, subsistentium verò cognitio & apparitio in Dyade seu linea; erit supremus cognitarum & supremarum substantiarum amor & festiua prosecutio triadis. mirum igitur non est, veteres Philosophos tanto studio triadis incubuisse mysterijs. Sed ad nostrum institutum.

Triangulum æquilaterum est hieroglyphica Imago Triadis.

Schema hieroglyphicum Bembinæ tabulæ quid denotet.



hieroglyphico illo Schemate, quod in Bembina Tabula bis reperitur; Puer vittatus, reticulatâ veste inuolutus, à cuius tergo trigonum, cui globus annexus est, præterea baculo cucuphomorpho, vnâ cum lituo & gnomone copulato instructus. Puer vittatus nihil aliud significat, nisi Horum, id est, Mundum innumerabili rerum varietate instructum, & archetypo trigono prodeuntem, quod & trigonum cum globo collo Hori annexum, pulchrè indicant; reticulata vestis, Mundi incognitas & inuolutas operationes & effectus; sceptrum

cucuphomorphum, varietatem rerum, ordinem, seriem; lituus harmoniam; gnomon exactum singulorum in singulis distributionis & mensurationis ordinem; trigonum verò Numen trimorphon, qui est Hemphtha, seu Osiris supramundanus, Isis eius Sapientia, & Amun Spiritus *πνεῦμα* omnia virtute suâ animans; quæ tametsi tribus diuinis nominibus distinguuntur, vnum tamen reuera sunt; hisce enim tribus, vti Ægyptij loquuntur, potentijs, Mundus conditur, animatur, sustentatur; non igitur incongruè ex trigono archetypo profluxisse dicitur. Vide de hisce plura in Obelisco Pamphilio fol. 212.

Ternarij numeri Genesis.

Sicuti igitur ex Monade nascitur Dyas additione vnitatis, sic additione Monadis ad Dyadem nascitur Trias, numerus triunus ex vno in vnum reductus: quia sicuti vnitatis principium numerorum, sic trigonus prima omnium figurarum rectilinearum, nasciturque ex binario & vnitare, & in hieroglyphicis pyramidibus per Δ signatur; quod initium ducit à puncto seu Monade pyramidis, & per duo quælibet latera in basim extenditur, qua Δ constituitur, sacra illa & tot antiquorum scriptis celebrata.

brata trias, illud Hori Archetypon, verum Platonicum triplicis Mundi exemplar, & idea, vera illa trutina iustitiæ Pythagoricæ ad medium duorum vitiorum vtrinque reducta, numerorum omnium principium, diuinæ trigonum naturæ, totius imperfectionis Magistra, ac naturæ man-
Ternarius nu-
meri laus.
 cæ complementum, formarum appetitus in Protheo vigentis vnicum cen-
 trum, pyramidis mysticæ fundamentum, fons & origo corporum, quâ ad
 mysticas significationes, & reconditas rerum explicationes nihil vberius.
 Sicut enim par primus, nempe dualitas, est diuisio, primaque diuersitas,
 ac casus, vt diximus, primus ab vno; sic ternarius primus numerus impar
 est, quasi reditus ad vnum, atque principium; & perfectior est pari, cum
 illum comprehendat, non ab eo comprehendatur: vnde aptissimus nu-
 merus est iustitiæ, siquidem in paribus iustitia quasi dissoluta est sine me-
 dio, vt rectè admonet Plato lib. I. de legibus, nec vllum, quod innitatur,
Plato.
 cardinem habet; sed in ipso impari, super ipsum vnum, est medium quasi
 centrum, atque Numen, quo æqua distributio, & ad quod quasi finem re-
 gitur. Impar etiam propter medium sui ipsius vinculum, vt rectè Ploti-
Plotinus.
 nus dicit, sui ipsius vinculum intra se possidet, & propter centrum circu-
Ternarius nu-
merus perfe-
ctissimus
quod conti-
net principiu
medium, &
finem.
 lare existit, & propter comparationem extremorum ad medium, vni-
 uersi ordinis principium est: in ternario enim principium, medium, fi-
 nis est; vnde & ἡ τῆς τριάδος, & prisci quoque Theologi, vt principium,
 medium, & finem in Deum referenda designarent, tria in sacrificijs offe-
 rebant.

*Terna quidem Diuis cælestibus hostia, & ipsa
 Candida maculanda est, terna & terrestribus atra.*

Item Statius.

*Forma sacrificij perfecti prisca
 Tres panes offerre iubet.*

Apoll. Oraculi.

Et apud Theocrit. Idi. 2.

Ἐφ' ἑὶς ἀπαυλίσθη, καὶ ἑὶς ἑὶς τρεῖς πύτνια φωνῶ.

Ter libo, ter & hæc pronuncio mystica verba.

Hinc Ægyptij ter quoque, teste Plutarcho, suas suffumigationes, manè, meridiè, & vespere instituebant. Et certè hunc numerum ple-
Ritus terna-
rio numero
peracti.
 num mysterijs in summa semper veneratione fuisse, testantur tot trigonæ
 rerum species & formæ, tot nimirum pyramides, tripodes, triangula; item
 varia, quæ passim tum in Obeliscis, tum potissimum in Bembinæ tabulæ
 Schematismis occurrunt, quæ suo loco fusè interpretabimur. Potissimum
 tamen per triangula in pyramide repræsentata, nihil aliud insinuare vo-
 luerunt, teste Plutarcho, nisi Vniuersi naturam, & ideam quandam Osiri-
Plutarchus.
 dis, Isidis, & Hori, per tres operationes & effectus repræsentatam: nam
 Typhon ille crudelis, quem per binarium antè repræsentauimus, diuel-
 lendo corpus Osiridis, & in multas partes dissipando, ab vno ad multa, à
 perfecto in imperfectum, à toto ad partes, à bono, quod ex integra cau-
 sa, ad malum, quod è quouis defectu constat, procedendo, multas in natu-

Trigonum
geneticum
eiusque de-
scriptio.

ra rerum dissensiones, & inimicitias periculosas disseminauit per binarium significatas, quas impedire cupiens prouida naturæ parens Isis, Osiridis dissipatas partes sedulo inuestigans, inuentas partes partibus, membra membris adaptando, in integrum restituit Osiridem, ex quorum deinde congressu natus sensibilis illa pars Mundi Horus; quæ per trigonum hoc nostrum apprimè exprimuntur. Sed audiamus Plutarchum de hisce veluti ex tripode loquentem: *Iam, inquit, præstantior & diuiniore natura ex tribus constat, eo quod mente cernitur, & materia, & quod ex his compositum est, & Græcis νοηµα, id est, Mundus dicitur. At Plato quidem primum illud ideam, exemplar, Patremq; nominat; materiam Matris, nutricis, sedis, & regionis ortuum capacis vocabulo notat; quod ex utroque constat, prolem ortumque nominare solet. Ægyptios autem probabile est triangulorum pulcherrimo imprimis comparasse Vniuersi naturam, qua comparatione etiam Plato in Repub. videtur usus, ubi figuram nuptialem ἀνδρα γυναικα componit. Constat id triangulum tribus lateribus, quorum basis est 4, rectum angulum ad eam conficiens 3, & huic subductum angulo latus 5 scrupulorum est, & tantum potest, quantum latera eum conficiunt. Intelligendum autem est, linea ad rectum angulum alteri insidente matrem, basi feminam, subtendente prolem utriusque representari; & Osirin esse principium, Isidem receptaculum, Horum effectum: ternarius quippe primus est impar ac perfectus numerus. Hæc Plutarchus.*

Pythagoricū
problema ab
Ægyptijs vi-
detur sum-
ptum.

Ex quibus sanè patet, nihil hoc loco aliud nobis describi, quàm celeberrimam illam Hecatomben Pythagoricam, tot mysterijs celebrem, tam infiniti in Mathematico negotio vsus; vt proinde vehementer dubitem, nè fortè Pythagoras tantum arcanum geometricum ab Ægyptijs primò acceptum, deinde sui iuris inuentionisque fecerit. Si enim quinque scrupulorum subtendentem trianguli lineam in se duxeris, prodibunt 25 quadratum; & totidem ambientium laterum lineæ 4 & 3 scrupulorum quadrata 16 & 9 conficiunt. Quibus sanè maxima in natura mysteria innuebant. Sed de his alibi. Ex his itaque patet, quanto ingenio per trigonum huiusmodi, & quanta mysteria exhibuerint.

§ III.

De quaternario hieroglyphico.

Numerus
quaternarius
vel conficit
pyramidem
trilateram,
vel cubum.

Sicuti in præcedentibus punctum Monade descripsimus, lineæ verò interuallum diuidua Dyade distendimus, superficiiei autem latitudini Triadem indidimus; ita nunc superest, vt in corporea plenitudine, & in solidi profunditate quaternarius requiescat, distentatque, & emetiatur potissimum corporis interuallum. Nam, vt suprà dictum est, quaternarius primus est corporeus solidusque numerus, producitque vel pyramidem trilateram, vel cubum. utraque figura diuersis modis producit. Prior sic: Puncta quatuor, siue quatuor unitates in præcedentibus indicatæ, angulorum ipsius capita finiunt; lineæ 6 dirimunt ac dispartiuntur;

tur; 4 superficies eandem operiunt & contegunt; denique sub ipsis terminis abditum oculisque imperium corpus existit ex quaternario. Quòd si quaternarium sub hisce terminis 1, 2, 3, 4, expansum collegeris, habebis 10, secundam Monadem, & Angelici Mundi radium; denarium si quadrages, mox occurret 100, tertia Monas, animastici Chori exordium; si denique secundam Monadem in tertiam, id est, 10 in 100 duxeris, exurgit cubus siue solidum corpus, omnium quæ visui patent, sensibilibus rerum reconditorium. Hinc quatuor elementorum simplicia corpora, quæ quadruplex generum ordo, substantia, quantitas, qualitas, locus comitantur: substantiæ competit generatio & corruptio; quantitati augmentatio & diminutio; qualitati motus alterationum contrariis insistentium; loco denique latitudo congruit. Quibus quadruplex rerum ordo, subsistentium inanimatorum, viuentium, sensibilibus, & rationalium fulcitur & conseruatur. Atque hæc est Pythagorica illa tetractys conuersos rerum ordines continens, de qua cum fusè in Musurgia nostra vniuersali egerimus, illuc Lectorem remittimus.

Quaternarij Coordinatio.

Elementa	Terra	Aqua	Aër	Ignis
Prima entia	Animal	Homo	Angelus	Deus
Cognitiones	Sensus	Ratio	Intellectus	Mens
Instrumenta	Scriptura	Vox	Conceptus	Mens
Genera	Substantia	Quantitas	Qualitas	Locus
Mutationes	Generatio	Augmentatio	Alteratio	Latio
Gradus entium	Subsistentia	Viuentia	Sensibilia	Rationalia
Quatuor cœli plagæ	Oriens	Occidens	Meridies	Septentrio
Quatuor venti	Zephyrus	Eurus	Notus	Aparchias
Quatuor anni tempora	Ver	Æstas	Autumnus	Hyems
Quatuor qualitates	Calidum	Siccum	Humidum	Frigidum
Quatuor quantitatis species	Punctum	Linea	Superficies	Corpus

Præterea vel quaternarium Ægyptij considerabant vt cœlestibus, vel vt sublaribus congruum. Priori modo, Circulo in quatuor partes diuiso exprimebant sic $\oplus$: posteriori modo per Crucem ansatam Φ , qua nihil in Obeliscis frequentius; quo quaternarius omnium præcedentium ordinum, quos spiritus Mundi peruadit, animat, conseruat, indicatur.

Numeris Veteres omnia explicabant.

Artaphio.

Iamblichus.

Figura exprimens totius speculationis Ideam in Tautico characterē repræsentatam.

tur. Quomodo itaque vtramque, tam cœlestem, quàm sublunarem retradem in vnum coniunxerint, restat ostendendum. Cùm spiritus ille Mundi, Mercurius cœlestis, omnia numeris, proportionibus, & harmoniâ complêrit, certè ea sine numeris deprehendi non possunt. Pythagora enim teste, natura numerorum transiit per omnes res, & cognitio illius est illa vera Sapientia diuina & incorrupta, de qua antiquissimus Artaphio in libro secretorum: *Cognito numero, cognosces qualiter notitia rerum omnium habeatur per illum.* & alibi: *A calculis primi hominis, omnium artium scientiam, omnemq; cognitionem inueniri;* Numeris enim omnia quæ in Mundo sunt, teste Boëtio, constant. Quæ cùm ita sint, non sine ratione, omnia numerorum mysteria sub caduceo illo, siue characterē Mercuriali Veteres repræsentasse videntur. Si enim eum in partes suas explicaue- ris, vti dictum est, hoc est, in O, D, †, γ; habebis mox mirabilem illam *τετρακτύω* Pythagoricam, quam ille vocabat fontem perpetuæ naturæ, omnium rerum creatarum, & cognitionis rerum in diuina mente rationabili- ter operantium ideam; hinc tetras quoque, iuxta Iamblichum, mystica fuit appellata, quâ per Ægyptios quatuor Mundi partes repræsentaban- tur, vti in processu Operis dicemus. Item manifestè apparet, quâ ratio- ne tetraκτύω ista omnes res gubernentur & comprehendantur; quod & Hebræos non latuit, cùm sub nomine Dei tetragrammato totius Vniuersi res comprehendant, vti alibi diximus. Sed explicationem Mercurialis sacramenti apponamus.



Explicatio Figuræ.

1. Totæ
Cruce notæ
diffusionis
mentis di-
uinæ.

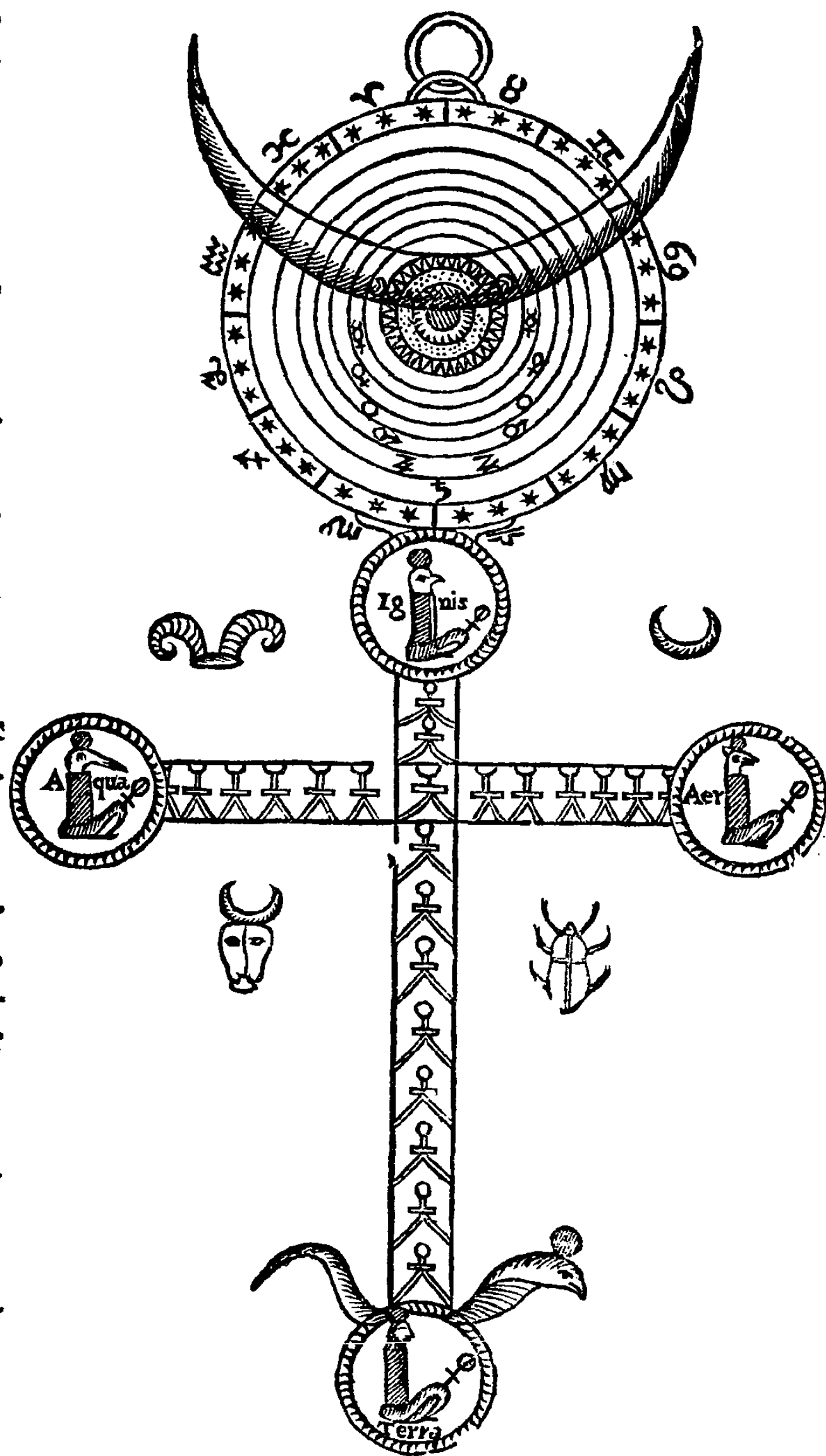
2. Circu-
li octo no-
tant 7 Pla-
netarū Or-
bes cum fir-
mamento.

3. Figura
circularis
Solem, Lu-
na sextilis
Lunam.

4. Crux
notat Mun-
dum Ele-
mentarem.

5. Qua-
tuor Genij,
præsides no-
tāt quatuor
Elemento-
rum.

6. Cru-
ces anfatæ
ideas in-
mente diui-
na existen-
tes.



7. Cornu
Arietis no-
tat calorem
in Mundo.

8. Luna
humorem,
quæ duo
sunt gene-
rationis
principia.

9. Caput
Tauri & no-
tat chara-
cterem ex
capite Tau-
rino inuen-
tum.

10. Sca-
rabæi figura
idem notat.

11. Ser-
pens deni-
que ex in-
feriori glo-
bo emer-
gens notat
vim diui-
nam omnia
permean-
tem.

* *
*

Tetractys igitur reperitur in omnibus rebus. Chaos est diuisum in quatuor Elementa; Cœlum in quatuor partes seu angulos; Aër in quatuor ventos; Zodiacus in quatuor triplicitates; sub Cœlo quatuor temporum qualitates; sub qualitatibus quatuor Elementa; sub Elementis substantia, quantitas, qualitas, motus; sub substantia corporea, entitatum, vegetabile, sensitium, & intellectuum; quantitas in punctum, longitudinem, latitudinem, & profunditatem; qualitas in quatuor, siccum, frigidum, humidum, calidum; motus in ascendentem, descendentem, rectum, circulare; terra in quatuor spacia diuiditur.

*Tetractys re-
peritur in
omnibus re-
bus.*

Præ-

Et continet
res omnes.

Cabalistæ ad
10 omnia
reuocant.

Tauticcha-
cteris expo-
sizio.

Præterea non malè Tetractys dicitur continere res omnes, cum quaternarius, uti alibi ostendimus, utpote in potentia denarius, numerorum omnium perfectissimus & absolutissimus, sit rerum omnium idea, ultra quem nullus alius numerus reperitur, ut in Obelisco Pamphilio ostensum lib. 2. cap. 10. Hunc quoque Cabalici Hebræorum reducebant ad decem Sephiroth, quæ sunt diuina attributa, & mensuræ, quæ Deum, diuinam prouidentiam, & immensitatem rerum describere solebant. Verum, ut quæ hucusque dicta sunt, in compendium contrahantur, præcedentem fig. ulterius explicandâ duxi, in qua totius speculationis ideam in charactere Tautico consideratam ob oculos ponimus curiosi Lectoris. Constat figura circulo, Lunæ segmento, Cruce. Circulus notat Mundum Sidereum in suas orbitas planetarum diuisum; quem Luna interfecans, characterem Mercurij, ex Sole & Luna compositum efformat; Crux verò Mundum notat Elementarem, in quem vim suam exerit Mundus Sidereus per animam Mundi omnia peruadentem. Extremitates Crucis quatuor, continent statuas præfides quatuor Elementorum per quatuor Mundi plagas indicatorum; suprema statua accipitriformis est, & ignem denotat, situ ypsilomorpho, cuius mysterium in sequentibus aperiemus. Altera statua caniformis, aëris; tertia Ibiformis, aquæ; quarta denique αἰθερῶμορφος, terræ notat præsidium; ex qua erumpit serpens fecunditatis nota, quâ terra Mundani spiritus diffusionem imprægnatur; omnes sunt positæ in formam ypsilon, cuius mysterium alibi aperietur; omnes instructæ crucibus ansatis, ad indicandam vim, quam à spiritu Mundi hauriunt; tota Crux crucibus ansatis referta est, ad indicandas diuinæ mentis ideas, cuius totus ille character symbolum est; apposita sunt, cornu Arietis cum Lunula, capita Bouis & Scarabæi, è quibus veluti Elementis character Tauticus constituitur, adeoque tota figura characterem ☿ Mercurij exprimit, utpote ab ipso inuentum. Qui plura desiderat, adeat Obeliscum Pamphilium fol. 375. & seqq. ubi ex professo huius characteris arcana exposuimus; hîc autem sufficiat expansa totius characteris sanè mysteriosissimi, veluti in epitomen quandam comprehensa exhibitio.

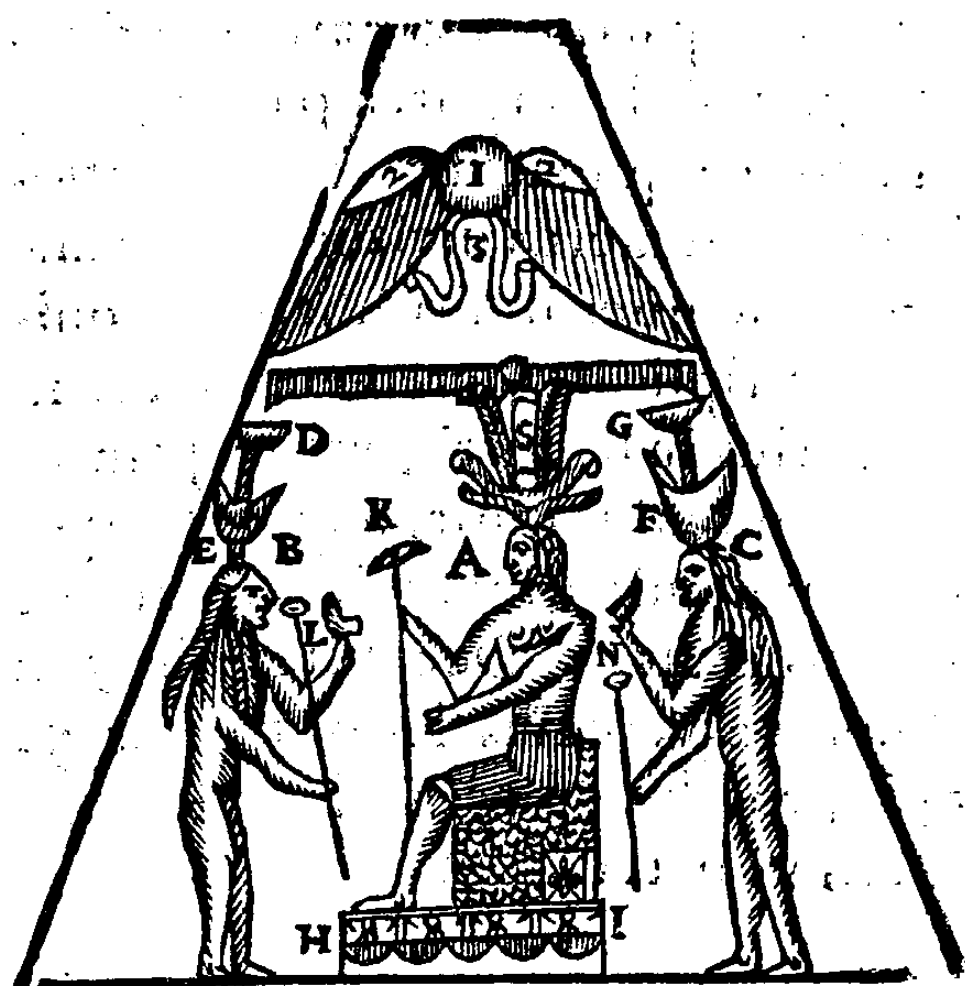
§ IV.

De Pentade hieroglyphica.

Quinarij nu-
meri myste-
ria.
Plutarchus.

Plato.

Agyptios primò per quinarium numerum, quinque viuientium genera indigitasse, Author est Plutarchus, qui triformi Numini primum locum concedit, secundum Genijs, tertium Heroibus, quartum hominibus, quintum brutis. Plato in Epinomide ait, quinarium proprium esse Symbolum quinque locorum animalium capacium; summus est empyreus, secundus æthereus, tertius aëreus, quartus aqueus, quintus terreus. In primo dicit contineri ignea animalia, in secundo ætherea, in tertio aërea, in quarto aqua, in quinto terrestria; quibus totidem ha-
bita-



bitatores Mundi respondent, homines, quadrupedia, reptilia, natantia, & volatilia. quæ omnia hieroglyphicè exhibebant per Polymorphum Numen sedi quadratæ insidens, cui in limbo quinque ansatæ cruces insertæ spectabantur. Vide Obeliscum Pamphilium lib. 5. f. 409. Præterea per quinarium quinq; tum animæ cognitiones, tum eiusdem objecta exprimebant: quibus totidem exteriores sensus annectuntur, visus, auditus, gustus, olfactus, tactus; hisque totidem corporis membra seu organa respondent. Quæ

Polymorphi
Numinis hieroglyphicum

omnia in sequenti tabula exhibere visum est.

Quinarij Coordinatio:

Quinque suprema entia	Deus	Angelus	Anima	Corpus	Mundus
Animæ cognitiones ijs respondentes	Mens	Intellectus	Ratio	Imaginatio	Sensus
Sensus hisce connexi	Auditus	Visus	Olfactus	Gustus	Tactus
Organa sensuum	Aures	Oculi	Nares	Lingua	Manus
Ordines quinque Vniuersi	Deus	Genij	Heroes	Homines	Bruta
Loca quinque animalium capacia	Ignis	Æther	Aër	Aqua	Terra
Animalia immortalia 5.	Ignea	Ætherea	Aërea	Aquea	Terrestria
Habitatores Mundi 5.	Homines	Quadrupedia	Volatilia	Natantia	Reptilia

Mirum igitur non est, Pythagoræos tantum virtutis tribuisse quinario, vt eius ope compositionem animæ deprehenderint: sicuti enim quinarium est dimidium denarij, ita anima omnium recensitarum Classium medium est; quæ cum in præcedenti paragrapho exposuerimus, eum Lector adire poterit.

Arcanum
quid in quinario numero.

Ex

Quinarius
est numerus
circularis.

Quinarius &
senarius nu-
merus sem-
per seipso re-
spiciunt.

Ex quibus aperte patet, quomodo anima partim ex natura indiui-
dua & immutabili, partim ex diuidua & mutabili corporea participans,
medium quadantenus locum teneat. Præterea quinarius, ex obseruatio-
ne Pythagoræorum, circularis seu sphæricus numerus dicitur, naturam-
que designat, quæ sicuti sui multiplicatione semper in se redit, ita & qui-
narius; siquidem cæteri numeri in sese multiplicati incremento facto in
alios & alios definunt, soli quinarius & senarius in se ducti, uti in prima
Parte Tomi secundi in Cabala Hebræorum ostensum fuit, seipso semper
ostendunt, respiciunt, obseruant. Auge enim quinarium seipso, siue duc
in seipsum, & habebis 25, quadratum, cuius latus 5. Ducatur rursus 5 in
suum quadratum 25, & conficies cubum 125, cuius latus pariter 5.
Porro ducatur denuo 5 in cubum 125, & prodibit 625; & sic de cæte-
ris; quod & de senario intelligendum est, ut patet.

Circulatio Quinarij

Circulatio Senarij

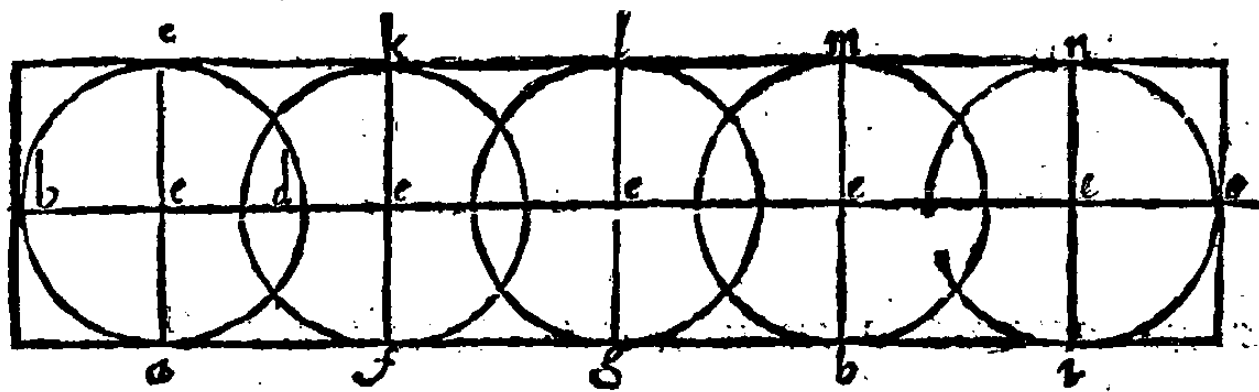
5	6
25	36
125	216
625	1296
3125	7776
15625	46656
78125	279936

Quinarij præ-
rogatiua.

Sphæra re-
præsentans
animam mun-
di quintuplici
circumvolu-
tione peracta
in seipsam re-
uertentem.

Vides igitur multiplicationem quinarij, & senarij, etiam in infini-
tum peractam, semper radices, à quibus producti sunt, reddituram; vn-
de meritò in tota numerorum œconomia principatum tenent; reuolutio-
nis proinde animæ absolutum symbolum, quo illa per vniuersos entium
ordines agitata, tandem singulis expensis per actum reflexum sibi restitui-
tur; in hoc prorsus circulo æqualis, cuius omnis finis est principium, &
omne vltimum est primum, hoc est, semper idem. Est & hoc ab Antiquis
non sine subtilitatis commendatione obseruatum, sphæram intra paral-
lelogrammum rectâ prouolutam per quinque spacia, ad locum vnde abiit,
sibi restitui, & quinque parallelogramma sibi æqualia vnâ dimetiri; quod
ut videas, rem demonstrandam duxi. Sit sphæra $abcd$, cuius centrum
 e ; sit quoque linea $afghi$ indeterminatæ longitudinis: constituatur
sphæra $abcd$ in puncto a , promoueaturque rectâ volutione hoc pacto,
ut arcus ad sphære adaptetur lineæ rectæ af , id est, punctum d sphære
rectâ congruat puncto f lineæ af ; & arcus dc adaptetur lineæ fg , id est,
punctus c sphære congruat puncto g lineæ fg ; arcus verò cb adaptetur
lineæ gh , id est, punctum b sphære congruat puncto h lineæ gh ; arcus
denique ba adaptetur lineæ hi , id est, punctum a arcus congruat i pun-
cto lineæ hi . perspicuum est, hanc sphæram inter æquidistantes lineas
 ai , & cn , deuolui, ita ut af lineæ æqualis sit arcui ad ; lineæ fg , arcui cd ;
lineæ gh , arcui cb ; & denique lineæ hi arcui ba ; tota verò lineæ ai toti
cir-

circumferentiæ $a d c b a$ congruat, totum quoque parallelogrammum $a c n i$ omnibus parallelogrammis $a k, f l, g m, b n$, quorum singula circulo æquantur, congruat; quibus quatuor parallelogrammis, si duos semicirculos extremos $a b c$, & $i o n$ adiunxeris, habebis spaciū sibi quinquies æquum, quod à puncto a , sphaera ad idem punctum reuoluta efficit; vt vel hinc mechanicam aliquam tetragonismi rationem videas.



Atque hisce quidem aptè motus animæ Mundi per Mundorum series agitata tandem quintuplici circumuolutione peractâ in seipsam reuertitur; quod & stella quinque radijs illustri, vt suo loco videbitur, pulchrè indicarunt, dum sensibilem vniuersitatem pentade signant, ita vt prima sensibilem consistentia ipsa materies sit; materiæ vicinum, actus essendi; & huic vicinum tertio loco vitalis actus; quod verò à materia quarto loco numeretur, sensitivus actus; quintum denique locum sensibilem vltimum, rationalis actus sibi vendicet, sensibilis Mundi capax: sicuti enim circularis motus quinto puncto absoluitur, & Sol ab Oriente digressus quinto loco in Orientis locum reuertitur; ita & sensibilem vniuersitas quarto quidem actu, sed quinto à materia loco, hoc est, ratione consumantur.

Sensibilem
vniuersitas
pentade signi-
ficatur.

§ V.

Senarius hieroglyphicus.

Sicuti quinarium extimam sensuum cognitionem discernit atque numerat, ita & senarius omnem materialem cognitionem disper-
dam numerandamque assumit, perfectorum numerorum coryphæus, ex dyade in triadem ducta, constitutus. Et quemadmodum quinarium designat reuolutionem animæ Mundi per quinque sensibilem rerum ordines sibi tandem in puncto, à quo profluxit, restitutæ; sic senarius notat reuolutionem quatuor unitatum in unitatem absolutam; progressio enim in seipsam circulariter rediens, senario numeratur. Unitas igitur absoluta cum absoluta coincidit infinitate, intellectualis cum intellectuali, rationalis cum rationali, & unitas sensibilis cum sensibili infinitate. Omnis unitas imparticipabilis, indiuisibilis, atque incorruptibilis est, vnde consequenter unitas non est absoluta, nisi in intellectuali alteritate participabilis; nec intellectualis, nisi in rationali alteritate; neque rationalis, nisi cum ipsa sensibili. Non attingitur igitur Deus, qui est absoluta unitas, nisi

Senarius perfectorum numerorum coryphæus.

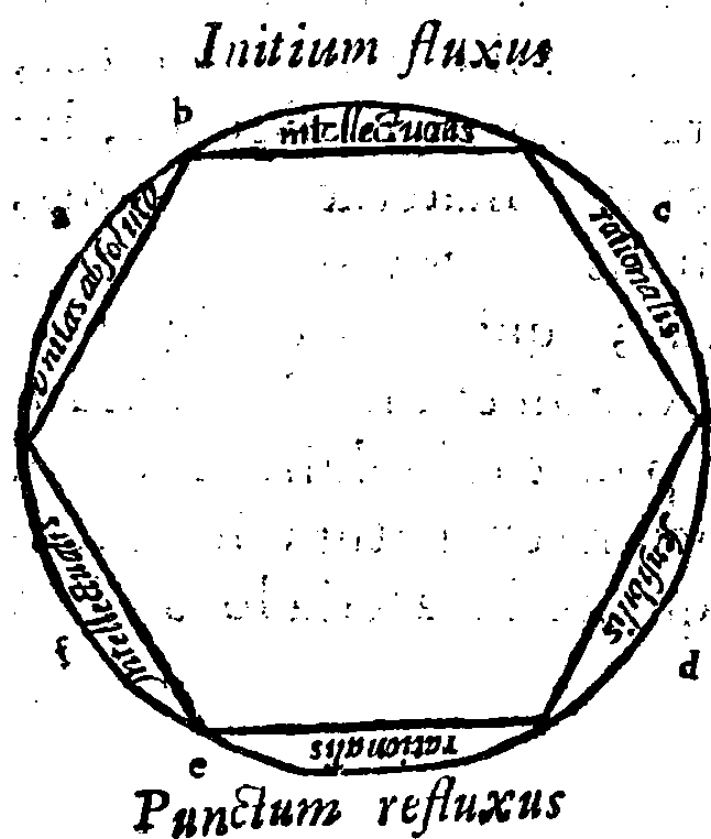
Numerus senarius representat reuolutionem quatuor unitatum in Unitatem absolutam.

E

intel-

intellectualiter; neque intelligentia attingitur, nisi rationaliter; nec ratio, nisi sensibiliter. Descendit itaque vnitas absoluta in intellectualem infinitatem, intellectualis in rationalem, ac rationalis in sensibilem; vnitas verò sensibilis retrofluxa ascendit in rationalem, rationalis in intellectualem, intellectualis denique in supramundanam, infinitamque vnitatem: quæ per senarium aptè indicantur; principium enim fluentis vnitatis, & finis refluents, coincidunt in absoluta vnitatem; coincidunt quoque finis fluentis, & principium refluents vnitatis in sensibili, duplicanturque media, ita vt quatuor termini fluxus & refluxus cum binis medijs exactè senarium constituent. Sed rem in figura demonstremus.

Figura indicans quomodo mensura perpetuitatis senario adscripta existat; & quomodo specialissimum in vniuersalissimum, & e contra, redire possit.



Sit *a*, vnitas absoluta, intellectualis *b*, rationalis *c*, sensibilis *d*, in qua desinit fluxus vnitatis, & incipit refluxus vnitatis sensibilis, ascendendo ex *d* sensibili in *e* rationalem, & ex *e* in *f* intellectualem, & tandem in vnitatem absolutam, fitque vt sicuti sex diametrales chordæ circumferentiæ substantia circuli ambitum perfectè mensurant & complent, haud secus senario ascensus descensusque vnitati circumuolutæ principium nectat finis. Ex quo patet, non esse aliud lucem descendere, quàm tenebras ascendere; neque enim aliud est, Deum in Mundo

esse, quàm Mundum in Deo; nec aliud, actum in potentiam progredi, quàm potentiam ad actum; neque aliud est tenebras in lucem se erigere, quàm lucem in tenebras descendere; neque denique aliud est, potentiam materiæ ad actum formæ progredi, quàm formam actualem in potentialem descendere materiam.

Vides igitur, quomodo mensura perpetuitatis senario adscripta existat, & quomodo vniuersalissimum in specialissimum, & specialissimum in vniuersalissimum redeat. Vnde mirum non est, Ægyptios hunc numerum tantâ veneratione habuisse, vt eo solum supremi Numinis Polymorphi, quemadmodum in tabulæ Bembinæ explicatione patebit, insignierint: quæ omnia ad dictarum rerum theorias respiciunt.

Ægyptijs
senario nume-
ro solum
Dei deompli-
bant.

§ VI.

Septenarius hieroglyphicus.

S Eptenarius sacratissimus in Oraculis numerus, & mysteriorum plenissimus, tam sacrum augustumque decus obtinet, ut inter eos numeros, qui in denario includuntur, singularem eximiamque præ cæteris rationem habeat. Nam eorum alij procreant, non procreantur; alij procreantur, non procreant; alij utrumque faciunt; solus septenarius nec procreat ullum eorum, nec à quoquam procreatur. Vnitas enim uti principium omnis numeri, ita gignit omnes sequentes, ipsa à nullo genita. Sic 2, 3, 5 gignunt 4, 6, 9, 10, non tamen gignuntur; 4 verò, 6, 8, 9, 10 non gignunt, sed gignuntur; septenarius verò non gignit, nec gignitur, cum non habeat infra se numerum, à quo gignatur, neque intra denarium ullus sit, quem gignat. Hinc appositè à veteribus Pythagoræis Symbolum fuit Ducis & Rectoris omnium, ut qui, cum immobilis sit, nec gigni, nec gignere perhibeatur; quæ Plutarchus his verbis describit: *Est Dux & Princeps rerum omnium, Deus semper vnus, stabilis, motu carens, motu vacans, ipse sui similis, aliorum dissimilis, septuplo entium Choro stipatus.* Eam ob causam Pythagorici hunc numerum Mineræ ex Iouis capite genitæ, semper Virgini, sine matre natæ, symbolum posuerunt. Hunc Ægyptij præ cæteris in summa semper veneratione habuerunt, rerum omnium sigillum statuantes: hic enim in Vniuerso septem entium genera denotat, in superiori Mundo septenos Principes Spirituum, in Zodiaco firmamenti septem configurationes seu aspectus signorum ad inuicem, in planetario cælo septem erroneas, in elementari totidem metallorum genera, in Microcosmo totidem principalia membra, in Luna septenas phases, & quatuor septenorum, id est, 28 dierum periodum; in incremento hominis septem ætates, in fœtus perfectione septem tempora; atque innumera alia quæ mensuræ septenariæ substant, quæ breuitatis causa sequenti tabula comprehendo.

Septenarius numerus arcanus continet mysteria.

Septenarius numerus intra denarium neque gignit, neque gignitur.

Septenarius in honore apud Ægyptios.

Vniuersum Septenario numero signatum est.

Septenarij numeri Analogismus.

	I	2	3	4	5	6	7
Prima rerum entia	Deus	Angelus	Homo	Sensitiva	Vegetativa	Inanimata	Materiae
In Mundo Angelico 7 Principes	Honaphiel	Zadkiel	Samaël	Schemfiel	Anaël	Cocabiel	Leuaniel

E 2

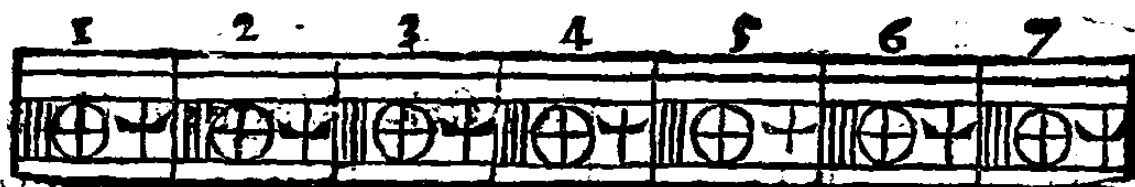
In

In Mun- do cœ- lesti 7 Planetæ	Satur- nus	Iuppi- ter	Mars	Sol	Venus	Mercu- rius	Luna
In Mun- do Ele- mentari 7 metal- la	Plum- bum	Stan- num	Ferrum	Aurum	Cu- prum	Argen- tum vi- uum	Argen- tum
In Mi- crocos- mo	Splen-	Hepar	Sanguis	Cere- brum	Renes & genit.	Lingua	Stoma- chus
Septem ætates	Infantia	Pueritia	Adole- scentia	Iuuen- tus	Virili- tas	Æui ma- turitas	Sene- ctus
7 Phases Lunæ	Nouilu- nium	Sextilis	Dicho- tomus	Amphi- certus	Panseli- na	Amphi- certus	Dicho- tomus

Quot modis
Ægyptij ex-
presserint
septenarium
Vniuersi.

Hieroglyphi-
ci Characte-
res in limbo
folij Osiridis
incisi.

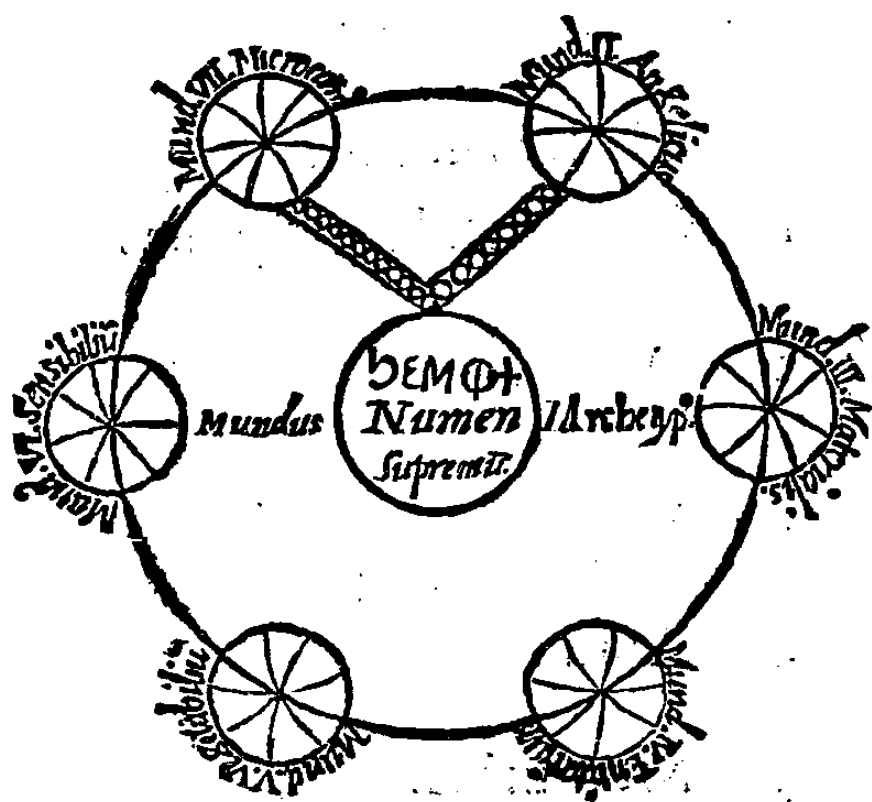
Cum itaque Ægyptij totum rerum vniuersum hoc septenario nu-
mero signatum viderent, fieri non posse existimarunt, quin aliquod insi-
gne & reconditum sub eo mysterium latitaret. Hinc varijs modis eum
hieroglyphicè exhibebant; septenarium cœlestem sic, III ⊕; & septe-
narium sublunarem sic, II ⊕. Cœlestem per tres lineas & circulum qua-
drupartitum; sublunarem per tres lineas & ✕ crucem; quæ occultè de-
notabant septenariam seu vniuersalem supremi Numinis virtutem ulm-
exeri, cum ex triade in tetradem, & primò in cœlestem, deinde in sublu-
narem motueretur, & reuolutione factâ sibi restituitur. Quod mysterium
pulchrè nobis per hieroglyphicos characteres in limbo folij Osiridis su-
pramundani incisos exhibetur, vbi septem circuli quadripartiti, & toti-
dem cruces ordine ponuntur, quos circulos, & cruces singulas præ-
cedunt tres lineolæ, septem Mundorum septemplici Classium ordine di-
stinctorum symbolum;



ita vt primus Mundus exhibitus sit per III & ⊕ circulum quadridum,
quæ quatuor partes Mundi adiunctis tribus lineis præfixis faciunt septem
hebdades rerum istius Mundi; & sic ordine sequenti singulis Mundis
quadridis tres lineas addidère, vt, quemadmodum dixi, septem rerum
Classes, quibus dicti Mundi constabant, arcanè indicarentur. Idem ex-
presserunt per crucem ✕, cum adiuncto ternario linearum, videlicet dif-
fusio-

fusionem spiritus per Mundum Elementarem, vt suo loco videbitur. Sed mysterium aperiamus. Mundum primum Archetypum vocabant, Hemphtha siue Osirin supramundanum, primam rerum vnitatem triformem. Secundus Mundus est Angelicus, septem Classibus iuxta Ægyptiorum dogma distinctus, in quem sese supramundani Osiridis vis exierit. Tertius Mundus est materialis, ex septem Orbitis planetarijs constitutus. Quartus Mundus est inanimatorum corporum, septem metallorum speciebus distinctus. Quintus Mundus vegetalis naturæ, in septem pariter Classes viuientium distributus. Sextus Mundus est sensitiuæ naturæ, in septem similiter Classes dispositus. Septimus Mundus est microcosmus homo, in septem status diuisus; post quem ipsum restituit supremum Numen. Atque hi sunt septem Mundi septemplici graduum seu Classium genere distributi, quos hieroglyphicum Schema indicat; quorum dispositio ea est quæ sequitur.

Septem Mundi septemplici Classe distincti explicantur.



Vides igitur quomodo ex Monade illa suprema & archetypa, veluti ex centro euoluta, primò intellectualis Mundus septem principalium Geniorum regimine munitus prodiërit; |quomodo illa deinde euoluta, & in circum acta, materialem Mundum cœlestem, septem Planetarum Choro decoratum produxerit; postea Mundum inanimatorum, terram inquam septemplici metallorum genere foetam produxerit; & in eo deinde vegetabilis naturæ Mundum septem plantarum Classibus distinctum fundauerit; postea ad sensitiuæ naturæ septem animalium ordinibus distributum processerit; tandem hominem microcosmum omnium complementum condiderit, & sic in Monadis & infiniti centri abyssum se recipiens ab vniuerso opere quod patrarat, quieuerit. Vides Ægyptios tam aptè hos septem Mundos expressisse, vt ad hexameron opus à Mose descriptum respexisse videantur. Verùm cum hæc omnia fusius in tabulæ Bembinæ expositione tradituri simus, hic ea tantum indicasse sufficiat.

Processus Monadis sue primæ.

§ VII.

De Octonario, Nouenario, & Denario hieroglyphico.

Quomodo septenarius septem Vniuersi entium symbolum est; ita octonarius Ægyptijs octo Geniorum siue Numinum principalium, quibus septemplex Mundus gubernatur, symbolum erat, atque haud sine ratione, Martiano teste, ex Pallade & Amore, id est, ex nocte

Octonario numero octo Numina designabant Ægyptij.

Iuramentum
per octonariū
numera
præstitum.

nocte, & spiritu diuinâ quâdam ratione confurgit. Hinc Orpheus quotiescunque diuinam volebat monstrare iustitiam, per octonarium iurare consueuerat, per quem & rerum summæ imperare dicebat Euander, scilicet ignem, aquam, terram, cœlum, Solem, Lunam, Mythram, & noctem indigitando. Hinc Ægyptij eum exprimebant vel per stellam, vel per circulum octo radijs insignem. In columna quoque hieroglyphica, teste Diodoro, octo Numina ponebantur, Saturnus, Rhea, Osiris, Spiritus, Cœlum, Luna, Nox, Dies. Videntur hæc octo Numina pulchrè exhibita in quodam idolo Ægyptio, cuius olim Ludouicus Brouget Mercator Massiliensis ex Ægypto translatus delineationē ad me trāsmissit, vti hîc apparet;

Idoli figura
exhibens octo
Numina.

Nomina Ægyptiaca.

1 ΝΙΒΕΝ

2 ΒΑΝΘ

3 ΙCIC

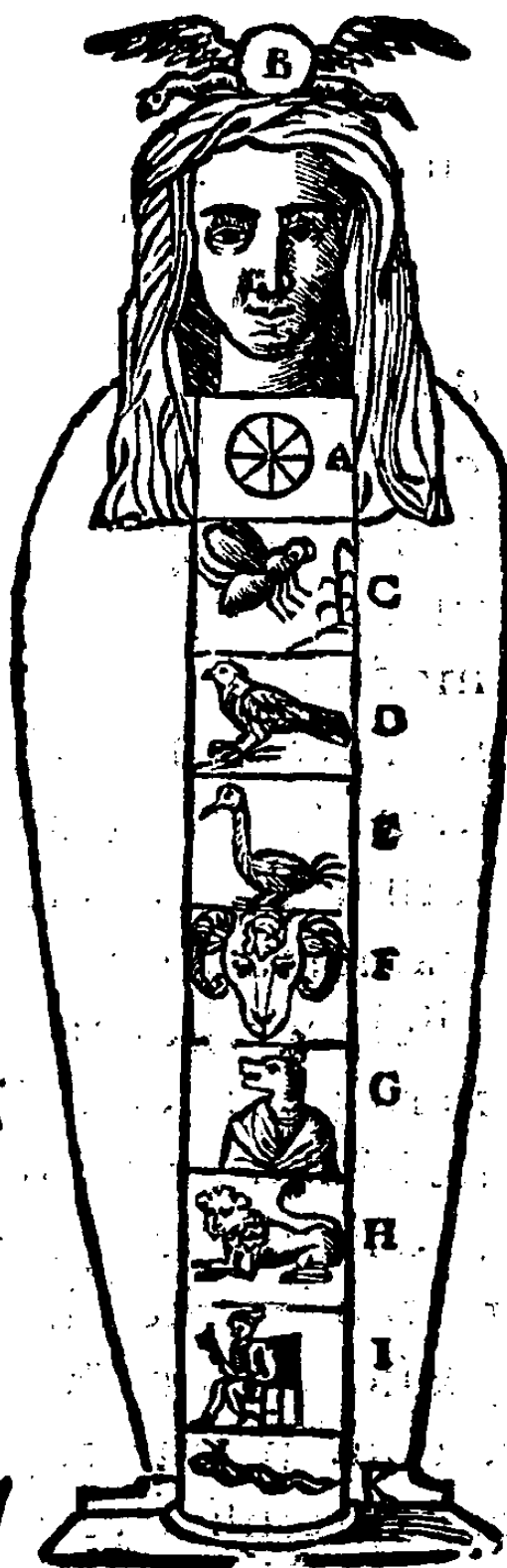
4 ΑΕΕΝ

5 ΕΡΕΑΝΙΦ

6 ΑΕΥΝΦ

7 ΝΕΦ

8 ΠΟΦΙΟΝ



Triforme Numen

Nomina Latina:

Octo Classes Mundi.

1 Genius Polymorphus.

2 Osiris.

3 Isis.

4 Amun.

5 Mercurius.

6 Mophta.

7 Nephta.

8 Agathodemon.

in quo Stella radiorum octo, octo Geniorum Classes designat. Primum, est Numen Polymorphum, de quo vide fusè tractatum lib. 3. Obelisci Pamphili, & in Obelisci Flaminei expositione c. 3. diat. 3. Secundum est Osiris sub forma Accipitris; tertium Isis sub forma Ibis; quartum sub forma Arietis, & est Amun; quintum sub forma Canis, estque Mercurius; sextum sub forma Leonis, & est Mophta; septimum sub forma Statuæ sedentis, estque Nephta; octauum sub forma Serpentis, estque Agathodæmon. Hinc mirum non est, Ægyptios, magnam Deorum Matrem naturam designaturos, aut Mundum sensibilem Horum, aut Mophta, portas domuum singulis attributarum figuris partim circularibus, partim stellis octupartitis veluti sigillis quibusdam notasse, vt in tabula Bembina videre est, & suo loco fusè explicabitur.

Sed

Sed procedamus ad nouenarium hieroglyphicum, quem tametsi in præcedentibus copiosè profecuti sumus, hoc tamen loco obiter eius mysteria repetere visum est. Nouenarius Aegyptijs erat symbolum naturæ Genialis à supremo Numine; id est, decade deficientis, vti Pherecides scriptum reliquit, dictusque fuit antesignanus agminis à Deo deficientis, & teste Eusebio, Ophoneus, id est, Dæmon serpentinus. Forsan alludebant ad lapsum Luciferi. Hunc varijs modis, vnà cum asseclarum cateruis, qui sunt Pseudothei, spiritus mendacij, vasa iniquitatis, vltiores scelerum, præstigiatores, aëreæ potestates, furia, criminatores, tentatores, placare contenderunt, vt suo loco dicetur; tametsi posteriores nouenarium numerum non Dæmonibus tantum, sed & Musis, quæ sunt, vt Platonici opinantur, stellarum animæ, atque enneadi intellectualis Mundi consecraverunt. Verum cum de huiusmodi Enneadibus abundè in præcedentibus actum sit, eò Lectorem remittimus.

Mysteria nouenarij hieroglyphici.

Restat denarius numerus, quem nullo non tempore veteres Pythagoræi summis laudibus extulerunt, quòd ex tetracty originem suam nanciscatur; quatuor enim hi numeri 1, 2, 3, 4 simul iuncti 10 constituunt, omnium numerorum finem & complementum, vltra quem nullus numerus sit, sed numerorum tantum repetitio; mysteriumque continet quatuor vnitatum, de quibus in præcedentibus actum est, videlicet 1, 10, 100, 1000. in quibus prima Monas respondet Monadi absolutæ; secunda 10 Dyadi; tertia 100 Triadi; quarta 1000 Tetradi: adeo quidem, vt Monas puncto, decas lineæ, hecatondas superficiei, chalias corpori exactè congruat. Monas est radix, quadratus, & cubus sui ipsius; hecatondas quadratus denarij; chalias verò decadis cubicam implet naturam. Monas simplex & impers vnicâ lineolâ, decas binis figuris exaratur, perinde ac dyas binis vnitatibus aggregata; hecatondas tot figuris scribitur, quot vnitatibus trias; & chalias tot figuris, quot vnitatibus constat quaternarius. Si quis igitur has numerorum sedes iunxerit, numerum ex ijs eliciet millesimum centesimum vndecimum sic, 1111, omnium numerorum supremum & vltimum, omni ratione finitum, expansum quatuor monadum mysterium; erit enim hic numerus simul & punctum, & linea, & superficies, & corpus, omnium quæ sunt, quæque sub visum cadunt, rationem explicans, epitome & anacephalæosis Vniuersi. Verum vide quæ suprâ de quatuor Monadibus consideratione dignissimâ protulimus. Atque hunc denarium Aegyptij, vti dictum est, per decussim vel crucem exhibebant sic, X, vel sic ✕, quam ex duobus quinarijs componebant; nam lineâ in alteram inclinatâ, non tamen secante, vt hîc patet, V, vel sic, Λ, quinarium notabant; hunc Λ, quinarij superioris in inferiorem influxus, illum verò V, quinarij inferioris prout superno influxui substabat, symbolum ponebant; vtrumque ex pedibus Ibidis diuaticatis inuentum signum, quæ in vnum iuncta constituunt denarij symbolum, vti in fabrica Alphabeti hieroglyphici in Obelisco Pamphilio, & in III. Tomo amplè deduximus.

Denarius hieroglyphicus.

Denarius numerus complementum omnium numerorum.

1
10
100
1000
1111

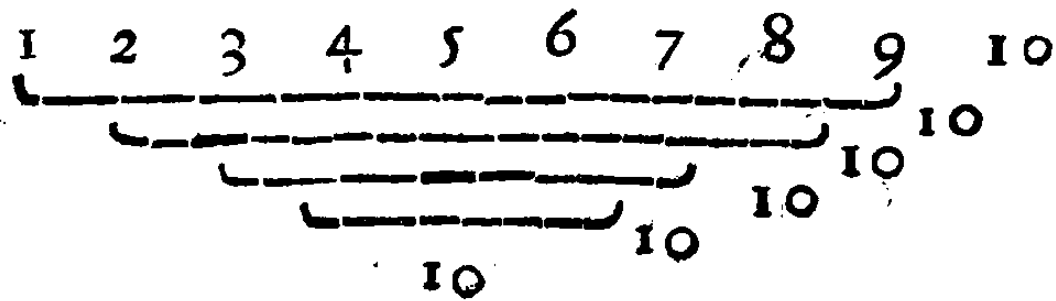
Aegyptij Denarium per crucem decussam representant.

§ VIII.

Anacephalæosis dictorum in Obelisci figura exhibitorum.

Numeri quo-
modo in Obe-
liscorum fi-
guris repræ-
sententur.

T Etradem siue quaternarium numerum in Obeliscis exhibebant per quatuor latera, sed diuerso modo: Primò in pyramidio quaternarium triangularem; deinde in reliquo trunco Obelisci quaternarium quadrilaterum: per illum occultè innuebant Mundum Angelicum, in quantum ex centro diuinitatis, quod per apicem Obelisci appositè indicatur, in naturam genialem, diuinæ naturæ immediatum signaculum, trigono diuinitatis charactere insignitæ diffunditur: per quatuor latera Mundi quadripartiti præsidium in 12 Mundi arces distributum, quod aptè singuli tres numeri quatuor triangularium superficierum denotant; 3 enim in 4 ducta, conficiunt 12. Iterum 3 ad 4 iuncta, vti septem constituunt, ita totius naturalis perfectionis Genialis Mundi sacramentum indicant; quatuor verò latera triangularia ad 4 latera quadrangula iuncta, 8 constituunt, influxus Angelicæ naturæ, in Mundum corporeum aptissimum symbolum; quibus si basis accedat pyramidis, iam enneadem mysticam Angelici & corporei Mundi symbolum, pulchrè indicabant: quem & 9 anguli solidi, qui in Obelisco quolibet considerantur, notabant. His denique si accederet apex pyramidis, iam 10 constitutebantur, ac totius naturæ, & trium Mundorum, Archetypi, Angelici, ac corporei Mundi complementum innuebant; quem numerum tetras illa siue quaternarius numerus implicitè continebat. Si enim 1, 2, 3, 4 ordine posita sibi inuicem iunxeris, prodibit decas illa mystica, siue tetractys, tanto à Pythagoricis silentio celebrata, tantis mysterijs inuoluta. Quæ per duos quinaros pulchrè indicabant, quorum prior influxum diuinæ naturæ in Mundum Angelicum, ex apice in quadripartitum Mundum Angelicum; alter verò creaturarum siue corporei Mundi sinum, ex quadrangula basi sursum, versus centrum continuâ diminutione laterum facta, aptè insinuat. Præterea vnitatem formalem in sinu diuinitatis latentem per apicem indicatam, cuicunque rerum ordini adiunxeris, semper decem constitues, rerum omnium complementum, diuinæ perfectionis typum &



exemplar. Si enim 1 ad 9 tripartitam Angelici Mundi triadem adiunxeris, 10 constitues, numerum omnia exhaurientem, typum diuinitatis omnia complectentem. Si ad 2, in quibus Vnitas duplicata residet, 8 iunxeris, habebis Angelicæ, per vnitatem formalem in Mundum inferiorem influxum, videlicet in Mundum sensibilem, per 8 cubicum nume-
rum

rum aptè insinuat. Si iterum 3, id est, Triadem illam totius perfectionis exemplar, 7 perfectionis Mundanæ symbolo adieceris, habebis iterum 10. Si denique quaternarium siue tetractyn illam tantopere à Pythagora celebratam 6 siue senario numero, operationum mundanarum symbolo adieceris, denuò resultabunt 10. Si denique 5 duplaueris, id est, duos quinaros simul iunxeris, idem denarius numerus emanabit. Vides igitur quomodo ordines Mundanarum constitutionum sibi inuicem adiuncti, semper producant 10, id est, vnitas formalis in singulis Classibus implicata, reliquis numeris creatarum rerum symbolis adiuncta, semper 10 constituat, totius Vniuersitatis cum Authore suo aptum hieroglyphicum. Præterea 1 ad 2 iuncta dant iterum triadem, hæc ad triadem iuncta generat tetradem, & hæc rursus tetradi iuncta pentadem; & sic singulis numeris ordine naturali continuatis illa adiuncta, generat hexadem, heptadem, octadem, enneadem, decadem omnium complementum, ultra quam nullus alius, nisi replicatus numerus datur. Hanc itaque philosophiam mysticam sub numeris opportunè in Obeliscorum figura exhibuerunt Veteres.

Sed iam tempus est, vt quæ hucusque fusè de numeris hieroglyphicis produximus, hic seorsim ob oculos ponamus curiosi Lectoris, & primò quidem Kyriologicè exhibitos, deinde hierogrammatice quoque apponamus.

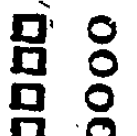
§ IX.

Numeri hieroglyphici Kyriologici, partim ex Tabula Bembina, partim ex Obeliscis extracti.

I, vel , vel O Vnum significat: prius vnitatem simplicem;  vnitatem Mundi elementaris; O Mundi cœlestis vnitatem.

II, vel , vel OO Dyadis symbolum est, vel in binario simplici, vel duorum Mundorum elementarium, aut cœlestium.

III, vel , vel OOO Triadem dictorum Mundorum notat.

IIII, vel , vel OOOO, vel sic quoque , Tetradis dictorum Mundorum nota est, quæ tamen non semper lineâ rectâ, sed subinde perpendiculari ponuntur, sic , prout occasio & situs Obelisci ferebat.

V, vel  pentadis nota est, siue quinarium numerum explicat; & prior quidem motus supremi Numinis sursum, posterior eiusdem deorsum. notatur etiam sic, .

I  V, vel I senarij nota est; & notatur etiam sic, , vel etiam sic .

II  V, vel II septenarij nota; & sic quoque exprimitur, , vel sic, III .

III Λ
V, vel III octonarij nota, & sic quoq; notatur, $\oplus$, vel sic, II $\oplus$ II,
vel etiam sic $\otimes$.

IIII Λ
V, vel IIII nouenarij nota; & sic aliâ ratione signatur IIII $\oplus$.
X, vel $\times$ denarium exprimit, constituiturque ex duobus V & Λ qui-
narijs.

I $\times$, vel $\times$
X, vel I vndenarij signum est; & sic semper vsque ad 15 per vni-
tates lineares, pro numeri vltra denarium incremento, sequentes ordine
numeri continuantur.

$\dagger$ Numerum quindenarium significat, ex cruce $\times$ & Λ , cui signo
si lineolam iunxeris infra, vel supra $\dagger$, efficies 16; si duas, septende-
cim; si 3, octodecim; si quatuor, nouendecim.

$\otimes$ Vigenarij symbolum ex decussi & circulo constitutum est.

$\odot$ Centenarij nota est.

$\odot$ Ducenta.

$\odot$ Trecenta significat.

$\odot$ Quadringenta.

$\odot$ Quingenta.

$\otimes$ Mille.

Omnes hosce numeros alijs quoque
modis exprimebant, de quibus in ipsa
explicatione Obeliscorum copiosior
dabitur differendi occasio.

Atque hi sunt numeri *νεμελογικαί* Ægyptijs vsitati; quæ omnia partim
ex Obeliscis, partim ex Tabula Bembina, vbi frequentissimè hinc inde,
occurrunt, partim denique ex Scala magna Ægyptiaca, extracta hoc loco
exponere visum est.

Numeri hierogrammatici:

$\odot$ Vnitatem centralem denotat, id est, centrum ponebant pro vno;
& quia centrum solâ positione puncti insensibile est, id non melio-
ri ratione signandum duxerunt, quàm circulo; vbi enim circulus, ibi-
dem necessariò centrum vt sit, necesse est. Notabant autem per circu-
lum, centri, siue Monadis diuinæ in rerum naturam euolutionem, de quo
suprà ample differuimus. hanc per Phœnicem quoque innuerunt.

Per



Per duas Cornices, teste Horo, Dyadem principiorum naturæ, siue quod idem est, principium actuum & passiuum notabant, de quibus vide in Dyadis expositione.

Δ Per triangulum æquilaterum, Numen triforme notabant, ut supra patuit, siue Mundum idealem.



□ Per quadratum quatuor anni stationes notabant; de quo pluribus in sequentibus.



 Per Columbam quinarium notabant, quia semper quinque tantum ova parere solet.



 Per Gallum septenarium notabant, eò quòd singulis septem intervallis diei Solem salutat cantando.



Per Cynocephalum 12 signabant, quia duodecim vicibus in die æquinoctij mingendo, æquinoctialem duodecim horarum diem notat.



Atquæ hæc sunt, quæ de hierogrammaticis numeris ad notitiam meam peruenerunt ; reliquorum numerorum species passim per Kyriologicos numeros paulò antè positos, & Obeliscis, fragmentisque Ægyptiacis ut plurimum insertos exprimebant.

CAPVT IV.

De miris numerorum effectibus.

Agyptios certos quosdam, eosque arcanissimos numeros habuisse, septem principalibus Dijs dedicatos, ex præcedentibus patuit; quales autem hi numeri fuerint, quibusue Dijs dedicati, aut quos usus habuerint, restat explicandum, ne quicquam Oedipum subterfugisse rerum reconditarum dici possit. De his sic Abenuaschia de cultu Ægyptiorum.

ذكروا اهل الفلسفة مصر ان قنذهم سبع انواع العباد فكرامة كبيرة
وطغفهم لاهم الذين هم سبع زحل مشتري ران شمس زهري عدرا و قمر
لنحل وطفوا العدد 3. 9. 15. 45. لمشتري 4. 16. 34. 136. لران 5. 25. 65.
325. لشمس 6. 36. 111. 666. لزهري 7. 49. 175. 1225. لعدرا 8. 64.
2080. 260. لقمر 9. 81. 369. 3321. ☽

Id est, *Meminerunt Philosophi Aegyptij, quod erant ipsis septem numeri in magna veneratione, quos & septem Dijs eorum consecrabant; videlicet Saturno, Ioui, Rephan siue Marti, Soli, Veneri, Mercurio, & Luna. Saturno dedicabant hosce numeros, 3. 9. 15. & 45. Ioui hos, 4. 16. 34. & 136. Marti hos, 5. 25. 65. & 325. Soli hos, 6. 36. 111. 666. Veneri hos, 7. 49. 175. & 1225. Mercurio hosce, 8. 64. 260. 2080. Luna denique 9. 81. 369. & 3321. Habemus numeros; iam quod mysterium sub ipsis lateat, & unde originem suam nanciscantur, videamus.*

Qui fuerint
septem nume-
ri, quos ve-
nerabantur, &
quibus dijs eos
cōsecrauerint
Ægyptij.

Pythagoræi
omnia quæ in
rerum natura
sunt, demon-
strabant per
quasdam nu-
merorum dispo-
sitiones.

Vnitas est in-
uariabilis.

Diuinam in-
dicat naturā.

Quadratorum
numerorum
mysteria.

Notandum itaque, genuinos Ægyptiorum discipulos Pythagoræos, arcanas quasdam numerorum dispositiones didicisse, quibus tantum tribuebant, ut nihil non in rerum natura ipsis se demonstrare posse putarent. Atque unitatem quidem ipsam, omnium numerorum parentem, sibi tantummodò, non alteri præterea similem, quæ in se ducta (id quod nulli numero contingit) semper eadem est, animum sui simillimum, totius corporis Regem, Dominumque actionum vniuersarum, & scilicet ipsam rerum omnium non temerè dixerunt. Primum verò numerum ex geminata unitate progenitum, id est, 2, & opinionem mutationi obnoxiam, & motum nunquam consistentem vocarunt. alia item omnia aliorum numerorum nominibus appellantes: Quadratos autem cum primis obseruarunt, tanquam rerum omnium in septemplexi Mundo genesis rationem explicantes. Est autem quadratus numerus, qui ex radice in se ducta producit. Et ut ab unitate incipiamus, est illa uti indiuisibilis, ita immultiplicabilis, non tamen adeo infœcunda, ut quod reliqui numeri præstant, id non præstet ipsa, cum sit mater & principium omnium numerorum; alij in se ducti semper diuisum quid efficiunt, sola vnitas in se ducta semper seipsam in unitatem restituit, semper eadem, nulli obnoxia, varietati, suiipsius & radix, & quadratus, & cubus est; id quod vnam Dei O. M. essentiam & naturam immortalem, omnis diuersitatis & alterationis expertem, sat superque comprobat, solâ diuersitate in consequentibus unitatem numeris existente. Quemadmodum igitur ab vna suprema, Mundi architectonica Monade omnia emanarunt, sic numerorum ordo ab illa unitate proficiscentium, non huc, sed illuc vbi is est, quem illa refert, aptè erat instituendus. Sed ut ad quadratorum numerorum mysteria propius accedamus,

Sciendum est, quòd sicuti duo semper quadrati, vnum intermedium habent proportionalem, ita bini cubi duos proportionales numeros habent intermedios; v. g. si 2 in se ducantur, quadratus efficitur 4; si 2 in quatuor, cubus efficitur 8; item si 3 in se ducantur, nascentur 9; & iterum si 3 in 9, nascentur 27 cubus; si deinde duo in 3 ducantur, 6, medius quadratorum 4 & 9 proportionalis, creatur, hoc pacto: 4. 6. 9. qui sunt in sesquialtera proportionem; sicuti enim se habet 4 ad 6, ita 6 ad 9. Si porrò 2 radicem iterum in 6 medium proportionalem, & in hunc eundem 3 radicem duxeris, nascentur 12 & 18, duo medij, proportionales inter duos cubos 8, & 27; nam 8, 12, 18, 27 in eadem sunt proportionem continua sesquialtera. Hoc idem prorsus reperies in unitate eandem vim cum numeris communicatam habente; hæc enim in se ducta quamuis semper sit omninò eadem, attamen cum numeris comparata, quos genuit, & ipsa eadem ratione consideratur. Si itaque 1 lateris vim habens in se ducatur, vnum quid quadrati vim habens producet; si denuo 1 vim lateris habens in 1 vim quadrati habens ducatur, 1 cubi potestatem obtinebit. Si postea 1 vim habens lateris in 2 latus ducatur, 2 medius proportionalis 1 vim quadrati habentis, & 4 vim habentis quadrati producit, nam 1, 2, 4 in dupla sunt proportionem. Si iterum primò vim la-
teris

teris habens 1, deinde latus 2, in 2 medium quadratorum proportionalem ducatur, 2 & 4 medij vnitatis cubi potestatem obtinentis, & 8 cubi ipsius proportionales generantur; sunt enim 1, 2, 4, 8 in continua dupla proportionem. Si iterum 2 se habeat vt latus seu radix, deinde hæc in 2 medium proportionalem ducatur, prodibunt 4: erunt igitur 2 & 4 inter 1, qui se habet vt cubus, & inter 8 alterum cubum medij proportionales, vt sequitur 1. 2. 4. 8.

Hanc itaque vnitatem omnes vnitates, radices, quadratos, cubosque complicantem Deo æterno & immenso applicabant Pythagoræi, eratque Vnitas omnia complicat. quasi primus quadratus, & cubus diuinæ naturæ, in quo omnia vnum sunt. Secundus quadratus erat quaternarius ex dyade in se ducta productus, quem assimilabant materiæ imperfectæ, & in potentialis habitudinis abyssu submersæ. Tertium quadratum 9 ex ternario in se ducto productum dedicabant Saturno. Quartum quadratum 16 ex quaternario in se multiplicato productum dicabant Ioui. Quintum quadratum 25, ex pentade in se multiplicata productum Marti. Sextum quadratum 36 ex Quadrati qui quibus Dijs dedicati fuerint. senario in se multiplicato productum, Soli. Septimum quadratum 49, ex septenario in se ducto emanantem, Veneri. Octauum quadratum 64 ex octonario in se ducto procedentem, Mercurio. Nonum denique quadratum 81 ex nouenario in se ducto prodeuntem, Lunæ dedicabant. Cubos verò eodem ordine, quo quadratos cœlestibus Dijs, Elementaribus Genijs dicabant, vt postea dicetur. Atque ab hisce nouem quadratis recensitis, duos primos quadratos ex Monade & Dyade emanantes, eximebant; Monadis quidem quadratum, vtpote supra omnes humanæ sublimitatis intellectus metas longè semotissimum; Dyadis verò quadratum 4, ob imperfectionem materiæ, quam inuoluebat; reliquos verò septem quadratos singulos singulis, vt diximus, dedicabant Planetis. Primum quadratum post binarium, id est, 9, ex tribus in se ductis emanantem, Saturno dicabant, hæc ducti ratione, quòd quantò Dij supremo Deorum omnium Antesignano & Monadi summæ, siue supramundanæ, viciniore essent, tantò forent simpliciores, minùsque in multitudinem rerum materialium mergerentur; quantò verò à Monade remotiores, tantò plùs materialis miscellæ participarent; vt proinde Lunæ non sine ratione 81 inter eos quadratos, qui radicibus intra denarium constitutis emergunt, maximum, dedicandum putarint.

Assignatis itaque dictis quadratis septem, cum admirandam quandam proprietatem in alia & alia dispositione singulorum notarent; fieri non potuisse opinati sunt, quin Deus summa & incomprehensa sub ijs mysteria humano intellectui exhibere, atque adeo singulorum septem Mundorum ordinem, administrationem, æconomiam sub ijs indigitare voverit. Rem exemplo declaro. Si quis confusas typographicas literarum formas considerauerit, tametsi illæ omnem scientiam imaginabilem intra se contineant, nescit tamen, quæ sit illa, quam desiderat, & sub qua combinatione lateat; peritus tamen mox formas ita aptè combinare, nouit, vt tandem quicquid voluerit, imò omnia scientiarum mysteria ex
ijf-

ijsdem per sensus appropriatos eliciat. Haud absimili ratione quadrati quidam mysteriosissimi dantur, sed cum sub certis numerorum formis lateant, confusa mysteria ut lateant, necesse est; patebunt autem mox, ubi in totidem areolis, quot quadratus eiusdem monades continet, singulos ordine numeros aptè & artificiosè peritus Arithmantes quispiam digesserit. Sed primò quidem singulorum quadratorum mysteria, deinde modum etiam, eorundemque intra areolas quadrati disponendorum rationem aperiamus.

Quadratos
disponendi
ratio.

Sapientes itaque Veteres, dictos quadratos eo ordine diggestos disponebant, ut quomodocunque numeri intra areas dispositi aggregarentur, semper vnus & idem numerus emergeret, quorum omnium deinde summa suum quoque mysterium haberet. Vocabantur ea sigilla Deorum immortalium, eò quòd sub ijs mirâ quâdam ratione dominium eorum exprimeretur.

Sigillum Saturni.

Dispositio
Quadrati Sa-
turni.

Cum itaque 9, quadratum primum Saturni, quem totius Vniuersi mentem, ut in Sphynge mystagoga exposuimus, appellabant, pingere volebant; huius numeros intra nouem quadratula eo artificio disponebant, ut singuli ordines numerorum, normales, transuersi, diagonales, simul iuncti, vnum & eundem numerum restituerent, ut sequitur:

<i>Sigillum Saturni.</i>	<i>Normalis additio</i>	<i>Transuersalis additio.</i>	<i>Diagonalis additio.</i>																																									
<table><tr><td>4</td><td>9</td><td>2</td></tr><tr><td>3</td><td>5</td><td>7</td></tr><tr><td>8</td><td>1</td><td>6</td></tr></table>	4	9	2	3	5	7	8	1	6	<table><tr><td>4</td><td>9</td><td>2</td></tr><tr><td>3</td><td>5</td><td>7</td></tr><tr><td>8</td><td>1</td><td>6</td></tr><tr><td>15</td><td>15</td><td>15</td></tr></table>	4	9	2	3	5	7	8	1	6	15	15	15	<table><tr><td>4</td><td>3</td><td>8</td></tr><tr><td>9</td><td>5</td><td>1</td></tr><tr><td>2</td><td>7</td><td>6</td></tr><tr><td>15</td><td>15</td><td>15</td></tr></table>	4	3	8	9	5	1	2	7	6	15	15	15	<table><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>5</td></tr><tr><td>6</td><td>8</td></tr><tr><td>15</td><td>15</td></tr></table>	4	2	5	5	6	8	15	15
4	9	2																																										
3	5	7																																										
8	1	6																																										
4	9	2																																										
3	5	7																																										
8	1	6																																										
15	15	15																																										
4	3	8																																										
9	5	1																																										
2	7	6																																										
15	15	15																																										
4	2																																											
5	5																																											
6	8																																											
15	15																																											

Abenuaschia.

Numeri 3-9-15-45. Saturno dedicati.
Abuhali.

Vides igitur, ut quomodocunque sumpti numeri semper 15. restituant. Omnes autem numeri simul sumpti continent 45. Atque hoc est, quod paulò antè Abenuaschia innuebat, cum diceret, Saturno dedicatum fuisse 3. 9. 15. 45: 3 enim constituunt quadrati radicem seu latus, 9 ipsum quadratum, 15 numeros singulorum ordinum additos, uti & summa omnium 45 constituunt. Atq; hinc patet, cur Abuhali Arabs in sua Astro nomia dixerit, Saturnum tribus potentijs regijs maximis circumdatum, vnumquemque verò horum 9 alijs principalibus, & his 15 alijs, summam omnium verò constituere Saturninum Geniorum principalium toti Vniuerso præsidentium Chorum. Verba eius cito:

زحل
Zahel, Saturnus.

7
8
30
45

كان لرحل ثلاثة ملوك وكل واحد منهم خمسة قهقهة تسع ملوك وكل واحد منهم خمسة عشر جنون وكلهم خمسة واربعين وكلما يعنين الاسم زحل الذي هو فيتمثل بنفسه خمسة واربعين
Sunt Saturno tres Reges, ex vnusquisq; horum nouem alios Reges habet, vnusquisque horum alios 15, summa omnium sunt 45, uti nomen زحل Zahel, id est, Saturni demonstrat, quod in numeros resolutum, eundem numerum exhibet; Monarchiæ videlicet Saturninæ in 3. 9. 15 Classes distributæ summam 45.

Sigil-

Sigillum Iouis.

Sed procedamus ad secundi quadrati Schematismum, siue Sigillum Iouis, quod ex quaternario in se ducto emergit, estque 16: cuius dispositio talis est, vt singuli numerorum ordines, normales siue perpendiculares, transuersi, diagonales siue diametrales, vti & quadratorum medium circumfistentium numeri simul iuncti, semper eundem numerum restituant, videlicet 34, summa verò omnium sit 136. Sigillum sequitur vnà cum additione numerorum.

<i>Sigillum Iouis.</i>	<i>Additio perpendicularis.</i>	<i>Transuersalis.</i>	<i>Diagonalis.</i>																																																																		
<table><tr><td>4</td><td>14</td><td>15</td><td>1</td></tr><tr><td>9</td><td>7</td><td>6</td><td>12</td></tr><tr><td>5</td><td>11</td><td>10</td><td>8</td></tr><tr><td>16</td><td>2</td><td>3</td><td>13</td></tr></table>	4	14	15	1	9	7	6	12	5	11	10	8	16	2	3	13	<table><tr><td>4</td><td>14</td><td>15</td><td>1</td></tr><tr><td>9</td><td>7</td><td>6</td><td>12</td></tr><tr><td>5</td><td>11</td><td>10</td><td>8</td></tr><tr><td>16</td><td>2</td><td>3</td><td>13</td></tr><tr><td>34</td><td>34</td><td>34</td><td>34</td></tr></table>	4	14	15	1	9	7	6	12	5	11	10	8	16	2	3	13	34	34	34	34	<table><tr><td>4</td><td>9</td><td>5</td><td>16</td></tr><tr><td>14</td><td>7</td><td>11</td><td>2</td></tr><tr><td>15</td><td>6</td><td>10</td><td>3</td></tr><tr><td>1</td><td>12</td><td>8</td><td>13</td></tr><tr><td>34</td><td>34</td><td>34</td><td>34</td></tr></table>	4	9	5	16	14	7	11	2	15	6	10	3	1	12	8	13	34	34	34	34	<table><tr><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>6</td><td>7</td></tr><tr><td>11</td><td>10</td></tr><tr><td>16</td><td>13</td></tr><tr><td>34</td><td>34</td></tr></table>	1	4	6	7	11	10	16	13	34	34
4	14	15	1																																																																		
9	7	6	12																																																																		
5	11	10	8																																																																		
16	2	3	13																																																																		
4	14	15	1																																																																		
9	7	6	12																																																																		
5	11	10	8																																																																		
16	2	3	13																																																																		
34	34	34	34																																																																		
4	9	5	16																																																																		
14	7	11	2																																																																		
15	6	10	3																																																																		
1	12	8	13																																																																		
34	34	34	34																																																																		
1	4																																																																				
6	7																																																																				
11	10																																																																				
16	13																																																																				
34	34																																																																				

Idem emergit, si numeros quadratorum, quæ medium circumfistunt, addas.

<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>
4	15	5	10	7	5	14	9	14	12	15	1	4
14	1	11	8	6	2	9	11	6	10	7	16	13
9	6	16	3	11	15	8	11	6	10	7	7	6
7	12	2	13	10	12	3	3	8	2	5	10	11
34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34

Porro numeri intra duas arcolas oppositas diagonaliter sitas additi, eundem semper numerum 34 exhibent, vt in *f*, 5. 2 & 15. 12. & in *g* 14. 9. & 8. 3. Diagonales verò qui tres areas possident, numeri, si medium duples, semper eundem dabunt numerum 34, vti in *b* 9. 11. 3. & in *i* 14. 6. 8. inq; *k* 12. 10. 2. & in *l* 15. 7. 5, medijs duplati semper eundem numerum dabunt, videlicet 34. Extremi quoq; quadratuli numeri iuncti numeris in binis quadratulis medijs *συνωρισ* sumptis, vt in *m* 1. 16. 7. 10. & in *n* 4. 13. 6. 11. semper eundem numerum 34 constituunt, vt vides; quod sanè meritò *ὁμοειδὲς* & summâ admiratione dignum videri potest.

Dispositio
quadrati Iouis.

Sigillum Martis.

Venio ad quadratum Martis 25. qui numerus in viginti quinque areolas digestas modo paulò post dicendo, eandem quam priores obtinet proprietatem. Figura sequitur; in qua singuli ordines quouis modo sumpti semper simul iuncti dant 65, & summa omnium est 325.

Dispositio
quadrati Martis.

Sigillum Martis.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15

Recta additio.

11	24	7	20	3
4	12	25	8	16
17	5	13	21	9
10	18	1	14	22
23	6	19	2	15
65	65	65	65	65

Transversa additio.

11	4	17	10	23
24	12	5	18	6
7	25	13	1	19
20	8	21	14	2
3	16	9	22	15
65	65	65	65	65

Diagonalis & quadrata additio.

3	11	25	11	12	4
8	12	5	3	8	16
13	13	1	15	14	10
18	14	21	23	18	22
23	15	13	13	13	13
65	65	65	65	65	65

*Sigillum Solis.*Dispositio
quadrati Solis

Sigillum quadrati Solis ex senario in se ducto producitur, & præ cæteris numeros oppidò mysteriosos sortitum est: Nam singulæ numerorum series in quadrato ritè dispositæ simul iunctæ, semper, quomodocunque sumptæ, conficiunt numerum III. trium Monadum paulò antè recensitarum, archetypæ, genialis, & sideræ summam; summa verò omnium, conficit 656, quæ sunt trium mundanarum compositionum vltimum complementum, Monarchiæ Solaris typus, & exemplar vnicum, vt sequitur.

Sigillum Solis.

4	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31

Recta.

6	32	3	34	35	1
7	11	27	28	8	30
19	14	16	15	23	24
18	20	22	21	17	13
25	29	10	9	26	12
36	5	33	4	2	31
III	III	III	III	III	III

Transversa.

6	7	19	18	25	36
32	11	14	20	29	5
3	27	16	22	10	33
34	28	15	21	9	4
35	8	23	17	26	2
1	30	24	13	12	31
III	III	III	III	III	III

Diagonalis & quadrata,

1	6
8	11
15	16
22	21
29	26
36	31
III	III

& innumeris
alijs modis.

Sigillum Veneris.

Sigillum quadrati Veneris ex septenario in se ducto prodit, cuius numeri intra quadratum ritè dispositi quomodocunque iungantur, semper eundem numerum, vt priora, conficiunt, videlicet 175. summa verò omnium 1225 efficit, Venereæ Monarchiæ symbolum, cuius typus is est, qui sequitur.

Dispositio
quadrati Veneris.

Sigillum Veneris.

Recta.

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28
175	175	175	175	175	175	175

Transversa.

Diagonalis, & innumeris alijs modis.

22	5	30	13	38	21	46
47	23	6	31	14	39	15
16	48	24	7	32	8	40
41	17	49	25	1	33	9
10	52	18	43	26	2	34
35	11	36	19	44	27	3
4	29	12	37	20	45	28
175	175	175	175	175	175	175

22	4
23	11
24	18
25	25
26	32
27	39
28	46
175	175

Sigillum Mercurij.

Sigillum quadrati Mercurij ex octonario in se ducto emergit, cuius numeri solito ordine inter quadratum coacti digestique, quomodolibet recta, transversa, oblique siue *σχημα* iuncti, semper eundem numerum, videlicet 260; summa verò omnium 2080 exprimit, Mercurialis Monarchiæ typum. Figura sequitur.

Dispositio
quadrati Mercurij.

Sigillum Mercurij.

Summa transversarum

8	58	59	5	4	62	63	1	260
49	15	14	52	53	11	10	56	260
41	23	22	44	45	19	18	48	260
32	34	35	29	28	38	39	25	260
40	26	27	37	36	30	31	33	260
17	47	46	20	21	43	42	24	260
9	55	54	12	13	51	50	16	260
64	2	3	61	60	6	7	57	260

260

Summa rectarum serierum. 260.260.260.260.260.260.260.260.

Sigillum Lune.

Sigillum quadrati Lunaris ex 9 in se ducto produciuntur. videlicet 81, cuius numeri intra quadratum suum coarctati, ritèque dispositi, iuxta series numerorum transuersas, rectas obliquas quomodocunque additi, semper produciunt 369; summa verò omnium tibi exhibet 3321, Lunaris Monarchiæ typum vt sequitur.

Sigillum Lune.

Dispositio Quadrati Lu- nar.	<i>Summa transversarum</i>									⁶⁹ <i>Diagonalis.</i>
	37	78	29	70	21	62	13	54	5	³ <i>serierum</i>
	6	38	79	30	71	22	63	14	46	369
	47	7	39	80	31	72	23	55	15	369
	16	48	8	40	81	32	64	24	56	369
	57	17	49	9	41	73	33	65	25	369
	26	58	18	50	1	42	74	34	66	369
	67	27	59	10	51	2	43	75	35	369
	36	68	19	60	11	52	3	44	76	369
	<i>Summa reclarum</i>									³⁶⁹ <i>serierum</i>
									³⁶⁹ <i>Diagonalis.</i>	

CAPVT V.

*De Mathematico fabricæ & constructionis dictorum
sigillorum ratiocinio.*

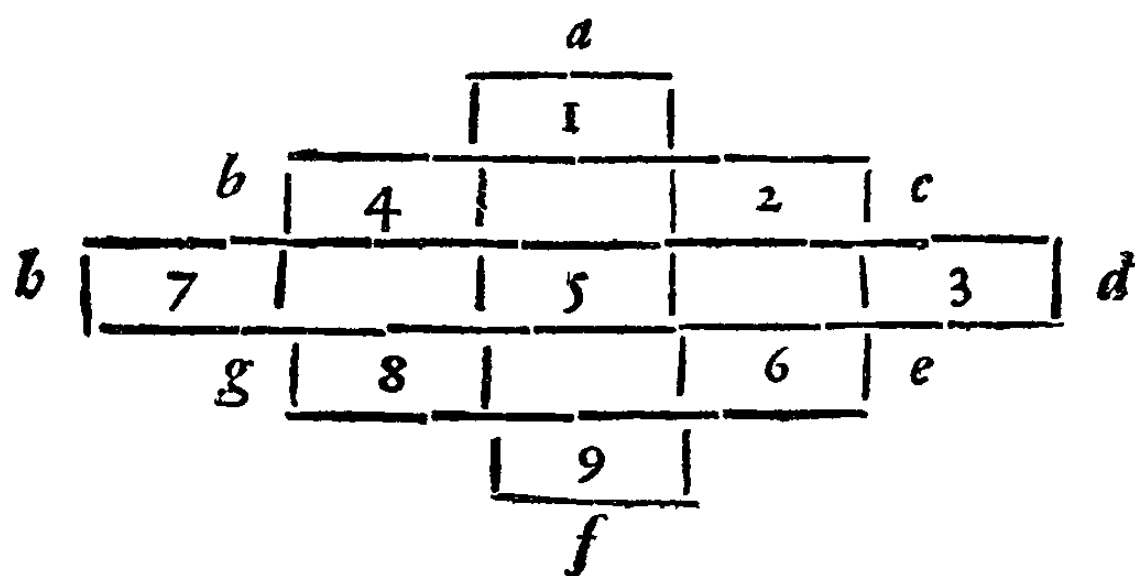
Quantò negotium hoc occultius, & admiratione dignius existit, tantò dilucidatio eius difficilior, perplexior, intricatiorque meritò censeretur debet. Est enim adeo ardua & recondita numerorum natura, vt omnium penè humani ingenij aciem fugere videatur. Sed enim cum mihi à natura ita comparatum sit, vt nihil homine dignius existimem, quàm in huiusmodi tortuosis rerum absconditarum labyrinthis industriam ponere; dicta verò numerorum arcana dispositio non minimum inte res hucusque inaccessas & incognitas locum obtineat; summâ diligentia incubui, vt arcanam huiusmodi dispositionem, rationemque, quantum ingenij vires permetterent, penetrarem, penetratam eruerem, erutam Lectori rerum curiosarum auido, hoc loco communicarem. Sunt autem in hoc negotio duo consideranda, primò quidem imparium quadratorum dispositio, deinde parium; illa quantò est facilior, tantò hæc maiores & quasi inexhaustas difficultates patitur. De quadratis primò, deinde de cubicis pari passu ratiocinabimur.

§ I.

Quadrati constructio, quod ex ternario in seipsum ducto constituitur, estque Sigillum Saturni.

O Mittimus hîc primum quadratum, ex binario in se ducto emergens, videlicet quaternarium, utpote quod cum à reliquorum quadratorum naturâ & proprietate longè recedat, numerus veluti imperfectus, propriè absolutèque quadratus dici minimè potest; ideoque cum non tantum ex multiplicatione binarij in binarium, sed ex additione binarij ad binarium (quod nulli alteri quadratorum euenit) emergat, atq; adeo potentialem materiæ miscellam obeat, meritò à Philosophis priscis, qui Dijs non nisi perfectâ dedicabant, reiectus fuit, eliminatusque.

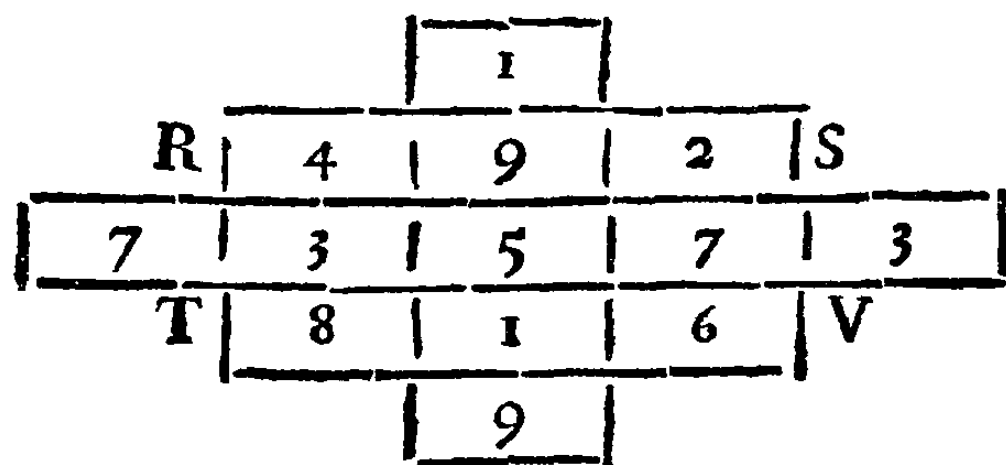
Quadratum ex binario emergens est imperfectum.



Nota Lector; quadrangulû b c g e, debet esse dispositum ad modum quadratis eodem modo & cetera.

Ad quadratum itaque ternarij 9 ita disponendum, ut series numerorum quomodolibet iunctæ dent 15, sic procedes. Fiat primò quadratum *b c g e*, in quo quatuor media alia quadratula *a b d f*, foris ponantur in formam Rhombi: deinde inter cellulas seu quadratula singula ordine naturali numeros ab unitate usque ad 9 ita dispones, ut pro radicis ternarij ratione in singulis tribus cellulis obliquè seu diagonaliter descendentes tres numeri ordine naturali ab unitate incipiendo, ponantur, ut vides; reperienturque quatuor numeri 1, 3, 9, 7, extra quadratum *b c g e*; quadratum verò in quatuor cellulis carebit numeris, utpote numeris extra quadratum in eas transferendis; quod ita præstabis. Primò, duo numeri, 1, & 9, columnæ *a f*, in eiusdem columnæ oppositum vacuum locum transferantur; deinde 3 & 7 extra quadratum constituti numeri uti priùs in opposita transuersæ columnæ *b d* vacua loca reciproca collocazione constituentur, uti ex sequenti figura apparet. Dico hoc

Quomodo disponatur Quadratum Ternarij.



ordine numeros intra nouem cellulas nouenarij quadrati R S T V dispositos hanc vim obtinere, vt quacunque serie sibi inuicem terni & terni addantur, semper 15 resultent. Cuius rei demonstrationem vt altius animo imbibas,

Notandum primò, in singulis quadratorum imparium numeris, vt in hoc ternarij quadrato videre est, triplices dari terminos, maiores, minimos, medium. Maiores termini sunt, qui post medium terminum vsque ad finem numerorum quadrati nouenarij numerantur: Minores termini sunt, qui ab vnitatē ad medium vsque terminum computantur: Medius verò terminus dicitur, qui inter quatuor minores & quatuor maiores intermediat, & provenit ex dimidio aggregati ex additione minimi & maximi termini emergentis; vt 1 minimus terminus iunctus maximo termino 9 dat 10, cuius dimidium est 5, terminus in progressionē medius, & medium inter quadrati cellulas semper locum occupans, vt ex figura patet, & in hac sequenti progressionē,

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Minores				Medius	Majores			

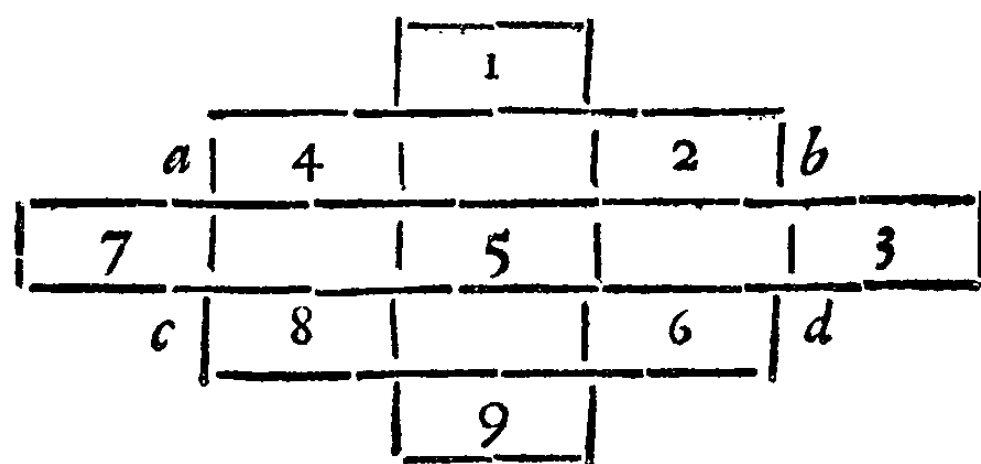
Atque huius progressionis numeri minores ad maiores se habent, vt excessum ad excedens; quantò enim maiores à medio crescunt, tantò decrescunt ab eodem minores. Vnde primum fundamentum æquationis emergit.

Notandum secundò minorum terminorum singulos vnum aliquem, è maioribus terminis respicere, siue quod idem est, omnes numeri qui æquo à medio termino intervallo vtrinque dispositi se respiciunt, additi inter se, 10 conficiunt, vt in hac progressionē viderur;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			└──────────┘						
		└──────────────────┘							

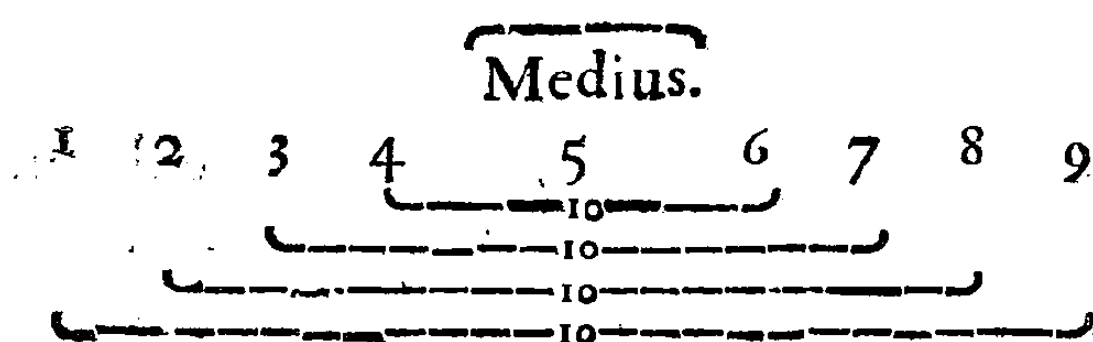
vbi 1. respicit 9; 2 respiciunt 8; & 3, 7; & 4 denique 6; singuli autem bini termini oppositi se respicientes simul iuncti 10, vt diximus, constituunt, cuius dimidium 5, medius terminus est. Medius autem terminus per numerum cellularum vnus lateris dicti quadrati, videlicet ternarium multiplicatus, producit 15 summam numerorum existentium in vnoquoque latere. Hinc facile patet, quomodo paulatim Veteres ex hac speculatione in notitiam deuenierint huius tam mirabilis proprietatis. Si enim ordine paulò antè dicto trinos ordines numerorum huius quadrati nouenarij diagonos, & ordine naturali descripseris; necessariò eueniet, vt in quadrato sequenti *a b c d* quatuor spacia vacua relinquantur: cum itaque numeri in cellis extra dictum quadratum sint totidem, iisque termini oppositi sint (1. siquidem minimus terminus respicit 9 maximum.

ter-



terminum) 3 quoque ex minoribus terminus tertius, ex maioribus terminis pariter respiciant tertium; consequens est, vt si 1 in oppositam supra 9 vacuam cellulam, & 9 in alteram sibi oppositam infra 1: 3 verò in oppositam cellam vacuam post 7, 7 verò contrà in oppositam cellam ante 3 transtuleris; negotium confectum habeas: hâc enim ratione 9 v. g. maior terminus, inter 4 & 2 minores terminos insertus, ijsque additus, æquabit numerum 15, ex 3 latere quadrati in medium terminum, videlicet 5 ducto emergentem; 1 verò minimus terminus inter 8 & 6 maiores terminos insertus, pariter æquabit numerum 15 ex radice in medium numerum ducta prouenientem. Pari ratione 3 inter numeros 4 & 8, & 7 inter 2 & 6 inserti, ipsique additi, eundem 15 numerum conficiunt. Denique 5 inter 2 & 8; & iterum inter 4 & 6 (quorum illi 10, hi pariter 10 additi conficiunt) pari ratione ipsis additus 15 constituit. Vides igitur, quomodo semper inter duos pares numeros mediet impar, quibuscum additus conficiat 15; patet etiam cuilibet, excepto medio, impari numero vacuam cellam opponi; intra quam positus, additusque tandem cum lateralibus 15 constituat; sic inter 4 & 2 intermedius 9 ijs additus 15; 1 verò inter 8 & 6 positus, ijsque additus, pariter 15; iterum 3 intra vacuam cellulam oppositam inter 4 & 8 positus, ijsque additus pariter 15; 7 verò in opposito sibi loco inter 2 & 6 positus, ijsque additus similiter 15 constituit; 5 verò medius cum diametraliter positus numeris eundem numerum conficit. Patet itaque propositæ constructionis ratio. Sed vt hæc luculentiùs demonstrentur, ponantur numeri quadrati nouenarij vt priùs secundum progressionem naturalem ab vnitatem vsque ad 9, vt sequitur.

Combinatio-
nes regulariū
terminorum.



	a	c	e	
l	4	9	2	g
m	3	5	7	b
n	8	1	6	i
	b	d	f	

Hoc peracto, si 9 ad 1 iunxeris, habebis 10, quibus medius terminus 5 additus conficiunt 15; cum itaque hi iidem numeri in columna c d quadrati a e b f contineantur, illi collecti in vnum, eundem numerum vt conficiant, necesse est. Iterum iunge 2 ad 8, secundum minorem terminum ad maio-

maiolem, produces 10, quibus medius 5 additus eandem summam, 15 videlicet conficiet; qui numeri in quadrato tertiæ cellulæ diagonaliter dispositæ, videlicet *eb*, pariter continentur. Rursus iunge 3 ad 7, tertium minorem ad maiorem tertium à 9, & produces iterum 10, quibus 5 medius terminus additus exhibet 15 vt prius; atque hanc dispositionem numerorum inuenies in *mb* transuerso quadrati medio ordine digestam. iterum iunge 4 ad 6, produces denuò 10, quibus quinarium medius terminus additus, exhibent vt antè, 15; atque hanc dispositionem continet in quadrato diagonalis trium numerorum 4. 5. 6 dispositio. Atque hi sunt quatuor terminorum regularium cum medio 15. conflantium combinationes; iam videamus irregularium quoque combinationem.

Combinatio-
nes irregula-
rium,

Irregularem combinationem dicimus, quòd non sumantur termini in hac secundum terminorum præcisum respectum, neque cum medio termino, sed vel ex minoribus terminis, maioribus quomodocunque additis, numerus 15 resultet; quem si per ternariū lateris quadrati multiplicaueris, habebis summam omnium numerorum 45. Iunge itaque in serie numerorum naturali 4 cum 8, conficies 12; quibus si 3, qui 4 præcedit, iunxeris, habebis pariter 15; quem numerum conficiunt tres numeri intra columnam *ab* contenti; cum enim 3 & 4 æquantur 7, vnitas verò ab 8 deficiat, illa adiuncta 7, dabit 8; qui vnà cum 3 & 4 iunctus, vt dixi, 15 constituunt. iterum 2 ad 6 additi dant 8, quibus si 7 coniunxeris, habebis iterum 15, quem numerum pariter exhibent tres numeri in columna *ef* dispositi. Rursus iunge 2 ad 4, & habebis 6, quibus si 9 accedant, habebis 15, quem eundem numerum intra transuersam columnam *lg* additi in vnum numeri exhibent. Denique iunge 6 ad 8, & habebis 14, quibus vnitas accedat, prodibunt 15, quem tibi quoque tres numeri in transuersa serie in *i* præcisè exhibent. Verum omnium combinationes hic appo-
fitas contemplare.

Combinatio regularis, in qua termini quatuor minores maio- ribus 4 oppositi cum medio iuncti	$\left\{ \begin{array}{ccc} 1 & 5 & 9 \\ 2 & 5 & 8 \\ 3 & 5 & 7 \\ 4 & 5 & 6 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{media columna recta} \\ \text{Diagonalis} \\ \text{media transuersa} \\ \text{Diagonalis transuer-} \\ \text{sa} \end{array} \right\} \text{ faciunt } 15.$
---	--	--

Combinatio irregularis, in qua numeri promiscuè se respi- ciunt, & cum medio additi pa- riter	$\left\{ \begin{array}{ccc} 4 & 3 & 8 \\ 2 & 7 & 6 \\ 4 & 9 & 2 \\ 8 & 1 & 6 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{prima columna recta} \\ \text{tertia columna recta} \\ \text{prima transuersa} \\ \text{ultima transuersa} \end{array} \right\} \text{ faciunt } 15$
--	--	---

Octies itaque reddit eundem numerum 15.

Atque ex his patet octo tantum combinationes fieri posse in hoc nouenario dispositionis trium numerorum, qui additi 15 constituent; videlicet trium serierum perpendiculararium, & totidem transuersarum, & dua-

duarum diagonalium. Et tametsi plures in dicta progressionem numeri sint, qui numerum 15 iuncti simul constituent, uti 1, 2, 3, 9; 2, 3, 9, 1; 9 & 6; 8 & 7; quia tamen hoc loco tres tantum numeri iuxta 1 lateris quadrati triadem, considerantur; cæterorum omnium nulla prorsus ratio habetur.

Vides quoque quomodo in omni combinatione trium numerorum, semper medij numeri sint impares, extremi partim pares, partim impares. Præterea cum 15 resultent ex ductu ternarij, id est, ex latere in medium terminum totius progressionis, quæ est 5; consequens est omnes & singulas trium numerorum series quinarium ter continere; quod inde patet: si enim in hisce numeris 1, 5, 9; 1 ad 9 adieceris, habebis 10 duplicatum quinarium; & si medius quinarus accedat, habebis tres quinaros; qui additi faciunt 15. Sic in his numeris 2, 5, 8; 3, 5, 7; 4, 5, 6: extremi additi semper duplicatum quinarium dant, videlicet 10. quibus quinarus medius additus, dant tres dictos quinaros; in reliquis quoque numeris 4, 3, 8, si medius terminus 3 ab extremis 4 & 8 unitatem mutuatur, euadet is in quinarium, extremi verò manebunt 3 & 7; qui coniuncti dabunt 10 alios duos quinaros. Sic in numeris 2, 7, 6. Si medius terminus unitatem utrique extremo 2 & 6 communicauerit, manebit is 5; 2 verò & 6 aucti unitate, fient 3 & 7, qui iuncti 10 constituunt alios duos quinaros. In his verò numeris 4, 9, 2, si à 9 abstrahas 4, remanebunt 5. 4 verò addita 2, dant 6, quæ unita 4 dant 10, duos alios quinaros. Denique in his numeris 8, 1, 6, si 2 ab 8, & totidem à 6 abstracta addideris 1, fiunt 5. duo verò termini binario mutilati 6 & 4, additi 10, constituunt alios duos quinaros. Vides igitur quàm mirâ ratione per excedens & excessum numeri pulchrè æquati in vnam summam aspirent. Atque ex his, ni fallor, luce clariùs patet ratio, cur videlicet nouenarius secundum lateris sui numerum intra quadrati trinas cellulas aptè digestas in omnibus, semper infallibiliter eundem numerum producat; quod non tantum de hoc impari quadrato, sed & de omnibus alijs quadratis imparibus in infinitum productis, ut in sequentibus dicemus, intelligendum est.

§ II.

Secundi quadrati, quod ex 4 in se ductis emergit, constructio Mathematica, atque Sigillum Iouis nuncupatur.

HOrum cum numerorum dispositio multò difficilior est præcedenti: uti enim ob paritatem quadrati medium terminum non habet, ita aliam quoque dispositionem requirit. Nos, quantum ingenio licuerit, & hanc facillimam reddere conabimur. Cum itaque quadratus Iouis ex 16 numeris componatur, vel quod idem est, ex quaternario in seipso ducto emergat, sic procedes. Describatur progressio naturalis 16 numerorum, ab 1 usque ad 16 progrediendo, ut sequitur.

Ratio disposi-
tionis secundi
quadrati.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
quorum singulorum quatuor numerorum tetra- des pro quatuor laterum
quadrati exigentia discrimines; habebisque quatuor ordines 1, 2, 3, 4.
5, 6, 7, 8. 9, 10, 11, 12. 13, 14, 15, 16. quos diligenter serua. Hoc per-
a-cto fiat quadratum in formam Rhombi truncati, vti in præcedente fa-
ctum est, ita vt singulæ obliquæ & diagonales series quatuor cellulas seu
quadratura contineant, vt sequitur.

			<i>d</i>		<i>e</i>		
		<i>a</i>		3	2		<i>b</i>
			4	<i>m</i>	<i>n</i>	1	
<i>l</i>	8		0	7	6	<i>p</i>	5
<i>k</i>	12		<i>t</i>	11	10	<i>q</i>	9
			16	<i>v</i>	<i>r</i>	13	
		<i>d</i>		15	14		<i>c</i>
			<i>i</i>		<i>h</i>		

In hoc eo ordine, qui sequitur, numeros tuos dispone secundum quatuor
Classes, quas paulò antè obseruari monuimus. Prima Classis numerorum
1, 2, 3, 4, ordine naturali in superioribus quadratulis *b e d a* extremis po-
nantur, vt vides. Secunda Classis numerorum 5, 6, 7, 8, ordine ponan-
tur in transuersali quadratorum serie, quæ continentur intra spaci- um *f, h*
eo tamen pacto, vt 6 & 7 duo media quadratula, 8 & 5 verò duo extre-
ma occupent, duobus in *o* & *p* vacuis. Tertia Classis numerorum 9, 10, 11,
12, in altero transuersali spacio *g k* disponantur, eo prorsus modo, quo in
spacio *f l* numeri secundæ Classis. Quarta denique Classis numerorum
13, 14, 15, 16, in reliquis inferioribus extremis quadratulis *d h i c* ordine
disponantur vt vides.

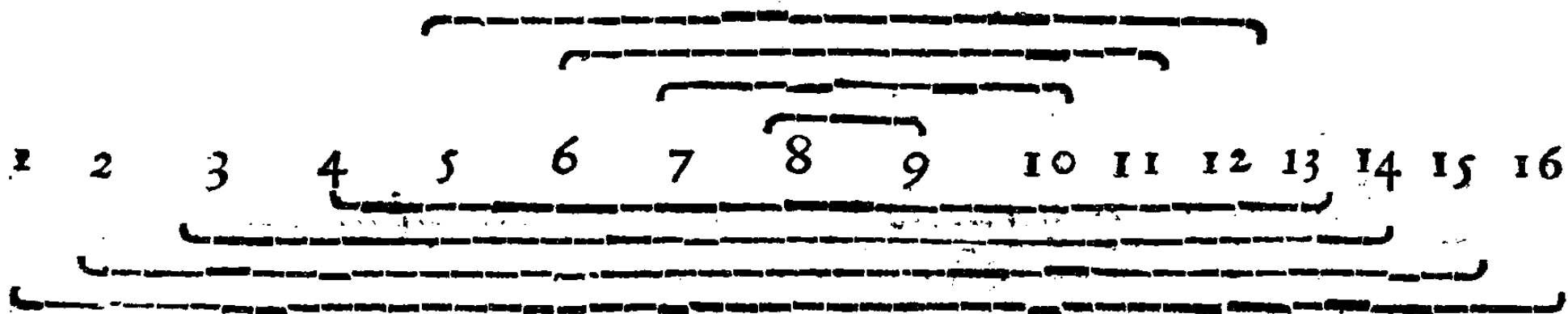
Habes itaque rationem dispositionis; nihil porrò restat, nisi vt quo-
modo numeri extra quadratum *a b c d*, intra idem, in cellas totidem vacuas
& correspondentes opportunè transferri possint, dicamus; quod dispari
ratione à præcedenti fit: in præcedenti enim terminos numerorum op-
positos in opposita vacua loca transtulimus; quod hîc non fit, sed termi-
ni in alternè opposita loca transferendi sunt, vt intentum habeas; hoc
pacto 3 v. g. non in vacuum quadratulum *v* rectè oppositum, sed in alter-
nè oppositum, quod litera *r* signauimus, poni debent; ita 2 non in *r*, sed
in *v* decussatim poni debent; & contra 15 & 14, hoc in *m*, illud in *n*, al-
ternè opposita spacia pariter transferenda sunt. Haud absimili ratione,
5 & 9, 5 quidem in *t*, & 9 in *o* similiter alternè opposita vacua spacia;
contra 8 & 12, hoc in *p*, illud in *q* alternè opposita vacua spacia transfe-
renda sunt. Quibus quidem ita peractis, habebis quadratum Iouis eâ nu-
merorum dispositione digestum, vt singuli quatuor ordines quomodo-
cunque sumpti semper 34 conficiant, quæ ducta in latus quadrati 4 sum-
mam omnium numerorum dant 134. Figuræ dispositio sequitur.

	a			b	
	4	14	15	1	
	9	7	6	12	
	5	11	10	8	
	16	2	3	13	
	c			d	

Cuius quadratum *abcd* numeros eo ordine dispositos habet, vt singuli quatuor numerorum series additæ semper eundem numerum, vti dictum est, conficiant; quod non tantum de ordinibus rectis, transuersis, diagonalibus intelligendum est, sed & singulorum quadratulorum numeri quatuor simul iuncti eundem numerum restituant; cuius rationem vt videamus, paulò altius ordiendum est.

Lemma.

SI duo cuiuscunque progressionis naturalis numeri; qui æqualibus intervallis ab extremis vtrunque distant, simul addantur, erit aggregatum singulorum additorum aggregato, quod ex duobus terminis extremis, minimo & maximo conficitur, æquale. Disponantur numeri sedecim eo ordine & progressionem naturali, quo supra fecimus.



Ex quibus si duos quoslibet ab extremis terminis æquedistantes in vnum iunxeris, habebis ex singulorum aggregatis 17 aggregato duorum extremorum 1 & 16, id est, 17 æquale; quod medijs terminis 8 & 9 additum summam conficit numerorum in singulis ordinibus quadrati rectis, transuersis, & diagonalibus contentorum. Cum enim maiores termini à 16 versus medios terminos 8 & 9 continuè vnâ vnitate decrescant, minores verò termini, qui maiores ex opposito respiciunt, vnâ vnitate continuo vsque ad medios terminos 8 & 9 crescant; necessariò fit, vt hi numeri iuxta proportionale incrementum decrementumque perpetuam æqualitatem custodiant. v. g. 1 & 16, extremi progressionis termini additi conficiunt 17: sed & hunc eundem numerum & 2 iuncta 15, & 3 iuncta 14, & 4 iuncta 13, & 5 iuncta 12, & 6 iuncta 11, & 7 iuncta 10, & 8 denique iuncta 9, conficiunt; cum quantum minores termini ab vnitate crescant, tantum minores oppositi numeri à 16 decrescant; 2 enim auctâ vnitate cum 15 numero vnitate minori quàm 16, eundem numerum conficiunt,

ficiunt, quem 1 ad 16, iunctum, scilicet 17. idem de omnibus alijs intelligendum est.

Mirabilis proprietas numerorum in hoc quadrato. In quo numeri quomodolibet sumpti eundem semper numerum conficiunt.

Atque hinc nascitur admiranda illa proprietas, quâ numeri in singulis ordinibus tetradicis dicti quadrati, contenti, additique, quomodolibet sumpti, semper eundem numerum, videlicet 34 conficiunt. Quoniam enim omnes numeri in progressionem naturali 16 terminorum ab extremis æquidistantes 17, uti probatum est, conficiunt; cumque 8 & 9, medij totius progressionis termini, pariter 17 additi conficiant; 17 ad 17 iuncti constituunt necessario 34. Hinc si 1, 8, 9, 16, quatuor terminos in vnum iunxeris, extremos videlicet cum medijs 8 & 9, habebis iterum 34. Si verò 2, 8, 9, 15, duos videlicet ab extremis cum duobus medijs iunxeris, iterum habebis 34. Si verò 3, 8, 9, 14, tertios ab extremis cum duobus medijs iunxeris, habebis denuò 34. & sic de cæteris; semper enim ex duorum numerorum ab extremis æquè distantium ad duos medios additione idem numerus 34 resultabit. Mirum itaque non est, si dicti numeri intra quadratum artificiosè, eâ videlicet industriâ, quâ dictum est, disponantur, in singulis ordinibus tetradicis rectis, transuersis, diagonalibus, & in singulis quadratis quatuor vnâ iunctis quomodocunque sumptis, semper eundem numerum emergere, cum totum fundamentum huius dispositionis lateat sub progressionem naturali numerorum 16; in qua tot combinationes institui poterunt quatuor numerorum eundem 34 conficientium, quot combinationes reperiuntur in quadrato, eundem numerum conficientes.

§ III.

Quadrati tertij constructio Mathematica, quod & Sigillum Martis dicitur.

Tertium quadratum imparium numerorum ex quinario in se ducto consurgit; cuius constructio non differt à primi quadrati constructione. Verum rem paucis explicemus.

Fiat quadrangulum Rhomboide, in cuius quinque quadratulorum diagonibus dispositorum ordinibus naturali ordine describantur 25 numeri, eo pacto, quo in sequenti figura factum esse vides, manebuntque intra quadratum *a b c d* tot areolæ vacuæ, quot numeros extra quadratum separatos vides; quos hâc industriâ intra vacuas areolas singulis correspondentes transferes. Cum in imparibus quadratis singulos numerorum terminos oppositè se respicientes intra opposita in eadem columna loca vacua transferre suprâ præceperimus, iuxta præcepti huius tenorem negotium summâ facilitate conficies. Sic itaque procede: in columna *g b*, 1 in oppositum vacuum intra eandem columnam locum, videlicet in areolam supra 19 transferenda est: 25 verò in eadem columna *g b* infimus numerus, in oppositum intra eandem columnam locum infra 7 collocabitur.

mittit, intentum sine dubio habebis; cū, quoties numerus iste 65 intra quadrati columnas reperitur, toties & idem in dicta progressionē, ex qua eductus fuit, reperiatur. Sic si 7, 25, 13, 1, 19 simul iunxeris, habebis 65. Si 24, 12, 5, 18, 6, in vnā summā collegeris, idem qui prius numerus 65 emerget; & sic de cæteris omnibus; quæ in 5 latus quadrati ducta, dabunt omnium summā 325; nihil igitur est in quadrato, quod non in dicta progressionē contineatur. In sola itaque artificiosa illa numerorum digestionē secretum latet; quod quomodo pateat, iam dictum est.

§ IV.

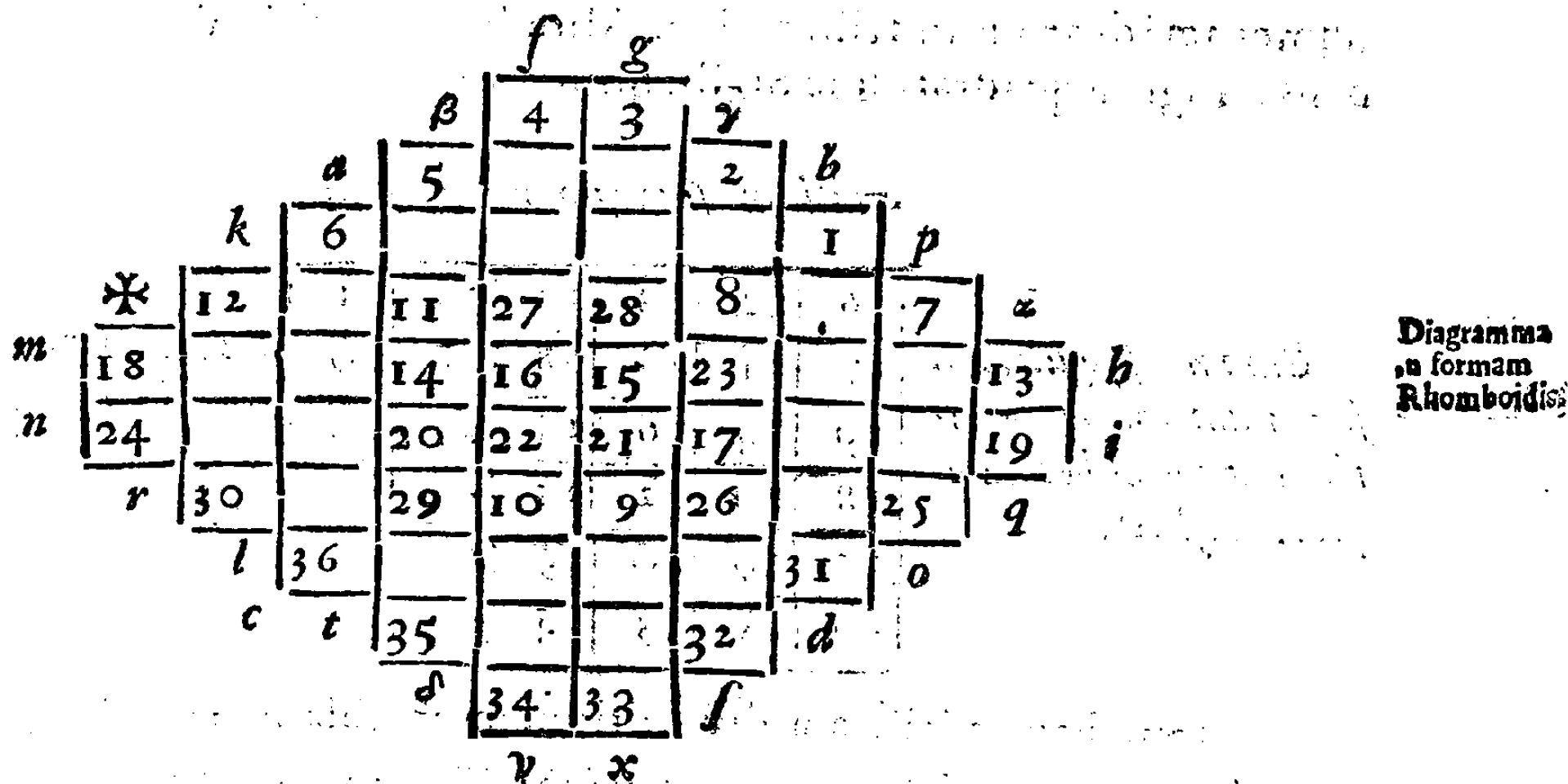
De constructione Mathematica quadrati quarti Sigilli Solis.

Dispositio numerorum in hoc quadrato difficillima.

Sicuti numerus in hoc quadrato ex singulis sex ordinibus quaquauer-
sus collectus, oppidò mystērius est; ita numerorum dispositio in hoc quadrato, vt dictus numerus resultet, summum cum difficultate laborem adiunctum habet; quem tamen, quantum ingenij imbecillitas permittet, nos mitigaturos confidimus.

Cū itaque quadratus Solis 36 constituatur ex 6 in seipsum ductis; pro dispositione numerorum in quadrato sic operare. Scribantur 36 numeri ordine naturali ab 1 incipiendo, quos in sex ordines diuides, vt hic vides.

A						B						C						D																																																					
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.																																																
g						h i k						l m n o p q r						s t u x y z a																																																					
E												F																																																											
25.						26.						27.						28.						29.						30.						31.						32.						33.						34.						35.						36.					
b						c						d						e						ff						tt						ff																																			



lumnam transfuersam $\times a$, à 7 incipiendo, & omiffa vnâ areolâ, deinceps ex progrefione ponantur ordine quatuor numeri fignati literis $l d e h$, qui funt 11, 27, 28, 8. In columna transfuersa $h m$, à 13 incipiendo, omiffis que duabus areolis, deinceps ordine ponantur numeri progrefionis fignati literis $o p q r$, qui funt 14, 16, 15, 23. In transfuersa columna $i n$, à 19 incipiendo, omiffis que duabus areolis ponantur ordine numeri progrefionis fignati $v y x r$, id eft, ordine retrogrado numeri 20, 22, 21, 17, vt vides. Denique in columna transfuersa $q r$, à 25 incipiendo, omiffa vna areola, fcribantur deinceps numeri fignati literis $ff k i c$, qui funt numeri 29, 10, 9, 26. Hisce peractis, manebunt intra quadratum $a b c d$ fexdecim fpatia vacua, quæ totidem numeris in ambitu Rhomboidis circumfcriptis replebis hoc artificio. In fuperiori Rhomboidis parte 5 & 2 intra columnas fuas oppofita vacuarum cellularum loca occupabunt, vt vides: 4 verò vacuum locum habebit oppofitum alternè, id eft, in columna $g x$ vltimum intra quadratum: 3 verò in columna $f v$ tertium vacuum fpatium occupabit. In latere finifiro Rhomboidis, 7 oppofitum in transfuersa columna $\times a$ vacuum poffidebit: 13 in columna transfuersa $i n$ tertium à 19: 19 contrà in columna $h m$ tertium ab 18 locum habebit: 25 verò iterum in transfuersa columna $q r$ oppofitum tenebit locum. In infima parte Rhomboidis 32 ponetur in columnæ $d \beta$ fecundo à 5 fpatio: 33 intertio columnæ $v f$ à 34 fpatio: 34 in vltimo intra quadratum columnæ $x g$ vacuo fpatio; 35 demùm in vltimo columnæ $f 2$ à 2 fpatio. In dextro latere Rhomboidis quatuor numeri hoc pacto transferentur: 30 transfertur in fecundũ à 7 colum. transfuersæ $\times a$ fpatium: 24 in tertiũ à 13 columnæ transfuersæ $m b$ fpatium: 18 in tertium columnæ transfuersæ $n i$ à 24 locum: 12 verò in fecundũ à 25 columnæ transfuersæ $r q$ vacuum locum transferantur. Et fic numerorum omnium in quadrato digeffionem habebis, in qua numeri fingulorum ordinum additi conficiunt 111, myfteriofiffimum numerum, & trium Monadum, fiue folij archetypi, genialis, & fiderci indicem. Summa verò omnium erit 666, alterum myfticum nume-

Sigillum Veneris, siue quadratum 49.

Figura secunda.

*Omnes series numero-
rum simul iunctorum dant
175.*

22	47	16	41	10	35	4
5	23	48	17	42	11	29
30	6	24	49	18	36	12
13	31	7	25	43	19	37
38	14	32	1	26	44	20
21	39	8	33	2	27	45
46	15	40	9	34	3	28

*Numerus 175 per latus
quadrati, scil. 7 multipli-
catus, dat 1225, summam
omnium numerorum.*

In hac prima figura quadratum est, intra quod omnes numeri in, quatuor cornibus Rhomboidis extra quadratum collocati, transferri debent, vt vacua loca, quæ numeris extra quadratum in cornibus constitutis æquantur, repleas; quod quidem minimè, vt in cæteris imparium quadratorum dispositionibus, difficile est. Sic ergo procede. In singulis cornibus sex numeri spectantur: in superiori cornu extra quadratum constituuntur hi numeri 1, 2, 3, 8, 9, 15; quos intra vacuas quadrati areolas ita transferes. ab vnitate intra columnam *ef*, numera deorsum octo cellulas, & intra eam pone vnitatem; in columna *g b*, deorsum à 2 numera alias octo cellulas, & intra eam pones 2; in columna *i k* deorsum alias octo areolas numera, & intra eam pone 3; iterum in columna *l m*, octo areolas numera deorsum, & intra octauam pone 8; sic in columna *n o* numera, pariter octo areolas deorsum, & ibi repone 15. Numeros in dextro cornu *b d t*, eadem prorsus ratione, quâ in præcedenti, transferes intra vacuas cellulas intra quadratum constitutas, sed secundum transuersum & sinistram areolarum situm. Itaq; à 5 in columna transuersa *p q* numera octo, & intra octauam pone numerum 5; in columna *r s* à 6 numera octo areolas, & ibi depone 6. In columna *t v* octo iterum à 7 transuersim numera, & ibi pone 7; in columna *x y* à 14, octo numera areolas, & intra octauam pone 14; in columna *z tt* similiter à 21 computa octo areolas, & ibi repone 21; & à 13 transuersim octo numera, & ibidem repone 13. Deinde procede in infimum cornu Rhomboidis, & à numeris singulis octo numerando in proprijs columnis sursum procede, & ibidem numeros, à quibus numerare cœpisti, colloques; sic 35 in octaua ab hoc numero cellula in columna *k i* ponetur; item 41, & 47 in octauis cellulis, vt vides, locentur; item 42, & 48 in columnis *h g*, & *l m*; vt & 49 in columna *f e*. In cornu vero sinistro Rhomboidis numeri 29. 37. 36. 44. 43. singuli ordine, in transuersarum columnarum octauas areolas transferantur, vt in præcedentibus factum fuit, & habebis dispositionem peractam, vt vides in figura secunda, quorum omnium demonstratio patet ex ijs, quæ in prima & secunda quadrati constructione adduximus.

§ VI.

Constructio Sigilli Mercurij, ex quadrato 64.

O Cto in se ducta constituunt 64 hoc præsens quadratum, cuius sigillum sequenti industriâ conficies. Et quamvis præ omnibus reliquis huius constructio intricata, difficilis, & laboriosa sit, facile tamen laborem mitigatum iri confido, si iuxta præceptorum nostrorum amussim curiosus artifex processerit. Sic igitur operare. Describatur primò figura Rhomboidis, vt suprâ, intra quam numeros hoc pacto inscribes.

Sigillum Mercurij ex quadrato 64.

[illegible]

Progreſſionem numeri quadratici ab 1 uſque ad 64 continuatam in octo Claſſes ſeu ordines, ut vides, diſtribues.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Ordo.	Ordo.	Ordo.	Ordo.	Ordo.	Ordo.	Ordo.	Ordo.
1	9	17	25	33	41	49	57
2	10	18	26	34	42	50	58
3	11	19	27	35	43	51	59
4	12	20	28	36	44	52	60
5	13	21	29	37	45	53	61
6	14	22	30	38	46	54	62
7	15	23	31	39	47	55	63
8	16	24	32	40	48	56	64
A	B	C	D	E	F	G	H

Ordines I & VIII, siue *A* & *H* primò inscribes Rhomboidi hâc industriâ. Ponantur in ambitu superiori Rhomboidis, in cellulis *b i g f e h k a* numeri primi ordinis vt vides ; & in correspondente inferiori Rhomboidis ambitu in cellulis *d γ δ ξ λ θ β c* ordine retrogrado scribantur octauis ordinis numeri, vt vides. Secundi ordinis numeros sic locis quosque suis adaptabis. in cellula *m* primò ponatur 9 ; deinde vna cellula omissa , in tertia 10, in quarta 11 ; postea in columna transuersa *x y*, in quinta & sexta ab *x* cellula ponantur 12, 13 ; postea regressus ad columnam transuersam *l m*, in cellulis ab *m* septima, octaua, & decima repones reliquos secundi ordinis numeros 14, 15, 16. Tertiij ordinis numeros ita pones in columna transuersa *o n*. In prima cellula ponantur 17 ; deinde omittis duabus cellulis, in quarta 18, & in quinta 19 ; postea in columna transuersa *t v*, in sexta & septima à *t* cellula repones 20 & 21 deinceps ; deinde regressus ad derelictam columnam *o n*, in octaua, nona, & duodecima cellula repones reliquos tertiij ordinis numeros 22. 23. 24. Quarti ordinis numeros sic dispones. in prima areola *q* ponantur 25 ; deinde in columna transuersa *r s*, in cellulis ab *r* quinta & sexta depone 26, 27 ; & in columna *p q* in septima & octaua à *q* areola collocentur 28, 29 ; & in columna *r s* in areola ab *r* nona & decima 30, 31 ; postea in prima columnæ *p q* areola ponantur 32. Quinti ordinis numeros hoc pacto distribues. in columna *r s* in vltima areola ab *r* incipiendo, ponito 33 ; postea in columna *p q*, in quinta & sexta à *p* cellula, 34, 35 ; & in columnæ *r s* cellula, ab *s* septima & octaua ponantur 36, 37 ; & in columnæ *p q* nona & decima à *p* cellulis 38, 39 ; & in prima cellula columnæ *r s* ab *r* incipiendo, reponantur 40. Sexti ordinis numeros ita coordinabis. In columnæ transuersæ *t v* prima cellula ab *v* pone 41 ; & in quarta ab *v* 42, in quinta 43 ; postea in columnæ *n o* cellula ab *n* sexta & septima 44 & 45 ; & in columnæ *t v* octaua & nona ab *v* pone 46, 47 ; & in duodecima columnæ eiusdem 48. Septimi ordinis numeros ita distribues. ponantur in columnæ *x y* prope *y* 49 ; & ab hac in transuersa serie in cellula tertia & quarta pone 50, 51 ; in columnæ verò *l m* cellula ab *l* quinta & sexta pone 52 & 53 ; & in columnæ *x y* ab *y* septima & octaua pone 54, 55 ; & in decima eiusdem seriei 56 ; & habebis omnium numerorum dispositionem ritè peractam. Quoniam verò extra quadratum *a b c d* constituti viginti quatuor numeri in viginti quatuor vacua spacia distribuenda sunt ; quomodo id fieri debeat, videamus.

In superiori itaque Rhomboidis cornu sex numeri sunt, 2. 3. 4. 5. 6. 7, quos ita distribues. 2 ponantur in columnæ transuersæ *c d* secunda à *c* areola ; 7 pariter in secunda à *d* areola ; 3 ponatur in tertia à *c* areola, & 6 in tertia à *d* areola ; 4 ponatur in columnæ rectæ *f g* areola ab *f* quarta, vt & 5 in quarta ab *e* columnæ rectæ *e λ*.

Cornu lateris dexteri sex numeros 9. 17. 25. 33. 41. 49. ita distribues. 9 ponantur in prima cellula transuersæ columnæ *x y* ; & 49 in secunda columnæ transuersæ *l m* areola ; 17 ponatur in transuersæ columnæ *t v* areola tertia ; 41 pariter in tertia columnæ transuersæ *n o*, areola ; 25 po-

Construſtio Sigilli Lunæ fit ex 9 in 9 ductis, cuius ſumma 81, quadratum ſuppetit, cuius pro Sigillo Lunæ fabricam quærimus. Sic itaque operare. Fiat diagramma Rhomboidis figura, in quo 9 enneadicos ordines diſponas per areolas *νεγόνως* diſpoſitas, vti ex antediſtis apparet. Quo peracto nihil facilius erit, quàm ſingulos in quatuor cornibus deſcriptos numeros ſingulis ſuis correfpondentibus vacuis ſpacijs interſerere. Modum vti nullam prorsus difficultatem habet, ita paucis tantum indicabo. Cum ſingula cornua ſeptem numeros habeant, quæ ſunt capita columnarum partim rectarum, partim tranſuerſarum; ſupremi & infimi cornu numeri eaſdem columnas obtinent, quorum ſuperiores caput columnarum, inferiores baſin earundem obtinent; ita columna *D H* in capite 1 in baſi 81 præfert; Numeri verò in cornu dextero & ſiniſtro eaſdem columnas tranſuerſales obtinent: Vnde tranſuerſim inſtituenda eſt numerorum in quadratum *a b c d* tranſlatio. Quibus declaratis, numeros ſupremi cornu *a D b* nullo negotio quadrato inſerueris, ſi à prima vniuſcuiuſque columnæ deorſum decem areolas numeraueris; decima enim areola neceſſariò vacua illa erit, in quam numerus, quem frons columnæ præfert, tranſlocandus eſt; v. g. ſi ab 1 intra columnam *D H* deorſum decem areolas numeraueris, decima erit illa areola, intra quam 1 ponendum erit; pari pacto cum cæteris numeris procedes. Numeri verò inferioris cornu pariter ſurſum computando decimam quamque intra appropriatas columnas areolam habebunt, numero, quem baſis columnæ appropriatæ præfert, paratam. Pari pacto numeri in cornu ſiniſtro *a G c* in appropriatis columnis tranſuerſis, decimam ſemper areolam inuenient, tranſlocando numero, quem quælibet columnæ ſiniſtræ pars præfert, capacem. Numeri quoque in dextro cornu *b E d* ſinguli intra ſuas columnas tranſuerſas decimam cellulam præparatam inuenient, numero, quem dextra columnæ pars præfert, recipiendo. v. g. 73 locabitur in decima areola tranſuerſæ columnæ *G E*, & 9 intra eandem columnam ſiniſtrorſum, in qua ponatur, inuenient. Atque hoc pacto totum quadratum nullo prorsus negotio ſuis numeris repletum habebis, in quo numeri ſingularum columnarum, ſiue rectarum, ſiue tranſuerſarum, ſiue diagonalium, additi ſemper 369 producent, quæ per 9 latus quadrati multiplicata, dant ſummam omnium numerorum 3321.

§ VIII.

De quadratis cubicis.

Quàm admiranda vis ſub numeris lateat, id ſolùm peritiæ Arithmeticæ expertem latere poſſe exiſtimo. Diximus in præcedentibus de Sigillis ſeptem planetarum, quæ ex ſeptem quadratis 9, 16, 25, 36, 49, 64, 81, quorum radices ſequuntur.

Vis latentis in numeris.

	5	25	♂	☼	♀	♂	♂
	9	16	25	36	49	64	81
8	3	4	5	6	7	8	9

Modò dicendum superest de cubicis quadratis, præsertim cum nec Veteres, nec Moderni, arcanam huius, (quod sciam) progressionis rationem subolfecerint; quod si scissent, haud dubiè sicuti septem quadratos, septem siderei Mundi corporibus, eorumque Genijs, ita hosce cubicos quadratos septem elementaris Mundi Classibus Genijsque præsentibus dedicassent; sed Oedipi officium & in hoc hucusque fortassis incognito artificio eruendo exequamur.

Quid sit cubicum quadratum.

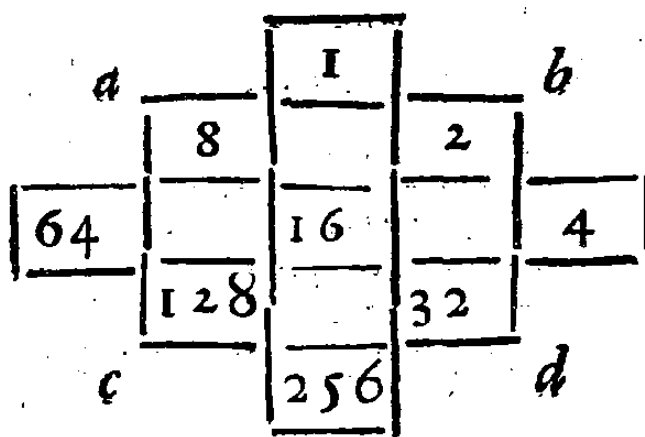
Cubicum quadratum nihil aliud est, quàm progressionis Geometricæ ab unitate sub dupla proportionem continuata numerorum series tot terminorum, quot quadratus quispiam numerus unitates habet, v. g. si quispiam desideret constituere quadratum cubicum, quod quadrato 9 ex 3 in se ductis producto correspondeat, sic operetur. Ponantur sub Geometrica progressionem ab unitate 9 termini, ut sequitur.

Dispositio numerorum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
T	1	2	4	8	16	32	64	128	256 V

Exemplum in numero impari.

Hos terminos eadem prorsus ratione quadrato *a b c d* inferes, quam supra paragrapho primo in quadrato nouenarij Saturni docuimus. Sed exemplum demus. Describatur diagramma Rhomboidis, ut vides.



In qua datam Geometricam progressionem *T V* ordine collocabis, ut fig. signat. Deinde hosce numeros eadem lege intra vacuas quadrati *a b c d* cellulas transpones, quâ in quadrato 9 factum est: videlicet 1 intra oppositam cellulam quartam à prima 256 sursum versus in oppositam quartam cellulam, 4 verò in quartam sinistrorsum, & 64 in quartam cellulam dextrorsum progrediendo transpones, ut vides, habebisque quadratum cubicum, in quo singuli ordines transversi, recti, diagonales, eundem numerum dabunt; hæc tamen differentiâ, quod uti numeri in quadratis præcedentibus additi eundem numerum efficiunt; ita ij hîc non addendi, sed in se inuicem multiplicandi sunt, ut eundem numerum habeas; hoc enim pacto singulorum ordinum numeri in se multiplicati, dabunt 4096, ut sequitur.

8	256	2	8	4	122	2	8
4	16	64	256	16	1	16	16
128	1	32	2	64	32	156	32
4096	4096	4096	4096	4096	4096	4096	4096

Multiplicationis methodum ostendamus in primo ordine: 8 multiplicabis per 4, & productum 32 multiplicabis per 128, & habebis 4096, haud secus in alijs procedendum esse putes.

Quadratum cubicum.

8	256	2
4	16	64
128	1	32

Dedimus exemplum in numero impari, iam in pari quoque subiungemus exemplum. Si itaque quispiam in quadrato ex 4 in se ducto, hoc est sexdecim cellularum, negotium attentare voluerit, is hoc pacto procedet. Numeri 16 sub continuatæ Geometricæ progressionis duplæ proportionis ordine ponantur, ut vides.

Exemplum
in numero
pari.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	4	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048
					13	14	15	16			
					4096	8192	16384	32768			

Hosce numeros eodem pacto inscribes, quo suprà in secundo paragrapho factum est in confectiōe quadrati Louis 16; hâc tamen differentiâ, quod sicuti ibi per sexdecim numeros progressionē naturali dispositos progressus es, ita hoc loco numeros sexdecim disponas eo ordine, quem præcedens Geometrica progressio seruat.

a		4	2		b
	8	8192	16384	1	
128	256	64	32	2048	16
2048	16	1024	512	128	256
	32768	2	4	4096	
c		16384	8192		d

Numerorum extra quadratum existentium in quadratum *a b c d* translationem, eo prorsus modo, quo in quadrati confectiōe fecimus, perages, & inuenies quod singuli numerorum laterales ordines non additi, sed ut in præcedente factum est, multiplicati in se inuicem, præstent eundem prorsus numerum.

Cœtera quadrata cubica, ob ingentem numerorum molem, alijs maiori otio præditis nonnullam quoque inuentionis materiam relicturi ex progressionibus emergentem consultò omisimus, nobis interim abstrusi nego-

Mens Autho-
ris indicare
viam magnis
Ingenijs in
hac materia

negotij portas aperuisse, alijsque viam monstrasse ad reliqua & innumera alia similia pari ausu & dexteritate reperienda sufficiat.

Atque hæc sunt, quæ de septem planetariorum Sigillorum constructione dicenda putauimus; plura sanè & innumera alia de arcana numerorum dispositione producere poteramus, verum nè præfixum nobis scopum transilire videremur, ea omnia cum fusissimis demonstrationibus, alijs Operibus opportunius referuare volumus. Porro restat, vt iam, quænam Veteres sub huiusmodi numerorum abdita digestionem mysteria innuerint, videamus.

CAPVT VI.

De usu, effectibus, mysterijsque, seu potius superstitionibus, quæ sub dictis Sigillis latere Veteres opinabantur, una cum eorum confutatione.

Sententia Antiquorum putantium omnia quæ in Mundo sunt, esse producta iuxta numeros in mente Dei latentes.

Vis numerorum sibi correspondentium iuxta Ægyptios.

Inuestigatio mysteriorum naturæ sine fidei lumine est mera superstitio.

Communis Veterum Philosophorum sensus fuit, species rerum se habere vt numeros, & iuxta numeros in mente Opificis latentes, Mundum, & omnia quæ in Mundo sunt, producta fuisse. Quemadmodum enim sub certis numerorum terminis miræ quædam proprietates potestatesque latent, quamuis confusæ & indefinitæ; ita mirabilem eos incredibilemque connexionem ad inuicem habere certum est, quas solus ille nouit, qui numerorum naturam probè nouit, quique per artificiosam dispositionem, translocationem, digestionem, atque combinationem eorum connectendorum singularem peritiam nactus fuerit. Pari pacto in rerum natura innumeræ rerum species occurrunt, quæ tametsi confusæ & indefinitæ videantur, omnes tamen mirâ quâdam concatenatione in vnam conspirant harmoniam, vt is solus reperiet, qui iuxta dictorum numerorum idealem dispositionem, rerum species aptè & peritè concinnare, & per combinationes analogas, has ad illas aliasq; adaptare nouerit. In hisce rebus mundialibus ritè concinnandis præ cæteris mirâ quâdam industriâ Ægyptios præditos fuisse, totum hoc opus passim ostendit, cum singulos rerum naturalium gradus tum ad Cœlestis, tum ad Genialis Mundi gradus tam aptè associare nouerint, vt datâ quâlibet sublunaris Mundi specie, statim & astrum, & Intelligentiam correspondentem assignarint; quibus inuestigatis fieri non posse sibi persuadebant, quin admirandos & prodigiosos in rerum congrua applicatione effectus producerent. Putabant enim singulos numeros sibi correspondentes habere Genios in mundana œconomia; quos cum in phalanges ineffabili quodam artificio coordinatos intuerentur, eos numeros ipsis naturaliter insitos, & in quos mirâ quâdam vehementiâ propenderent, simili artificio disponere studebant; quibus quidem nihil ad eos, veluti genuinis, eorumque custodiæ commissis rebus, attrahendos efficacius, nihil potentiùs esse sibi persuadebant. Verum cum nulla reconditorum naturæ mysteriorum tractatio, si veræ fidei lumen desit, sine næuo & dæmoniacy commercij commistione, rectè transigi pos.

possit; hinc factum est, ut ij in enormium quoque superstitionum præcipitia deducti, animæ corporisque felicitatem, quam tam sollicitè quærebant, tam studiose ambibant, ab humani generis hoste miserandum in modum illusi deiectione, perdiderint; atque in eandem abyssum omnes posterij, qui eorum vestigia sectantes, talibus illicitè vsi sunt, lapsi sunt, potissimum Arabes, qui præ omnibus hanc artem ab Ægyptijs hæreditatam, inter maxima mysteria collocatam ad cæteras Mundi nationes propagare contenderunt. Sed quid sibi per huiusmodi superstitiones machinationes polliceantur, videamus. Et quamuis hæc omnia in Cabala Saracenica iam fusè descripserimus; quia tamen multa ibi omisimus, hic ea denuò exponere visum fuit.

Arabes Ægyptiorum superstitiones ad posteros transmiserunt

Dictis itaque septem planetarum arithmagneticis Sigillis, septem præparant metallorum laminas dictis planetis appropriatas, in quibus congruo tempore & hora ubi dictas figuras inciderint, omnia se facere posse eorum ope itolide sibi persuadent. Sed videamus phanatica deliramenta.

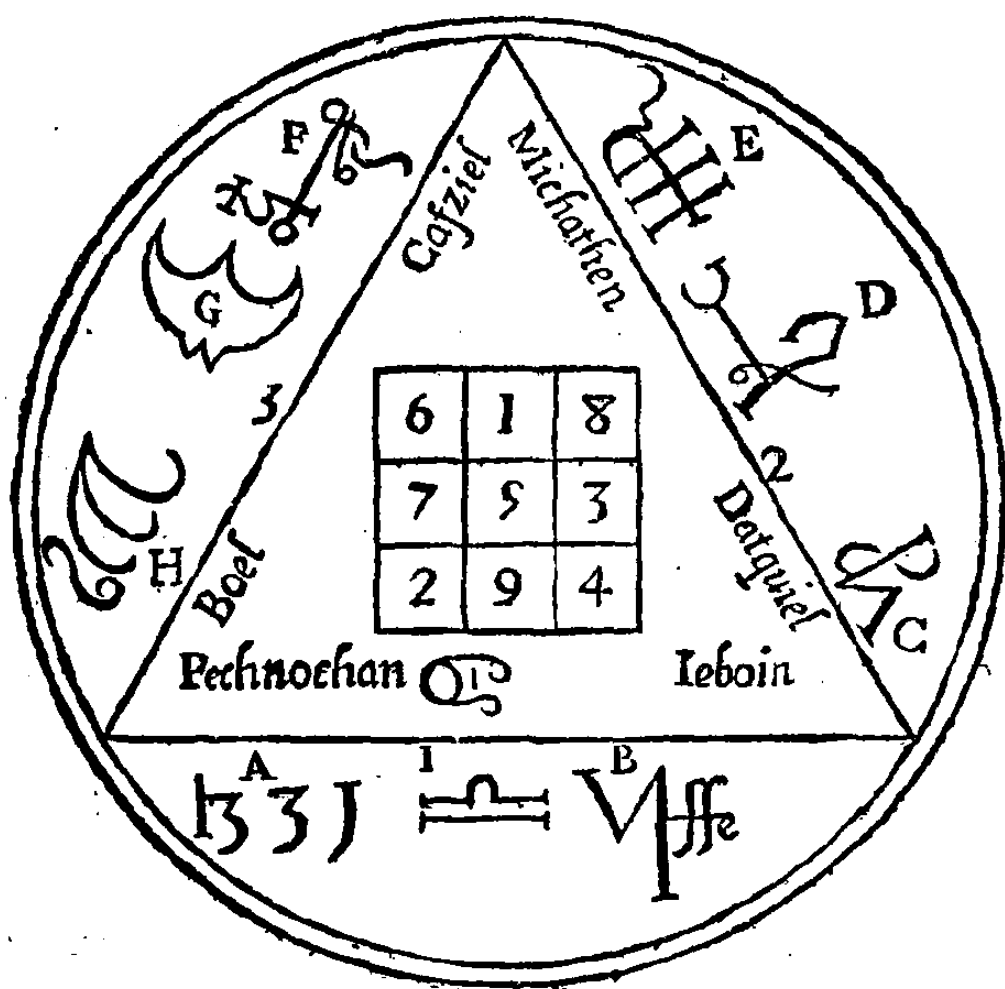
Sigillum Saturni.

Dicunt Arabes in Cabala Saracenica allegati, Sigillum hoc Saturni, si quis dominante Saturno in plumbea lamina inciderit, opem ferre parturientibus, potentem hominem ac tutum ab hostibus reddere, atque ita gratiosum præstare, ut à Principibus aliquid postulans nunquam repulsam sit passurus; si verò incisio facta fuerit Saturno impotente, mortalium ædificijs, arborum plantationibus, omnibusque machinis impedimentum esse, de altissimo dignitatis gradu ad fortunam abiectam detrahere, rixasque & turbas, cum libitum fuerit, ita parare & nutrire, ut vel inuictos exercitus scindere & fugare possit. Hæc Abenpharagi. Ecce quomodo nihil sine Astrologica vanitate & infania in hisce nugamentis conficiatur. Abenmorgun Arabs alijs verbis vsum eius describit in tract. de Sigillis septem planetarum, ubi hæc habet in Arabico idiomate in Latinum translata: *Hæc figura si die & hora Saturni, Saturno in domibus Libra vel Aquaria constituto, scribatur in pergamento Virgineo, & fumetur cum alumine & assa fætida, & parturienti ad collum ligetur, tunc parturiet felicissimè. Si verò incidatur in plumbi lamina Saturno retrogrado, & Luna decrecente, & posuerit illam figuram in ædificio nouiter cepto; tunc illud ædificium nunquam perficietur; & ubicunque hæc figura ponitur in die & hora Saturni, ibi infelicissimi spiritus Saturni omnes rixas & perturbationes mouebunt. Saturnus habet 45 in numeris, & ponuntur tria per tria, tum in omnibus locis prouenient 15, oportet tamen omnia ad manum dextram effici, & oportet adscribere diei & horæ nomen, & veri Angeli, planetæq; characterem. Sed quid tot obseruantia, tot stolidæ machinationes ad rem faciant, dispicere non possum. Manifestum igitur hic pactum latet cum eo, qui cum totius nequitia Author sit, facile ad suæ voluntatis faciendos illusos huiusmodi machinatores, rebus petitis annue-
re solet. Figura sequitur.*

Deliramenta Arabum de Sigillo Saturni.

Abenpharagi.

Abenmorgun.



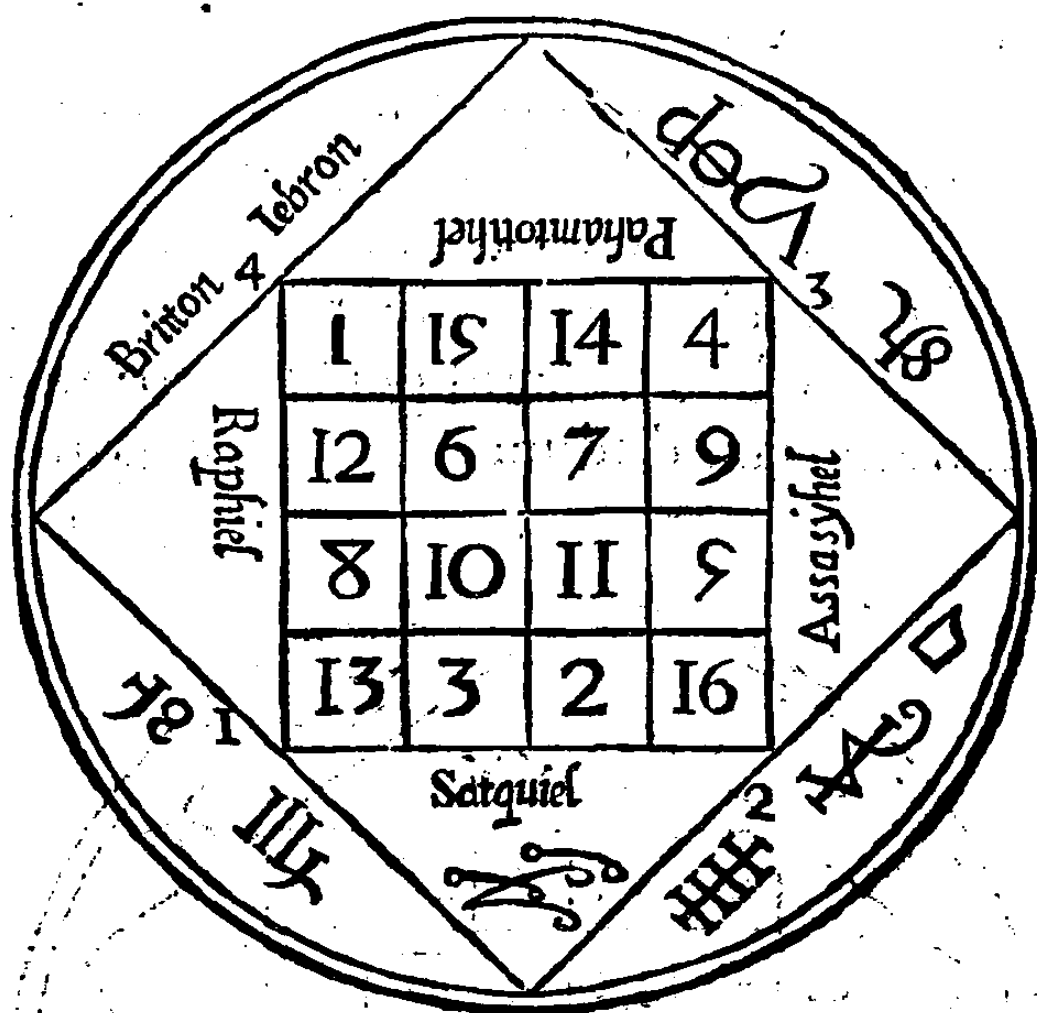
Sed explicemus figuram. Ad Sigillum maioribus mysterijs insigniendum, intra circulum trigonum depingunt æquilaterum, ad radicem quadrati ternariam indicandam. In segmentis, figuræ spectantur exoticæ. Characteres in primo segmento A B significant signum ♄, quæ est domus Saturni, suntque characteres ex magica Gymnosophistarum schola profecti, ut suo loco docebitur. In secundo segmento EDC collocati characteres significant ♏ Capricorni signum. In tertio segmento F G H positi characteres indicant ♒ Aquarij signum. Intra trigonum ponuntur quatuor principalia spirituum Saturninorum nomina, *Beel*, *Cafziel*, *Michathien*, *Datquiel*; quorum naturam dicunt esse maleuolam & odiosam; reliqua nomina *Pechnochan* indicant diem Sabbati, *Ieboin* horam 1. Saturni. Vides mysteria stolidæ, quibus naturalia numerorum mysteria obuelare conantur Magi, ut & nugamenta maiorem venerationem apud rerum imperitos nanciscantur. Si quis itaque huius farinæ Sigillum a quopiam portari viderit, is charitate Christianâ monere eum tenebitur, de latente sub eo Satanicæ machinationis fraude ad animæ perniciem institutæ; quare velis remisque fugiendum, imò mox igni tradendum: quod & de secuturis Sigillis sentire debent omnes timoratæ conscientiæ homines. Sed procedamus ad secundi Sigilli vsum.

Sigillum Iouis.

Sigillum secundum Iouis est, in quo quot puncta, tot superstitiones sunt; de quo sic loquuntur suprâ citati Authores Arabes. *Iuppiter est fortuna, & Dominus sexti Cæli; utimur illo ad bonum. Vide ergo quando est in aliqua domuum suarum, aut in exaltatione sua, aut trinus, aut facie directus, & in ascendendo crescens lumine Luna crescente; tunc scribe tabellam eius, quam scriptam suffumigabis cum ligno aloës & mastiche, & porta; lamina vero sit argentea, & suffumigetur cum aloë & ambra; & dum fit suffumigatio, dic adiurationem sequentem, & fiat die & hora Iouis. Adiurationem, utpote indignis rebus refertam, nè teneris mentibus scandalo simus, libens omitto. Putant autem*

Superstitio
Sigilli Iouis.

autem hoc amuletum portatum lucris & mercibus optatum exitum adferre, diuitias amplificare, hominum gratiam & amorem, præsertim mulierum hominibus conciliare, pacem ereptam ex sententia restituere, concordiam augere, placabiles inimicos efficere, honores, dignitates, & consilia confirmare. Hisce nugis se recreant illusa mortalium pectora.



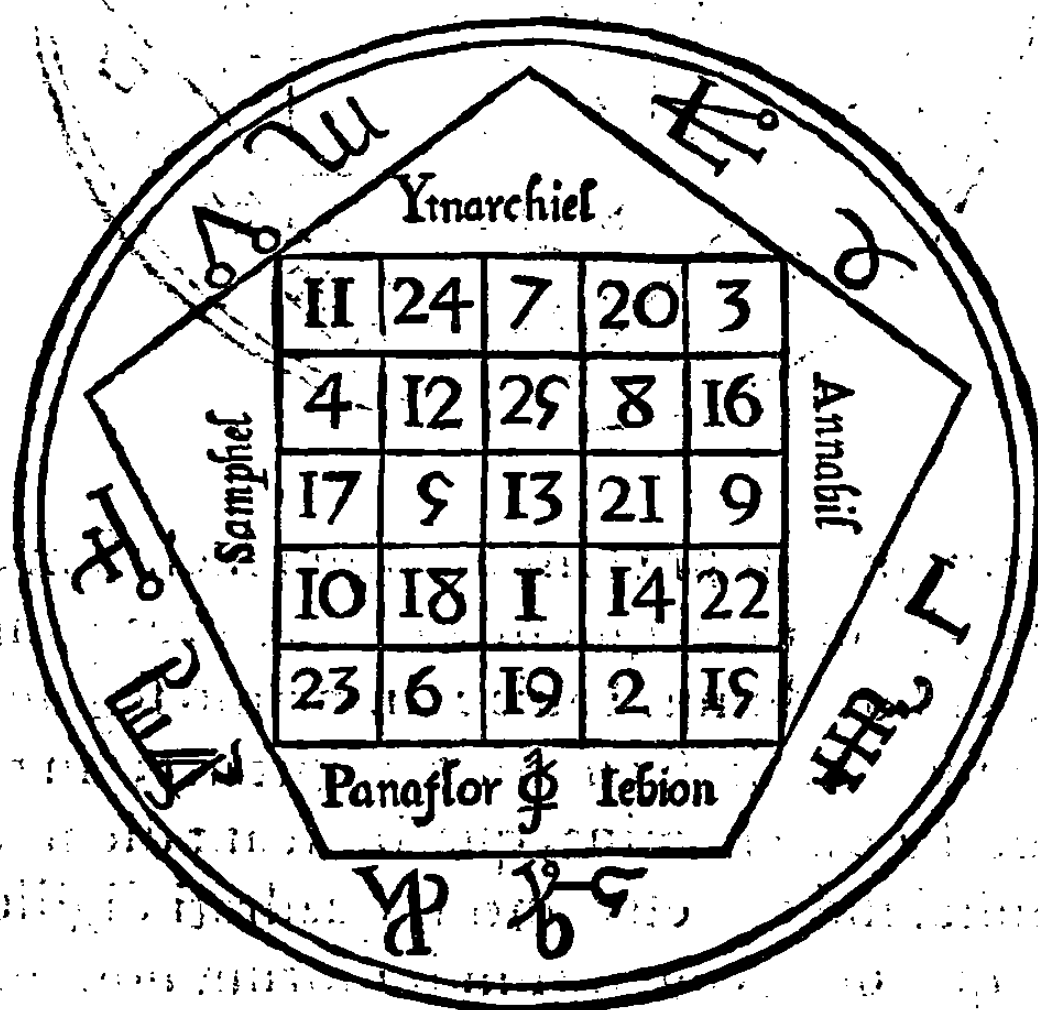
Sed explicemus figuram, cui præsens Sigillum inclusum cernitur, quadrato circulo inscripto; in cuius segmentis characteres gymnosophistici indicant signa Zodiaci siue domus Iouis: in primo segmento positi characteres indicant signum ♊ ; in secundo ♐ Sagittarij; in tertio ♓ Piscium; in quarto habentur illa duo nomina, quæ indicant diem & horam Iouis, in qua amuletum conficiendum est: intra quadrati Sigillum ambientis segmenta ponuntur quatuor Angelorum Iouiorum nomina, quæ sunt *Satquiel*, *Raphiel*, *Pahamtobel*, *Assasyl*, quos dicunt ad gaudium, hilaritatem, familiaritatem, & omnem beneuolentiam propendere: quæ omnia nomina corruptissima sunt, & partim ex Hebræo, partim ex Arabico a malefieriis hominibus, nec non supina ignorantia fœdatis extracta sunt. Et vt maiorem hoc Sigillum vim obtineat, in tergo amuleti apponunt aliud characteristicum, vt in figura apparet; de quo sic Abenmorgum: *Atque hæc figura magnum secretum innuit, & interpretantur eam his verbis: Porta- tor felix, benignus, honorandus, iustus, clemens, castus, pius, pax.* Sed relictis alijs innumeris vanitatibus, ad tertium Sigillum properemus.

Sigillum Martis.

Sigillum tertium Martis, cuiusque vsum fabulosum ac superstitionis- simum sic describunt Arabes. Si quis figuram Martis ascendente in ferrea lamina, vel in ense ipso inciderit, aiunt, quemlibet in pugna robu- stum, fortemque, & terribilem Aduersarijs, ac victorem in prælio, in iu- dicijs præterea & petitionibus voti compotem reddi. Si vero descen-

Vfus fabulo-
sus Sigilli
Martis.

dente Marte in æris rubri lamina incidatur, referunt, hanc noua ædificia remorari, & quos libuerit ex summo honorum, diuitiarum, ac dignitatum gradu præcipitare, discordias, seditiones, & odia insatiabiliter, & hominibus & belluis creare, apes, columbasque, & pisces fugare, venantium, belligerantiumque spem frustrare, tam bruta, quam vtriusque sexus homines infæcundos & steriles reddere, hostes obuios & terrore afficere, & ad honorem sibi deferendum compellere, & sexcenta alia effectuum monstra prodere. O hominum tot ac tantis insanijs se intricantium cœcitate! si enim hæc vires obtineret Martis lamina, væ Monarchis, væ inimicitijs dissidentibus, væ inuidiam sustinentibus, væ iustitiam rigorosam exercentibus. Certè contra hosce machinatores, nec Reges, nec Principes, nec Respublicas, aut vllum humani generis statum amplius securum fore, atque adeo Mundum iam dudum defecisse, certum foret.



Figuram Sigilli Martis sic adornant: In circulo describunt pentagonum, ad latus quadrati Martis, quod 5 est, indicandum; & intra pentagonum, quadratum Martis 25, numeris suis digestum. In segmentis characteres signorum continentur, sub quibus lamina incidenda. Primi segmenti characteres indicant Capricornum; secundi m Scorpionem; tertij iterum m Scorpionem; quarti & quinti Y Arietis signum notant: in angulis verbò pentagoni nomina Angelorum Martialium, quæ sunt *Panaflor*, *Ynarchiel*, *Samphel*, *Annabil*; nomina ex pacto conflata. Character in medio *Panaflor* & *Iebion* Martis est; *Iebion* primam diem & horam Martis indicat.

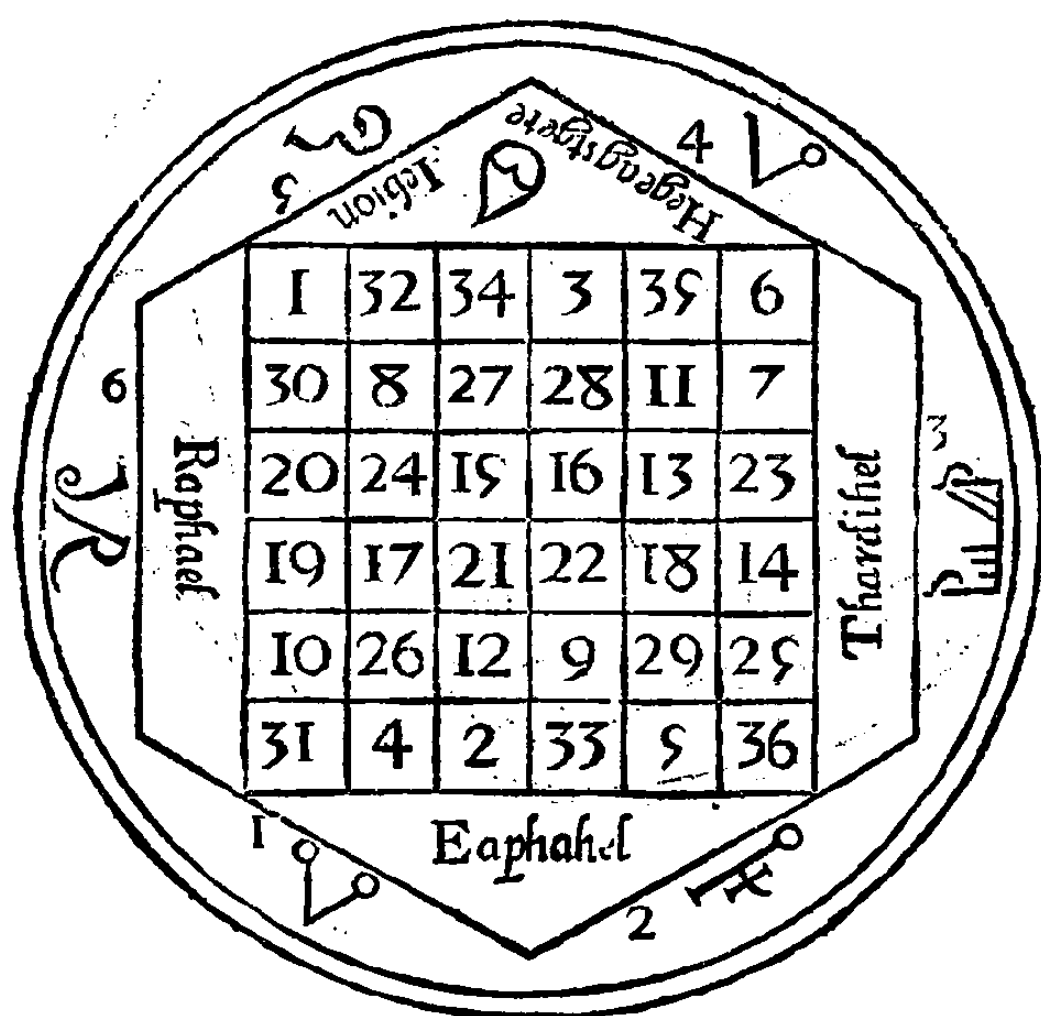
Sigillum Solis.

sigilli Solis
apparandi
modus & va-
nissimi effe-
ctus.

Abenpharagi.

Solis Sigillum hoc apparabatur artificio ab Arabibus; (verba cito **Abenpharagi**;) Accipe sex drachmas auri puri, & fac ex eo laminam rotundam, in qua insculpes tabulam Sigilli die & hora Solis existentis in sua exaltatione, vel in proprio gradu Arietis, vel decimo nono gradu Arietis, scilicet ad finem mensis Nisan.

Nisan. quo facto, suffumigabis eam cum croco, & lauabis ipsam cum aqua rosacea, in qua sint dissoluta muscus & camphora; deinde inuolues eam in panno serico croceo, & portes tecum. Reddet te benè fortunatum in omnibus rebus, & timebunt te omnes homines, & impetrabis à Regibus & Principibus quicquid uolueris pro te, vel per nuncium aliquem ad illos missum, & recuperabis amissa, & Deus ponet benedictionem in te, & in omnibus rebus tuis. Et in figura Solis, & in Sigillo eius quod à tergo scribi debet, est magnum secretum, & vocatur creator, lux, perfectus, potens, gloriosus, vita, virtus, refulgens, magnus, & virtute lucens. Angeli autem Solis sunt, Anaël & Raphaël. Figura sequitur.



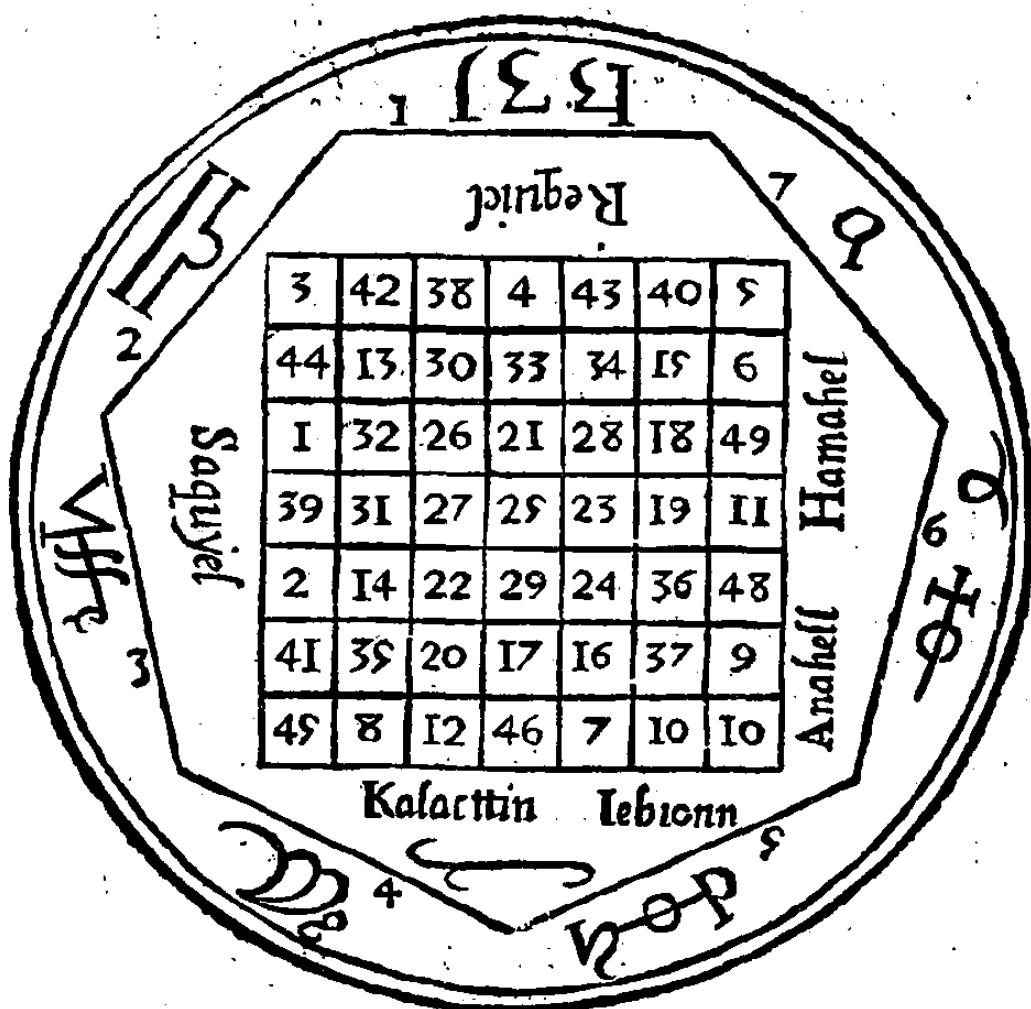
Hoc Sigillum Solis ita conficiunt. In circulo describunt primò hexagonum, & intra hexagonum (quod lateris seu radicis quadrati Solis index est) quadratum numericum; in segmentis verò circuli ponunt characteres signorum sub quibus operatio instituenda est; in primo, secundo, & tertio segmento characteres indicant γ ; in quarto, quinto, & sexto segmento characteres Ω Leonis ponuntur: intra verò angulos ponuntur nomina Angelorum Solarium *Eaphahel*, *Thardihel*, *Hegeagstgete*, *Raphaël*; quos putant ad omnem humanitatem, mutuumque amorem esse propensissimos: nomina *Iebion* indicant diem & horam Solis, quâ conficienda est lamina. Atque hæ sunt vanitates in hoc Sigillo obseruandæ, igni quàm luci Solari aptiores.

Sigillum Veneris.

Veneris Sigillum ita conficiunt, teste citato Authore Arabe, (verba eius cito:) Die & hora Veneris accipe tres drachmas optimi argenti, vel aris albi, Venere existente in $\times$, vel δ , vel α Libra domibus proprijs, & sit sine aliquo malo aspectu, vel incurfu, directâ & augmentata in lumine; & fac laminam, in qua insculpes figuram Veneris. quo facto, suffumigabis eam cum ligno aloës, & ambra, & mastiche; & inuolue eam in panno serico albo, & porta tecum.

Ratio conficiendi Sigillum Veneris.

cum. Et præmissâ adiuratione (sine qua nihil efficias) omnium amicitiam sibi se conciliare posse, discordias tollere, seditiones dirimere, sterilitatem auferre, maleficia soluere, greges & armenta foecunda reddere, à bili atra homines ad vitæ hilaritatem reuocare, stolidè se posse existimant. Descendente verò Venere contrarios aiunt hanc effectus præstare. Vidimus nugas, iam Sigilli rationem consideremus.



Intra circulum primò heptagonum describunt, & intra heptagonum figuram quadrati Veneris; intra segmenta circuli characteres gymnosophisticos describunt, signi Zodiaci indices, quibus operatio oportune instituenda; in primo, secundo, tertio, & quarto segmento ponuntur characteres Magici, signi ♎ Libræ indices; character in quinto ♓ Pisces indicat; in sexto, & septimo ponunt ♉ Taurum, signum exaltationis Veneris. intra heptagonum verò nomina Angelorum Veneriorum collocant, qui sunt *Requiel*, *Saquiel*, *Anahel*, *Hamahel*, *Kalactin*; quos stolidè asserunt, ad gratas coniunctiones, voluptates, & amores propensissimos. Nomen *Iebion* indicat primum diem & horam primam Veneris, sub qua fanatica praxis auspicianda. A tergo verò Sigillum ponunt, quod suprà citatus Author dicit magnum arcanum, non nisi phantasticis Philosophis notum: eius significationem ait esse idem, ac Sator dulcis, prouocator coniunctionis, lætitiæ, amoris, & veræ dilectionis; si Dīs placet credere.

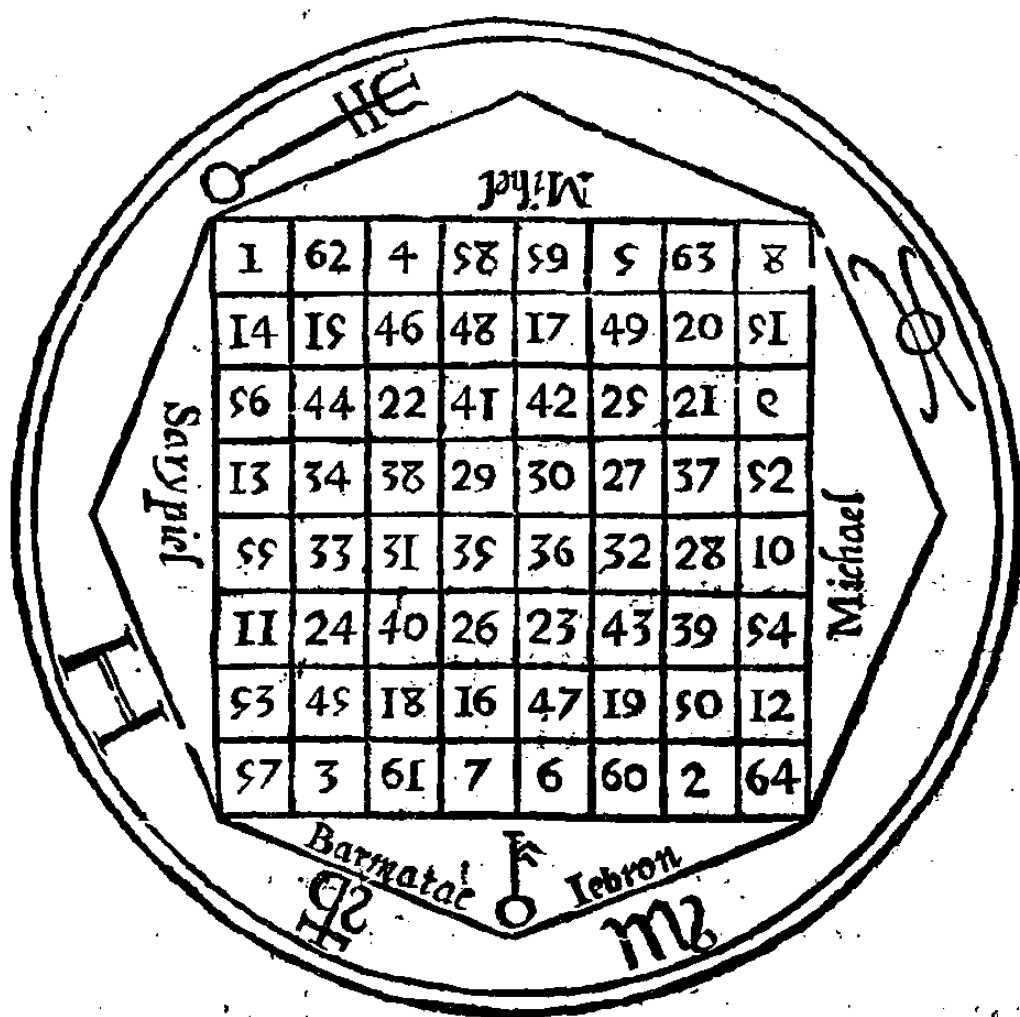
Sigillum Mercurij.

Sigillum Mercurij ita consecrant. Accipiunt quinque drachmas optimi & purissimi argenti, siue electri, die & hora Mercurij, ipso existente forti fortunato, & conficiunt laminam, fumigantque ipsam cum ligno aloës, charyophyllis, & mastiche; deinde insculpunt quadratum, numericum Mercurij, & portant secum; aiuntque per eam quæcunque petierint, se obtenturos. Hanc ponunt in loco alicuius prædij, & putant

Modus fabu-
losus conse-
crandi Sigillū
Mercurij.

om-

omnia illa bona multiplicatum iri. Et si eam figurent in annulo, vel vitrea ampulla, die & hora Mercurij, primis septem lunationibus, & in quadrato Lunæ, & conseruent figuras postea lotas aquâ mundâ, & portatâ per triduum, quo non comedant nisi panem, cum melle, & vuis passis; & de-
nuo dictam figuram insculpant in Agate griseo, & cum ligno aloës suffu-
migent; aiunt portantem ipsam omnibus gratiosum fieri, diuitias auge-
re, memoriæ perditæ vim recuperare, mentis aciem illustrare, plenam di-
uinandi scientiam acquirere; verbo, innumera alia deliramenta circa vi-
res huius amuleti proferunt, quæ æternis tenebris suppressere, quàm ea
luci dare præstaret. Sed explicemus figuram eius.



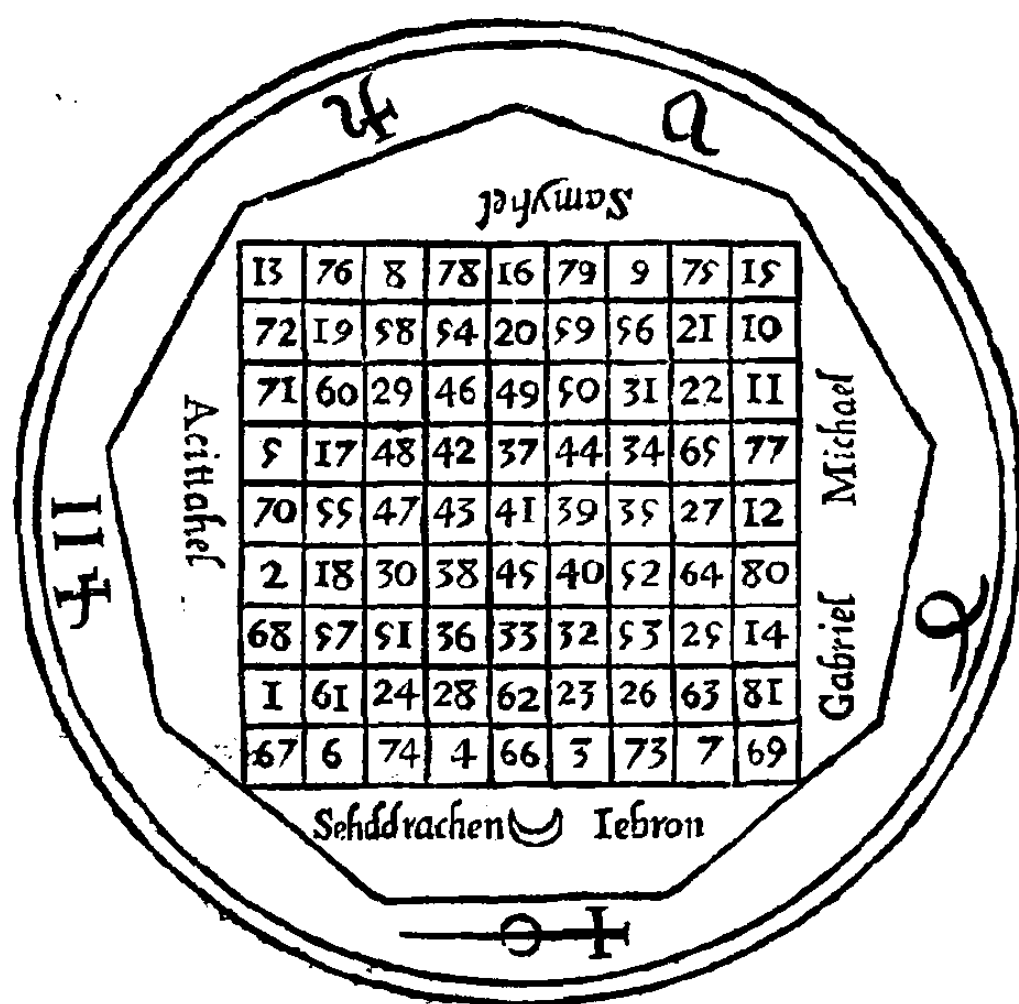
Primò inscribunt in circulo octogonum lateris, seu radicis quadrati Mercurij numerici, quod intra octogonum describunt: deinde octogo-
no circumponunt characteres magicos, qui significant operationem in
II Geminis & III Virgine, quæ sunt domus Mercurij, instituendam: po-
stea intra octogonum quatuor Angelorum Mercurialium nomina, quorum
naturam benignam, ingeniosam, libenter alijs condescendentem putant,
vt vides, ponunt. *Iebion* primum diem & horam operis faciendi indicat.
huic à tergo aliud adiungunt magnarum, vt ipsi sibi imaginantur, virtu-
tum, quorum characterum sensus hic est: Euocator, vox rationalis, &
sapientis, acutus, & cuncta prophetizans.

Sigillum Lunæ.

Sigillum Lunæ sic conficiunt. (verba Arabum sunt.) Accipe perga-
menum virgineum die & hora Lunæ in augmento excellentis fortunæ, liberæ ab
infortunijs; scribe hanc tabellam cum musco & croco dissolutis cum aqua rosacea,
& suffumiga cum semine cucumeris vel cucurbitæ, & camphora; & adiuratio-
ne peractâ plicatum pergamenum pone intra tubum argenteum, & porta tecum:
valet ad impetrandas res nobiles & pretiosas; in itineribus quoque nullum mali-
gno-

Ratio confi-
ciendi Sigil-
lum Lunæ, &
consequentia
delirame nra.

gnorum occursum curabis. Verùm vide quæ de hisce plura dedimus in Cabala Saracenica, vbi & Arabica verba citauimus. Figuram hoc pacto describunt.



In circulo ponunt enneagonum, indicem lateris quadrati Lunæ, quod & intra enneagonum ponitur; in ambitu enneagoni magicos ponunt characteres, qui indicant signa Zodiaci, vel domus Lunæ, in qua, vt valorem suum fanaticum machinamentum obtineat, existat, necesse est. Intra enneagoni latera ponunt Angelorum Lunarium nomina, vt vides; & *Iebion*, quæ vox semper indicat diem & horam Lunæ, quâ operatio perficienda. A tergo ponunt aliud Sigillum magnæ, vt arbitrantur, virtutis, cuius characteres hæc verba referunt: *Dominatorem, benignum, defensorem, & eundem.*

Verùm vt Lector curiosus, quid exotici huiusmodi characteres velint, quid significant, statim cognoscere possit, hic integram eorum nomenclaturam & interpretationem, nè anxius Lector in sequentibus (occurrent enim ij sæpesæpiùs) hæsitet, apponere visum est. Hi characteres & Orientalibus & Occidentalibus communes sunt, ex segmentis circuli, linearumque ductibus arcanè formati, partimq; ex hieroglyphica Ægyptiorum, partim ex gymnosophistarum Schola prodierunt, vt suo tempore & loco fusiùs ostendemus; quibus naturam & proprietatem Planetarum, & duodecim signorum Zodiaci exprimebant, ac formale cum dæmone pactum, quod à primi eorundem inuentoris intentione dependet, includunt, suntque sequentes.

Characteres duodecim Signorum.

Aries

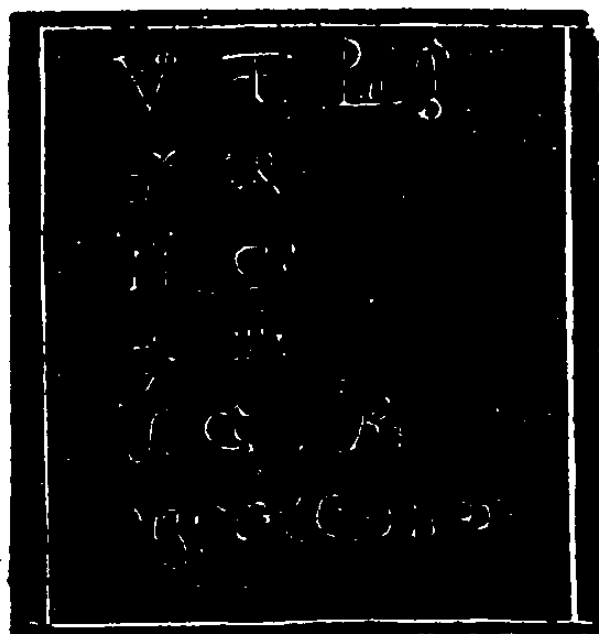
Taurus

Gemini

Cancer

Leo

Virgo



Libra

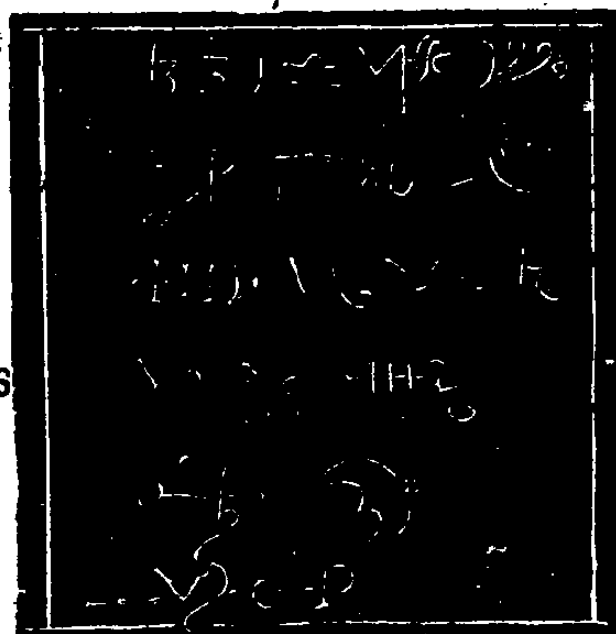
Scorpio

Sagittarius

Capricornus

Aquarius

Pisces



Sequitur nomen cuiuslibet Signi.

Aries

Taurus

Gemini

Cancer

Leo

Virgo

Sataaran

Bacdal

Sagras

Rahdar

Sagham

Iabadara

Libra

Scorpio

Sagittarius

Capricornus

Aquarius

Pisces

Grasgarben

Richot

Vhnori

Sagdalon

Aecher

Rasamara

Nomina septem dierum.

Sathi

Solis

Lunæ

Martis

Mercurij

Iouis

Veneris

Pegnochan

Hegeagstete

Seholdrachon

Panaflaor

Bermatac

Bietenn

Kalcutin

Sequuntur nomina horarum diei, & prima incipit cum Ortus Solis.

Prima

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

Sexta

Iebon

Generum

Rampur

Oelghin

Ecabet

Corabor

Septima

Octava

Nona

Decima

Vndecima

Duodecima

Iocolos

Iafom

Baronn

Rahon

Iebrin

Rachalon

Hæc sunt nomina horarum noctis, quarum prima incipit cum Occasu Solis.

Prima

Secunda

Tertia

Hanen

Labzerin

Cabor

Quarta

Quinta

Sexta

Allabayr

Camayfar

Zaren

Se-

Septima	Iasor	Decima	Masbo
Octava	Cuniali	Vndecima	Halacho
Nona	Zeffar	Duodecima	Sellen

Sequuntur septem Planetarum characteres.

Saturnus

Iuppiter

Mars

Sol

Venus

Mercurius

Luna



♄ Κε'ν

♃ Ζε'

♂ Α'ης

☉ Η'λ

♀ Α'φροδίτη

☿ Ε'μης

☾ Σελήνη

Astrologi
quanti faciāt
cum Para-
celso septem
Sigilla.

In quibus
semper inter.
cedit pactum
cum Dæmo-
ne.

Nam Deus
non concur-
rit ad ea quæ
malum præ-
cise inuoluūt.

Atque hæc sunt quæ de septem Planetarum Sigillis, occasione se-
ptem quadratorum numericorum, dicenda putavi; quæ haud dubiè
Ægyptiorum dogmata olent, quæque Arabes Ægypto vicini tanquam
sacrosancta, sua in phrontisteria receperunt, ab his Europæi, ita ut vix ex
ijs, qui Astrologiam characteristicam profitentur, sint qui ea non secten-
tur. Inter cæteros verò ea ab inferis resuscitata, summo studio coluit
Paracelsus impostor, qui fuscè ea in suis archidoxis describit, ut proinde
attonitus hæream, quâ ratione tandem fieri potuerit, ut homo philoso-
phus animum suum tam insanis, indignis, stolidis, & nullam in natura
fundamentum habentibus commentis addicere potuerit, & voluerit.
Verùm sic fit, dum rectæ fidei tramite relicto, peregrina & perniciofa do-
gmata sectantur; quibus imbibitis, nihil facilius est quam in apertos
Diaboli laqueos cum animæ iacturâ incidere. Hinc omnes curiosioris
doctrinæ cupidos in huiusmodi usurpandis cautos esse velim. Cum enim
pactum apertum, quemadmodum dixi, cum dæmone inuoluant, minime
ea licita esse sibi persuadeant; verum à sancta Matre Ecclesia, tanquam
ex Dæmonum officina profecta, iam dudum proscripta & eliminata fuis-
se sciant; cum tantarum virium, quas dicta amuleta obtinere retulimus,
nulla causa naturalis, aut efficientia physica assignari possit: ac proinde
effectus, si quidem nonnulli ex eorum applicatione consequuntur, aliun-
de non provenire, nisi ex attractu, per pactum initum cum Dæmone, in-
dubitanter credant. Neque causam horum effectuum supernaturalem
esse putes, cum Deus Opt. Max. uti & Angeli ad ea, quæ malum præcise
inuoluunt, cuiusmodi sunt passiones peruersæ, in honoribus & diuitijs
comparandis ambitiosum studium, in amore mulierum conciliando va-
cors

cors pruritus, similibusque luxuriæ & libidinis irritamentis procurandis anxia cura; omnia denique, quæ ad tranquillitatem, pacemque publicam perturbandam, & ad innumera proximo mala inferenda assumuntur, concurrere nullâ ratione possint. Vnde satis mirari non possum, aliquos qui Christiani & nomine & religione haberi volunt, stolidissimam hanc Mahumedanorum characterolatriam, vti Diabolicis fundamentis nixam, ita innumeris superstitionibus expositam, tam anxie sectari, tam studiosè inquirere, tanti denique facere, vt eam sacris Christianorum amuletis multis parasangis antepone non erubescant. Ex quo capite merito in huiusmodi vsurpantes, tanquam in Idololatrias, Magos, impios, indignos qui communi aura fruuntur, igne animaduertere solet sancta Mater Ecclesia. Nec sufficit occultam hîc naturæ vim nescio quo prætextu obtrudere, cum nulla Magica operatio, quantumuis horrenda & impia, assignari possit, quæ non virus suum sacro occultioris naturæ velamine amiciat, tantò vtique periculosiori, quantò maiorem crucium, sacrorumque nominum suppellectilem exhibet. Cum itaque complura huius farinæ Sigilla vndique ad me tanquam ad interpretem nullo non tempore transmittantur, visum fuit, ea hoc loco peculiari indagine examinata, luci publicæ exponere, vt qui inciderint in huiusmodi impia machinamenta, ex cuius officina prodierint, cognoscerent, atque remis velisque tanquam apertam animæ corporisque imminentis naufragij scyllam & charybdin fugerent. Non diffiteor quidem, sub recensitis numerorum dispositionibus admirandas proprietates latere, quæ tamen non tam ad quidpiam efficiendum, quàm ad mirabilem illum rerum naturalium ordinem, progressum, dispositionemque veluti occultâ quâdam analogiâ & similitudine, quam dicti numeri exhibent, ostendendum, à priscis assumptæ fuerunt. Est ars combinatiua rerum magnum in Vniuersi naturæ arcanum, ad quod quicumque pertigerit, is verè Angelicæ mentis particeps, merito beatus censeretur debet. Angelicæ siquidem substantiæ, vti perfectissimam huius artis combinatiuæ notitiâ habent; ita mirandos quoque effectus eius ope illas præstare, notius est, quàm dici debeat: dum enim actiua passiuæ per rerum qualitatumque huiusmodi in diuersis entibus dispersarum continuam combinationem, applicant; quid aliud faciunt, nisi quòd numeros confusos in mirum quendam atq; harmoniosum ordinem distribuunt, ex quorum compositionibus, admirabiles deinde effectus producantur? Ad quam quidem perfectionem humani caducitas intellectus pertingere nequit, nisi per occultas quasdam similitudinum umbras longâ rerum experienciâ notas; & vt melius dicam, singulari diuini influxus munere. Consistit autem hæc scientia in perfecta rerum omnium naturalium cognitione, qualitatum, proprietatumq; singularum notitiâ, in quantum Angeli intrinsecè, certò, & infallibiliter, cognoscunt, quæ sit singulorum ad inuicem proportio, connexio, & sympathia, quæ nam eorundem ad alia & alia dissensus, inimicitia, fuga, & ἀντιπάθεια; quibus iuxta numerorum formalium leges, aptè in vnum consociatis, miros effectus, imò prodigia nasci quis non videt? Non ex-

cipimus ab hac scientia Dæmones , cùm ij , quæ ad naturalem intellectus operationē pertinent, integrè omnia & perfectissimè possideant. Hinc Intelligentiæ huius scientiæ ope fretæ, multa operantur; quæ intellectui nostro merè *ἄγνοια* videntur , tametsi ea extra naturæ limites minimè sint constituta . Sicuti arcanioris Arithmeticæ imperitus, dum miras hoc loco numerorum propositas proprietates videt, tam insolentes effectus nullâ ratione peruadere potest . Solus ille , quem Deus hoc dono beatum esse voluit, clarè omnia prospicit, demonstrat , dispersos numeros in vnum mirâ dexteritate iungit ; & ad horum exemplar , veluti ad quoddam Ariadnæ filum , in abdita arcanorum naturæ penetralia per latentium similitudinum vmbras introducitur . Verùm cùm de hoc miro arcano ex professo in Arte nostra combinatoria, si Deus vitam dederit , agere constituerimus, superuacaneum esse ratus sum ijs hoc loco diutiùs inhærere .



SECTION II.

De Geometria Hieroglyphica.

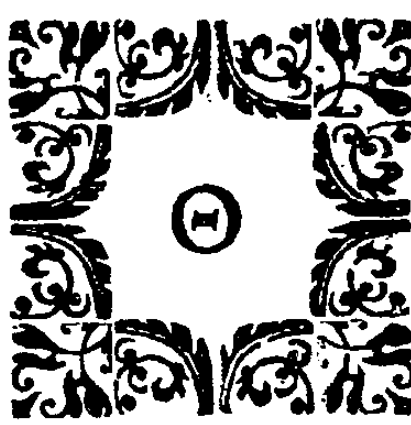


ADMODVM REVERENDO PATRI IN CHRISTO,

P A T R I

IOANNI GANS SOC. IESV

Sacrae Theologiae Doctori, Ecclesiastae celeberrimo,
& Sac. Cæs. Maiestatis à Confessionibus.

 EON ἀὲν κοινολομεῖσθαι Plato asserit. Est Geometria diuinæ mentis opus, quo omnia quæ Vniuersi ambitu continentur, numero exposuit, mensurâ definiuit, pondere librauit. DE I æmulus Diuini Verbi Præco, numero exponit omnia, dum vitæ eloquio ad diuinæ mentis similitudinem efformat homines; dum ijsdem benè sanctèq; viuendi documenta præscribit, mensurâ definit; pondere denique librat, dum eos ad temperantiæ & iustitiæ semitas traducit. Cùm itaque non sacrorum duntaxat eloquiorum, sed & totius Matheseos, Geometriæ potissimum arcanorum consultus sis; meritò hoc Tibi de Geometria hieroglyphica argumentum dicandum statui. Quod si Tuum dixerim, rectè dixerim: Tu enim, ut possem, succurristi; ne languerem, corroborasti; & ut id tandem prodiret, eâ quâ apud Magnum Cæsarem polles autoritate, ardentè sollicitasti. Sit itaque hoc meæ in Te voluntatis, gratiæq; animi, veluti Cedro perennius monumentum. Vale.



S E C T I O II.

P R A E F A T I O.

Οὐδείς ἀγεωμετρῆντι εἰσέλθῃ, Nemo Geometriae ignarus ingrediatur, Portis Gymnasij Platonici inscribebatur; quâ Epigraphe quid sibi voluerit Plato, explicemus.

Scientia Geometrica ad cognitionem rerum inuisibilium ducit.



Trina dimensio significat supremam Monadis in Mundum hunc evolutionem.

Philosophorum veterum in Mathematicis addiscendis ardor.

DRISCORVM seculorum Philosophi, lumine naturæ ducti, dum miras quasdam sub Geometrica quantitate proprietates annotantes, nescio quem naturæ in rerum productione ordinem intuerentur, hoc Unicum sategisse videntur, ut earum notitia freti, in sublimium rerum cognitionem deuenirent. Et cum omnia sensibus exposita, suis punctis, lineis, superficiebus, corporibus constare viderent, fieri non posse sibi persuadebant, quin Opifex omnium hisce pro idea & exemplari quodam in primo Mundi conditu usus fuisset. Fit ex motu puncti linea, ex linea in latum mota superficies, ex superficie in altum mota corpus. Quid hæc aliud denotant, nisi primæ & supramundane monadis in Mundum hunc sensibilem evolutionem? Aspexit hoc summus ille Plato, quando clamauit, Οὐδὲς αἰὲν ἀγεωμετρῆντι; miratus est Trismegistus, dum Deum Circulum, cuius centrum ubique, circumferentia nusquam, pronunciauit; suspexit Pythagoras, dum Deum nunc Arithmeticum, nunc Musicum, nunc Geometram asseruit. Secuti sunt hosce omnes posteri Philosophi doctrinæ eorum sectatores, qui totam veritatis doctrinam non in alia, quàm in magnitudine, & multitudine comprehendere constanter asseruerunt. Hinc summus ille dictorum Philosophorum in Mathematicis amplexandis ardor & intensum studium, ut neminem magnum quandoque in Philosophia futurum putarent, qui rerum difficilium inquisitionem aliâ, præterquam Mathematicâ viâ aggressus fuisset. Et Janè ita est: cum enim omnia, teste Paulo Apostolo, inuisibilia per ea quæ facta sunt, conspiciantur; necessariò fatendum est, omnia illa quæ sensui obijciuntur, inuisibilium rerum veluti quasdam imagines, adumbrationes, & catoptricas quasdam reflexiones esse, quæ lucis primogeniæ, ex qua omnia, simulachrum nobis ob oculos ponant, & explicant. Cum verò ex sensibilium spectrorum phantasmatis prima sumamus inquisitionis nostræ fundamenta; viâ quoque ad incerta, non nisi per præsupposita & certa esse possit; imagines, ex quarum transumptiua proportionem incognita nobis & abstractam inuestigamus, dubiæ nemini esse debent, uti sunt pleraque sensibilia, quæ in continua quadam inconstantia & mutabilitate, propter potentialem materiæ miscellam in ipsis abundantem, agitantur. Hinc ipsi potissimum sensibilibus, quæ & abstrahunt à materia, & natura sua firma sunt, & certitudinem habent evidentissimam, cuiusmodi Geometrica, singulari studio adhæserunt, & ad hæc veluti ad Lydium quendam lapidem, contemplationum suarum energiam explorare conati sunt. Et tales fuisse Ægyptios, sat superque ex Geometricis figuris compacti, quos passim adducemus, hierogrammatismi demonstrabunt; hi enim uti primiliterarum, Mathematicarumque inuentores, ita & eorum freti notitiâ, maxima quæuis superiorum entium mysteria & sacramenta, ut paulò post videbitur, indicabant.

CAPVT I.

*De Circulo, seu Sphœra hieroglyphica, ut est Imago Dei ex Monade
in rerum omnium ambitus se, euoluentis.*



ARISTOTELES, cùm mirabilium & prodigioforum effectuum causam, quæ circa vectem & libram cum magna omnium admiratione in mechanicis passim occurrunt, profundius scrutaretur, nullam aliam tandem inuenit, nisi stupendarum rerum maximè obstupefendum circulum. Nec immeritò: ex admiranda enim causa admirandos effectus procedere, rationi quàm maximè consentaneum est. Est autem circulus figura plana, vnâ tantùm lineâ contenta, quæ circumferentia nuncupatur, ad quam ab vno puncto, quod centrum vocant, omnes rectæ lineæ prodeuntes sunt æquales. In hac itaque figura maximè contrariorum existentia occurrit admiranda. Fit enim omnis circulus ex commoto & manente, vno quidem circini pede fixo stante, altero in peripheriam circumacto. Præterea maximè mirum est, lineam illam, quæ circuli orbem complectitur, Græcis *ἐξίμφορον* dictam, cùm omnis expers latitudinis sit, contrariorum quoque veluti admittere quandam conuenientiam, concuum scilicet, & curuum; quæ quidem eo modo sunt contraria, quo etiam magnum & paruum; horum enim medium est æquale, illorum verò rectum: omne quippe quod magnum est, vt fiat paruum, vel quod paruum, vt fiat magnum, necesse est, vt perueniat ad æquale, priusquàm ad extremum alterutrum peruenerit: ita linea curva, antequam fiat concava, debet fieri quasi recta; & concava, vt transeat ad conuexam & circularem, debet similiter prius esse quodammodo recta.

Miranda Circuli ex Aristotele in mechanicis quæst.

Circuli definitio.

Circuli proprietates mirabilis.

§ I.

Circulus apud Aegyptios in magna fuit admiratione, & honore.

HAs mirabiles circuli qualitates ac virtutes Ægyptij minimè ignorasse videntur. Nam cùm rerum omnium in Mundi huius ambitu contentarum cyclicas quasdam veluti elucescentes *εὐσάφεις* intuerentur; supremi quoque illius Architecti, nescio quid sphæricum, tùm in seipso, tùm in operibus suis, quæ non nisi ad circuli exemplar facta, teste Plutarcho, sunt, affectantis spirales ideas cum summa admiratione contemplerentur; circulo diuinum quippiam inesse arbitrati sunt: adeo quidem, vt quandocunq; magnum quidpiam, mirabile, excellens, in quo nonnulla diuinitatis vestigia apparerent, indicare vellent, id appposito circulo seu sphœra demonstrarent. Inde Hermes ille verè Trismegistus diuinam naturam definiens, tanquam medium assumpsit circulum. Interrogatus enim, quid esset DEVS? Respondit, *Deus circulus est, seu sphœra intelligibilis, cuius centrum est vbiq; circumferentia nusquam.* Cùm enim Deus

Veteres Circulo quiddam diuinum inesse putabant

Trismegistus.

Deus circulus
est, & quomo-
do hoc intel-
ligendum.

Deus centro
circuli com-
paratur.

Pythagoræ
dictum, Deū
circumactu
corporis co-
lendum, qui
intelligendū.

Pierius Val.

Plinius.

Circulus in
honore apud
Ægyptios.

Cælo figura
sphærica
comperit.

Platonici.

Proprietates
Circuli &
sphære.

Deus non sit corpus, nec etiam esse possit, eò quòd summè simplex sit, quia omne perfectissimum oportet esse simplicissimum; omnis compositionis expers, eò quòd posterius componentibus sit omne compositum; ideo ad differentiam sphære corporalis, dicit esse sphæram intelligibilem. Vnde per centrum, quod est quid minimum, & simplicissimum, circumferentiæ comparatum, diuinam simplicitatem intellige; sed per circumferentiam, quæ est maxima, immensitatem diuinam accipe. Est ergo prædictæ descriptionis sensus: Deus est circulus, seu sphæra, id est, principio carens & fine, multò magis quàm circulus siue sphæra materialis; vt sic notetur eius æternitas; intelligibilis, vt notetur eius immaterialitas; cuius centrum, id est, indiuisibilis essentia vbique tota est; sed circumferentia eius, id est, immensitas nusquam est, quia à loco comprehendendi non potest. Deum quoque centro circuli comparamus, circa quod omnia sunt, & à quo vniuersa ordine certo in Orbem procedunt, donec integra rerum vniuersitas absoluator. Vt enim centrum nec magnitudo est, nec circulus, nec orbis, sed omnium & circulorum, & orbium principium; pari mensura & Deus nihil eorum est, quæ sunt in Mundo, nec Mundus totus, sed totius tamen Mundi principium. Ad hoc ergo centrum omnis creaturarum summitas terminatur, perinde atque in circulo omnes portiones per formam pyramidis à circumferentia in centrum finiuntur. Atque ex hac Trismégisti doctrina accepit Pythagoras noster cœremoniam illam, quam postea tradidit, nempe esse Deum circumactu corporis colendum *περι τοῦ σώματος περιπατῶν*. Quod etiam Numæ Pompilij institutum fuisse, Author est Pierius Val. lib. 39. præcipiebat enim, vt priusquam aliquis Deum coleret, verteret se in Orbem, factoque circulo cultum Deo exhiberet, quia illum venerabantur, qui per circulum, figuram perfectam, erat significandus. Plinius apud Pierium, *In adorando*, inquit, *dextram ad ortum referimus, totumq; corpus circumagimus*:

Sed eò, vnde digressi sumus, redeamus. Circulum itaque Ægyptij inter cœteras Geometricas figuras in maxima semper veneratione habebant, tum ob dictas causas, tum quia hanc Vniuersi molem circulari figurâ insignitam videbant. Hanc enim ex omnibus cælo maximè competere, neminem latet; quod quemadmodum capacissimum, simplicissimum, & perfectissimum esse oportebat; sic in eius conditu capacissimam, simplicissimam, & perfectissimam figuram sapientissimus Architectus elegit. Perfectissimum enim est, cum sua omnia possideat, nec fieri possit, vt iacturam vel minimam patiatur. Simplicissimum, quoniam, vt sentiunt Platonici, non est, ex quo fiat, aut in quod resoluatur, alioquin generationem & corruptionem incurreret. Capacissimum, quoniam nihil extra seipsum relinquit, sed vniuersa intus complectitur. At huiusmodi sphæram esse, inditio est, quod eandem ad cœtera solida, quam ad sua plana circulus, habet comparisonem. Primò quidem circuli figura est omnium Isoperimetricarum capacissima; adhuc perfectissima, quòd nullum incrementum decrementumque suscipiat; quin & simplicissima, quòd vnâ duntaxat lineâ contineatur. Sic & sphæra figura est solida, vnâ

super-

superficie contenta, ad quam ab vno puncto centrali omnes rectæ lineæ ductæ sunt æquales. Ergo & sphaera capacissima est, quia pro termino circulum habet; est perfectissima, cum non, sicut corpus angulosum, crescat vsquam, nec decreseat; quin & simplicissima, nam vnicâ superficie concluditur. Accedit ad hanc causam alia tantæ venerationis ratio, quod per lineam rectam, circulumque prima, simplicissimaque fuit rerum tum non existentium, tum in naturæ latentium inuolucris, in lucem productio, repræsentatioque: sed circulus neque rectè, neque artificiosè sine puncto fieri potest; puncti itaque, monadisque ratione res & esse cœperunt primò, & quæ peripheria affectæ, quantæcunque fuerint, centralis puncti nullo modo carere possunt ministerio. His itaque demonstratis, restat, ut cur Ægyptij circulum & sphaeram capitibus statuarum, ut ex plerisque Obeliscorum simulachris videre est, imposuerint, dicamus. Vix enim occurrit hieroglyphicum simulachrum, vbi non occurrat sphaericum aut circulare quidpiam; quæ tamen pro conditione adiectorum diuersas significationes habent. Globus, seu circulus capitibus simulachrorum impositus, semper aliquid diuinum, æternum, infinitum, figurat; seorsim verò positus vel Deum, vel Mundum, vel Cælum indicat, ut in Obelisco Pamphilio fusè ostensum est, in Hierogrammatismo; sphaeræ seu circuli, & in III. Tomo copiosè ostendetur. Verum ut hæc omnia luculentius patefiant, paulò altius ordiri visum est, repetendo nonnulla ex Obelisco Pamphilio.

Alia ratio cur
Circulus in
honore apud
Ægyptios.

Consuevit antiquitas res hominum opinione religiosas & augustas studiosè venerari. Inter has maximè nobilis est circulus seu orbis quidam capiti aliquando circumscriptus, venerationis index, & Maiestatis quæ humanam excederet. Hic passim Imperatoribus, quos Veteres supra fastigium mortalitatis elatos suspiciebant, Prouincijs Orbis Romani, Vrbi- bus primarijs, animalibus etiam Deorum, circumpositus notatur. Et quod ad Augustos pertinet, extant numismata ænea Antonini Pij & Constantij, quorum meminit Laurentius Pignorius vir antiquitatis peritissimus in mensæ Isiacæ expositione. *Hunc orbem*, ait, *Ægyptij in summo capite simulachrorum suorum locabant; quod & hic, & alibi licet notare: ab illis Romanos sumpsisse licet suspicari, & variasse habitum decoris ratione, quod capiti, cui diuinum aliquid inesse putabant, eo situ corona aptaretur; qui tamen ornatus in sequentium Principum moderatione, & tacito omnium consensu, Deo, & Sanctis eius, ut pleraque, in totum cessit, & antiquum diadematis nomen in hodiernum diem retinuit.* Hactenus Pignorius, cui fauent ea, quæ Pierius fol. 4. lib. 29. dicit. *Vnus circulus descriptus aut simpliciter, aut alteri cuiuspiam picturæ signoq; circumductus, nunc semper, nunc perpetuum & æternum, nunc omnia, quippe* *το πᾶν*, significabat Ægyptijs, nempe quod in ea figura neque principium, neque finem inuenire sit; quod æternitatis est proprium. Et paulò post: Cuius etiam principij finisq; nusquam comparentis ratione habitâ, Ægyptij Deum ex hieroglyphico circuli intelligebant. Porphyrius apud Eusebium c. 3. de præp. Pilam ab Ægyptijs, Dijs attributam testatur, hisce verbis: *Pila, & rotunda omnia Mundo, præcipuè Soli & Lunæ attribuuntur; in circuli figuram aras, tem-*
plaq;

Cur Ægyptij
capitibus Deo-
rum circula-
res coronas
seu orbes im-
posuerint.

Laurentius
Pignorius.

Pierius.
Circulus quid
notet apud
varias natio-
nes.

Porphyrius.

Brissoni. *plag. figurabant.* Persæ quoque, Brissonio teste, *Cum Iouem Cæli Dominum dicerent, sacrificia illi facere putabant, ubi celsissimam speculam conscendissent, Iouemq. Cæli circulum nuncupassent.* Transijt idem mos ad Turcas: hinc ab alta quadam turri matutinales illæ conclamationes; *La Alla elle Alla &c.* quorum sensus est, Deum esse semper, futurumque semper: nec quicquam addunt aliud, nisi quòd suum etiam salutent Machometem. Saraceni quoque, & pleræque aliæ nationes, Deum circulum appellabant, atq; hinc sempiternum exprimi concludebant. Mogores quoq; Regem suum, quem veluti diuinis honoribus venerantur, depingunt radiofo capite fulgentem.

Quid radio-
fus Circulus
circa capita
Sanctorum.
Fulsius Vrsi-
mus.
Parnæ.

Nimbus quid
Seruius.

Lucianus.

Heliodorus.

Diadema ex
agittis com-
pactum.

Ex hac Ægyptiorum consuetudine, Græcorum, & Romanorum consuetudo profluxisse videtur, Deos suos radiofo circulo ornandi. Quæ omnia, infinita medalia & numi, quos apud Fulvium Ursinum, Parutam, aliosque Antiquarios vide, monstrant. Nam Dijs omnibus radiorum coronam, seu fulgens quoddam lumen appingi quandoque solitum, fusè à me in Apparatu Hieroglyphico dictum est; idque propriâ quâdam appellatione Nimbium vocabant, ut pluribus locis testatur Seruius. Neque verò quis putet, cæteris quidem Numinibus solidum tantummodò lumen & quasi continuum affingi consueuisse, Soli verò in radios dispersitum: nam & ijs hominibus, quibus diuinitas tribuebatur, dabantur radij in modum circuli. Lucianus de Dea Syria, *Εἰπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνας φορέει.* Et in Mysanthropo Iouem describit: *Κεραυνὸν ἐν ἡ δέξιᾳ ἔχοντα, καὶ ἀκτῖνας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ.* Æthiopes quoque hanc consuetudinem habuisse testatur Heliodorus, qui lib. 9. Æthiop. hist. eleganter has radiorum circumpositiones describit: *Πλέγμα, inquit, ὃ τὶ κυκλοτερές τῇ κεφαλῇ περιθέντες, καὶ τὰ το βέλεσι καὶ τὸν κύκλον περιέχουσιν τὸ μὲν ἐπὶ το μὲν τὸ βέλος πρὸς τῇ κεφαλῇ περιτιθέν, τὰς δὲ ἀκίδας οἷον ἀκτῖνας, εἰς τὸ ἐκτὸς περιβέβλω.* Circulari inuolucro quodam caput ambientes, illudq; sagittis in orbem configentes, alas quidē partes ad caput conuertunt, cuspides verò ad instar radiorum extrorsum protendunt. Quibus quidem nihil aliud indicare voluerunt, nisi ad Ægyptiorum mentem, diuinitatis latentis indicia. Hinc vix vllum simulachrum hominis, volucris, quadrupedis, & insecti, aut ex his compositum inter hieroglyphicas inscriptiones reperias, cui non hic circulus apponatur; latentis diuinitatis manifestum indicium: ac proinde propriam Ægyptiorum inuentum, ut in decursu Operis dicetur. His itaque iam propofitis, circuli hieroglyphici arcana propiùs intueamur.

§ II.

Quomodo Ægyptij per Circuli considerationem in diuinitatis maxima arcana deuenierint.

Agyptij, curiosi quæ diuinarum, quæ naturalium rerum exploratores, ad circuli ideam omnia in Mundo condita primi acutè admodum & ingeniosè notarunt. Siue enim annum tempus, siue elementarium

rium motionum circuitus, siue Cœli, stellarumque orbitas, siue denique animam Mundi, ac supremum Numen considerabant, semper circularibus motionibus eorundem operationes mensurari comperiebant. Quia tamen supremum Numen omnia mouens necessariò immobile, infinitum, æternum esse, necesse est; quomodo paulatim omnia in Deo, & Deum in omnibus vnum esse, per Circuli proprietates innuerint, indicemus: innuit enim hoc Pherecides Ægyptiorum discipulus, qui in hymno Iouis sic de Deo canit:

Ægyptij no-
tarunt omnia
circulos affe-
ctare.

Ο Θεός ἐστὶ κύκλος, τετράγωνος, καὶ δὲ τρίγωνος,
καὶ δ' ἡ γεωμετρία, κέντρον, καὶ πάντα θεωρούντων.

*Deus enim & circulus est, & quadratum, & triangulum,
Et linea, & centrum, & omnia omnium.*

Pherecides
vocat Deum
Circulum,
lineam, trian-
gulum, qua-
dratum, cen-
trum, & om-
nia.

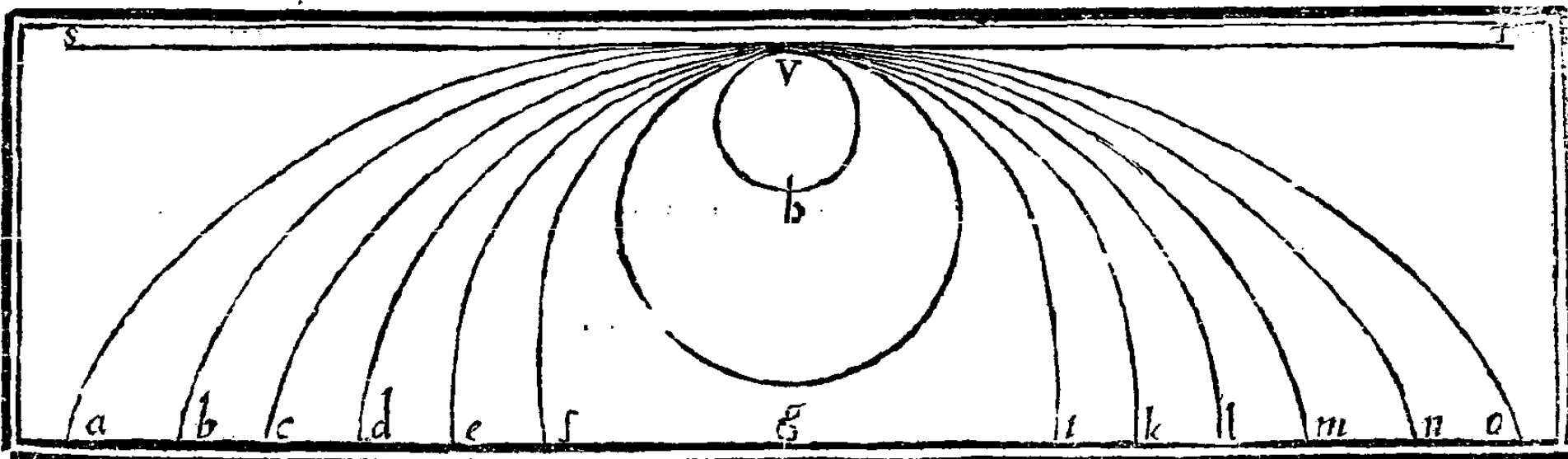
Quæritur igitur, quomodo Deus & circulus, quomodo & quadratum, & triangulum, quomodo linea, & punctum sit; & quomodo res adeo disparatæ & contrariæ, in Deo vnum esse, aut in diuinæ naturæ simplicitatem vlla humani intellectus comprehensione cadere possint? Respondeo, Veteres omnia illa ex circuli abstractiuè considerati natura didicisse: non enim putandum est, eos circulum sub physicis proprietatibus, sed secundum analogiam quandam circuli Mathematici ad circulum illum, cuius centrum vbique, circumferentia nusquam, considerasse. Nam cum omnia quantitate quouis modo affecta, constent terminis; ea finita ut concipiamus, necesse est. Quòd si ea ad infinitæ essentiae rationes sustollere voluerimus, fieri non poterit ut ea imaginemur, nisi in quantum infinitis rationibus, potestatibusque affecta sunt, ut rectè Cusanus docet. Hoc autem ut perspicuum fiat, sequentes tres propositiones explicandas duxi.

Quo sensu ve-
rum sit, Deum
esse & Circu-
lum, quadra-
tum, triangu-
lum, punctum
& lineam.

Circulus ab-
stractè confi-
deratus, & ad
rationem infi-
niti eleuatus,
est & linea, &
triangulum, &
quadratum,
& punctum.

PROPOSITIO I.

*Si Circuli semper maiores & maiores, quorum singuli lineam rectam
in eodem puncto tangant, ducantur in infinitum; erit maximus
& ultimus circulorum, quo maior esse non potest, necessariò
infinitus, & idem linea recta infinita.*



M

Du-

Ducta linea recta ST , ad eius medium punctum V ducantur ex diversis centris circuli avo , bun , cum , dul , euk , fui , gu , & bu . Certum est, quantò circuli minorem angulum cum ST linea ad V constituerint, tantò futuros maiores; quantò maiorem, tantò minores, ut colligitur ex demonstratis à Clau. in elementis Euclidis lib. 3. propor. 16. quòd si iam circulus describeretur tam magnus, ut non ampliùs angulum contactus constitueret, sed cum ipsa linea recta ST coincideret; dico hunc circulum necessariò futurum infinitum, & quo maior dari non possit. Quoniam enim centra dictorum circulorum à puncto V tantò remotiora sunt, quantò circuli obtusiores, & lineæ rectæ ST proximiores; erit necessariò centrum, mox ubi circulus cum recta linea inciderit, ab V puncto infinitè remotum: cum verò semidiameter infinita necessariò supponat circumferentiam infinitam; sequitur circulum cum linea ST coincidentem, necessariò infinitum fore; quod erat probandum; tametsi nullà temporis quantitate operando ad hoc negotium perungere humana industria queat.

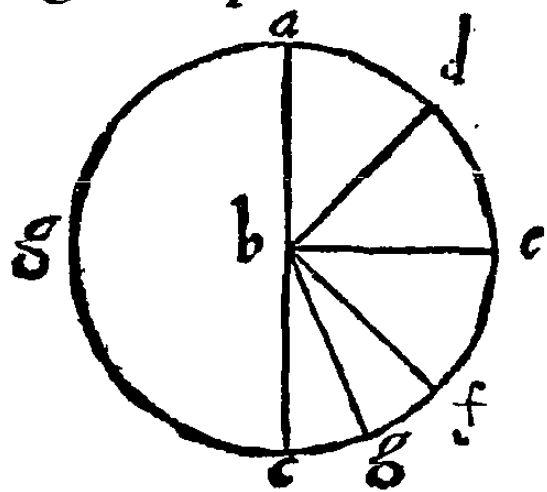
Corollarium.

Deus modo
explicato ad-
mittit con-
tradictoria.

Hinc patet, quomodo non solùm Veteres, verùm & moderni Theologi in Deo contradictoria, dum eum subinde ens & non ens, lumen & tenebras, intellectum & non intellectum, &c. S. Dionysium secuti, dixerunt, posuisse visi sunt: siquidem circulus maximus, quo maior dari non potest, hoc modo consideratus, circulus & non circulus est, curvus æquè & rectus est, circumferentia infinita simul, & linea infinita est; necessariò itaque, quæ videntur, contradictoria inuoluit; quæ omnia Deo soli congruunt. Quæ quidem omnia fusiùs declarabuntur, ubi priùs alia huc respicientia exposuerimus.

PROPOSITIO II.

Si in circulo finito linea centro affixa à quopiam puncto circumferentiæ ad oppositum percurrat, augebitur continuò in infinitum angulus, quem dicta linea cum diametro ad centrum describit; ita ut diametri, cum qua linea currens incidit, angulus prorsùs infinitus sit; in circulo verò infinito non quanto, & circumferentiam, & semidiametrum, & angulum prorsùs idem esse, necessarium est.



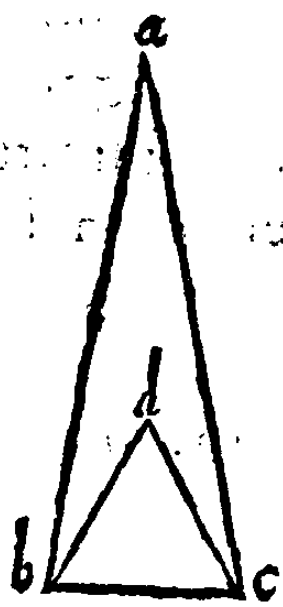
Describatur circulus $agce$, cuius diameter sit ac ; ducatur ex centro b linea, quæ circumferentiam percurrat, & in punctis $d e f g$, angulos abd , abe , abf , abg , faciat. Dico tantò angulos futuros obtusiores & maiores, quantò à puncto a decursus lineæ bd fuerit remotior; ac proinde ubi cum diametro ac coinciderit, ibi angulum infi-

infinitum fieri. Quoniam enim angulus infinitus est, quo maior dari non potest, & antequam linea gyrans incidit in diametrum, semper maiores & maiores anguli in infinitum per continuam sectionem dari possunt; consequens est, diametrum ac rectè infiniti anguli vim obtinere, cum omnes possibiles & intra semicirculum imaginabiles angulos implicet; quod erat primum. Sit iam $agce$ circulus infinitus; quo maior dari non possit; Dico diametrum & circumferentiam & angulum in vnum coincidere, atque adeo omnia infinita esse: tamen enim diameter sit nostro concipiendi modo (quo finitis & terminatis rebus tantum concipiendis assueti sumus) linea recta, & circumferentia sit linea curua, & angulus sit duarum linearum ad se inuicem inclinantium quantitas; nihilominus hæc in non quantis & infinitis omnino cessare necesse est: nam cum circumferentia in infinitis summa rectitudo sit; necessario sequitur, & circumferentiam, & diametrum esse prorsus idem. Iterum si b remanente immobili, a circumducatur, quousque pertingat ad locum oppositum c ; semicirculus necessario emerget: & si remanente ac diametro immobili, circa ipsam circumducatur semicirculus; nascetur sphaera; & ipsa est ultimum de potentia lineæ, totaliter existens in actu, quoniam sphaera non est in potentia ad aliquam figuram ulteriorem. Si itaque in potentia lineæ finitæ sunt istæ figuræ, & linea infinita est omnia actu, ad quæ finita est in potentia; sequitur, circulum infinitum esse triangulum, & sphaeram, & diametrum, & angulum, & omnia pariter vnum; quod erat secundum. Et uti hæc omnia in quantis differunt, utpote quæ ad se inuicem nullam habeant proportionem; ita imaginatiua, quæ genus sensibilibium non transcendit, minimè quoque ista concipere potest, sed hoc solius intellectus abstrahentis opus est, ut ex sequentibus patebit.

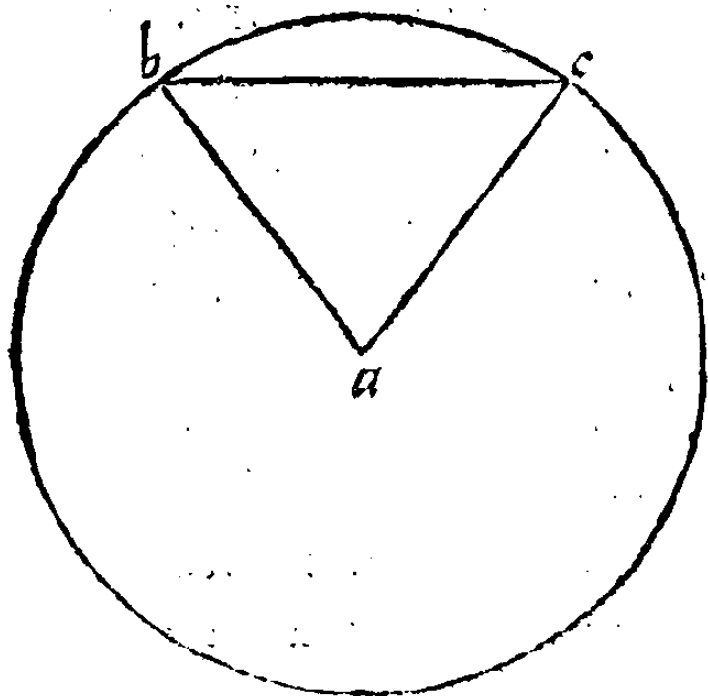
PROPOSITIO III.

In infinitis linea recta triangulus, & triangulus circulus est.

Notum est ex Geometricis, omne triangulum quantum habere tres angulos æquales duobus rectis; & ideo quantum vnus angulus fuerit maior, tantò duo reliqui erunt minores. Et tamen angulus vnusquisque possit augeri vsque ad duos rectos exclusiue; ponamus tamen angulum obtusum in tantum augeri, ut duos rectos comprehendat triangulo permanente; consequens tunc est, vnum angulum simplicem tres angulos complicare, & tres vnum. Patet quoque, hoc pacto consideratum triangulum, meram lineam esse. Quoniam enim singula duo latera trianguli quanti simul iuncta, tantò tertio sunt longiora, quantum angulus, quem efficiunt, est duobus rectis minor, ut angulus bac , quia duobus rectis multò est minor, hinc lineæ ba & ac simul iunctæ multò longiores sunt bc ; ergo quantum angulus ille maior



fuerit. ut bdc , tantò superficies minor erit. Quare si per positionem angulus valeret duos rectos, totus triangulus necessariò in lineam resolveretur simplicem. Vnde hanc positionem, quæ in quantis impossibilis est, pater in non quantis locum solummodò habere, adeoque lineam infinitam necessariò triangulum esse.



Quòd autem hæc linea & triangulus, & vnà circulus sit, ostendamus. Sit itaque triangulus ex suppositione abc , infinitus; percurratque ba linea à puncto b versus a ad punctum b ; necessariò inde produceretur circulus maximus infinitus, cuius portio est bc ; & quoniam illa portio est arcus infiniti, illa ex prædemonstratis necessariò erit linea recta, ut est bc ; & quoniam omnis pars circumferentiæ infinitæ, est infinita; erit ergo portio illa bc non minor tota circumferentiâ in-

finita, atque adeo portio illa cum infinito circumferentiæ illius ambitu æquabitur. Necessariò quoque consequetur, triangulum abc circulum esse maximum seu infinitum: & quia eius circumferentiâ, uti in præcedentibus expositum fuit, est linea recta; linea quoque recta erit bc arcus seu portio circuli infiniti, & circumferentiâ non erit maior bc lineâ infinitâ, cum infinitum infinito maius esse non possit: nec sunt duæ lineæ, quia ut duo infinita sint, fieri non potest. quare linea infinita, quæ est triangulus, ea simul & circulus est. Atque hoc est, quod suprâ Pherecides dicebat, Deum esse circulum, & lineam, & triangulum, & omnia omnium; quod quomodo Deo applicandum, iam videamus.

§ IH.

Quomodo Deum omnia in omnibus, & omnia in ipso esse ex dictis colligi possit.

EX hoc itaque, quòd infinita linea omnia actu, quæ finita linea in potentia, complicat, colligimus, quomodo maximum simpliciter sit actu omnia illa, quæ in potentia sunt simplicitatis absolutæ. Quicquid enim possibile est, hoc ipsum est maximum absolute & simpliciter, non ut ex possibili est, sed ut maximè est; sicuti ex linea infinita triangulus educitur, & tamen infinita linea non est triangulus, in quantum ex finita linea constituitur, sed actu est triangulus infinitus, quia idem est cum linea, cum ipsa possibilitas absoluta aliud in maximo non sit, quam ipsum maximum actu, sicuti linea infinita est actu circulus. Sed aliter se res habet in non maximo; nam ibi potentia non est actus, sicuti finita linea non est triangulus. Cum itaque in maximo illo omnia complicantur actu, necessariò inde resultant contradictoria & oppositiones, ut quòd in

Deo

Maximum simpliciter est actu omnia quæ in potentia sunt.

In maximo simpliciter resultant contradictiones.

Deo maximum & minimum coincident. Nam vt rectè magnus ille Dionysius in mystica sua theologia asserit, *Deus* (qui est hoc ipsum maximum) *non aliud quidem est, & aliud non est; neque alicubi est, & ab ubi non: nam sicuti is omnia est, ita nihil omnium; est enim super omnem positionem perfectus, & singularis causa omnium, & supra ablationem omnium est excellentia illius, quâ simpliciter absolutus est ab omnibus; & ultra omnia est.* Hinc Hebræorum Theologi, vt in Cabala expositum fuit, Deum Ens & non Ens dicunt, Dionysio consentientes. Hinc Ægyptij per lucem & tenebras seu caliginem Deum æquè definiebant.

Quemadmodum igitur infinita curvitas, infinita rectitudo est; sic Dei essentia, peripheria simul & rectitudo est, nullis terminis conclusa; omnium quippe essentiarum essentia est simplicissima. Et sicuti omnes rerum essentia, quæ vnquam fuerunt, erunt, aut sunt, actu semper & ab æterno sunt in ipsa essentia; ita omnes essentia sunt ipsa essentia: & sicut omnium essentia, ita tam quælibet, quàm omnes. Ad quod Parmenides haud dubiè allusit, dum dixit, *quodlibet in quolibet*; tametsi lumine fidei destitutus, ex tam alto mysterio sese extricare non potuerit. Sicuti denique linea infinita omnium adæquatissima mensura est; ita omnium essentiarum essentia maxima, in qua maximum & minimum adæquatè coincident, ita vt illa non sit maior minimo, nec minor maximo. Cum enim vnus pes in linea infinita non sit maior duobus, imò quælibet infiniti pars sit infinita; necessarium est, vnum pedem cum pluribus coincidere. Sicuti præterea linea finita est diuisibilis, ita infinita linea indiuisibilis est, cum infinitum nullas partes admittat, in quas secari possit, neque in ea, maximum cum minimo incidit. Sed cum linea finita in infinitum diuisibilis sit, nec assignari possit pars adeo minima, quâ minor dari non possit; impossibile est, eam in non lineam diuidi; hæc enim proprietas tantum cadit in lineam infinitam, vnde & hæc est ratio lineæ finitæ. Pari pacto maximum omnium, omnium est ratio; ratio autem, teste Aristotele, est mensura. Sicuti igitur linea infinita ratio est lineæ finitæ perpetua & immutabilis; ita & ratio omnium rerum, qui est Deus benedictus, sempiterna est, & nulli mutationi instabilitatque obnoxia.

Atque hinc patet, cur Veteres rationem rerum æternam senserint; est enim, teste Platone apud Chalcidum in Phedone, vnum rerum exemplar & idea absoluta, quæ in multitudinem diffusa, plura pariat exemplaria. Cum itaque infinita linea ratio sit omnium linearum finitarum; consequens est, illam ita esse in qualibet, vt in nulla, & quamlibet finitam in illa; haud secus, vt Deus in omnibus, & in nullo, omnia tamen in ipso.

Hoc pacto progredieris ad reliquas infinitæ lineæ proprietates, quam non ita vnam esse dicimus, vt non sit trina pariter. Diximus enim supra, maximam lineam esse triangulum; & quia linea est simplicissima, erit & trinum, quod in eo consideratur, simplicissimum: & cum totus triangulus sit linea, erit & omnis angulus in eo linea. Est ergo linea infinita trina. Cum autem impossibile sit, vt plura sint infinita; trinitatem hanc, vni-

Dionys. Areop.

Deus est omnia in omnibus.

Linea infinita est omnium adæquatissima figura.

Aristoteles.

Deus in omnibus & omnia in ipso.

Quomodo
Trinitas sit
concipienda.

Maximus
triangulus, &
quo maior
dari non po-
test, omnes
figuras poly-
gonas impli-
cat.

mo

vnitatem esse necesse est. Neque in hoc triangulo, quemadmodum in quantitate finita, angulus vnus maior reliquis, nec duo maiores tertio; sed erunt maximi, & infiniti, & vnus in alio, & omnes tres vnum maximum. Sicuti igitur linea maxima non magis est linea quam triangulus, circulus, aut sphaera, sed reuera illa omnia est absque compositione; ita pariter maximum simpliciter si consideretur vt linea, per eam aptè intelligi potest essentia; si vt triangulus, ipsa trinitas est; si verò vt circulus, vnitas dici potest; vt denique sphaera rectè actualis dici potest existentia. Est ergo maximum essentia, trinitas, vnitas actu existens; nec aliud est essentia, quam trinitas; nec aliud trinitas, quam vnitas; nec aliud actualitas, quam vnitas, trinitas, & essentia. Atque ex hoc paradoxo facile liquet, quomodo Sacrosancta Trias in diuinis concipienda sit. Nam vt rectè D. Augustinus ait: *Dum incipis numerare in diuinis trinitatem, iam exis Veritatem.* qui autem trinitatem distinguit ab essentia seu vnitatem, is errorem incurrit manifestum. Sicuti enim simplicissima linea est triangulus, ita triangulus est vnitas linearis; neque anguli per vnum, duo, tria, vbi quidlibet in quolibet est, numerari conuenit, cum distinctio & indistinctio antecederet in principio suo simplicissimo vnum sint; sed vnitrium, seu trium dicenda est, siue vnitas, siue trinitas; & hæc est veritas. Neque hic quaternarius, quinquarius &c. locum habent; repugnaret enim hoc simplicitati & perfectioni omnium maximi. Cum enim omnis figura polygonæ pro simplicissimo elemento habeat triangulum, sitque adeo hæc omnium polygonarum minima, quæ minor dari non possit; minimumque cum maximo coincidat, adeoque illa eo modo se habeat ad reliquas figuras, sicuti vnitas ad numeros; sit, vt sicuti omnis numerus resoluitur in vnitatem, ita polygonæ in triangulum. maximus igitur triangulus, cum quo minimus coincidit, omnes figuras polygonas complectitur. Quadrangula verò figura non est minima, vt patet, sed vnâ lineâ superat triangularem: hinc implicat contradictionem, quadrangulum maximum esse: cum enim triangulares figuras semper excedat, earum ad æquatissimam figuram concipi nullâ ratione potest. Cum itaque supra ostenderimus, lineam infinitam & triangulum, & circulum, & sphaeram vnâ complicare, non quadratum; non polygonum; aliamue ex similibus hisce figuram; consequens est, vt hæc solas elementares figuras ad inuicem infinitas & improporcionabiles, omnes cæteras, quæ animo concipi possunt, figuras complicare dicamus; vt si quis concipere velit, omnium quantitarum mensurabilium mensuram, is primò pro longitudine necesse est vt habeat lineam infinitam, pro latitudine seu superficie triangulum maximum simpliciter, & pro profunditate siue corporum soliditate sphaeram; atque præter has quatuor, nullis alijs ad omnium mensurabilium multitudinem quispiam pertingere potest. Cum verò plura maxima seu infinita esse non possint, hinc ipsa vnicum maximum, omnium quantorum simplicissima & absolutissima mensura est, Atque hoc est triangulum illud summum, æternum, & incommutabile, omnium trinitè subsistentium metrum ad æquatissimum, cuiusmodi sunt operationes, actiones in poten-
tia,

tia, obiecto, actu trinitè subsistentes; similiter visiones, intellectiones, volitiones, similitudines, dissimilitudines, pulchritudines, proportionales, correlationes, appetitus naturales, & cœtera omnia, quorum essendi unitas consistit in pluralitate, cuiusmodi sunt esse, & operatio naturæ consistens in correlatione agentis & patientis.

§ IV.

Circulus demonstrat, quomodo in Deo omnia identificentur; & sphaera actualem eius existentiam in omnibus.

Cum ex dictis constet, triangulum esse circulum, & trinitatem esse unitatem; erit hæc unitas haud dubiè infinita, quemadmodum circulus infinitus est: cum verò plura infinita esse non possint, erit unitas in qua triangulum & circulus identificatur, omni unitate omni intellectu in infinitum comprehensibili, vnior; eritque tanta eius identitas, ut omnes etiam relatiuas oppositiones antecedit; ibi enim aliud & diuersum identitati non opponuntur: quare cum sit infinita unitas, consequenter omnia quæ ei quouis modo conuenire possunt, sunt ipsum absque diuersitate & alteritate; ita ut non aliud sit bonitas eius, & aliud sapientia eius, non aliud misericordia, aliud iustitia, sed in unitate hac infinita vnum prorsus & idem sunt; cum omnis à nobis apprehensa diuersitas in ipso sit identitas. ita in durationis diuinæ unitate præteritum & futurum non differt, & futurum non est aliud à præsentis, sed vna sunt duratio & æternitas, in qua principium est finis, & finis principium. Quæ omnia in circulo illo infinito pulchrè elucescunt: quoniam enim huiusmodi circulus est maximus, erit & diameter eius maxima; & quoniam plura maxima esse non possunt, erit in tantum circulus ille vnus, in quantum diameter eius ipsa est circumferentia; cum verò diameter infinita infinitum habeat medium, medium verò centrum sit, necessariò sequitur diametrum, circumferentiam, & centrum idem esse. Atque hic est circulus ille Hermeticus, de quo sæpius in toto Opere disseruimus, cuius centrum vbique, circumferentia nusquam. Maximum itaque perfectissimè est intra omne simplex & indiuisibile, quia centrum est infinitum & vbique; item extra omnia, omnia ambit, quia circumferentia est infinita; pariter omnia penetrat, quia diameter est infinita; est & principium omnium, quia centrum; finis omnium, quia circumferentia; medium omnium, quia diameter. Est præterea causa efficiens, quia centrum; formalis, quia diameter; finalis, quia circumferentia. Dat iterum esse omnibus, quia centrum; gubernat omnia, quia diameter; conseruat omnia, quia circumferentia. Vides igitur quomodo maximum cum nullo sit idem, neque diuersum; & quomodo omnia in ipso, ex ipso, & per ipsum; quia centrum, diameter & circumferentia. Patet quoque, quomodo omnia Dei attributa in Deo in perfecta unitate identificentur: item quomodo Deus omnium etiam

In unitate
infinita omnia
attributa
Dei non sunt
diuersa.

Qualis sit
Circulus
Hermeticus.

Maximum
est omnia.

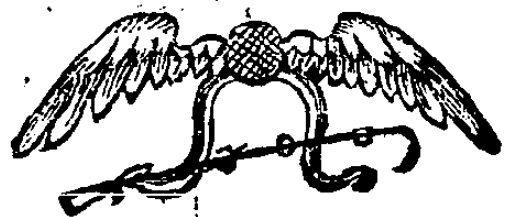
con-

Fatum quid
sit, & quod-
nam sit.

In maximo
simpliciter
omnia sunt
vnum.

Trismegistus.

Hieroglyphi-
ca figura ex-
hibens diuinæ
essentiæ ar-
cana.



contradictionum sit complicatio. Colligitur denique quomodo omnia, siue futura, siue non futura, siue possibilia, siue impossibilia, in diuinæ prouidentiae abyssu lateant; quæ enim scit, non ea scit cum temporum differentia, quia non cognoscit futura vt futura, nec præterita vt præterita, sed vt æterna; & mutabilia immutabiliter. Atq; hoc est fatum illud, quod tantopere nullos non Philosophorum torset; omnia siquidem ad ipsam prouidentiam relata, necessitatem habere dicuntur; & meritò, quia omnia in Deo sunt Deus, quæ est necessitas absoluta: v. g. cras itinerari possum, vel non itinerari; quodcunque fecero, prouidentiam non euadam, cum illa contraria complicit; vnde quicquid fecero, secundum Dei prouidentiam fecero. Porro sicuti in sphaera infinita, ex præcedentibus, centrum, circumferentia, & soliditas vnum sunt; ita in maximo simpliciter omnia vnum sunt; est enim centrum seu principium, medium, & finis omnium: & sicuti sphaera est actus trianguli, & circuli; ita maximum omnium actus est; quare omnis actualis existentia ab ipso habet quicquid actualitatis existit; & omnis existentia pro tanto existit actu, in quantum ex ipso infinito actu est. & hinc Maximum est forma formarum, & forma essendi, siue maxima actualis entitas; quod nec latuit Parmenidem, qui Deum definiens ait *Deum esse, cui esse quodlibet, quod est, & esse omne id quod est*. Sicuti deinde sphaera maxima est omnium figurarum perfectio, ita maximum est omnium perfectissimorum perfectissimum, in quo curuitas est rectitudo, compositio simplicitas, & diuersitas identitas, & alteritas vnitas; in quo imperfectio est infinita perfectio, & possibilitas infinitus actus, omnium in Vniuerso existentium vnica & simplicissima mensura (neque enim in eo totum maius parte est, sicuti sphaera infinita, linea infinita maior non est) omnium circulationum, motuum, totius Vniuersi absolutissima ratio, mensura & metrum; vnde non immeritò à Trismegisto Deus vniuersitas rerum definitur: & cum sit entitas omnium esse, & omnis motus ad esse; ergo quies motus est ipse qui est finis motus; omnia igitur ab ipso & ad ipsum tendunt. Quæ quidem omnia diuinæ essentiæ arcana Ægyptij appositè exhibuerunt per globum alatum serpente fœtum, sceptrumque rectilineum tribus nodis insigne, vt in tabula Bembina videre est, & hic patet. Per globum, infinitum, æternum, immensum; per alas, motum quo omnia penetrat; per serpentem, vitam omnium; per sceptrum rectilineum, omnia in illo, curuum, rectum, magnum, paruum &c. vnum esse; per tres nodos, vnitatem, æqualitatem, & connexionem; item principium, medium, & finem omnium innuebant.

CAPVT II.

De Circulo, decussi, cæterisque angularibus figuris, & quomodo ea ad sensibiles Mundi arcana indicanda adhibuerint Aegyptij.

IN præcedentibus circulum & triangulum vt infinita, & vt diuinitatis immensæ symbola considerauimus; modò eadem vt finita contem-
plemur, & quomodo ijs sensibilis Mundi arcana expresserint, indicemus.

Si quispiam circulum depingere voluerit, is primò centrum designat, deinde circini aperturâ lineam seu semidiametrum constituit, denique ex recta curuam describit lineam, qui circulus est. In ideali circulo idem contingere inuenies. Nam ineffabilis ille circulus, & omnium nomini-
bus nominabilis, ita se habet, vt centrum contineat, ex quo linea, ex vtro-
que autem circumferentia existit. Sed quoniam circulus huiusmodi in-
finitus est, centrum, linea, & circumferentia ipsa vt sint æqualia, vt i supra
diximus, necesse est. Vnde cum infinitas illa nihil aliud sit, quàm æterni-
tas, & summa æqualitas, certum est, punctum non prius esse posse, quàm
lineam, & lineam prius quàm circumferentiam, sed ab æterno simul &
centrum, & linea, & circumferentia fuerunt; ita vt linea, punctum, &
circumferentia, puncti & lineæ sit explicatio; atque adeo punctum hoc
in æternitate se habeat per modum generantis, seu explicantis de virtute
sua complicante genitam consubstantialem lineam; & centrum cum linea
se habeat per modum ab æterno explicantis nexum seu circumferentiam;
ita vt paternum principium in diuinis se habeat per modum centri, linea
per modum principij à principio, & dicitur æqualitas, & circumferentia
per modum vnionis seu nexus. Quòd si verò noueris quomodo circulus
supra lineam rectam infinitam, quæ æternitas est, reuolutus eam non tan-
gat in puncto, apprehendes quomodo in vno *Nunc* seu instanti æternita-
tis omnes temporum reuolutiones, siue magnæ, siue parvæ sint, subsistant,
& quomodo æternitas est ipsa subsistentia temporis, metrum quoque &
mensura omnis durationis. Videbis quoque falsum esse, reuolutiones
sphærarum fuisse ab æterno, cum infinitas periodicarum reuolutionum,
numero minimè competere possit: si enim numerare possemus decem,
reuolutiones præteritas, centum, & mille, imò omnes; si quis dixerit,
non omnes numerabiles esse, sed præcessisse infinitas, dixeritque vnā
futuram reuolutionem sequenti anno, necessariò sequitur eas esse infinitas
vt vnum; quod quàm absurdum sit, quis non videt? Præterea Creator
duo fecisse videtur, scilicet propè nihil, & punctum; inter enim punctum
& nihil, non est medium; adeo enim propè nihil est punctum, vt si pun-
ctum puncto addideris, non plùs resulet, quàm si nihil nihilo iunxeris.
Deinde fecit vnum, & punctum cum vno coniunxit, vt sit vnum pun-
ctum; atque in hoc vno puncto totius Vniuersi latet complicatio. Vni-
uersum igitur sic educum concipitur de illo vno puncto, sicuti de vno
puncto educeretur vna linea, vt de illa conficiatur trigonus, aut tetrago-

Circuli idea
lis infiniti cū
circulo Ma-
thematico
analogia.

nus. Vltimum autem, idque perfectissimum, simplicissimum, atque Creatori simillimum, circulus est. Atque in triangulo quidem, qui fit ex tribus angulis, coincidit in forma trigoni vnitas & trinitas; vnitas scilicet essentiae, & trinitas angulorum: in circulo verò vnitas & infinitas coincidunt; vnitas videlicet essentiae, & infinitas angulorum: est enim circulus nihil aliud, nisi polygonum ex infinitis lateribus constans, omnium formabilium ex linea angulorum actus. Patet igitur, quomodo Creator rerum omnium Deus, ex vno puncto quod creauit, totum Vniuersum produxerit, per evolutionem puncti videlicet in angulos, & denique in circumferentiam.

Proclus in 5.
h. Eucl.

Hinc cum Ægyptij in Deo tanquam in Archetypo rerum omnium, circularem proprietatem notassent, eundem circulum meritò in sensibilibus Mundi symbolum selegerunt; vt sic ideatum, ideæ suæ vndiquaque perfectè responderet. Etenim intuentes rerum omnium vestigia, actionesque circulares; Mundum, & quæ in Mundo sunt, circulos dixerunt sensibiles; Intelligentias verò incorporeas, circulos inuisibiles; quæ lib. 5. Eucl. argutè more solito explicat Proclus. *Cunctæ res Mathematicæ, inquit, primum in ipsa anima sunt, & ante numeros, numeri qui per se mouentur, & ante apparentes figuras, figura vitales, & ante ea quæ concinnata sunt, harmonica rationes, & ante corpora quæ circulando mouentur, inuisibiles circuli producti sunt.* Cum enim stellarum radios, terræ veluti centro innixos, vertigine circulos describere cognoscerent; proprium id diuinæ facultatis opus existimantes, cum symbolis suis aut diuitatem, aut Mundum, aut Cælos indigitare volebant, circulo id, vel sphaerâ, vel ijs symbolo quopiam ex rebus inferioribus assumpto haud absimili exprimebant. Vnde & natum puto, quòd delubra, aræ, & instrumenta, quibus sacra administrabant, omnia circulari apparatu efformarentur; cœrimoniarum quoque, gestus, motusque in circulum fierent; de quibus cum sparsim toto hoc Opere, & in Obelisco Pamphilio differamus, breuiter tantum hic ea indicare volumus.

Χάσμα
quid? & significata
eius.

De circulo itaque ad reliquas figuras angulares progrediamur. Cum Veteres notarent, vt in Obelisco Pamphilio etiam diximus, ex centri seu puncti fluxu imaginario nasci lineam, cuius vnus terminus immotus, alter circumductus curuam describeret lineam, quem circulum dicebant; ex hac contemplatione paulò altius progressi, nescio quid angulare quoque in ipso circulo imaginati sunt: nam angulus in eo constituitur, influxus pyramidalis symbolum: deinde alia quæuis linea diametrum in centro secans, constituit decussim $\oplus$; quæ si ad angulos rectos fieret, crucem perfectam constituebat, symbolum influxus in quatuor Mundi plagas; si ad acutos, propriè χάσμα efficiebat, siue decussim, pyramidalis Numinum influxus symbolum. Prius probat Iustinus Martyr, qui Mundum à Deo conditum, Εἰς ἅπαντα, inquit, ἐν τῷ παντί. *Decussauit in toto*; alludens ad crucis mysterium, quemadmodum in Apologia I. tribus circiter ante finem folijs ostendit, Οὕτως ἔδωκεν ἀγαθὸς πλάτων, καὶ μὴ ἀκρεβῶς ὅτις ἀμυνέται, μὴ δὲ γὰρ (ας τύπον, ἔτι) σαυρὲς ἄλλα χάσμα νοήσας. τὴν μὲν τὸν πρῶτον Θεὸν διώσκειν καὶ χάσας ἐν τῷ παντί.

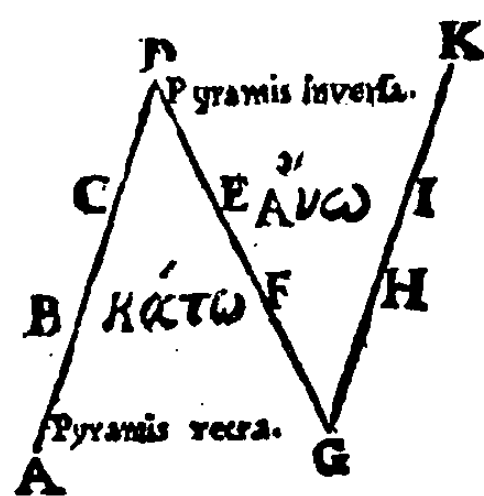
παρὶ. Sic dedit & agnouit Plato, non certò sciens, illud typum esse crucis, sed decussis rationem solum cognoscens, videlicet illam à primo Deo virtutem, decussatim factam esse in Vniuerso. Mysterium ænei serpentis, de Christo explicauerat, quò Platonium hoc trahit. Addit in Notis ad Iustinum ipsa

Sylburgius Platonis verba: ταύτην τὴν οὐδὲ σύστασιν παρὰ διπλῶ, μὲν μῆκος χίλιας Plato.
μίστω πρὸς μίστω, ἐκατέρῃ ἀλλήλας, οἷον Χ πρὸς βαλὼν κατέκαμψεν εἰς κύκλον.

Hanc igitur omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffindens, mediæque accommodans, mediam quasi decussauit. Quod χιάσματ⁹ siue decussis mysterium haud dubiè ab Ægyptijs hauserat, qui decussim quoque in numerum literarum, ob eximia mysteria sub ea latentia, haud illibenter assumpserunt, vt diximus in Obelisco Pamphilio. Ex quo quidem deinde character innumeri alij originem inuenerunt, & inter cætera crux ansata (cuius mysteria in eodem Obelisco declarauimus) & aliæ, eæque variæ decussis species, quæ in Obeliscis passim occurrunt, quasque suo loco exposituri sumus, emerferunt. Nam primò per Λ ex Ibidis incessu inuenta, influxum Numinis in inferiores hylæos Mundos; per V verò rostrum Ibidis apertum, reditum Numinis ex inferioribus ad superiora denotabant; quibus quidem in vnum coniunctis verticibus, X emergebat, decussis illa celebris & mysteriosa, quâ processum Spiritus Mundi αὐτὸς καὶ κάτω aptè inuebant; quo & denarium numerum, symbolum vniuersitatis rerum, clarissimè Horus docet his verbis: γεαμμή ἰρθῇ μὲν ἄμα γεαμμή ὅπως καμμένη Horus l. 2.
c. 30.
δύνα γεαμμάς ὅπως ἔδρας σημαίνουσι. Rectâ lineâ simul cum altera supernè inflexâ, decem lineas planas significant. Vide Obeliscum Pamphiliū pagina 386. vbi hunc Hori locum etiam adduximus.

Porro hanc decussim, siue angularem figuram, sub duplicis quoque pyramidis expressæ figura exprimebant Ægyptij hoc pacto N. quo signo Mysteria sub
litera N. pariter processum illum Numinis αὐτὸς καὶ κάτω signabant; quam & in numerum literarum referebant, vti fol. 126. Obel. Pamphil. ostensum fuit. Prior pyramis A B C denotat illapsum supremæ Monadis in multitudinem; B C D verò pyramis altera, eiusdem Monadis ex inferiori, seu materiali Mundo in lucis Mundum reditum: vel quod idem est, influxum Numinis actiuum per pyramidem A B C, quæ fit ex puncto B, in multitudinem, seu latitudinem A & C propagatum; influxum verò passiuum, seu actiui influxus receptionem in inferiori, per pyramidem inuersam B C D indicabant. Vide quæ fol. 175 Obelisci Pamphiliij fusiùs de hisce egimus. Cùm verò Ægyptiorum genius eò ferretur, vt iuxta analogiam, quandam archetypo congruam, reliquarum sensibilibus rerum in generatione corruptioneque elucescentium processum referrent; per hanc figuram aptè sanè spermaticæ virtutis progressionem, quâ omnia, quæ in hylæis Mundis continentur, & quæ per quaternarium, septenarium, & denarij decussim indicantur, exhibuerunt. Sed mysterium paucis explico, idque vegetabilium exemplo. Arbor cùm ex semine progrediatur, atque ex arbore iterum semen sit, hoc quidem posterius, alterum prius; finis quoque in numero cum principio non coincidat, coincidat autem finis effluxus cum principio refluxus; rectè septenarius exoritur, atque exinde

Hieroglyphi-
cum genera-
tionis & cor-
ruptionis se-
rum.



de denarius. Nam si A est vt semen, D vt arbor, G vt aliud semen, K verò vt alia arbor; tunc A per B C in D progreditur, D verò in G per E F progreditur, & clauditur septenarius; G verò in K per H I ascendit, & sic denarius complebitur. Individualis itaque, vt Scholæ loquuntur, contractio speciei in A semine in seipsa corruptibilis, in specie verò incorruptibilis, in virtute speciei contractæ in ipsa existente se conserua-

re studens, in speciem se resoluens, indiuiduationem seminis exuit, vt per speciei medium ex se simile elicere queat; quaternariâ igitur progressionem in arborem ascendit; quoniam sine eius medio se in specifica similitudine multiplicare non potest. Intendit itaque A producere G; & quoniam id sine ascensu in D perficere nequit, ascendit in D, vt sic ad intentum pertingat; D verò arbor existens, non nisi in simili arbore se conseruare posse conspiciens, K intendit; K autem sine G attingere nequit; quare in G descendit, vt eius medio, K attingere possit. Copulatur itaque in A duplex appetitus, naturalis, qui in G, & accidentalis, qui in K terminatur; in D verò pariter duplex copulatur appetitus, naturalis, qui in K finem capit, accidentalis, qui in G terminatur; ideo quaternarius appetitum mouet, vno appetitu stimulante alterum, vt sit continuò quædam generationis & corruptionis successio. Verum hunc quem nos Scholastico more proposuimus discursum, Ægyptij allegorico sic explicant. Osiris humidum, Isis terra est, cui miscetur Osiris, ex quibus Horus spiritus omnia alens & fœcundans, ex semine nascitur; Isis ab inferis Horum resuscitat, dum semen terræ commissum in plantam, arborem, folia, flores, fructus protuberat: adustiuâ verò Typhonis vi & siccitate Horo insidiantem, quod Autumnali tempore fit, Horus interimitur à Typhone, id est, fructus decidens nouam sementem præstat, quæ condita terræ, denuò ab Iside Anubidis, id est, Mercuriali Agricultoris industriâ instauratur. Hâc similitudine non tantum de generationis ac corruptionis rerum vicissitudine in semine vegetabili se exerente, sed & de sensibili, imò & de rationali, atque intellectuâly symbolicè ratiocinabantur. Nam de semine admirationis, arbor exoritur rationalis, quæ fructus parit admirationi similes; per elicitam siquidem admirationem, similem erigit rationis arborem. Ita ex seminali demonstrationis principio, intellectualis procedit arbor, ex se principia seminalia exerens, per quæ intellectualis iterum arbor exurgit. Ex quibus omnibus, fusiùs forsan, quàm par erat, enarratis patet, quàm subtili ratiocinio rerum generabilium vicissitudinem subvilissima etiam hac trigramma litera indigitauerint; & quomodo spiritus ille mundanus in seminibus rerum Vniuersi latens paulatim ascendat descendatque, vt iterum ascendat, omnibus & singulis genitabilia principia instillando, vt sic Mundus in esse suo conseruetur; quod sine hac vicissitudine minimè contingeret.

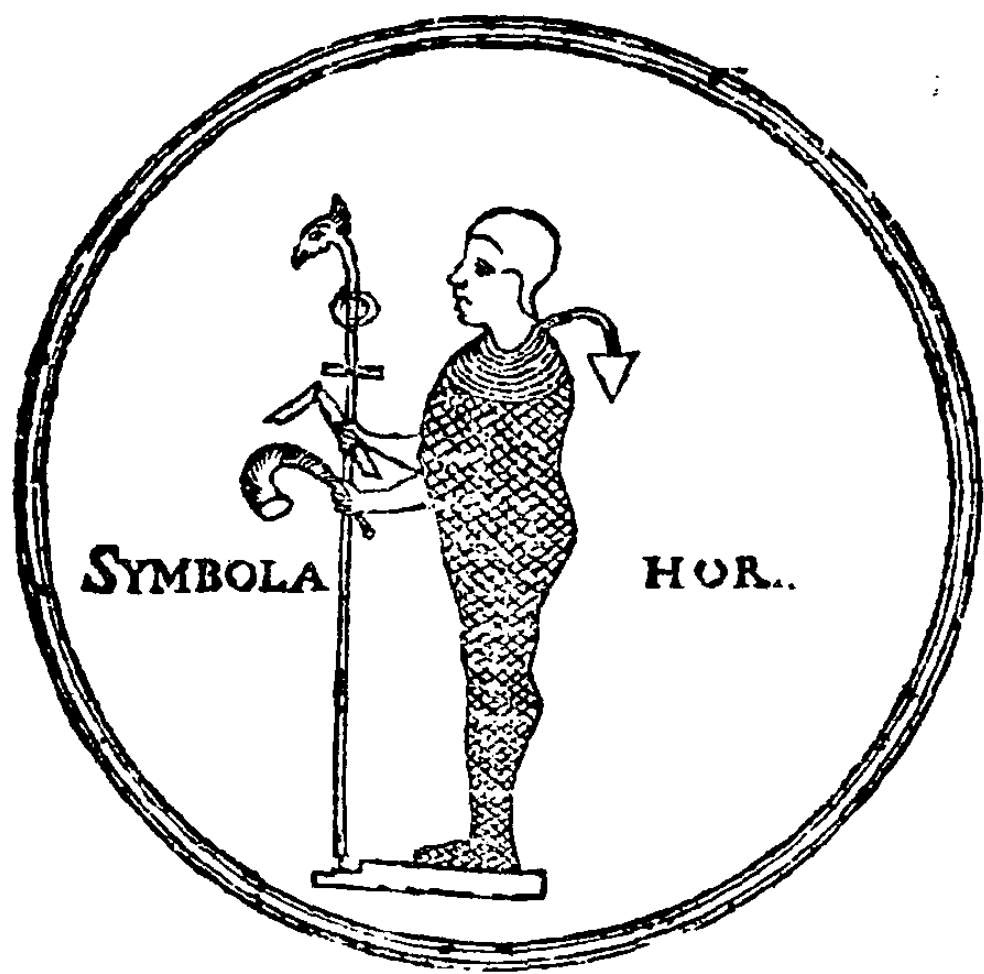
Arbor ratio-
nalis quæ?

§ 1.

*Quomodo Mundus ex trigono archetypo profluxisse intelligatur
ab Aegyptijs.*

Hoc ut intelligatur, sciendum, per triangulum hoc archetypum nihil aliud intelligi, quàm triforme Numen trium, quod Aegyptij per tria nomina, *Hemphtha*, siue Osiris, Isis, siue *Phta*, & *Amun* exprimunt; quibus tres Hebræorum Middoth in arbore Sephiroth perfecte respondent. Quod igitur Hebræi Coronam seu $\text{קִרְיָת אֶת$ infinitum dicunt, Aegyptij dicunt *Hemphtha* seu *Emepht*, primum intellectum opificem, quem & in secunda causarum sensilium serie per Osirim seu Solem præfigurant. Iterum sicuti Hebræi חַכְמָה Sapientiam dicunt Mundi creatricem, ita Aegyptij Sapientiam intellectus primi vocant *Phta*, quo nomine Isidis Consiliarium Mercurium, quin & ipsam Isidem vocant; quæ est plena Osiridis primi intellectus imago & exemplar; quam ideo Orpheus non inconuenienter Palladem dixit, & ob dictam causam ex cerebro Iouis natam finxerunt Antiqui. *Amun* verò respondens Hebræorum בְּיָנָה seu Intelligentiæ, est vtriusque vis actiua ab extra, qua producitur Mundus Horus. Vnde varia ista rerum hieroglyphicarum, quibus Horum Hie-

Pallas è Iouis
cerebro nata.



romantæ passim exprimebant, supplex; Baculus scilicet κηκηκόμορ- , id est, Vpupæ insignitus capite, lituus quoque, & gnomon, à tergore verò triangulum, cui circulus annexus est; quæ nihil aliud indicant, quàm Mundum à Deo per Sapientiam suam productum, admirabili rerum varietate, per Vpupæ caput significata, summa, harmonia per lituum, concinno denique ordine per gnomonem indicato, cluescere. Horum itaque ab *Hemphtha* per *Phta* & *Amun* productum, Plato studiosus Aegy-

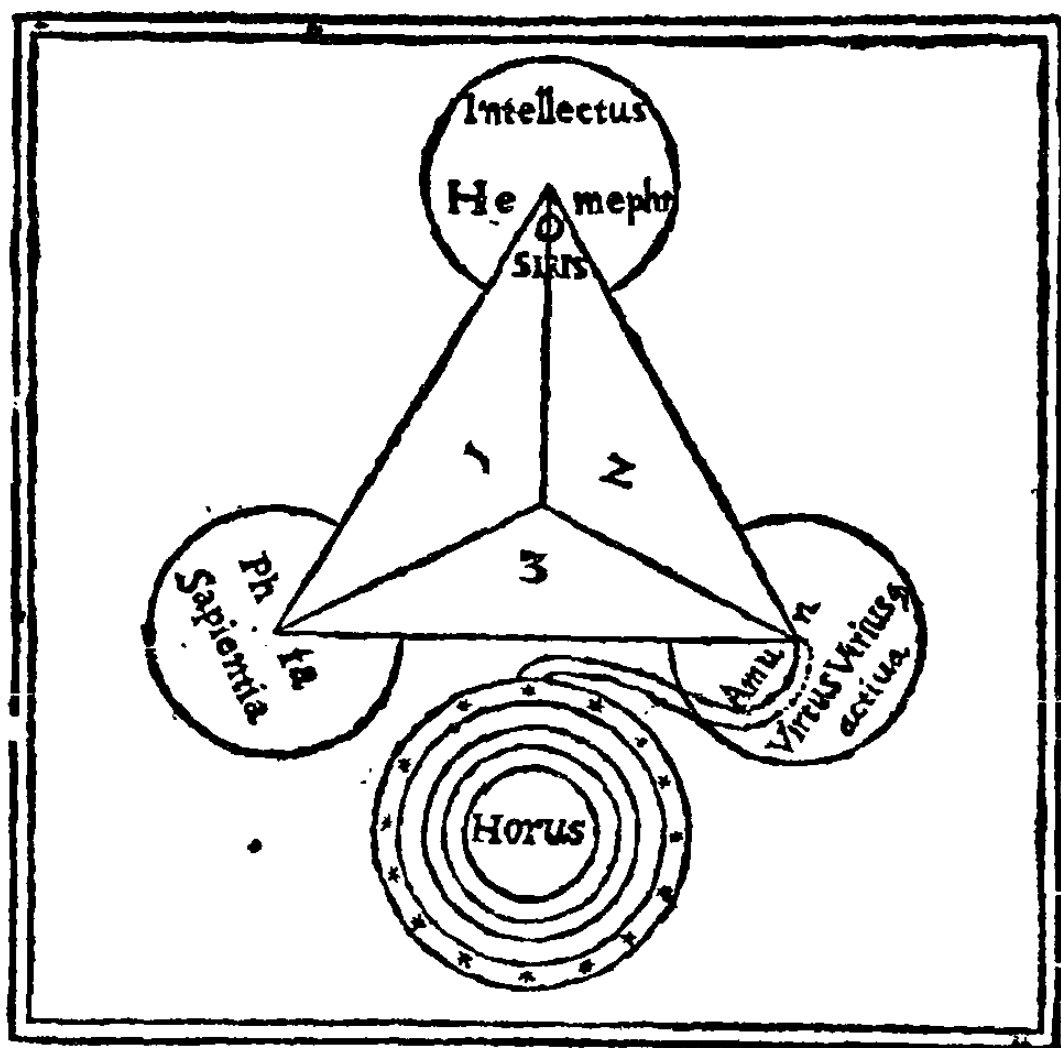
Notas trian-
gulo in hac fi-
gura annexen-
dum esse glo-
bum.

ptiorum discipulus sat, dum Mundum hunc sensibilem ex archetypo illo trigono profluxisse asserit, demonstrat; quod & triangulus ille cum globo affixo inter cœtera Hori symbola luculenter indicant, & admodum pulchrè eleganterque sequenti schemate exprimitur.

Atque ex his apparet, & omnibus manifestum fit, Sacrosanctam & ter benedictam Triadem, fidei Christianæ mysterium vti maximum, sic sublimissimum, nullo non tempore etiam sub obscuris fabularum figmentis adumbratum esse.

Quod porrò Osiris nihil aliud sit, quàm primus intellectus, Sol ille æter-





Interpretatio
Symbolorum
Hori.

symbolis operationes eius declarantibus, quorum explicationem vide in sequentibus. Horus verò pingitur puer, ut ostenderetur, Mundum in tempore veluti infantulum à Dei Sapientia productum; cum cornu copiae verò exprimitur, ut indicaretur varietas, abundantia, & plenitudo rerum in Mundo creatarum; in cubo stat, ad Mundi indicandam stabilitatem soliditatemque; Trigonus cum globo, cubo inscriptus, significat Horum è trigono archetypo profluxisse; baculus Vpupæ capite insignitus, indicat Mundum rerum varietate fulciri veluti, & sustentari; lituus harmoniam Vniuersi; gnomon ordinem, & admirabilem rerum dispositionem designat; Horus denique labra premens, digitoque silentia suadens, ineffabilitatem mysteriorum indicat. Figuras hinc citatas vide fol. 151. 152. I. Tomi Oedipi.

§ II.

De Triangulo, Quadrato, cæterisque angularibus figuris hieroglyphicè exhibitis.

Sciendum, Sacerdotes Ægyptios, ut alibi quoque probatum fuit, non tantum arcana sua mysteria sub ingeniosa sacrorum animalium architectura, sed etiam sub varijs figuris Geometricis exhibuisse. Erant enim, uti Geometriæ inuectores, ita eiusdem præ cæteris mortalibus peritissimi, & arcanorum eiusdem probè conscij, unde & *μαθηματικὴν ἄρταν* *Ardenaptæ* dicebantur; ita quidem, ut huiusmodi scientiæ, quæ apud reliquas nationes summo in honore & pretio haberentur, paucosque earum peritos fortirentur, ex in Ægypto penè vulgares essent, ut inuit Clemens lib. 1. Stromat. quem citauimus in Obelisco Pamphilio pag. 422. quem locum vide. Ægyptij igitur Sacerdotes Geometricis ritè imbuti, uti animum ad altiora Philosophiæ Sacramenta parabant, ita Geometri-

Clemens.

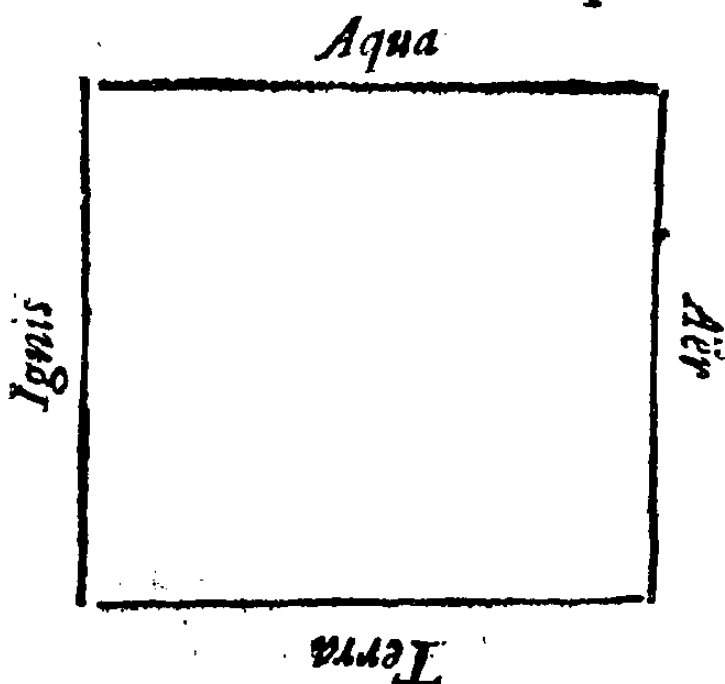
cas

cas figuras, & numeralem scientiam ad perfectè philosophandum assumere solebant, quemadmodum ingeniosè in omnibus ferè hierogrammatismis partim per numeros, partim per Geometricas figuras præstitum videmus. Rerum siquidem arcanarum rationes penitiùs trutinantes, cum comperirent, Deum & numeros, & Geometricas figuras, vti triangulos, quadrata, circulos, harmonicasque proportionibus in suis operationibus affectare; easdem sanè meliori & comprehensibili modo quàm per dictas formas exhibere se non posse censuerunt. Quos secuti Pythagoras & Plato, sapientum Magistrorum sapientes discipuli, maxima quævis mysteria sub iisdem formis expresserunt.

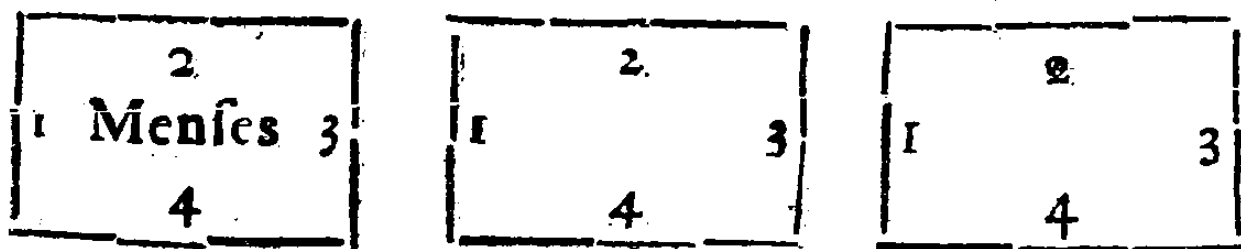
Pythagoras.
Plato.

Ægyptij itaque vti per lineas, angulos, & figuras genesin rerum argutè indigitabant, ita iuxta genesin quoque figurarum corporumque ex punctis, lineis, & superficiebus resultantium, spiritus Mundani processum notabant; qui ex unitatis suæ puncto seu centro in circulos euolutus, in ijs nescio quid angulare primò in Mundo efformat inferiori; hinc verò remeans, dum omnia Mundi corpora permeat, innumeras quidem figuras rectilineas infrà, suprà verò iuxta naturarum conditionem suas decircinat pericyclases. Atque hæc ita esse, pulchrè docet Plato in Alcino c. 11. & 12, vbi ait, Mundum corporeum ex Elementis compositum, in quo processus rerum fit per lineas rectas, per quadrangulum fuisse indigitatum à priscis. quæ Scholiastes eius ita explicat. In Elementorum motu duplex linearum situs considerandus est, iuxta situm Elementorum duplicem: Terra & Aqua opposita latera in hieroglyphico quadrangulo, basim scilicet, & oppositum ei latus obtinent; quem situm semper planum, vel ut Mathematici loquuntur, terræ, siue Horizonti parallelum, vnum.

Plato.
Quid per quadrangulū.



supra alterum sortiuntur: aër verò & ignis, quia sursum vergunt, hinc latera in hieroglyphico quadrangulo *ωὐρανὸς καὶ αἴθρ* prioribus lineis insistentia, aëris & ignis sursum vergentis naturam apprimè declarant; atque adeo quatuor Elementorum qualitates per quatuor quadranguli latera aptè exprimuntur. Cum verò Sol Zodiacum perambulans, maximè elementarium siue mixtorum corporum miscellam incitet, & ad generationes rerum disponat; hinc per tria quadrata haud incongruè annum indigitarunt, qui teste Diodoro Ægyptijs in tres partes, scilicet in Ver, Æstatem, & Hyemem diuidebatur; quæ partes per tria quadrangula, vti & per quatuor latera, quatuor Menses, aut quatuor signa Zodiaci, quibus singuli anni trientes constabant, denotabantur: per hæc enim decemoria Sol, diuinus ille Osiris, Agathodæmon Aegypti, transiens, Elementa ad rerum omnium productionem excitat. Atque huic nostræ interpretationi haud ablu-



guli anni trientes constabant, denotabantur: per hæc enim decemoria Sol, diuinus

ille Osiris, Agathodæmon Aegypti, transiens, Elementa ad rerum omnium productionem excitat. Atque huic nostræ interpretationi haud ablu-

Quomodo
annum nota-
rit Egyptij.

abludit Horus his verbis : Εἰς τὸ ἐπισάμνον γέγοντες, τέταρτον ἀρῆας γέγονεν &c. *Instantem annum significantes, quartam ἀρῆας siue arui partem scribunt ; (est autem ἀρῆας siue aruum terræ mensura centum complectens cubitos ;) atque hoc ideo, quod à Sothis ortu ad alterum quarta diei pars sit interiecta. Cum enim Solis annus 365 diebus absoluitur ; Aegyptij quarto quoque anno superuacuum diem, quem ἐπιγεμερῖον vocant, computantes intercalabant ; quatuor siquidem diei quadrantes diem perficiunt. Vide quæ curiosissima de hoc hieroglyphico in Prodromo, & deinde in nostra Astronomia hieroglyphica fusè tradimus. Vides igitur quomodo Agathodæmon ille supramundanus triformis ex triade illa Mundorum intellectualem in corruptibili, æterna, per circulos indicata, moueatur in triadem tetradicam, siue quaternariam Mundorum trium elementarium ; ex simplici videlicet & immutabili, in angulosam, corruptionibus obnoxiam, variamque hylæ mistionis faciem, quam aptè quadrangula figura refert, feratur. Quæ vt paulò altiùs dilucidentur,*

Laërtius.
Malchus Por-
phy.
Trianguli si-
gnificationes.



Isopleurus.



Isosceles.

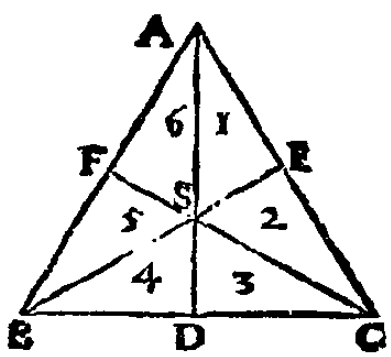
Scalenus.
Alcinous.

Sciendum est, Aegyptios ad Dei signandas virtutes, Geometricis vt plurimum figuris (quod Platonem & Pythagoram eos secutos fecisse, Laërtius & Malchus in vitis eorum ostendunt) vfos esse. Inter cæteras autem triangulum maximè obseruârunt ; & in ipso tres iterum affectio- nes. Vel enim triangulus constabat tribus æqualibus lateribus, & dicitur Isopleuron ; vel duobus tantum, & dicitur Isosceles ; vel tribus lateribus inæqualibus, & dicitur Scalenus. Per Isopleuron diuinitatis triformis in Mundum corporeum processum ; vnde, teste Platone, corporei Mundi præsidibus Dijs dicabatur ; per Isoscelem, processum eiusdem in Sidereum ; per Scalenum, trium angulorum inæqualium, quorum prior rectus, alter tertij duplus est, Mundum alterationis, hoc est, elementarem : per circulum verò solitariam Dei triunam naturam, vt postea dicitur, aptè denotabant. Quomodo verò hunc ordinem & seriem generationis rerum omnium ostenderent, Alcinous Platonicus fusè & pulchrè deducit his verbis : *Cum autem duo sint, ex quibus Mundus est constitutus, corpus & animus, quorum illud quidem aspectabile & tractabile, hic neque aspectabilis est, neque tractabilis ; Vtriusque vis & constitutio est diuersa. Corpus enim ipsum ex igne, terra, aqua, & aëre coagmentatum est ; siquidem hæc quatuor, quæ sanc nullum ordinem elementorum prius habebant, Mundi Opifex formauit pyramide, atque cubo, Octaedro, & Icosaedro, & præter hæc omnia dodecaedro. Materia enim quatenus pyramidis figuram suscepit, ignis extitit, quod hæc omnium maxime secundo & diuidendo sit accommodata, paucioribusque triangulis constet, atque idcirco sit rarissima : quatenus autem Octaedra facta est, simul aëris qualitatem accepit : sicut & aquæ, quatenus Icosædri formâ est ornata : cubi verò figuram terræ attribuit, vt omnium maxime solida atque firma. At dodecaedrum ad ipsum Vniuersum accomodauit. Magis autem, quam hæc omnia, ad principia accedit natura planorum ; siquidem plana solidis sunt priora. Planæ verò nature duo quidem progenitores trianguli pulcherrimi, vnus Scalenus, alter Isosceles. Atque Scalenus cum vnum angulum habet rectum, alterum continentem duas tertias vnius recti, reliquum verò eiusdem partem tertiam ; hunc quidem priorem dico. Hic*

autem

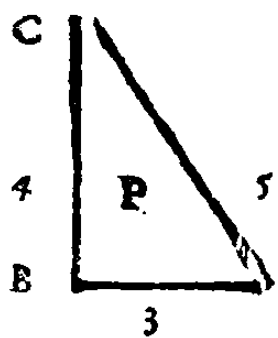
autem Scalenus triangulus pyramidis, & Octaedri, atque Icosaedri Elementum est; cum pyramis ex triangulis quatuor, omnia latera equalia habentibus constituatur, quorum quilibet in sex triangulos Scalenos, quales modò dicti sunt, distribuatur. Octaedrum verò ex octo, qui similiter singuli in sex Scalenos diuidantur; sicut & Icosaedrum ex viginti. Alter verò (dico autem Iloscelem) aptus est ad constituendum cubum, quoniam huius speciei quatuor trianguli coniuncti, quadratum absoluunt; sicut sex quadrata cubum. Dodecaedro autem ad Vniuersum Deus vsus est; quia in cælo signa duodecim conspiciuntur in Zodiaco, quorum unumquodque in partes triginta secatur; quemadmodum in Dodecaedro ex duodecim pentagonis composito, horum quolibet in quinque triangulos diuiso sex trianguli insunt; sicque in toto Dodecaedro trianguli trecenti sexaginta reperiuntur, quot & ipsius Zodiaci sectiones sunt. His igitur figuris, materia à Deo expressa mouebatur: primum quidem rudibus vestigijs sine ordine, deinde ab eodem in ordinem adducta, secundum rationem, quam in illa coagmentatione omnia inter se obtinent. Neque tamen hæc loco discreta manent, sed in perpetua agitatione sunt, eandemque materiam afferunt; quoniam Mundi ambitu constricta pelluntur, & alternis pulsibus ipsa feruntur; ea quidem quæ tenuiorum sunt partium, in regionem crassiorum. Quare nihil omninò inane relinquitur & corpore vacuum: atq; in illis inæqualitas permanens concussionem affert, siquidem materia ab ijs agitur, & hæc ab illa.

Quomodo verò Plato ex mente Aegyptiorum quatuor regulares figuras composuerit ex Scalenis, cuius vnus angulus rectus, alter duas ter-



tias vnus recti, reliquus verò eiusdem tertiam partem habeat, id est, cuius vnus angulus 90, alter 60, tertius 30 graduum sit; cum hucusque Commentatores eius latuerit, nostrarum partium esse rati sumus, id geometrico ratiocinio hoc loco demonstrare. Primò itaque describebant triangulum æquilaterum ABC, ex cuius

angulis ABC totidem perpendiculares AD, CF, & BE ducebant, diuidebaturque triangulus æquilaterus in sex triangulos Scalenos, omnes æquales, & similes, vti numeri ostendunt, quorum singuli vnum angulum rectum, & reliquos duos, partim 60, partim 30 graduum constituunt: & ij quidem, qui puncto medio S insistant, 60; qui terminant in punctis ABC



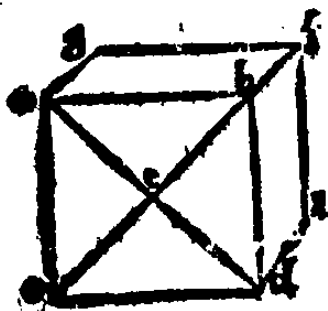
triangulum, 30; qui denique medijs lateribus in punctis FDE consistunt, 90 graduum sunt. Lateraque sortiuntur sub ea proportionem, quam numeri 3, 4, 5, habent, quorum mysterium postea explicabitur. Huiusmodi itaque triangulum dicebant nunc geneticum, nunc γονιμὸν,

Triangulum geneticum quod 3.

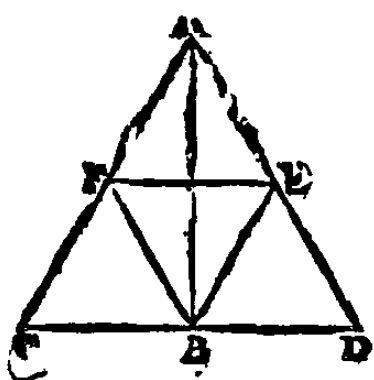
siue nuptialem figuram, quòd principium esset generationis rerum omnium sublunarium, hoc pacto. Per basin BA notabant principium rerum passium, humidum videlicet, siue Ilim; per normalem CB ipsi AB insistentem innuebant principium rerum actium, calidum videlicet, siue Osirin, masculam vim; per AC verò hypothensam, ex utroque compositum, siue Horum.

Iam videamus, quomodo huiusmodi triangulis, Iloscele scilicet &

Cubus, terræ
symbolum,
quomodo
constituatur
ex triangulis.



Tetraedron,
ignis symbo-
lum, quomo-
do consti-
tuitur ex trian-
gulis.



Myſtica phi-
loſophia in
Tetraedro.

Oſtaedron
aëris symbo-
lum quomo-
do fiat.

Icoſaedron
aquæ symbo-
lum quomo-
do fiat.

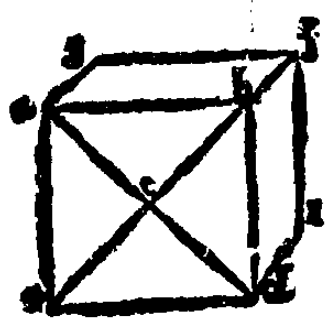
Plato ex com-
paratione tri-
angulorum
venit in noti-
tiam propor-
tionis elemen-
torum.

Scaleno, tanquam primis principiis quatuor figuræ regulares, & confe-
quenter quatuor Elementa, quorum ea symbola ſunt, producantur. Ter-
ræ ſymbolum, cubum, ita conficiebant: Iſoſcelem abc
quadruplicabant, & proueniebat quadratum, $abcd$; hoc
ductum in 6, cubum conſtituebat $abcdifg$; ita vt Iſoſce-
les, Proclo teſte, eſſet terræ primum principium, quadra-
tum verò proximum. Porro ignis ſymbolum, pyramidem

ſeu Tetraedron, ita conficiebant. Cùm Tetraedron quatuor conſtet tri-
angulis æquilateris, quorum vnusquique iterum, vt paulò antè oſtenſum
fuit, ex ſex Scalenis conſtituitur; 4 ducta in 6 producebant 24 Scalenos
geneticos; (ita enim impoſterum appellabimus huiusmodi triangulum.)
pyramis itaque tetrapleura hoc pacto non ignem tantum, ſed & totum
Vniuerſum, in quod ignea viſ ſe occultè diffundebat, notabat; hoc au-
tem pacto in corpus id deducebant. Triangulum Iſopleurum ACD

ſubdiuidentes bifariam, duos efficiebant Scalenos BAC ,
 BAD ; quo quidem notabant proceſſum Numinis ex
Mundo archetypo in Mundum alterationibus mutationi-
busque expoſitum: hos Scalenos bifariam iterum ſecan-
tes, producebant Iſoſcelia BFA , BEA , proceſſus Nu-
minis per influxum ſidereum indices: hos Iſoſceles ite-
rum bifariam ſecabant per lineam FE , & producebant
quatuor triangulos Iſopleuros AFE , FEB , EBD , FCB ; quibus com-
plicatis efformabant primum omnium ſolidorum corporum Tetraedron,
triade abeunte in tetradem, id eſt, trianguli oriebatur figura quatuor pla-
norum, ſiue pyramis trilatera, & ex tribus angulis naſcebantur anguli
duodecim, adeo vt in vnica hac figurâ haberent omnem totius Mundi
tam ſidereï, quàm elementariſ ſeriem. Trigonus enim triade ſuâ rerum
exprimebat generationem, vt poſteà oſtendetur; quaternarius laterum,
Elementa; tria & quatuor coniuncta dabant ſeptenarium ſidereï Mundi,
ſeptem planetarum circulis conſpicui; duodecim anguli, Aplanes, ſiue
Zodiaci duodecim denotabant diſenſiones; figura erat acuta & pyra-
midalis, quâ innuebant ignem ſiue calorem, generationis rerum princi-
pium actiuum, quod Elementa, planetas, Aplanem, verbo omnia permea-
ret. Iterum cùm Oſtaedron ex octo Iſopleuris ſiue æqualium laterum
triangulis conſtitueretur, quorum vnusquique iterum ex ſex Scalenis ge-
neticis conficeretur; 8 ducta in 6 dabant 48 Scalenos, quibus conſtitui-
tur Oſtaedron aëris ſymbolum. Denique cùm Icoſaedron 20 triangulis
æquilateris conſtet, vnusquique autem eorum ſex Scalenis; hi ducti in
20, dabunt 120 Scalenos, ex quibus tanquam principiis Icoſaedron con-
ſtituitur, ac proinde in aquæ ſymbolum fuit aſſumptum.

Habemus itaque in Tetraedra pyramide 24; in Oſtaedro 48; in
Icoſaedro denique 120 Scalenos geneticos; ex quorum comparatione
Plato ab Ægyptijs & Pythagoræis doctus in notitiam venit proportionis
Elementorum, quam vnumquodque ad alterum obtinet. Nam quia
ignis, aër, & aqua pro primo principio Scalenum habent, terra verò Iſo-



scellem; collegit, hæc omnia in se inuicem nequaquam dissolui atque permutari posse, terram, inquam, cum reliquis tribus; tria verò aërem, aquam, & ignem, ob commune singulis principium geneticum, in se inuicem actu dissolui & permutari. Significauit quoque, quæ in numeris triangularum, ex quibus tanquam ex primis principiis tria elementa constant, proportio existit inter 24, 48, & 120, eandem esse in densitate & raritate substantiæ inter ignem, aërem, & aquam, proportionem; ut scilicet ignis aëre sit duplo rarior, aqua verò quatruplo; & se habent sicuti Scaleni Tetraedri 24, ad Octaedri Scalenos 48, & Icosaedri Scalenos 120. Cubus verò terræ symbolum, uti ex heterogeneo, videlicet Isoscele triangulo componitur, ita quoque cum reliquis tribus Elementis ex hoc ipso permutari non posse iudicauit; subesse tamen cubo terræ symbolo harmoniam quandam totius harmoniæ Mundanæ moderatricem, ex partibus eius cognouit, videlicet ex sex planis, duodecim lineis, octo angulis solidis, viginti quatuor planis, ex quibus cubus constat, id est, proportionibus harmonicas 6 ad 12 duplam, diapason; 6 ad 9 sesquialteram, diapente; 12 ad 8 sesquitertiam, diatessaron; 8 ad 24 triplam, diapason diapente; 6 ad 24 denique quadruplam, disdiapason.

Cubus totius
Vniuersi har-
moniam con-
tinet.

Sed præter has quatuor solidas figuras regulares, quintam etiam constitui posse videbant ex pentagonis, quorum tria in vnum compacta, solidum angulum conficerent, atque ita figuram complerent duodecimbasium, siue dodecaedram, ut corpora, quæ naturâ constant, omninò responderent Mathematicis, quæ Pythagorici Ægyptios secuti, naturalium ideo rerum prima dicebant principia. Atque hoc dodecaedron Vniuerso adscribebant, non ut nonnulli putant, quintæ essentiae superlunari, sed quinto magno corpori Vniuersi, ex quatuor primis corporibus simplicibus composito. Hoc pacto igitur cum duodecim pentagonos Isopleuros, quorum vnusquisque in quinque Isoscelia diuidebatur, ita in vnum coaptari posse viderent, ut nihil vacui remaneret inter commissuras laterum, ac præterea, hos in centro circuli coniunctos duodecim pyramides pentagonas constituere; mysterium Vniuersi subolfacientes, per duodecim latera dodecaedri primò duodecim sedes Zodiaci, quem ipsi totius Vniuersi terminum dicebant, referebant; hæ enim sedes quasi stellarum radioso influxu in centro terræ coniuncti, totidem pyramides constituebant pentaedras, duodecim penetralium, per quæ Numina in inferiorem Mundum influerent, symbolum, de quorum mystica ratione cum in Obelisco Pamphilio iam egerimus, eum Lector consulere poterit. Quemadmodum itaque hæ duodecim pyramides pentaedræ verticibus suis in centro terræ connexæ, ita aptè coniunguntur, ut nullum vacuum intermedium reliquant; ita Mundi vita per Numina, quæ dodecaedris Zodiaci præfident, ita per omnia diffunditur, ut nihil sit, quod non eam participet. Iterum quemadmodum cubus terræ symbolum ex Isoscelibus componitur, ita & pentagoni dodecaedri; quo quidem mysterio, nescio quem occultum consensum notabant, Zodiaci masculi cum Terra femina, è quorum coi-

Dodecaedron
quomodo fiat

Dodecaedron
Vniuersum
notat.

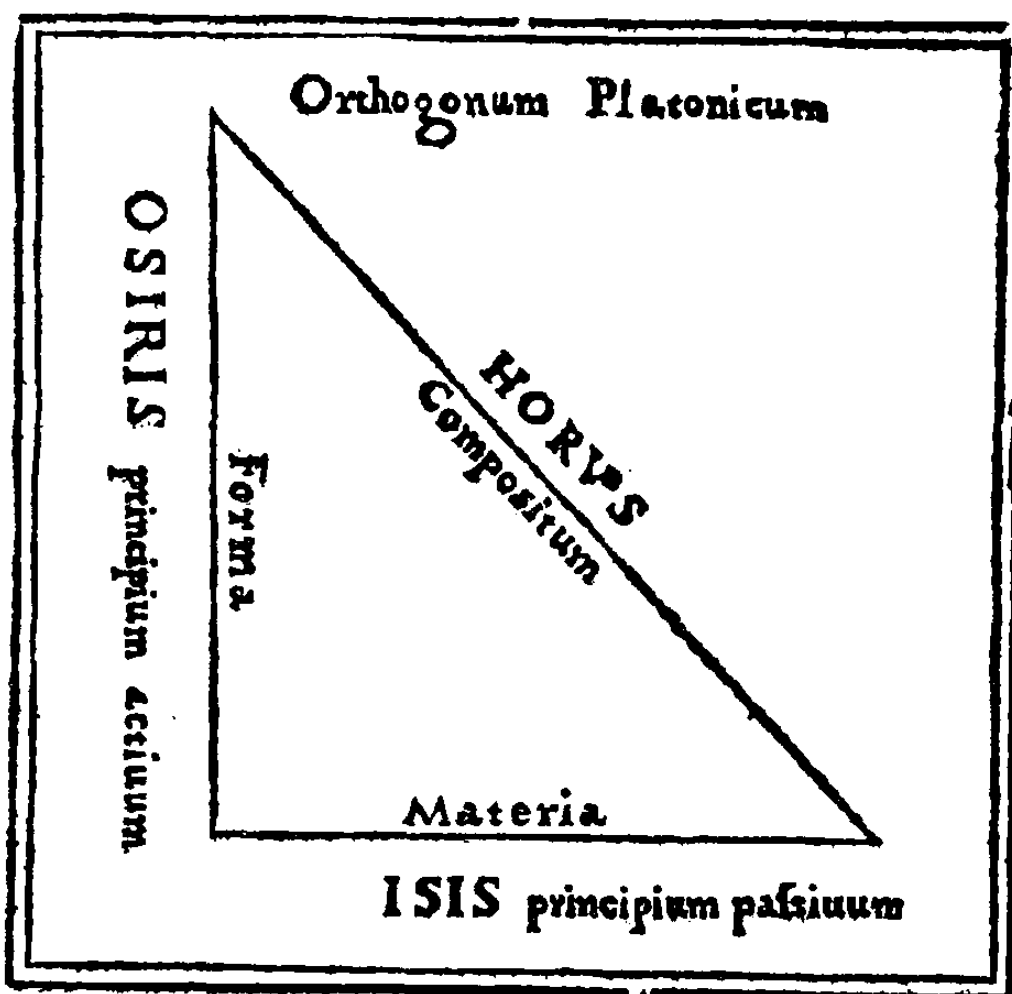
tu omnia nasci dicebantur. Nam sicuti ex bisectione Ifoſcelis & pentagonorum in dodecaedro nascuntur Scaleni, ita ex terra ceu principio passiuo, atque ex motu planetarum sub 12 Firmamenti (quæ sunt veluti principium quoddam actiuum) signis influxuque in terram facto, nascuntur Scaleni genetici, hoc est, omnia in Mundo sensibili entium diuersa genera.

Triangulum
æquilaterum
Deum vt
creantem no-
tat.

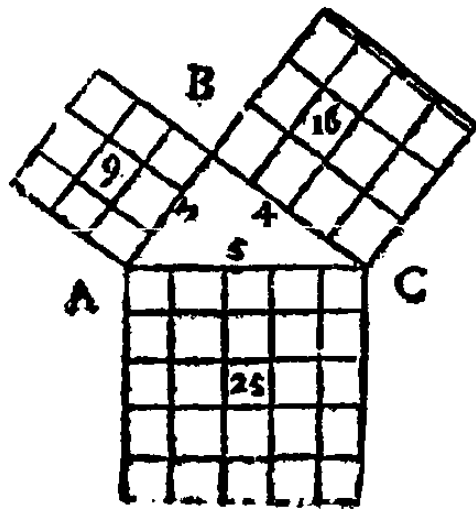
Triangulum
Scalenum
quid notet.

Vides igitur, quomodo ex primis & simplicissimis lineis & figuris ad corporum genesis, totiusque corporeæ naturæ arcanum procedebant. Sicuti autem per circulum centro, radio, circumferentia trinum, trinam diuinitatem, ita per triangulum æquilaterum trinam diuinitatem in operibus creationis sese exhibentem, vti dictum est, notabant. Et circulus quidem nihil ex se gignit, vtpote complementum, & polygonorum omnium maximum infinitis lateribus constans, abditè solitariam vnitatem trinam signat; trigonus verò principium totius generationis, omnium reliquorum siue figurarum polygonarum, siue corporum, vt paulò antè ostensum fuit, genitor est. Hunc proximè sequitur Ifoſceles, terræ & firmamenti symbolum; quod sequitur, Scalenum rectangulum, ad

summa geneticæ naturæ mysteria indicanda. Constat rectangulum Scalenum, vti suprâ dictum est, tribus lateribus inæqualibus, totidemque angulis, recto vno, & duobus acutis; per rectum, constantem & immutabilem naturæ in operando legem; per duos reliquos, vnum maiorem, subduplum, motum augmentationis, per tertium subsesquialterum diminutionis diuisionisque rationem indicabant. Per lineam præterea inferiorem, quæ basin trianguli constituit, significabant, teste Plutarcho, principium



passiuum rerum, maximè terram siue Isidem; per normalem ei rectâ insistentem, principium rerum actiuum, formam Osirim siue Solem; per hypotenusam denique siue subtenſam, vtramque lineam coniungentem, compositum, Horum, filium ex vtroque natum acutè indicabant, vt paulò antè etiam diximus.



Sed videamus modò arcanum Totius sub citati Scaleni figura reconditum. Latera huius se habent ad inuicem, sicuti 3, 4 & 5, vt in figura patet, vbi vides sub triangulo Ifoſpleuro ternarium numerum, quaternarium sub Ifoſcele, quinarium verò sub Scaleno contineri. Porro 3, 4 & 5 simul iuncta faciunt duodecim, dodecaedron naturæ. Vnde sicuti numeri in

nume-

numeris, lineæ in lineis, figuræ in figuris implicitè continentur, ita omnia in omnibus esse, occultè hisce præfigurabant. Præterea latus AB 3 in se ductum, conficit 9; latus BC 4 in se ductum constituit 16; quæ simul iuncta constituunt tantum, quantum latus AC 5 in se ductum, videlicet 25, arcanum ingens in Mathematicis, & inuentionum infinitarum ferax, ab Aegyptijs primùm inuentum, à Pythagora verò sub suo nomine propalatum; quo mundanorum corporum, adeoque totius Vniuersi genesin, per geneticos triangulos, subtili sanè ratiocinio, indicabant.

CAPVT III.

De pyramidis mysterijs hieroglyphicis.

PYramis est figura solida, cuius ab vno planorumeducta latera ad vnum summitatis verticem confluunt, estque id in solidis, quod triangulum in planis; vtraque figura & planorum & solidorum prima, ita vt sicuti omnes animo conceptibiles figuræ planæ ad vnum triangulum, ita solidorum ad vnam pyramidem reuocentur, & in eam resoluantur. Et licet multæ possint esse pyramidum species, vt triangulæ, quadrangulæ, pentagonæ, &c. Aegyptij tamen potissimùm ad mysteria sua indicanda, quadrilateram pyramidem assumpsisse videntur. Quam duplicem statuunt, integram, & detruncatam; illam vt animabus corporibus alligatis, ita hanc toti Vniuerso applicabant, vocabantque Obeliscum seu digitum Solis, neque recto laterum tramite in punctum abibat, sed paulò antè apicem in pyramidem desinebat; quâ quidem mysticâ fabricâ quid voluerint, hoc loco ex professo indicare visum est; & primò quidem de pyramide propriè dicta, deinde de Obelisci mysterijs tractabimus, delibantes nonnulla ex Obelisco Pamphilio.

Cùm, teste Clemente lib. 6. Stromat. nihil apud Aegyptios actum sit mysterio non refertum, adeo quidem, vt vel ipsæ domus, templa, instrumenta, habitus, quos vel in Deorum cultu, vel in sacrificijs peragendis solenni pompâ portabant, imò ipsi, quos faciebant nutus & gestus, mysticum quoddam essent rerum altissimarum per huiusmodi significatarum *ἱερογλυφικὰ*; certè nequaquam temerè, aut sine ratione, aut ornatus tantum gratia, vt multi perperam sentiunt, in hieroglyphica sua sapientia posteris repræsentanda Obeliscis vsos esse putabimus; sed summo studio, & insigniquâdam mentis inuestigatione eam sibi comparare voluisse figuram, quæ ipsamet mysterijs referta, mystico symbolorum contextui vndeque responderet. qualem pyramidem quadrilateram esse insequentibus copiosè monstrabitur; nam quicquid Hierophantæ particularium rerum sub symbolis expressarum descriptione connotabant, hoc totum in exteriori Obelisci, aut pyramidis facie, veluti in Synopsi quadam, aut in faxeæ cuiusdam epigraphes rudimento *ἀντικειμένη* vniuersim repræsentabant; adeo vt in naturæ penetralibus nihil adeo absconditum sit, quod hic non præfiguratum videatur. Atque hæ sunt illæ maximæ columnæ, de qui-

Apud Aegyptios omnia mysterijs plena.

Obelisci figura mysteriosa.

quibus Iamblichus, in quibus veluti sub Sileno quodam Astrologiæ, Geometriæ, Musicæ, Arithmeticæ, Theologiæ, ac Philosophiæ reconditoris maxima quævis mysteria recondita latent; & è quibus Pythagoram, Platonem, aliosque inter Græcos Philosophos doctrinam, & veram philosophandi rationem didicisse, in Obelisco Pamphilio ex Iamblichio ostendimus. Sed ut, quæ verbis tantopere iactamus, ea sic se habere, opere ipso monstremus;

Materia prima per Obelisci figuram indicata.

Abenophius.

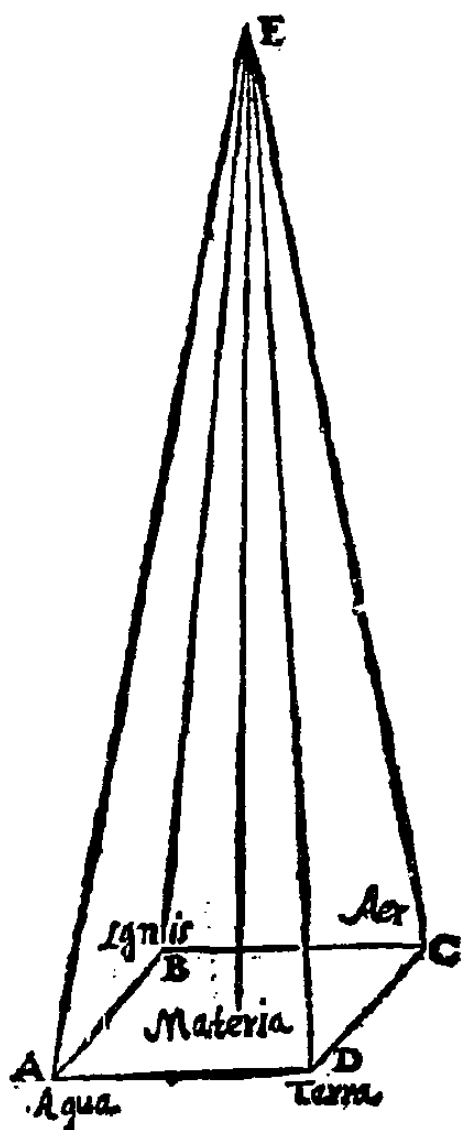
Artephi.

Dicimus primò, per pyramidem seu Obeliscum Ægyptios rerum naturam, & informem illam materiam, quæ innatum quendam ad formas recipiendas appetitum habet, repræsentare voluisse. Sic enim Abenophius sentit; verba eius sunt:

وَمِنْ صُورَةِ الْمَشَالِكِ فَرَعُونَ كَأَفْوَايِعِنَا الْعِصْمَةِ

Hoc est: Per ipsam figuram pyramidum signabant materiam primordialem. Cui consentit Artephi Arabs in capite quo probat: Ex puncto omnia; & post eum apud Pierium Anonymus quidam citatus pulchrè deducit. Si-

cut enim pyramis à summo fastigio velut à puncto incipiens, per lineas, in superficies, & corpus abiens, paulatim in omnes partes dilatatur; sic rerum omnium natura ab unico principio & fonte, qui diuidi nequit, nempe à Deo summo Opifice profecta, varias deinceps formas suscipit, ac in varia genera atque species diffunditur, omniaque apici illi & puncto, à quo omnia manant & profluunt, coniungit. Quo sanè optimè repræsentari videtur primogenia illa Mundi origo, quæ omnes Mundi partes conformata, illam, quam nunc videmus, speciem effecerunt. Erat enim olim Mundus informis & cœnosus, nondum discretis rerum notis integritatem suæ formæ adeptus; nam neque tellus centrum suum pro fundamento rerum omnium stabilierat, neque cœli perpetuus motus certâ sede voluebatur, sed omnia sine Solis usu immota, tristisque depressa silentio languebant; aliud extabat nihil, quàm informis diffusæ materiæ segnities, antequam principium illud, à quo producta & constituta sunt



Mundus rudis, indigestæque moles.

Agazaël Arabs.
4 Elementa per Obelisci 4 latera indicata.

omnia, salutiferum vitæ motum depromens, Mundum Mundo redderet, cœlumque à terra, & pelagus à Continente distingueret. Quo tempore prima rerum Elementa quatuor, ex quibus ceu radice ac generis principio nihil non gignitur, per pyramidis quadratam basin repræsentata ordinem suum ac formam propriam acceperunt. Aliam pyramidis rationem dat Agazaël Arabs lib. 1. de Astrologia iudiciaria, nimirum Astrologicam, in hunc sensum. Tradunt enim, inquit, in cœlesti illa machina circulum esse, sub quo Sol, & reliqua errantia sidera cursus suos circuitusque conficiant, & in quo omnium animantium vita, rerumque naturalium ortus atque interitus sit positus; adeo ut etiam Aristoteles lib. de ortu & interitu dicat generationis & corruptionis, omnisque mutationis

vel

vel incrementi causam esse accessum & recessum Solis in circulo illo obliquo, quem ideo, quod ab eo animantium vita dependeat, Astronomi appellârunt Zodiacum. Hunc igitur circulum, cui soli inter cœlestes circulos latitudo tribuitur, in duodecim partes, seu *δωδεκαμόρια*, quas mansiones vocant, partiuntur Ægyptij, ijsque singulis singulos Angelos seu Dæmones, quos minores Deos appellant, præficiunt, aiuntque cum illis diuidi etiam inferiora omnia, adeo ut quicquid sub vno ex illis ad centrum usque terræ continetur, id omne ei dodecamorio, eique præfidi Angelo subiectum dicatur; & hoc signum seu dodecamorium voluit esse veluti pyramidem quandam, cuius basis in Zodiaco, apex in centro terræ, de quibus sic Iamblichus lib. de myster. Ægypt. *Diuidentes, inquit, cælum in partes duas, vel quatuor, vel duodecim, vel triginta sex, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque; principatus his quoque præficiunt aut pauciores, aut plures. Rursum Ducem unum his anteponunt, atque ita hic Ægyptiorum tractatus de principijs est veluti per pyramidem, quæ à basi, id est, à multitudine, progrediens in unum, ab uno descendit in multitudinem, ab uno videlicet gubernatam, à Deo vndique indefinita natura, sub quodam termino definito sit imperiosè comprehensa, præcipue verò ab excelsa omnium causa unitate. Materiam verò produxit Deus materialitate, videlicet ab essentialitate subderiuata, quam Opifex unitatem assumens, simplices, impatibilesque sphaeras effecit, ipsam verò postremum accepit ad generabilia & corruptibilia corpora conficienda.*

Zodiaci Deorumque singulis eius partibus præfidentium distributio.

Iamblichus

Cùm itaque in hisce Zodiaci pyramidibus omnia fiant, accessusque Solis ortum rerum, recessusque ab illis earundem interitum causet; certò minimè incongruè rerum omnium naturam per pyramidem repræsentarunt; imò singulis istis duodecim dodecameriorum pyramidibus, totidem Horoscopus, Decanos Vsiarchos præfecisse, Author est Mercurius cap. 8. ad Æsculap. quod sic incipit: *καὶ τὸ δ'ἀμύμονος χοροῖ.* & sic deinceps, hoc est, *Circa ipsum quamplures sunt Geniorum cœtus, varijsque copijs conferendi; ac familiares, non procul ab immortalibus existentes; hanc autem regionem sortientes huminis Ephoros agunt; quæ autem à Dijs iubentur, exequi pergunt, turbinibus, procellis præsteribus, ignis mutationibus, terræ motibus, insuper furia è bellis, impietatem vlciscentes. Et paulò post: Sol autem est omnis generis conseruator & educator. & cœtera quæ sequuntur. quibus verbis nihil aliud insinuat, quàm diuersitatem effectuum ex diuersarum stellarum, in diuersis dodecamorijs existentium commixtione productorum.*

Trismegistus

Atque hi sunt duodecim illi Horoscopi Dij, quibus præesse dicit Pantamorphum cum septem Vsiarchis, de quibus multa citato capite Trismegistus; qui quidem nihil aliud sunt, quàm duodecim signa Zodiaci, quos illi duodecim minores Deos; & septem planetæ, quos Vsiarchos seu maiores dicebant Deos & Dæmones. Vnde Artephi loco suprâ citato ita loquitur:

Zodiaci 12 signa cum Dijs suis. Pantamorphos quis? Vsiarchi qui?

وكان في فين شمس الهيكل الشمس وفيه ثني عشر من الأعمود متدلين اثني عشر البروج الأسرار العنانه

Artephi

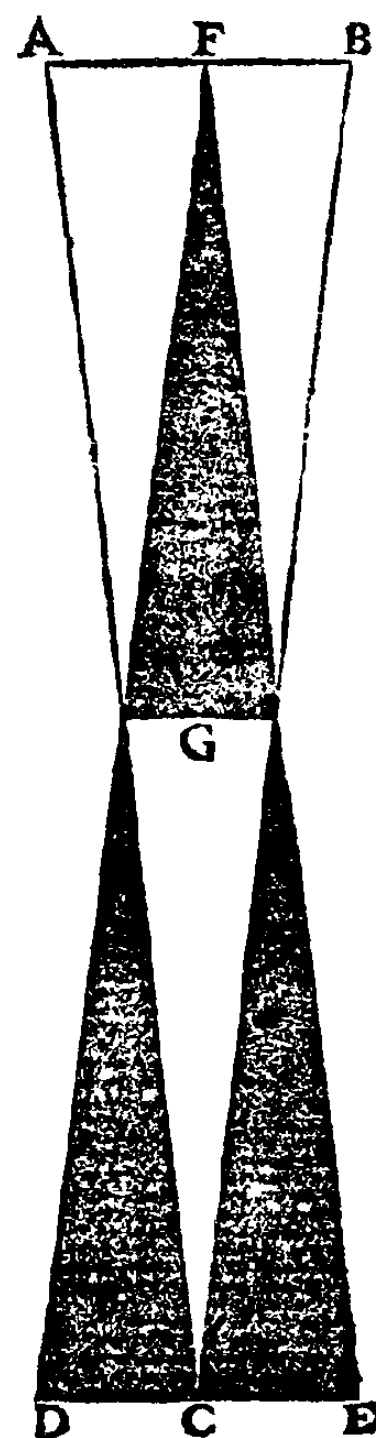
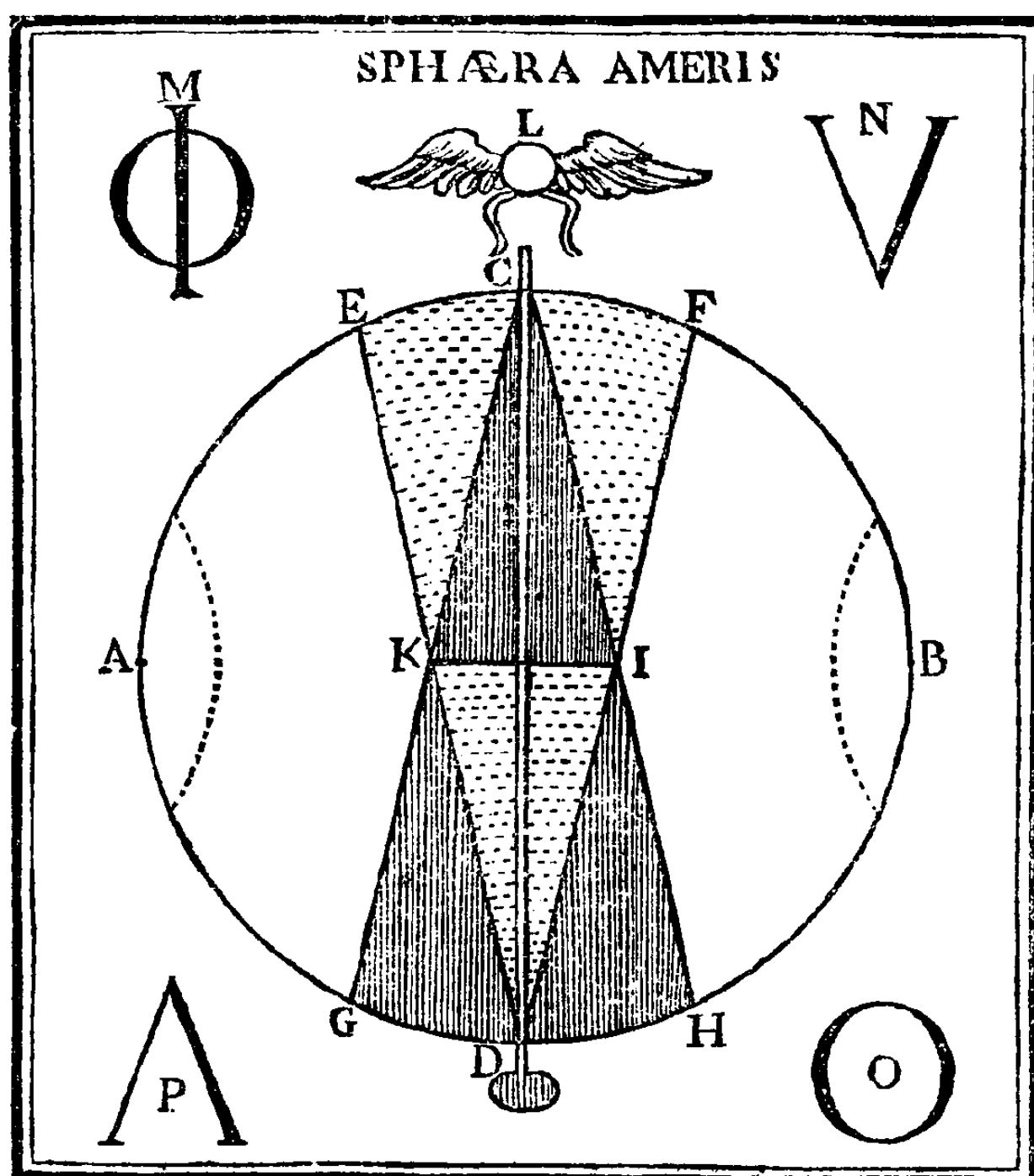
Fuit autem Heliopoli Templum Solis, & in eo duodecim columnæ, significantes duodecim signa Zodiaci, & Elementorum arcana: id est, duodecim Horos-

12 Obelisci. Heliopoli.

pos

pos Dæmones, veluti duodecim Solis quosdam Consiliarios, ac rerum omnium inferiorum effectores, ac factorum arbitros dispositoresque. Erat autem hoc vnum inter cætera dogmata Ægyptiorum, vt crederent, omnium rerum in hoc Mundo existentium perfectiones, bonorum item ac malorum corruptiones, latentes rerum consensus & dissensus, item spiritus & materiæ in vnum compositum coëuntium mixturam, non fieri, nisi

Sphæra
Amoris.



pyramidali quodam progressu. Adeo quidem, vt ea entia, quæ ab omni corruptionis consortio remotissima sunt, pyramidis suæ basin supra Solis Lunæque vias in Zodiaco supramundano fundantia, apice suo deorsum, verso corporearum rerum orbitam non tangant nisi in puncto. Contrà verò illæ res, quæ terrenæ missionis inuolucro vestitæ in Mundo elementari cernuntur, pyramidis suæ basin contrario situ in corruptionis centro fundatam habentes, apice sursum verso, immortalium rerum orbitam non nisi in puncto minimo tangant. Hinc illam A B C lucis; hanc D E F tenebrarum pyramidem appellabant, arbitrabanturque pyramidem tantò plùs terrenis rebus immixtam, & tantò maiorem de luciditate sua iacturam facere, quantò plùs inferioribus terrenisque rebus immixta, approxima-
mauerit. Alteram verò, quantò plùs à rebus corruptibilibus remota ascen-
derit, deque terrena & corruptiua qualitate expeditior fuerit, tantò plùs lucis & fulgoris acquirere, donec in immensitate luminis, velut in mari gutta quædam absorbeatur, vt in supraposita figura patet. Hinc animam lucidæ comparabant pyramidi; corpus tenebrosæ. Nam animam cor-
po-

Lucida & te-
nebrofa pyra-
mis quomo-
do sumantur.

Rabbi Moses
fol. 32.

poreis voluptatibus, & cœnosis delicijs immerfam, grauem, torpidam, & tenebrosam; eam verò quæ rectæ rationis ductum secuta, ad incorruptibilem & cœlestium rerum contemplationem sese eleuauerit, lucidam, cœlestem, & Angelicam appellabant; à Zoroastre, ni fallor, edocti, qui eandem animam dicebat alatham esse; alas perdere, cum corporeis cupiditatibus & vitijs acquieuerit; eas recuperare, cum ijs repudiatis cœlestia petierit. Vnde Sphynge*s* *ἱεραλὸς* alatas efformabant. Sed & Animam hominis veluti igneæ naturæ sub pyramidis forma adumbrare, vtpote quæ corpori non secus ac basi, vel ignis fometto adhæreat, voluisse videntur, dum magnifica Regum atque Heroum sepulchra sub ingentibus pyramidibus construxerunt, vt testarentur, corpore soluto & corrupto animam superesse, quæ cum summo Opifici visum esset, hoc est, circulo illo Hermetico 36500 annorum circuitu, aliud corpus subintrans electura sibi esset; eâ ferè ratione, quâ pyramis, vt Geometris notum est, vertice immoto manente, circumductâ basi, circulum describit, & toto corpore conum; vt circulus annorum illud curriculum significet, conus verò corpus, quod curriculo illo conficitur. Nam Ægyptiorum fuit illa opinio, de rebus in eundem statum 36500 annorum spacio restituendis, & ab illis se accepisse testatur Plato, cum in Timæo ait, sic factam fuisse à Deo animam: vnâ accepisse illum ex Vniuerso portionem, quæ procul dubio vnita puncto illi, quod in pyramidis vertice est, significatur; secundam autem primæ partis duplam; tertiam, secundæ sesquialteram & primæ triplam; quartam secundæ duplam; quintam tertiæ triplam; sextam primæ octuplam; postremò septimam, quæ partibus viginti sex primam excederet. Post hæc dupla & tripla interualla repleuisse. Quibus numeris certè nihil aliud significat, nisi expansionem illam linearum, quæ à puncto ad basin tractæ angulum efficiunt; & per interualla ipsas superficies, quæ lineis clauduntur. Ex quo apparet, illum hæc quoq; ab Ægyptijs accepisse.

Nunc porrò, quâ ratione dicta mysteria per mysticos numeros in Obeliscorum figura contentos expresserint, videamus. Et primò quidem in Obelisco considerandus est apex, deinde basis, postea latera, tandem anguli, tam plani, quàm solidi, & superficies. quæ omnia mysterijs nequaquam carent. Apex Obelisci supremum illud rerum, à quo omnia profluunt, denotabat fastigium. quid porrò dyas, quid trias in Obelisco denotauerit, cum de ijs omnibus tum in præcedentibus, tum in Obelisco Pamphilio fusè egerimus, eò Lectorem remittimus; quare breuiter tantum hoc loco, quæ sparsim hinc inde dicta sunt, repetemus. Et quidem dyadem per duarum quorumuis laterum linearum fluxum, triadem per triangulum, tetradem siue quaternarium numerum in Obeliscis exhibebant per quatuor latera; sed diuerso modo: Primò, in pyramidio quaternarium triangularem, deinde in reliquo trunco Obelisci quaternarium quadrilaterum. Per illum occultè innuebant Mundum Angelicum, in quantum ex centro diuinitatis, quæ per apicem Obelisci appositè indicatur, in naturam genialem diuinæ naturæ immediatum signaculum trigo-

Anima alata.

Quid Ægyptij per pyramides indicent.

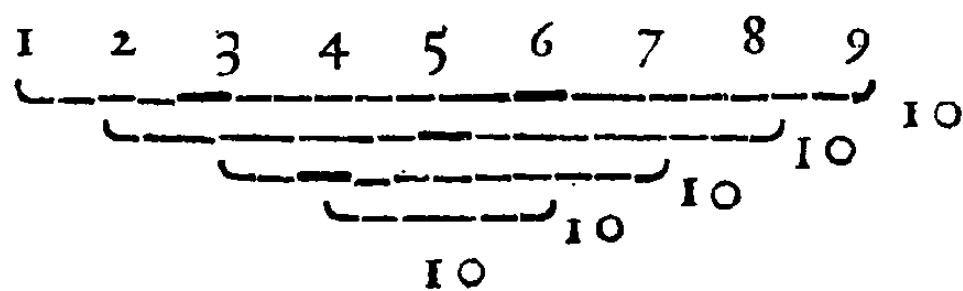
Annus magnus Hermeticus quis?

Animæ compositio ex Platone.

Quatuor in Obelisco triangula, & quadrilatera quid significant.

no diuinitatis charactere insignitæ diffunditur; per quatuor latera Mundi quadripartiti præsidium in duodecim Mundi arces distributum. quod aptè singuli tres numeri, 4 triangularium superficierum denotant; 3 enim in 4 ducta, conficiunt 12: iterum 3 ad 4 iuncta uti 7 constituunt, ita totius naturalis perfectionis Genialis Mundi Sacramentum indicant. Quatuor verò latera triangularia ad quatuor latera quadrangula iuncta, 8 constituunt, influxus Angelicæ naturæ in Mundum corporeum aptissimum symbolum. Quibus si basis accedat pyramidis, iam enneadem mysticam Angelici & corporci Mundi symbolum, pulchrè indicabant; quem & 9 anguli solidi, qui in Obelisco quolibet considerantur, notabant. His denique si accederet apex pyramidis, iam 10 constituebantur, quo totius naturæ, & trium Mundorum, Archetypi, Angelici, ac corporci Mundi complementum innuebant. quem numerum tetras illa siue quaternarius numerus implicitè continebat; si enim 1, 2, 3, 4 ordine posita sibi inuicem iunxeris, prodibit decas illa mystica, siue tetractys, tanto à Pythagoricis silentio celebrata, tantis mysterijs inuoluta. Quæ per duos quinariorum pulchrè indicabant, quorum priore influxum diuinæ naturæ in Mundum Angelicum, altero verò creaturarum siue corporci Mundi sinum, quadrangula basi sursum, versus centrum continuâ diminutione laterum facta, notatum, aptè insinuabant. Præterea unitatem formalem in sinu diuinitatis latentem per apicem indicatam cuicunque rerum ordini adiunxeris, semper 10 constitues, rerum omnium complementum, diuinæ per-

Unitas formalis Dei per apicem indicata.



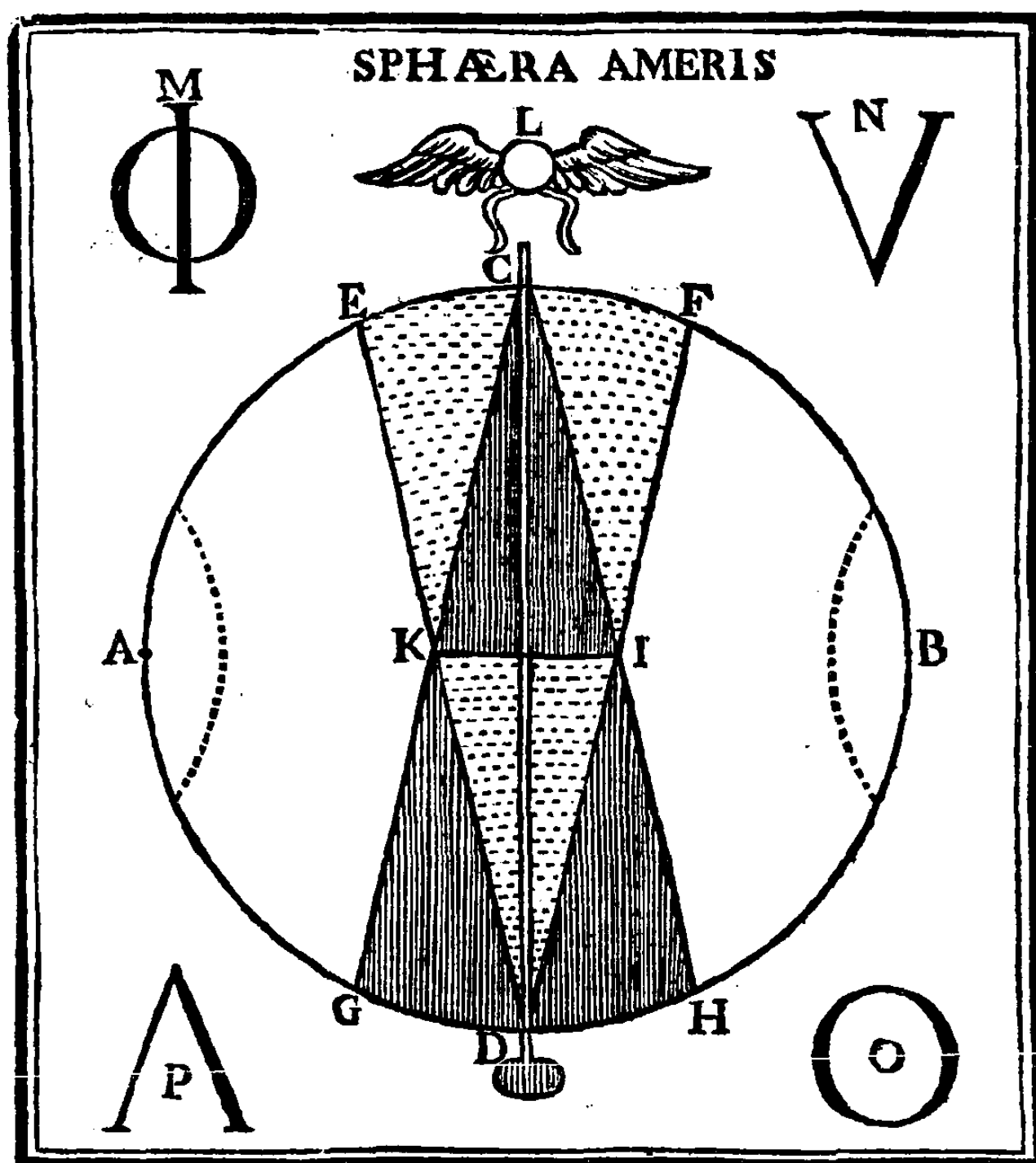
fectionis typum & exemplar. Si enim 1 ad 9 tripartitam Angelici Mundi triadem adiunxeris, 10 constitues, numerum omnia exhaurientem, typum diuinitatis, omnia complectentem. Si ad 2, in quibus unitas duplicata residet, 8 iunxeris, habebis Angelicæ, per unitatem formalem in Mundum inferiorem influxum, videlicet in Mundum sensibilem, per 8 cubicum numerum aptè insinuat. Si iterum 3, id est, Triadem illam totius perfectionis exemplar, 7 perfectionis mundanæ symbolo adieceris, habebis iterum 10. Si quaternarium, siue tetractyn illam tantopere à Pythagora celebratam, 6 siue senario numero operationum mundanarum symbolo adieceris, denuò resultabunt 10. Si denique 5 duplaueris, id est, duos quinariorum simul iunxeris, idem denarius numerus emanabit. Vides igitur quomodo ordines mundanarum constitutionum sibi inuicem adiuncti semper producant 10, id est, unitas formalis in singulis Classibus implicata, reliquis numeris creaturarum rerum symbolis adiuncta, semper 10 constituat; totius Vniuersitatis cum Authore suo aptum hieroglyphicum. Præterea 1 ad 2 iuncta dant iterum triadem; hæc ad triadem iuncta generat tetradem; & hæc rursus tetradi iuncta, pentadem; & sic fin-

singulis numeris ordine naturali continuatis illa adiuncta generat hexadem, heptadem, octadem, enneadem, decadem omnium complementum, ultra quam nullus alius, nisi replicatus numerus datur. Hanc itaque philosophiam mysticam sub numeris opportunè in Obeliscorum figura exhibuerunt Veteres.

CAPUT IV.

De Sphœra hieroglyphica amoris omnia connectentis.

Reperitur non rarò inter hieroglyphicas inscriptiones character quem $\Phi\upsilon\lambda\omicron$, *Philo*, id est, amorem vocant Ægyptij, signantque eum hoc



Sphœra
Amoris.

modo Φ . Constructusque est è literis nominis $\Phi\upsilon\lambda\omicron$, sphœramque

amoris exprimit; Φ enim Sphœram ABCD cum diametro CD exhibet, cui Λ anima Mundi siue triforme Numen incubat; V lucidam pyramidem F E D, siue descensum animæ Mundi ex supernis ad inferna, notat; Δ contrà nigram pyramidem G H C, siue ascensum, siue ex infernis & materialium rerum miscella motum signat; O denique ambitum sphœræ ABCD, siue cyclicas animæ Mundi per omnia Mundi membra conuersiones arcanè innuit. Poli huius sphœræ sunt A B, circa quos sphœra amoris

vertitur; æquator $\Phi\lambda\omicron\kappa\upsilon\mu\lambda\alpha$ est CD; tota autem sphaera, ut dixi, ex voce $\Phi\upsilon\lambda\omicron$ componitur, estque $\mu\alpha\nu\acute{o}\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\omicron\nu$ Ægyptiacæ vocis $\Phi\upsilon\lambda\omicron$. Atque hæc vox ponitur in Bemina tabula in inferiori Selide in tabella quadam, quam homo $\kappa\alpha\theta\alpha\epsilon\lambda\mu\omicron\upsilon\tau\epsilon$ siue Scarabæi formam indutus, inter cheles continet, estque mundanæ constitutionis, vniuersarumque Mundi partium ordinis symbolum. Cum itaque hæc naturæ fabrica plena mysterijs, atque adeo concinna singularum partium ex puncto in infinitam propè peripheriarum amplitudinem emanantium adaptatio sine vinculo consistere non possit, aptè sanè vocem amoris nomine insignitam reposuerunt, ut eo videlicet Mundum sine amore siue vnione partium conseruari nequaquam posse, indigarent, iuxta illud Orphei:

$\text{Μοῦσος ὃς τῶν πάντων ὀκνῶμα κρατύνει.}$

Hæc litera
Amoris in
Mundo pro-
cessum deno-
tat.

Et quoniam totam Mundanæ sphaeræ fabricam hoc amore replet, aptè sanè nomen amoris in ipsa sphaera expresserunt. Amor enim non tantum versus inferiora demittit radios, quo cuncta viuificet, verum & virtute naturali seu magica naturarum cognatione sursum attrahit, & in amplexus mutuos plena conuersione compellit. Sic enim fit progressus vel descensus à Deo, seu ut Platonice loquar, Animâ Mundi per Mundi res vniuersas, usque ad materiem, quem processum descensumque aptè pyramidalis litera Λ refert; & hinc per naturam denuò reditus, ad naturæ præsidem, videlicet Monadem illam indiuiduam pyramidis mundanæ apicem. Similiter ascensus ad vastissimorum cælorum peripherias per intermedia Mundi spacia à centro Vniuersi, non absurdè per radiosum seu inuersæ pyramidis literam V indicatus, quid aliud significat, nisi magicam illam amoris superiora inferioribus connectentem catenam, in reciproca singularum partium conspirationem defixam? Vnde non malè amorem ita summus Philosophus Arcopagita definit, ut quidam sit *Circulus à bono in bonum perpetuò reuolutus*. Nam ut à Deo incipit, & allicit, perfectæ pulchritudinis rationem præferret; ut autem in Mundum transit, amor potissimum dicitur; voluptas denique, prout in Authorem remeans pulchro exemplari, pulchram imaginem, pulchrâ reuolutione conuertit. In hoc circuitu per omnia penetrans, sursum eadem secum, deorsumque volui continuò facit; non secus ac Solis simplex radius per se vniformis in cælo lucem, splendorem in æthere, in elementis lumen, in mistis corporibus colorem lucidum creat. Patet itaque quòd amatorius ordo sit causa conuersionis in rebus omnibus ad diuinam pulchritudinem & formam principem, atque (ut verbis Procli utar) reducat sequentia ad illam omnia, eique coniungens, & coniuncta confirmans, & mox inde sequentia replens, diuini luminis dotes inde scaturientes per vniuersa distribuat. Quod quidem Ægyptijs aliud non fuit quàm Anima Mundi, siue Triforme Numen, rerum omnium in Mundo causa & origo; quam aptissime sanè expresserunt in hieroglyphico Schemate inferiùs posito alati globi serpentinibus hinc inde profilientibus circumsepti, mundano Systemati supraposita figura. Atque globus quidem nihil aliud, quàm Orbem primò archetypum, deinde Vniuersi designat, ut in præcedentibus probatum est.

Quid Amor
proprie fit
iuxta Diony-
sium.

Amatorius
ordo causa
rerum.

Alis,

Alis, teste Macrobio, Martiano, & Apuleio, vis subtilis & celer omnia penetrans in Mundo denotabatur; vt vel hinc alarum animam Aegyptios tradidisse mirum non sit, cum plerique Platonici è Zoroastris doctrina Aegyptiorumque id passim doceant. Serpentem verò fecundi Spiritus symbolum esse Porphyrius apud Eusebium l. 2. c. 3. Euangelicæ præpar. abundè docet, adeoque clarè à Virgilo ostenditur, vt ad hoc symbolum Animæ Mundi omnia penetrantis viuificantisque vnice respexisse videatur, dum canit:

*Principio Cælum ac terras, camposque liquentes,
Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque astra.
Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.*

Virgil. Maro.
l. 6. Aeneid.

Meminit huius hieroglyphici Barachias Abenephi Arabs lib. de Veterum Aegyptiorum disciplinis, quem, volente Deo, breui latinitati donatum publici iuris faciemus. ita autem dicit:

Abenephi.

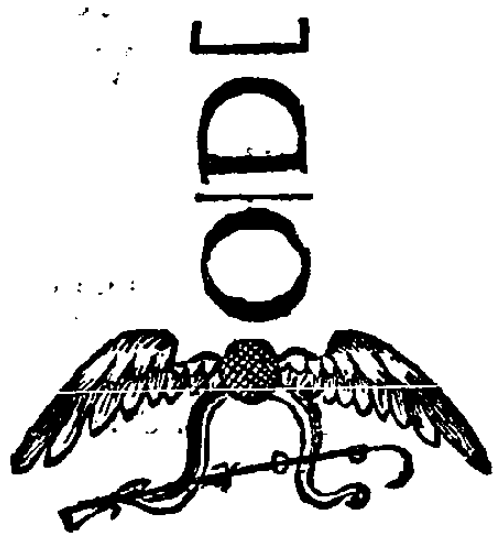
والدور مخف محلق بحيث هو علامة نفخ روح العالم

De Obeliscis
Pharaonis.

Globus, inquit, alatus, serpentibus circumdatus dum pingebatur, symbolum erat animæ seu spiritus Mundi. Et ex Tabula Bembina id clarum fit, vbi ijs hieroglyphicis Schematis, quæ magna mysteria continere censebantur, plerumque hoc symbolum ad faciliorem animæ Mundi attractum ponebatur. patet hoc ex eo, quod sub Throno pantomorphæ naturæ eiusdem Tabulæ hisce hieroglyphicis expressum ponitur; vbi super alatum globum serpente sceptrigero instructum characteres sacri currentes, circulus, hemisphœrium, atque character *ⲭⲣⲁⲩ* & figura posita, hunc sensum faciunt. Coniungitur inferius ei, quod superius, virtute Animæ Mundi omnia viuificantis, cuius imperio omnia subsunt. Hieroglyphica vnà cum lectione eorundem sequuntur.

Coniun-
inferius

superi
virtute
omnia



gitur
ei quod

us est,
animæ Mundi
viuificantis.

cuius imperio omnia subsunt.

Porro quomodo Amor animam Mundi moueat, ad omnibus Mundi partibus sese insinuandam, pulchrè declarat Hierotheus. Ait enim *amorem esse vim quandam Animæ Mundi propriam, rebusque insitam, quæ superiora mouet ad inferiorum prouidentiam; inferiora, vt versus sublimia conuertantur; aequalia denique ad socialem inuicem sui communionem.* Vnde meo quidem iudicio, Amorem rectissimè statuas vt desiderium quoddam boni pulchri-que, vel bonitatis per pulchritudinem ipsam conferendæ vel accipiendæ, videlicet cuius potestas veluti vnus sit magnitudinis dimanatio, cuius

Amoris defini-
tio.
Hierotheus.

pun-

Amoris vis in
Vniuerso.
Dionys. Areop.

punctum vel apex sit primus in Deo progressus per Mundum triplicem tripliciter distributum, finis autem in ipsa materie, cuius denique quædam sit infinitudo circa verticem, potentia meræ infinitudo circa materiem, connexionis virtus infinita per omnes naturæ intermedios gradus. Nunc ad amorem redeamus, cuius prior effectus est Vniuersum. Amor enim, teste Dionysio, non permittit Regem omnium sine germine permanere. Idem propagandi studium ab Authore primo in omnes eiusdem imagines dimanauit. Per hunc enim Intelligentiæ cœlos mouent, & sequentibus omnia sua munera largiuntur. per hunc sidera suum lumen in Elementa diffundunt, ignis aëri, aër vim suam communicat aquæ, aqua terræ, elementa simplicia mistis quibusque siue compositis rebus, plantæ & animalia speciei suæ multiplicandæ desiderio largiuntur, iuxta illud Georg. 3.

Omne adeo genus in terris, hominumq; , ferarumque ,

Et genus equoreum, pecudes, pictæq; volucres

In furias ignemq; ruunt; amor omnibus idem.

Per eiusdem amoris impulsu obediunt vicissim inferiora supernis maxime. Sic terra tractabilis aquæ, & hæc in aërem deinde resoluitur, aër in ignem, ac dein per poros insensibiles digesta in æthera, sublunaris substantiæ portiunculæ firmioris paulatim concretionis, atque coaguli particeps, rapitur altius in cœli occultas fibras, vbi quemadmodum in animantibus fieri solet, elaborata magis magisque apponitur primum, inde agglutinata, assimilatur penitus, & in cœlestem indolem transmutatur. Quis igitur iam non videt, quam appositè monogramma illud vocis **ΦΥΛΟ** Vniuerso adaptetur; certè cum hoc paulò profundius ser-

Iamblichus.

rarer, tunc illud Iamblichi verum esse cognoui; *Characteres Ægyptiorum haudquaquam fortuito, aut temere, sed magno ingenio ad naturæ exemplar fabricatos esse. vti in hoc vel maxime elucescit; in quo sub duabus pyramidibus contrarioprocesso implicatis in charactere sphaerico Φ, subito coluri, meridiani, tropici, & æquator, amoris Mundi, id est, Φ Solis semitæ (in Sole enim maxime amor viget mundanus) tota denique amoris sphaera elucescit; vt vel hinc intelligeretur, Amorem per Vniuersum diffusum omnibus in rebus esse. Cum verò magna rerum in hoc Mundo sit diuersitas, necessarium est, eum ex contrarijs sæpe nasci: neque enim vlla pars Mundi alteram odit, nisi amore sui, vt pulchrè in explicatione conuiuij Marcellius docet; & rursus eum esse contrariorum maxime effectricem causam; vnde illud Plautinum oppidò eleganter.*

Marcellius.

Plautinus.

Diua Astarta hominum, Deorumq; vis, vita, salus, rursus eademq; est

Pernicies, mors, interitus, mare, tellus, cœlum, sidera.

Iouis quæcunq; templa colimus, eius ducuntur nutu, & obtemperant.

Hinc Orpheus in Argonauticis non sine causâ hunc Amorem, vt Mundi genium, & magnum antiquissimumq; laudat. Cum enim Chaos ante Mundum posuerit, ante Saturnum Iouem, & cœteros Deos; Amorem sanè in sinu ipsius Chaos constituit, eundem adeo sic definiens, vt principium, quo res informis ornamentum, seu κόσμον, perfectionemque desiderat.

Atque hæc de Geometria sufficiant.

S E C T I O III.

De Musica Hieroglyphica.



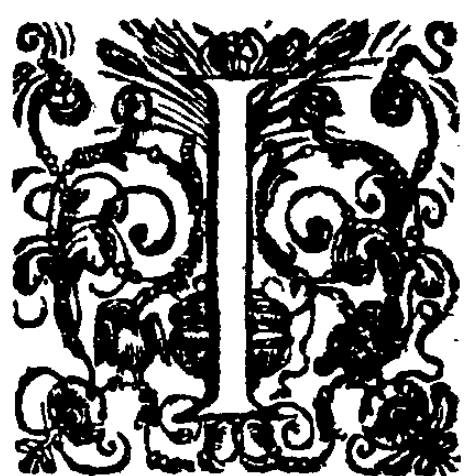
SERENISSIMO S. R. IMPERII PRINCIPI

AC DOMINO, DOMINO

IOANNI FRIDERICO

Duci Brunsvicensi, & Lunæburgensi,

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.



N partem Operis mei quod molior, Serenissime Princeps, ut
venias, magis mea interest, quam Tua. Tibi enim laboran-
dum non est, ut famam aucuperis bene merentis, quippe
quam æternum stabiluisti. Mihi autem providendum im-
primis, ne cuiquam ingratus esse videar. Ut igitur aliqua
ex parte & beneficijs in me Tuis, prolixè Musæum meum,
dum Romæ commorareris, augendo, collatis, & officio meo
respondeam; elegantissimam Veterum Ægyptiorum Musi-
ces harmoniam opera mea tenebris erutam, in luce humanitatis Tuæ collocandam
esse iudicavi: ut quod Operi ex ingenio meo deest, ex serenitate familiæ & vultus
Tui mutuetur. Accipe itaque munus, quo pro magnæ mentis Tuæ, virtutumq;
heroicarum harmonia delectaris; vel ex hoc ipso summorum Principum non
ultimus habendus, quod illa nimirum arte capiaris, quâ Deus, & suppare Moderato-
res, omnia numero, pondere, & mensura administrant. Vale Germaniæ &
Imperij decus.



CAPVT I.

De inuentione & etymologia Musicæ.

Harmonicis
proportioni-
bus Deus vsus
est in creatio-
ne Mundi.



Prima princi-
pia Musicæ
& origo.

Ex arundini-
bus prima fi-
stularum ru-
dimenta.

Instrumento-
rum Musico-
rum origo.

Omnes inuen-
tiones viden-
tur fuisse
casuales.

DYTHAGORÆ opinio fuit à posteris Philosophis vnani-
mi conspiratione recepta, Deum Mundum conditurum,
harmonicis proportionibus vsum fuisse. Sacro textu quo-
que attestante, Deum in numero, pondere, & mensura
cuncta produxisse nouimus. Cùm itaque rerum omnium
ideæ harmonicis constare numeris comprobentur, ijs su-
premam omnium ideam minimè carere aut posse, aut debere, necesse est.
Hinc Musica humanis diuinitus inserta pectoribus, statim à primis Mundi
incunabulis suum vigorem exeruit; quod quomodo contigerit, hoc loco
explicandum duxi, repetentes nonnulla ex nostra Musurgia.

In hoc Mundano rerum theatro, nihil sono magis obuium. Is tamen
vti adhuc nunc, ita etiam primæuæ iam mortalium genti variam dedit in-
uentionis suæ occasionem opportunitatemque. Atque imprimis vento-
rum, vti & quorundam animalium, sibili, quos primi illi mortalium per
campos hinc inde dispersi identidem percipiebant, primam quoque oc-
casionem dederunt fabricæ fistularum, quas ad similitudinem naturæ ex
aëna, arundine, tibijs gruum, alijsque cauis plantarum thyrsis efforma-
bant. Concauorum verò corporum sonitus strepitusque, variam pulsa-
tilium instrumentorum suppellectilem peperit. Cùm enim primæui mor-
taliū, vt plurimum rusticæ & pastoris vitæ operam darent, ibique sua
figerent habitationis tentoria, vbi pingua occurrebant pascua, & loca
aquis irrigua, & consequenter iuncis, arundinibus, papyris, similibusque
fistulosæ proles germinibus abundarent; fieri non potuit, vt gens tota die
plerumque otiosa, sine nonnullâ mentis relaxatione consisteret. Verisi-
mile igitur est, hos homines ex dictis fistulosis thyrsis primùm lituos sibi
varios formasse, & quidem non minori, quàm hoc tempore pastores, cœ-
terosque, qui rusticam vitam agunt, facere videmus, artificio; & forsàn
etiam maiori, vtpote qui tum ingenio adhuc erant vegetiori. Cùm præ-
terea iidem primi mortales fabrilem artem (vtpote sine qua humani ge-
neris societas periret) vt plurimum callerent; fieri sanè non potuit, quin
ex casuali subinde diuersorum corporum collisione inter laborandum
varios sonitus ac strepitus excitarent; vnde admodum probabile
est, eos hac occasione in variam pulsatilem instrumentorum notitiam
peruenisse, eâ prorsus ratione, vti nobis hodierno die subinde contingit.
Musica igitur non à Græcis, aut Ægyptijs, aut Chaldæis, sed à primis ante
diluuium hominibus primam habuit suæ inuentionis originem; imò si
omnes homines è Mundo præter paucos pueros rerum ignaros, tollerentur,
hosce tamen tum necessitate cogente, tum casu & experientiâ cum
tempore in varias inuentiones humano generi necessarias incidere posse
nihil dubitem; inuentiones enim rerum homini insitæ sunt, nec libris
solùm

solum discuntur, sed & intellectu aliquo insigni, necessitate cogente, vel casu, aut experientia, vel genij suggestionem eruantur. Musicam igitur iam à principio fuisse, præterquam quod sacræ Litteræ id luculenter testentur, ipsa etiam ratio dicat, ut dixi. Certè 4 cap. num. 21. Genesios Musicorum instrumentorum inuentio Iubali aperte adscribitur his verbis :

וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא חֵיה אֵב יֵבֶל תִּפֵּשׁ כְּנֹר וְעֹגֶב :

Iubal Author
Musicae.

Et nomen fratris eius Iubal; ipse fuit pater tractantium, siue pulsantium Cytharam & Organum. vbi 70. habent, *ἐστὶ ὁ κατὰδείξας ψαλτήριον καὶ κούρην*; hic fuit qui monstravit Psalterium & Cytharam. Qualia verò fuerint instrumenta ab ipsis inuenta, habetur in Musurgia nostra capite de Musica Hebræorum. At verò post diluuium Aegyptij primi fuerunt perditæ Musicæ instauratores. Hi enim à Chamo & Mesraimo filio eius instructi Musicam in tantum illustrarunt, ut vel ab Aegyptio verbo *Mōys* Musica etymon suum sumpserit, eò quod ad stagnantes Nili paludes, occasione arundineæ, papyraceæque sobolis (ex qua lituos suos efformabant) ibidem copiose repullulascens, inuenta, ac instaurata sit.

Musica in
Ægypto in-
uenta.

Musica itaque sine dubio, uti ab Aegyptiaca voce *μουσα*, quod aquam notat, deducta fuit, ita inuentionis Musicæ primordia palam indicare videtur. Quin Moysen ab aquis, unde extractus erat, nominis sui etymon traxisse, non alio testimonio quàm sacri Textus indiget, verba eius sunt :

Mosis ety-
mon.

וַיִּגְדַּל הַיָּלָד וַתְּבֹאֶהוּ לִבְתּ פַּרְעֹה וְהָיָה לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מִשִּׁיתִּיהוּ :

Adulterum verò tradidit filie Pharaonis; quem illa adoptauit in locum filij, vocauitq. nomen eius Moyses, quia ex aquis extraxi eum. E quibus verbis clarè patet, hoc nomen Moyse non à parentibus, nec ab aliquo alio ex Hebræorum Gente, sed ab ipsa Pharaonis filia inditum esse; quæ cum præter vernaculam Aegyptiam aliam familiarem con haberet, certè inuentum puerum eam, Aegyptio nomine Moysem, quasi diceret, ex aquis seruatum, appellasse, in confesso est. Quin & antiquissimi Scriptores, Philo, & Fl. Iosephus clarè ostendunt, quorum ille in vita Moyse ita differit :

Εἶτα δίδωσιν ὄνομα, θεμελίον Μωσῶ ἐτύμως, ὅτι τὸ ἐκ τῆς αὐτῶν ἀρχῆς. Τὸ γὰρ ὕδωρ Μῶς ὀνομαζέσθην Αἰγύπτῳ. Post hæc nomen ei datur sumptum ex re ipsa, quod esset ex aqua sublatus : nam Ægyptiorum lingua, Μοσ, aqua dicitur. Hic verò l. 2. de antiq. Iudæorum ita dicit : Καὶ αὐτὰς τὴν ἐπίκλησιν ταύτῃ καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἔθετο εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσόντι, τὸ γὰρ ὕδωρ Μῶ οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖσιν, ὅσης δὲ ἑστὶν ἕξ ὕδατος σωθέντας ; σωθέντες οὖν ἕξ ἀμφοτέρων τῶν προσηγορέων αὐτὰς ταύτῃ τίθεν. Et quia proiectus fuerat in flumen, ab hoc casu nomen sortitus est. Aquam enim Ægyptij μῶ vocant, ὅσης verò seruatum. Quare composita voce ex utrisque nomen Moyse fuit inditum. Hisce astipulatur R. Abenezra, etsi eum Monios (voce, ut ego reor, corrupta) Aegyptiacè dictum tradat. Verba eius sunt :

שֵׁם מֹשֶׁה מִתּוֹרֵגִם מִלִּשׁוֹן מִצְרַיִם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְשֵׁמוֹ בְּלִשׁוֹן מִצְרַיִם מוֹנִיּוֹם וְכֵן
כְּתוּב בְּסֵפֶר עֲבֹדַת הָאֹדָמָה הַנֶּעֱתַק מִלִּשׁוֹן מִצְרַיִם אֶל לִשׁוֹן קוֹרִים גַּם כֵּכָה בְּסֵפֶר
הַכְּמִי יוֹן אֲוִלִי לְמִדָּה הִבַּת פַּרְעֹה לִשְׁנֹנוֹ :

R. Abenezra.

Q

Est

*Est nomen, inquit, Mosi traductum de lingua Ægyptiaca in linguam sanctam, & nomen eius in lingua Ægyptiaca fuerat Monios. Ita scriptum est in libro de cultu seu servitute terræ, traducto de lingua Ægyptiaca in linguam Æthiopicam. Et ita quoque legitur in libris Sapientum Græciæ, forsân filia Pharaonis didicit nostram linguam. Quicquid sit, hanc vocem, Moses, Ægyptiacam à voce Copta **æwɔɔ** dictam, in Pentateucho Copto Vaticano clarè ostenditur; in quo uti & in Thesauro nostro Copto, *Aqua*, **æwɔɔ** & vel cum articulo præposito **πæwɔɔ** & dicta passim reperitur: vox scilicet à **æwɔ** & **æwɔc** & **æwɔnɔc** & non discrepans. Textum Copto-Arabicum adiungendum hic duxi:*

**ⲡⲣⲟⲩⲁⲩⲱⲩⲛⲁⲥⲉⲱⲛⲣⲓ ⲁⲥⲧⲣⲉⲛ ⲛⲉⲩⲣⲁⲛ ⲭⲉⲙⲙⲱⲩⲥⲏⲥ
ⲉⲥⲭⲱⲙⲉⲙⲱⲩⲥⲉ ⲧⲁⲛⲉⲩⲉⲛⲱⲩⲁ ⲉⲃⲟⲗⲩⲉⲛⲛⲱⲩⲱⲩⲥ
فلما شب الغلام ادخلته الى اجنة فرعون وصار لها ولدا ودعت اسمه موسى
قائلة اخي انت شلتك من الماء**

Et cum iam creuisset, introduxit eum ad se filia Pharaonis, & factus est ei in filium, & vocauit nomen eius Moses; dicens, quia de aqua tuli eum. Cui & Clemens Alex. l. 1. Stromat. subscribit hisce verbis: Deinde nomen imponit Regina. Moyses, capta etymologia eò, quòd eum ex aqua sustulisset; Aquam enim Moy vocant Ægyptij, in qua moriturus fuerat expositus: Moysen enim vocant eum, qui ex aqua emersus respirauerit. Ad quod haud obscure alludit Targum Vzielidis his verbis:

**ורבא דביא ואייח חיה לבת פרעה ותוח לה חביב וחוא כביר וקרת שמיה משה
ארום אמרת מן מן דנחרא שהילתה:**

*Et adultum venire fecit ad se filia Pharaonis, & fuit ei dilectus, & cum iam validus esset, vocauit nomen eius Moyses: quia dixit (Min Moy) hoc est, de aqua eduxi eum. **æwɔɔc** igitur Ægyptiacum est, non Hebraicum à **æwɔ** & **ɔc**, quod ex aquis seruatum dicit, ut benè Iosephus notat, compositum. Atque ex his colligitur, eos qui Musicam à voce Ægyptiaca **æwɔɔ** & quod aquam significare diximus, deriuant, eò quòd Ægyptij primi eam ad aquas inuenerint, haud inconuenienter sentire. Cum enim in Ægypto papyrus & arundo ex stagnantis Nili lacunis copiosa propagine pullulasceret; ex arundine verò prima fistularum & monaulorum inuentio extiterit; occasione fistularum arundinearum, quæ stagnantis aquæ soboles passim habentur, Musicæ prima fundamenta sua iecisse, haud inuerisimile est. Vnde & **meçæ** quoq; quòd artem Copticè significat, à **æwɔɔ**, non male diduxero, cum Ægyptios omnes artes occasione aquæ & fluminum reperisse, alibi fortassis abundè demonstraturi simus,*

Muscorum
instrumentorum
origo.

Mercurius
Trismegistus
Musice cultor

Mercurius itaque Trismegistus, curiosissimus rerum inuestigator, ut omnibus reconditoribus artibus & scientijs, quæ bono communi emolumentum aliquid adferre poterant, singulari curâ & studio eruendis incubuit, ita quoque Musicam tanquam mortalium animis placandis, supernisque contemplationibus præ cæteris aptam, excolendam duxit. Hinc

om.

omnium ferè Mythologorum calculo eidem lyræ multiformis inuentio attribuitur. Et tamen si Musicæ artificiosæ singularis amator fuerit, illâ tamen vulgari & plebeâ relictâ, ad illam potissimum, quæ in supremarum mentium mirâ distributione, rerumque mundanarum concentu consistit, quæque ordinem & connexionem singulorum respicit, penetrandam, omnem laborem & industriam conuertit; harmonicorumque modulorum portionibus veluti magneticâ quâdam pyxide itineris duce ad reconditorum rerum scrutinium vsus est. de quibus iam tempus est, vt disseramus.

*Lyra Multi-
formis Inuen-
tum est Tric-
megisti.*

CAPVT II.

*Quod Hieroglyphica Musica nihil aliud fuerit, quàm scientia
ordinis rerum Vniuersi.*

RECTè & sapienter Psellus in sua Musica ait, *Τὸ Μυσικὸν εἶπεν οἱ παλαιοὶ συνέ-* *Psellus.*
χρῆν τὸ πᾶν. Musicam Veteres dixerunt continere omne. Cùm enim
oculos, in totius Vniuersi ambitum attentius conijcerent, omnemque re- *Ordo vniuer-
si musica est.*
rum ordinem, connexionem, varietatem, diuersitatemque cognoscerent;
ipsum Musicam dixere, in quo consonum dissono, ima summis, summa me-
dijs, media imis summisque, mirâ quâdam proportionem respondeant. At-
que de hac Musica loquitur Trismegistus, cùm dicit in Asclepio: *Musi-* *Trismegist.*
cam verò nôsse nihil aliud est, quàm cunctarum rerum ordinem scire, quæque ratio
diuina sortita est; Ordo enim rerum singularum in vnum omnium artificum ratione
collatus, concentum quendam melodiæ diuinæ dulcissimum verissimumque conficit.
Verùm quis sit hic concentus, & in quo consistat, hoc loco discutere vi-
sum fuit.

Quemadmodum igitur Musica, seu harmonia vocalis, in apta inter-
uallorum distributione, qua toni supremi infimis, medijsque exacta pro-
portione respondent, consistit; ita Tonorum quoque interualla eo pa-
cto à se inuicem dependent, vt si ordinem eorum dissipet, totam meritò
harmoniam confudisse atque turbasse videaris. Dissona quoque consonis
adeo pulchrè applicantur, vt si ea ab inuicem separes, omnem harmonicæ
symphonix dulcedinem destruas. Huius Musici arcani haud ignari erant
Ægyptij; vnde ordinem rerum & mirum connexum paulò profundius
trutinantes, ordinem rerum nihil aliud, nisi Musicam omnibus numeris
absolutissimam dixerunt, in qua media imis summisque veluti grauibus
& acutis, non sine quadam interuallorum proportionem sibi consentiunt.
Sunt soni neti, seu superiores in inferioribus, inferiores seu hypati in ne-
tis seu superioribus, & medijs denique in extremis existunt. Qui diapa-
son siue octauam concinit, continuò basin sibi substratam habet. Sicuti
enim denarius numerus est vnitas replicata, ita & octaua basis replicatio
iure est, cùm iuxta musicum epiphonema *De octauis idem sit iudicium.*
Rursus qui basin personat, diapente, diatessaron, & reliqua harmonica
interualla mox obtinet, & contra, Vt proinde, ipso Aristotele teste, Mu- *Aristoteles.*
sica res prorsus cœlestis & diuina sit, totiusque mundani opificij rationem

exhibeat. Quam & Ægyptij hoc epiphonemate indigitarunt :

πυρρανος ἀνώ & πυρρανος κατω & πιαστρα ἀνώ & πιαστρα κατω & ταύτης κατελάδε & περ εὐτυχενε &

Omnia in
omnibus sunt

Cælum supernum, cælum infernum, astra superna, astra inferna, hac accipe, & sis felix. Insinuarunt itaque prædicto philosophico dicto admirabilem illum Mundi concentum, superiorumque cum inferioribus connexum; nam supra diximus fusè Ægyptiacæ philosophiæ magnam partem in huius maioris cum minori Mundo analogiæ dependentiæque scrutinio constitisse. Cum enim ad explorandas cœlestium corporum vires, eorumque harmoniam, initum fœdus, & sympathiam cum rebus naturæ inferioris animum sedulò conuerterent, quo modo scilicet nodoque cuncta deuincta cohærent & consentirent; ad hæc quo pacto vis illa motrix & rerum omnium alumna è cœlo in vniuersum terrarum Orbem deriuaretur à Sole, primùm, deinde à Luna, & reliquo cœlestium luminum Choro; paulò altiùs philosophantes, omnia in omnibus latere deprehenderunt.

Homo com-
pendium
Mundi.

Et vt ab homine incipiam, cum dicebant creaturarum omnium præstantissimam, omnes totius Mundi partes in se continere. Nil enim est in maiori Mundo, quod in homine non reperiatur; qui filius est per omnia similis parenti, miraculum naturæ maximum extractum, & Nucleus quatuor Elementorum, summum Dei τέχνασμα, & consummatissimum Mundi exemplar, verè omnis creatura, quia est omnis Mundus, solusque hoc honore gaudet, quòd cum omnibus symbolum habet, cum omnibus operationem, cum omnibus conuersionem. Tota enim Mundi machina collecta & redacta est in Microcosmum, ita vt quod supra est, infra in homine quoque reperiatur. Corpus physicum, elementare, visibile, & tangibile ex terra; sidereum verò & astrale ad normam archetypi constructum. testatur hoc Plotinus, cum dicit, latere in homine rerum omnium semina. Picus quoque ei assentiens in Heptaplo suo ait, Deum in hominem velut operum suorum omnium compendium omnia congeisse. Plato non absimilia de homine in Timæo retulit: nam ratione Angelum, motus celeritate Cælum, oculis Solem & Lunam, vegetatione plantam, sensu animal, essentia lapidem eum præfigurare notius est, quàm dicere libeat.

Plotinus.

Picus Mirand.
Plato.

In bestijs su-
periora insunt

Mira de Sca-
rabæo.

Nec solùm hominem dicebant omnia in se continere, sed vlteriùs per analogiam quandam progressi, etiam ipsa animalia plantasque in se superiora continere dicebant; quod verum esse, nemo vel mediocriter in puluere philosophico versatus negare audebit. Atque vt ordiamur à volucri bestiola, quam Claudius Athenæus scarabæum appellat, alij stercorearium, eo vt nil frequentius ita nil mirabilius in tota rerum natura occurrat. Nam Solis & Lunæ Congressum & Nouilunium secreta naturæ perscrutantibus hoc modo facile indicat, dum particulam quandam ex bubulo aut asinino stercore pedibus tam diu, vsque dum in sphaeræ imaginem adaptarit, versat; quo in terram 28 dierum spacio defosso, mense nimirum periodico, eo tandem aperto, prolem vi siderum progenitam educit. Sed de hoc pluribus Horus in hieroglyphicis. De Ariete quoq;

ad

ad vtrumq; æquinoctium cubandi rationem mutante; de Gallo gallinaceo, eiusque mira ad Solem sympathia; de Parra aue, quæ eo ipso die, quo Sirius exoritur seu Canis maior, non apparet, donec occiderit; de Oryge quoque bestia Ægyptijs nota, Sirium, dum supra Horizontem moratur, contrà stante, fixisque oculis eum contuente atque adorante multa Plinius, Ælianus, alijque Authores. Nec mirum est, cum etiam sideris huius exortum sentiant maria & terræ, multæ denique feræ & pisces expauescant; feruent maria, fluctuant in cellis vina, mouentur stagna, & canes in rabiem aguntur, Auicula linaria vocem remittit, ac sensim obmutescit. Sic Arcturo Galerita, Procyone exoriente Luscinia, Coccyx, aliæque cantum intermittunt. Quæ omnia non fierent, nisi inferiora in superioribus, & contrà, per admirabilem illum rerum in vnum consensum, esse reperirentur.

Arietis natura.
Gallus.
Parra aui.
Oryx.

Plinius.
Ælianus.

Linariæ auiculæ ad Sirium sympathia.

In plantis quoque, quicunque scrutandæ naturæ auidus est, ipso die Solstitij, miracula obseruet, potissimum in folijs salicis, populi albæ, vlmæ, tiliæ, & oleæ; ex eorumque intuitu non perfunctorio animaduertet tropicam harmoniam, visibilemque sympathiam, quam dictarum arborum folia eo ipso die Solstitij cum Sole palam ostendunt: supinas enim foliorum partes aliâ facie cœlum intueri obseruabit, quàm quâ spectauere pridie. Nil dicam hîc de cicoreo, malua, calendula, pratensi loto, heliotropio, thithymallo, helioscopio, omnibus Solisequis: nil de Lunaria, motus Lunæ, mutationesque subeunte. Cœpa certè, vt est apud Plutarchum, decedente Luna reuirescit & congerminat; eâ verò adolescente & crescente marcescit. Quæ res olim effecit, vt Sacerdotes Ægyptij cepas non ederent, quòd solæ olerum omnium contra Lunaris sideris incrementa damnaque vires minuendi augendique habeant contrarias.

Mira plantarum.

Herbæ Solisequæ.

Cepas eur Ægyptij non comederent.

Sed ne quicquam de lapidibus omisisse videamur, quid mirabiliùs ea gemma, quam Cardanus scribit, fuisse in digitis Clementis VII. Pontificis? Nam aureolam habebat maculam, quæ iuxta Solis motum singulis diebus oriens & occidens circumageretur. Consimilis virtutis lapidem, Leonem X Pontificem habuisse idem tradit Cardanus, quæ pro varietate luminis Lunæ ex cæruleo in candidum transibat. Sic Helioselenus lapis, congressum Solis & Lunæ, teste Proclo, quodammodo imitatur, & colore figurat. Magnetis quoque stupenda miracula, veram illam superioris Mundi sobolem, qui profundius scrutabitur, fatebitur, quicquid in cœlo motuum, in terra virtutum, naturam in hunc vnicum concessisse; vt nos exactè in nostra Magnetica arte demonstrauius.

De gemmarum miraculis.
Cardanus.

Proclus.

Est itaque in terris Cœlum, Sol, Astra; est Saturnus, est Mercurius, Iuppiter, Mars, Venus, Luna. Licet itaque in hac inferioris Mundi natura, vel si mauis, in rebus terræ, aspicere Solem, Lunam, Astra, Planetas. Vnde Ægyptij, teste Proclo, & Iamblichus, sentiebant mira fieri posse ab homine eius consensus gnaro: teste quoque Manethone affirmabant, quolibet Mundi res naturales, à stellarum radijs propriè illis dicatis, peculiari charactere virtutis earum partecipe insigniri, earumque virtutem diffundi in res, quibus applicantur. Aiebant enim, teste Iamblichus &

Quæcunque sunt supra, infra quoque sunt.

Proclus.
Iamblichus.
Manethon.

Pro-

Magiæ natu-
ralis origo
vnde.

Proclus de sa-
crificio & ma-
gia.

Quantum
valeat simili-
tudo.

Mira de Iozo
Ægyptiaca.

Proclo, animalia, vegetabilia, & mineralia ratione specificæ, aut indi-
dualis constitutionis illorum, virtute aliquâ cœlitus imbui, quæ certis re-
bus adeo quandoque familiaris est & amica, ut ultro eis societur, pariat &
obsequatur; alijs verò adeo contraria est, & inimica, ut earum operatio-
nes sistat & liget. Atque hinc, ut ego arbitror, origo magiæ naturalis,
quæ à Sapien-
tibus Ægyptiorum velut maximum in naturalibus rebus ar-
canum hieroglyphicis literis & symbolis semper tecta fuit, ne in abusus
ab imperitis traheretur, uti nos (proh dolor) nostro seculo ingemiscere
cogimur, cum sublimissimam hanc scientiam, totius Philosophicæ disci-
plinæ apicem, tam miserè ignarorum hominum scriptis depravatam, ani-
libusque superstitionibus refertam intuemur. Verum, ut antequam de
sublimi hac Ægyptiorum Philosophia ad alia transeamus, visum fuit hic
Procli verba adiungere, quibus superius dicta ita confirmantur, ut illa so-
la explicationis loco sufficere possent; sic enim ait in libro de Sacrif. &
Magia: *Quemadmodum amatores ab ipsa pulchritudine, quæ circa sensum appa-
ret, ad diuinam paulatim pulchritudinem ratione progrediuntur; sic & Sacer-
dotes antiqui Ægyptiorum, cum considerarent in rebus naturalibus cognationem,
quandam, compassionemque aliorum ad alia, & manifestorum ad vires occultas,
& omnia in omnibus inuenirent, sacram eorum scientiam condiderunt; Agnoue-
runt enim & in infimis suprema, & in supremis infima; in cælo quidem terrena
secundum causam, modoque cœlesti; in terra verò cœlestia, sed modo terreno. Nam
unde putamus plantas illas, quas Heliotropias nominant, ad Solis motum, Solem
versus moueri, Selinotropias verò ad Lunam? nempe cuncta precantur, hym-
nosque concinunt ad Ordinis sui Duces. Alia quidem intellectualem modo, alia ra-
tionali, alia naturali, alia verò sensibili modo. Itaque Solis quæ quomodocunque
potest mouetur ad Solem; ac si quis posset audire pulsationem ab ea in aëre circui-
tu factam, profectò ille quendam per eiusmodi sonum erga Regem suum compo-
suum aduerteret, qualemcumque potest planta conficere. Quamobrem in terra qui-
dem aspicere licet Solem & Lunam, sed pro qualitate terrena; in cælo autem
plantas omnes, & lapides, & animalia, pro cœlesti natura vitam habentia intelle-
ctualem. Quæ quidem Veteres contemplati, alia cœlestium, alia terrenorum, unde
diuinas virtutes in locum inferiorem, ob quandam similitudinem, deduxerunt.
Nempe similitudo ipsa sufficiens causa est, ad res singulas inuicem vinciendas. Si
quis enim Cannabim siue papyrus calefaciat, deinde subigat lucernæ proximæ, etiam-
si non tangat, videbit subito accensam Cannabim, quamuis non tetigerit ignem,
accensionemque desuper ad inferiora descendere. Comparemus itaque Cannabim
calefactam siue papyrus cognationi cuidam inferiorum ad superiora; appropinqua-
tionem verò eius ad lucernam, opportuno vsui rerum pro tempore, loco, materia;
processum ignis in Cannabim, præsentie diuini luminis ad id, quod potest capere;
accensionem denique Cannabis, ob quandam diuini seminis participationem. Quid
verò de Loto dicam? Lotus implicat quidem in se folia ante Solis exortum, oriente
verò Sole explicat paulatim, & quatenus Sol ad mediam cali ascendit plagam, cate-
nus pandit folia; quatenus verò à medio petit occasum, gradatim folia contrahit:
videtur hæc non minùs dilatatione contractioneq; foliorum honorare Solem, quam
homines corporis gestu, motuque laborum. Et paulò post ait: Non solum verò*

in.

in plantis, quæ vitæ vestigium habent, sed & in lapidibus aspicere licet, imitationem & participationem quandam luminum superioriorum; sicuti Helites lapis radijs aureis solares radios imitatur; lapis autem qui vocatur cæli oculus, figuram habet similem pupillæ oculi, atque ex media pupilla eminet radius. Sic diuinorum omnia plena sunt, terrena quidem cælestium, cælestia verò supercælestium; proceditq; quilibet ordo rerum vsque ad vltimum, quasi vellet dicere, quæ super ordinem rerum colliguntur in vno, hæc deinceps dilantur in descendendo, vbi aliæ animæ sub Numinibus alijs ordinantur. Deinde & animalia sunt solaris multa, veluti Leones, & Galli, Numinis cuiusdam Solaris pro sua natura participes. Vnde mirum est, quantum inferiora in eodem ordine cedant superioribus, quamuis magnitudine potentiaque non cedant. Hinc ferunt Gallum timeri à Leone quamplurimum, & quasi coli; cuius rei causam à materia sensuque assignare non possumus, sed solum ab ordinis superni contemplatione, quoniam videlicet Solaris virtutis præsentia Gallo magis quam Leoni conuenit. Confirmat hoc variâ Metamorphosi, quâ ait quandoque nonnullos Solares Angelos formis eiusmodi præditos comparuisse. Dæmones quoque viros Solares, leoninâ fronte, quibus cum Gallus obijceretur, è vestigio disparuisse. Quod quidem Proclus ait inde procedere, quod semper, quæ in eodem ordine constituta inferiora sunt, reuerentur superiora, quemadmodum plerique intuentes virorum diuinorum imagines, hoc ipso aspectu vereri solent, turpe aliquid committere. His dictis & explicatis, concludit tamen hisce verbis; *Vt autem summam dicam, alia ad reuolutiones Solis correuoluuntur, uti plantæ, de quibus diximus; alia figuram Solarium radiorum quodammodo imitantur, ut Palma, Dactylus; alia igneam Solis naturam, ut Laurus; alia aliud quiddam. Videre sanè licet proprietates, quæ colliguntur in Sole, passim distributas in sequentibus in Solari ordine constitutis, scilicet Angelis, Dæmonibus, animis, animalibus, plantisq;, atque lapidibus. Ideo Sacerdotij veteris Authores à rebus apparentibus superiorum Virium cultum inuenerunt, dum alia miscerent, alia purificarent, &c. quæ sequuntur.*

Leones &
Galli anima-
lia solaris.

Angeli Solares.

Ecce Lector antiquorum Ægyptiorum Musicam, per superiora verba hieroglyphico velo tecta; quam tibi ideo fusiùs declarauimus, ut videres & meliùs illud, in quo ipsi maximè philosophandum existimarent, cognosceres. Cognito enim, & inuestigato superiorum cum inferioribus rebus connexu, per applicationem actiuorum cum passiuis mira, arte producebant; vnde in faxis & Obeliscis, quamuis non nisi hieroglyphicis tecta, ne ab indignis in abusum traherentur, sapientibus Solis proponebantur, ut testatur Democritus Abderita Philosophus in lib. cui titulus est *Περὶ τῆς Μουσικῆς*; & Sinesius, qui in illum ad Dioscorum magni Serapidis Alexandrinorum Dei Sacerdotem Scholia composuit. Nam in Ægyptum profectus, apud magnum Hostenem in templo Memphis, vnà cum Sacerdotis filijs ministri officio fungebatur, & dum in templo cibum sumerent, repente sponte suâ, lapidea apparuit in cinereo puluere scissa columna, ex qua *πρῶτος βίβλος* extrahentes, inuenerunt in eis aliud prorsus nihil, quàm tria hæc:

Democritus
Abderita.
Sinesius Sa-
cerdos in tem-
plo Memphis.

Ἡ φύσις τῇ φύσει τέλει,
Ἡ φύσις τῷ φύσει νικά.
Ἡ φύσις τῷ φύσει κρατεῖ.

Hoc est :

Natura Naturâ delectatur .

Natura Naturam vincit .

Natura Naturæ dominatur .

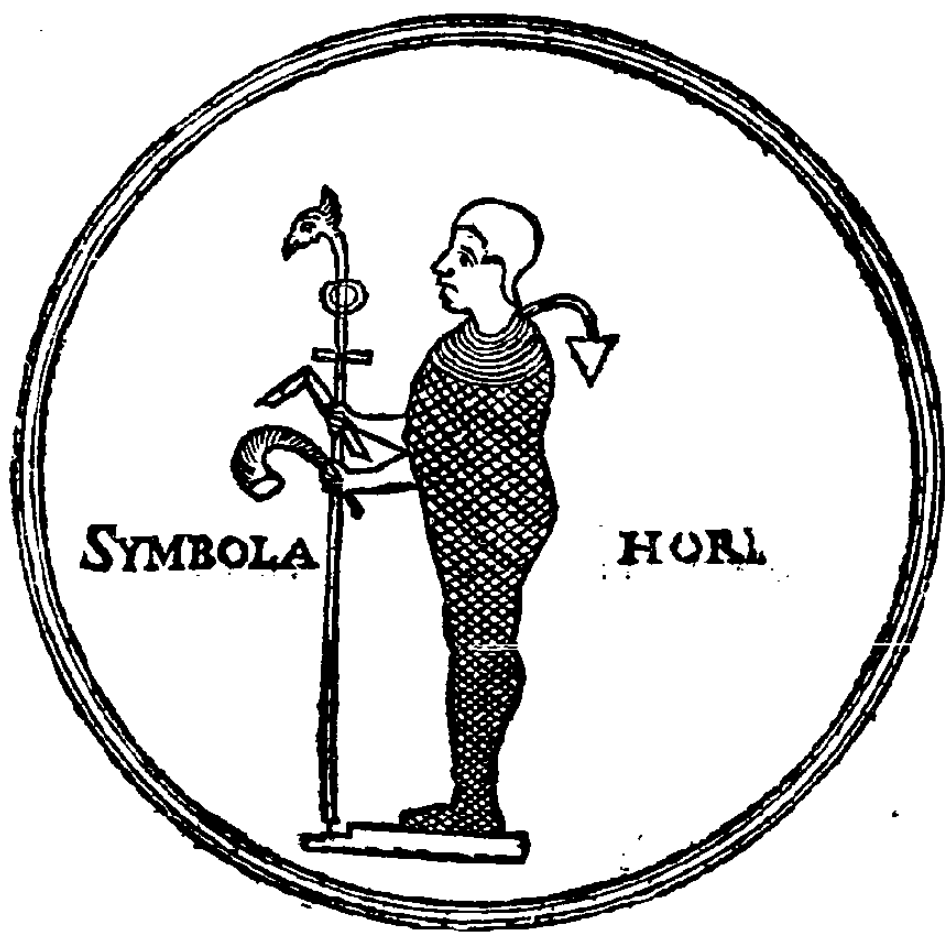
Quibus verbis, superioribus quasi parallelis, nihil aliud indicabant, nisi summa naturæ mysteria, quorum subsidio à Sapiente horum gnaro, naturæ artisque miracula perfici possunt.

C A P V T III.

Quomodo, quibusque hieroglyphicis Musicam mundanam expresserint Aegyptij.

Musicam seu harmoniam mundanam expressuri Aegyptij Hieromantæ, puerum pingebant reticulatâ veste inuolutum, in cuius manibus erat sceptrum cucuphomorphon, siue Vpupæ capite insignitum, lituus & gnomon; à tergo verò trigonus dependebat, qui in globum resoluebatur, vti figura hîc apposita ex Mensâ Isiaca, quam Tabulam Bembinam appellamus, deprompta, manifestum sit.

Nota, triangulo in hac figura annexum esse globum.

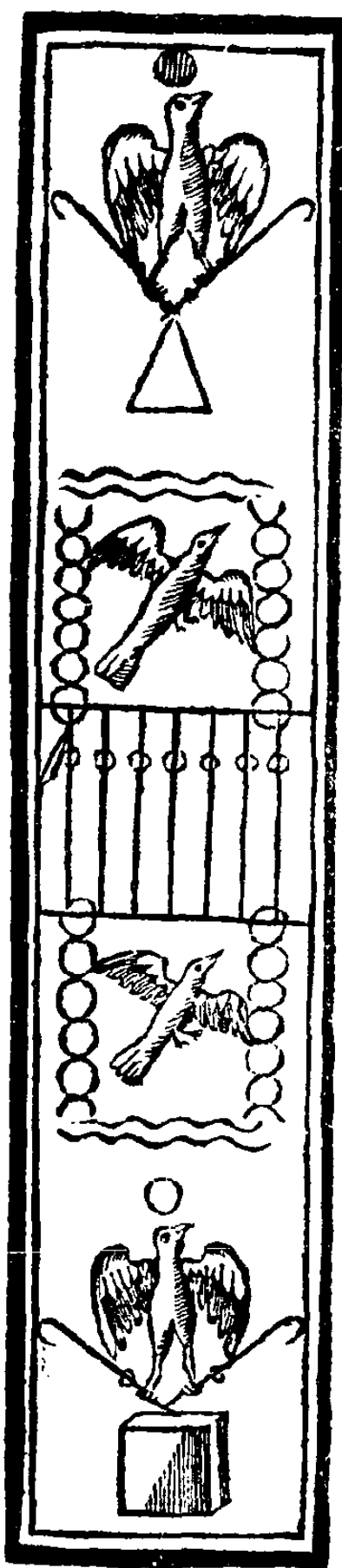


Per puerum Mundus sensibilis indicabatur, perpetuâ generationis successione quotidie veluti reflorescens; reticulatâ veste inuoluitur, quia Mundus reconditis earum, quas continet, rerum ambagibus inuolutus, difficulter perceptibilis est; per sceptrum cucuphomorphon magna rerum in sensibili hoc Mundo varietas; per gnomonem, earum apta connexio, & exacta rectitudo; per lituum, denique harmonia omnibus numeris absolutissima exprimitur; trigonum cum annexo circulo denotat Mundum hunc ex Mundo ar-

chetypo profluxisse, Patri suo Opificique quam maximè similem. Verùm cum hæc tum alibi in hoc libro, tum in Obelisco Pamphilio fusè tractauerimus, eò Lectorem remittimus. Vtebantur præterea Aegyptij alia instrumenti Musici specie, quod Sistrum vocabant, illudque varia forma apparabant. De quo instrumento cum in tertio Tomo copiosior detur differendi occasio, hîc longior esse nolui. Erat autem mysticis rationibus

bus institutum eo fine, ut sono eius adversæ potestates profligarentur, motumque Agathodæmonis denotabat. Sed ut dixi, de his pluribus tùm in sequentibus, tùm in Obelisco Pamphilio.

Sed ut ad institutum nostrum reuertar, misit antè complures annos ex Aegypto ad me Michaël Schatta Cophita, meus olim in Cophiticis Codicibus amanuensis, inscriptionem hieroglyphicæ columnæ incisam, non procul Memphi distantem, cuius typum hîc unâ cum interpretatione apponimus. Duo accipitres erant, unus inferior super cubum, alter superiori pyramidi innitens; vterque binis sceptris insignitus erat; in medio organum erat, seu septichorda Lyra; quæ duabus catenis connectebatur ab infrah & suprah cum duobus accipitribus, ut in exemplo hîc appposito apparet.



Hæc symbola nihil aliud significare dicimus, quàm harmoniam Mundi, quâ inferiora superioribus veluti catenâ connectuntur. Ac primò quidem accipiter cum duplici sceptro indicat, naturam seu vim cœlestem, per duo sceptrâ indicatur duplex potentia in inferiora & superiora; pyramis quibus innititur significat naturam igneam & penetratiuam; hydroschema autē & columba significant duo rerum principia, aërem & aquam, ex quibus Ægyptij omnia constare putabant, quod & benè observat Athenæus l. 8. Aegyptiorum enim ait, sicut & Assyriorum religio fuit, ut piscibus in Rheæ seu Isidis venerationem abstinerent; putabant enim aquâ & aëre naturam rerum præcipuè constare; proque vnda pisces, pro aëre columbam venerabantur. Cubus significat terram cui accipiter insidens cum duobus sceptris monstrat virtutem cœlestem inferioribus communicatam, quâ causatur mirabilis ille Mundi concentus per heptachordam lyram indicatus, quâ superiora inferioribus coadunantur. Nos quamvis hanc explicationem quoad substantiam tanquam euidentem approbemus, ad meliorem tamen eius, quæ apud Aegyptios viguit, naturalis Philosophiæ intelligentiam, paulò vberius illam explicare visum fuit, ut & ea quæ ab Aegyptijs ingeniosè conficta sunt, cum ingenio quoque explicentur, explicataq; probatorum Scriptorum autoritate ita comprobentur, ut tenor & series historiæ Aegyptiacæ cum dictis facilius consentiens, in nullo dissona reperiatur.

Philosophi itaque Aegyptiorum altiùs philosophantes, cum viderent admirabilem illum rerum omnium nexum & ordinem; vnum aliquem spiritum seu Animam Mundi, omnia hæc moderantem, statuerunt, quam accipitri compararunt, atq; per Osiridem seu Solem, & Isidem seu Lunam significarunt, ut suprah fusè explicatum est. Accipiter itaq; supremus duobus sceptris munitus, significat Osiridem seu Animam Mundi duplici potentiâ superiora & inferiora moderantem, à Poëtis non malè

Explicatio

Quid pyramis.

Quid piscis & columba.

Quid cubus.

Explicatio Auctoris.

Spiritu mundum in quo accipiter figura exprimitur Ægypti.

Omnis plane-
ta habet pla-
netam sibi
correspon-
dentem.

Quid Hy-
drofchema, &
Columba.

Pierius.

Aelianus.

Columba
cum aere af-
finitas.

per Iouem & Plutonem indigitatus, diuinitatem eius circulus capiti su-
pereminens ostendit. Pyramis cui innititur, significat naturam igneam,
omnia penetrantem. Inferior autem accipiter cubo innitens, duplici
quoque sceptro fulgens, virtutem Animæ Mundi duplicem indicat, eam
nimirum, quæ latet in ipsis visceribus terræ, quæ nihil aliud est, quàm
Pluto, seu quidam subterraneus Sol, seu Osiris astra illuminans subterra-
nea, eaque virtute suâ animans, vtpote metalla, septem subterraneos il-
los planetas, cum reliquo lapidum pretiosorum varijs virtutibus referto-
rum exercitu; & alteram, quæ super terram in plantarum varietate, in
herbarum, arborum, virgultorum facultatibus latet, quæ nihil aliud sunt,
quàm astra quædam terrestria superioribus astris substantia; (nullam
enim herbam esse in terra, quæ non suum habeat astrum seu planetam in
cælo, eam animantem, mouentem, & virtute suâ fœcundantem,
suprà ex antiquis Sapienibus probatum est.) Atque hoc est, quod Mer-
curius Trismegistus in libro, qui Minerua Mundi dicitur, asserit hisce ver-
bis: *Mirandum sanè est, quòd omnia astra cælestia, quæ in cælo corporibus suis
manifestè patent, creata etiam in terra spiritibus suis occultè clausa latent. Et si-
cut Sol cælestis suo calore spirituali generat omnia terrestri modo; ita Sol terrestris
suo calore spiretuali creat & regenerat omnia spiritualiter. Per Solem cælestem
operatur spiritus Vniuersi in natura omnia naturaliter, sed per terrestrem Solem
operatur idem ille spiritus omnia, sed spiritualiter; nam spiritus per nullum aliud
medium, quàm per Solem operatur, quia in Sole saltem, & non alibi vssiam se-
dem suæ habitationis posuit. Sic quatuor elementa vbique latent, in calis cælesti
modo, in inferiori Mundo modo proprio, eique consentaneo, quæ omnia virtute
spiritus diuini mirabiliter confederantur.* Quæ profectò verba tam clara
sunt, vt totam nostram hieroglyphicam epigraphen referre videantur.
Quid enim aliud cubus, hydrofchema, columba, pyramis, infra supraque
Lynam posita insinuare videntur, nisi quatuor Elementorum vim in om-
nibus latentem? Cubum enim symbolum terræ esse, doctè demonstrat
Pierius, & Anonymus quidam in Appendice hieroglyphicorum Pierij
l. 2. Pyramidem ignis hieroglyphicum esse, ibidem demonstratur; hy-
drofchema verò aquæ symbolum iam passim docuimus. tamen si Aelianus
& Athenæus per piscem & columbam aquam & aërem indigitauerint.
Nam columbam & piscem ab Assyrijs & Aegyptijs in gratiam Rheæ cul-
cum, eò quod aërem & aquam potiores esse partes, in quibus sese osten-
tet natura rerum, arbitrarentur, suprà dictum est. Cum verò volatile
vnumquodque animal aëris sit indicium, columbam præcipuè nuncupa-
tione hâc, hieroglyphicoque Veteres honestarunt, quòd domesticis aliri-
bus nulla neque longius domo, neque diutius auolet, tecti tamen latum-
que memor summâ fide reuertatur, & mansuetissimâ nobiscum habita-
tione diuersetur. Siue ea potius fuerit huius honoris causa, quod illi tan-
ta fit cum aëre familiaritas, vt ibi tutius quàm humi versari videatur, tan-
taque fit eius velocitas, ac volatus facilitas, vt Maro dicat l. 5. Aeneid.

Radit iter liquidum, celeres neque commouet alas.

Mc-

Meritò itaque Syri, qui aërem vsque adeo colunt, tantâ religione peper-
cère columbæ. quod ita tangit Tibullus :

*Quid referamz ut volitet crebras intacta per Urbes
Alba Palæstino sancta columba Syro.*

Tibullus.

In medio porrò Lyra *ἡ ἑπτάχορδος* se offert, catenis ab infrâ & suprâ affixa ;
quibus nihil aliud indicatur, quàm admirabilis illa harmonia Mundi, in
quo inferiora superioribus commixta iucundissimum quendam veluti con-
centum efficere solent, cùm in stellarum corporibus, orbium interuallis,
conuersionum celeritatibus, apto ordine dispositis, tùm in concinna ele-
mentorum compage, ac etiam temporum vicissitudinibus æquabili di-
mensione sibi mutuò succedentibus ; quæ omnia ab Osiride illo cœlesti
& diuino, à Duce (vt cum Cicerone loquar) & Principe ac Moderatore
reliquorum luminum, mente Mundi & temperatione gubernari videntur,
vt benè Orpheus in hymno ad Solem obseruauit :

Quid septi-
chordium.

Cicero.

*Χρυσολύβω κόσμος τὸν ἐπαρμόνιον δ' ὁρμόν ἔλκων .
Auream habens lyram, concinnum Mundi cursum trahens .*

Cœterùm quid septem chordæ sibi velint, liquet ex Macrobio 1. Satur-
nal. *Lyra, ait, Apollinis chordarum septem, tot cœlestium sphaerarum motus
præstat intelligi, quibus Solem moderatorem natura constituit.* Sidonius quo-
que Epithal. : Polemij & Araneolæ ad idem exemplar seruatum ait esse
septenarium numerum in Lyra, Cythara, Fistula. Sic apud Euripidem
Iphigen. Taur. Chorus de Apolline verba faciens nominat *κέλαδος ἑπτά-
τόνη λύρα*. Fabulam verò sectatur Callimachus hymno in Delum, cùm ait,
hunc numerum ideo ab Apolline electum, quia matre ipsum pariente mo-
dulantes olores septies Insulam volatu cinxerant. Quoniam verò ex qua-
tuor anni partium æqualiter vibratâ vicissitudine, aut elementorum pro-
portionata mistura, harmonia quædam promanare videtur, Vniuersi scru-
tatrix ; concinnè in Obelisci medio eius rei indicem exsculptam vide-
mus lyram : quemadmodum enim Musicæ vis in eo sita est, vt variæ vo-
cum intensiones remissionesque, sonique tùm acuti, tùm grauis congruen-
ti temporum mensura dispositi in dulcem coëant concordiam ; ita Osir-
is seu Apollo, cœlestis ille Cytharædus, Mundi partes omnes pulsans à
nete ad hypaten, atque ab his ad mesen, reliquasque intermedias chor-
das progrediens, seruata veluti ad numerum temporum symmetria, cali-
da cum frigidis, cum siccis humida consocians, pulcherrimum efficit tem-
peramentum. Nam vt benè Plin. l. 11. c. 49. Solis natura temperandis
intelligitur rebus, vt veriùs in illum quadret, quod de Orpheo apud Cas-
siodorum legimus Var. lect. l. 1. In vnum conuentum contraria vota
collecta sunt, & fidem dicente Lyra omnia sibi aduersa crediderunt. Por-
rò hanc Lyram Orpheus ad tria anni tempora accommodasse videtur,
cùm dicit :

Macrobius.

Sidonius.
Septenarius
numerus.

Euripides.

Callimachus.

Fabula.

Plinius.

Cassiodorus.

Εἰς ὅσας χεῖρας, διεξέταται, διακρίνας
Δωρεὶν εἰς ἑαυτὸν πολυκερὰς ὤρεον αὐτῶν.

Anni tempo-
ra.

Ægyptij an-
num in tres
tantum par-
tes diuidebāt
omisso Au-
tumno.

Diodorus.
Hieron. Alex.
Minerva.

Τριτογένεια

Hoc est, *In infimis seu hypate hyemem, in nete seu supremis æstatem, Ver in do-
rio cantu dyjudices*. Sed cur Autumnum prætermiserit, causa est, quod An-
tiqui Ægyptij, teste Diodoro l. 1. c. 2. triplicem tantummodo anni diui-
sionem statuerint; idcirco tres numero Horas fixerunt, vt benè notat
Hieronymus Aleander in explicatione Tabulæ Solaris; Mineruamque,
sub qua aërem significabant, Τριτογένειαν ideo dictam scribit Diodorus, quod
ter in anno naturam mutat, Vere, Æstate, Hyeme. Afferit quoque idem
Author, existimatum ab Ægyptijs, Osirim & Isidem, Solem videlicet &
Lunam, Τὸν συμπαιῖτα κόσμον διοικεῖν. Ἡέροντας, καὶ αἰζόντας πάντα ἑμείρεσσιν ὡς αἱ ἀστέρες
κινῶσιν τὸν κόσμον ἀπαστρεῖσθαι τῇ δὲ ἐωρινῇ, καὶ θερινῇ, καὶ χειμερινῇ. *Mundum Uniuer-
sum gubernare, nutriendes & augentes omnia, tripartitis temporum inuisibili mo-
tione circuitum perficientibus, Vere scilicet, Æstate, atque Hyeme*. Latini in-
terpres qui hyemis loco Autumnum hic nominauit, pro χειμερινῇ, legisse
videtur ὡρογενῇ in suo exemplari, nisi incuria fuit peccatum. Ad veterem
itaque trium temporum imitationem, tribus chordis instructa fuit Lyra,
ad quam si accedat tetrachordum Terpandri & Orphei, aut, vt Boëtius
vult, Mercurij, ad quatuor vniuersitatis elementa concinnatum; habe-
bimus ἐπὶ τέσσαρδον in epigraphe nostra indicatum; quod typum Vniuersi
suprà diximus, & ordinatissimi mundani concentus symbolum, quo can-
ta Mundi membra ad inuicem ita consonant, vt Mercurius Trismegistus
hanc dissonam concordiam, discordemque rerum omnium consonantiam
contemplans, ausus sit dicere, totum Mundum cum omnibus suis parti-
bus, vel in vnica Musica latere; cuius etiam dicta cum hisce duabus in-
scriptionibus, quas hætenus explicauimus, adeo consentiunt, vt harum
vnicum Authorem ipsummet Mercurium existimem, cuius quidem suis
in libris fidem locupletissimam & indubitatam facit; dum quæcunque
sunt infrà, esse etiam suprà, seu quod est inferius, esse etiam superius pas-
sim asserit, & multa alia, quæ de Sole & Luna parentibus omnium rerum
dicit. Alibi autem hæc ad Mundum archetypum traducit, cum ait; *In
Mundo Angelico seu intellectuali eadem sunt entia, quæ in ista visibili machina,
sed spiritualiter & inuisibiliter; In supremo Mundo Deali ἡγεῖται, increato,
infinito, incomprehensibili, Archetypo, tam Angeli, quàm Mundus, vnum sunt,
& simul, modo diuino perfectissimo*.

De trium
Mundorum
ad se inuicem
comparatione

Mundus hic
visibilis est
ymbra & fi-
gura futuri
Beatorum
status.

Atque ex hoc tam longo discursu apparet, quâ ratione per sublimem
hanc Ægyptiorum sapientiam infima monstrent superna, corporalia de-
clarent intellectualia, per inferiorum & terrestrium naturas, & proprie-
tates, superiorum & cœlestium; siquidem hæc inferiora externa & visi-
bilia exemplaria superiorum notæ, ac inuisibilium interiorum symbola
sunt, quibus nos è temporibus seductorijs manuducimur ad æterna &
spiritualia. Tota creatura & hæc ampla Mundi machina, in qua Crea-
tor inuisibilis se nobis videndum & tangendum exhibet, nihil aliud est,
quàm ymbra Dei, ac figura interni paradisi, illius videlicet intuitus, quo
clarè videntur & intelliguntur creaturæ, quæ sunt Creatoris posteriora
& effe-

& effectus, per quorum cognitionem cognoscitur Creator opifex, & prima causa agens omnia. Creatura enim omnis, ut benè D. Augustinus, à Deo creata est, ut sit in testimonium verbo Creatoris, per quod facta est. Quòd autem in Archetypis omnia continentur inuisibili modo & spiritali, quæ in hoc visibili corporaliter apparent, & quòd omnia ab intra fluant ad compositum, & nil ab extra sumatur; probat & demonstrat ipsum Naturæ lumen ascendendo & descendendo, intrando & exeundo. Tres numerantur Mundi, uti suprà probauimus, tam iuxta Hebræos, quam Aegyptios; Mundus Archetypus per Osiridem, Angelicus per Isidem, per Horum sensibilis hæc Mundi machina repræsentatur; quæ per tres spiritus suprà indicantur, inferiorem, superiorem, & medium ex his compositum, seu harmoniam. Horum porrò Mundorum quisque à superiore regitur, & suarum virium suscipit influxum, ita ut ipse Archetypus & summus Opifex per Angelos, cœlos, stellas, elementa, animalia, plantas, metalla, lapides suæ omnipotentiae virtutes exinde in nos transfundat, in quorum ministerium hæc omnia condidit. Introitus autem vel ascensus fit, quando per scalam Iacob ex infimo tollor ad supremum, ex sensibilibus ad intellectualia, ex creaturis ad ipsum Creatorem ascendendo. Hebræorum *אֵלֶּיךָ* vocant per 50 portas intelligentiarum; gradus sunt seu limites omnium rerum ex primo Genesis capite collecti, quibus ceu symbolis ac notis ad summam rerum omnium cognitionem deducimur. Egressus verò seu descensus fit, ubi ex Deo ad creaturas, ex intellectualibus ad externas formas, à centro ad circumferentiam deuoluimur; ut intueor oculo sensuali, exempli gratia, hunc nucleum pomi, relicta autem corporeitate, recipio me ab externa forma ad interius semen inuisibile, & oculo mentali contemplor totam arborem cum radice, trunca, ramis, furculis, folijs, floribus, fructibus suo tempore per separationem manifestandis complicari; illud semen illa corporalia non ab extra sumit aliunde, sed ex se, & ex suis penetralibus emittit singula. Cùm verò eiusmodi semen sit imago seu umbra Angelicæ substantiæ, & totam molem corpoream arboris intra sua penetralia complicit absque quantitate & qualitate; certè vnicus Angelus complicabit semina omnium rerum intra se multò faciliùs, uti præstantioris, superioris, & excellentioris naturæ. Nam quo quid simplicius, iuxta D. Th. p. 1. eò quoque perfectius, absolutius, & potentius; & quicquid potest potentia inferior, idem potest potentia superior multò perfectiùs & excellentiùs. Quando igitur Angelus mira producit, non extra se illa sumit aliunde, sed ab intra è suis virtutum penetralibus (quia perfecta Dei imago) producit & largitur, quando vult, & quoties vult citra sui diminutionem: Angelus enim omnia secum gerit & habet Angelico & spiritali modo, imò totam Mundi machinam in se complicat, & eum ista omnia hæc inferiora. Cùm ergo Angelus illa possit, negandum non erit, primam & supremam causam, à seipsa existentem, independentem, omnia secum inuisibiliter & spiritaliter in abyssu sua complicare, imò omnia esse in fontali vnitæ simplicissimè; Deus enim centrum & circulus suiipsum in seipso habitans, hoc est, in

Tres Mundi
per Osiridem
Isidem, &
Horum re-
præsentantur.

50 Portæ lu-
cis.

De Angelica
natura.

De Diuina
natura.

abyf-

Quomodo
omnia in om-
nibus sint,

abyſſo infinitudinis (Hebræi אֵין סוף vocant) non ex vlla egentī naturæ neceſſitate, ſed ſola voluntate ſua liberrima, & ex mera bonitate, ob infinitam gloriam ſuam, omnia ex ſuo gremio ceu diuinitatis profundiffimo conceptu & reſeſſu (Hermes dicit, à viſceribus tenebrarum) emittens per Verbum ſuum primò produxit lucem, id eſt, Angelicas ſubſtantias; lucem illam Angelicam conſecuta ſunt aſtra, hæc corpora, ſeu Mundi viſibilis machina ex ſeptem ſphæris & quatuor elementis conſtata, & ſic omnia ſunt in omnibus ſuo modo, & vnum manet in altero, ſicut ſemen in arbore, & arbor in ſemine. Omnia corpora ſeu elementa viſibilia ſunt in aſtris ſeu virtutibus inuiſibilibus, ſeu ſpiritualibus elementis, & aſtra ſeu virtutes ſunt in corporibus. Aſtra ſunt in Angelis, & Angeli ſunt in aſtris. Angeli ſunt in Deo, & Deus in Angelis, ita vt ſemper ſuum ſuperius poſſit eſſe abſque inferiori, non è contra. Cognito itaque Deo, cognoscuntur Angeli; his cognitis cognoscuntur aſtra, id eſt, inuiſibiles rerum virtutes; cognitis hiſce nota erunt omnia creata, ſeu Mundus viſibilis; cognito Mundo viſibili tandem notus erit homo *μικρόκοσμος*, Mundi filius; talis enim eſt filius, qualis pater per omnia. Sic ex viſibilibus deprehendimus inuiſibilia. Sicut igitur in Deo omnia ſunt diuinè, & in Angelis angelicè, ita in Mundo omnia ſunt corporaliter. Quicquid eſt in Mundo viſibili ſenſibiliter in Elementis, id in inuiſibilibus rerum virtutibus eſt ſpiritualiter, & quicquid in his ſpiritualiter, id in Angelis eſt angelicè, in Deo diuinè. Atq; hæc eſt catena illa in ſuperiori epigraphe ab Ægyptijs indicata, ſanè aurea, cœlitus fragilitati noſtræ in terram demiffa, cuius ope per creaturarum ordinem, ab imis ad media, & per hæc extra Mundum ad ipſum rerum Opificem aſcendimus & aſurgimus ad vnum, primum, & ſummum, ad quod tanquam ad deſideratum terminum omnes creaturæ conatu ſuo atque gemitu voluntario tendunt impetu. Omnia igitur ſunt in omnibus; cœlum ſuprà, cœlum infrà; aſtra ſuprà, aſtra infrà; & vt benè Mercurius ſemen eſt arbor complicata, arbor eſt ſemen euolutum & explicatum; vnitas eſt numerus iuxta Platonem complicatus, numerus eſt vnitas euoluta; Angelus eſt aſtra complicata, aſtra ſunt Angelus euolutus; Deus eſt, in quo ceu Archetypo Mundus complicatus eſt diuino modo, Mundus eſt Deus (ſi ita dicere liceat) euolutus; ſic etiam in microſmo quinque ſenſus ſunt in imaginatione, imaginatio in ratione, ratio in mente, mens in Deo; Deus in nullo niſi in ſeipſo. Inferiora itaque videntur in ſuis ſuperioribus, vltima in penultimis, & rurſum priora hiſ ſimiliter in prioribus, aliudque ſemper in alio, quouſque perueniatur ad ſummum. Quod non malè per Lyram ſeptichordam ab Ægyptijs inſinuatū fuit; ab hypate enim ad Neten uſq; per intermedias chordas, & è contra procedentes, tonatim omnia in omnibus admirabili quâdâ harmonia concentuque contineri videmus. Sed hæc hætenus, quæ ideo fuſius explicauimus, vt & ſapientia admirabilis Ægyptiorum, & eorum cum noſtra philoſophandi ratione faciliùs eluceſceret. Beatum enim dicebant illum huius Philoſophiæ gnarum; cauſam dabant, teſte Porphyrio, quia Solem cœleſtem, cœterosque planetas in omnibus inferioribus latere ſentiebant, quo-

quorum virtutibus artis subsidio per ignem seu Chemicâ arte extractis, ad immortalitatem & summam felicitatem peruenire se posse existimabant. Sed de his fortè alibi dabitur dicendi locus.

CAPVT IV.

Quòd omnes hymni Veterum ad Musicam mundanam alluserint, quam qui nosset, eum admirandos effectus eius ope perpetraturum credebant.

VEteres non tantùm Musicæ mundanæ symphoniam pro scopo contemplationis habebant, sed practicâ quoque operatione, eius ope singularum rerum ordines, classes, consensus, dissensusque summo studio inquirebant, nulloque medio faciliùs quàm huius intento se potituros credebant. Hinc in sacrificijs ad normam harmonicarum consonantiarum omnia concinnabant. Et quemadmodum chorda tacta chordam sibi similem mouet, ita actiua passiuus, secundùm harmonicam quandam analogiam adaptando, chordas harmonici & mundani instrumenti pari ratione ad effectus prodigiosos in natura rerum producendos, se moturos credebant. Quod meliori ratione fieri non posse putabant, nisi priùs supremos Mundi præfides, & polychordi mundani pulsatores analogis, ijsque cum primis acceptis rebus, per sacrificia hymnosque sollicitassent; quibus sollicitatis, per continuam veluti quandam chordarum sollicitationem usque ad infimos rerum ordines propagatam, & præ cæteris animæ polychordon ijs motum iri credebant, adeoque animam furore quodam extra se raptam diuinæ auræ harmonia mox inuadi, & inde abdita pandere, futura prædicere, infortunatos rerum euentus aduertere & præcauere, ac demum quæ ad publicam vel priuatam cuiusvis prosperitatem pertinebant, infallibilis fortis necessitatè obtinere. Atque tales fuerunt hymni ab Ægyptijs per hieroglyphicorum Schemata exhibiti, quibus Genium certo alicui rerum naturalium ordini præstitutum per hymnos, sacrificia, & coniurationum supplicationes alliciebant; de quibus tùm in præcedentibus varijs locis actum est, tùm in sequentibus amplè differetur. Tales fuerunt Hymni illi mystici Orphei, mundanarum partium præsidibus, Genijs, Pani, Plutoni, Ioui, Saturno, Apollini, Herculi, Mercurio, Rheæ, Mineræ, Palladi, Hecatæ, Proserpinæ, similibusque Dijs Deabusque inscripti. Ad horum Cytharam, Vates Sacerdos suam summo ingenio adaptabat; & sonus quidem cœlesti harmoniæ analogus fatali quâdam necessitate cytharam promouebat cœlestem, verba verò Genios ad correspondendum sollicitabant. Hinc fieri non posse credebant, quin Genij attracti Vatum votis vndequeque satisfacerent; vt proinde non sine ratione Prisci Orpheum Musicum, Magum, animalia, syluas, atque adeo ipsa saxa Lyre sono magico trahentem produxerint, de quo admodum eleganter Claudianus in præfatione secundi libri de raptu Proserpinæ, his verbis:

Diuinationem in hymnis statuebant Ægyptij.

Mystici Orphei hymni.

Origo fabulosi cantus Orphei.

Tum

*Tum patriæ festo letatus tempore Vates
 Desuetæ repetit fila canora lyre .
 Et residens leni modulatus pectine nervos
 Pollice festino nobile duxit ebur .
 Vir auditus erat, venti sternuntur, & undæ,
 Pigrior astrictis torpuit Hebrus aquis .
 Perrexit Rhodope, sitientes carmina montes,
 Excussit gelidas pronior Ossa niues
 Ardua nudato descendit populus Aemo,
 Et comitem quercum Pinus amica trahit .
 Pyrrhæasque Dei quamvis despexerit artes
 Orphei laurus vocibus apta venit .
 Securum blandi leporem videre Molossi,
 Vicinumque lupo præbuit agna latus .
 Concordes varia ludunt cum Tygride Dama,
 Massylam Cerui non timuere iuam .*

Saxorum at-
 tractio ab
 Orpheo facta
 quid noceat.

Musicæ vis
 inanimis mor-
 talium.

Quæ quidem prodigiosa animalium, Sylvarum, saxorumque attractio
 partim tropologicè, partim allegoricè accipienda est. Notabant enim
 Prisci, maximam Musicæ vim esse in animam, eamque secundum varios
 eius sonos & harmonias mutari, & tanquam ceram, quocunque torqueas,
 sequi; ideo ipsam ἀρχὴ πάντων, siue principium omnium, & ut Psellus in sua
 Musica ait, τὸ Μουσικὸν οἱ πάλαιοι συνέχον ἔπον τοῦ πάν. Præterea videbant can-
 dem Musicam mores posse componere & variare; nihil enim tam facilè
 in animos teneros ac molles influere, quàm varios canendi sonos, quorum
 dici vix potest, quanta sit vis in utramque partem: namque & incitant
 languentes, & languere faciunt excitatos, & tùm remittunt animos, tùm
 contrahunt, ut fusiùs paulò post dicetur. Saxa igitur, sylvas, & animalia,
 id est, homines prorsus insensatos, ferinos & crudelitate immanes, diuino
 Lyre suæ sono attractos ad humanitatem & politicam viuendi rationem
 perduxit. Alij verò dictam attractionem allegoricè intelligunt. Cùm
 enim, aiunt, Orpheus insignis esset Astrologus, & Musicus, utramque ar-
 tem perfectissimè callens, ita opportunè temperabat & miscebat sonos, ut
 cœlestium syderum, quam optimè ipse intelligebat, imitaretur harmo-
 niam, eorumq; omnem in se traheret ac deuocaret influxum, atque vim;
 quâ fretus, quæcunque vellet, pulsando ciceret ac deliniret. Nonnulli
 quoque subiungunt, quòd cùm optimè nôset, quâ proportionè, & quo
 concentu vnumquodque esset à natura constitutum, compositumque, cui-
 que stellæ pareret, essetque subiectum, musicales rationes eisdem accom-
 modans, & stellis earum, ad motum alliceret inanimata per vim stellarum,
 quam in illis latentem externâ suâ harmoniâ quasi produceret; non se-
 cùs ac ferrum ex silice latentem ignem excutit, vel flammam flatus folliis
 abditam prodit; sunt enim in omnibus rebus quidam veluti latentes
 igniculi, atque semina harmoniæ siue sensus, adeo ut vel ipsum Deum Ve-
 teres dicerent ἀρμονίαν πάντων.

Nescio fanè, quæ occulta, & hucusque impenetrata vis naturæ motui inest, quo id in alio posse videmus, quod ipse facit; quod non in extrinseco tantum corporis motu contingit, sed & potissimum eo in motu, qui linguæ officio fit in verba & cantus prorumpentis. Videmus enim vel vnum cantantem, ad idem alios faciendum occultâ quâdam vi (sive id metu, ut in panico timore perculsis, siue instinctu lætitiæ, ut in saltantibus contingit) excitare: quod cum in alijs motibus fiat, certè maximè locum habet in vocibus humanis. Vox enim humana cum nihil aliud sit, quàm artificiosus quidam motus linguæ iuxta intentionem hominis ad aliquid significandum formatus, prorsus id in alijs facere videmus; quod ipse præstat. Experientia enim docuit, vnum cantillantem, vel plangentem, vel sibilantem, aut etiam oscitantem, ad idem faciendum alios excitare. Quod cum verum sit in sonis vocibusque etiam rudibus impolitisque, certè multò magis in concinno verborum vocumque contextu verificabitur. Notarunt hanc abditam naturæ vim à principio primævæ sapientiæ Magistri; hinc laudes Deorum immortalium non quolibet fortuito verborum contextu concinnabant, sed vinculis etiam iniectis Orationes suas harmonicâ quâdam mensurâ ita constringebant, ut ipsa verborum mensura internis animi affectibus præcisè congrueret; ut vel hinc prima quædam sacræ Poëseos rudimenta agnoscas, quæ uti tunc, ita nullo non tempore nescio quid diuinum apud posteros obtinuit in animis hominum: nam hæc non tantum Genios, Deosque sympathicâ quâdam alteratione sibi vicinos sistere; sed & hominum animos in quodcunque mutare se posse, credebant. Quæ omnia tam præclare πολυδιδασκαλῆς ille docet Horatius, ut ad eius verba nihil aliud adiungi posse videatur.

Vox humana
ad imitandū
prouocat.

*Aut prodesse volunt, aut delectare Poëtæ,
Aut simul & iucunda, & idonea dicere vitæ.
Siluestres homines, sacer interpresque Deorum
Cædibus, & victu fædo deterruit Orpheus:
Dictus ab hoc lenire Tygres, rapidosq; Leones.
Dictus & Amphion Thebæ conditor arcis
Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quò vellet. fuit hæc sapientia quondam:
Publica priuatis secernere, sacra profanis:
Concubitu prohibere vago: dare iura Maritis:
Oppida moliri: leges incidere ligno.
Sic honor, & nomen diuinis Vatribus, atque
Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
Tyrtæusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictæ per carmina sortes,
Et vitæ monstrata via est, & gratia Regum
Pærijs tentata modis, ludusque repertus.*

Quo sensu
olim Poetæ
feras & saxa
traxerint.

Certè hanc diuinam & impenetrabilem vim, ut cum Platone loquar,

originem suam non habere, nisi à motu harmonico, alibi fusiùs declarauimus; præsertim si is internis animi affectibus commensuratur respondeat; commensuratus autem correspondebit, si per breuitatem, aut longitudinem syllabarum in aptas harmoniosasque periodos deducta stringatur Oratio, siue quod idem est, celeres animi motus, celer & velox sequatur mensura, tardos tarda. Et quamuis hæc in Metrica seu Rhythmica arte vim mirificam possidet, certè multò maiorem in Musica Poësi siue Rhythmica energiam habere, compertum est; illam enim huic coniunctam, veluti omnibus numeris completam, prodigiosos prorsùs effectus in animis hominum obtinere, infinita propè Historicorum monumenta testantur. Est enim, vt paulò antè quoque dixi, nescio quid inter animum nostrum, motusque harmonicos & Rhythmicos sympathicum, vt simul ac auribus metrica harmonia sistitur, mens varijs agitata affectibus, nunc gaudij, modò amoris, nunc mœroris, compassionis, iræ, gemitus, aliaque pathematum indicia præbeat; quæ tantum subinde incrementum habet, vt mens internis animi claustris contineri nescia, externa quoque membra ad actus pathemati respondentes excitet. Verùm cùm hæc fusè in Arte nostra Magnetica lib. III. de Magnetismo Musicæ & Tarantismo ostenderimus, eò Lectorem remittimus.

Atque hæc sunt, quæ de Musica hieroglyphica dicenda existimaui-
mus; qui plura huius materiæ desiderat, consulat librum decimum Mu-
surgicæ nostræ vniuersalis, qui intitulatur Decachordon naturæ;
ibi enim de multis alijs quæ circa hanc materiam desiderari
possunt, ex professo tractatum reperiet.



S E C T I O IV.

Astrologia Aegyptiorum & Chaldaeorum
hieroglyphica.

CELSSISSIMO S. R. IMPERII PRINCIPI

AC DOMINO, DOMINO

VVAICARDO AB AVRSPERG.

Supremo Aulæ FERD. IV. Romanorum Regis Præ-
fecto, nec non S. C. Mai. intimo Confiliario.

A V T H O R S. P. D.



VM ea munera, quibus humanum genus Deus Opt. Max. liberalissimè honestatum voluit, mecum altius pondero, in eam ducor opinionem, ut flagranti literarum studio, & exquisitâ doctrinæ & sapientiæ culturâ nullum maius reperiri posse existimem; præstantissimum sanè siue mores erudiendos, siue Rempubl. benè beateq; administrandam species, præsidium. Hoc idem Romæ quandam, Celsissime Princeps, non solum Te sensisse memini, sed mox ac in Imperij bonum Patriæ Tux restitutus es, eam summo illo & innato Tibi consilij & prudentiæ vigore, nec non politissimarum artium institutione nominis existimationem peperisti, ut non duntaxat earum ope fretus, ingentes ad recta vitæ instituta progressus Te fecisse comproba-ueris, sed & eos Tibi aditus aperueris, è quibus letos & vberimos fructus in Imperij emolumentum quondam redundaturos omnes sperent. Quam quidem spem atque expectationem optatus fortune successus (dum non ita pridem à Magno Cæsare FERDINANDO III. summo omnium applausu & congratulatione in S. R. Imperij Principem assumptus es) abundè confirmavit & auxit; ut proinde commoda, quæ ex tanta Tua fortuna & amplitudine omninò maxima sperabamus, longè maiori nos iam consecuturos fateamur. Cum itaq; ego non solum huius publicæ lætitiæ particeps, sed etiam priuatim humanitatis & propensi in me animi Tui probè mihi conscius sim; ingratus omninò videri possim, si meam erga Te observantiam non insigni aliquo testimonio comprobem. Quamobrem hoc præsens de Astrologia Aegyptiorum argumentum glorioso nominis Tui splendore inscribendum duxi. Quod quidem pro solita humanitate ita Te accepturum, ut meum, sed Tibi debitum; ita defensurum, ut Tuum, sed à me profectum, confido. Vale S. R. Imperij decus, & cui olim fauisti, eidem porro fanere non cesses.

S E C T I O IV.

P R O O E M I V M.



DUPLICEM in hac Sectione celestium rerum scientiam Ægyptijs vsitatam proponemus; quarum prior Astronomia erit motuum celestium, temporumq; exploratrix; altera Astrologia fatalium euentuum ab astris dependentium, fortunarum singulis constitutarum decreta pandens. Vtriusque differentia hæc vna est, quod illa multum metiatur, hæc mentiatur multum. De Astrologia primum dicetur; postea quoque de ea potissimum Astronomie parte, quam Computatricem vocant, quantum ingenij vires permittent, differemus. Quæ antequam aggrediar, protestor coram Deo, & sancta cælorum curia, nihil me saluberrimis legibus à Sacrosancta Romana Ecclesia constitutis, contrarium asserturum, sed nudi Oedipi seu Interpretis tantum in reconditissimarum rerum adductione officium me facturum; neque vllam me tam ruinosæ facultati fidem habere, quisq; sibi persuaheat. Dum enim Astrologiam nomino, non eam intelligo, quæ siderum moles & motus mathematico ratiocinio metitur, artem certè nobilem, & suis meritis honestissimam, auctoritateq; hominum doctissimorum nullo non tempore maxime comprobata; sed eam quæ ex sideribus euentura pronunciat, arbitrio humano vim infert, legibus quæ civilibus, quæ pontificijs interdictam, irrisam à Philosophis, cultam à circulatoribus, optimo cuique prudentissimoq; suspectam. De qua quidem ego, tum rationibus mixtus, tum præiudicijs hominum sapientissimorum, nihil dubitarem affirmare, non esse inter artes præstigiolas, quæ aut plus fallat credulos imperitosque, aut quæ persuasis fallendo plus noceat; tantò reliquis superstitionibus exitialis, quantò propius ad veritatem accedere visa est. Fuit hæc primum nata in Ægypto & Chaldaea, educata in Græcia, adoleuit in Romano Imperio, vnde & radices suas in omnes Mundi partes traduxit, tantò infaustiori euentu, quantò maiora damna Regum, Cesarumq; sceptris intulit. Et cum ex malo coruo malum ouum natum sit, quid ex tam perniciofa tantarum superstitionum radice bonum, quid fructuosum nasci possit, non video. Præfert hæc primò quidem fronte & eminè, nescio quam sapientiæ speciem habitumque, & si cominùs eam consideraris, nihil nisi insanie aspidem in sinu fouere reperias, quam exactius trutinatam, veluti quandam lernam, & sub aperta luce fallaciam tenebrarum abomineris. Ostentat procul cælum & planetas, unde facile credas in tam sublimi, tam lucido spectaculo nihil non posse verissime prævideri: mox ubi attentius exploraris, videbis sublimem adeo esse speculum, ut terrenarum rerum imagines illuc penetrare minimè possint; ita lucidum, ut ad eius fulgorem nostræ caliget caducitatis infirmitas: tum si propius accesseris, videbis intexta illius peplo pro cælestibus portentosarum imaginum monstra, & mira stellarum in exotica animalia, transformatarum spectacula; verbo, plenum fabulis cælum, imò pro vero cælo commentitium cælum non à Deo factum, sed ab Astrologis fictum cum stupore intueberis. Mirum est quàm per caligines istas & nebulas oculis imperitia offusis, & speciosam, & venerabilem, & serie plenam auctoritatis imaginem sui representet. Libros Astrologorum anilibus figmentis, vesanisque malefactorum hominum

Authoris protestatio in Astrologiæ Ægyptiacæ interpretationem.

Astrologia perniciofa & varia.

nam deliramentis plerumque ita confarctos reperias, ut maioremne risus, an veritatis acquirendae occasionem inde reportes, dispici vix possit. Quas ubi tenebras & praestigia rectae rationis radio, & diligenti tractationis amussi discussis, videbis nihil in libris libratum, in authoribus nullam auctoritatem, in rationibus nihil rationale, in experimento nil consonum, nil constans, nil verum, nil credibile, nil solidum, sed pugnantia inuicem, falsa, vana, ridicula; ut vix credas, qui scripserunt, fidem adhibuisse his, quae scribebant. Habebant Veteres Astrologiam superstitionibus innumeris mirè contaminatam, & diabolicis illusionibus maximè expositam; quam Arabes sui iuris factam summo cultu prosecuti sunt; ab his aliqui Latini tanta eam insaniam in hunc diem prosequuntur, ut non dicam quae naturale humani corporis temperamentum concernunt, eidem subijciant, sed detestabili quodam ausu & temeritate ea quaeque, quae ad supernaturalia spectant, eidem attribuere non verecundentur. Vix hodierno die artem damnatam, potissimum quae polymantiam seu diuinatoriae facultatis arcana continent, reperias, cuius sibi partem non vendicet Astrologia iudiciaria, uti in contextu huius tractatus videbitur. Harum itaque vanitatum radices, ut luculentius ostendantur, ab Aegyptiorum Astrologia prima dissertationis meae ducam exordia, ut quam ex abominanda totius idololatriae officina illa prodièrit, Astrologi nostri temporis videant, & melius sapere discant; sanctè siquidem affirmare ausim, omnem Astrologiam iudiciariam praesentem, quam apotelesmaticam & consultoriam vocant, occultum priscæ Aegyptiorum Astrologiae implicatum iam tunc cum Daemonibus fœdus, pactum in hunc usque diem retinere; quod ex sequenti discursu passim liquebit. Sed quoniam singula suis locis refutanda reseruauimus, ne tempus fusioribus ambagibus teramus, negotium tandem ordiamur.

ÆGYPTIORVM ASTROLOGIÆ

Pars Prima.

CAPVT I.

De Astrologiae Origine, & progressu apud Aegyptios.



ACHILLES Statius in sua Ilagoge, hanc Astronomiæ inuentionem Aegyptijs attribuit his verbis: Αἰγυπτίους λόγῳ ἔχθ' ὀρώ-
 τες ὁρᾷεντες ὡς καὶ τὸ γινώσκειν καὶ τὸ ἐμπνεῖν τοῖς ἐξῆς ἐν σπλάγ-
 χισιν αἰαγεῖσθαι. Aegyptios ferunt, primos omnium tam cælum, quam
 terram esse dimensos, eiusque rei scientiam columnis incisam ad poster os propagasse.
 Verum ante diluuium viguisse Astrologiam, Arabes unanimi Orientalium
 consensu testantur. Ita Gelaldinus in principio suæ historiæ, vide Obel.
 Pamphil. fol. 5. lin. 29. Adam instruxit filium suum Seth, & fuit in illo, &
 in filijs suis Prophetia, & deduxit Deus super ipsum viginti nouem paginas, &
 successit ei filius eius Kainan, & Kainan Mahaliel, & Mahaliel filius eius Ia-
 red, & accepit instructionem ab eo, & docuit eam omnes scientias & historias,
 quæ

Achilles
Statius.

Gelaldinus
M. S. in prin-
cipio historiæ.

Libri 7 Seth
attributi.

Ioseph. Flav.

Filij Seth co-
lumnis com-
mittunt fide-
ralem scien-
tiam.

Scriptura
Seth de stella
apparitura
in ortu Mes-
sæ.

Cassianus.

Cham im-
pius res piæ
traditas ad
vsum profa-
num conuer-
tit.

Quomodo li-
bri ante dilu-
vium ad po-
steros post di-
luvium tra-
ducti sint.

quæ erant futura in Mundo, & exercuit Astronomiam, quam & didicit ex li-
bris, quos tradidit ipsi Adam pater eius, super eum pax. Quod si verum est,
nemo sibi persuadeat, Adamum Astrologiam illam, quam in Præfatione
descripsimus, posteris suis, artem videlicet perniciosam, sed Astronomiam,
facultatem illam temporum diuisioni aptam, humano generi pernecessa-
riam tradidisse; atque hanc ad Seth, filiosque, vsque ad Henoch, & tan-
dem ad Noëmi filios continuâ traditione propagatam incontaminatam,
quidem peruenisse, at à Kanaitis, & Chamo studioso eorundem dogma-
tum exploratore miris modis corruptam, in manifestam tandem super-
stitionem deuenisse. Porro ab Adamo literarum, scriptionisque inuen-
tum ad Sethum deuolutum est (cuius libri, etsi inter apocryphos numeren-
tur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monu-
menta volat) vnde illum aliqua iussu patris scripta re ipsa tradidisse veri-
simile est, vt in Obelisco quoque Pamphilio diximus, ex quo etiam alia
nonnulla transcribere placuit. Scripsisse autem illum libros septem, in
primo Panarij recitat Epiphanius, atque à Gnosticis Sethianis Archonti-
cis falsò suppositos esse probat. Occasionem autem huius figmenti ac-
cepisse videntur ex eo, quòd, vt refert Iosephus lib. 1. Antiqu. filij Seth
fideralem scientiam ad cœlestium rerum cognitionem excogitarunt; &
cùm scirent prædixisse Adamum duos vniuersales rerum interitus, alte-
rum incendio, alterum diluuiò; veriti ne inuenta sua penitus perirent,
excitatis duabus columnis, lapidea, & lateritia, vtrique sua inuenta inscri-
pserunt: vt si lateritiam diluuiò deleri contingeret, lapidea superstes
hominibus discendi copiam faceret; & illa, quæ ex lapide fuerat extru-
cta, per ignem pereunte, lateritia restaret. Has refert Iosephus, suis ad-
huc temporibus in Asia extitisse. Author Operis imperfecti in Matthæum
exponens illud: *Vidimus stellam eius in Oriente.* meminit cuiusdam Scri-
pturæ Seth de Stella apparitura in ortu Messæ his verbis: *Audiui aliquos
referentes de quadam Scriptura gentis cuiusdam sitæ in ipso principio Orientis
iuxta Oceanum, apud quos ferebatur Scriptura quædam inscripta nomine Seth de
Stella apparitura in ortu Messæ, quæ per generationes studiosorum hominum, pa-
tribus referentibus filijs suis, habebatur deducta.* Cassianus verò collatione 8.
cap. 21. introducit Serenum Abbatem dicentem: *Scientiam omnium na-
turarum per successiones generationum, semen Seth ex paterna vsque ab ipso Ada-
mo traditione suscipiens, donec diuisum à sacrilega propagine Cham perdurauit,
quemadmodum sanctè præceperat, ita etiam per utilitatem vite communis exer-
cuit. Cùm verò fuisset impiæ generationi permissum, ad res profanas & noxias,
quæ piæ didicerat, instinctu quodam demonum deriuauit, curiosasq; ex ea maleficio-
rum artes atque præstigia, magicasque superstitiones audacter instituit, docens
posteror suos, vt sacra illa culturâ diuini nominis derelictâ, vel elementa
hæc, vel ignem, vel aëreos Demones venerarentur & colerent. Hæc igitur
curiosarum rerum notitia quomodo diluuiò non perierit, ac superuenientibus
secus innotuerit, perstringendum breuiter puto. Quantum itaque antiquæ tradi-
tiones ferunt, Cham filius Noë, qui superstitionibus illis, & sacrilegis artibus in-
fectus fuit, sciens nullum se posse super his librum in Arcam prorsus inferre, in qua
erat*

erat vnà cum patre iusto ac sanctis fratribus ingressurus, scelestas artes, ac profana commenta diuersorum metallorum laminis, quæ scilicet aquarum non corrumpere-
rentur iniuriâ, & durissimis lapidibus insculpsit; quæ diluuiio peracto, eadem quâ
ille celauerat, curiositate perquirens, sacrilegiorum & perpetuæ nequitie semina-
rium transmisit in posteros. Hæc itaque ratione illa opinio vulgi, quâ credunt,
Angelos maleficia hominibus tradidisse, in veritate completa est. Hæc ille. Huic
congruunt, quæ S. Augustinus lib. 18. de ciuit. Dei; & Petrus Comestor
recitat de quatuordecim columnis, septem æreis, & totidem lateritijs, ar-
tium scientiarumque Canonibus insignitis, à Chamo Noëmi filio erectis.
Epiphanius in Panario suo mentionem quoque facit certi libri intitulati,
Reuelatio Adæ, quando Deus immisit soporem in illum; & S. Augustinus
contra Faustum meminit certi libri Genealogiæ filiorum Adæ, vti & pœ-
nitentiæ Adam; qui tamen à Papa Gelasio in numerum Apocryphorum
sunt relati.

S. Augustinus.
Petrus Comestor.
14 Columnæ
à Chamo ere-
ctæ, in quib-
us doctrinâ
traditam ex-
hibuit.
Epiphanius.
Liber intitu-
latus, *Revela-
tio Adæ*.

Thomas Torquemade in suo Hexamero ait S. Thomam Aquinatem
libro de Ente & Essentia alterius cuiusdam Codicis meminisse ab ipso
Abele compositi, scriptique in lingua Hebraica de omnibus & singulis
mundanarum rerum virtutibus; siquidem Protoplastum præfagum Mun-
di per diluuium perituri, ne artes & scientiæ vnà cum humano genere,
perirent, laminis faxeis incisas cistæ lateritiæ contra aquarum vim inclu-
sisse, vt ea inuenta apertaue filij posteri haberent, quo imbuerentur;
Mercurium tandem Trismegistum illum Codicem suis temporibus inue-
nisse, indeque scientiam illam rerum omnium mirabilem, quam in operi-
bus eius etiamnum veluti scintillis relucens videmus, hausisse; imò
S. Thomam hosce libros vidisse, legisse, eiusque libri vsu multa admiran-
da præstitisse refert. Verùm cum hæc omnia summo studio in Bibliothe-
ca S. Thomæ Neapoli, vbi dicebatur esse exemplar de Ente & Essentia,
quòd de hisce & similibus tractaret, inquisiuerim, nec tamen quicquam
inde inuenire potuerim, meritò multis rationibus conuictus, inania & va-
na Astrologorum superstitiosorumque hominum commenta esse iudica-
ui. Si enim S. Thomas illos legit, quæritur quâ linguâ? aut quo chara-
ctere genere scriptos legerit? Constat autem, dictum Sanctum præter
Latinam, alterius doctrinalis linguæ vix singularem notitiam habuisse.
Quicquid sit, etsi citati libri passim apocryphi habeantur; verisimile
tamen est, hosce primos Patres suarum inuentionum monumenta, quali-
cunque in materia exarata, posteris reliquisse, quæ tamen successu tem-
porum perdita, præter famam, traditionemque posteris nihil reliquerint;
loco autem eorum postea à curiosis Scriptoribus, rebus suis ex tam vetu-
sta scriptione auctoritatem conciliare cupientibus, fictè hosce, quos cita-
uimus, apocryphos substitutos esse. Verùm haud quamquam Lectori in-
gratum me facturum existimaui, si verba dicta hoc loco apponam, vt Tor-
quemade ait, ex dicto Opusculo S. Thomæ de Ente & Essentia deprom-
pta.

Thomas Tor-
quemade.

Sed quoniam multi Philosophorum & Astrologorum antiquorum posuerunt, supercælestia esse animata, & hoc ideò, quòd videbant effectus suos quasi rationales
S. Th. l. de ente & essentia, suppositiui.
circa

Abelis liber
mirabilis scri-
pturæ & ma-
teriz.
Hermes eum
post diluviū
inuenit.

Auri confe-
ctio phanta-
stica.

Ridicula de
potentiā Si-
gillorum pla-
netariorum.

Aliud super-
sticiosū n-
Telefma.

Franguntur
vasa vi Tele-
smatis.

Telefma ridi-
culum, quod
ex ignorante
facit sapientē.

Astrologia à
Cham pro-
pagata.

circa inferiora; videbatur enim eis, quod per ipsa operabantur mala & bona for-
tuita in terra; sed quantumcunque habeant effectus mirabiles & stupendos, non
tamen propter hoc habent animas, sed habent intelligentiam mouentem & regen-
tem, ipsa tamen non est forma ipsorum, quia aliam formam habent, per quam cum
materia habent esse, siue in materia. Sed quantumcunque per rationem & fidem
hoc credam, tamen hæc operatio in me valde operata fuit, cum vidi librum quendam
antiquissimum mirabilis materiae, & mirabilis effectus, editum ab Abel filio Ade,
quem Cain interfecit, qui sciens diluuium venturum, posuit dictum librum in
quodam lapide optimè sigillato. Hermes vero post diluuium inuenit lapidem, ac
fregit, & dictum librum, in quo imagines septem planetarum inuenit; unde in
ipso libro ponit nomina Intelligentiarum regentium ipsos planetas, & posuit septem
Intelligentias, & nomen Intelligentie mouentis ipsum primum cælum. Hæc igi-
tur nomina sunt tantæ efficaciz, vt si imaginem feceris secundum diuersitatem plane-
tarum in signis diuersis sub diuersis faciebus existentibus, nomenque dicti Planetæ
sub sua imagine, voluntatem tuam in omnibus exequeris; ibi docet facere imagi-
nem, cum qua si tetigeris omne metallum, aurum fiet; ibi etiam docet facere ima-
ginem, vt ille, pro quo facta fuerit, non potest esse; quin sit Rex, aut Prelatus:
& quasi de omnibus fortunis, bonis & malis idem docet; non tamen probaui
imagines, nisi vnā, quia cum multitudo equorum manē transiret ad aquam, non
permittentes me dormire, & me infestarent, quodam die feci imaginem secundum
quod ibi precipitur, & sepeliui eam in curritorio illo, ex tunc nullus equus transi-
re potuit, sed cum perueniebat ad illum locum, ubi erat imago, non poterat transi-
re, quantumcunque stimulabatur; itaque habuerunt mutare vias, & propter ex-
perimentum didici esse veras alias. Narrauit mihi etiam quidam, qui fecerat ima-
ginem de stanno secundum quod in illo libro precipitur, Luna existente sub secun-
da facie Aquarij non retrogrado, scilicet tardo cursu, scripsit nomen Domini siue
Intelligentie Lunæ, & fecit illa quæ erant necessaria sub Intelligentia Lunæ, &
scribebat quæ erant necessaria ad imaginem secundum quod precipitur, & volens
deridere puellas cuiusdam Oppidi, & omnes vrcei & vasa, quæ tangebant aqua,
frangebantur. Sunt etiam ibi imagines quædam, ex quibus scientia datur ex ir-
radiatione quadam illius Intelligentie sub qua fit, quæ quasi subito deputatur; ita-
que de ignorante fit sapiens. Ex quo quidem patet, quod corpora supercælestia
à formis suis has stupendas & mirandas influentias non habeant, sed potius ab In-
telligentijs requirentibus ipsam. Ex quo sequitur corpora supercælestia non esse
animata, quantumcunque influant corpora quasi rationalia & animata. Hæc
ex mente Torquemade S. Thomas.

Estne possibile Thomam Aquinatem, Virum adeo Sanctum, perspi-
cacem, & diuinā quādam vi pollentem, tam à veritate consona, tam
impia asseruisse? Credat hæc qui volet; ego omnia dicta meras astro-
logorum fabulas, & sub Sancti viri nomine ad nonnullam illis authorita-
tem conciliandam conficta esse, securus assero; cum dicta in libro de Ente
& Essentiā, qui Neapoli dicebatur exstare, tametsi summo studio inquisita
reperire tamen non licuerit, vt dixi suprā.

Porro Cham siue Zoroaster Astrologiam & Magiam, quam ante
diluuium à Kainitis studiosè didicerat, post diluuium non minori studio
pro-

propagauit. Nam & filios suos Chus & Mesraim, & hi filios nepotesque in eadem instituentes, paulatim totum Mundum abominabili doctrinæ generere refererunt; quæ omnia vti copiosis auctoritatibus tum in secunda Classe superius, tum in cap. 1. & 2. lib. 1. Obelisci Pamphilij comprobata sunt, ita diutius his immorari nolui. Durauit hæc Astrologia aliquantulum rudis adhuc quidem & in cunis vagiens, nullo ordine & methodo comprehensa, sed execrandis superstitionibus, & magicis idololatriisq; operationibus subiecta, humanum genus pedetentim inficiebat; donec Hermes, verè Trismegistus, Mundo natus, tot fucis fallaciisque & imposturis, quibus gentis suæ progeniem miserè inescatam videbat, modum statuens, falsa à veris, quantum naturæ lumen illi suggererat, seperans, nouam Astrologiam fundaret, atque superstitiosis machinationibus temulentos mortaliū animos ad sobrietatem reuocaret; hoc vnicum satagens, vt disciplinas iuxta piam prædecessorum Patrum, potissimum Enoch primi Idris, siue Hermetis primi, cuius & nomen sibi imposuit, intentionem, quæ ad veri Dei notitiam cultumque dirigebatur, disponderet. Multa autem Mercurium Trismegistum à primo Hermete & Idris Noëmicæ propaginis traditione hausisse, omnes ferè Orientales asserunt. Primum enim literarum, & Astronomiæ inuentorem ponit Codex intitulatus, *Domus Melchisedech*, quem in Obelisco Pamphilio fol. 23. allegarum vide. Ahmed quoque Ben Ioseph Altiphasi apud Gelaldinum, Henochum primum ponit Adris siue Hermetem, tum aliarum scientiarum, tum Astronomiæ potissimum cultorem, quem vide citato loco; quæ & Vaab Chronista Arabum testatur: Hermetem verò secundum siue Trismegistum eum fuisse, qui doctrinam ab Hermete primo Henoch traditam, & à Chamo mirè deprauatam suæ restituit integritati, à quo deinde tota posteritas sua desumpserit. ita Gelaldinus Arabs de Sapientibus Ægypti; cuius verba cum in Obelisco Pamphilio allegauerimus, hic Latina tantum apponere visum fuit. *Tempore Abrahæ fuit in Ægypto Hermes, ipse Idris secundus, & ipse Trismegistus, qui Propheta, Rex, & Philosophus, & is qui docuit scientiam metallorum, Alchimiam practicam, Astrologiam magicam, scientiam spirituum, & apotelesmatum, & secreta naturæ; à quo deinde Pythagoras, Empedocles, Archilaus, Socrates, Plato, & Aristoteles sua desumpserunt.* Mercurius itaque Trismegistus primus fuit, qui Astronomiam suis legibus stabilitam, postero Mundo communicauit; hic primus annum in 365 dies diuisit, hic Zodiacum in sua distribuit duodecim dodecatemoria, hic tum signorum, tum planetarum characteres inuenit, cæteraque quæ cælestis doctrina circa 48 Constellationes docet, teste Platone, Iamblichō, Porphyrio ordinauit; & Manilius suo veluti calculo his verbis lib. 1. Astronomicon comprobat.

Trismegistus.
Astrologiam
à multis illi-
citis expur-
gavit.

Trismegistus.
Astrologiam
hausit ab He-
noch siue
Idris primo.

Abmid.

Vaab Chron-
ista.

Hermes se-
cundus Idris.

Gelaldinus.

Hermes
Astrologiam
legibus astrin-
git.

Manilius.

*Tu Princeps, Authorq; sacri, Cyllenie, tanti:
Per te iam cælum in terris, iam sidera nota,
Quem primum infernis licuit cognoscere terris
Munera cælestium; quis enim condentibus astris
Clepsisset furto Mundum. &c.*

T

Quæ

Iosephus Scaliger.

Quæ verba Scaliger sic explicat: Tu, inquit, Mercuri Author es tanti sacri ad duo altaria obeundi, carminis scilicet, & rerum; vel potius, tu tanti arcani Author es. Nam sacrum etiam ætῆρ τῶν μυστικῶν. Tu enim primus repertor Astronomiæ in terris. Neque enim homines soli per se id adepti fuissent, nisi ipsis Dijs monstrantibus. Ægyptios Astronomiam didicisse docente Mercurio, omnes libri loquuntur. Cai propterea Ægyptij diuinos honores habuerunt, & primum Mensem Thoth cognominem Mercurio fecerunt; nam Thoth seu Tat est Mercurius.

Iul. Firmicus

Quæ consentiunt opinioni Firmici, ita differentis: Mundi itaque genituram hanc esse voluerunt, secuti Æsculapium & Anubin, quibus potentissimum Mercurij Numen istius scientiæ secreta commisit. Huc pertinent quoque, quæ de Mercurio Trismegisto differit l. i. c. 6.

Lactantius, Plaro.

Lactantius Firmianus; & Plato confirmat his verbis in Phædro: Audivi equidem, inquit, circa Naucraticum Ægypti priscorum quendam Indigetum Deorum extitisse, cui dicata sit avis, quam Ibin vocant, Dæmoni autem ipse nomen esse Theut; hunc primum & numerum, & numeri computationem inuensse, & Geometriam, & Astronomiam, talorum lusus, & aleæ ludos, & literas; Aristoteles Astronomiam quoque Ægyptijs & Babylonijs attribuit his verbis: Αἰγυπτίους καὶ Βαβυλωνίους παρὰ αὐτὸν πολὺς πρῶτος ἔχοντες αἰεὶ ἐκείνην τὴν ἀρετὴν. Ægyptij verò & Babylonij, à quibus multas notitias habemus de singulis astris.

Aristoteles.

Quare autem Ægyptij plurimum illis disciplinis valuerint, Ptolomæus & ipse homo Ægyptius causam reddit his verbis: Ὅτι μᾶλλον συναινεῖται τοῖς Αὐτοῖς, καὶ τὰ τῶν Ἑρμῆ, διότι περὶ ἀστρονομικῶν, καὶ συνειρημένων, καὶ ὅλας ἰκανὰ αἰεὶ τὰ μαθηματικά. Βαβυλώνιοι δὲ ὅτι τῇ παρὰ τὸν Ἑρμῆ συναινεῖται, διὸ καὶ παρὰ αὐτοῖς τὸ μαθηματικόν, καὶ ἀστρονομικὸν τὴν ἀσέβειαν συνειρημένον.

Ptolomæus.

Quod maxime cohabitant & subsunt signa Geminorum & domui Mercurij, ideo speculatiui & assidui, prorsus ad mathematica facti; Babylonij verò cum Virgini & Mercurio subsint, ideo ab ipsis Mathematicum studium, & observatorium astrorum maxime colitur. Ab illis deinde Eudoxus Astronomiam acceptam ad populares suos; ab his suis compopularibus Berofus Chaldæus Genethliologiam ad Græcos, teste Vitruvio, traduxit. Certè Compilator in vitam librosque Porphyrij, meminit ex fragmentis quibusdam Porphyrij, à mille nongentis annis Astronomicas Ægyptiorum & Babyloniorum observationes in usu fuisse; qui quidem anni recte videntur congruere temporibus Abrahæ, quibus & Hermes noster vigeat. His quidem ostensis, iam quomodo Mercurius, aut quisquis alius huius disciplinæ inuentor, in tantorum arcanorum cœlestium notitiam peruenerit, & quænam prima fuerit cœlestium motuum Systasis, aperiamus.

Observationes Astronomicæ Ægyptijs & Babylonijs 1900 annis in usu.

Suppono primò, terram Ægypti omnium terrarum, ob nubium, pluiarumque perpetuam proscriptionem, observationi stellarum fuisse apertissimam; cui accedebat perpetua sereni cœli facies, noctesque innoxie; vnde ex perpetuo stellarum intuitu, exercitusque cœlestis contemplatione, paulatim in reconditam siderum cognitionem, potissimum observationum à prædecessoribus traditarum, quibus suas conferebant, adiumento peruenerunt.

Ægyptus Astronomicæ exercendæ apertissima.

Suppono secundò ex ijs, quæ in Obelisco Pamphilio varijs in locis tradidi, Mercurium Trismegistum, omnium mortalium cæ ætate, siue im-

Hermetis ingenium immentum.

men-

mensam ingenij capacitatem, siue omnem rerum reconditarum scientiam, siue denique suæ apud posteros propagandæ gloriæ, benèque de humano genere merendi desiderium spectes, fuisse primum. Hic enim, vt suprâ docuimus, Astronomiæ leges, quas ab Enocho per Noëmicæ stirpis propagationem, traditione acceperat, ad incudem reuocans, nihil non egit, vt Veterum in Astronomicis Canonibus veritatem, propriæ obseruationis experimento exploraret, exploratam ad eam perfectionem, quam rudia illa tempora permittebant, reduceret.

His suppositis, Dico Mercurium primò cœlum in duodecim signa, particularibus in eum finem characteribus adinuentis, diuississe; annum in 365 dies partitum esse, planetarum motus primùm detexisse, & similia, de quibus in sequentibus vberrimè differetur. Quod quâ ratione peregerit, dicendum restat.

Primò enim verisimile est, eum vniuersam cœlorum machinam duobus polis circumuolutam primò obseruasse, ad cuius exemplar sphœram armillarem eum adinuenisse Aratus Author est, cursus cœlorum sphœræque repertor. Vnde hieroglyphicæ eum exhibituri Ægyptij, caninâ facie hominem pingebant, in cuius vna manu caduceus, altera sphœra continebatur; quæ omnia fusè in Obelisco Pamphilio explicata fol. 294. reperies. Cùm enim in cœlesti machina diei naturalis spacio reuolutione peractâ, fixas quasdam stellas perpetuò veluti immotas, nonnullas velocissimè, reliquas medio inter velocitatem & tarditatem motu incedere comperiret; idem fieri cogitauit, quod in sphœra materiali, quâ circumductâ, eæ quæ polos circumeunt, tardæ & veluti immotæ, contrâ quæ medijs globi lineam possident, velocissimo motu progredi conspiciuntur. polos itaque in cœlo, & æquinoctialem dictâ obseruatione detexit. Cùm verò vnam & eandem semper omnium stellarum inter se immutabilem distantiam notaret, hinc stellarum fixarum globum facilè effinxit. Porro cùm nonnullas stellas, neque eandem inter se distantiam, neque eandem ortus occasusque rationem, neque fixa in cœlo loca tenere notaret, sed perpetuâ quâdam varietate in æthereo expanso hinc inde vagari comperiret; eas non fixas, sed peculiaribus vnicuique attributis motibus circumduci iudicauit; quarum quidem non nisi septem huic instabilitati subiectas reperit: quas inter cùm principalem locum obtinerent Sol & Luna, primò ad eorum motum scrutandum, animum adiecit. Cùm igitur Solem singulis diebus vti alia & alia Horizontis puncta tangere, ita in medio cœlo alia & alia altitudinis vel depressionis puncta signare comperiret; animaduertit in Austrum & Boream certam & constantem ipsius elongationem esse; quam vbi perfecisset, mox eundem conuerso motu in oppositam partem recedere. Atque inde Tropicorum emanauit inuentio, quos extrema Deorum ascendentium, descendentiumque animorum, vt postea ex antro Musarum à Porphyrio descripto probabitur, vocabat hospitia. Iterum cùm Solem singulis mensibus per certos quosdam ordine asterismos transire notaret; inde dodecameriorum, siue Zodiaci in duodecim signa diuisi, quas Deorum mansiones vocauit, profluxit distin-

Prima cœli
diuisio in 12
partes.

Hermes hieroglyphicè
qui exhibetur.

Polorum &
æquinoctialis
prima obseruatio.
Fixarum obseruatio.

Planetarum
obseruatio.

Solis & Lunæ
motuum obseruatio.

Zodiaci
obseruatio.

ἐπιτο-
μήας
qui detexerit.

12 Mensium
observatio.

ctio, vt postea ostendetur. Rursus cū experimento comperiret, Solem integro diei naturalis spacio non præcisè punctum vnde profluxerat, attingere; atque adeo defectum hunc annuâ reuolutione peractâ quinque integros dies importare; inde celebres illæ Ægyptiorum ἐπαγομῆαι, de quibus suo loco, detectæ sunt. Cū præterea Lunam duodecies vnus anni reuolutione Soli iungi comperiret, & viginti octo dierum spacio, ad punctum, vnde profluxerat, redire obseruaret; inde duodecim Mensium, ætatum, mansionumque Lunarium distinctio originem inuenit. Haud secus sedulo & assiduo obseruationis studio tandem in cæterorum phænomenorum, legumq; cælestium notitiam deuenisse censendus est; vt proinde falsissimum dixisse existimem eos, qui Anaximandro, Thaleti, Eudoxo, primò obliquitatis Signiferi inuentionem, signorum Zodiacique diuisionem, mansionum discretionem ascribere contenderunt; cū hæc compluribus sæculis in Ægypto iam veluti triuialis Scholæ rudimenta habitassint: à quibus & dicti Græci primū acceperunt, multis sæculis posteriores: cū Mensium partitio (quorum, sacra Scriptura teste, tempore diluuij iam habebatur notitia) sine Zodiaci & Solis motu per duodecim dodecamoria commodè concipi non possit, & Luna duodecies necessariò annuo spacio in obliquitate sua constituto Soli iungatur.

Sabellius.
Authoritates
quibus dicta
comproban-
tur.

Idris primus
Astronomus.

Secundus
Idris Hermes

Agathias.

Verū nē quis me hæc παλαιωτέρας finxisse existimare possit, singulorum congruas adducam authoritates. Ac primò quidem fideralis scientiæ inuentum iam ante diluuium fuisse, suprà ostensum fuit. Nam Sabellius lib. 1. Ennead. ex Iosepho testatur cum alijs suprà allatis, Sethi filios Adami nepotes in duabus columnis astrorum scientiam descripsisse, quam deinde Noë, Cham, cæteraq; eius progenies hominibus posteris communicauit: Scientia autem hæc esse non poterat sine cœli diuisione, & Solis Lunæque, stellarumque firmamenti notitia. Præterea ex Arabibus suprà probatum est, præ cæteris ante diluuium hominibus, Enochum siue Idris Astronomicâ scientiâ maximè præstitisse, à quo omnia sua secundum Idris seu Hermetem descripsisse tradunt. Certè Mercurium Diodorus expressè dicit tū omnium Astrorum, tū cursus Solaris Lunarisque potissimū fuisse obseruatorem. Agathias quoque addit, eum primū stellis nomina imposuisse, obliquum cœli circulum in duodecim signa diuisisse, motusque cœlestes primū determinasse. Verū qui plura huius generis desiderat, is legat, quæ de Astronomiæ inuentoribus tradidit Virgilius Polydorus de Inuentione rerum; nostrum enim non est, vulgatam doctrinam hoc loco coaceruare, sed ab alijs incognitorum Authorum testimonia adducere. Quæ igitur fuerint prima Astrologiæ seu Astronomiæ incunabula, & quomodo Iouanithum (sic enim Hermetem præter commune nomen appellant Syri) in cœlestium rerum notitiam peruenerit, Astrologiamque auxerit, scitè admodum describit Mor Isaac in sua Philosophia Syriaca his verbis: (nos Syriaco textu omisso, qui in Obel. Pamphil. videri poterit fol. 25. lin. 16. Latinam interpretationem adnectimus.)

Mor Isaac in
Philosophia
Syriaca.

Et hoc pacto inuenerunt filij hominum, & comprehenderunt, cognoueruntque

et di

Et didicerunt exactè leges Stellarum, & ordinem signorum Zodiaci, & naturam usumque, cum reliquis notitijs ipsis convenientibus in firmamento cælorum, & hoc experientia longâ, & in inferiorum rerum profunditate. Hæc enim omnia sunt pertinentia ad rationalem scientiam, suntq; cognitiones sincere, & certitudine, laudabiles, exceptis ijs quæ ad cultum astrorum pertinent. Et paulò post originem & inuentionem Astronomiæ verbis sanè elegantissimis prosequitur. Syriacum textum vide in Obel. Pamphil. fol. 25. lin. 29. quem nos ita interpretamur: Inuenerunt autem eam Aramæi Babylonij, vel Chaldaei, qui in Oriente versus Australem plagam habitant: cum enim terra, & omnia loca eorum vasta essent, neque cognoscerent vias & semitas, arenis & sabulo obrutas, ex loco in locum, & ex Ciuitate in Ciuitatem, & ex regione in regionem, præsertim, flante vento, & arenas in acervos coacervante; præterea cum locus esset calidus vehementer, propter Solis ardorem de die, & locus ille, terra confusionis esset; hinc ex loco in locum transmigrantes, cum non essent ferendo vehementiam Solis, neque viam cognoscerent, noctu eam per stellas didicerunt, ponentes sibi signum, & secundum illud, quò volebant, progrediebantur. ex perpetuo stellarum scrutinio tandem deuenerunt in mutationes temporum, inceperuntque cognoscere ex legibus ascensiones stellarum, motusque earum; & sic paulatim per continuam inuestigationem & studium didicerunt omnes leges stellarum, & signorum Zodiaci. Tandem post rudem hanc astrorum notitiam ait venisse Hermetem, quem & Iouanithon dicit, qui in desertum se contulit, vt astrorum leges exactè obseruatas posteris scriptis commendaret. Syriaca verba Authoris vide in Obelisco Pamphil. fol. 26. lin. 14. quæ nos Latine ita exponimus. Fuit autem in regione ista Orientali homo ex filiis filiorum Noë, qui vocabatur Iouanithon siue Hermes. hic scientia inchyus, elegit sibi locum ab omni hominum consortio & familiaritate remotum, & abiit in desertum vastum & immane, à vocibus & oculis hominum immune, assiduòque intentus in firmamentum cælorum, explorauit stellas, & luminaria, & vicissitudinem temporum, & maxime in luminaria maiora, laudans horum Creatorem sapientissimum, & sic per quietem, & solitudinem, & continentiam suam, à tumultibus & strepitibus hominum liber, in cordis perpetuâ conientione, stellarumque contemplatione, data est ipsi gratia cognitionis stellarum, & Zodiaci. Quæ omnia confirmantur ab Authoribus suprâ citatis, vti & in Obelisco Pamphilio.

Obseruatio stellarum primæua.

Babylonij & Chaldaei obseruatores primi.

Itinerum directio noctu per stellas.

Iouanithon primus obseruator stellarum in deserto.

Ex dictis hoc capite concludo, ab Enocho ante diluuium omnem sapientiam Ægyptiorum principium habuisse; erat enim is, qui præ omnibus alijs ante diluuium à Protoplasto ipso instructus, veram rerum diuinarum notitiam hauserat, posterisque suis tradiderat, tantique fuit, non solum ob admirabilem sapientiam, rerumque humano generi necessariarum inuentionem, sed etiam ob impenetrabilem ex hoc Mundo raptum, nominis, vt multi ex posteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Vnde verisimile est, quòd Arabes tradunt, Chamum rerum exoticarum curiosissimum ante diluuium non tantum improbas artes à Kainitis didicisse, sed & scientias de Deo, & Angelis, de arcanis denique naturæ ab ipso Mathusala filio Henoch paternarum traditionum hærede accepisse, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à pater-

Enoch primus Ægyptiæ sapientiæ conditor.

Cham Mathusala filij Henoch discipulus, doctrinam sacram propagauit.

Trismegistus
Hermes &
Adris secun-
dus à Chamò
multa hausit.

Tot annos vi-
xit Henoch,
quot dies in
anno.

Cœlestes Dij
stationes suas
mutant in
circulo ma-
gno secun-
dum Ægy-
ptios.

Platonicus
circulus
36500 anno-
rum.

Quomodo
Ægyptij,
Chaldæi,
Græci vnus
& eiusdem
rei inuentor-
es esse queat.

na traditione prorsus degenerem legem condidisse; quam deinde Trismegistus quidam ex Chananæ stirpe Chami descendens, separatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni diuinæ conformiorem, quantum Ethnico Philosopho, solo naturæ lumine fulto, in tanta rerum deprauatione, licuit, redegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum secundum Hermetem Trismegistum fuisse, in Obelisco Pamphilio probauimus. Præterea Henochum, siue primum illum Hermetem, primum post filios Seth Astronomiam excoluisse, temporis annorumque rationem docuisse, ex eiusque monumentis postero Mundo relictis secundum Hermetem nostrum sua de diuisione temporum principia deduxisse, atque ad posteros transtulisse, Ægyptij cum Arabibus volunt. Habent enim Ægyptiorum arcaniores Astrologi pro certo, annum ciuilem Aegyptiorum fuisse diuisum in tot dies, quot primus Adris siue Hermes inter homines vixerit. Nam sacra Scriptura eum expressè trecentos sexaginta quinque annos, quot videlicet annus ciuilis Aegyptiorum dies habet, vixisse ait: sic enim 23. versus c. 5. Gen. habet. *Καὶ ἐγένοντο πάντα αἱ ἡμέραι Εὐὼχ ἐπὶ τῇ ξενίᾳ αὐτοῦ ἑξήκοντα πέντε. Et facti sunt omnes dies Enoch trecenti sexaginta quinque anni &c.* Cum verò Adris secundus hanc eandem partitionis anni rationem docuerit posteros Aegyptios, vt alibi ostendimus; verisimile est, eum hæc habuisse ex prioris Hermetis monumentis, per Chamum postero Mundo communicatis. Cum itaque hosce Adris vitæ annos mysterio vacare minimè cognoscerent, hinc arcanum illud Aegyptiorum hieromanticum de Mundi reuolutione prodijisse probabile est, videlicet cœlestes Deos stationes suas in arce magna singulis centenariis annis mutare, & post peractum circuitum 36500 annorum, omnia in pristinum statum restitui. Quod & Platonem subolsécisse certum est, dum circulum *πάλιν γενέσις*, quem & in hunc vsque diem Platonicum appellamus annum, dictorum annorum numero definit. Cum enim firmamentum singulis ferè centenariis annis vnum in circulo magno, hoc est, Zodiaco, minutum conficere obseruarent, 100 in 360 ducta, dabunt 36000, quibus si quinque dies *ἐπαγαυρύς* in 100 annos ductos adieceris, habebis 36500 annorum numerum, rerum omnium complementum, Iubilæi magni numerum, & monadis in multitudinem abeuntis, in monadem reditus, id est in pristinum rerum statum, vt Plato, ita ab Ægyptijs edoctus, opinatus est, hi verò ex mystico annorum vitæ numero Idris, speculati sunt; quem & nonnulli ex recentioribus secuti sunt in firmamenti reuolutione.

Sed dubium hoc loco non exiguum occurrit, quomodo diuersæ diuersorum opiniones conciliandæ sint, dum alij Authores Astronomiæ inuentores faciunt Babylonios, alij Aegyptios, Græcos alij. quam litem vt dirimam, Dico, Chamum seu Zoroastrem primum ante diluuium, siue ab Henoch Hermete primo, siue à Kainitis Astronomiam edoctum, bipertita traditione ad posteros post diluuium transtulisse. Ac primò quidem ea imbuuit filium suum Chus siue Nembrodum, Nembrod verò Ninum, à quibus deinde Sarug, Thare, Abraham Astronomicæ peritiæ celebres

viri

viri acceptam posteris Hebræis tradiderunt: in Aegypto verò primò eadem imbuunt Misraim filium suum, aliosque, quam deinde Mercurius Trismegistus secundus Hermes summo studio cultam, ac duodecim libris, teste Clemente Alex. l. vi. Stromat. posteris tradidit Aegyptijs: Ab utrisque, tam Chaldæis, quàm Aegyptijs, Græci suffuratam sui iuris fecerunt; tametsi omnia ex eadem Schola profluxerint.

Clemente Alex.

Mirum itaque nemini videri debet, Aegyptios, & Chaldæos seu Babylonios, Græcosque de primatu inuentionis Astronomicæ certasse, cum vnaquæque harum nationum eius rei inuentæ gloriam, quam tanta in æstimatione & admiratione hominum haberi cernebant, sibi vendicarent. Hoc pacto Sulpitius Gallus cum primus Romæ Eclipsin detexisset, eius inuentor habitus est, cum iam multis seculis in Græcia, Thaleti Milesio eius inuentio fuisset attributa, & in Aegypto multis alijs seculis antè, ut suo loco dicetur, Eclipses notitia viguerit. Inuentiones itaque rerum tametsi in vna quapiam regione emerferint, semper tamen alijs in regionibus eadem præcesserunt; quod cum multis alibi ostendam, eidem diutius immorari nolui. Sufficiat interim hoc longiori forsàn quàm par est discursu, Hermetem primum fuisse Astronomiæ in Aegypto siue inuentorem, siue instaurorem, demonstrasse.

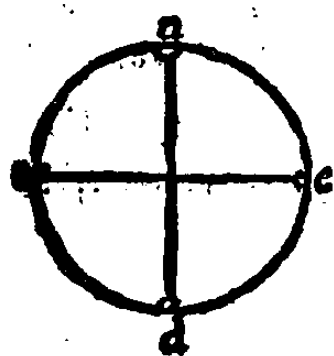
Sulpitius Gallus primus Eclipsin Romæ prædixit, in Græcia Thales.

CAPUT II.

De diuisione signorum, Characterumque cœlestium signorum inuentione.

Mercurius Trismegistus humano generi prospiciens, cum ad exactum rerum cœlestium ordinem posteritati communicandum intentus esset, singula suis libris, teste Clemente Alex. descripsit. Et quoniam à stellifero cœlo continuo ordine influxus in inferiora propagari aduertebat, ibi initium duxit Astrologicæ suæ dispositionis. Cum itaque primò longâ experientiâ, & frequenti Solis, Lunæ, cœterarumque stellarum obseruatione, quatuor potissimum cardinalia omnium mutationum varietatisque effectricia puncta notasset, circulum effinxit, in quo dicta puncta

Ratio obseruationis à Mercurio instituta.



per binos diametros *ad* & *ec* se normaliter intersecantes, disposuit, videlicet *adce*. Quorum illa, quæ mediam lineam *ec* à polis Mundi æquè remotam tenent, puncta æqualitatis vocari voluit, eò quòd dum ad illa Sol pertingit, æquam diei noctem conficeret; cuius & symbolum statuit Cynocephalum, cuius ea natura est, teste Horo, ut ad æquinoctio vicina puncta duodecies, abdito quodam & insito

Symbolum æquinoctialis Cynocephalus.

sibi instinctu, vrinam reddere soleat; de quo suo loco ampliùs. Illa verò puncta *ad*, quæ maximam Solis vltro citroque nunc in Austrum, modò in Boream commeantis elongationem terminant, Deorum vocauit limites, eò quòd Numina Orbem circumeuntia hosce veluti sibi præfixos terminos nunquam præterirent, sed conuerso cursu nunc in Austrum, modò

Tropici Deorum limites.

in

Symbolum 2
tropicatorum
duo canes
sunt.

Zodiaci in 12
partes diuisio.

Arces Deorum
dicuntur si-
gna.

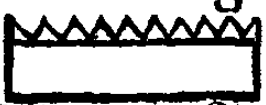
Deorum
ascensus qui.

Hermes in
Pimandro.

Marsilius Fic.

Iamblichus.

Decani si-
gnorum.

in Boream exacta constantiæ lege tenderent. Atque hosce duos limites hieroglyphicè exhibuit per duos canes, veluti quosdam dictorum limitum custodes & conseruatores. Sub hisce igitur quatuor punctis, totius anni curriculum in quatuor partes distinguendis, omnium rerum quæ corrumpendarum, quæ generandarum varietatem contingere notabat. Porro cum intra hunc circulum dictâ ratione diuisum singulares quosdam diuersosque effectus quot Mensibus accidere obseruasset, singulos quadrantes in tres partes, adeoque totum circulum in duodecim portiones, quas posterius Græci deinde *δωδεκαμήνια*, Hermes verò & Ægyptij, teste Manilio, arces seu domus, aut mansiones rectè appellarunt; (quasi diceret *δωδεκαμήνη*; & hieroglyphicè sic notant, uti in Obeliscorum interpretatione patebit ) singulis sua animalia hieroglyphica attribuendo, cui ab inde ad hæc usque tempora Zodiaci nomen mansit, tametsi, ut paulò post videbitur, animalia aliquo modo diuersa fuerint ab ijs, quibus deinde Græci cœlestem machinam insignierunt; non tamen tanta ijs interuenit differentia, ut ad originem suam reduci non possint. Harum ex duodecim arcibus seu domibus sex sub semicirculo *dca* comprehensas indigitabat Deorum ascensum; sex verò reliquas altero semicirculo *aed* contentas, Deorum descensum dicebat. Quæ omnia nè quis me propriâ aut autoritate, aut ingenio confinxisse arbitretur, singulorum, antequam ulterius progrediamur, autoritates assignabimus.

Hermes itaque de seipso in Pimandro testatur, de quatuor limitibus paulò antè indicatis, his verbis: *Deum denique si intueri volueris, suspice Solem, fili mi Tati, suspice Lunæ cursum, suspice siderum ordinem reliquorum. Quis age perpetuum horum ordinem seruat? ordo quidem omnis numeri locique limitibus terminatur.* Quæ in hunc locum explicat Marsilius his verbis: *Hermes Astrologiæ inuentor ante omnia in signifero cœlo puncta obseruauit, ad quæ omnem reliquorum signorum ordinem disponderet. Cœlum verò in duodecim partes diuissse Hermetem, Iamblichus testatur his verbis: Diuidentes (Hermete videlicet instructore) cœlum in partes duas, vel quatuor, vel 12, vel 36, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque, principatus quoque hisce præficiunt aut pauciores, aut plures; rursus Ducem unum hisce anteponunt; atque ita Ægyptiorum tractatus de principiis desuper ad postrema progrediens ab uno descendit in multitudinem, ab uno videlicet gubernatam Deo, utique indefinita natura sub quodam termino definito imperiosè comprehensa, præcipue verò ab excelsa omnium causa virtute.* Quòd verò dicit primò in duas partes diuisum fuisse, insinuat duo hemisphœria, Australe, & Boreale; vel ascensus descensusque Deorum, ut postea ostendetur. Quòd in quatuor partes, ostendit quatuor anni portiones, quas quadripartita Zodiaci diuisio efficiebat. Quòd etiam in duodecim partes cœlum diuisum asserit, indicat Zodiaci diuisionem in 12 domus seu mansiones Deorum peractam. Quòd verò in 36 diuisum dicit, ostendit singulas domus seu habitationes Deorum præterea in tres alias portiones, quas, teste Iamblichus, Decanos vocat, fuisse diuisas. Quæ omnia pulchrè paulò antè adductis consonant. Quòd verò hæc omnia Mercurij machinationes sint, aperte testatur Iam-
bli-

blichus his verbis: *His ita discretis, facile solvuntur dubia, quæ in libris Ægyptiacis, quas legisti, concepisse dicis. Quæ enim sub Mercurij titulo, circumferuntur, opiniones seu inventiones Mercuriales continent; & tametsi sæpe Philosophorum Græcorum stylo loquantur, sunt tamen ex lingua Ægyptia in Græcam translata à viris Philosophia non imperitis.* Vide quoque Clementem Alex.

Iamblichus.

Clemens Alex.

lib. 1. 5. 6. Stromat. amplè de Mercurio eiusque inuentis, vti & Origenem, Tertullianum, aliosque, quos sæpe citavi Authores, differentes.

Visa itaque prima Zodiaci *σολήνοδος* & rudiquadam delineatione ab Hermete peractâ, iam quibus nominibus, Numinibus, animalibus, characteribus mysticè illam adornârit, videamus.

Stellifero itaque illo circulo, quem Zodiacum dicimus, in 12 domos seu mansiones diuiso, cum aduerteret inferna supernis substare, & omnem influxum in inferiorem Mundum à superioris potestatibus dimanare, hinc singulas domos suis instruxit Potestatibus seu Numinibus. Atq;

Prima Domus seu Arx Zodiaci eiusque numeri.

primam quidem domum attribuit Anubi. Erat autem Anubis Numen Ægyptiorum *ανυβης*, custos templorum, calidi & humidi conservator;

Anubis hieroglyphicum Capricornus.

cuius symbolum hieroglyphicum erat hirco-piscis, *ιχθυόσαυρος*, quem Anubis loro astrictum tenebat. Hirco cornua calorem, seu igneam vim Solis

telluri inclusam; piscis verò cauda humidum denotabat, ex quibus prima rerum omnium generatio procedit; cuius custodem dicebant Anubin,

teste Plutarcho; quem & ideo medium inter superius & inferius hemisphærium collocasse ait, quòd Sole in Capricorno in maxima sua elongatione existente, radijsque solaribus languesfactis terra clausa veluti in

Clem. Alex.

utero quodam machinatur per seminalium rationum dispositionem novæ generationis præludia, quibus Anubin præesse dicebant, & expresse his

verbis refert Clemens Alex. lib. 5. Strom. Solebant etiam Ægyptij in certis solennitatibus quatuor circumferre statuas Deorum, quos Komafias vocabant, quarum

duæ Canum, tertia Accipitris, quarta Ibidis figurâ splendebant. Per duos canes duò hemisphæria intelligebant. Et paulò post: Alij verò per canes duos tropicos insinuare voluerunt, qui sunt canes quidam observantes custodientesque

à natura deputati, prohibentes Solis ad Austrum Boreamq; ulteriorem elongationem. Erat itaque hæc domus veluti porta quædam ascensus Deorum, de qua postea fusiùs.

Secunda domus curæ Canopi attribuebatur. Erat autem Canopus, seu Ægyptiacè *κανωπις*, Numen seu Genius aquæ subterraneæ actuator,

II Domus Canopus.

& ad fecunditatem exerendam excitator, de quo vide Tomo I. Capite de Canopo fusiùs tractatum. Huius loco Græci posuerunt Aquarium, in quo tamen non differunt ab Ægyptijs. Hydriam enim, quam

Græci per Aquarium effundi fingeant, Aquario & Hydra in vnum simulachrum more illis solito compacto, pingebant Ægyptij. Figuram vide in Zodiaci veteris Schemate, quod paulò post sequitur.

Tertia domus seu mansio tribuebatur Ichton Numini, quod his verbis explicat Iamblichus. Huic unum impartibile anteponit Mercurius, quod

III Domus Zodiaci Ichton dicebatur & quare.

appellat primum exemplar, aut expressionem, aut effigiem, quod Ichthon appellat, in quo est primum intelligens, & intelligibile primum, quod solo silentio colitur.

Exem-

Exemplar, inquam, non solum in intelligibili Mundo, sed & fidereo, inferiorique rerum producendarum idea. Hoc enim rerum conceptarum semina in lucem ducuntur, hoc duce porta vitæ rebus omnibus appositè circa hanc stationem anni aperitur, ita ut aptè piscium hieroglyphico symbolo id indigitarent; pisces enim hoc anni tempore maximam & copiosam foeturam producunt, seminibusque turgentes omnes humentis naturæ semitas implent, ut proinde non incongruè nomen huius Genij à piscium etymo in hunc usque diem permanferit. Figuram huius ephori vide in sequenti paulò post Schemate.

IV Domus
Amun.

Quarta domus seu mansio tribuebatur Ammun, ex duodecim Potestatibus magnæ authoritatis Principi; cuius figura erat *ⲁⲓⲁⲙⲙⲓⲛ* arietinis cornibus illustris; quo quidem hieroglyphicè nihil aliud innuebat, nisi stationis seu mansionis istius fecunditatem, quæ semina, quæ Ichthon disposuerat, ab Ammone in variam generabilium rerum segetem producuntur. Verùm cum de hoc Ammone amplissimè tractatum sit in primo Tomo Syntagmate 2. capite de Ammone, & lib. 3. Obelisci Pamphilij de Arietis hieroglyphica significatione, eò Lectorem remittimus, ubi omnia, quæ huc pertinent, ex innumeris Authoribus congesta reperiet.

V Domus
Apis.

Cur Boshuic
signo tribue-
batur.

Quinta domus seu mansio in Zodiaco destinabatur Apidi Boui. Erat autem Apis Numen apud Aegyptios maximum, agriculturæ præses, cuius ope omnium rerum humanæ vitæ necessariarum vbertatem præstari credebant; atque hanc ob causam huius eum mansionis præfectum credebant, qua in Ægypto & mellis colligebatur, fructusque ad maturitatem perducebantur; qui quidem nihil aliud nisi agriculturæ, cuius Apis symbolum erat, effectus indicabant. Semina enim, quæ Ichthon disposuerat, atque Ammun in luxuriantem sobolem produxerat, Apis in fructus vitæ humanæ necessarios concoquere credebatur. Exhibebatur autem hieroglyphicè sub figura Bouis, quam Astrologi in hunc usque diem huic mansioni conseruarunt. Vide Lector quæ de Apide Tomo I. Syntag. 2. cap. de Apide, & lib. 4. Obelisci Pamphilij fol. 256. de Bouis hieroglyphica significatione copiosissimè disseruimus.

VI Domus
Herculi &
Apollini tri-
buitur.

Horus.

Sexta domus seu mansio Zodiaci Herculi & Apollini, vel ut Plutarchus vult, Helitomenio & Harpocrati, vel ut Græcis placet, Castori & Polluci consecrabatur; vnde Geminorum signum emerit: aiunt enim Ægyptij, Isidem ab obitu cum Osiride concubuisse, ex eoque gemellos suscepisse Helitomenon & Harpocratem, eosque postea in cælum translatos huic mansioni prælatos fuisse. Hinc duas stellas in Geminis, quas Arabes *رأس الهمزة* *Ras Elgeuze* vocant, Abenregel vocat *غرقلس واقولون* *Garaklas* & *Apullun*; quæ tametsi corruptissima nomina, Arabum more, sint, nihil tamen aliud indicant, quàm Herculem & Apollinem siue Horum; quæ duo Helitomeno & Harpoerati æquivalent; iisque hieroglyphicè nihil aliud indicatur, nisi duplicatio roboris caloris Solaris, qui in hac mansioni summas vires acquirit. Et per Herculem quidem aptè robur, per Apollinem seu Horum caloris vis exprimitur, quibus nubes paulatim in Æthio-

Æthiopiæ montibus resolutæ in desideratum Nili incrementum aptantur; cui ideo præsides censentur Hercules & Apollo. Hieroglyphicè indicantur per duas statuas, quarum vna pyramidem in manu, altera clauam tenet, reliquis duabus manibus ad concordiam denotandam mutuò insertis, vt infra fusiùs suo loco exponetur.

Hieroglyphicum huius signi Gemini;

Atque hucusque sex Deorum ascendentium domos descripsimus; nunc ab hoc puncto septimæ domus, sex Deorum descendentium, vt Ægyptij volunt, seu vt Porphyrius vult, animarum mansiones sequuntur, (vtrumque sustineri potest, cum animæ sine ductu Deorum descendere, teste Proclo, non possint;) cuius puncti symbolum, quemadmodum & oppositi signi, canis erat, custos præfixi termini; aut quia canicula, quam Ægyptiacè Sothis dicimus, hoc tempore oriebatur, secuturæ inundationis Niloticæ veluti prodromus quidam.

Canis Sothis Ægyptiacè oritur hoc tempore.

Septima domus seu mansio erat consecrata Numini Hermanubi, id est, Mercurio, quem sub Ibis specie exhibebant; cuius officium putabant, immensas vaporum congeries coaceruare, & veluti ex vniuersis humentis naturæ penuarijs attractas suffuratasque in imbres dissoluere; vnde deinde magnum ex inundatione Nili emolumentum proueniebat. Cur verò loco Ibis Cancræ figuram posuerint, causa fuit, quòd Cancer apud Ægyptios non fuerit alicuius Genij particularis symbolum, sed hieroglyphicum conuersionis Solis. Sicuti enim Cancro ita à natura comparatum est, vt incedendo retrogradum motum obseruet; ita Sol, postquam vltimum elongationis suæ terminum attigit, à motu vltiori paulatim deficit, & dies diminuit, ac si à similitudine motus Cancræ retrogredi videatur. Mansio verò non Cancro, sed Hermanubi, vti dictum est, Ibimorpho dicabatur. Vnde Veteres Ægyptij non Cancrum, sed Ibis pingebant, Genij in hoc diuersorio dominantis hieroglyphicum. Vide de hoc symbolo plura infra, & quæ huc pertinent curiosè pertractata l. 4. Obel. Pamphil. cap. de Ibi.

VII Domus Hermanubis.

Cur loco Ibis Græci Cancræ figuram posuerunt.

Octaua domus seu mansio Deo Momphta consecrabatur. Erat autem Momphta nihil aliud, quàm Numen quod humidæ naturæ præsidet, Genius incrementi Nili; de cuius nomine, origine, etymo, significatione hieroglyphica consule librum 4. Obelisci Pamphilij Hierogrammatismo de Leone. Pingebatur autem varijs modis, nunc sub forma hominis λεοντομόρφε, nunc sub simplici cubantis Leonis figura, vti suo tempore & loco exponetur. Erat autem Numen apud Ægyptios singulare, & summæ venerationis, de quo frequentes sermones circumferebantur; huic enim omnem in humidam naturam administrationem commissam credebant. Sed hæc, vt dixi, suis locis fusiùs prosequemur.

VIII Domus Momphta.

Officium Momphta.

Nona domus seu mansio Isis dabatur, cuius figura nunc in modum Virginis spicam tenentis, nunc sub forma Sphynxis incumbentis referebatur. Quo quidem nihil aliud denotabatur, quàm incrementum Nili, quòd qui in Leone Momphta suæ inundationis exordia capiebat, in Isi finiret: ac proinde Isis beneficio magna secuturæ messis copia sperabatur; Isis enim vti frumenti inuentricem, ita annonæ præsidem credebant. quæ

IX Domus Isis.

omnia copiosè in primo Tomo Syntagmate secundo, capite de Iside pertractauimus.

X Domus
Omphra.

Decima domus seu mansio Genio dicabatur, quem Ægyptiacè *ομφρα* Omphra dicebant. Erat autem Numen beneficum, eò quòd, quæ Momphta & Isis per inundationis Niloticæ humorem mouerant, iustâ mensurâ distribueret Omphra: vnde & bilancis seu Libræ huic mansioni hieroglyphicum irrepsit; Omphra enim æquus rerum dispositarum executor & trutinator credebatur; quod hâc Zodiaci statione fieri credebant. Pingebatur autem sub forma humana, quæ in dextra radium mensorium teneret, in capite modium, vt infrâ in Zodiaco apparet.

XI Domus
Typhon.

Osiris à Typhone in Arcam conclusus.

Hieroglyphicum.

Vndecima domus seu mansio Typhoni dicabatur, malignæ & tabificæ naturæ Genio, cuius adustiuâ vi humor exsiccabatur, arbores suo spoliabantur ornatu, terra arida, sicca, & squalida, humore intra viscera eius protruso, relinquebatur. Atque hinc fabulantur, Osirin hoc Mense Athyr in Arcam fuisse à Typhone conclusum; Horoque sensibilis Mundi pulchritudini insidias fuisse positas; vnde lamenta luctusque Isiaci originem inuenerunt. Aptè autem hanc pereuntis fertilitatis catastrophem exhibuere per bouem, cuius testiculos Scorpius mordet, ad indicandum, terræ genitalem humorem tabificâ quâdam & Typhoniâ vi hâc potissimum statione deficere, quæ alibi exposita sunt; vt proinde ex hoc ipso hieroglyphico posteris placuerit, hanc domum Scorpionis symbolo cohonestare.

XII Domus
Nephtys.

Duodecima domus seu mansio dicabatur Nephtys, Genio subterranei caloris præfidi, nè Typhoniâ vi totus destruat; neque enim, vt Plutarchus ait, permittit terræ inferioris Domina, aduersa Typhonis exsiccationis vi humorem prorsus perire, temperiem volens perpetuò manere, cum integer Mundi ornatus concentusque nullo modo esse possit igneâ vi depereunte. Hic est Genius, cuius curæ Osiridis arma, id est, Solis, quæ erant, spiculum, hasta, arcus, teste Plutarcho, commissa erant; quibus quidem nihil aliud denotabatur, quàm caloris Solaris vis temperata, quâ humorem, quem Typhonia vis adustiuâ destruere nititur, conseruare studet; vt vel exinde in hodiernum vsque diem huic Stationi Sagittarij signum permanferit.

12 Numina
ab Ægyptijs
iuxta naturæ
exemplar dis-
posita.

Decani in
Zodiaco quæ

Genius
πολύμορφος
e. g.
Authoritates:
Hermes in
Pimandro &
A. J. Leprie.

Atque hæc sunt duodecim dodecamoria, domus, seu mansiones duodecim Geniorum Zodiaci, quæ veteres Ægyptij Hermetis traditione, ad naturæ exemplar disponere consueuerant; quam quidem dispositionem paucis immutatam, totam sui iuris fecerunt Græci, alijs & alijs fabulis obuelatam. Porro singulis hisce dodecamoriorum Genijs tres alij adiungebantur Genij adminiculares, quos Decanos appellabant, ita vt vniuersus Zodiacus diuidatur in 36 Genios, quorum singulis diuersa in Mundana œconomia administranda officia committebantur à supremo totius Naturæ Genio, quem ideo *παντόμορφον*, siue *πολύμορφον* nuncupabant. Vocat autem Hermes in Pimandro Zodiacum tabernaculum, circulo in duodecim domos diuiso constitutum, iuxta totius naturæ ideas. Sed audiamus verba eius: *At id præterea mihi dicas velim, quomodo vltrices tenebrarum numero duodecim à potestatibus oppositis repellantur.* TRISM. Tabernaculum illud,

illud, à fili, est Zodiaco circulo constitutum, qui ex duodenario numero constat illo, numeri q. ij sunt, vnus omniformisq. secundum ideas naturæ ad hominis peruationem atque circuitum. Et in Asclepio vterius hisce verbis eos describit: Deorum multa genera sunt (in circulo dispositi) eorumq. omnium pars vna intelligibilis dicitur, alia verò sensibilis. Intelligibilis dicitur non ideo, quod putentur non subiacere sensibus nostris; magis enim sentimus eos, quàm quos visibiles nuncupamus. Sublimis enim ratio atque diuinior vltra hominum mentes intentionesque consistens, si non attentiore aurium obsequio verba loquentium acceperit, transuolabit, & transluet, aut magis refluet, suisque potis liquoribus miscabit se. Sunt ergo omnium specierum Principes Dij. Hos sequuntur Dij quorum est Princeps &ia. His sensibiles vtriusque originis suæ consimiles, qui per sensibilem naturam conficiunt omnia, altera per alterum; vnusquisque opus suum illuminans cæli, vel quicquid est quod eo nomine comprehenditur. &iaexis est Iuppiter (quem Ægyptij Hemphtha vocant) per cælum enim Hemphtha, seu Iuppiter, omnibus præbet vitam. Solis &ia est lumen: bonum enim luminis per orbem Solis nobis infunditur; triginta sex (qui Horoscopij vocantur) in eodem semper loco defixorum siderum; Horum &iaexis vel Princeps est quem παρταρχος, vel omniformem vocant, qui diuersis speciebus diuersas formas facit. Quæ verba adeo clara sunt, vt constitutam à nobis paulò antè doctrinam Hermetis prorsus indigitasse videantur. Iamblichus verò adeo illa pulchrè describit, vt ea exposuisse videri possit. Ego verò, inquit, causam in primis tibi dicam, ob quam sacri & antiqui Ægyptiorum Scriptores de his varia senserint: & insuper huius sæculi Sapientes non eadem de his ratione loquantur. Cum enim multæ in Vniuerso sint essentia, ac multifaria inter se differant; meritò earum & multa tradita sunt principia, habentia ordines differentes, & ab alijs Sacerdotibus alia, principia quidem tota vniuersaliaue, vt narrat Seleucus. Mercurius ipse tradit viginti millibus voluminibus, vel sicut Manethon recenset, tradidit voluminibus triginta millibus, itemque sex millibus & quingentis atque viginti quinque, & in eis perfectè omnia demonstrauit. Propria verò particularium essentiarum principia alij antiquorum alia passim introduxerint. Oportet igitur de his omnibus veritatem breuiter declarare, atque primum quod primum quaesisti. Primus Deus ante ens, & solus, pater est primi Dei, quem gignit manens in Unitate sua solitaria, atque id est superintelligibile, estque exemplar ipsius, quod dicitur sui pater, sui filius, vnipater, & Deus verè bonus. Ille enim maior, & primus, & fons omnium, & radix eorum quæ prima intelliguntur, & intelligunt, scilicet idearum. Ab hoc utique vno Deus per se sufficiens seipsum explicauit. Ideoque dicitur per se sufficiens, sui pater per se princeps. Est enim hic principium, Deus Deorum, vnitatis ex vno, super essentiam essentia principium: ab eo enim essentia, propterea pater essentia nominatur. Ipse enim est superenter Ens, intelligibilium principium. Hæc sunt principia omnium antiquissima, quæ Mercurius præponit Dijs æthereis, empyreis, cælestibus: componens de empyreis libros centum, totidemque de æthereis, mille de cælestibus. Secundum verò alium ordinem præponit Deum Emepht Dijs cælestibus tanquam Ducem, quem ait intellectum esse intelligentem, atque in se intelligentias conuertentem. Huic vnum impartibile anteponebat, quod appellat primum

Horoscopij
Dij qui?
Vsiarchi qui?

Iamblichus.

Principia omnium antiquissima.

Emepht.

Ichton.

Amun.

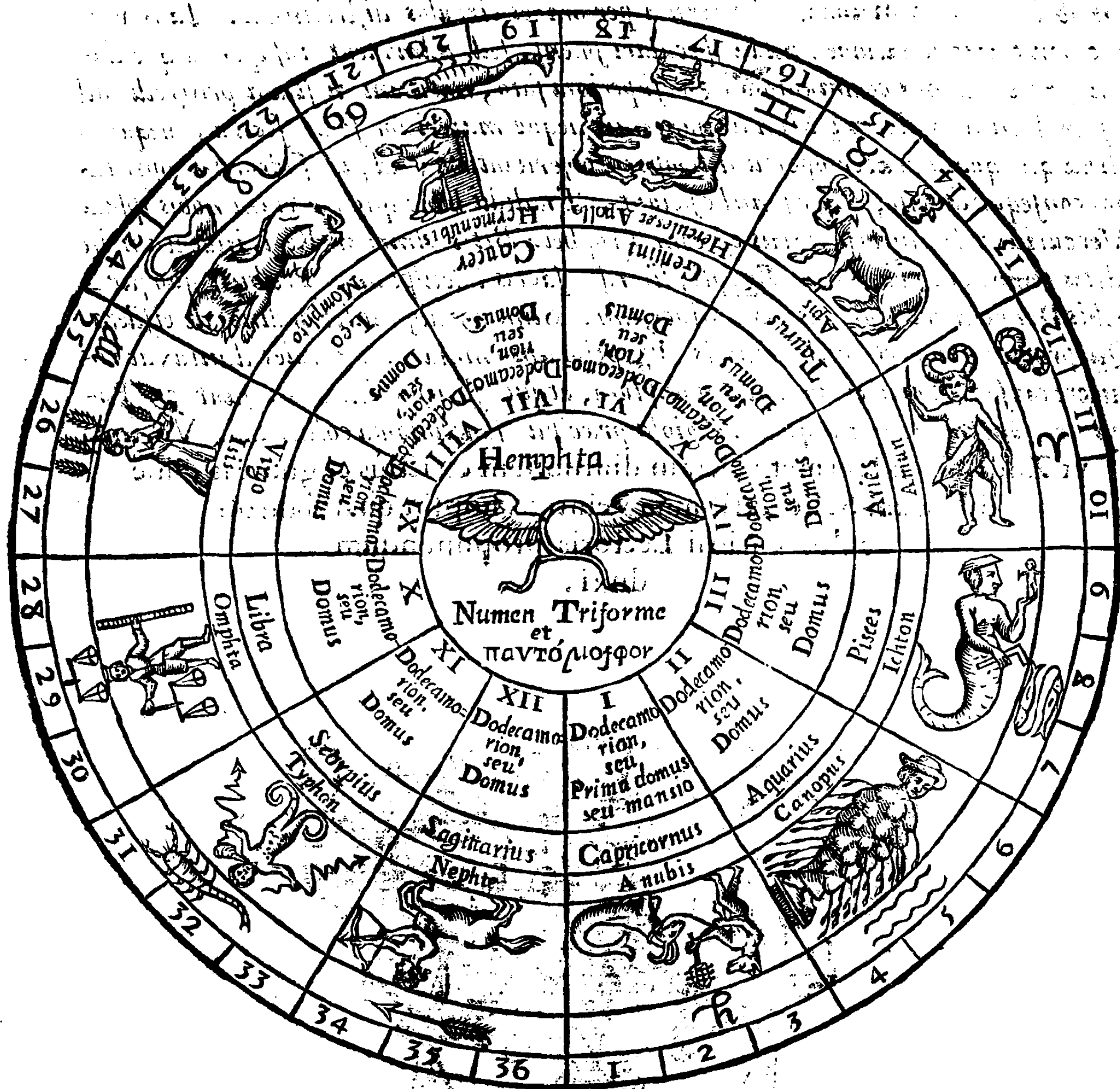
Phta.

Osiris.

mun exemplar, aut expressionem, aut effigiem, quod Ichton appellat, in quo est primum intelligens, & intelligibile primum, quod solo silentio colitur. Præter hos autem, rerum apparentium opificio alij Duces præsent. Nam opifex intellectus, qui & Veritatis est Dominus, atque sapientia, quatenus in generationem progrediens occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem, Amun Aegyptiaca lingua vocatur; quatenus autem sine mendacio peragit omnia, & artificiosè simul cum Veritate, Phta nuncupatur: Græci verò hunc Vulcanum nominant, artificiosum duntaxat considerantes: quantum verò effector est bonorum, appellatur Osiris; aliasq; denominationes habet propter potentias actionesque differentes. Est & principatus alius apud illos super Elementa tota in generatione posita, virtutesque eorum: quarum quatuor quidem masculinæ, quatuor fœmininæ: quem Principatum Soli tribuunt. Item alius Principatus super naturam omnem quæ in generatione versatur, Lunæ tributus. Marsilius. Potes in his ordinem consentientem Proclo ita disponere. Primum est ipsum unum superens superintelligibile totum. Secundum unum Ens, seu unitas Entis, in quo unitas sua suo enti præponitur: potest & intellectus intelligibilis appellari, & sui pater. Tertium est intellectus intelligibilis, intellectualisque simul, & unitus intellectus, & expressio prima Ichton. Quartum intellectus intellectualis iam explicatus, cœlestium Dux Deorum Emepht. Quintum intellectus opifex, proximus Dux opificum Mundanorum, qui sunt Dij cœlestes, empyreique, & ætherei: hic forsan intellectus est Animæ Mundi, qui nominatur Amun, Phta, Vulcanus, Osiris. Iamblichus. Diuidentes verò cœlum in partes duas, vel quatuor, vel duodecim, vel sex atque triginta, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque, Principatus his quoque præficiunt aut pauciores, aut plures. Rursus Ducem unum his anteponunt, atque ita Aegyptiorum tractatus de principiis desuper ad postrema progrediens ab vno descendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam Deo, ubique indefinita natura sub quodam termino definito imperiosè comprehensa, præcipue verò ab excelsa omnium causa unitate. Materiam verò produxit Deus materialitate, videlicet ab essentialitate subderiuata, quam opifex vitalem assumens, simplices impatibilesque sphaeras effecit. Ipsius verò postremum accepit ad generabilia & corruptibilia corpora facienda. His ita discretis facile solvuntur dubia, quæ in libris Aegyptijs, quos legisti, concepisse dicis. Qui enim sub Mercurij titulo circumferuntur, opiniones Mercuriales continent, etsi sæpe Philosophorum Græcorum stylo loquuntur; sunt enim ex lingua Aegyptiaca in Græcam translati à Viris Philosophiæ non imperitis. Optarem verò, ut quicunque mundanarum rerum causas primas attingunt, ultima quoque principia declararent. Item quicunque planetas, Zodiacum, Decanos, Horoscopus, stellas, potentes Duces tractant, ut particulares principiorum distributiones traderent. Proinde dogmata quæ in Salaminiacis sunt, breuissimam partem Mercurialium ordinationum continent. Item quæ de stellarum apparitionibus, vel latebris, aut Lunæ augmento, vel decremento tractantur, in postremis penes Aegyptios assignationem causarum habent. Profectò Aegyptij non omnia esse naturalia putant, sed vitam & intellectualem, & animalem à natura discernunt, non in Mundo solum, sed etiam in hominibus. Atque cum intellectum & rationem secundum seipsos existentes præfecerint, sic quæcunque fiunt, fieri arbitrantur; atque eorum quæ in generatione versantur, præcipuumque patrem esse opificem asserunt.

asserunt. Cognoscunt quoque vitalem potentiam, & quæ in cælo est, & quæ super cælum extat. Item purum intellectum collocant super Mundum, & vnum impartibilem in toto Mundo, & alterum per omnes circulos distributum. Iam verò hac non oratione rationeq; nudâ speculari solent, sed admonent insuper atque docent, ad excelsiora communioraq; & superiora fato, naturam nostram progredi ad ipsum Deum Opificemq; Mundi, quatenus neque materiam ferat secum, neque aliud quicquam præter oportuni temporis obseruantiam; idque sacrorum opera nos consequi docent, atque simul efficiunt. Tradidit hanc quoque viam nobis ipse Mercurius: sed interpretatus est eam Propheta Bitis Ammoni Regi, inuentam in adytis templi, in vrbe Saym Ægypti, literisq; sacris insculptam. Præbuit quoque nobis Dei nomen discurrens per vniuersum. Sunt & alij multi ordines de eisdem. Quapropter non rectè mihi videris Ægyptiorum omnia ad naturales duntaxat reducere causas. Sunt etiam apud illos plura, atque essentis pluribus: sunt & Potestates supermundanæ, quas religiosa præcipuè sanctimonia coluerunt. Verùm vt Zodiaci ab Hermete factam diuisionem exactiùs cognoscas, hinc dictorum Schematismum veluti Synopsin quandam ob oculos curiosi Lectoris proponendum duxi.



Zodiaci veteris hieroglyphica exhibitio ab Hermete peracta.

V Erum nè quis me hæcenus dicta proprio ingenio confinxisse autumet, adducam hoc loco fragmentum hieroglyphicum ex Gazophylacio Francisci Cardinalis Barberini extractum, in quo quæcunque circa duodecim Genios Zodiaci dicta sunt, tanquam in speculo quodam expressa cernuntur. Et tamen Schema hoc in Obelisco Pamphilio exposuerimus, hæc tamen veluti instituto nostro appropriatum, repetendum duximus. Quid itaque singula indicent, videamus.



Explicatio
Tabulæ Bar-
berinæ.

Genius
λεοντόμορφος
☉.

Genius
ἰερακόμορφος
☉.
Αἰλινόμορφος
☉.

Symbola
Zodiaci,

Globus κυκλοπρόμορφος triformis Numinis unitatem, & in contem-
platione sui solitaria degentem ostendit. Figura verò principalis indi-
cat eiusdem triformis Numinis pantamorphi in totius naturæ amplitudi-
nem descensum. Capite gestat Leoninum caput sextili Lunæ insertum,
quo potestas & dominium in Solem & Lunam ostenditur; quæ potestas
fessione quoque declaratur. Cornu gerit arietinum, ad fecunditatem
eius demonstrandam, & Ammoniam virtutem. Sinistra manu Scorpio-
nem tenet, & canem; quo aptè indicatur Anubis & Typhon, teste Plu-
tarcho, & siccatiua vis Solis est, quæ maximè, Sole Scorpionem intran-
te, exeritur, dum folijs arbores, terra graminibus nudatur. Dextra te-
net binos Serpentes, & figuram Leonis, baculo complicata; quæ in vi-
tam & mortem, in generationem & corruptionem, in bona & mala, in
Regnum Mophta vis & potestas indicatur; ita vt per Scorpionem, exi-
tiale animal, mors & interitus rerum, siue malorum paratio, Horo teste;
per binos Serpentes duplex Mundi, cœlestis & elementaris, vita; per
Leonem Momphta, humidæ naturæ præses appositè indicentur. Per si-
mulachra verò Numini polymorpho circumposita, serpentibus, alijsque,
veluti baculis cucuphomorphis, scutica, ansatis crucibus instructa, sub
Pueri, Leonis, Accipitris, Ibidis figura, vitalem fecunditatem, quam ad
varietatem rerum Mundo, Soli, Lunæ, Elementis influunt, ostendunt;
quæ omnia suis locis fusiùs explicabuntur. Duorum Crocodilorum in
diuersas partes respicientium capita conculcat, quo omnem perniciosam
Typhoniam & Aramianam vim, quâ patet Ortus & Occasus, perfectè sibi
subditam se tenere pulchrè indicatur. Sub Crocodilis superficies arcua-
ta spectatur, plena Genijs pantamorphi Numinis Affeculis, ministris re-
rum tutelaribus; quibus totum Regnum Momphta per aptam tempo-
rum dispositionem administratur. Horum alij stantes sunt, alij sedentes.
Stantes sunt primi tres à dextra, & tres à sinistra, quinque intermediij se-
dentium habitu. Primus à dextris incipiendo, Genius est λεοντόμορφος,
manu harpagonem tenens, sacro vestitus velamine, globum capite tenet,
quo Genius vim corroboratiuam soliditatemque rebus conciliatiuam
conferens, contra vim rerum dissipatiuam, notatur. Sequitur Genius
ἰερακόμορφος, id est, Accipitrinâ facie, baculo cucuphomorpho insignis, quo
vis Solaris in calidum & humidum, quæ varietatis rerum causa est, indica-
tur. Sequitur tertius Genius αἰλινόμορφος, siue Felis specie, siue quod idem
est, Cynocephalus Genius Lunariorum. Quibus ex opposito tres alij Genij
respondent, quorum prior Accipitrinâ facie cum penna in manu, osten-
dit celerem vim motus Solaris; secundus Ibidis forma, cum penna in ma-
nu, celerem motus Lunariorum vim; tertius sua forma canis, Anubin indi-
cat, Horizontis, teste Plutarcho, præsidem. In medio figura Serpentis,
undulato gyro caudam sibi mordentis, inserta est, quâ annus siue Zodia-
cus aptè, teste Horo, indicatur. Undulatus est, siue in figuram aquæ flu-
entis dispositus, vt exprimat gyros, quos Sol veluti in cœlestis æquoris
vndis per duodecim signa, & totidem Menses, dum motu suo conficit,
omnium quæ in Mundo sunt, rerum productionis causa est. Duodecim

enim

enim signa siue Menses aptè per gyros indicantur. Quia verò quinque dies anno Solari ad 360 defunt, hosce significare voluerunt per quinque gyros principales, quibus totidem Genij præsent. Mythologia ex mente Plutarchi ita sese habet: *Rheæ*, aiunt, occultè cum Saturno congressæ; Solem, qui id flagitium deprehendisset, inprecatum fuisse, ut neque in Mense, neque in anno pareret; sed Mercurium amore Deæ captum cum ea couisse, ac deinde in ludo cum Luna victorem septuagesimam partem cuiusvis diei abstulisse, ac 360 anni diebus adieciisse, qui quinque dies nunc ab Ægyptijs Misi, à Græcis *ἡμεροίδια*, id est, adiectitij vocantur, & ut natales Deorum festa aguntur. Primâ autem eorum die natum *Osirin* rerum omnium Dominum; secundâ die *Aruerin* natum, quem alij *Apollinem*, alij *Hortum* seniore appellat; tertiâ *Typhonem*, non suo tempore & loco, sed latere ictu perrupto exsilisse; quartâ *Isidem* in panygris; quintâ *Nephtyn*, quam & finem, & Venerem, & Victoriâ nominant. Nos verò hos quinque Deastros ex hieroglyphica doctrina ita restituimus, ut primum diem *Hermanubi*, secundum *Anubi*, tertium *Isidi*, quartum *Horo*, quintum *Osiri* tanquam veris Ægypti tutelaribus deos intelligamus, quos figura hic expressa notat. *Hermanubis* enim siue *Hermes Ibiacus* per statuam Ibiformem; *Anubis* per *κυνόμορφον* siue caninam faciem; *Isis* per scæmineam cum velo suo; *Horus* per puerilem; *Osiris* denique per leoninum & iubatam vultum exprimitur. Pennas in manu habent, ut occultum agitationis motum innuerent. Circuli in capitibus primi, secundi, & quarti, indicant vim & potestatem diuinam in Orbem. Phallus oculatus *Isidis* mediæ capiti superpositus indicat seminalis copię multitudinem, cui *Isis* ceu passuum rerum principium substat. Quinta denique figura *Osiris* globum serpentiferum capite portat; ut ostendatur, eum esse vitæ mundanæ principium actiuum.

Dies 5 inter-
calares.

Plus. l. de
Oser. & l'ide.

Misi quid?
Natales Deo-
rum dies.

Explicatio
5 tutelarium
Geniorum. ;

Quid symbola in manibus
statuarum
gestata indi-
cant.

Atque hi sunt moderatores anni, & rerum omnium totius anni decursu in inferiori Mundo nascentium tutores conseruatoresque. Quia tamen rerum inferiorum per dictos quinque tutelares Genios indicata felicitas, aduersas habet potestates, quarum liuore res naturæ variè interturbari possent; hinc aptè è latere Genios tutelares auerruncos, (uti harpagones, scuticæ, similiaque auerruncatiuæ virtutis symbola indicant, quibus & Genijs maligna vis abigatur, & intenta rerum varietas & abundantia conseruetur) apposuerunt. Infra hæc verò duo simulachra sunt, quorum prius lanceâ Hippopotamum, alterum Crocodilum transfigit, quibus indicatur Bebonia vis (ita enim vim Typhoniam nominat apud Plutarchum Manethon) quâ obstaculum, siue impedimentum notant, quo rebus rectâ incedentibus, & ad suum finem tendentibus, Hippopotamus & Crocodilus Typhonicus obsistunt; quod tamen Hori & Osiridis spiritus tandem destruat & disperdat. Quæ pulchrè sanè consonant ijs, quæ Plutarchus recitat libro de Osiride & Iside, apud Hermopolim, videlicet simulachrum ostendi Typhonis: *Υπὸ πον πόνταρον, ἐφ' ἧ βέβηκεν ἰερεὺς ὁφ' μαχόμεν, πρὸς μὲν ὑπὸ πωτὶ Τυφῶνα δυνάμεις, πρὸς τὸ ἱερεὺς δυνάμειν καὶ ἀρχαῖων βία κτεόμεν, ὑπὸ δ' κακίας Τεφνίω μὲν καὶ Τεφνίων. Equum fluuiatilem, cui Accipiter insit in Serpentem pugnans, equo Typhonem indicantes, accipitre vim & princi-*

**Aduersi Ge-
nii.**

Lancea Hip-
popotamus
& Crocodi-
lus transfixus
quid. ♀

Pistachus.

Numen
ἰεγνό-
μορφον
quid.

Mophta
λεοντό-
μορφον
quid.

Canum cu-
stodia quid.

Clem. Alex.

Quid Numi-
na Zodiaco
deputata im-
dicent.

Effectus quos
in Mundo
præstant Dij
Zodiaco ad-
scripti.

pium, quibus vi potius ille sæpe non defatigatur præ malitia turbatus atque tur-
bans. Vides in hac figura Numen ἰεγνόμορφον serpentem manu tenens sini-
strâ, dextrâ spiculum torquens in hyppopotamum; Osiris enim vita re-
rum, radiorum suorum virtute veluti spiculis quibusdam incussis, facile
superat vim illam Beboniam, & fini rerum naturalium aduersam interfi-
cit, cui se sedulum Antagonistam exhibet Mophta, quem statua λεοντόμορφον
baculo cucuphomorpho instructa cum à tergo sequens, ac vim eius in-
fringens indicat. Hoc idem ostendit in opposito latere figura accipitris
telo crocodilum configens. Vide Plutarchum citato loco. Omnia enim
euenta mala & damnosa, naturæ quandam repugnantiam habentia, Ty-
phonis effectus & opera dicebant; quæ Sol dum interimit, vñà Mundum
ἀνατρέπει in temperiem reducit. Canibus autem ad latera undulato serpenti
accumbentibus, custodia accessus & recessus Solis indicatur; vel ut Plu-
tarchus vult, incrementum Nili, quod canes cœlestes ortu suo mouent &
promouent. Sed hæc ita esse, luculentis verbis Clemens Alexandrinus
lib. 5. Strom. demonstrat his verbis: *Sunt autem qui volunt quidem, Tropi-
cos significari à canibus, qui custodiunt, & instar ianitorum obseruant accessum
Solis ad Austrum & Septentrionem.*

His itaque expositis, iam officia singulorum Geniorum in Zodiaco
descriptorum exponamus. Per Anubin itaque seu Mercurium canifor-
mem nihil aliud intelligebant, nisi custodem caloris Mundani. Per Ca-
nopu humidæ naturæ in subterraneis vim actiuam. Per Ichton humoris
ad generationem rerum perficiendam, dispositionem. Per Amun calo-
ris vim fœcundatiuam. Per Apin fructuum messisque vim maturatiuam.
Per Geminos Herculem & Apollinem vim Solis calefactiuam. Per Ibin
ortum Sothis, inundationis Niloticæ prodromi. Per Momphta Nilotici
incrementi vim dispositiuam. Per Isin frumenti secuturi abundantiam.
Per Omphtha ad sementis sparsionem æquam telluris temperiem. Per Ty-
phonem vltimam telluris exsiccationem, humorisque benefici in subter-
raneos meatus inclusionem. Per Nephten denique humoris ab omni in-
teritu vindicationem. Quibus totidem maiores gentium Dij Deæque
respondent, quos in Obelisco Pamphilio fol. 251. exhibitos contempla-
re. Hebræi quoque & Arabes, Ægyptios imitati, suum Zodiacum in-
duodecim pariter Angelorum præsidia dispertuntur, quorum Nomina
cùm in Kabala Hebræorum & Saracenorum exhibuerimus, superuaca-
neum esse rati sumus, eadem cum Lectoris nausea hic repetere.

CAPVT III.

De Characteribus signorum, eorundemque origine.

Cur & quo-
modo Ægy-
ptij primum
signum po-
nunt Capri-
cornum.

Astronomi omnes ferè signorum ordinem incipiunt ab Ariete; quod
& Ægyptij faciunt; vnde mirari forsan quis posset, cur nos pri-
mum signum siue dodecamorium attribuerimus Capricorno seu Anubi.
Respondeo, dupliciter nos signorum ordinem hoc loco considerare pos-
se.

se, vel Astronomicè, vel mysticè. Signa itaque Astronomicè considerantes exordium ab illo verni temporis puncto, quod dies noctibus æquat, sumebant; quod & in hunc usque diem ab Astronomis observatur: mysticè verò considerantes, siue in quantum Geniorum, Deorumque in mundana œconomia administrationem concernit, à brumæ Solstitialis puncto, quod Deorum ascensum nominabant, signorum, Deorumque ordinem sumebant, nè si ab æquinoctio Verno initium sumerent dispositionis domuum Geniorum, ordo ascendentium Deorum interturbaretur. Atque hæc est causa, cur nos Mystas Ægyptiorum secuti hunc ordinem seruauerimus. Quibus quidem expositis, iam quid signorum characteres velint, vnde originem traxerint, videamus.

Mercurius itaque Trismegistus, postquam singulis Zodiaci dodecaborijs suos Genios assignasset, atque in Astronomico negotio semper hieroglyphica simulachra ponere, dum signum denotare vellet, oppidò laboriosum comperiret; abbreviaturas quasdam ex ipsis simulachris depromptas loco simulachrorum posuit; quem morem ab illo tempore in hunc usque diem continuâ quâdam successione & traditione conseruauerunt. Sed singula explicemus, ab Ariete Astronomorum more initium facientes.

Origo signorum characterumque 12 signorum Zodiaci.

Primum signum Astronomico more Aries est, Ægyptiacè dictus *Amun*, Amun; pingebaturque sub hominis cornibus arietinis conspicui figura. Verùm in compendiariorum Astronomico computationis negotio, nè semper integram imaginem scribere cogerentur, sola duo cornua Astronomi posuerunt Arietis hoc pacto, cui respondet posterorum Astronomorum usque in hæc symbolum, quod sequitur Y.

I Signum Y



Secundum signum Taurus est, quem Ægyptij *Apin* vocant, maximum Numen, & sub forma Bouis, vti & hodie in usu est, exhibebatur. nè igitur semper circa huius signi mentionem integrum bouem pingere cogerentur, caput tantum Bouis cum cornibus posuerunt, vt sequitur cui correspondet modernus Tauri character 8.

II Signum 8



Tertium signum Geminos tenet, quos Ægyptij *Herculem & Apollinem*, siue *Helitomenon & Harpocratem* vocant, erantque binæ vtriusque hieroglyphicæ statuae, manus sibi mutuò inferentes; quas nè mentione huius signi facta pingere cogerentur, loco statuarum hunc inuenerunt characterem epitomaticum. quo dicti Gemini exprimebantur, quo & in hunc usque diem vtuntur Astronomi, vt sequitur II.

III Signum II



Quartum signum Cancro dicatum est, Ægyptijs *Hermanubi Ibimorpho*. quoniam verò Sol sub initium huius signi retrogradus est, & eidem signo *Ibiacum Numen* præest; caudam ex Cancro, & caput ex Ibi scripserunt, quorum positione emanauit character ex

IV Signum 60



ex capite Ibis & cauda Cancrī compositus ; cuius rationem nescientes posterī, eum sub hac figura retulerunt, Ægyptiaco hieroglyphico haud absimili ☸.

V Signum
Ω

Quintum signum Leonem continet, qui Ægyptijs Momphta dicitur. Nè itaque semper huius mentione factā integrum Leonem pingere cogerentur, loco totius partem, id est, caudam pinxerunt, Leoninæ fortitudinis symbolum hoc pacto



quo & in hunc diem Astro-

VI Signum
♌

Sextum signum Virgini dicatum est, quam Isin Ægyptij nominant, frumenti inuen-

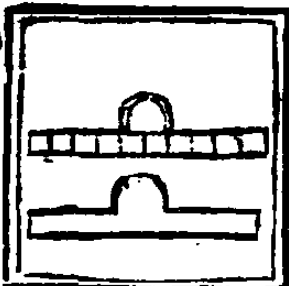
tricem ; vnde & eam sub Virginitatis forma triplici spicā conspicuam hieroglyphicè depingebant. Nè itaque eius mentione factā, semper hanc imaginem pingere cogerentur, tres spicas formarunt ligaculo strictas, emanauitq; character Virginis vt sequitur



cuius rationem posterī non capientes, loco trium spicarum hunc posuerunt characterem ☿. qui tamen ab antiquo characterē non multum abludit. tres autem spicas assignarunt, quia in Ægypto subinde ter in anno messis peragebatur, ob summam telluris, quam ipsa referebat, luxuriam.

VII Signum
♎

Septimum signum Libræ, tribuitur ab Ægyptijs Numini Omphtha, quo humoris ob excessiuam inundationem vis ad temperiem redigebatur, & componebatur, teste Firmico, & Scholiaste tetrabibli Ptolomæi ; cuius cū libræ bilanx hieroglyphicum esset, loco imaginis Omphtha, quæ hominem mensorium in manibus radium tenentem mentiebatur, eundem radium ponebant hoc pacto



; posterī verò loco huius Libram formarunt hoc pacto ☿.

VIII Signum
♏

Octauum signum Scor pionis est, quod Typhoni malignantis naturæ Genio veteres Ægyptij tribuebant ; cuius symbolum cū Scorpius esset, vtpote venenosā quādam & adustiua facultate pollens, Typhonijs operationibus haud absimili, hieroglyphicum eiusdem Scorpij characterem posuerunt, vt sequitur ☿. quos & imitati posterī, simili characterum genere expresse



runt sic ☿.

IX Signum
♐

Nonum signum Arcitenens siue Sagittarius est, Ægyptijs verò Nephte dicitur, Typhonis αἰτίη; cuius curæ cū arma Osiris, hoc est radiorum Solarium effectus commissi sint, ijsque nè humoris vis Mundani adustiua vi Typhoniā destrueretur, Typhoni se opponit; radij autem Solares per spiculum seu sagittam hieroglyphicè exprimerentur ; hinc character emanauit Sagittarij Typhonem conficientis, vt sequitur



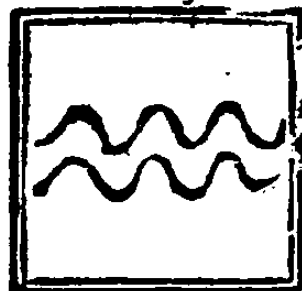
quem Moderni sic notant ☿.

Decimum si

gnum Capricornus est, cui Ægyptij præ-

fecerunt.

fecerunt Anubin caninâ facie conspicuum, & hirco-pisces loro ducen-
tem. Nè imaginem operosam semper huius signi mentione factâ pingere
cogerentur, hirco-pisces, symbolum calidi & humidi, cuius Anubis
custos & conferuator erat, pinxerunt, vt sequitur  quos & imi-
tati poster, sic cum haud abludente caractere
✠, in quo cornuum & caudæ piscis manifesta la-
tent indicia.

Vndecimum signum Aquarius est, quem Ca-
nopum Ægyptij appellabant, humidi subterranei præfidem; figurabaturque sub
forma hydriæ vasto ventre protuberantis, capite humano eidem loco
operculi imposito, cuius loco figuram Kyriologicam, nullo non Obelisco
obuiam, expresserunt, vt sequitur , quo caractere & in hunc
vsque diem vtuntur.

Duodecimum signum pisces sunt, Ægyptijs Ichthon,
Numen sub forma partim huma-
na, partim piscina expres-
sum. Omissa itaque figura humana, tantum compendij causa characterem
exhibuerunt sub forma piscis vt sequitur  . poster, verò duos
pisces posuerunt veluti colligatos vt se-
quitur ✠.

Atque hi sunt duodecim caracte-
teribus iuxta atq; recentioribus vsitati;
causis, quas diximus institutos, nemini
Manilius eos his verbis exponit.

*Vt sit idem Mundi primum, quod continet arcem,
Aurato Princeps Aries in vellere fulgens,
Respicit admirans aduersum surgere Taurum,
Submisso vultu Geminos, & fronte vocantem:
Quos sequitur Cancer: Cancrum Leo: Virgo Leonem:
Æquato tum Libra die cum tempore noctis,
Attrahit ardenti fulgentem Scorpion astro,
In cuius candam contentum dirigit arcum.
Mistus equo, volucrem missurus iamq; sagittam.
Tum venit angusto Capricornus fidere flexus;
Post hunc inflexam defendit Aquarius urnam.
Piscibus assuetas auidè subeuntibus undas,
Quos Aries tangit claudentes vltima signa.*

Manilius.

Quæ verba Manilij Scholiastes Scaliger ex Alcabitio ita exponit: *Zodia-* Scaliger.
cum arcem vocat, quod ex eo ortus & interitus præcipuæ causæ defluunt, & vt
ipse ait, quod ex eo factorum ducitur ordo. Ab eo igitur meritò auspicatur, vt,
inquit, primum sit & primo loco ponatur, quod Mundi primam occupat arcem.
Sic Author Alcabitij à Nitac, hoc est, à circulo Zodiaco ab eadem causa orsus est.
Et paulò post: Duodecim signorum characteres, quibus vulgus Astronomorum
vtitur, antiquissimæ originis sunt, quamquam deprauati. Y Aries, caput Arietis.
Tau-

Significatio-
nes 12 cha-
racterum
Zodiaci.

Αἰὼν
in piscium
characterē
quid?

♉ Taurus, caput Bubulum. ♊ Gemini, duo corpuscula confertis brachijs & cruribus. ♋ Cancer, deprauata Gammari figura. ♌ Leo, cauda Leonis. ♍ Virgo, ala Virginis. ♎ Libra, scapus seu bilanx cum examine, quod Veteres momentum vocabant, ; unde lanx momentanea. ♏ Scorpius, non indiget inditio. ♐ Sagittarius, neque ipse indiget explicatione. ♑ Capricornus, est extrema cauda piscis conuoluta, in quam ille asterismus desinit, quem Poeta in Tritone vocant *Διγαίω*. ♒ Aquarius, aquae fusio. ♓ Pisces, pisces duo aduersi oppositis dossellis cum vinculo, quod Græci Magistri *ἰχθύς* vocant. Totam hanc characterum originem Scaliger descripsit ex Alkabirio, qui totidem penè verbis Arabicè ea describit, uti & Abenragel, ut suo loco dicetur. Sunt autem hi duodecim nihil aliud quàm characteres hieroglyphici, effectus Geniorum duodecim hisce plagis deputatorum explicantes, & passim inter hieroglyphicas Ægyptiorum descriptiones reperiuntur, ut in tertio Tomo demonstrabitur.

C A P V T IV.

De septem Planetarum origine, nominibus, officijs, characteribus.

REcè & sapienter canit Manilius lib. 1. Astronomicôn.

Manilius

*Omnia conando docilis solertia vicit,
Nec prius imposuit rebus finemque, modumque,
Quàm cælum ascendit ratio, cœpitque profundis
Naturam rerum causis, viditq; quod usquam est &c.
Quæ postquam in proprias deduxit singula causas,
Vicinaræ ex alto Mundi cognoscere molem,
Intendit, totumque animo comprehendere cælum,
Attribuitque suis formas, sua nomina signis,
Quasque vices agerent certa sub lege notauit,
Omniaque ad Numen Mundi, faciemque moueri,
Sideribus vario mutantibus ordine fata.*

Hermes pri-
mus observa-
tor motus
planetarum.

Fuit hic præ cœteris mortalibus primus Hermes noster, qui postquam Zodiaci duodenarium Systema complêssit, vidissetque nonnullas stellas non fixas, sed vago cursu per spaciosas cœlorum semitas vltro citroque commeari; ad motus, motuumque leges explorandas, tam exoticæ rei cognoscendæ incensum intendit animum. Comperiebat autem septem potissimum, ex vniuerso stellarum exercitu, hâc vagabundâ naturâ præditas stella; hâc tamen conditione, ut omnes obliquam Zodiaci constitutionem sectantes, tantum sub certa & definita annorum periodo cursum suum absoluerent; nonnullas quidem celerius, nonnullas tardius: quasdam quidem viam Zodiaci rectius & præcisius, quasdam irregularius terentes. Et primò quidem Solem notabat, constanti & irretorto gressu me-

su mediam Zodiaci lineam tenere; Lunam, cœterasque stellas quinque, non item, sed iam vtrò citròque ad sex graduum amplitudinem cursitantes summo studio, & multorum annorum experienciâ observabat. Quæ ita esse, expressè Scholiastes in Hyginium, quisquis ille fuerit, testatur. *Mercurius, inquit, primus mortalium ostendit obliquitatem Zodiaci, & planetarum cursus sub eodem perfici.* Quin imò ipse Trismegistus in Pimandro de se id testatur sequentibus verbis: *ÆSCVLAP. Quonam igitur pacto, Trismegiste, ea quæ in Mundo sunt, mutantur vnà cum his quæ mouentur? Nam sphaeras erraticas ab aplane sphaera moueri dicebas.* TRISMEG. *Iste non motus, ò Æsculapi, sed resistentia est: non enim eodem, sed modo contrario gradiuntur. Oppositio verò reuerberationem motionis stabilem continet, repercussio enim stationis agitatio est, ideoq; sphaera erraticæ è contrario ac planæ subalterna inuicem discurrendo, obuiatione contrariâ circa oppositionem huiusmodi ab ea quæ perstat, agitantur; quod quidem aliter se habere nequit; nam arclos ipsas, quas nôsti, nec exoriri unquam, nec mergi, circa idem perpetuò recurrentes, num moueri censes, an consistere potius?* ÆSCVL. *Moueri, ò Trismegiste.* TRISM. *Quonam motu, Æsculapi?* ÆSCVL. *Motione circa idem sempiternè currente.* TRISM. *At verò circulatio illa idem motus à statione contentus; ipsum namque circa idem prohibet, quod super ipsum est; impeditum autem id quod super ipsum, circa idem instat: atque ita contraria agitatio firma est ab ipsa oppositione perpetuò stabilita. Exempla tibi ante oculos ponam in terris viuentium, veluti dum homo quis natat, currente nimirum aduersa aqua, manuum simul & pedum repercussio stare hominem efficit, nè cum aqua pariter labatur, aut mergatur in eam.* Quibus verbis quid aliud indicat, nisi proprium planetarum motum, quo contrario motui diurno raptu ex ortu in occasum feruntur? quem motum & moderni per motum nauis, & hominis contrario in eadem motu incedentis demonstrant. Sed quoniam hæc vulgò trita sunt, ea indicasse sufficiat. Quare ad nominum characterum impositionem procedamus.

Mercurius itaque vti summâ & admirandâ ingenij dexteritate pollebat, ita singula sua inuenta, non minori ingenij industria rexit. Patet hoc primò in Nominum planetariorum impositione. Cùm enim videret, totum naturæ ordinem septem hisce ambulatoribus inniti, eorumq; fato omnia inferiora subistere: maxima & principalia Mundi sensibilis Numina ipsos appellandos existimauit. Solem quidem, quem Deum Deorum cœlestium præstantissimum in Pimandro dicit, & cui reliqui cœlites veluti Principi Regique pareant, ideo appellauit Osirin, quòd Ægyptiacè πολυφθαλμον multoculum, vel etiam Dominum sanctum significat, eò quòd hic totius naturæ fons, omnibus vitam concedat, vt alibi fusiùs expositum est. Lunam verò Isin vxorem Osiris dixit; ex horum enim coniunctione & copula spectabilem illam rerum omnium in totius naturæ maiestate elucescentium varietatem enasci credebat, vtpote Soli calidum, Lunæ seu Isidi humidum attribuendo, quæ sunt veluti prima quædam totius generationis elementa. Atque hos duos planetas inter elementa & reliquos superiores planetas ponebat intermedios, veluti totius naturæ arbitros, vti suprâ in Systematica Mundi constitutione hieroglyphicè exhibi-

Mercurius
nomina plan-
etis imponis

Sol Princeps
Numen cœli
Osiris vel
Posiris.

☾
Vxor Osiris
Regina cœli.

☿ & ☾
medij plane-
tarum.

☿ & ♀
officia in œ-
conomia
Mundana.

♂ et ♀
officia.

♄
officium.

ta fusè ostensum fuit. Porro cum supra Solem duos alios ambulones ad-
uerteret,perpetuos & indiuiduos Solis comites; viciniorem Mercurij no-
mine insigniebat, veluti Solis internuncium & coadiutorem, vnde postea
fabula de Deorum Nuncio Mercurio emanauit; sequentem verò lucidif-
simam stellam Aphroditis seu Veneris nomine nuncupabat, vtpote quæ,
quod Sol, Luna, Mercurius rectè in Mundi œconomia disposuerant, illa
fœcunditate & gratiâ suâ compleat, & perficiat, vnde & in hunc vsque
diem fœcunditatis, gratiæ, & amoris munus ipsi attribuitur. Quoniam
verò Venus humido abundans subinde cum Luna quandam in sublunari
Mundo intemperiem efficit, hinc Martem, quem **ⲧⲏⲕⲏ** Typhun vocat,
superposuit Veneri, cuius munus est, adustiua vi suâ & facultate causticâ,
excessiuam humiditatis discrasiam à Venere & Luna causatam, incisione
suâ ad temperiem redigere. Quoniam verò Typhonem malignæ & per-
uersæ naturæ cognôrat, hinc supra ipsum statuit Iouem, quem & Ægy-
ptiacè **ⲙⲓⲤⲉⲣⲥ** vocauit, omnibus præclaris facultatibus instructum, qui
beneficâ & potenti virtute suâ malignam Typhonis naturam coërcitam in
officio, nè vi suâ tabificâ susque deque verteret omnia, contineret. Tan-
dem huic superimposuit Saturnum, quem & Rephan Ægyptiacè vocauit,
cuius officium est, calorem in Mundo excessiuum à Marte & Sole causa-
rum frigiditate suâ, non secus ac Mars humiditatem à Luna & Venere cau-
satam attemperare. Quorum officia ac virtutes cum fusè tum in præce-
dentibus, tum in Obelisco Pamphilio describerimus, eò Lectorem remit-
timus.

Characteres
planetarum
quid notent.

Quàm aptis autem hieroglyphicis characteribus singulorum officia
& potestates exhibuerit Hermes, restat explicandum. Cum itaque ho-
rum septem principalium Geniorum virtute totum inferiorem hylæum
Mundum administrari comperiret; characteres singulorum viribus ap-
propriatos, quorum quinque potissimum ex hieroglyphicis kyriologicis,
videlicet ex ☿ ♀ ♂ ♂ + composita sunt, excogitauit; quorum prior chara-
cter hieroglyphicus Solis; alter Lunæ; tertius, cornu scilicet Arietis, ca-
loris & fœcunditatis, cursus planetarij principium; quartus, scilicet fa-
gitta, caloris & siccitatis; quintus denique crux est, elementaris Mundi
symbolum. Ex quibus singulorum planetarum virtutes eo ingenio ex-
pressit, vt videndo characterem cuiuspiam, statim in notitiam virtutis eius
veniret. Sed fabricam ostendamus.

Ægyptij duo-
bus modis
mytheria sym-
bolica signi-
ficabant.

Ac primò quidem suppono ex Clemente Alexandrino & Eusebio,
duplicem habuisse Ægyptios modum mytheria sua symbolica repræsentan-
di; vnum per virtutes animalium, herbarum, plantarum; alterum per
Geometricos characteres, appositè mytheria intenta repræsentantes. Sic
per Scarabæum & Ibidem primo modo Solem & Lunam, quos eodẽ
posteriori modo per Solis & Lunæ simplices characteres repræsentabant.
Sic quatuor Elementa siue principia rerum per quatuor animalia, quæ
qualitates haberent Elementis non absimiles, primo modo; posteriori
verò per † repræsentabant: quod Clemens Alexandrinus hisce verbis af-
fir.

firmat. Symbolicè autem una quidem loquitur per imitationem, alia verò scribitur veluti propriè, alia verò apertè sumitur allegoricè per quædam ænigmata; ut qui Solem voluit scribere, faciunt circulum, Lunam autem figuram Lunæ cornuum formam præferentem (hoc est semicirculum) conuenienter ei formæ, quæ propriè dicitur: ænigmaticè verò Solem Scarabæo assimilant, obliquam astrorum conuersionem spiris & voluminibus serpentum. Porphyrius quoque apud Eusebium sic ait: Vnde factum est, ut omnia candida cœlestibus Dys attribuerentur; pila, & rotunda omnia Mundo, præcipue ☿ & ♀, id est, Soli & Lunæ; circulus verò & quæ circularia sunt, seculo, & motui cœlesti, & zonis ac circulis, qui in cœlo esse intelliguntur. Quæ nos ad mentem Veterum ita explicamus. Ægyptij pingebant circulum, quo Solem repræsentabant, stellarum omnium Principem, & cœlestium Numen, à cuius luce omnes participarent. Cum autem omnem virtutem ipsius solum in elementarem Mundum cognoscerent, circulo decussatum apposuerunt signum seu characterem sic ♀, quo notabant spiritus Mundi omnia permeantis foecunditatem, vnde & Græci Venerem veluti generationis Deam illo exprimendam assumpsere. Cum autem hanc virtutem Veneris sparsam & seminatam à Deo per omnes Mundi partes intuerentur, spiritum nimirum Animæ Mundi siue Solis dantis unicuique rei formam, vitam, essentiam, & durationem; cum, inquam, eum inueniri viderent in omnibus rebus, in homine inquam, in bestiis, in terra, aqua, aëre, igne, in fluminibus, in montibus, planis, vallibus, syluis, pratis, desertis, plantis, animalibus, in cœlis etiam & stellis; semicirculum D ei apposuerunt, & ortus est character ille celeberrimus & sacer ☿ Mercurij, quem in tertio libro Obelisci Pamphilij Spiritum Mundi, seu Solem Ægyptiorum omnia ad se attrahentem, interpretati sumus. Menti nostræ mirum in modum astipulatur Deenus in sua Monade hieroglyphica, vnde verba eius cedro digna hic appono: *Antiquissimi sapientes Magi, quinque planetarum nobis tradidere notas hieroglyphicas, compositas quidem omnes ex Solis & Lunæ characteribus, cum elementorum, aut Arietis hieroglyphico signo. Ac primum quidem de ijs, qui Lunæ habent characterem, nos iam paraphrastice agemus; de Solaribus deinde. Lunaris nostra natura, dum per Elementorum scientiam circa nostram sit semel reuoluta terram, Saturnus mysticè dicebatur. Et eadem de causa Iouis quoque habebat nomen, istamq. secretiorem tenebat figuram ♄. Et Lunam terciâ vice elementatam obscurius sic notabant ☿, quam Mercurium vocare solent, qui quàm Lunaris sit, videtis? Martis verò character mysticus ♂, an non è Solis & Arietis hieroglyphicis est conflatus, ♄ elementato partim interueniente Magisterio? Et Veneris quæso, an non ex Solis & elementorum pleniore explicatione? Isti ergo planetæ Solarem recipiunt ♂, opusque αἰαζωοπρωτοῦς: in cuius progressu fit tandem conspicuus Mercurius ille alter, priori quidem uterinus frater; ex Lunari scilicet Solarique elemento completa magia. Quæ omnia Hermes expressit his verbis:*

Sicut res omnes fuerunt ab
Uno mediatione Unius, sic omnes
res natæ fuerunt ab hac vnare, ada-

♄

Saturnus conuenit frigore cum
D quo influit in Elementa, &
componitur ex figura Lunari,
& cruce elementari, + ♀.

Clem. Alex
6. Strom.

lib. 3. c. 1.

Characterum
fabrica & si-
gnificatio my-
thica.

Characteris
♀
origo.

Characteris
☿
origo.

Deenus

ptatione. Vides igitur quomodo, & quàm ingeniose misturam qualitarum planetarum in appropriatis characteribus exhibuerint. Meminit horum characterum mysticorum quoque Cæsar Riviera in suo de Mundo magico tractatu Italico idiomate conscripto, vbi inter alia hæc habet lib. 1. fol. 22. quæ etiam adduxi in Obelisco Pamphilio fol. 374. Tutto questo comprende in se detto giroglifico (de quo loco cit.) essendo egli composto de' caratteri delle note di

Riviera in
Mundo magi-
co.
Compositio
characterum
Astronomic.

ciascuna di dette cose, le quali in apertamente si scorgono. Imperoche facendosi di quello anatomia, & diuidendosi nelle sue parti, vedrassi chiaramente, che egli costa primieramente d'un circolo perfetto, giroglifico del Sole; appresso egli costa d'un semicircolo, nota della Luna; d'una croce, simbolo delli quattro Elementi; e del segno dell'Ariete; gli altri quattro giroglifici poscia, cioè quello di Saturno, di Giove, di Marte, e di Venere, sono formati ò dal carattere del Sole, ouero della Luna, con l'annessione della Croce, ò parte di lei, ouero della nota dell'Ariete. Il giroglifico di Saturno è composto di quello della Luna, & insieme di quello de' gli Elementi; quello di Giove costa de' i medesimi, & è l'istesso, eccetto che ritiene sito diuerso; il carattere di Marte è composto di quello del Sole, e di quello dell'Ariete congiunti insieme dalla retta linea della croce; la nota di Venere è formata di quella del Sole, & de' gli Elementi; e finalmente il giroglifico dell'Ariete si forma di duoi semicircoli connessi in un commun punto.

Vides igitur quàm aptè magnus ille Trismegistus, aut Ægyptij ab illo edocti, planetarum virtutes per symbolica signa expresserint. Verùm de his copiosè tractatum vide in Obelisco Pamphilio fol. 374. & in Alchimia Ægyptiorum. Quanto autem studio Veteres Ægyptij, cultui planetarum dediti essent, & quàm omnia ipsorum influxibus adscriberent; pulchrè fanè explicat Schiagia Arabs Historicus, dum Ægyptum his verbis describit.

في ذكر فراعنة مصر

Schiagia
Arabs.

ومصر هي اقليم العجايب ومعدن العرايب مصر بستان الله تعالى في ارضه ولا يراها الناظر في هذا الوقت فيظن انها على حالها الاول كانها كانت مدن متقاربة على المشطين كانهم مدينة واحدة البساتين خلف المدن متصلة كانهم بستان واحد والمزارع من خلف البساتين كان يصل من الاسكندرية الى اسوان في يوم واحد ينالون قيمة البساتين واحد لواحد واهل مصر كانوا اهل ملك عظيم في الدهور الخالية والازمان السالفة وكانوا خلطاء من الامم ما بين قبضي ويوناني وعلميني كانوا يعبدوا الاصنام وصار بعد



وصار دعى الطوفان علما مضروب من العلوم خاصة تعلم الطلسمات والسحرة والكيميا
وطلسماتهم باقية الى الان وكانت مدينة منف كرسي مملكتهم وهي على اثني
عشر ميلا من الغشتاط كانت كهنة اعظم الكهان علما حكما واليونانيون يصفونهم
بذلك وكانوا ينجحون بكهانتهم نحاوا لكواكب ويزعمون انها هي التي تفيض عليهم
العلوم وتخبرهم بالغيوب وتعلمهم الطواجع وصفة الطلاسم ولتتهم على العلوم الجلية
المخزوفة فعملوا الطلسمات المشهورة والنواميس الجلية وولدوا الاشكال الناطقة
وصوروا الصور المنحركة ودنوا العالى من البنيان وزدرو علومهم في صلب الحجارة
وكانت مصر خمسا وثمانين كورة منها اسفل الارض خمسة واربعون كورة ومنها
بالصعيد اربعون كورة وكان في كل كورة رئيس من الكهنة وهم الحرة

Cætera omitto, & Latina verba appono.

De excellentia Aegypti, & Astrologiæ studio.

Agyptus rerum mirabilium clima, prodigiorum fodina, hortus Dei excelsi in
terra erat, nec ullus qui eam nunc considerat, in suo statu primo existere
credit; & cum ipsa sit vna ciuitas, tanquam plures supra eorum litus sibi cohæ-
rentes esse videntur. Horti à tergo ciuitatum, tanquam vnus, sibi inuicem coa-
lescentes; tum arua à tergo hortorum cernebantur. Porro vna itineris dies erat
ab Alexandria vsque Asouan, hortique sibi inuicem excellentiam porrigebant.
Ægyptij olim maximi Regni Domini erant, nec non ex diuersis gentibus, Coptorum,
Græcorum, Amalecitarumque permixti pariter idola colebant, post diluuium in-
uarijs scientijs, præcipuè incantationum, magiæ præstigiatrix & Chimiæ edocti fue-
runt: imagineſque eorum ad influxum stellarum factæ hucusq; reperiuntur. Porro
ciuitas Monf ab antiqua Theſtad 2 milliarijs diſtans, ſedes Regni erat. Sacerdo-
tes eorum doctrinâ & ſapientiâ cæteris Sacerdotibus, præſtabant, quemadmodum
de ipsis aiunt Græci. Cum ſua præſagiendi arte ad ſydera ſe applicabant, ea ſibi
ſcientias infundere, euentura enunciare, eoſque rerum naturalium & diuinandi
artem ediſcere exiſtimabant; ſicuti reuera eoſ ſcientias magis abſtractas & abſcon-
ditas edocuere, ipſiq; ex eis diuinandi artes celeberrimas, legeſq; excellentiſſimas
didicerunt, ſimulachra loquentia fecerunt, Imagines mobiles depinxerunt, ædificium
cæterorum ædificiorum altiſſimum exſtruxerunt, ſcientiaſq; ſuas ſupra duriffimos
lapides inciderunt. Ægyptus 85 Prouincijs conſtabat, ex quibus in Saidæ in infe-
riori Ægypto erant 45, in ſuperiori Verò 40. & in vnaquaque Prouincia Sa-
cerdotum ſeu Magorum dux erat. Illum autem, ex eis, qui 7 annis 7 planetas
mobiles obſeruabat, ignarū vocabant; qui verò 49 annis vnumquemq; planetarum
7 annis, hunc Infundentem ſeu Stillantem nuncupabant: ipſique honoris cauſa, inſur-
git Rex, & nonniſi propè Regem ſedet; nec aliud, niſi quæ Regis ſunt, gubernat.
Sacerdotes cum artiſtibus ingreſſi ſtant coram Stillante, & vnusquiſq; Sacerdo-
tum, per planetam cui inferuit ſeparatus, ad æqualem ſui non diuertit: ſeruſq;
illius planetæ dicitur, videlicet Seruus Lunæ, ſeruus Mercurij, ſeruus Veneris, ſer-
uus Solis, ſeruus Martis, ſeruus Iouis, & ſeruus Saturni. Stillans autem interrogat
vnumquemque ex ipſis, dicens: Vbinam Planeta tuus reperitur? & reſpondet, in tali
ſigno, in tali gradu, et in tali minuto; ita quoq; vnum aliumue interrogat, qui ipſum
inſtruant: cumq; manſiones ſeptem planetarum agnouerit, dicit Regi, conuenit Re-

Monf idem
quod Mem-
phis.

Stillans ſeu
Infundens
idem quod
Propheta.

gi ut hodie sic & sic se gerat, sic comedat, congregationes in tempore sic faciat, sic equitet: tum omnia quæ ad negotiorum suorum directionem facit, ei denunciat, & coram eo Scriba cuncta à Stillante ipsi dicta, exarat. Deinde ad artifices diuertendo, in curiam Sapientie extrahit, ipsique ad opera tali die faciendâ manus adhibent; ipse verò cuncta illius diei acta in libro describit, quæ complicata in cubiculis Regijs afferuantur. Si accidat Regem de aliqua re anxium esse, eos omnes extra Memphim congregari iubet, ad quos se conferunt omnes cum Iudice ciuitatis; tum ipsi equitantes, unus post alterum, cum pompa solemni, & miraculosa tympana congregationis præ manibus gestantes, ingrediuntur; iste faciem splendidam tanquam lumen Solis præfert, nec ullus in eum oculorum acies dirigere potest: alterius manus lapidibus pretiosis, rubris, citrinis, ceruleis, viridibus impletæ sunt, vestemque auro textam habet: hic Leonem longissimis vnguibus præditum equitat: super istum, tentorium luminosum assurgit: tum unusquisque id ad quod à suo planeta fuerit instructus, exequi curat, ingressisque ad Regem, ipse negotium suum explicat; illi verò quid agendum sit, proponunt.

CAPUT V.

De signorum Zodiaci Genijs, viribus, qualitatibus, & quomodo ijs omnium rerum complexum exhibuerint Ægyptij.

Pyramidalis
influxus 12
signorum cœ-
lestium qui
consideran-
dus.

A Ægyptij instructore Mercurio ex duodecim dodecamorijs totidem in centrum vsque terræ lucidas inuersasq; pyramides deduci concipiebant, quorum basis ipsam dodecamoriorum longitudinem & latitudinem occupabat, vertex verò centro, ut dixi, terræ incumbebat; sub quibus vniuersum naturæ ordinem comprehendere dicebant; quas & in templo Heliopolitano in formam Zodiaci constructo duodecim Obeliscis hieroglyphicè, ut in Obelisco Pamphilio fol. 171 & 177 probatum fuit, exhibebant. Præerat autem unicuique pyramidi influxus in inferiora symbola, Genius principalis, qui omnia influxuæ pyramidi subiecta, singula secundum classes rerum naturalium ipsis appropriatas, moderabatur; qui quidem effectus notabili diuersitate toties differebant, quoties septem Vsiarchos siue planetas in hæc dodecamoriorum plagas incidere contingebat. Quoniam verò non totum aliquod dodecamorium semper vnum & eundem effectum præstare videbant, sed alium in principio, in medio alium, & tandem in fine eiusdem alium; singulis dodecamorijs in tres partes diuisis tres alios Genios præfecerant, quos nunc Decanos, modò Horoscopus, Arabes deinde Facies appellabant, adeoque 36 Horoscopi in vniuerso Zodiaci ambitu continebantur, totius inferioris naturæ æconomi, dispensatores, administratoresque, quos supra ex Hermete & Iamblichio exhibuimus. Atque hinc processerunt duodecim illæ mysticæ rerum omnium catenæ, quibus inferiora cum superioribus mirâ quâdam ratione connectebantur. Et hæc quidem catenæ inter hieroglyphicas inscriptiones frequentissimæ, duodecim naturæ veluti vincula quædam erant, quibus inferiores seu hylæos cum intermedijs cœlestis naturæ gradibus, & hi

& hos cum supremo Deorum immortalium dodecamorio choro ita aptè colligari credebant, vt qui catenam vnā certo alicui dodecamorio correspondentem inuenisset, is omnem pariter pyramidi alicui dodecamoriæ subiectam analogarum naturæ classium œconomiam, deprehendisse censeretur. Quam quidem notitiam à supremo omnium Pantamorpho Numine, seu prouidentia omnium, per amorem copulatam animæ sapientiæ addictæ inferi credebant. Est enim, vt Proclus de Anima & Dæmone, dicta prouidentia benefica pariter atque sincera, exornatiua omnium, atque ab excultis proinde expedita, per omnia currens, præsertim quia cohibita nusquam. Haud secus ipsi subiecta Numina præsentia omnibus, libera ab omnibus, implent seipsis omnia, multis alicubi permiscuntur, amantque proles suas, id est, rerum subiectarum series. Cum enim Amor prouideat, seruet, contineat res diuinitus amatas, Dij Deos supercœlestes amant; cœlestes, cœlestes sphœras sibi commissas; sphœrarum Numina hylæorum Mundorum singulos sibi destinatos ordines. Sed audiamus verba Procli citato loco: *Sacra igitur eloquia hunc amorem Domini indicant omnia colligantem, omnibus insidentem. Hic sanè si connectit omnia, copulat & nos Dæmonum præfecturis. Hunc Diotima magnum Dæmonem appellauit, quoniam medium implet ubique inter illa, & quæ appetunt, & quæ appetuntur. Ipsum quidem quod est amandum, gradum sibi vendicat primum, amans autem gradum tertium ab amato, Amor denique vsurpat inter utrumque medium, congregans atque colligans inuicem, appetens atque appetendum, & implens meliore deterius. Iam verò apud intelligibiles Deos atque reconditos, primæ secretæque pulchritudini intelligibilem intellectum vnit per vitam quandam intelligentia meliorem. Itaque Græcorum ipse Theologus cæcum illum appellat amorem. In illis autem quæ extra intelligibilia sunt, nondum illustrat indissolubilem cunctis ab ipso perfectis. Vinculum enim vñio quædam est, sed vnà cum discretione permulta. Quapropter eloquia sacra huius amoris ignem appellare copulatorem solent; ab intelligibili namque intellectu procedens sequentia cuncta inuicem illique deuincit. Conciliat igitur intelligibili quidem pulchritudini Deos omnes, Dijs verò Dæmones, nos autem Dæmonibus Dijsque coniungit. In Dijs quidem subsistit primò, in Dæmonibus verò secundò, in animabus autem per processum quandam tertium à principijs existentem. In Dijs rursus super essentiam; omne namque Deorum genus est eiusmodi: in Dæmonibus autem per essentiam: in animabus denique per illustrationis effectum. Atque videtur hic trinus ordo, trine intellectus potentie similis.*

12 Catene rerum.

Proclus de Anima & Dæmone.

Hinc Egyptij hoc tam admirabile inferiorum cum superioribus coniugium exactius trutinantes, paulatim in philtrixæ siue amatorix artis notitiam deuenerunt, quamque sub occultis hieroglyphicorum notis exactè, vti suo loco exponetur, descripserunt. Et primò quidem singula dodecameriorum, vt & 36 Horoscoporū plagas planetarum Numinibus, quæ fatalem huius circuli ambitum sollicito vestigio ambulant, factorum ordinem vrgere credebant, ita aptè connexuerunt, vt ex dispositione septem stellarum ad duodecim dodecamoria comparatarum, infallibile iudicium de rerum futurarum euentibus se inferre posse crederent. Hinc Genethlia-

Amatorix artis principium.

Astrologica
vanitas.

thliaci cum qui sub certo pyramidis dodecamoriæ influxu, tali & tali Planetæ ei dominante natus esset, ab eius Genio vel Genijs, tanquam fidei curæque suæ commissum amari, omniaque quæ eidem dodecamorio, aut planetæ dominanti competeabant, tum naturæ, tum gratiæ talenta concedi, superstitionis credebant. Qui quidem Genij si malignantis, & à dodecamoriorum Genijs discrepantis naturæ essent, tale & natus fortiebatur ingenium; si beneficæ & sympathicæ, natum similem fore asseriebant; atque adeo Ægyptij non tam stellis, quàm Genijs ijs præsidentibus euentus rerum adscribebant. Hinc tantus erat in ijs placandis ardor, tanta, in ijs per sacrificia & præuias cœrimonias propitiandis cura & sollicitudo. Secus atque Astrologi nostri temporis faciunt, qui hominum fortunam fatali cuidam siderum necessitati temerè adscribunt. Sed ad institutum reuertamur.

Trigonus
Igneus,
Aqueus,
Aereus,
Terrestris.

Vnde triplicitas signorum
Zodiaci originem habuerit.

Dodecamoria itaque tali ratione disponebantur, ut res tum cœlestes, cum elementaribus, tum hæc cum cœlestibus & Angelicis, ac omnia tandem cum supremo omnium moderatore exactâ quâdam analogiâ corresponderent, vocabantque, teste Psello, eas Sâras, id est, catenas, quibus suprema infimis, infima medijs, media supremis mirâ quâdam proportionē connectebantur, iuxta duodecim entium naturæ Classes; cuiusmodi erant quatuor Elementa, ignis, ær, aqua, terra. Ignem tribuebant Arieti, Leoni, Sagittario, qui igneum in Zodiaco trigonum efficiebant; Terram Tauro, Virgini, Capricorno, qui trigonum terreum; Aërem Gemini, Libræ, Aquario, qui trigonum aëreum; Aquam Cancro, Scorpioni, Piscibus, qui aqueum trigonum efficiebant. His omnes reliquos entium ordines, qui quouis modo vni ex quatuor hisce dictis Elementis consentirent, adiungebant, v. g. omnes illæ rerum species, cuiusmodi sunt lapides, metalla, flores, plantæ, arbores, quadrupedia, volatilia, aquatica, humana complexio, quæ natura sua siccum & calidum temperamentum fortiebantur, Arieti attribuebant, signo itidem calido & sicco; ex iisdem verò recensitis Classibus signo terreo, frigido & sicco, ea assignabant, quæ dicti signi naturam & complexionem exprimebant; & sic de cœteris signis aëreis, & aqueis. Atque hinc illa Zodiaci in trigonos seu triplicitates suas emerfit partitio. Pari pacto septem Planetarum naturam & proprietatem dictis duodecim domibus applicabant. Verum cum hæc & similia fusè & ample docuerimus in Cabala Astrologica Hebræorum, eò Lectorem remittimus: solum hoc loco, quæ ibidem iuxta mentem veterum Hebræorum dicta sunt, iuxta mentem Ægyptiorum, ut responsus in omnibus luculenter patefiat, aptanda censuimus. Verum, hæc omnia in sequenti pinace contemplare.

Tabula Prima.

*Calenæ consensus rerum cum 12 Signis Zodiaci, iuxta mentem
veterum Aegyptiorum, ex Arabum monumentis
extracta.*

Signa Zodiaci	Genij	Qualita- tes ele- mentares	Lapides	Plantæ et arbo- res ex Apuleio	Animalia	Hominiſ acciden- tia	Colores
1 Signū ♈ Aries, ΚείϞ	ⲁⲉⲣⲏ	Ignem calido- ficcum	Amethi- ſtus	Ελίσφα- Ϟ	Ouium genus gregale	Audax, fortis, miles	Rubeus
2 Signū ♉ Tau- rus, ΤαυϞ	ⲁⲛⲓϞ	Terreū frigido- ficcum	Hyacin- thus	Περὶ ἐρεῶν ὀφθός	Armen- ta	Inge- nioſus & Vene- reus	Fuſcus
3 Signū ♊ Ge- mini, Δίδυμοι	Helito- menos, & Ho- rus	Æreum calido- humi- dum	Chryſo- prafus	Περὶ ἐρεῶν ἰππῖϞ	Mediū inter ho- mines & beſtias Simia	Ludiſ & recrea- tionibus intentus	Flauus
4 Signū ♋ Can- cer, ΚαρκίνϞ	Herma- nubis	Aqueū frigido- humi- dum	Topa- zium	Σύμφιτον	Aquati- ca	Vaga- bundus, inſtabi- liſ	Cya- neus
5 Signū ♌ Leo, Λέων	ⲁⲟⲉⲉ- Ϟϣ	Ignem calido- ficcum	Berillus	Πολύδα- ρον	Sylue- ſtria, fe- ræ	Regio animo- prædi- tus	Aureus
6 Signū ♍ Virgo ΠαρθένηϞ	ⲓϞⲓϞ	Terreū frigido- ficcum	Chryſo- lichus	Καλαμύ- θῃ	Can- num genus	Steriliſ & infæ- cundus; at pius & indu- ſtrius	Viridiſ
7 Signū ♎ Libra Λίβρα, Σταθμός	ⲟⲉⲉϞϣ	Æreum calido- humi- dum	Sardius	Σκορπι- Ϟ	Volu- cria	Amator iuſtitiaſ, cultor legum.	Purpu- reus

8 Signū ♏ Scorpius, Σκορπίος	ⲧⲉⲫⲱⲛ ⲉⲃⲥ	Aqueū frigido- humidum	Sardonix	Αρτεμίσια	Animalia rapacia	Tyrannus, crudelis, sanguinosus	Acer
9 Signū ♐ Sagittarius Τοξότης	ⲡⲉⲫⲱⲛ	Igneum calido- siccum	Smaragdus	Αναγάλλης	Animalia militaris indolis	Iracundus, instabilis, & multæ cholerae	Flammeus
10 Signū ♑ Capricornus, Αιγόκερς	ⲁⲛⲁⲃⲓⲥ	Terreū frigido- siccum	Calcedonius	Λάπαθ	Ruminantia	Ad magna aspiciant	Candidus
11 Signū ♒ Aquarius, Υδροχόος	ⲕⲁⲛⲁⲃ	Aëreum calido- humidum	Saphyrus	Δρακοντέα	Marina soboles	Mari deditus, Mercator, diuitijs inhians	Ceruleus
12 Signū ♓ Pisces Ιχθυες	ⲭⲁⲩⲱⲛ	Aqueū frigido- humidum	Iaspis	Αριστολόγια	Palustres & fluuiales	Fœcundus, libidinosus	Cineritius

Ecce hæc sunt rerum naturalium catenæ, quæ à supremis ad infimos, & hinc inter medios ad supremos entium gradus deducuntur; quarum vnâ qui traxerit, omnes reliquas traxisse censeatur, quæ ex mente Ægyptiorum Abenephius his verbis describit:

Abenephius.

ومصر جيون كان قسموا الدريجة بثمان فشر جروج والجمال اول منهم امون وهو موكل في كل ما تحتته من العناصر من الجار ومن النبات ومن الحيوانات ومن حوام ومن جميع فعال

Diuiserunt autem Ægyptij circulum in duodecim arces, quarum prima est Aries, Genius eius Amun, administrator omnium eorum, quæ ipsi subsunt, ex elementis, lapidibus, plantis, animalibus, ex proprietatibus, & omnibus operationibus. Postea eo ordine singula recenset, quo in præcedente tabula singulas Classes descripsimus. quæ cum omnia fusâ narratione prosequatur, & in Cabala Saracenica eius verba allegauerimus, superuacaneum esse ratus sum, hic ea repetere. Omnia hæc confirmat Anonymus quidam tractans de septem sigillis planetarum, vt postea ostendetur. Subscribit hisce Abraham Auenaris in manuscripto Hebraico libro de Astrologia, in quo dicta his verbis prosequitur:

ועל דעת חכמת מצרים המולות י"ב והם מושלות
בכל דברי תחתיים מן עשבי הארץ עד החיות ושרץ
היבשת ולכל אחד ממוילות מכנה מלאך המושל בכל
מה תחתו:

Aucharis.

*Iuxta scientiam verò Ægyptiorum, signa sunt duodecim, & illa dominantur omni-
bus rebus illis suppositis, ab herbis vsque ad animalia, & reptilia terræ; & sin-
gulis figuris præest Angelus, dominans omnibus quæ sunt sub illo. Postea signa
longo discursu describit, singulas res quæ ad eius pertinent dominium,
secundum innumeras rerum Classes assignando, eo prorsus ordine, quo in
præcedenti tabula descripsimus; quæ nè integros libros describere coge-
ret, imposterum in tabulas redigere conabimur, vt sic compendio quo-
dam molem rerum compensaremus. Porro haud absimili ratione in se-
ptem planetarum arcanis describendis procedunt, quorum singulis pri-
mò suos assignant Genios, deinde sub singulis catenas rerum planetis ana-
logarum connectunt, à Sole exordium suæ disceptationis sumentes. Sed
ipsum Authorem Arabem de septem planetarum sigillis discurrentem le-
ge in Medicina hieroglyphica, vbi omnia fusiùs exponuntur. Interim, nè
librum allegationibus exoticis confarciamus, hîc tabulam anacephaleo-
ticam apponere visum est, in qua quicquid Author operoso sermone &
discursu fusissimò prosequitur, vnicâ Synopsi ob oculos positum contem-
plaberis.*

Tabula Secunda.

*Catene rerum naturalium, quæ singulis septem planetis, sub dominio
eodidem Geniorum subiiciuntur, ex Ægyptiorum, Arabum,
Hebræorumque monumentis deprompta.*

Nomina, & Natu- ra planeta- rum	Genij	Lapides	Metalla	Plantæ	Animalia, aërea, aquea, terrea	Aroma- ta ex medici- nalibus	Mem- bra ho- minis, & mor- bi	Domus planeta- rum, exalta- tio, de- pressio
Sol calido- ficcus mascul. 	Ægy- ptijs Osiris, Arabi- bus Schara phiel, Hebr. Schem fiel	Pyro- pus, Carbū culus, Rubi- ni, & quæ nature igneæ sunt	Aurū, & quæ quouis modo ad id reuo- cari pos- sunt	Helio- tropiū Coro- na re- gis, & quæ Solarē menti- untur indolē	Ex qua drup. Leo, Ex a- quatil. Del- phinus ex aër. Acci- piter	Cha- ryo- phyllū, Cinna- momū Thy- miana Cro- cus	Cor, lingua, aures, oculi, fel, mor- bus, cardia- ca pra- fina	♌ Leo Solis domus exalta- tio ☼, Υ, ☿, oppo- situs ♌ cadēs. color fulgid.

Luna, humido- frigida, fœmina  Dies 2 hebdom.	Ægy- ptijs ꜥꜥꜥ, Arab. Scha- kaliel, Hebr. Leua- niel	Gem- mę seu perlę, & V- nio- nes, Sele- nites	Argen- tum, & ex fluori- bus Mer- curius	Sele- notro- pia, si- ue Lu- narię, Ranū- culus, Arte- misia, Cucur- bita	Ex quadr. Ælu- rus, ex volat. Grus, ex a- quat. Ostrea & te- stacea omnis gene- ris	Am- bra, Sanda- lum albū, & flui- dę na- turę aro- mata	Cere- brum, & Cu- lina micro- cosmi Stoma- chus, Mor- bus Hy- drops	☿ Can- cer Ex co- loribus candi- dus, ar- genteus
Saturnus frigido- siccus  Dies 7 Hebdom.	Ægy- ptijs Rephā Arab. Zabel, زابل Hebr. Schab- rael	Onix, Iaspis, Topa- zius	Plum- bum, ex fluo- ribus Cimo- lius, & quę 5 na- turam redo- lent	Ex plā- ris Hyo- sciam⁹, Helle- borū, Taxus barba- tus, omnia vene- nata. ex arb. Fraxi- nus, Cypa- rissus	Ex quadr. Asinus Ex vo- latil. No- ctua, Ex aquat. An- guilla	Radix helle- bori, Scam- monea Dia- gridiū	Splen, Hypo- chon- dria, Coxę, Hypo- chondriacę passio- nes	♄ & ♀ Ex co- loribus Fuscus, Cine- reus
Iuppiter humido- calidus  Dies 5 Hebdom.	Ægy- ptijs ꜥꜥꜥ ꜥꜥꜥ Arab. Mesta- riel Hebr. Zad- kiel	Saphy- rus, Smara- gdus, Mar- mor	Æs, ex fluo- ribus Citri quinta essen- tia	Pomū puni- cum, Citrū, Ficus	Ex quadr. Equus Ex vo- latilib. Aquila Ex a- quatil. Cepha- lus, Sturio	Amo- mum, Carda- momū Am- bra grisea Thus	Hepar Ex morbis Morb⁹ regius, Poda- gra, Artri- tis	♃ & ♀ Ex co- loribus Viridis

Mars calido- siccus  Dies 3 Hebdom.	Ægy- ptijs Mo- loch Ty- phon, Arab. Mari- giel Hebr. Ada- miel	Ma- gnes, Hya- cinth ⁹ Ame- thist ⁹	Ferrū, Ex li- quori- bus Tin- ctura Martis & si- milis	Ver- bena Isatis Ruta Absyn- thium	Ex quadr. Lupus Ex vo- latilib. Vultur Ex aquat. Lupus marin ⁹	Zingi- ber, Pyre- thrum & que- cunq; acredi- nem i- gneam habēt	Bra- chia, Cista- fellis. Ex morbis Mania- sis, Phre- nesis, Febris calida	Y & m Ex co- loribus Flam- meus
Venus calido- humida  Dies 6 Hebdom.	Ægy- ptijs Zaha- ra Ne- phta, Arab. Zaha- riel, Hebr. Nuha- riel	Tur- chesi ⁹ Marga- rita Beryl- lus	Stan- num. Ex li- quori- bus Aqua rosa- cea, Quin- ta es- sentia ex Ve- nereis plātis	Myrr ⁹ , Olea, Vitis Saty- riorū Spe- cies	Ex quadr. Ceru ⁹ Ex vo- latilib. Cygn ⁹ Co- lumba Ex a- quatil. Scarus	Mulc ⁹ , Zi- berth, & reli- qua quæ Vene- ris na- turam redo- lent	Geni- talia, Renes. Morbi Saty- riasis, Philo- mania	Ex & 8 Ex col. Cianeus Purpu- reus
Mercuri ⁹ mixtus  Dies 4 Hebdom.	Ægy- ptijs ep- muc Arab. Adra- diel Hebr. Coca- biel	Acha- tes, Chry- solith ⁹ Stella- ria, Mar- mor varie- gatum	Cuprū Ex li- quori- bus Extra- ctum Altheę siue Hibi- sci	Nar- cissus, Liliū, Mercu- rialis Persęa	Ex quadr. Canis, Simia, Ex vo- latilib. Lusci- nia, Regu- lus, Ex a- quat. Merg ⁹	Ma- ltyx, Ben Styrax	Pulmo- nes, Morbi Phtifis Atro- phia	Ex & 2 Color Flam- meus

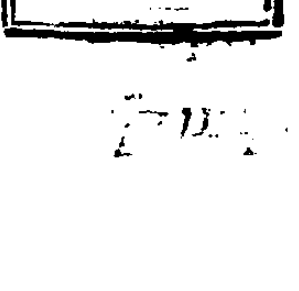
Porro cum Ægyptij sedulâ obseruatione cognoscerent, in singulis Zodiaci dodecamorij tria potissimum loca esse, quæ notabiles in alterationibus rerum differentias efficerent; hinc totum Zodiacum in 36 partes diuidere visum fuit, ita vt singulis signis tres domus seu facies compe-
terent;

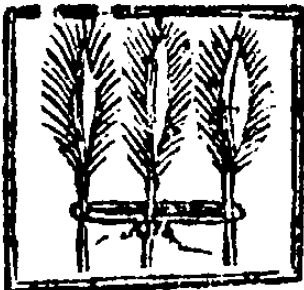
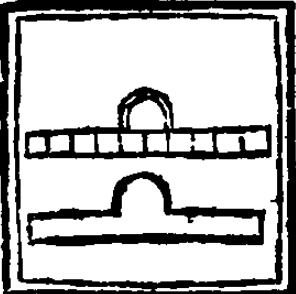
terent; atque hos Decanos seu Vultus vocabant: Genios verò singulis præfides, teste Trismegisto, nunc vocabant Ephoros, nunc Horoscopus Deos; quibus singulis vnum ex planetis dominari credebant; effectus verò, quos singuli Decani in conceptione vel natiuitate hominis imprimebant, varijs hieroglyphicis designabant. Verum vt harmoniam totius propius intueatur Lector, pinacem hìc ordinauimus, in quo omnia, quæ Abenragel Arabs magnis discursibus profequitur, vna Synopsi comprehenduntur.

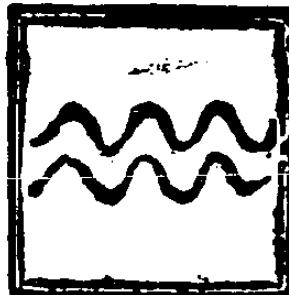
Tabula Tertia.

Decanorum 36 vna cum faciebus, imaginibus, significationibus, Genijsque præsidibus, iuxta mentem veterum Aegyptiorum, situs & ordo.

<i>Characteres cum tribus Decanis</i>	<i>Planetae domi- nantes, & pro- missiones</i>	<i>Imagines hieroglyphicæ singulorum</i>	<i>Predictiones, & euentus sub ijs natorum</i>	<i>Ephori, Horoscopi, Decani, Genij præfides</i>
	1 ♂ Facies audaciæ & fortitudinis	Vir hasta & spiculo munitus	Natus ipiritu Martio turgebit	Arueris αρχερίε
	2 ♀ Facies nobilitatis, altitudinis, regiminis	Vir Κνωκέφαλος throno insidens cum scepro	Natus nobilitate, potentia, & regio animo pollebit	Anubis ανυβίς
	3 ♀ Facies subtilitatis in opere, mansuetudinis, ludorum, gaudiorum	Figura deiectionis vultus, lyram portans	Natus mitis ingenij, at subtilis erit, voluptatibus deditus	Horus ωρος
	1 ♀ Facies agriculturæ, & Mathematicarum artium	Figura Boue stimulan, gnomonem manu gestans	Natus agricola, architectus, Mathematicus erit	Serapis σεραπίε
	2 ♂ Facies victoris, strenui, nobilis, potentis	Figura equitantis, in cuius manu vexillum	Natus fortunam in bello habebit, honoribus exaltandus	Helitomenos ελιτομενος

	3 ♀ Facies seruitutis & vilitatis	Figura compedibus vincta	Natus seruitutis vilitati subiacebit	Apopis ΑΠΩΠΙΣ
	1 ♂ Facies sapientiæ in responsis dandis & accipendis	Vir throno insidens, alterâ manu librum tenens, imperantis actu alterâ	Natus Confiliarius & sapiens euadet	I autus ΙΑΥΤΟΣ
	2 ♂ Facies profuræ & laboris, quæ res acquiruntur	Vir onus ingens portans	Summam in acquirendis rebus difficultatem habebit	Cyclops ΚΥΚΛΟΨ
	3 ♂ Facies obliuionis omnium quæ iocos concernunt	Vir complicatis manibus terræ insidens	Omnium hilaritatum auersator	Titan ΤΙΤΑΝ
	1 ♀ Facies iucunditatis, & amoris	Vir cytharam manu gestans in actu saltantis	Amoris operibus laxabitur	Apollon ΑΠΟΛΛΩΝ
	2 ♀ Facies iucunditatis, hilaritatis, diuitiarum, voluptatum	Vir Κερόμορφο Arietis formam spargens flores	Iucundam in voluptatibus vitam ducet	Hecate ΕΚΑΤΗ
	3 ♂ Facies rixarum, & contrarietatis	Figura canem iracundum loro ducens	Rixator & refractarius euadet	Mercophta ΜΕΡΚΟΦΤ
	1 ♀ Facies crudelitatis, maleficiorum, audaciæ	Figura humana Crocodilum inequitans	Crudelem & belluinam naturam fortietur	Typhon ΤΥΦΩΝ
	2 ♂ Facies rixarum & præliorum	Figura gladio minax	Contentiosam vitam ducet	Peroeus ΠΕΡΟΕΥΣ
	3 ♂ Facies amoris, & societatis non cedendi rixis	Figura scæminea speculo sibi complacens	Socialem vitam amabit	Nephthe ΝΕΦΘΗ

	1	♂ Facies agriculturam respicit, congregationis diuitiarum in malum usum	Figura manipulum spicarum manuteneus, altera vitulum durcens	Agriculturæ operibus diuitias multas colliget	Isis ⲓⲥⲓⲥ
	2	♀ Facies amor congregandi diuitias, ex vilibus ad alta assurgere	Vir formicæ operationes obseruans	Inclinabitur ad quæuis alta per diuitias comparanda	Piofiris ⲡⲓⲟⲩⲥⲓⲣⲓⲥ
	3	♂ Facies seruitutis, debilitatis, pigritiæ	Vir incuruatus, testudinē lutariam manuteneus, altera baculo innixus	In debilitate senili morietur	Cronus ⲕⲣⲟⲛⲟⲥ
	1	♂ Facies iustitiæ, iuris, & veritatis	Vir libram gestans manibus, & radium mensorium	Iustitiæ, omniumque virtutum custos euadet	Zeuda ⲗⲉⲩⲁⲁ
	2	♂ Facies quietis, veritatis, & vitæ tranquillæ ac securæ	Vir dormiens in sinu Virginis	Tranquillam & securam vitam aget	Omphtha ⲟⲩⲙⲡⲏⲧⲏⲁ
	3	♂ Facies gulæ, auersæ Veneris, malorum saporum gustus	Vir cum porco & scarabæo	Gulæ, & abominandæ libidini subiectus erit	Ophionius ⲟⲩⲡⲏⲟⲛⲓⲟⲥ
	1	♂ Facies discordiæ, tristitiæ, perditionis amici, insidiarum	Virequo infidens, in cuius capite Otis seu Noctua	Melancholicâ & discordijs plenam vitam aget	Arimanius ⲁⲣⲓⲙⲁⲛⲓⲟⲥ
	2	♂ Affectus ad malum in omnes tendendum	Figura foemineæ manu cornicem gestans	Peruersissimus imaginator euadet	Merota ⲙⲉⲣⲟⲩⲁ
	3	♀ Bellorum, & ebrietatis, violentæ fornicationis	Figura Hippopotami	Ebrietati, luxuriæ, omnibusque vitijs scatens	Panotragus ⲡⲁⲛⲟⲩⲧⲣⲁⲗⲟⲥ

	1	♂ Audaciæ, libertatis, & militiæ	Vir scuto & gladio terribilis	Audaxerit, libertati & militiæ deditus	Tolmophta τολμοφτ
	2	♂ Timoris, ploratus, & timoris de corpore	Figura sub forma hominis sedentis, manu caput fulcientis, cum lepore in sinu	Timidam & facile perturbabilem complexionem habebit	Tomras τομρασ
	3	♂ Sequelæ propriæ voluntatis, & machinationis circa horrenda	Fœmina, cuius caput serpentibus involutum	Libertinam vitam sectabitur, horrendorum machinator	Teraph τερὰφ
	1	♂ Gaudij, recreationum, & lucris vilis	Fœmina sedens, cui Pan Syringam porrigit	Recreationibus, & lucris vilissimis animū intender	Soda σωδα
	2	♂ Postulandi res, quæ fieri non possunt	Fœmina in pertusum vas aquam fundens	Res quas desiderabit, nullum exitum, fortientur	Riruphta ριρϕτ
	3	♂ Cupiditatis gubernandi, & suspicionis	Vir canem, sceptrum, & coronam manibus gestans	Ambitiosi regimini substat, cum maxima zelotypia	Monuphta μονϕτ
	1	♀ Anxietatis, lucri, inquietudinis, paupertatis	Vir nudus sub forma currentis extensis manibus	Anxium animū habebit, vilem, & pauperem	Brondeus βρονδεος
	2	♀ Formæ, vultus, magnitudinis, & modestiæ	Figura Apollinis sedentis formâ iuuenili, citharam tenentis	Insigni corporis & animi forma præstabit	Vucula βυκυλα
	3	♂ Amor vindictæ, & rependendi malum	Vir mordens digitos	Vindictas omnibus modis sectabitur	Proteus προτεος

	1 ♀ Incuriæ, & naturæ vagabundæ, & instabilis	Vir Simiam sinu fouens	Incurius, vagabundus, & instabilis in omnibus	Rephan ϩεφαν
	2 ♂ Æstimationis sui de rebus magnis & altis	Vir ambulans super nubes	Superbus, iactator, & gloriæ mirum appetens	Sourut σοϩρϩτ
	3 ♂ Fornicationis & libidinis, amoris voluptatum avidus	Vir hircum ducens	Epicuream vitam ducens	Phallophorus φαλλοφορ

De duodecim Domibus.

Agyptij necdum tam operoso Astrologicæ scientiæ apparatu contenti, miros quosdam effectus, quos Astra tam fixa, quàm erratica in certis cœli plagis efficiebant, notarunt. Alium enim pro natura stellarum sub ortum, alium sub occasum, alium in medio cœli, alium in mediæ noctis puncto, alium denique in intermedijs locis, tam supra, quàm infra Horizontem, præstabant. Hinc cœlum iuxta diuisionem iam antè in Zodiaco peractam, alia diuisione in duodecim interualla, quorum sex supra, & totidem infra Horizontem erant, quæ & ἀσλᾶ, siue Ligaturas, domus, mansiones Deorum nominabant, dirimebant. Atque in hisce domibus diligentissimè situm tùm signorum Zodiaci, tùm planetarum, eorundemque ad inuicem configurationes, oppositiones, coniunctiones, respectusque trigonos, tetragonos, sexagonos, platicos, partiles explorabant; & sic tandem de sorte, fortuna, natura, infortunio, de totius denique humanæ vitæ statu dijudicabant; tempestates, sterilitatem, pestem, annonæ bonitatem prædicebant, & de similibus in hunc vsque diem ab Astrologis vsurpatis. Et nè solis dictis cœli plagis, stellarumque virtutibus ea attribuere viderentur, singulis domibus suos præterea Genios componentes, dominantes, ædificantes, destruentes, benignos, maleficos attribuerunt; quorum potestati, arbitrioque omnia commissa essent à supremo rerum dominatore. Hinc vti infaustos contrariorum aspectus summopere metuebant, ita beneficos sympathicorum Numinum affluxus summis votis exoptabant; vtrosque verò inspecto & examinato themate quopiam, præuijs sacrificijs & cœremonijs appropriatis, vt suo loco & tempore dicetur, maleficos quidem, nè noxam inferrent, beneficos, vt eos propitios redderent, atque in suam sortem attraherent, placare summis precibus contendebant. Sed omnia hucusque dicta verbis Sexti Empirici ea admodum graphicè describentis comprobemus. *Imprimis er-*

Sextus Empiricus.

go ab eis ponitur, quò terrena consensionem, quam sympathiam vocant, habeant cum cœlestibus, & ex illorum influxibus ea semper innoventur.

*Terrenorum hominum mens & sententia talis
Esse diem vult, qualem hominum Pater atque Deorum.*

Quid quod nos ambit, curiosius suspexerunt Chaldaei, dicunt quidem septem stellas tenere rationem causarum agentium in vnumquodque eorum, quæ in vita accidunt, adiuuare autem partes Zodiaci. Atque Zodiacum quidem circulum, ut accepimus auditione, diuidunt in duodecim animalia; vnumquodque autem animal in partes triginta (de hoc enim in præsentia cum eis conueniat); vnamquamque autem partem in sexaginta minuta. (ita enim vocant quæ sunt minima & indiuidua.) Animalium, quæ vocant ζῷα, id est, animalcula, alia quidem appellant masculina, alia autem fœminina; & alia quidem bicorporea, alia verò non; & alia quidem solida, alia verò ῥοπήα, id est, mutatoria. Atque masculina quidem vocant, & fœminina, quæ adiuuantem habent naturam ad generandos masculos & fœminas; Aries enim est signum masculinum, Taurus autem fœmininum; Gemini masculinum, & vicissim reliqua ex simili analogia, alia quidem masculina, alia verò fœminina. A quibus moti, ut arbitror, Pythagorei, vnitatem quidem appellant masculum, binarium verò fœminam, ternarium autem rursus masculum, & simili prorsus proportionem & analogiam cæteros pares & impares numeros. Nonnulli autem vnumquodque etiam animal diuidentes in duodecim partes, eadem ferè vtuntur viâ ac ratione, ut, in Ariete primam quidem duodecimam eius partem appellant & Arietem, & masculum; secundam autem Taurum, & fœminam; tertiam autem Geminos, & masculum. Bicorporea autem dicunt esse animalia, Geminos, Sagittarium, Virginem, Pisces; non bicorporea autem reliqua. Et tropica quidem, seu mutatoria, in quibus cum Sol fuerit, transmutat & facit ambientis aëris conuersiones; huiusmodi sunt signa Aries, & ei oppositum Libra, uti & Capricornus & Cancer: nam in Ariete quidem verna fit conuersio, in Capricorno autem Hyemalis, in Cancro Æstiuæ, in Libra Autumnalis. Solida autem existimant Taurum, & ei oppositum Scorpionem, Leonem, & Aquarium. Verumenimverò horum quoque omnium ea quæ in vnoquoque ortu dominantur obtinent signa, ad euentum eorum, quæ perficiuntur (quæ quidem dicunt ἀποκλῆμα, & ex quibus maximè faciunt prædictiones) dicunt esse numero quatuor, quæ communi quidem nomine appellant centra, proprio autem aliud quidem Horoscopum, aliud autem Μεσσημία, hoc est, medium cœli, aliud autem Occidens, aliud autem subterraneum & ἀντιμεσσημία, hoc est, situm ex aduerso medijs cœli, quod ipsum quoque est cœli medium. Atque Horoscopus quidem est id quod contigit oriri eo tempore, quo perficiebatur Ortus; Medium autem cœli, quartum quod ab illo est signum; Subterraneum est situm ex aduerso medijs cœli, quod medio cœli est aduersum ex diametro, ut (exemplo enim fiet clarum) si Cancer sit Horoscopus, in medio quidem cœlo est Aries, occidit autem Capricornus, sub terra autem est Libra. Verumenimverò vniuscuiusq; horum centrorum animal quidem seu signum præcedens vocant ἀποκλῆμα, hoc est, declinationem; quod autem sequitur, ἐπαναφορὰ, hoc est, relationem; iam verò id quidem quod sequitur animal

De 12 domicilijs cœlorū.

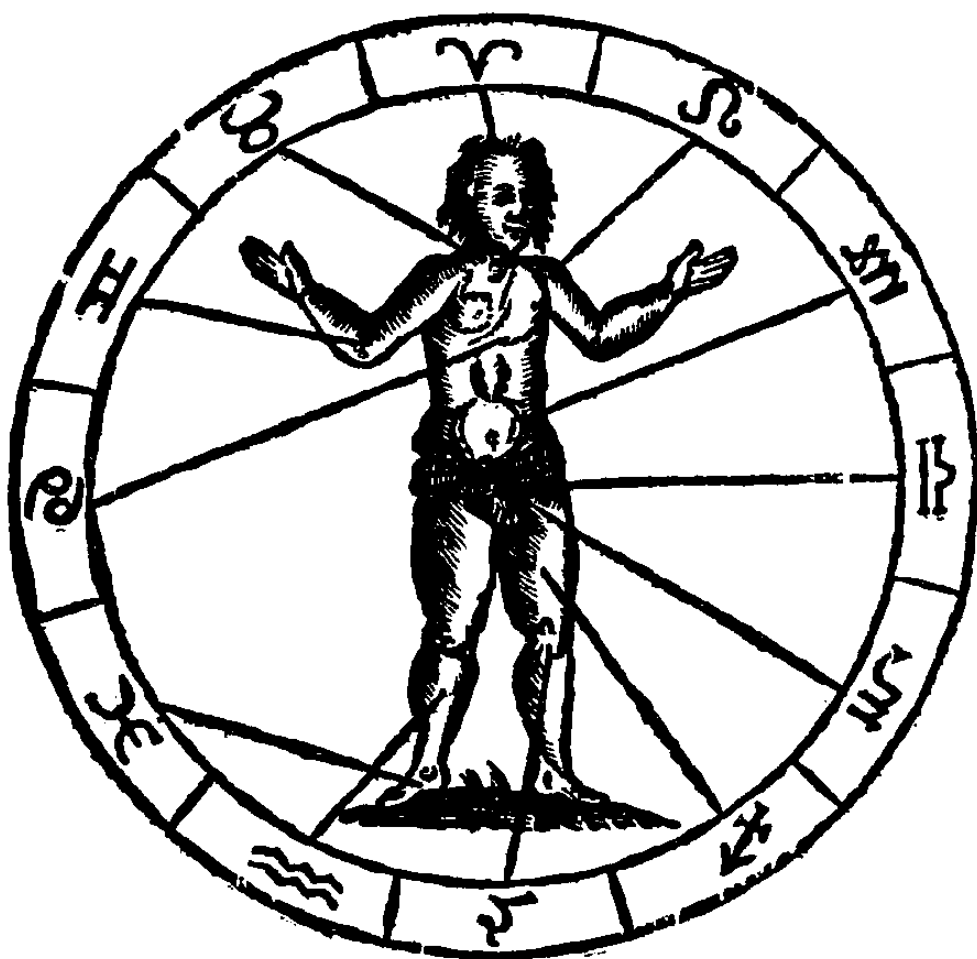
Centrum domum.

Medium cœli

Horoscopus quis.

ἀποκλῆμα
&
ἐπαναφορὰ
quid.

mal illud seu signum quod est in Horoscopo, si sit in aperto, appellant mali Dæmonis; quod est autem postea (sequitur autem id quod est in medio cæli) boni esse dæmonis; quod autem precedit id, quod est in medio cæli, *ναρκαρηδα*, hoc est, inferiorem portam vocant, & *μονομελια*, id est, unicam sortem & Deum; quod autem venit ad Occasum, otiosum animal, seu signum & principium mortis; quod autem est post Occasum, nec est apertum, pœnam, & malam fortunam; quod quidem situm est ex diametro ex aduerso mali Dæmonis. Quod autem venit sub terram, bonam fortunam; quæ per diametrum sita est ex aduerso boni Dæmonis. Quod autem recedit ab eo, quod est ex aduerso medij cæli versus Orientem, Deam ex diametro Deo aduersum. Quod autem Horoscopum sequitur, Otiosum, quod rursus Otioso aduersatur ex diametro. Aut ut dicamus compendiosius: Signi quod est in Horoscopo, declinatio quidem vocatur malus Dæmon; Epanaphora autem, Otiosum. Eodem modo autem eius quod est in medio cæli declinatio quidem Deus; Epanaphora autem bonus Dæmon. Similiter autem eius quoque quod est situm ex aduerso medij cæli, declinatio quidem vocatur Dea; Epanaphora autem bona fortuna. Similiter Occidentis declinatio quidem mala fortuna; Epanaphora autem Otiosum. Existimant autem hæc non leuiter, & veluti aliud agendo esse examinanda: censent enim stellas non eandem vim habere ad male vel secus faciendum, si considerentur in centris, & in anaphoris, & in declinationibus, sed alicubi quidem efficaciorum, alicubi verò minus efficacem. Fuerunt etiam quidam Chaldaei, qui vnamquamque partem humani corporis attribuerunt unicuique signo, ut quæ cum illo haberet consensum, & cum eo afficeretur. Nam Arietem quidem caput nominant, Taurum autem collum, Geminos autem humeros, Cancrum autem pectus, Leonem verò latera, Virginem autem coxendices, Libram ilia, Scorpium pudendum & matricem, Sagittarium femora, Capricornū genua, Aquarium autem tibias, Pisces autem pedes, ut in figura patet.



Idque rursus, non ut ipsi putant, sine ratione; sed quoniam si fuerit aliqua stella in aliquo horum signorum in ortu maleficorum, efficit mutilationem eius partis, quæ est eiusdem nominis. Atque hæc quidem summam ostensa sunt de natura eorum quæ sunt in Zodiaci circulo. Non absurdum autem fuerit etiam deinceps de eorum

rum diuisione nonnihil dicere. Nam cum non esset certa animaduertendi & inspicendi ratio, quod non contemplarentur signa ex propria circumscriptione, sed septem dispersarum stellarum obseruatione; venit eis in mentem in duodecim partes totum diuidere circulum. Ostendentes enim viam ac rationem, dicunt quodcumque Veteres obseruassent unam quandam lucidam stellam ex ijs quæ sunt in circulo Zodiaco, & deinde perforatam amphoram aquâ implerent, siuerunt fluere in alterum vas subiectum, donec eadem stella oriretur, coniectantes ab eodem signo ad idem signum fuisse circuli circumuolutionem. Rursus sumpserunt duodecimam partem eius quod fluxit, & considerârunt quanto tempore hoc fluxerit: dicebant enim tanto rediisse duodecimam partem circuli, & eandem habere rationem reuersam partem ad totum circulum, quantum habet pars aquæ quæ fluxit ad totam aquam. Ex hac inquam relatione duodecimæ partis signabant ultimum finem ab aliqua insigni stella, quæ eo tempore spectabatur, aut ab aliqua ex ijs, quæ simul oriebantur magis Boreales, aut magis Australes. Hoc ipsum autem faciebant etiam in alijs duodecim partibus; sed via quidem & ratio, per quam in tot partes Zodiacum diuidunt circulum, est huiusmodi. Analogiâ autem ac proportionem ei videtur conuenire illa, per quam vniuscuiusque ortus Horoscopum ab initio obseruârunt Chaldæi. Noctu enim, inquit, sedebat Chaldæus in alto aliquo promontorio stellas spectans; alius autem affidebat parturienti donec peperisset: cum primum autem peperisset, id significabat Magistro, qui erat in promontorio; is autem cum audisset, obseruabat ipse quoque signum quod oriebatur tanquam Horoscopum. Interdum autem attendebat Horoscopus & motus Solis. Sed hæc quidem ex signis. Ex stellis autem alias quidem dicunt esse beneficas, alias verò maleficas, alias autem communes: vtpote beneficas quidem stellas Iouis & Veneris, maleficas autem Martis & Saturni, communem autem Mercurij, quoniam cum beneficiis quidem sit benefica, cum maleficis autem malefica. Alij autem easdem stellas, prout est alia & alia habitudo, aliquando quidem beneficas, aliquando verò maleficas esse existimant. Nam præter signum, aut præter aliarum stellarum ad eas aspectus ac figuras, neque malefica est omnino malefica, neque benefica omnino benefica. Cæterum septem quidem stellis arbitrantur præesse Solem & Lunam, minorem autem his vim habere adeorum, quæ efficiuntur euentus, quinque reliquas. Quam ob causam Aegyptij Regi quidem & dextro oculo Solem assimilant; Regine autem & sinistro oculo Lunam: liëloribus autem ac satellitibus quinque stellas: reliquo autem populo alias inerrantes. Et ex quinque cum Sole quidem conuenire, & ei opem ferre dicunt Saturnum, & Iouem, & Mercurium: quos etiam vocant diurnos, propterea, quod Sol, cui dant auxilium, ijs dominetur quæ gignuntur interdum. Easdem autem stellas maiorem vim habere, aut quod sint in proprijs domibus, aut in altum elationibus, aut terminis, aut quod aliquæ ab aliquibus stipentur tanquam satellitibus: aut quod se inter se aspiciant, & inter se certas suscipiant figuras, aut quod sint in centrīs. Vt ipsi autem censent, Solis quidem domus est Leo; Lunæ autem Cancer; Saturni autem Capricornus, & Aquarius; Iouis Sagittarius, & Pisces; Martis Aries, & Scorpius; Veneris Taurus, & Libra; Mercurij Gemini, & Virgo. Stellarum autem vocant in altum elationes, & similiter depressiones, aut obiectiones, ea quibus delectantur, aut in quibus vim habent exiguam. Nam delectantur quidem in altum elationibus, exiguam autem vim habent in depressionibus.

Qua ratione
Antiqui di-
menli fuerint
Zodiaci re-
uolutionem.

Horoscopum
quomodo
Chaldæi ob-
seruarint.

Stellæ aliæ
beneficæ, aliæ
maleficæ, aliæ
communes.

Domus pla-
netarum quæ
secundum
Antiquos,
Planetarum
exaltatio &
depressio quæ

Planetarum
termini qui.

Planetarum
aspektus seu
configura-
tiones.

depressionibus seu abiectionibus. *Vt, Solis quidem in altum elatio est Aries: ex-
tremum autem est & perfectè decima nona eius pars seu gradus. Depressio autem, signum
quod ei aduersatur ex diametro. Luna autem rursus in altum quidem elatio est
Taurus: depressio autem, quod ex aduerso eius situm est ex diametro. Saturni Li-
bra, Iouis Cancer, Martis Capricornus, Veneris Pisces, & eorum, vt dixi, depref-
siones, quæ sita sunt ex aduerso per diametrum eorum in altum elationum. Stel-
larum autem appellant terminos in unoquoque signo, in quibus unaquæque stella
à quota parte ad quam vsque partem potest plurimum. De quibus non est levis
apud eos etiam in tabulis dissensio. Dicunt autem stipari stellas tanquam à satel-
litibus, quando sunt in medio aliarum stellarum, in continuatione signorum: vt si
eiusdem signi alia quidem stella teneat primas partes, alia autem vltimas, alia autem
intermedias, tanquam à satellitibus stipari dicitur quæ est media, ab ijs quæ tenent
eas partes quæ sunt in extremis. Se autem inter se dicuntur aspicere & inter se
conuenire, quæ apparent in figura triangula, aut quadrata. Atque triangula,
quidem conformantur figura, & se ea inter se aspiciunt stelle, quæ trium signorum
spatium habent interiectum; quadrata autem, quæ duorum. Et videtur quidem
in triangula, benefica malefica in figura conformata, beneficio afficere, & esse ma-
gis benefica. Benefica autem benefica hoc solum: & malefica malefica. In-
centris autem esse dicuntur, quæ cernuntur in aliquo ex centris, aut sub Horosco-
po, aut sub medio cæli, aut sub occasu, aut eo quod situm est ex aduerso mediæ cæli.
Sed cum hæc sic sint à nobis simpliciter & crasse exposita, prius sumendum est,
quod his moti Chaldæi proferunt prædictiones eorum quæ sunt euentura, quæ vo-
cant apotelesmata. Est autem eorum differentia: nam alia quidem sunt simplici-
ora, alia autem accuratiora. Et simpliciora quidem, quæ fiunt ex signo, aut ex
simplici ac sola vi stellæ: vt quod hæc stella, cum fuerit in hoc signo, tales efficit.
Accuratiora autem, quæ fiunt per concursum, & vt ipsi dicunt, per multorum
contemperationem: vt si alia quidem sit in Horoscopo, alia autem in medio cælo,
alia autem sit in eo quod est ex aduerso mediæ cæli, aliæ autem sic vel sic se habeant,
hæc euenient.*

Atque hæc est Sexti Empyrici de duodecim cæli domicilijs senten-
tia; à quo tamen Ægyptij plurimum discrepant; quod vt patefiat, pau-
lò altius ordiri visum est.

Ægyptij cœ-
lum diuidunt
in 12 man-
siones.

Cæli in duodecim mansiones diuisi inuentum est Ægyptiorum, vt
suprà ex varijs Authoribus ostensum fuit; quemadmodum enim Zodia-
cum in duodecim domicilia quas arces vocabant, & quas Sol annuo de-
cursu perambulabat, ita & domus cælestes pariter dispertiebantur, hoc
tamen pacto, vt vnus diei naturalis spacio vnâquamque Sol cum asse-
clis suis Luna, planetis, stellisque perambulet. Cum enim quouis tem-
pore vnus ex Zodiaci gradibus Horizonti immineret, consequens erat,
vt & reliqui Zodiaci signorū gradus etiâ in aliqua ex duodecim mansio-
nibus, quod & de planetis, & stellis dicendum, reperirentur. Cum præte-
rea aliæ & aliæ domus alijs & alijs luminis & caloris influxibus paterent;
hinc recenter Natum quempiam varijs quoque impressionibus pro domus
vniuscuiusque qualitate notari credebant; quod quidem totius Genethlia-
cæ artis fundamentum. Et primò quidem quatuor potissimum cardines,

in quibus magna vis & potestas influxuum lateret, considerabant, atque hæc κέντρα centra Græci, Ægyptij πλεονηφ̄ præcipuas Deorum mansiones vocabant, recentiores cuspides seu angulos vocant, reliqua verò intermedia spatia topos, quorum cū octo essent, ὀκτώπεις appellabant, ex quibus quatuor ἀπολήματα, id est, loci deiectionis seu pigri, reliquæ quatuor παναφοραί, id est, succedentes. Κέντρα γενέσεως seu cuspides quatuor cardinum sunt in sequenti figura ὠροσκοπῶν seu αἰατλή. Secundò μεσσηνίημα seu medium cœli, Tertiò δύσις. Quartò ἀντισσενίημα siue imum cœli. Cur autem in quadrantibus inceperint, hæc est ratio: imaginabantur Veteres circulos duos magnos transeuntes per polos Mundi, quorum vnus est meridianus, alter ducitur per punctum Eclipticæ, scilicet in contactu Horizontis ortiui, & in opposito puncto Horizontis occidui, interfecans meridianam ad polos Mundi; hisce duobus circulis Zodiacus in quatuor quadrantes diuiditur, atque adeo statim obuia fiunt centra cardinum; quorum primum ex parte Horizontis ortiui ὠροσκοποῦ σημεῖον, signum videlicet ascendens tempore genituræ; Secundum μεσσηνίημα, quartum ab eo signum; Tertium δύσις, occiduum, septimum ab Horoscopo signum; & quartum denique oppositum πρὸ μεσσηνιαῶτι. Exempli gratia; Ariete horoscopante, in medio cœli est Capricornus, occidit autem Libra, in imo cœli Cancer est; & sic facili in sphaeræ armillaris dispositione reperiabant gradum dicta hora Horizonti applicatum. Hos quatuor quadrantes quatuor hominum ætatibus Veteres attribuebant. ita Demophilus Græcus Author; Ο' μὲν ὠροσκοπῶν δηλοῖ τὴν πρώτην ἡλικίαν, τὸ μεσσηνίημα τὴν μέσλην, ἢ τὴν δύσιν τὴν τρίτην, τὸ δὲ ὑπὸ γλῶ κέντρον τὴν τετάρτην, καὶ ταῖς μετ' αὐτὴν γενεαῖς ἀδελφείας, καὶ ἀδελφείας. Horoscopus quid in manifestat primam ætatem, id est, puerilem; medium cœli medium, id est, statam ætatem; occidens verò perfectam, id est, senilem ætatem; hypogæum verò decrepitam, quæ & mortem adfert, ex quæ post ipsam sunt gloriæ & infamiæ opera. Alij tamen Authores aliter quadrantes quatuor ætatibus applicabant: nam à prima ad decimam domum quadrantem pueritiæ adscribunt, eumque vocant ἀπηνιωτικόν; Secundum verò huic oppositum à quarta ad septimam domum, ἀντ' ἀπηνιωτικόν vocabant, senectæ congruum; Tertium ab occidente ad medium cœlum, λυβικόν dicebant, & iuuentuti seu virilitati applicabant; Quartum deniq; ἀντιλυβικόν dictum, ab Horoscopo ad imum cœli deductum, morti vicinæ ætati applicabant. Porro operationes, quas duodecim domicilia significant, ἀθλα vocantur à Veteribus; ita Manilius.

*Has autem facies rerum per signa locatas
In quibus omnis erit fortunæ condita summa,
Athla vocant Græci.*

Manilius.

Et cū nullus Astronomorum recentiorum rectè intellexerit hanc vocem ἀθλα, nostrarum partium esse ratus sum hinc genuinam eius significationem aperire. Loca fortunæ Hebræi veteres vocant, teste Auenar, חתולות Chatholoth, id est, ligaturas, à verbo חתך, quod idem est ac ligare, & sumuntur

tur quoque pro amuletis, collo puerorum appendi solitis. Dicuntur itaque Ligaturæ, quia nullum rectum iudicium institui potest, nisi omnia fortunæ lora aptè inter se combinentur & se veluti ligent, & inuicè complectantur; vnde Græci audientes has voces *Chatboloth*, ἄθλον ipsis suppositum retinuerunt. Sunt autem 12, iuxta dodecapartitam cœli faciem, & distinguuntur à locis genituræ: aliud enim est thema γενέσεθ, aliud Athlorum thema; illud naturam, hoc actiones notat. In genitura prima domus est Horoscopi, in actionibus seu Athlis est sors fortunæ, & novæ actiones exoriuntur & constituuntur, sortem enim fortunæ tanquam Duce[m] sequuntur: nam in genitura ἡ ἐνθς intrinsecè, in Athlis τὰ ἐκθς, id est extrinsecè considerantur; atque horum Horoscopus dominans est, illorum sors fortunæ. ita Hermes *Ἐν καρπῷ τὰ σωματικά τὸ δ' ἐροκόπῳ τὰ δὴ κτητὰ τὸ κλήρω τύχης: τὰ ψυχικά τῇ σὺλῳ τὰς ἀεὶ ἀξίς μισθωρήματι* subiicit. *Corporea quidem Horoscopo veluti dies, & possessiva sorti fortunæ; spiritalia Lunæ, praxes verò medio cœlo.* Porro quæ à Veteribus ἄθλα dicuntur, ea ab Arabibus dicuntur الوحي, id est, facies. Hisce iam expositis omnia hucusque dicta ad Veterum mentem in sequenti 12 cœlestium domorum figura contemplare; in qua quidem figura duodecim cœli domiciliorū, singulis domibus primò apposuimus denominationem Ægyptiacā istius domus, quas ipsi *κινότητες* id est, mansiones vocant; deinde in interioribus domibus primo semper loco Genios tutelares singularum posuimus, & primam quidem domum Hermanubis, id est, Mercurij domum iuxta veterum mentem denominauimus; Secundam Typhonis domum; & sic de cœteris, quæ sequuntur denominationes Græcanicæ; & deinde Athla, id est, significationes operationum, quæ in singulis perficiuntur; in exteriori verò limite ἀπολήματα & epanaphoras singularum adiecimus; in interiori verò quadrato quatuor Mundi partes cuspidibus, correspondentes adiecimus; in medio denique hieroglyphicum Schema quatuor Geniorum Mundi, à quibus potissimum sors fortunæ dependebat, exhibuimus, quos serpens ambit tum annuæ, tum diurnæ circumuolutionis symbolum, quibus & dicta Numina præesse credebantur; in medio verò litera π portam Mundanam signat, per quam Sol & Luna per ο & c signati procedentes omnia fecundo motu suo animant. Verum cum hoc hieroglyphicum in sequentibus fusiùs simus exposituri, hic eius interpretationi diutius inhære noluimus. Lector peritus vel ex ipso Schemate mentem meam circa

duodecim mansionum cœli dispositionem meliùs assequetur, quàm

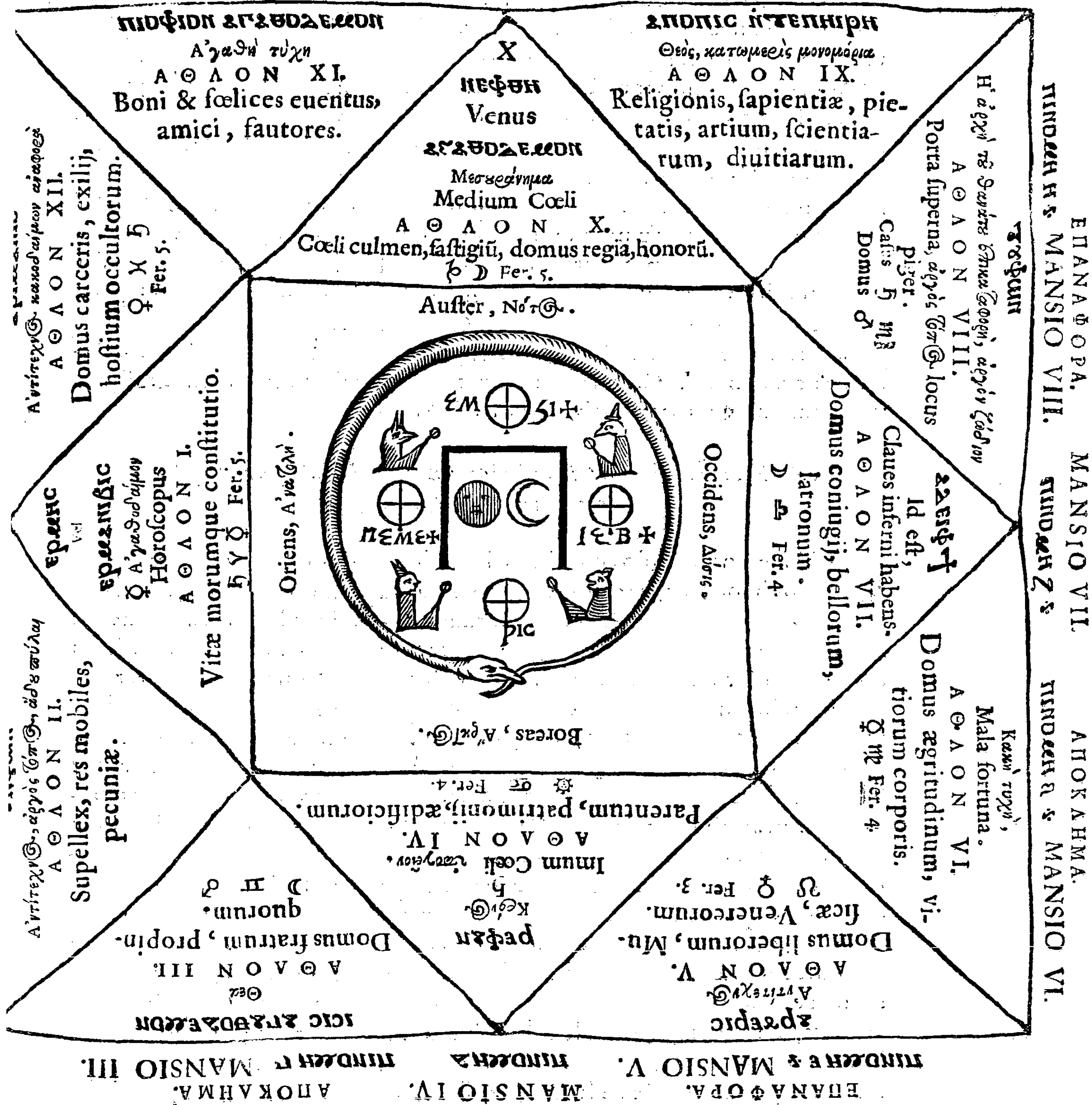
ego vel longissimis discursibus

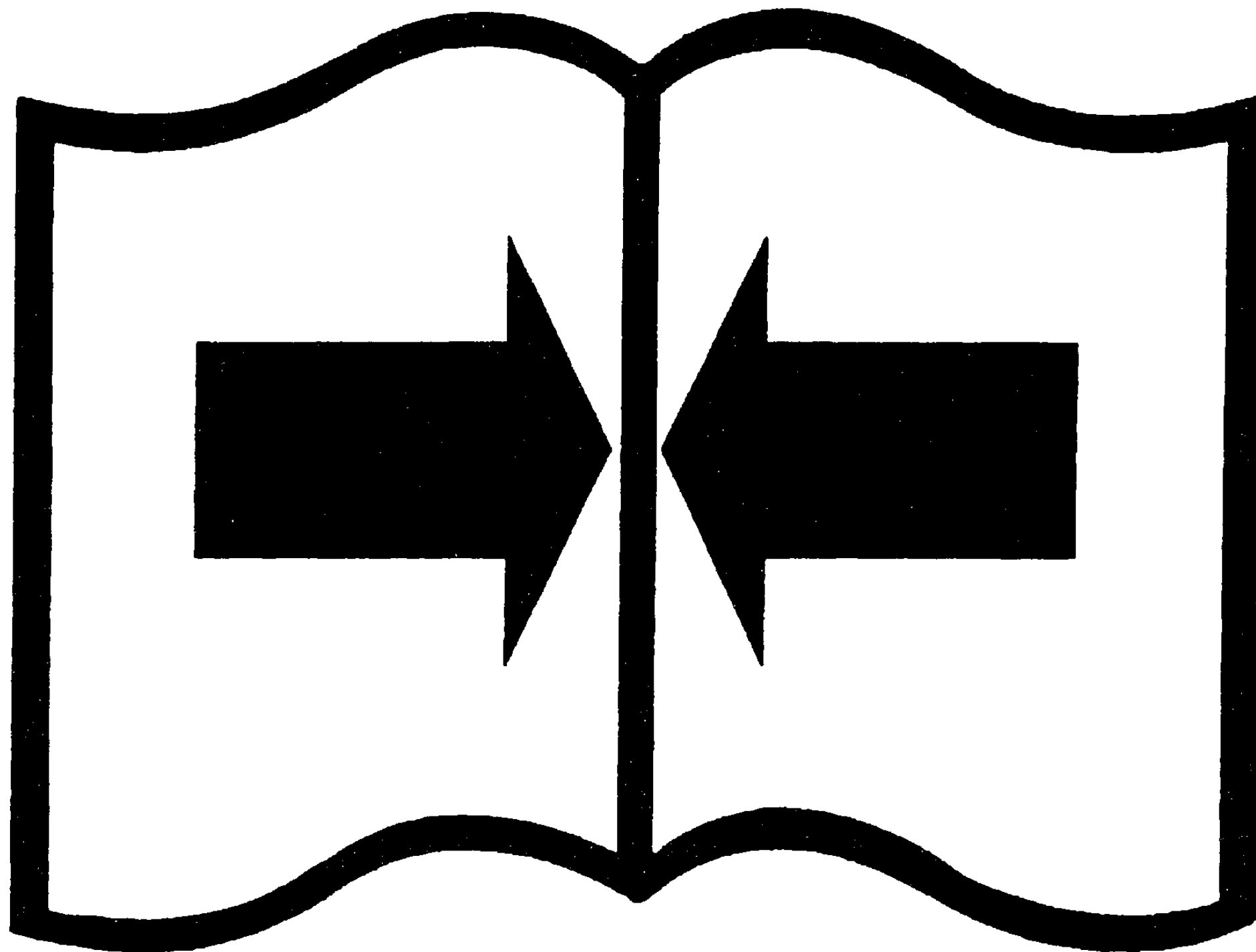
præstiterim.

ΔΩΔΕΚΑΤΟΠΟΣ

Siue XII. Mansiones Coeli, iuxta mentem Aegyptiorum,
Græcorum, & Modernorum.

ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ. MANSIO X. ΑΠΟΚΛΗΜΑ.
ΠΥΝΔΕΗ 12. & MANSIO XI. ΠΥΝΔΕΗ 11. & ΠΥΝΔΕΗ 10. & MANSIO IX.





Reliure serrée

Confectarium.

IN hac figura primò vides duplex hemisphœrium, superius, & inferius, in duodecim æquales partes diuisum, quas topos seu mansiones appellabant. Atque in quatuor quidem cardinibus, Orientis, Meridiei, Occidentis, & Imi cœli, quatuor ponebant veluti præsides, & totius fortunæ arbitros; in reliquis angulis, quos ab octonario numero octotopos vocabant, partim beneficos, partim maleficos principalium Geniorum tutelarium affeclas ponebant. Præterea singulis domibus certas quasdam rerum ad fortunam spectantium sortes tribuebant. Hoc pacto Mercurium primæ domui vitæ, & constitutionis corporeæ, & quæcunque ad mores formandos spectant, præesse credebant; verbo, singula quæ quouis modo in omnibus naturæ Classibus Mercurialia sunt, & per analogiam quandam ad bona fortunæ, diuitias, honores, vitæ diurnitatem, robur, & pulchritudinem corporis reuocari poterant, reducebant. Pariter IV domui noctis demersæ profundò Rephan seu Saturnum præesse volebant, omnibusque naturam Saturninam redolentibus. Decimæ domui, seu medio cœlo Aphroditen seu Nephten vnâ cum Ioue præponebant; quam ideo & domum dignitatis, honoris, Regiæ felicitatis appellabant. Septimæ denique domui, Occidentis angulo, domui mortis Typhonem dominari credebant. Cæteris verò octotopis singulis Genios, naturasque illis conuenientes attribuebant, vt ex figura patet.

*Applicatio & vsus prædictorum in Astrologico negotio,
 eorumque confutatio.*

CUm mentis oculos continuò in cœlestium motuum ordines intentos haberent, variosque influxus à supremi cœlorum habitaculi Præsidibus per intermedios planetarum choros in vltima Elementaris Mundi seminaria deduci notarent; mutationes verò indies ex continuo cœlorum siderumue motu emanare viderent; Zodiacum planetarum expanso, hisque domos, mansionesque hoc pacto adaptarunt, vt vel ex ipso Systemate, qualitatum, influxuumque aut amicorum, aut inimicorum occursum perciperent. Si enim in domo felicitis fortunæ felices & beneficos Præsides reperirent hora nati, felicem quoque eum ex tot bonis conspirantibus pronunciabant; sin beneficos cum maleficis domui alicui dominari comperirent, talem fortunæ sortem & natum affecuturum pronunciabant; sin denique maleficos cum maleficis in domo aliqua coniungi deprehenderent, natum iniquæ & infelici forti subiectum fore opinabantur. Summo itaque studio quatuor cardines notabant, & quem ad inuicem Præsides Genij suum haberent, explorabant. Quòd si inimicum occursum comprehenderent alicubi, summis continuò precibus, sacrificijs, cœremonijsque maleuolos Genios, nè nocerent; bonos, vt in bonorum affluxu perseuerarent, placare contendebant. Atque hoc modo non tantum circa Nati fortunam, sed in ijs, quæ sterilitatem, & ferti-

lita-

litatem agrorum, incrementum & decrementum Nili, medicas electiones, itinerum, negotiorumque auspicia concernebant, procedebant. Totam siquidem felicitatem & infelicitatem humanam, ex Geniorum arbitrio dependere apprimè se nôsse somniabant. Vide quæ de huiusmodi plura adduximus in Cabala Astrologica tùm Hebræorum, tùm Saracenorum. Cur verò Ægyptij domus tali ordine, & talibus significationibus, & promissis adornauerint, explicat in Astrologia sua Hebraicè conscripta Auenar, quem vide; cùm enim omnia huiusmodi Ægyptiorum deliramenta iam dudum ab Ecclesia orthodoxa, tanquam animarum pernicies & exitium proscripta sint; minimè quoque expedire indicaui, rem fusioribus verbis apud Arabes & Hebræos Authores descriptam hoc loco adducere.

CAPVT VI.

De 48 Asterismis, siue Mansionibus Deorum αἰτίαι χυών.

ITa hominum conditioni comparatum est, vt mox ac abstrusa & exotica quædam intuentur, in admirationem rapiantur, rapti latentium causarum rationes scrutentur. Quod vel maximè Ægyptijs vsu venit. Habitantes hi sub perpetua cœlestis serenitatis facie, dum innoxijs nocturni temporis vigilijs ordinatissimos illos Astrorum exercitus, intentæ mentis, oculorumque acie assiduò contemplarentur, stupore quodam impulsæ, fieri non posse sibi persuadere, aut otiosum esse illud, quod tantis nuntiaretur ostentis, aut infructuosum, quod tam mirificis effectibus in inferiori Mundo cuncta irradiatione suâ compleret. Hinc præmissis multorum annorum obseruationibus, cœlum stelliferum vniuersum in certas quasdam Classes diuiserunt, quas Deorum mansiones primò Ægyptij, deinde Græci Asterismos seu Iconismos nuncuparunt. Primò siquidem duodecim Deorum principalium choros Zodiaco inclusos, tanquam Vniuersi moderatores, vt suprâ visum est, vtpote à quorum arbitrio & dispositione omnes inferioris Mundi bonæ malæuè fortunæ sortes, dependent, vnicè coluerunt. His vtrimque tam in Boreali, quàm Australi hemisphœrio, veluti subsidiarias quasdam Deorum cohortes, in varia officia distributas adiunxerunt; in Boreali quidem Typhonis regno, austeras quasdam, & vt cum Zoroastro loquar, implacabiles quasdam potentias; in Australi verò Osiridis regno, humano generi beneuolas & summè fauentes, veluti Borealium inclementiæ & austeritati oppositas collocarunt, quorum antitechniâ & perpetuâ volitatione, bonorum, malorumque commistionis exorta sunt seminaria. Hinc vti 'ad malorum auerruncationem, Boreales summo studio placare contendebant; ita Austrinos quæ sacrificijs, quæ cœremonijs singulari industriâ institutis in suam custodiam attrahere conati sunt. Quæ omnia fusè suprâ in tractatu de Mundi Systemate hieroglyphico, vti & in Obelisco Pamphilio fol. 206. explicata sunt.

stellatum in
Asterismos
diuisio facta
ab Antiquis.

Asterismi 48,
ab Ægyptijs
inuenti.

Deorum sta-
tiones seu
mansiones
quæ.

Ptolomæus.

Græci hiero-
glyphicas
stellarum
imagines con-
uerterunt in
Deos.

Hoc itaque posito, Dico primò, primos omnium mortalium Ægyptios, cælum in 48 imagines diuississe, teste Hyginio. *Chaldaica*, inquit, *sunt, atque Ægyptiaca nota & imagines, quibus astra & planetae ab Astronomis insigniuntur.* Diuisio autem appositè facta fuit, vt 24 sub Austro, totidemque sub Arcto ponerentur imagines; quas omnes Deorum stationes seu mansiones Deorum, vt diximus, vocarunt. Nam singulis imaginibus choragum quendam præponebant, cui reliquæ stellæ vnus & eiusdem asterismi veluti assecræ iungerentur. Singulis autem certum quoddam rerum in inferiori Mundo contentarum præsidium assignabant, beatumque prædicabant qui catenas horum asterismorum, quæ in inferiori Mundo congruæ & correspondentes Classes connecterentur, cognosceret. His enim cognitis, difficile non putabant, Genios vniciuique rei congruos, in suam rem, quæ sacrificijs, quæ varijs compositionibus, ex dictis rerum naturalium classibus assumptis, per consuetos ijs ritus attrahere bonos, malignos depellere. Nam vt rectè Ptolomæus: *Sunt enim, vultus huius inferioris Mundi subiecti vultibus cælestibus.* In medio autem horum Numinum, Mithram, quem & *Μεσσην*, hoc est, Mediatorem ponebant, id est, Solem, qui veluti Dux & supremus cælestis Mundi Monarcha cum reliquo planetarum comitatu nunc in Austrum, nunc in Boream remeans, subsidiarias dictorum Numinum copias quotannis interuifens, singulos confortando ad mundanæ œconomiae conseruationem virtute suâ incitat. Quæ omnia in Obelisco Pamphilio fol. 157. cum suis stabilita sint autoritatibus, eò Lectorem curiosum remittimus. Secuti sunt hos deinde Græci, qui imagines Ægyptiorum hieroglyphicas, quas non capiebant, in Deorum ab ipsis confictorum Iconismos conuerterunt, quibus & posterius in hunc vsque diem vsi sunt. Verùm vt primæuam cæli faciem ab Ægyptijs hieroglyphicè descriptam cum Græcorum Iconismis luculentius conferre possis, primò hoc loco vtrumque Hemisphærium asterismis Græcorum insignitum ponemus, deinde Ægyptiorum quoque Iconismos posaturi.

Iconismi Græcorum Boreales. Signa Borealia 21.

I. Vrsa minor, Helice seu Cynosura; Arab. *أثر كبد* *Ahracaba*; Græcè *ἄμαξα*, *Plaustrum*; Hebr. *עשר ובניה*, *Gnasch Gallina cum filijs suis.* & continet stellas 21, occupatque $\Pi \varpi \Omega$; naturæ Martis & Veneris.

II. Vrsa maior, Gr. *ἄμαξα μεγάλη*, *Currus maior*; Arab. *الدوية الأكبر* *Dubbe ellekbar*, *Vrsa maior*; Hebr. *הדוב גדול*; Indis mare aureum. Continet stellas 57, & occupat $\varpi \Omega \Upsilon$; naturæ Martiæ.

III. Draco, Gr. *Δράκων*, *Serpens*, *Python*; Arab. *ثعبان* *Taaban*; Hebr. *תנין* *Tanin*, *Anguis.* continet 32 stellas, & occupat $\dagger \beta \gamma \delta \epsilon \zeta \eta \theta \iota \kappa \lambda \mu \nu \xi \omicron \pi \rho \sigma \tau \upsilon \phi \chi \psi \omega \varpi \Omega$; naturæ Iouiæ cum Saturno.

IV. Cepheus, Græcis *Κηφως*; Arabibus *قيفوس* *Keiphus*; Hebræis *בעלה הלה*, *Domina flammæ*, *Inflammatas.* continet stellas 13. & occupat $\chi \psi \delta$; naturæ Iouis & Saturni.

V. Boo-

V. Bootes, seu Arctophylax, *Plaustrici custos*; Arab. الرمح *Elramech*; Hebr. כלב הנדבח, *Canis latrans*. continet 29 stellas, & occupat signa ♄; naturæ Saturninæ & Mercurialis.

VI. Corona Borea, Gnoſia; Arab. الكليل الشمالي *Elklail elschamali*; item الغنم *Elpheta*; Hebr. כתר שמאלי, *Corona sinistra*. continet 8 stellas, & occupat signum ♀; naturæ Venereo-Mercurialis.

VII. Engonasi seu Hercules; Græcis ογκάζων, *genuflexus*; Arab. العتي الركبة *elgeti elracba*. *ingeniculatum*, Hebr. נופל על ברכיו, *cadens super genua*. & 28 stellas continet, & occupat ♄ ♀ ♀; Martio-Mercurialis naturæ.

VIII. Lyra, seu Vultur cadens, Fidicula; Græcis χέλυς; Arabib. الهرة *Alahore*; Hebr. נזר השופל, *ingeniculati psalterium*. continet stellas 11, & occupat signum ♀; naturæ Venereo-Mercurialis.

IX. Olor siue Cygnus, Gr. ὄρνις; Arab. الدجاجة *Eldegiagieh*, *Gallina*; Hebr. חרנגולה *Tharnigolet*, *Gallina*. continet stellas 26, & occupat signa ♄ ♀ ♀; naturæ Venereo-Mercurialis.

X. Cassiopea, Gr. Κασσιόπη; Arab. الصدر ذات الكرسي *Sadar dat elkarfi*, *pectus ipsa est sedes*; Hebr. חושבת על כסא, *sedens super sedem*. continet stellas 26, & occupat signa γ δ; naturæ Saturno-Veneræ.

XI. Perseus, Cyllenius; Arabibus رأس الغول *Rasalgol*; Hebræis חנושא את ראש השטן, *ferens caput Diaboli*. continet stellas 35, & occupat δ & ♄; naturæ Venereo-Saturninæ.

XII. Auriga, Heniochus seu Erichtonius; Arab. السمان *Elfamak*; Hebr. חרוע שבדיו חרטן, *pastor tenens in manu frenum*. continet 27 stellas, & occupat signum ♄; naturæ Martio-Mercurialis.

XIII. Ophiuchus, seu serpentarius; Arab. لاوي *Elhau*, corruptè *elangui*; Hebr. עוצרת חיה, *tenens serpentem*. continet stellas 24, & occupat signa ♄ ♀; naturæ Saturno-Veneræ.

XIV. Serpens Ophiuchi, Gr. ὄφης; Hebr. חיה *Hachaia*, *serpens*, idem Arab. لاويان *Elhiuan*; continet stellas 13, & occupat signa ♄ ♀ ♀; naturæ Martio-Saturninæ.

XV. Sagitta, siue telum; Gr. οἶσος; Arab. السهم *Schaham*; Hebr. השטן, *Satan*, *Demon*. continet stellas 8, & occupat ♀ ♄; naturæ Martio-Veneræ.

XVI. Aquila seu Vultur volans, Gr. Αἰετός, seu Διὸς ἄετος. *Iouis ales*; Arab. الطير *Altair*; Hebr. נשר *Nescher*. continet stellas cum Antinoo 19, & occupat signum ♀; naturæ Iouio-Martialis.

XVII. Delphinus, vector Arionis; Gr. δελφίν; Arab. دلفين *Delphin*; Hebr. דג הים, *piscis maris*. continet stellas 10, & occupat signum ♄; naturæ Saturnino-Martialis.

XVIII. Equiculus, Gr. ἑκὴν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐλλείοντος, *sectio equi minoris*; Arab. الفرس المنى *Alphares elmek*; Hebr. ראש חסוס, *caput equi*. continet stellas 4, & occupat signum ♄; naturæ Martio-Iouialis.

XIX. Pegasus, seu equus alatus, Gr. πῆγας; Arab. الغرس *Alphara*. *so, equus*; Hebr. חסום בעל קרניים, *equus cornutus*. continet stellas 23; & occupat signa $\approx$ χ γ ; naturæ Martio-Mercurialis.

XX. Andromeda, Mulier catenata; Arab. امرأة السلسلة *Emraat elmoschelseleth*, *uxor catenata*; Hebr. אשה שלא היה לה בעל, *fœmina carens viro*. continet stellas 26, & occupat signa χ γ δ ; naturæ Venereæ.

XXI. Triangulus, Gr. δέλτα, Διτῶν, Τρίγων; Arab. مثلثون *Motlatun*; Hebr. חמשלוש *Hammoschluscb*, *tripartitus*. continet 4 stellas, & occupat signum δ ; naturæ Mercurialis.

Cui additur coma Berenices, & continet stellas 14, & occupat signum η .

Signa Zodiaci.

XXII. 1 Aries, Gr. κεί; Iuppiter, Ammon; Arab. الحمل *Elbammel*; Hebr. טלה *Teleb*. continet stellas 22, & occupat γ & δ ; naturæ Martio-Iouialis.

XXIII. 2 Taurus, Io, Isis, Apis; Gr. ταῦρος; Arab. الثور *Altaur*; Hebr. תשור *Heschor*. continet stellas 52, & occupat δ π ; Martio-Venereæ naturæ.

XXIV. 3 Gemini, Gr. δίδυμοι, Castor & Pollux, Apollo & Hercules; Arab. الجوزء *Elgieuze*; Hebr. התאומים *Hatbeomim*. continet 30 stellas, quæ occupant signa π σ ; naturæ Martio-Mercurialis.

XXV. 4 Cancer, Gr. καρκιν; Arab. السرطان *El Sartan*; Hebr. סרטן, *Sartan*. continet stellas 16, quæ occupant σ Ω ; naturæ Saturno-Iouialis.

XXVI. 5 Leo, Arab. الأسد *Ellesed*; Hebr. האריה *Haarieh*, *Leo*. continet stellas 40, quæ occupant Ω η ; naturæ Saturnino-Venereæ.

XXVII. 6 Virgo, Gr. παρθένα; Arabib. العذري *Elaadri*, vel السنبلة *Sanbalet*, *spica*; Hebr. הבתולה *Habetulah*, *Virgo*. continet stellas 41, quæ occupant η μ ; naturæ Saturno-Martio-Mercurialis.

XXVIII. 7 Libra, Gr. ζεύς; Arab. الميزان *Elmizan*; Hebr. מאונים *Mognaim*, *bilanx*. continet stellas 20, quæ occupant η ; Saturnino-Iouio-Martialis nat.

XXIX. 8 Scorpius, Gr. σκorpion; Arab. العقرب *Akrab*; Hebr. עקרב. continet stellas 24, & occupant η ϕ ; naturæ partim ϕ & γ , partim δ & γ .

XXX. 9 Sagittarius, Gr. τοξότης; Arab. القوس *Elkaus*; Hebr. קשת *Kescheth*, *Sagitta*. stellas habet 32, quæ occupant η ϕ ; naturæ Iouio-Saturninæ.

XXXI. 10 Capricornus, Gr. αἰγόκερος; Arab. الجدي *Elgiedi*; Hebr. חגדי *Gèdi*. continet stellas 28, occupant ϕ $\approx$.

XXXII. 11 Aquarius, Gr. ὑδροχόος; Arab. دلو *Dallu*; Heb. דלי *Dali*, *fitula*. continet stellas 45, quæ occupant $\pi \chi$.

XXXIII. 12 Pisces, Gr. ἰχθύες; Arab. حوت *Haut*; Heb. דגים *Dagim*, *Pisces*. continet stellas 40, & occupant signa $\chi \gamma$.

Australia signa 15.

XXXIV. Cetus, Arab. القيط *Alkeit*; Hebr. אריה הים, *Leo marinus*; Gr. πεῖσις, ὀρέφως; Lat. *Balena*, *pistrinx*. continet stellas 25, & occupant $\chi \gamma \delta$; naturæ Saturninæ & parum Veneræ.

XXXV. Orion, Ωριων; Arab. الجوزة والكبر *Elgieuze* ☿ *Elkebar*; Hebr. הכלב הגבור, *canis fortis*, *bellator fortis*. continet stellas 62, quæ occupant $\pi \text{☿}$; naturæ Iouis & Saturni.

XXXVI. Fluvius, Eridanus, Nilus, Græc. ὠκεανὸς; Arabib. نهر البهار *Nabar alebarnar*; Hebr. נהר *Nabar*, *fluvius*. continet stellas 39, & occupat $\gamma \delta \pi$; naturæ Saturni.

XXXVII. Lepus, Λαγώς; Arab. الارنب *Elarneb*; Heb. ארנבת *Arnebet*, *Siculis* Λίπρος. continet stellas 13.

XXXVIII. Canis maior, Syrius, Canicula; Arab. الجبر *Elhabor*; Hebr. כלב הגדול, *Canis maior*. continet stellas 29, & occupat $\pi \text{☿}$; naturæ Veneræ.

XXXIX. Canis minor, Gr. πρόκυων; *Antecanis*; Arab. الجيرة *Elgiemeize*; Hebr. כלב הקטן, *Canis minor*. continet stellas 5, & occupat ☿ ; naturæ Martialis & Mercurialis.

XL. Navis, Gr. Ἀργεὺς ναῦς; Arab. مركب *Markeb*; Hebr. ספינה *Sephina*, *Navis*. continet stellas 50, & occupat $\text{☿} \Omega \text{☿}$; naturæ Saturninæ, & parum Iouis.

XLI. Hydra, Gr. ὑδροχῆς; Arabib. افعى *Aphaab*; Heb. חיה *Haia*, *serpens*. continet stellas 34, & occupat $\Omega \text{☿}$; naturæ Saturninæ cum Veneræ.

XLII. Crater, Gr. κρήνη, κάλυψ; Arab. القون *Alphun*; Hebr. כוס *Kus*, *poculum*; continet stellas 8, & occupat $\text{☿} \text{☿}$; naturæ Mercurialis cum Venere.

XLIII. Corvus, Gr. κόρυς; Arab. الغرب *Elgorab*; Hebr. עורב *Corab*, *Corvus*, *Ales Phæbi*. continet stellas 7, & occupat ☿ ; naturæ Saturni & Veneris.

XLIV. Centaurus, Chiron, Φηρ; Arabibus البرزة *Albeze*; Hebr. חנושאח האריה חצי צורה האדם וחצי צורה סוס, id est, *portans Leonem medius homo*, ☿ *medius equus*. continet stellas 37, & occupat $\text{☿} \text{☿}$; naturæ Saturni.

XLV. Lupus, Gr. θηλείον; Arab. لسانة *Esseda*, *leana*; Hebr. נמר *Nemer*, id est, *Pardus*. continet stellas 19, & occupat $\text{☿} \text{☿}$; naturæ Saturninæ cum Marte.

XLVI.

XLVI. Thuribulum, Θυσιαστήριον, *Altare*; Hebr. תְּהִיבִיל, id est, *Thuribulum*. continet stellas 7, & occupat ♄; naturæ Veneris & Mercurij.

XLVII. Corona australis, Gr. Οὐρανίου, *Cælum paruum*, *Rota Ixionis*; Hebr. חֲנוּךְ דְּרוֹמִית, *Corona australis*. continet stellas 13, & occupat ♄; naturæ Saturninæ & Martialis.

XLVIII. Piscis austrinus, seu Notius; Gr. ἰχθύς μέγας, *μὴν ἄζων, νότιος*; Hebr. דָּג הַדְּרוֹם, *piscis meridionalis*. continet stellas 17, & occupat ♄.

Atque hæ sunt 48 Imagines, quibus Græci vniuersum cælum, mysticis rationibus inducti, insignierunt; quas quidem, vt postea videbitur, ab Ægyptijs mutuatas, varijsque fabulis adornatas sui iuris fecerunt. Quæ porro primæ illæ imagines, quibus Ægyptij cælum cohonestarunt, fuerint, iam aperiamus.

CAPUT VII.

Quomodo, & cur Ægyptij Cælum in 48 Asterismos diuiserint.

Ægyptij putabant Deos
sive Genios
inhabitare
astra;

Coelestes Deos seu Genios astra incolere, Ægyptiorum dogma est: horum enim virtute & efficacia inferiorem Mundum consistere putabant, non vi quâdam propriâ influxuâ astrorum, sed dispositiuâ Numinum, qui in astris ceu solio quodam regali confidentes, virtute astrorum naturali veluti instrumento quodam vterentur ad inferiorum dispositionem. In singulis verò asterismis primarium quoddam Numen residere docebant, in reliquis verò stellis ad eundem asterismum pertinentibus, Genios residere principalis Numinis veluti affeclas & ministros, quorum virtus pyramidalis quodam influxu, cuius basis in ipsius asterismi magnitudine, vertex in terræ centro defineret, credebant; hasque *πύργους* seu arces Deorum nominabant: totum enim quod intra huiusmodi pyramides continebatur, id eorundem potestati & dispositioni subiectum esse arbitrabantur. Et de duodecim Zodiaci Numinibus iam supra Capite quinto fusè disseruimus; restat vt & de reliquis asterismis, quæ boreis, quæ austrinis, pari passu disseramus; quod vt maiori cum methodo fiat, primo loco dispositionem Iconismorum, secundum ternas singulorum signorum facies, ex mente Auenaris Hebræi Astrologi, atque Indorum exhibere visum fuit.

Dispositio Iconismorum, qua Ægyptij ex mente Auenaris, singulorum signorum dodecamoria in tres facies subdiviserunt, singulisque faciebus appropriatas Imagines attribuerunt.

Veteres Astrologi, vti in præcedentibus dictum fuit, Zodiacum in 12 signa, quas arces Deorum appellabant, partiti, vnumquodque
ex 12

ex 12 signis in tres iterum partes distribuerunt, quas faciès seu vultus, Moderni Decanos nuncuparunt; ita quidem, vt singulis faciebus denos gradus attribuerint. Hisce verò faciebus seu vultibus certos quosdam Iconismos seu imagines affinxerunt, quibus ratio influxus in tali & tali facie vigentis symbolicâ quâdam adumbratione exprimeretur: ex tali enim & tali facie ascendente, talem Nati conditionem futuram prædicebant, qualem symbolica imaginis constitutio expressisset. Quæ quidem imagines non tantum in Zodiaco secundum longitudinem concipiendæ sunt, sed & secundum latitudinem eiusdem, ita vt Ex. gr. omnes illæ imagines, quæ intra eiusmodi Rhombum reperiuntur, quem binæ lineæ faciem quampiam terminantes, & in utroque polo coeuntes, constituunt, ad illam, quam dictæ binæ lineæ terminant, faciem pertinere censeantur. Notandum quoque non exiguam inter hos iconismos, & asterismos, quorum 48 in cælo Veteres constituebant, differentiam esse: Iconismi enim facierum iuxta Zodiaci latitudinem; asterismi verò iuxta æquinoctialis latitudinem considerabantur. Vnde dum hos cum illis Authores passim confundunt, maximæ inde perplexitatis occasionem dederunt. Quam quidem confusionem inde natam putem, quòd posteriores Aegyptij, alia & alia Schemata cælo ingerentes, pristinisque iconismis novos identidem superaddentes, vti totum cælum paulatim innumeris monstrorum characterismis, ita posterorum Astrologorum animos summâ confusione replerunt. Vt itaque huiusmodi syrtes vitaremus, primo loco & seorsim imagines facierum, prout eas R. Auenar, Beneka Indus, & Abenragel Arabs Aegyptiorum traditionem secuti, descripserunt, exhibebimus; deinde quoque 48 iconismos astriferos, quos vetusta Sapientum autoritas, veluti primordialis sapientiæ specimina, posteris consecrauit, pari passu exhibituri. Sic itaque dicit Auenar:

R. Auenar.
Beneka
Indus.
Abenragel.

ובטלה עלה בפנים הראשונים ממנו צורת אשה היא
במאירה והרג מהים כדמות צפעה וראש משלוש:

1 Et in Arietis prima facie oritur mulieris figura quasi igne corusca, & piscis ex mari in similitudinem serpentis, & caput trianguli seu Δ in secunda facie Ammonis ponuntur. Quæ consentiunt verbis Benekæ Indi Gymnosophistæ, cuius verba recitat citatus Auenar Hebræus Astrologus. Secundam verò faciem sic describit:

Decani
signorum
prima facies.

ויעלה בפנים השניים אשה יש מסרק בראשה ושרביץ
נחושת וראש השטן ויאמרו אנשי הודו כי יעלה שם צורת
אשה מתעפפת בבגדים ויש לה רגל אחת וצורתה צורת
הנשר:

Et ascendit in secunda facie mulieris figura, in cuius capite pecten, & virga aenea in manu, & caput Diaboli; & putant Indi quòd ibi ascendat mulier inuoluta vestibus, cuius pes figura Aquilinæ est. Atque hoc pacto Numen illud Nephten asseclam, vti ex Tabula Bembina patebit suo loco, exhibebant. Sequitur nunc alia imago, quam Auenar his verbis describit:

Secunda
facies.

ויעלה בפנים השלישיים בחור יושב על הכסא עליו
מכסה וב'דו תרפים :

Tertia facies,

Et in tertia facie exsurgit iuuenis sedens supra sedem stratam, ☿ in manu eius Theraphim. Quid per Theraphim intelligatur, fuisse declaratum fuit in primo Tomo Syntag. 3. Cap. Baalim; erat enim idolum auerruncum, quod secum portabant Ægyptij. Sed vide de his citatum locum. Hanc sequitur alia imago genuflexa, quam his verbis ex Astrologia Ægyptiorum describit Auenar:

ואדם השפיל ראשו למטה והוא צועק אל השם :

Exurgit quoque homo, caput suum versus inferiora declinans, ☿ Deum suppliciter inuocans. Quæ quidem imago nihil aliud est, quàm imago Genij tutelar, superiori supplicantis, & passim inter hieroglyphica reperitur, & confunditur cum Engoniasii Græcorum asterismo.

Apidis, siue
Tauri Affe-
ctz.

2 Intra Apidis regnum ascendunt primò, iuxta Ægyptiorum Astrologiam, imago viri gladium in manu sinistra, in dextra baculum tenentis; deinde verò Nautis magna, supra quam Leo est. Sed audiamus verba Auenaris:

ויעלה בפני שור הראשונים הגבור שיש לו חרב בידו
השמאלית ועוד יעלה ספינה גדולה בה אריה :

Confundit hoc loco Auenar figuras facierum cum ipsis asterismis. Quid per Gygantem, nisi Orion indicatur? Quid per Nauim, nisi Barys illa celeberrima, leoninâ figurâ insignis, quem Mophta dicimus, & cum Naui Argonautarum hoc loco perperam confunditur? Indi loco Leonis in Naui positi, ponunt Arietem; quod pulchrè quadrat figuræ Arietinæ in Naui Tabulæ Bembinæ positæ. Dicunt præterea Indorum Astrologi, sub Naui dimidium esse mulieris mortuæ. perperam; Ægyptij enim hoc loco Horum ponebant à Typhone in Nilo submersum, in cuius locum Græci Icarum in Eridano submersum substituerunt. Iterum, in facie Borea dicunt ascendere virum Caprino habitu; quo quidem nihil aliud indigitatur nisi Erichtonius hædino pondere prægrauatus. In tertia Apidis facie ascendit primò Anubis caninâ facie insignis, teste Auenar, in cuius manu est serpens.

Geminorum
Affectz.

3 In Geminorum facie prima ascendit pariter figura canino capite transformata, & correspondet Caniculæ seu Syrio Græcorum, quem Ægyptij nunc *as enuora*, nunc *cuw* dicunt. Iterum intra hoc spacium ascendit quoque serpens erectus, lupusque habens in manu sua notam:

ויעלה שם היה עומדת על אילן וזאב שיש בידו סימן
ואדם יש לו כלי נגון מזהב והוא מומר בו :

Ascendit ibi Serpens habitans in arbore, ☿ Lupus in cuius manu signum, ☿ homo in cuius manu instrumentum Musicum quo psallit. Pro Lupo hoc loco Græci feram Centauri, pro Musico Lyræ ponunt.

Cancer &
Leonis Affe-
ctz.

4 In domo Canceri & Leonis ascendunt Vrsæ maior & minor, vera Typhonij Regni insignia, quarum ipse Hermes in Pymandro mentionem facit

facit his verbis : *Nam arctos, id est, Vrsas ipsas, quas nō sti, exoriri nunquam, nec mergi, circa idem perpetuò recurrentes.* quamvis alij loco Vrsæ maioris ponant porcum ferreum, habentem caput cupreum; melius Ægyptij currum maiorem & minorem, vti suprâ dictum est; alij ponunt virum serpentipedem anguibus inuolutum, cuiusmodi Typhonem in Tomo primo, Syntag. 3. Cap. de Typhone exhibuimus. quicquid sit, symbola omnia Typhonium quid indicant.

Virginis &
Libræ Affec-
tæ.

5 Intra Virginis & Libræ mansiones ascendunt Aspis magna, quæ & Agathodæmon Ophionius dicitur, vnâ cum cratere vini, teste Auenar. Tametsi Indorum Astrologi hoc loco arborem ponant magnam, in cuius ramis Canis, & Ibis existant. Sed audiamus verba Authoris :

ויעלה שם אילן גדול על סעיפיו כלב ועוף הנקרא

רחמה :

Ascenditq; ibi arbor magna, in cuius ramis Canis & Ciconia, quæ & Ibis dicitur, & à Philostorgia appellatur Hebræis Rachama. nihilque hoc aliud, quàm stationem Mercurialium Numinum indigitant. Dicunt præterea Ægyptij apud Auenarem, hoc loco poni virginem pulchram, capillorum longitudine spectabilem, duas in manu spicas habentem; sedet autem in throno, & puerum lactat paruulum, nutritque ipsum summâ diligentia. Verum cum verba Auenar consideratione dignissima sint, ea hîc adduco :

Virgo pue-
rum lactans
in Zodiaco ex
Ægyptiorum
& Hebræo-
rū opinione,

ויעלה בפנים ראשנים בתולה יפה ושערה ארוך ובידה
שני שבלים והיא יושבת על כסא והיה תרבה עוד קטון
ותניצחו ויאכילוהו :

In prima, inquit, facie Virginis, ascendit Virgo pulchra, longis capillis, & duas in manu spicas continet, sedetq; supra sedem, & nutrit puerum adhuc paruulum, & lactat eum, & cibatur eum. Expressius multò Albumazar ea in suo in Astrologiam introductorio describit, quæ verba allegat Stefflerus in sphæra Procli; ita autem differit : *Oritur in primo Virginis decano puella, Arabicè dicta* Aderenosa, id est, Virgo munda, Virgo immaculata, corpore decora, vultu venusta, habitu modesta, crine prolixo, manu duas aristas tenens, supra solum auleatum residens, puerum nutriens ac iure pascens, in loco, cui nomen Hebræa, puerum dico à quibusdam nationibus nominatum Iesum, significantibus Issa, quem & Græcè Christum dicunt.* hæc Albumazar. Ex his manifestè patet, Saluatorem nostrum ex illibata Virgine natum indigitari. Oritur ergo hæc Virgo I E S V M pascens. Pudeat hîc proteruos Hebræos, dum Virginem matrem renuunt, cum tantis ætatibus, tot ante secula Gentiles ista præuiderint. Quòd si Verpus dicat : *Non dicunt hi ipsam Virginem pueri illius matrem, sed tantum iure ipsum pascentem;* erubescat infelix, quia quæ iure ipsum pascit, non nisi mater est. Simile quid legitur apud Sybillam Europæam : *Veniet montes & colles transiliens, & in paupertate regnans cum silentio dominandi è Virginis vase exiliet.* Ponitur quoque hoc eodem loco ab Ægyptijs figura hominis Ταυροκέφαλος, id est, figuræ Taurinæ, ita Auenar :

* corruptè

ויעלה שם אדם שיש לו חצי צורת וראשו כראש השור
ובידו צלם אדם חצי ועריה וגם יעלה שם חצי צורת בראשה
חתיץ והוא מרש בה הארץ :

Ascendit ibi homo med.æ figuræ Ταυροκέφαλος, id est, Taurino capite transformatus, & in manu eius idolum hominis dimidiati & nudi. ascendit etiam ibi dimidiata figura, in cuius capite trabs est, quâ terra arari solet. Quorum mysticæ rationes postea explicabuntur.

Libræ & Scor-
pionis Affec-
tæ.

6 In signo Libræ & Scorpionis ascendit similitudo viri, in cuius manu sinistra Libra, in dextra libri scripti :

ויעלה שם צורת אדם בידו השמאלית מאונים וביד
אחר ספרים כתובים :

Et ascendit ibi similitudo viri in manu sinistra Libram bilancem, in dextra libros scriptos tenentis. Atque hæc est, quem supra, cum de signo Libræ ageremus, Omphtha appellauimus.

Sagittarij &
Capricor-
ni Affectæ.

7 Intra Sagittarij & Capricorni latitudinem Austro-Boream ponunt Ægyptij figuram hœdi cornua tenentem; & eadem figura est, quam supra in signo Capricorni exposuimus: deinde Accipitris volantis figuram; & loco quidem Accipitris, Græci dein Aquilam volantem supposuerunt. Ponunt præterea Ægyptij hoc in spacio Κυνοκέφαλον, id est, corpus Simiæ cum capite canino. ita docet ex Astrologia Ægyptiorum Auenar :

ויעלה שם גוף הקוף וראשו כראש הכלב :

Et ascendit ibidem corpus Simiæ, & caput eius sicuti caput Canis. De quo Cynocephalo, eiusque significatione, vide Obeliscum Pamphilium lib. 3. Hierogrammatismo Simiæ.

Aquarij &
Piscium Affec-
tæ.

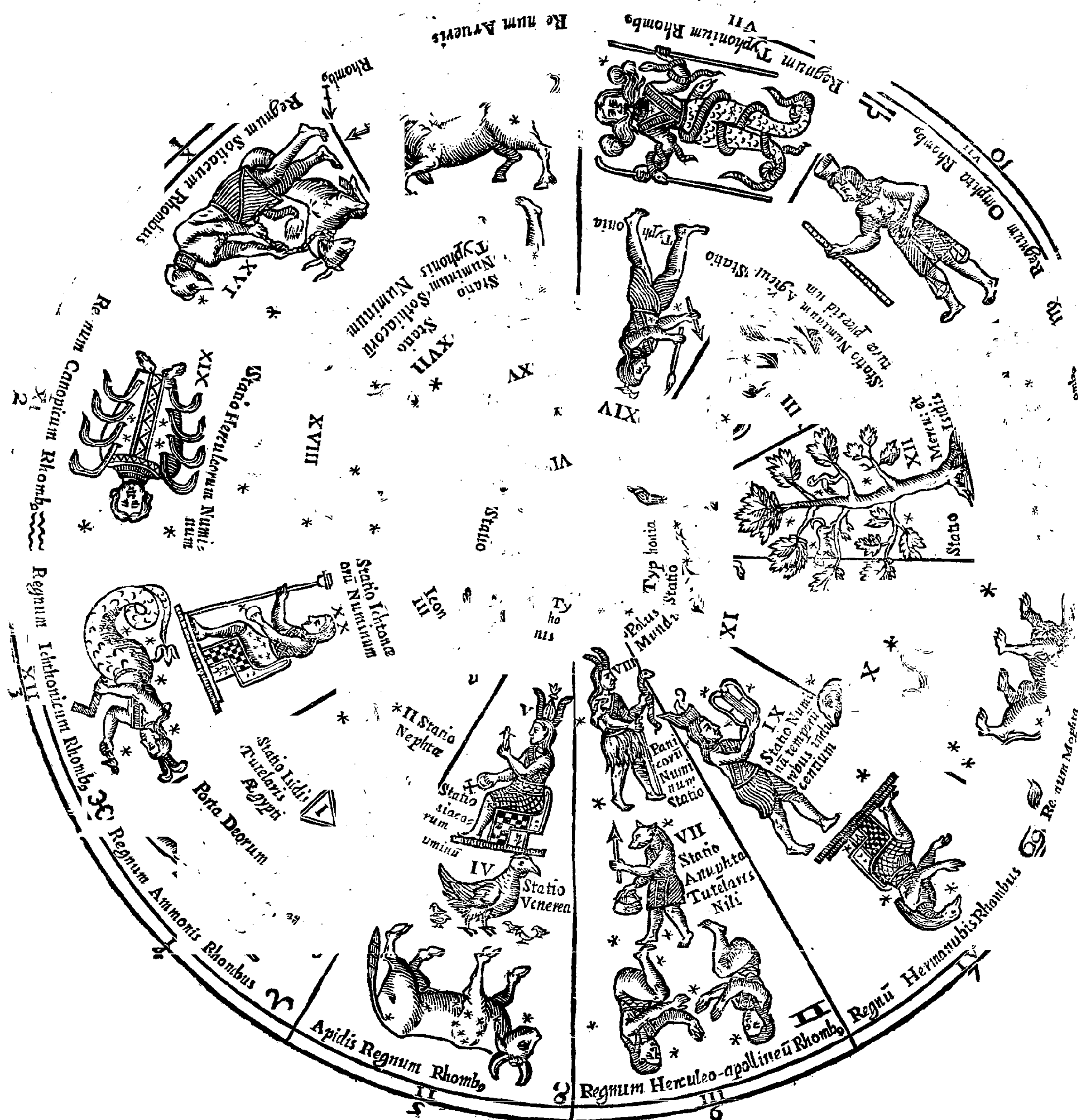
8 Intra Aquarij & Piscium mansionem ponunt Gallinam cum pul-
lis. Oxyrinchus piscis & Nili figura.

Atque hæc sunt imagines quas ad mentem Ægyptiorum cœlo inserta fuisse refert Auenar, reconditarum actionum symbola, quas Græci deinde suis fabulis adornatas expolitasque posteris consignarunt; quas hîc apponendas duxi. Merito tamen hoc loco quispiam interrogauerit, quânam viâ ad tam reconditam antiquitatem penetrauerim; quare ut id constet, rem explico. Michaël Schatta Coptita Ægyptius, meus olim Romæ in Copticis & Arabicis ex Bibliotheca Vaticana transcribendis Amanuensis, postquam in Ægyptum reuersus esset, inter cœtera à me sollicitatus fuit, ut si quid hieroglyphicarum inscriptionum reperiret, id delineari curaret, pecuniâ certâ in hunc finem assignatâ; quod & præstitit. Inter alia itaque fragmenta hieroglyphica, de quibus suo loco mentio fiet, hanc quoque Astronomicam 48 Iconismorum descriptionem ex vetusta Monasterij S. Mercurij Bibliotheca depromptam, & quantum potuit fieri, adornatam, ad promissam mihi fidem exoluendam transmisit. Quam cum Veterum lucernam olere, & hieroglyphicæ doctrinæ conformem cognoscerem, eam hoc loco ceu raram & inuisam curioso Lectori oportet

oportune communicandam duxi; in qua tametsi multa fuerint mutilata & imperfecta, continuo tamen studio & diligentia factum est, ut quæ vel deessent, aut obscuriora existerent, ex hieroglyphicorum fonte Dædaleæ mentis limâ expolita dilucidarentur. Differentia inter hæc & Græcorum sanè insignis elucet. Ponebant Ægyptij non Æquatorem, sed Zodiacum basis loco; ita ut centrum hemisphærij utriusq; non polum Mundi, sed polum Zodiaci referret. Secundo, figuræ hieroglyphicis adumbratæ symbolis, non exactè suis locis correspondent, sed ut plurimum differunt. neque hoc cuiquam mirum videri debet, cum Ægyptij hisce hemisphærijs non tam stellas, quàm stationem Numinum in vasta illa firmamenti facie exprimere sint conati, uti suprâ dictum est: neque enim, uti Græci, figuras Numinum, stellarum coaceruatione componi putabant; sed certam quandam stellarum congeriem talis & talis Numinis stationem vocabant, quod tali & tali cœli loco dominari credebant. Neque enim uti posterius, effectus in inferiori Mundo elucescentes stellarum occulto influxui; sed Numinum virtuti & efficaciam tali & tali cœli loco constitutorum, adscribebant, uti dictum est. Et Achilles Statius in sua Isagoge circa finem hoc idem testatur. verba eius cito: *Εν γουὺ τῇ τῷ Αἰγυπτίων σφαίρῃ, ἔτε οὐ δεικνὺν ὅτιν νομιζόμεν. ἢ ὀνόμαζόμεν. ἔτε ἀρχὴ. ἔτε κρηδὺς. ἀλλ' ἑτέρα ῥήματα εἰδῶν, καὶ ὀνόματα τεθαρμύα. ἔτε δὲ καὶ ἐν τῇ τῷ Χαλδαίων. ἑλλῶες δὲ ταῦτα τὰ ὀνόματα ἔθεντο τοῖς ἀστροῖς ἀπὸ ὀπισθίων ἡρώων πρὸς τὸ δικάζαντες. In Ægyptiacas, inquit, sphaera neque Draco, neque Ursa, neque Cepheus, sed alia sunt idolorum formæ nominatæ, is indita; uti neq; in Chaldaeorum Astrologia; Græci porro vocabula illa de insignibus Heroibus transtulerunt, ut comprehendi & agnosci facilius possent. Zodiacum quoque latiore, quàm Græci posuerunt; in cuius Boreali hemisphærio figuræ hieroglyphicæ 12 signorum Zodiaci expressæ cernuntur, iuxta priscæ rudiorum adhuc seculorum Astronomiæ inuentionem. In Australi verò hemisphærio easdem repetitas inuenies; sed abbreviatas: ex quibus prorsus, unde characteres signorum in hunc usque diem vsitati, quibus similes sunt, profluxerint, patefit. neque hic Lector gradus aut declinationis, aut latitudinis stellarum, aut similes diuisiones requirat; cum, ut dixi, ea priscorum mens non fuerit; sed Deorum stationes solummodò per 12 Rhombos, quod ipsi *δωδεκάπυργον* vocabant, exprimere conati sint. Quæ omnia hic fusiùs deducere volui, nè Lectorem curiosum Ægyptiorum in Astronomicis 48 imaginibus cœlo imponendis consilium lateret. ad Rhombum itaque.*

Nota Signorum ordinem hic positum fuisse initio sumpto ab γ, cum Ægyptij tamen Hieromanthæ initium eorundem sumpserint à Capricorno; cuius rationem in præcedentibus dedimus. Vnde binis diuersis numericis figuris ea insignire visum fuit ad confusionem vitandam.

206 OEDIPI ÆGYPTIACI GYMNAS. HIEROGL.
 HEMISPHERIVM BOREALE
 ZODIACI
 Ex mente Aegyptiorum.



ZODIACI

Ex mente Aegyptiorum.



Dispositio Iconismorum Astronomicorum, ex mente Aegyptiorum; quos Michael Schatta Aegyptius ex vetustis Aegyptiacis monumentis extractos, ad Authorem transmisit.

I Conismi Astrologico-hieroglyphici cœlo ab Ægyptijs impositi, sunt omninò 48, vti suo tempore in Obelisei Barberini interpretatione patebit; quibus eam in ascensione aut culminatione eorum Natis fortunam, quam symbolis exprimebant, pollicebantur. Referunt enim, vt supra dixi, eos certas quasdam Numinum disposuisse stationes, in quibus ea particulari influxu in inferiora fidei tutelæque suæ commissa agere opinabantur; vnde & *ἡνδρακὶν ἡτέφ* & stationes aut mansiones Deorum ab Ægyptijs vocabantur, quòd in ijs vigili curâ rebus sibi commissis intenderent. Quarum duodecim principales in Zodiaci obliquitate disponebant, reliquas partim in Borea, partim in Austro, prout ex adiunctis hîc binis hemisphœrijs à Michaële Schatta Ægyptio mihi transmissis patet, collocabant. Atque hunc quidem 48 Iconismorum numerum Græci, & tota demùm posteritas amplexa est; tametsi, vti ex hemisphœrijs patet, Ægyptij à Græcis, & situ & ordine discrepent, Græcis sua in locum Aegyptiorum, Numina substituentibus, & hâc cœlesti *ἡνδρακὶν* veluti cohonestantibus. Et de mystica quidem duodecim præsidum in Zodiaci dodecamorijs mansionibus dispositorum significatione supra Cap. 3. amplè disseruimus; restat vt de reliquis pari passu nonnihil disseramus, à Boreo hemisphœrio initium facturi.

Iconismi
Boreales.
Regnorum
Ammonij.

Primus itaque Ammonij Regni Iconismus post duodecim Zodiaci Oecodespotas, è regione Ammonis, siue Arietis districtu occurrit triangulum, quod *Δέλτα* Aegyptij nominant, & in lingua Copta idem notat ac portam triquetram, per quam Deorum in Aegyptum ingressui aditus patet; ac nihil aliud est, quàm inferior illa Aegypti pars, vti in I. Tomo Syntagm. primo ostensum fuit, quàm Nilus ad Memphim diuariato flumine diuisus olim ex Nilotici congerie limi enatam constituerat; tantæ proinde fœcunditatis, vt non immeritò domum Deorum immortalium, cœlumque Deorum eam nuncupandam existimârint. Portam Deorum dicunt, quòd per illam ad omnium bonorum copiam Deorum liberalitate ac beneficiâ concessam aditus pateat; quam Ibis, Mercuriale animal, dum pedibus diuaticatis exprimit, simul etiam sub cuius tutela Numinis *Δέλτα* sit, indigitat. Hinc in ea cœli plaga Aegypto supereminente simile triangulum siue *Δέλτα* è tribus stellis conflatum, constituerunt, idque tanquam Mercurialium Numinum Aegypto fauentium stationem summo cultu & veneratione posterius prosecuti sunt, quod & Græci inter suos quoque asterismos retulerunt. Vide quæ in primo Tomo fol. 8. 9. 10. 11. in Obelisco Pamphilio lib. 3. alijsque locis passim recitauimus.

I I. Iconismus statio notatur Nephtæ, quæ cùm res inferioris Horizontis fidei suæ commissas habeat, Delta Niloticum, id est, Aegyptum, cui supraponitur, contra omnes nocturni rigoris iniurias defendendam susci-

fulcipit. Sedet, ad indicandam potestatem; scuticam in manu tenet, ad propulsationem malorum arcanè significandam. Tutulum gerit germi-
nibus compactum, ex quo duo serpentes emergunt, ad vitam & fœcundi-
tatem, quam confert, indicandam. Crucem ansatam gerit, ad influxus
amplitudinem indicandam.

III. Iconismus in eodem Ammonis districtu contentus, simula-
chrum ponitur alterius Numinis tutelarioris, genibus flexis, ipsoque situ,
& corporis dispositione Numen Ammonis, ut alibi ostendimus, exprimit,
quasi Ammoni contra IV. Iconismus Draconem Typhoniam (qui
circa polum Boreum suam collocavit stationem, & est veluti Regni Ty-
phonij index) supplicaturum.

V. Iconismus ponitur intra Rhombum Apidis, Tauri iurisdictioni
subditum; estque Gallina cum pullis, quam Aegyptij Venerem fœcun-
ditatis Numen venerabantur. Vide quæ de Gallina cœli seu Succoth Be-
noth copiosè disseruimus in Pantheo Hebræorum fol. 354. toto Cap. 18.

VI. Iconismus, intra eundem Rhombum constitutus, continet
simulachrum sedentis in throno, tutulo spicarum, cornibusque Bouinis
insigne, vnâ manu Theraphim, alterâ Crucem ansatam gestans, atque
Isidis, tutelarioris Numinis Aegypti, inuentricis frumenti, & agriculturæ per
boues, uti symbola monstrant, simulachrum est; sedes est potestatis in-
dex; Theraphin Apidis amuleti, Crux influxus benigni symbolum est,
quasi se Draconi Typhonio, quem IV. Iconismus exhibet, oppositura.
Vide Tomi primi folium 185. ubi de hoc simulachro ampla fit mentio.
respondet hic Iconismus Græcorum Cassiopæiæ.

VII. Iconismus, intra Rhombum Geminorum constitutus, simu-
lachrum Anubidis est, canino capite conspicui, qui vnâ manu sagittam, al-
terâ situlam portat, quæ sunt Nilotici Numinis symbola, & significant sic-
citatis, calorisque excessum, qui Anubidis moderamine temperatur. vi-
de Obeliscum Pamphilium.

VIII. Iconismus Panos est simulachrum in forma humana hœ-
dum portans, vnâque manu baculum, alterâ serpentem gestans. Hædus
symbolum fœcunditatis lasciuiæ, ut in Obelisco Pamphilio probauimus;
baculus potestatis & vigilantia; serpens vitæ symbolum est. In-
nuunt hoc Iconismo Numinis Panici curam & diligentiam, quâ in rebus
fidei suæ commissis defendendis contra imminentem Typhoniam vim
veluti fœcunditati & vitæ rerum contrariam impellatur.

IX. Iconismus intra Rhombum Hermanubis, qui Cancro respon-
det, simulachrum est tutulo insignitum, manibus instrumentum musi-
cum portans, loco cuius Græci lyram posuerunt. Indicat autem, autho-
ritate potestateque ab Hermanubi sibi concessa, se æstus ardentis, quas
Typhonia vis hoc loco inuehit ad rerum destructionem, ad harmonicum
temperamentum reducere, & contra hostilem Typhonis vim defenden-
dam sulcipere.

X. Iconismus, intra Rhombum Momphtæ siue Leonis contentus,
simulachrum exhibet Aspidis surrecta ceruice spectabilis, quam Aegy-
ptij

ptij *Αγαθὸς ἀμύμονα* vocant; de quo amplè in Obelisco Pamphilio.

XI. Iconismus Vrsæ maioris imaginem exhibet, quam *بنات النعس* *Benath alnaaghs*, id est, *filiæ feretri* Arabes, Aegyptij *Vehiculum Osiridis* vocant: hoc enim dodecamorio Osiris, id est, Nilus, super Tellurem Aegypti veluti vehiculo quodam per inundationis vim, quæ sub signo Momphæ contingit, vehi fingitur, ad eandem cum assecla suo Ophionio Agathodæmone animandam, foecundandamque. quæ omnia ampliùs explicata reperies in Obelisco Pamphilio l. 8. Hierogram. Leonis, & infra in Capite de 28 mansionibus Lunæ.

XII. Iconismus intra Rhombum Isidis siue Virginis constitutus, arbor est, in cuius ramis hinc inde Canis & Ibis resident, vti suprà ex Astrologia Aegyptiorum, quam R. Auenar in linguam Hebraicam traduxit, probauimus. Arbor quidem exhibet totam vegetabilis naturæ substantiam, cuius præsides sunt Mercurius & Isis Numina, quæ aptè per Canem & Ibis notantur, vti in Obelisco Pamphilio demonstrauimus. Cum enim sub Spicilegæ Virginis, hoc est, Isidis dodecamorio Niloticarum aquarum exuberantia magnam optimæ segetis, cæterorumque vegetabilium spem daret; nè concepta in tellure ab incubante eidem humentis naturæ substantia, semina vi Typhonia, defectu aquæ vel exsiccarentur, vel suffocarentur excessu, appositè hosce veluti excubitores, Mercurialia inquam Numina huic dodecamorio consecrarunt, quorum vigilantia & cura Nili incrementum, optatum contra aduersas potestates emolumentum telluri Aegyptiæ præstaret.

XIII. Iconismus, intra Rhombum Omphæ siue Libræ constitutus, Numen *βέμορον* siue bouino capite transformatum exhibet, cui supereminet trabs in formam aratri, vti suprà ex Auenar probauimus. Quibus statio notatur spermaticæ naturæ Præsidum, quæ sub præsidio Omphæ Numinis cuncta æquâ proportionè librantis, per agriculturæ Præsidum, industriam, quorum symbolum Bos & aratrum erant, tum promouebatur perficiebaturque, postquam Nilotico exuta operimento, in vberem segetem varia propullulatione erumpebat.

XIV. Iconismus, sub Typhonis, id est, Scorpionis signo constitutus, teste Auenar, erat simulachrum figuræ humanæ nudæ, vnâ manu facem, alterâ spiculum exhibens, & Coruum in capite gestabat, & Typhonis asseclas Genios indicabat. Per nuditatem tellus indicabatur aquis nudata; per spiculum vis radiorum exsiccatiua, quâ vegetabili naturæ per subtractionem humoris necessarij, destructionem minatur, quod & per facem innuunt; per Coruum verò, animal quod cadaueribus & morticinijs vescatur, venenatorum animalium ex putrilagine terræ hoc tempore nascentium contagium aptè denotatur; qui omnes sunt Typhonis & asseclarum eius effectus. Vide Obeliscum Pamphiliu.

XV. Iconismus, sub Arueris seu Sagittarij signo constitutus, simulachrum est sub forma humana, tripartito tutulo spectabili, quod hircum apprehensis cornibus mactare videtur. Quibus quidem nihil aliud indicant, quàm stationem Geniorum Typhonis phalangis *αἰτίεχων*, quorum cura

cura est rescissis cornibus hœdi, id est, domitâ radiorum Solarium adusti-
uâ vi Typhoniam fœcunditatem, semente terræ visceribus inclusa, ad no-
uam vegetabilis naturæ sobolem producendam, fouere & sustentare;
quod sub hoc signo contingit, vti suprâ in Zodiaci Ægyptiaci interpreta-
tione ostendimus. Inuenitur & hoc simulachrum in Tabula Bembina, vti
suo loco videbitur.

XVI. & XVII. Iconismus, sub Anubis seu Capricorni signo,
Cynocephalum stantem, qui Capricornum loro liget, exhibet. Quo aptè
indicabatur, ligatâ fœcundâ Capricorni naturâ ab Anubi, id est, virtute
Solis ob depressionem suam debilitatâ, Lunam, eiusque assecclas Genios,
quos per Cynocephalum indicabant, assurgere, & vicariam Solis potesta-
tem exercere, humoremque sufficientem ad seminalem terræ visceribus
inclusam substantiam fouendam roborandamq; subministrare. Canis ve-
rò Iconismus XVIII. stationem notat Sothiacorum Numinum.

XIX. Iconismus sub Aquarij Rhombo constituitur, atque simu-
lachrum est hominis Gygantei Ægyptiaco more vestiti, tutuloque *κνιδος*
πρηνος-οφιμόρφω conspicui, quod dextrâ clauam, sinistrâ sceptrum Mo-
phtæ tenet: per Gyganteum corpus & clauam robur in res terrenas; per
tutulum multiforem potestatem, quam in aërem, ignem, terram, & vi-
tam rerum obtinet, significat; per sceptrum Momphtæum, in humentis
naturæ substantiam dominium notat; quod in Regno Canubico exerit,
dum pluuijs, niuib;que inclusam terræ sementem fouet, solidat, roborat,
subigit, & ad variam rerum fœturam concipiendam animat. Atque hæc
est statio, quam Ægyptij, Osiridis in arcam inclusionem dicebant, vti in
Syntagm. II. ex Plutarcho probatum fuit, vbi & symbolicas allusiones
fusè interpretati sumus.

XX. Iconismus sub Ichthonis Rhombo ponitur, & est figura fœ-
minea, quæ in Tabula Bembina exstat velo conspicua, sedens, & vbera
turgida, vnâ manu sceptrum Lotomorphum, alterâ Crucem ansatam ge-
rens, cuius & fœmur iisdem Tauticis characteribus ornatû est: per figuram
fœmineam, vbere turgidam, & velo conspicuam, notabant fœcundorum
Numinum stationem, tectis quidem adhuc sub terra rerum Mundi semi-
nibus, sed iam terra Solis spiritu imbuta, in apertam germinationem
erumpente; quod per Lotiferum sceptrum aptè insinuatur, & per Cru-
ces ansatas, quibus fœmorale insignitur, ostenditur, quibus variæ semi-
nialium rationum miscellæ, Solarium radiorum spiculis percussæ, in om-
nium rerum fœcundam generationem prorumpunt; quod sub hoc Ich-
thonis Rhombo, seu statione Piscium contingit: Ichthon enim per asse-
clas suos latentium, teste Iamblichio, rerum rationem è tenebris sub qui-
bus iacuerunt, in lucem educit, vt quæ præcedentis signi Numina terræ
clausa abdiderant, illa, terrâ paulatim apertâ, id est, Sole sensim assurgen-
te, & radijs suis terram potentiùs feriente, in apertam fœcundamque pro-
paginem deducat.

Vidimus mysticas Asterismorum Boreorum significationes, restat vt
& Austrinorum arcana pari passu aperiamus.

Iconismus XX I. In Australi Osiridis Regno, sub Rhombo Ammonis siue Arietis primo loco occurrit serpens stipiti circumplicatus, quo Agathodæmonum vitæ rerum Præsidum statio indicatur; hi enim per Delta Niloticum, id est, Deorum portam, ut supra exposuimus, ingressi, omnia sub Ammonis præsidio ad vitam excitant, humorem suo tempore proficuum in vltimis Austri finibus, quem per Nili supraposita fluentia, Iconismus videlicet X I X. aptè insinuat, disponunt.

Iconismus XXII. Sub Apidis signo in Austro ponunt simulachrum Panos, id est, stationem Panicorum Numinum, sub quorum præsidio omnia in fœcundam rerum productionem conspirant; quod hoc tempore contingit.

Iconismus XXIII. & XXIV. sub Geminorum & Cancri signo constitutus, exhibet Serpentarium cum lancea, cui supereminet naus Arietinis capitibus conspicua, in cuius medio Bos existit seu Apis. Per Serpentarium lanceatum statio indicatur Arimaniarum Potestatum, quâ vis humectatiua radiorum Solarium adustiua vi destruitur; huc ponitur Apis naui vectus, id est, Orimazes, Sol Australi plagæ veluti per humidum superuectus, radiorum attractiua vi nouum humorem ex fluminibus, lacubus, maribus attrahit, quibus in imbres resolutis, noua Nilotici incrementi præludia parantur.

Iconismus XXV. & XXVI. sub Cancri & Leonis Rhombo constitutus, Anubis est Lupum siue feram Typhoniam transfigens; quo indicare volebant, Mercurialium seu Niloticorum Numinum stationem, quorum cura est, Nilotica incrementa hoc tempore accelerare; quod fit sub ortum Caniculæ, quæ Ægyptiacè *cuwty* seu Sothis, quo nomine & Mercurium appellatum fuisse in Obelisco Pamphilio ostendimus; hoc enim tempore terrea & adustiua Typhonis vis, non incongruè per Lupum, animal terrestre & præferum, in quod se Typhon transmutasse, dicitur, indicata, Nilotici humoris exuberantia destruitur.

Iconismus XXVII. XXVIII. XXIX. XXX. sub Virginis & Libræ signo constituuntur, suntque primò Gygas, quem Græci Orionem vocant; cui iungitur Noctua & Coturnix, teste Auenar, suntque mali ominis symbola. Per Gygantem inauspicata statio Titanica prænotatur, id est, Geniorum humoris excessu omnia præfocantium, quorum tyrannidi opponitur Leo naui vectus, id est, Momphta & Omphtha, quorum ille cum assecclis sufficienti humore tellurem beare, hic excessum humoris suffocatiui per Titaniam vim intemperanter illatum temperare, & in mediocritatem reducere satagit. Vide quæ de hisce copiosè disseruimus in Bembinæ Tabulæ interpretatione.

Iconismi Au-
strales.

Iconismus XXXI. sub Scorpionis Rhombo australi constitutus, exhibet Crocodilum, Typhonis tyrannidis argumentum; estque statio infesta, quia bonum quod per humoris excessum destruere non valebant aduersi Genij, per defectum eiusdem, Nilo iam intra alueum reducto, & terra crescente, conficere attentant. vocatur statio Suchi, id est, Crocodili, in quem Typhonem transformatum referunt Ægyptij.

Ico-

Iconismus XXXII. & XXXIII. sub australibus Sagittarij & Capricorni Rhombis constituti, continent simulachrum figuræ humanæ vnâ manu Hippopotamum transfigentis, alterâ Ibidem, quæ Serpentem deuoret, indicantis figuram. Per hominem puerilis habitus vittâ conspicuum Horus, per Hippopotamum Typhon intelligitur; & Horus quidem renascentis Mundi symbolum, quo humoris remanentis contagiosa vis transfigitur. quæ & per Ibidem Mercurialium Geniorum symbolum indicantur, quorum ope noxiarum rerum, atque ex putrefactione terræ nascentium pullulans multitudo hoc tempore absumitur.

Iconismus XXXIV. XXXV. XXXVI. sub australi Aquarij & Piscium Rhombo contenti, sunt Nilus, Hydra, & Altare summum; quibus trium Geniorum Niloticorum, australium aquarum custodum, & igneæ naturæ conseruatorum stationes exprimuntur: primi humorem terræ visceribus inelustum aduant; secundi eundem fœcundant; tertij calorem subterraneum, quibus fœcundatur, administrant; quæ quidem aptè per Nilum, Hydram, & Altare igne instructum exprimuntur. Sed de hisce in Obelisci Barberini interpretatione copiosa suo tempore dabitur differendi materia.

Nota Lector, à suprâ citato Michaële Schatta figuras solummodò, easque admodum imperfectas esse missas, quas tamen quantum ex literis ipsius Arabicè ad me scriptis colligere potui, ad rectam Ægyptiorum mentem reduxi, & in certas quasdam Deorum stationes dispescui, vt Ægyptiorum in illis instituendis intentio luculentiùs pateret. Sed hæc omnia, vt dixi, meliùs in Obelisci Barberini interpretatione patebunt.

Habes itaque 48 Iconismorum ab Ægyptijs in cœlo positorum dispositionem, eorundemque physicas interpretationes, quas & secundùm analogiam quandam ad archetypas moralesq; rationes accommodabant; ita vt per dicta Iconismorum symbola, intellectualis Mundus intelligatur, in quo distributis officijs vnique Geniorum choro competentibus, quos tum in triplici Mundorum serie, tum potissimùm in animarum sphaeris effectus imprimunt, subtiliter insinuabant; hinc enim fatorum ordinem deducebant. Ex hisce Iconismis Geniorum ascendentibus de cuiuscunque Nati fortuna vel fato, infallibilem se coniecturam nosse posse credebant. Hinc sollicitè singulas dictas Deorum stationes, mox vbi ab Horizonte emerferant, aut ascensione culminarent, quâ sacrificijs, quâ ritibus cœremonijsque placare contendebant: vt enim ex aduerso Geniorum ascensu, omnem Nati miseriam & calamitatem dependere credebant, ita ex beneuolo propitioque Agathodæmonum ascensu fortunam & felicitatem sibi pollicebantur; hinc illos sacrificijs, nè nocerent, placare; hos vt prodesent, appropriatis ijs rebus & sacrificijs attrahere contendebant. Cùm verò septem principalia planetarum Numina continuo nunc bona bonis, iam bona malignis, subinde maligna malignis coniungantur; hinc pro ratione coniunctionis prosperæ vel aduersæ de rerum euentibus prosperis & aduersis pronuntiabant. Vide quæ de hisce fusiùs suprâ Capite 3. 4. & 5. differuimus.

Impia Ægyptiorum & Chaldæorum superstitio ac diuinitas ex Iconismis 48 bellarum.

Tota hæc Asterismorum congeries, quatuor principalia Numina habebat, quorum virtute influxuâ, tùm Geniorum concatenatorum series, tùm inferioris Mundi œconomia gubernatur; quam quidem Geniorum tetradem, Ægyptij, quadruplicis Mundanæ catenæ capita, Græci, τῶν Θεῶν τετρακτία nominabant. Et Ægyptij quidem hanc tetradem ijs adornabant symbolis, quibus in sequentis Sectionis Iconismo, annorum Ægyptiorum παρίστανει insignitos spectabis, Serpente complexos; Græci verò eâ prorsus ratione, quâ in subiuncta figura patet, suam exhibebant Deorum tetractym, quam ex Gemma à Petro Stephanonio Antiquitatis peritissimo Viro mihi communicata extraximus; quam τετρακτία δωδεκάπυργον Demophilus peruetus Author, vti aliàs ostendimus, nuncupat.

ΤΕΤΡΑΚΤΙΣ ΔΩΔΕΚΑΠΥΡΓΟΣ.



In medio huius figuræ Zodiaco quatuor dicta Numina inclusa vides: Iouem cum Aquila, cui respondet Osiris; Mercurium caduceatorem, cui Anubis; Martem casside & lancea spectabilem, cui Horus; Neptunum denique aquis innatantem, & tridente instructum, cui Isis tergemina respondet. Atq; hæc est 12 cœli arcium tetractys. Quid verò triangulum tria superiora Numina connectens notet, videamus. Veteres Poëtæ, vt est apud Proclum Diadochum, triadem finxerunt, Mundorum gubernatricem, & hanc triadem dixerunt esse cœlum, Saturnum, & Iouem: per Cœlum, Numen supremum Archetypum; per Saturnum primam & regiam

giam mentem, siue naturam intellectualem, in sola rerum supernarum contemplatione defixam; per Iouem vitam actiuam, siue vniuersalem rerum omnium administrationi eius subiectarum prouidentiam innuere. quæ quidem tria Numina, si naturam spectes, prorsus vnum, si effectuum varietatem, tria diuersa considerantur. In hac figura Iuppiter medium locum tenet, qui sensibili Mundo per dodecapyrgon indicato præest; regnumque suum tribus filiis suis, Mercurio, Marti seu Plutoni, & Neptuno diuississe à Poëtis fingitur; aëreâ quidem Mercurio; Neptuno aqueâ; Plutoni denique siue Marti subterraneo, terrestri substantiâ distributâ. Verùm hæc omnia fusè tractata vide Tomo II. Gymnas. Hierogl. Patet itaque propositi Schematis significatio.

DIGRESSIO.

Num Cœlum Liber quidam sit; & num variae stellarum combinationes scripturam quandam conficiant, in qua futura digito Dei inscripta legi possint.

HEbræos & Arabes primos huius dogmatis assertores fuisse reperio. Cum enim Cœlum tam miris & inusitatis falsorum Numinum imaginibus ab Ægyptijs & Græcis insignitum intuerentur, tum inconuenientiâ rei, tum lege prohibente impulsus, aliud dogma architectati sunt, ex cœlestibus characteribus constitutum. Hi enim cum partim leges fatales cœlo descriptas opinarentur, partim antiquissimorum Authorum testimonijs illusi, minimè vanum & otiosum esse arbitrarentur, quod tam insolitis se in inferiorem Mundum exerebat effectibus; in eam deuenere sententiam, firmamenti expansum nihil aliud esse, quam librum quendam stellis veluti literis quibusdam insignitum, ex quorum congrua combinatione, omnium seculorum euentus decretaque hominum Dei digito inscripta legi possint. Vt verò hoc insulsum commentum scitiùs defendant, probant id ex sacris textibus, quos uti ad sua placita stabilienda ridiculè detorquent, ita miris modis contra rationem deprauant. Allegant itaque primò illud Isaïæ 34.

Hebræi & Arabes asserunt cœlum esse librum, in quo futura legantur.

Insulsa Hebræorum Astrologorum interpretatio scripturæ.

ונגלו כספר השמים:

Et complicabuntur cœli sicut liber. quod ita explicant: Et complicabuntur cœli sicuti liber, omnium præsentium, præteritorum, & futurorum euentuum rationes exhibens. Confirmant hunc locum ex 1. Genesis versu:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

Quæ verba hoc pacto perperam interpretantur: *In principio creauit Deus literas seu scripturam cœli;* ubi particulam *אֵת* literas seu scripturam cœli exponunt. Incongrua prorsus expositio, & ad supersticiosam illam scripturam cœlestem imperitis persuadendam, dolose contorta. Quis enim vnquam ex sacræ Scripturæ Commentatoribus hanc particulam aliud, quam articulum accusatiui casus interpretatus est? quod & manifestum fit

fit ex sequenti vocabulo : וְאֵת הָאָרֶץ, (quod tamen studiosè causæ suæ malè consciij subticent) vbi eadem particula repetitur ; loco cuius in Chaldaica paraphrasi habetur יִתְּחַלּוּ Iath, articulus Chaldæis in accusatiuo formando vsitatus. Iuxta horum igitur opinionem primus Genesis versiculus ita legi deberet : *In principio creauit Deus literam cæli, & literam terræ* ; quâ quidem interpretatione nihil insulsius, nihil ineptius fingi potest. Pari pacto illum eiusdem Genesis locum וְאֵת הָאָרֶץ, & erunt in signa ; ipsi legunt, & erunt in literas ; temerario prorsus ausu. Nec hic desistunt, vt intentum suum tandem obtineant. in illo Psalmi 17. *In omnem terram exiuit sonus eorum* ; illi vocem קוֹל Kolam interpretantur קוֹל Kalam, linea eorum, id est, lineæ scripturales ; pessima pariter & inconcinna expositio, priori non inferior.

Authores impiæ sententiæ afferentis cælum esse librum, in quo futurorum euentus digito Dei sunt descripti.

Hisce itaq; verminosis fundamentis positis aiunt, cælum seu Rakia, illud inquam expansum, esse veluti pellem quandam pergamenam, in qua stellæ literas, asterismi verba futurorum euentuum digito Dei insculpta exhibent, iuxta illud : *Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum*. In hoc aiunt omnes futurarum rerum successus, mutationes regnorum imperiorumque, vti & omnem priuatorum hominum sortem & fortunam veluti per librum quendam solis Sapientibus intelligibilem, exposita esse. Atque huius quidem sententiæ propagatores fuisse aiunt primò Iochaidem, quam in Zohar exponit, Akibam Authorem libri Ietsiræ, Rambam, Abrahamum Dior, Ebenezram, Radak, Iomtof, Ralbag, Abarbanel, aliosque innumeros ; quos Latini nonnulli secuti sunt cæteris supersticiosiores, suumque dogma stabilire contendunt ex libro quodam apocrypho, qui intitulatur *Narratio Ioseph*, quem Origenem citare asserunt in libro, vtrum stellæ aliquid agant ; in quo habentur hæc verba : *In tabulis cæli legi, quæ contingent vobis, & filiis vestris*. Huc quoque torquent illud S. August. l. 2. contra Manich. c. 21. *Neque in illis corporibus cælestibus sic latere posse cogitationes credendum est, quemadmodum in his corporibus latent ; sed sicuti nonnulli motus animorum apparent in vultu, & maxime in oculis, sic in illa perspicuitate ac simplicitate corporum cælestium omnes omnino motus animi latere non arbitror*. Vbi tamen scripturæ cælestis nulla fit mentio, sed S. Doctor ibi solummodò comparisonem quandam cælestis faciei ad faciem humanam instituit. Neque illud Orphei : *Σὺ μὲν ἐν ἀστροῖς ἄλλ' ἀπαλλὰξ ἑστὶν ἐφημερίῳσι βέβηκα*. Certus tuus ordo immutabilibus mandatis currit in astris, ipsis fauet : hoc enim dum huc trahunt, vanitatis luculenter arguuntur, cum qui hymni Orphaici contextum scrupulosius ponderauerit, in eo non de scriptura cælesti, non de literarum characterismis, quibus illi cælum deformant, sed de immutabili naturæ necessitate in cælis potissimum elucescente sermonem esse, sit inuenturus. Inter cæteros tamen Cornelius Agrippa hanc opinionem fusè exponit in occulta sua Philosophia, Paracelsus in suis Archidoxis, Robertus de fluctibus, qui in Apologia quadam pro defensione staturæ rosæ Crucis, sic dicit : *In cælo inserti & impressi sunt huiusmodi characteres, qui non aliter ex stellarum ordinibus conflentur, quàm lineæ Geometricæ, & literæ vulgares ex pun-*

Cornelius Agrippa-
Paracelsus.
Robertus de
fluctibus.

elis, superficies ex lineis, & corpus ex superficiebus; quibus verò huiusmodi lingua, & scriptura arcana, characterumq; abditorum cognitio à Deo concessa est, his etiam datum erit, veras rerum naturas, mutationes, alterationes, & proprietates siderum, omnesque alias operationes & executiones oculis quasi illuminatis legere, & legendo intelligere. Cui subscribit Postellus, qui in Commenta-
rio in Ietsira vanè, nè dicam stolidè, cœlestis huiusmodi scripturæ notitiam sibi arrogat, his verbis: *Si dixerò in cœlo me vidisse in ipsis sacræ linguae characteribus ab Esdra primum pulchrè expositis, ea omnia quæ sunt in natura rerum constituta, ut vidi non explicitè, sed implicitè; vix ullus mihi crediderit; testis tamen mihi Deus est, & Christus eius, quod non mentior. rectè dixisti, vix ullus mihi crediderit, cum qui ingenium tuum nōrunt, meritò de verbis tuis dubitare possint. Postellum certè totam hanc notitiam ex Arabum supersticiosa doctrina, cuius perstudiosus erat, hausisse, ex sequentibus verbis liquet: Ariani, inquit, sunt demùm delineati, suisq; lineis adumbrati igne diuino in aquis cœli scilicet expresso, sancti characteres, & tantà virtute in cœlis expressi, ut possit etiam futurorum veritas haberi, cuius scientia vestigium adhuc in Iericho, & multis alijs Ismaëliitarum ciuitatibus extant, licet sint admodum deprauata, & adulterata figuræ sanctæ.*

Postellus

Atque scripturam quandam cœlestem stellas exhibere sentiunt paulò antè citati Authores. Iam videndum est, quibus characteribus sit exarata, & quomodo lectio eiusdem instituenda sit. Et quòd ad primum quidem attinet, hanc difficultatem enodare se putat Neotericus quidam Author Gaffarellus nomine, in libro, quem Gallice intitulat, *Les Curiosités inouyes*, hoc est, *Curiositates inaudite*; concluditque ex mente tum Rabbiorum, tum aliorum huius sententiæ Authorum, aliam hanc scripturam esse non posse, nisi Hebræam, tametsi Arabes non nisi suam, id est Arabicam esse velint. Litis deciforem Postellus agit, qui Arabum, versutissimorum hominum vanitate & præsumptione suppressa Hebræorum causæ subscribit, quam Gaffarellus in citato Gallico libro fuscè & per varia exempla describit, ut paulò post videbitur. Alphabetum à Gaffarello prolatum ex Grammatica Hebræa Abrahami Balmis, quod cœleste vocat, extractum, illud est quod sequitur, in quo puncta nigra stellas dicunt referre.

Scriptura,
quæ stellas
exhibere
creduntur,
putatur esse
Hebræica.

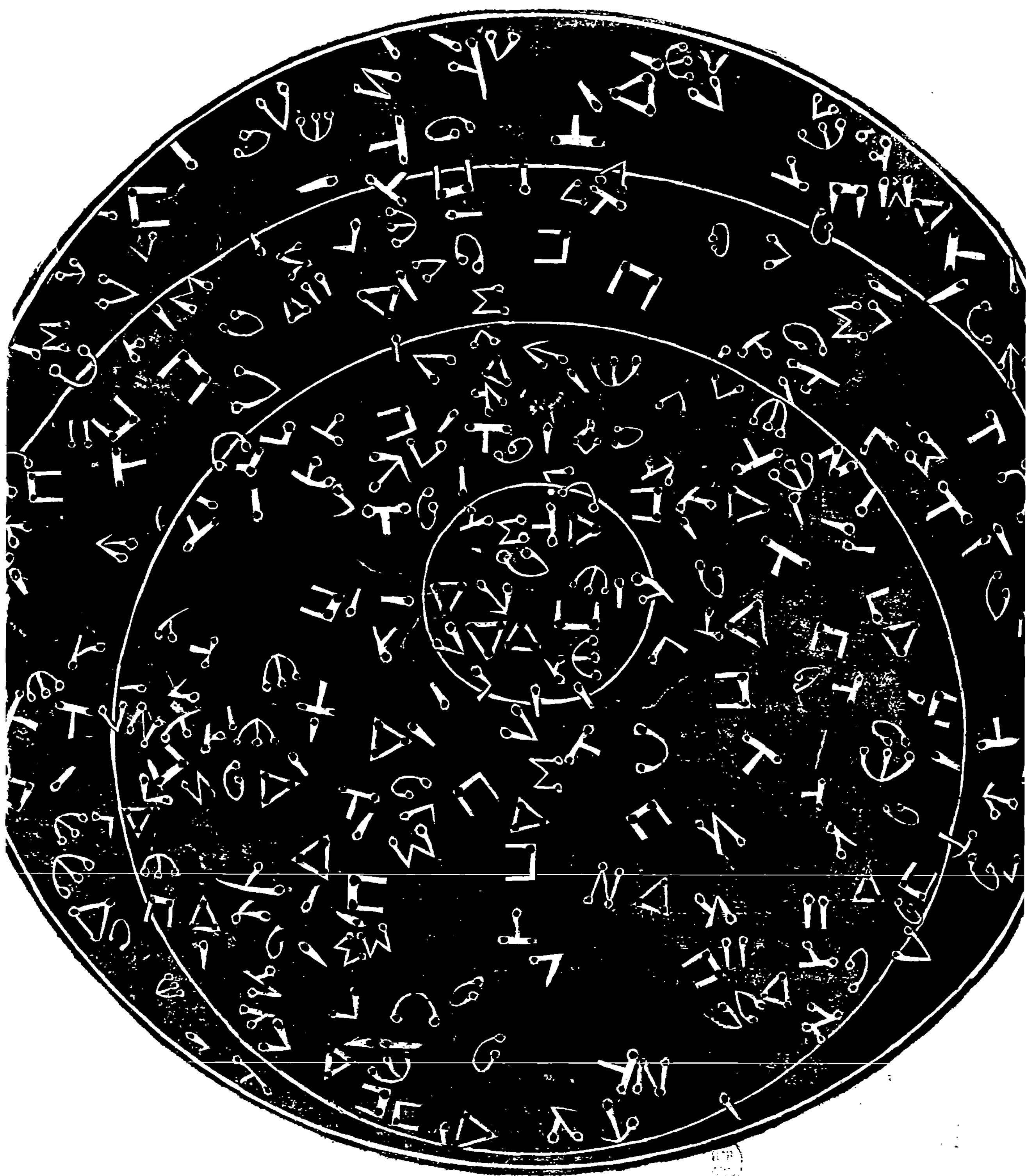
ALPHABETVM SCRIPTVRÆ COELESTIS SIVE STELLIFERVM.

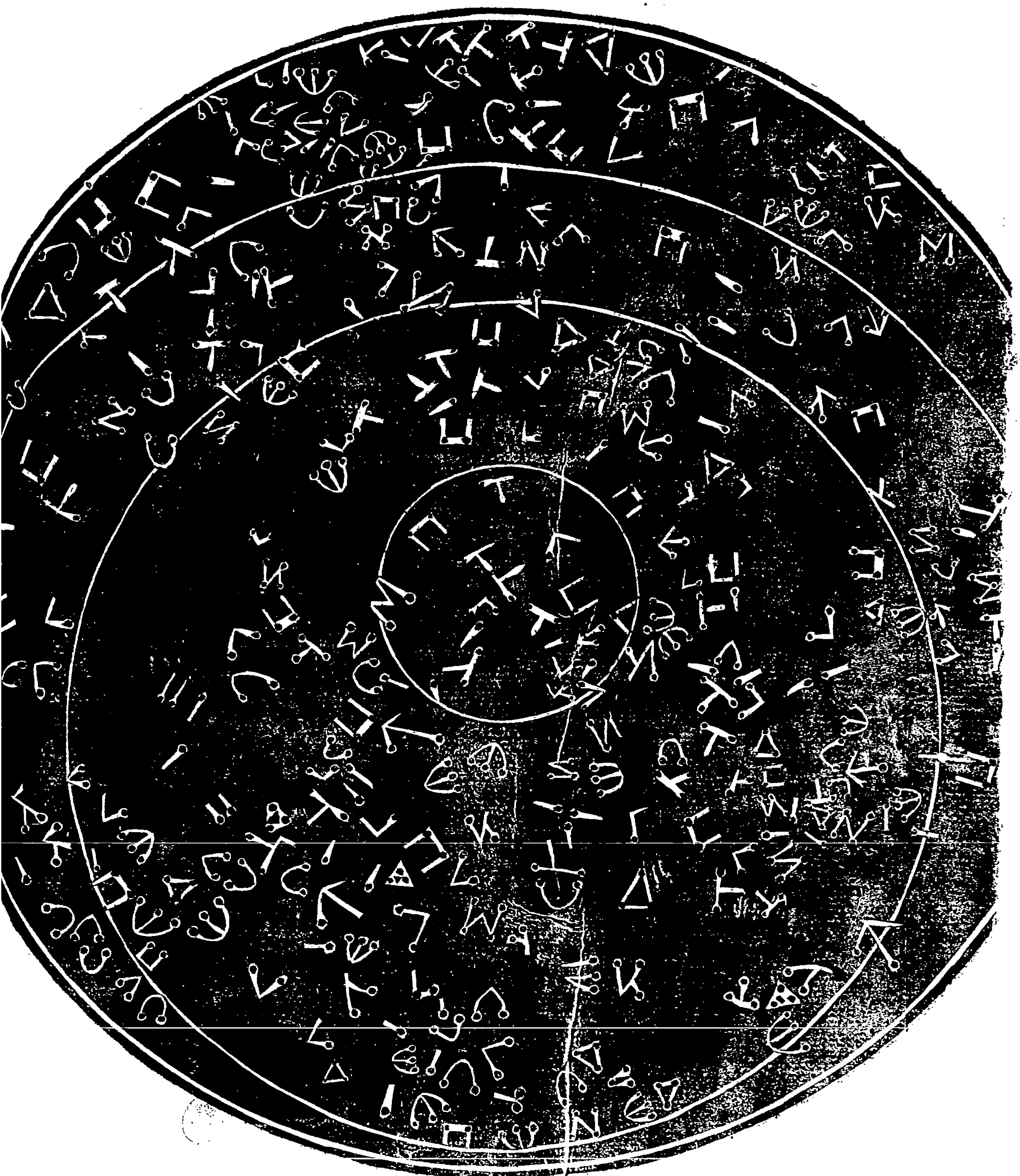


Ee

He-

218 OEDIPI ÆGYPTIACI GYMNAS. HIEROGL.
HEMISPHERIVM BOREALE CHARACTERVM COELESTIVM.





Alphabetum
Cœleste
vanum &
inutile.

Obiectio 1.
contra Alpha-
betum Cœle-
ste.

Responsio
Gassarelli.

Instantia con-
tra Gassarel-
lum.

Refugium
Gassarelli.

Hæ Alphabeti literæ vtriusque hemisphærii asterismis ita inseruiunt, vt singuli asterismi ex dictis literis constructi, ex literarum constructione aliquid, siue bonum, siue malum, legendorum characterum perito exhibeant; cuius vtrumque characteristicum hemisphærium huic loco inferendum duxi; vt quot nugis humana se curiositas inutili conatu intricet, ex tam lubrici, & prorsus arbitrarij, nulloque fundamento nixi negotij exhibitione veluti prototypo quodam cognosceret Lector. Est enim id adeo incertū, inconcinnum, & ἀράστον, vt tametsi summo studio & industriâ dictorum characterum cum asterismis Astronomicis comparationē adorsus sim, tamen nè vnum quidem comperire licuerit, qui vel per coniecturam vulgò notos asterismos referret, ideoque tanquam inutile & phantasticum machinamentum prorsus respuendum duxi. Accedunt ad huius scripturæ lectionem ritè perficiendam ingentium difficultatum scrupuli, qui nullâ ratione superari posse videntur. Si enim lectio instituenda est, quæro, vbi primum lectionis exordium fieri debeat? Nam præterquàm, quòd asterismi characteristici semper, & vbique locorum iidem sint & immutabiles, singulis etiam, è quibus illi spectari poterunt, locis & Horizontibus communes existunt, ac proinde in hoc bonum, in altero malum æquo intuitu ex ijs cognoscere licet. Quis igitur æquum se iudicem & definitorem in hoc negotio adeo lubrico interponet? cūm definiri nullâ ratione possit, cur huic potius bonum, aut malum, quàm illi regioni, aut ciuitati, aut homini portendatur, aut quo tempore scriptura minitans complenda sit. Respondet ad hoc Gassarellus ex R. Abiudam: *Pour sçavoir parfaitement entendre ceste escriture celeste, il faut exactement remarquer les estoilles Verticales; car celles qui sont sur vn Royaume, monstrent ordinairement ce qui luy doit arriuer.* hoc est: *Ad perfectam cœlestis huius scripturæ rationem cognoscendam, oportet exactè notare stellas alicui Regno Verticales, hæ enim ordinariè monstrent quicquid illi euenire debebit.* At contra; cūm stellæ alicui regioni verticales attendendæ sint, omnibus autem ijs, qui eidem parallelo substant, dictæ stellæ æquè verticales sint; necessariò sequitur, omnes circumscritas terræ globum eundem effectum sortituras, cūm nulla sit ratio, cur pericæcis sub hoc potius meridiano, quàm iisdem sub alijs & alijs dictum parallelum secantibus, dictus effectus competat; cūm eadem semper immobilis & immutabilis scriptura omnibus sub eodem parallelo habitantibus semel 24 horarum spatio verticalis sit. Verū experientia docet, magnam pericæcos effectuum varietatem habere, alijs bellorum, famis, cœterisque calamitatibus pressis, alijs verò pacis felicitate perpetuâ gaudentibus. Hisce argumentis absterri hoc repererunt effugium, vt dicant, stellas quidem semper immobiles & immutabiles esse, & hoc sensu legi minimè posse scripturam illam cœlestem, sed Deum tūm per planetarum vltro citroque comitantium disparatos motus, tūm per cometas, nouaque stellarum subinde apparentium portenta, Sapientibus futurarum rerum, euentuumque secutorum veritatem manifestare; hi enim dum omnes cœlorum semitas peruagantes, semper alicubi cum dictis asterismis coniungantur, sit vt ex hac Synodo nunc in principio, paulo

lo post in medio, & tandem in fine alicuius asterismi notabilis, sensus eliciatur earum rerum, quas indicant. Exemplo rem declarat Gaffarellus; in hac, inquit, Gallica voce AME, si ei in principio iungatur F, constitues vocem FAME; si eidem in medio iungatur R, constituet vocem ARME, & sic de cæteris. Addit, cum in asterismis diuersæ magnitudinis stellæ sint, maiores se per modum maiuscularum literarum habere, & magis significatiuas esse, ac proinde ad ipsas solas interdum esse attendendum. Sic (ait ipse) si in hoc verbo, EMPEREVR, volo legere verbum PERE, scribam verbum EMPEREVR sic, emPEREur; & sic solæ maiusculæ significant PERE. Similiter si in voce ROYAVME, volo legere vocem ROME, scribam ROyauME. Sed quis puerilem hanc & ineptissimam philosophandi rationem non rideat? Si enim planetæ, cometæ, cæteraque noua stellarum phænomena, hanc sensus in scriptura cælesti mutationem efficiant; peto vt mihi indicent, quam literam solitaria illa sidera constituent, cum vna sola stella cuiuspiam literæ constituendæ incapax sit, sed plures stellæ, vt vtrò fatentur, ad figuram constituendam, necessariæ sint. Forſan respondebunt, hoc fieri in magnis coniunctionibus, quibus planetarum fit concursus. Sed ponamus, eos quadratum efficere; quis iam cognoscere poterit, vtrum illud quadratum Aleph, num Beth, num He, aut Cheth, num Mem, aut similem quampiam quadratæ formæ literam efficiat; cum quadratum illud, quod planetæ cum stellis efficiunt, omnibus dictis literis conuenire possit, vt in sequentibus literis apparet, א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת : in quibus cum solus linearum ductus, literarum figuras tantum denominet, frustraneus & prorsus otiosus videtur stellarum in quadratum situs. quod idem de literis linealibus, quæ duabus tantum stellis constant, vt in ו ז ח ט י ; & in triangularibus literis, quæ tribus stellis vt plurimum efformantur, vti sunt ט ז ח &c. dicendum est. Sed summam huius scripturæ vanitatem non melius quam per exempla conspiciere licebit. Exempla adducit ex R. Chomer, Gaffarellus sequentia: primò caput Medulæ, cuius stellæ quinque principales & verticales, vltimam Græciæ portendebant desolationem, dum hanc vocem Hebræam constituunt חרב, Charab, hoc est, desolatum. Verum qui hæc pensculatiùs rimatus fuerit, is sub his non nisi apertam imposturam late re reperiet; quod ita ostendimus. Quinque principales stellæ designantur per quinque puncta candida literis impressa; vbi prima litera ח Cheth duabus stellis, ר Resch vnâ, & tertia ב Beth pariter duabus constat stellis: sed vti ex Alphabeto cælesti patet, ו ז ח ט י eundem prorsus stellarum situm habent, quem habet prima dictæ vocis litera ח Cheth; secunda litera ר Resch eundem quem ו Van, ק Koph, ד Daleth; tertia denique eundem, quem litera ב Beth. Vnde sequitur ex dicta constellatione non tantum colligi posse vocem חרב, id est, desolatum, sed & omnia sequentia vocabula: טוב, ערב, חרף, חרץ, וקן, צוף, וית, סוף, סות, quo-

Confutatio.

Vanitas Alphabeti cælestis ostenditur per exempla.

quorum prius **טו** idem sonat ac *bonum*, sensusque est priori prorsus contrarius; secundum **עץ** idem ac *spondere, miscere, cornus, salix*; tertium **חן** idem ac *probris afficere, hyems*; quartum **נח** idem quod *mouere, sollicitare, &c.* quintum **קן**, idem quod *senescere, barba*; sextum **צן** idem quod *natare, euolare, fauus*; septimum **תן** idem quod *olea, oleum*; octauum **סן** idem quod *terminus, finis, deficere*; nonum **סן** idem quod *operimentum*, significant, uti ex Lexico Hebraico patebit. Cum itaque una & eadem interpretatio tot & tam varijs modis confici possit, sensum nunc bonum, nunc malum inuoluentibus, quis vnquam de sensus veritate assecurabitur? Patet igitur dictam scripturam penitus nugacem esse, nec ullam rationem excogitari posse, quæ ei quouis modo satisfacere valeat.

Obiectio 2.
contra Alpha-
beti cælestis.

Altera difficultas consistit in hoc, quod sciri non possit, cui potissimum regioni huiusmodi infortunia portendantur. Verum nè & in hoc nihil dixisse videantur, ad Cabalica diuertunt artificia; ex numeris enim vocis v. g. **גן**, summo, at inuiti labore, quærunt vocem alicuius regionis eundem numerum continentem, cuiusmodi dicunt **יון** *Iuan*, id est, *Grecia*; Græciæ itaque desolationem instare diuinant, eò quod hæc eundem numerum contineat, quem vox **גן**, videlicet 12. Sed pessima: sicuti omnia alia, *isra-él* ratio, ineptè & violenter ad propositum detorta: dum enim viderent se intentum non obtenturos, quibusdam literis diuersos numeros attribuerunt, quam communis Arithmeti corum Schola ijs attribuit. Sic **קף**, quæ 200 significare solet, illi attribuunt 2 reiectis zypbris. pari pacto **קף**, quæ 10 significat, illi attribuunt 1 reiecta zypbra. Quod si **קף** occurreret, quæ 1 significat, quomodo hanc ab unitate *Iod* distinguunt? video eos hærere, & ad nihil respondere posse, nisi quod se apertè omnibus eximios prostituant impostores.

Arguitur vlti-
rius vanitas
ac falsitas Al-
phabeti cæ-
lestis.

Plura similia stolidæ & insanæ mentis technasmata ex RR. Chomer, Kapol, & Abiudan adducit. Cum Nabuzardan, ait, templum Ierusalem destrueret, stellæ eidem verticales has quinque literas constituebant **השקן**, quod idem est, ac *vastare, excidere, in vltimam ruinam deducere*; cuius literas *השקן* resolutas eundem aiunt conficere numerum, quem anni, quibus templum à sui conditu vsque ad istud tempus durauit. Iterum antequam Iudæi sceptrum viderent concussum, libertatemque suam in Babylone captiuam reperirent, quinque stellæ hæc literas mysticas exhibebant **נחש**, quod idem est, ac *rumpere, demoliri, exterminare*; cuius numerus 505, ut ipsi ponunt, respondet numero annorum, quibus à Saule vsque ad Sedechiam durauit regnum Hebræorum. Falsum, uti omnia alia; ego enim non 505, sed 550 numerum sub voce *Natak* reperi, uti in margine patet. Pari pacto Persæ & Assyrij, post euerfas Regnorum, Imperiorumque Monarchias, legebant in quatuor stellis verti-

1 50
n 400
p 100
550

cali-

numerosque cæteroquin immutabiles ad suum intentum, velint, nolint, coactâ ac violentâ compositione adigunt. O Asininam ruditatem, non, nisi fustibus dignam. Quæ quidem fusiùs confutanda duximus, vt maleferiatorum hominum stoliditas & infania luculentius innotesceret; nescio enim quem adeo speciosum cœlestis scripturæ dogma in imperitorum animis pruritum excitârit, potissimum hoc tempore, quo quanto commenta fuerint absurdiora, tantò in animis superstitiosorum hominum, plausibilia sunt, ac veluti ambobus brachijs auidius excipiuntur; quibus quidem erroribus paulatim serpentibus remedium efficacius adhiberi non posse existimaui, quàm insanorum huiusmodi dogmatum apodicticam confutationem; quorum suppressâ falsitate, veritas tandem suæ integritati restituatur.

CAPVT VIII.

De Horologijs, seu Sciathericis Veterum.

SI verum est quod sciuit Stoicorum Schola, & retulimus lib. 3. c. 2. Artis Magnæ Lucis & Vmbræ, tempus esse normam rerum & custodiam, quia veritatis index atque examen est, & rerum gestarum memoriam, ac diuturnitatem posteritati tuetur; ij sanè non exiguâ laude digni sunt, qui leges temporum vmbraticis alligantes vinculis, fugitivos annos, menses, dies, horas retractas, ita præsentis, ac si res permanentes forent, ingenioso sanè commento, sistere conati sunt. Cùm enim tempus nihil aliud sit, quàm μέτρος τῆς πρώτης κινήτης, *mensura primi mobilis secundum prius & posterius*, Philosopho teste; mensura autem hæc omnium humanarum actionum regula sit, ad confusionem vitandam assumpta: certè tempus ipsum priscis sæculis, dum horarum nomine tempus necdum sibi constaret, quotidianis actionibus distinctum appellatum fusè docet Censorinus. Ita βελιτὸν vespèram vocabant, nimirum, vt Poëta inquit:

Demeret emeritis cùm iuga Phæbus equis.

Item tempus antemeridianum designantes dicebant πλεθρόνης ἀγορᾶς, conuenientibus scilicet eo tempore in comitium viris, vt Hesiodus dicit ὅτ' ἀλλοθίλω λαὸν κείνοντες ἀγορᾷ. Sic Homerus meridiem designat, ὅταν δρυτόμῳ ἀνὴρ δόρυ πονὶ ὀπλίσσεται. Imò, Athenæo teste, verbo ὥρα, vt plurimum Veteres tempus actuum quotidianorum notabant, vt ὥρα δόρυ, ὥρα δέπνυ. Latinis quoque tempestas dicitur: idem censeas de veteribus Hebræis, qui diem in Mane, Meridiem, & Vespèram diuidebant, quas partes Horas dicebant. Idem totum νυχθήμερον in quatuor partes (quas Vigilijs vocabant) diuisum obseruabant: prima Vigilia erat à Vespere: secunda à media nocte: tertia ab aurora: quarta à meridie. Vnde quidam concludunt Priscos horarum spacijs caruisse. vespèram; nam Gnomonices artem, & horarum distributionem à principio fuisse, facillè mihi persuadeo, dum

Temporis diuisio apud Antiquos etiam in ysa fuit.

Gnomica ab initio fuit.

infi-

infignem antiquorum in rebus adinueniendis solertiam penitiùs confide-
ro. Nam cum ea, quibus carere nequimus, quibusque necessariò vtimur,
maximè vtilia iudicamus; certè non est verisimile, primos Mortales vsum
Musicae, vocumque interualla magis abstrusa, minùsque necessaria inue-
nisse; Gnomiam minùs difficilem, magis necessariam neglexisse. Quòd
si, Philosopho teste, tempus est numerus motus, adeoque actionum no-
strarum mensura; necesse est, aut Veteres caruisse tempore, quo actiones
suas mensurarent, aut Gnomices rudes non extitisse. Astronomiam cer-
tè, imò & Astrologiam omnes ferè in primos parentes Adamum eiusque
progeniem referunt, vt suprà & Classe II. vidimus: quem autem latet
neutram ipsarum absque Gnomonica stare? Partitio enim temporis vtriq;
summè necessaria est. Antiquissima igitur fuit diuisio diei in certas par-
tes **ΠΥΣ**, quas Horas vocabant; cuius principia ipse quasi sensus defi-
gnauit. In sacris libris passim horarum vñs clarè indicatur. Exod. 9.
Deuter. 28. Esd. 3. cap. 2. Iob 11. mentio fit horæ dimidiæ, & cap. 12.
Per tres horas prostrati orarunt. Eccles. 12 *Vna hora permanebit tecum.* & 30.
Omne opus hora sua. E quibns tale conficitur argumentum: Si Antiqui
horas habuerunt, habuerunt etiam instrumenta, quibus eas cognouerunt;
ergo & Gnomiam excoluerunt: talia autem instrumenta, horologia
sunt dicta; ergo. Sed de his plura infrà in hoc eodem capite. Porro
antiquitùs in vñs fuisse Horologia Sciatherica, demonstrat locutio
ἐνδεκάπυς σκιά, pro hora cœnæ; vel *ἐνδεκάπυς χοίρειον*, quia notis literarum
singularum horæ distinguebantur; testatur & *ἑπταγώνιον* de Horologio
apud Athenæum, de quo §. II. sequenti.

Horarū vñs
antiquissimus;

Herodotus l. 1. 1. Geometriam ab Ægyptijs ad Græcos peruenisse
scribit, Gnomiam autem, & dierum in partes 12 fractionem à Babylonijs
ad eosdem manasse. Verba eius sunt: *Πόλον μὲν γὰρ, καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δώδεκα
μέρη τῆς ἡμέρας τῶν βαβυλωνίων ἐμαθεν Ἕλληες.* *Polum enim, & Gnomonem, &
duodecim partes diei à Babylonijs Græci didicerunt.* Hoc loco tametsi non-
nulli horas non pro duodecim diei partibus, sed pro signis ciuilibus ne-
gotiationibus deputatis, & pro Solstitialibus temporibus sumi debere
contendant; nos tamen putamus horas verè 12 diei partes fuisse æquino-
ctiales, & æquabiles, quas *καμικαὶ* & populares vocant, quæ omni die &
nocte sunt duodecim. Certum enim est, Mathematicos illos, qui Horo-
scopia, vel Heliotropia publicè & in propatulo collocabant, non solis
eruditis & Astronomiæ peritis, sed vulgo ea proposuisse; quæ non ad so-
la discernenda Solstitia ex vmbrarum ratione, sed ad ciuiles diei partes,
& ad quotidiana gubernanda negotia pertinebant. Quid enim intererat
plebæiorum hominum ac ciuium, scire quo momento exactè Solstitia
commissa sint? vt eiusmodi obseruationis vñs ad rusticorum quorundam
operum procurationem vtcunque spectaret, non tam limatâ subtilitate
opus fuit, sed pinguiori Mineruâ discerni hæc facilè potuit, vt ex mensi-
bus ciuilibus annuos cardines æstimarent, vt prudenter notauit Petauius
noster in suo Ouranologico Opere l. 7. c. 7. Quis porro credat, vnus in
anno diei, vel paucorum, quibus cardines illi accidunt, machinas illas

Horarum no-
mine quid
intellegerint
Antiqui.

fuisse proprias? præclarâ verò & publicâ commendatione digna hæc oportunitas, nôsse, diebus abhinc centum, aut ducentis, æstiuum incidisse, Solstitium, vel post hac futurum. Imò verò horologia Veterum, machinæ erant ad distinguendas diei duodecim partes, quæ à Solis conuersione ita sint dictæ, vt perinde nihil absurdius dici possit, quàm vni tantum tempori, aut etiam vni diei tantum, tantam illam molem feruissse. Neque obstat, illa horologia vocata fuisse *θερινὰ*, æstiuæ, vel *χειμερινὰ*, hyberna; cùm hisce non æstiuæ & hybernæ conuersionis tempus, sed horologia æquinoctialia indigitauerint; hæc enim supra planum æquinoctialis posita, perpetuo gnomone suo demonstrant horas Sole æstiuæ signa transeunte superius; inferius verò easdem monstrant reliquo dimidij anni tempore, Sole hyberna signa transeunte, vt vel pueris in gnomonica facultate constat. Fuerunt autem varia horologiorum genera Antiquis usurpata: Gnomonica, siue Sciatherica, Hydraulica, Sympathica; Gnomonica iterum varia erant. De quibus singulis ordine, à Sciathericis initium facturum nostræ disceptationis.

§ I.

De Horologio Sciatherico Achaz.

INter cœtera Veterum celeberrima Horologia vnum fuit Horologium Achaz; quod nobis hisce verbis refert c. 20. libri 4. Regum.

וַיִּקְרָא יִשְׁעִיָּהוּ הַנָּבִיא אֶל יְהוֹה וַיֵּשֶׁב אֶת הַצֵּל בַּמַּעֲלוֹת
אֲשֶׁר יֵרְדָּה בַּמַּעֲלוֹת אֲחֻזָּה אַחֲרָנִית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת:

Et clamauit Isaias Propheta ad Dominum, & reuersa est umbra in gradibus, quos descenderat in horologio Achaz, retrò 10 gradus. vel vt Isaias habet capite 38. v. 8.

הַנָּנִי מֵשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יֵרְדָּה בַּמַּעֲלוֹת אֲחֻזָּה
בְּשֶׁמֶשׁ אַחֲרָנִית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת וְתֵשֶׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר מַעֲלוֹת
בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יֵרְדָּה:

Ecce ego reuerti faciam umbram linearum, seu graduum, per quos descenderat in horologio Achaz, in Sole retrorsum decem lineis seu gradibus; & reuersus est Sol decem gradibus per gradus quos descenderat. vel vt Paraphrasis Chaldaica habet:

הִנֵּנִי מֵשִׁיב אֶת טוֹל אֲבֵן שְׁעֵי דְנַחְתָּהּ בַּמַּסְקָנָה
דְּאֲחֻזָּה שְׁמֵשׁ לְאַחֲרָנִית עֶשֶׂר שְׁעֵין וְתֵשֶׁב שְׁמֵשׁ עֶשֶׂר שְׁעֵין
בְּצֹרֶת אֲבֵן שְׁעֵי דְנַחְתָּהּ:

Ecce ego reuerti faciam umbram lapidis horarum, qua descenderat per gradus Achaz Sol, retrorsum decem horis; & regressus est Sol decem horis in figura lapidis horarum, qua descenderat. Septuaginta sic habent: ἰδὲ ἐγὼ σφραγίσω τὸ σκιαὶ τῆς αἰαβαθμῆς ἐς κατέβη τὸ δίκαια αἰαβαθμῆς τὸ οἶκον τὸ πατρὸς σὺ ὁ ἡλίου. ἀπὸ σφραγίσω

ερεψο τὸν ἥλιον ὥστε δέκα ἀναβαθμῶς εἰς κατέβη ἡ σκία . *Ecce ego verto umbrā graduum, quos descendit decem gradus domus patris sui Sol; auertam Solem decem gradibus, quos descendit umbra.*

Habemus itaque, Horologium hoc fuisse gnomonicum seu Sciathericum; habemus fuisse in domo Achaz, patris Ezechiae Regis Iuda; habemus & illud horarijs lineis insignitum. Quale tamen fuerit illud, & quo horarum genere fuerit insignitum, restat explicandum.

Horologium Achaz fuit sciathericum, & lineis horarijs insignitum.

Nonnulli putant, hoc Horologium fuisse horizontale; & id colligunt ex paraphrasi Chaldaica, ubi habetur: *אבן שעיה Auen Schaia*, hoc est, *lapis horarum*. Quidam putant fuisse hemicyclum, in formam Scaphij, ante fores Regis positum. Plerique Rabbiorum existimant, fuisse in muro domus Regiae. ita colligitur ex Radak in expositione huius loci:

ושב השמש אחרנית והיה הצל במעלה הראשונה במעלות אחו כי הוא בנה אורם המעלות וברר ואשר ירדה במעלות אחו:

R. Radak.

Et reuersus est Sol retrò, & fuit umbra in primo gradu in Horologio Achaz, quoniam ipse edificauerat Horologium in domo sua, in quo descendebant gradus. Vel ut Ralbag habet:

שבנה אחו בבית המלכות:

R. Ralbag.

Quod Horologium edificauerat Achaz in domo Regia. Quod quidem verticale fuisse, & rectà in meridiem respexisse, R. Salmon in hunc locum his verbis ostendit:

והיה כמין מדרגות עשויות כנגד החמה לכהון שעות היום:

R. Salmon.

Erat autem quasi species graduum, qui è regione Solis, id est, versus meridiem, dirigebantur. ut per eos horæ diei probarentur. Cum autem horologium vsui publico, & negotijs ciuilibus in Regia domo peragi solitis iuxta certa horarum tempora determinandis destinaretur; verisimile est, illud fuisse grande, elegans, & vti omnibus patulum, ita in principali Urbis loco, hoc est, Regio palatio, tum ad ornatum, tum ad publicam vtilitatem, ut dixi, negotiorumque opportunè tractandorum rationem supra portam domus constitutum. Neque video cur Authores nonnulli illud Scaphij hemicycli formam habuisse velint; cum illud, præterquam quòd exiguum, publicis vtilitatibus non adeo seruire potuisset, cum horæ nequaquam, nisi concavum saxum propè insipientibus, patere possint. Manet itaque, in ingenti & verticali, ut Gnomonici loquuntur, politi marmoris superficie, quod meridiem præcisè respiciebat, illud fuisse delineatum. Dubium hoc loco tantum occurrit, quali horarum genere illud fuerit insignitum; horarijs enim id lineis fuisse descriptum, ex Paraphrasi Chaldaica paulò antè citata patuit. Quod ut exponatur, Notandum, quadruplex horarum genus passim ab Astronomis assignari. Primum genus constituit horas 24 ab ortu vsque ad ortum, Babylonijs vsurpatum potissimum; alterum 24 horas contra ab occasu ad occasum numerat, & maximè Italis in-

Horologium Achaz fuit verticale, meridiem directè respiciens.

Quatuor horologiorum Sciathericorum genera.

usu est; tertium horas 24 à meridie in meridiem, vti Astronomi solent, numerat, vnde & Astronomicæ appellantur; vel etiam à media nocte in mediam noctem, cuiusmodi Ecclesia in festorum celebratione usurpare, solet, easdem computat; quartum horas 12 computat ab ortu in occasum, & totidem ab occasu in ortum; ita vt hora huiusmodi nihil aliud sit, quàm duodecima tam diei, quàm noctis artificialis portio. Quæ horæ tametsi omnes æquales sint, inæquales tamen sunt, diuersorum dierum ac noctium, nunc longiorum, nunc breuiorum respectu, de quibus vide fol. 215. Artis magnæ Lucis & Vmbræ. Atque hæ quoque passim vocantur antiquæ, eò quòd tota antiquitas semper ijs vsa comperiatur; quas & Martialis lib. 4. Epigram. eleganter describit. Vocantur etiam Iudaicæ, eò quòd Hebræi Veteres ijs, & non alijs fuerint vsi, vt ex sacris literis comprobatur. Huc alludit illud Christi Saluatoris nostri, *Nonne, duodecim horæ diei sunt?* huc, vti est in Actibus Apostolorum, hora tertia aduentus Spiritus Sancti super Discipulos; & vt in Euangelijs habetur, hora nona mortis Christi, alludunt; quorum illa nonæ Astronomicæ, hæc tertiæ Astronomicæ respondet. Porro in Sanedrin Thalmudico tractatu celeberrimo mentio fit horarum huiusmodi, dum Adami à Deo singulari mysterio iuxta horarum distributionem membra producta fabulantur; in prima quidem hora, id est, ab ortu Solis Deus collegit puluerem eius; hora secunda, facta est massa corporis; hora tertia, extensa sunt membra eius; quarta, infusus est spiritus in eum; quinta, stetit suprapedes suos; sexta, seu in meridie, imposuit rebus nomina; septima, coniuncta est ei Eua; octaua, ascenderunt ipsi duo ad lectum, & descenderunt quatuor; nona, prohibitus est edere de ligno scientiæ; decima, data sunt ei alia præcepta; vndecima, significauit mensam; duodecima, ad occasum Solis, præuaricatus est Adam.

Hebræis itaque horarum genus aliud non fuit, quàm quod descripsimus; vnde consequens est, horologium Achaz non alio horarum genere quàm inæqualium, vti omnibus Orientalibus communi, insignitum fuisse. Ex quo colligimus, vmbram dicti horologij eo tempore, quo Ezechix à Propheta vitæ prorogatio promittebatur, monstrasse horam decimam, retrocessisse verò summo miraculo vmbram ad primæ horæ initium, vti suprà ex Radak probauimus; quod quidem fieri non poterat, nisi Solis cursu in ortum Solis reflexo, stupendo quodam miraculo; quod quidem non fuit, vt nonnulli putant, oculorum illusio, sed vera & realis Solis ex occasu in ortum retractio, ex qua dies naturalis in vniuersa terra decem horis solito longior efficiebatur. Quod & inde patet, quòd Babylonij hæc insolitâ diei longitudine stupefacti, & Solis in horologio Achaz recessu certiores facti, ad Ezechiam Viros ad mirifici huius euentus rationem examinandam, vt citato loco habetur, amandarunt.

Patet itaque ex dictis, non tantum Hebræis, Chaldæis, Romanis, sed & Ægyptijs horas huiusmodi nullo non tempore fuisse vsitatas. Verum iam ordo postulat, vt Ægyptiorum horologiorum rationem propius ostendamus.

§ II.

De Horologijs Aegyptijs.

TRiplex lego Aegyptijs fuisse vsurpatum Horologium: Sciathericum, Naturale, & Sympathicum. Primum erat illud, quo horaria tempora ex umbris Gnomonum ediscebant. Erat autem & hoc multiplex. Nonnulli ex umbris Obeliscorum & pyramidum, certis in ambientis superficiei planitie signis fixis, ad quæ umbra apicis pertingeret, talem & talem horam esse discebant. Hoc pacto Obeliscum Heliopoli erectum horas indicasse alibi ostendimus. Pyramidem quoque maximam, totius anni meridianum tempus; Solstitia item & æquinoctia, umbris meridianis nunquam extra basin cadentibus, exhibuisse, Strabo & Solinus docent. Præterea baculo terræ superficiei implantato horas per pedes, quibus umbram baculi metiebantur, didicisse, & sic in temporis actionibus peragendis constituti notitiam peruenisse, docet locutio ἐνδεκάπυς σκία, id est, *undecim pedum umbra*, pro hora cœnæ; vel ἐνδεκάπυς σολιγείον, quia notis literarum singularum horæ distinguebantur, ut testatum reliquit Athenæus sequenti Epigrammatico.

Horologiorū
triplex genus
apud Aegy-
ptios, Sciathe-
ricum, Natu-
rale, & Sym-
pathicum.

Obeliscorum
umbræ apud
Aegyptios
monstrabant
horas, meri-
diem, & Sol-
stitia.
Strabo.
Solinus.

Umbra bacu-
li per pedes
dimensâ di-
scabant Aegy-
ptij horas.

Athenæus.

Ἐξ ὥρας μόχθας ἱκανώτα), αἱ τὲ μετ' αὐτὰς
Πράγμασι δὲ κινουμένοι, ΖΗΘΙ λέγουσι βρωτὰς.

Sex horæ laboribus sufficiunt, sequentes negotijs destinantur,
ZHΘI verò, id est, 7. 8. 9. 10. cœnales vocant.

Ita ut ABΓ, id est, 1. 2. 3. laboribus; ΔΕς, id est, 4. 5. 6. negotijs ciuilibus; ZHΘI denique, id est, 7. 8. 9. 10. cœnali refectiōni deputarentur.

Aegyptios quoque quadrantis in horis inueniendis vsum tenuisse, quadrans inter hieroglyphica passim insertus satis docet, quo ex altitudine Solis datam horam eliciebant.

Quadrantis in
horis inue-
niendis vsum
apud Aegy-
ptios.

§ III.

De Scaphio Aegyptiorum Sciatherico.

PER umbras intra Scaphia collectas, Veteres telluris magnitudinem, summo sanè ingenio deprehendisse, Arazaël Astronomus Arabs libro de Mundi mensura testatur. Hisce quoque Eratosthenem in Aegypto vsum Ptolomæus testatur. Erat autem Scaphium, ut Macrobius in somnium Scipionis explicat, faxeum quoddam vas (quod inde Veteres ὡρολογίου σκάφη, hoc est, *lapidem horarium*, dum horologium Achaz suprâ descriptum interpretantur, dixerunt) in hemisphœrij formam curuatâ am-
bitio-

Arazaël.
Scaphium, &
eius vsum in
horis inueni-
endis apud
Aegyptios.
Macrobius.

Martianus
Capella.
linius.
Vitruuius.

bitione cauatum, infrà per lineas designato duodecim diei horarum numero, quas styli prominentis vmbra cum transitu Solis prætereundo distinguebat; hoc enim erat huiusmodi vasis officium, vt tanto tempore à priori eius extremitate ad alteram vsque styli vmbra percurreret, quanto Sol medietatem cœli ab ortu in occasum, vnius scilicet hemisphœrij conuersione metiebatur. Nam totius cœli integra conuersio diem noctemque concludit. Et ideo constat, quantum Sol in circulo, quolibet parallelo meat, tantum in hoc vase vmbra meare. Huius vasis mentionem à Martiano Capella quoque factam lego: *Scaphia*, inquit, *ex ære vasa sunt, in quibus horarum ductus styli medio fundo suâ proceritate discriminant, qui stylus, gnomon appellatur*. Vide Plinium lib. 2. c. 2. Vitruuium lib. 9. c. 9. Præ cœteris itaque, vti & hieroglyphica suo tempore producta monstrabunt, Scaphio hoc utebantur Ægyptij. Cùm enim vsum sphœræ iam perfectè callerent, Scaphium autem nihil aliud esset, quàm hemisphœrium concuum, in quo summâ facilitate tum parallelorum Solis, vnâ cum tropicis, & æquinoctiali, tum horarum inæqualium discrimina delinearentur; hoc pacto, æquinoctialem primò in duodecim partes æquales diuidebant, & in totidem Tropicum ☿ & ♎; per quarum sectiones si lineæ curuæ ducebantur, necessariò horarum inæqualium ductus prodibant; quorum primus, siue Horizon, obtinebat horam duodecimam, meridies sextam, vltimus tandem iterum duodecimam ad occasum Solis monstrabat. Quomodo verò Eratosthenes, Possidonius, & Alammon Rex, per Scaphium terræ quantitatem inuestigauerint, vide amplè tractatum in Arte nostra magna Lucis & Vmbra fol. 722.

§ IV.

De Cercopitheco Horologio Ægyptiorum.

Cynocephalus
vrinando
metiebatur
horaria tem-
pora apud
Ægyptios.

Horus.

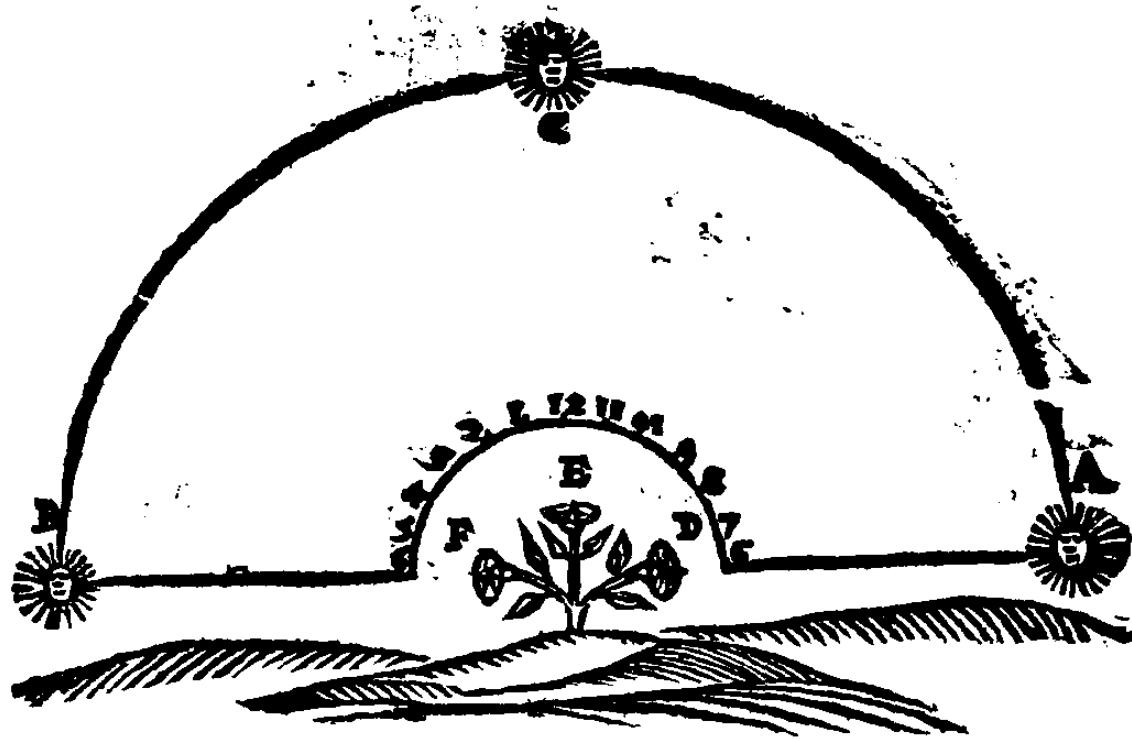
ERat inter alia aliud non minùs ridiculum, quàm mysteriosum. Obseruabant in Cynocephalo (est ea Simiarum quædam species) nescio quam occultam proprietatem, quâ Sole Arietē & Libram subeunte, abdito quodam naturæ instinctu duodecies interdium, noctuque vrinam daret. Hinc prodijt Horologium hydraulicum Ægyptijs proprium. Ex ære formabant Cynocephalum sedentem, ex cuius veretillo aqua delabebatur in subiectam phialam oblongam, cuius augmentū paulatim ascendens intra cyliandraceæ vitreæ machinæ latera in duodecim circulos diuisa, gradatim horas monstrabat. ita Horus lib. 1. Hieroglyphico 16. quem consule. Simulachrum quoque Cynocephali vide in Obelisco Pamphilio fol. 300. vbi fusè omnia descripta reperies. Horologium inuenies infrà in Mechanica Ægyptiaca.

§ V.

De Horologio Aegyptiorum Sympathico.

Sympathicum Aegyptiorum Horologium erat solis Philosophis & mystis notum, quò in consultationibus suis mysticis utebantur. Erat autem Lotus aquatica; quæ planta est palustris, ea occultâ naturæ vi prædita, ut simul ac Sol oritur, & ipsa veluti ex aquarum profundo exoriens paulatim se erigat usque ad meridiem, quo tota supra aquas existens normali erectione suâ Solem veluti æmulari videtur: ad occasum verò Sole vergente, & ipsa inclinatione suâ de horis in horas easdem sibi leges, mirificâ suâ conuersione seruat, usque ad aquæ superficiem; Sole denique Horizontem subeunte, & ipsa aquas subiens, ita pertinaci submersione ambit, ut quantum in meridie sese extulerat, tantum infra aquas submersa, Solem veluti deperire videatur. Nouerant Sacerdotes occultum naturæ imperum; ea de causa, aquis circulum ligneum, ut hîc vides, Sola-

Horologium
sympathicum
apud Aegy-
ptios consti-
tuebat Lotus
aquatica.



ris circuli æmulum implantabant suis horis insignitum; fiebatque ut horas, quas vix Sciatherico, eas abditâ quâdam naturæ ambitione perfectè dilcerent. Verùm cum de hisce in Obelisco Pamphilio iam egerimus, & iterum tractatu de plantis Aegyptijs ex professo acturi simus, Lectorem eò remittimus. Vide etiam quæ diximus in Arte Magnetica lib. 3. parte 5. cap. 4.

CAPVT. IX.

De Horis planetarijs, Geniorumque singularum Præsidibus.

Planetæ singulos singulis septimanæ diebus attribuebant Ægyptij.

VT in omnibus, ita Ægyptij potissimum magnum in septem planetis, singulis diei horis dominantibus, mysterium posuisse visi sunt. Hi enim primi fuerunt, qui singulos septimanæ dies singulis planetis attribuerunt. Putabant enim, singulis horis ab ortu Solis vsque ad alterum, ortum noctu diuque aliquem ex præsidibus planetis præesse. Vnde & in hunc vsque diem Astrologica vanitas profluxit, quia Astrologi nihil ferè, nisi prius planetæ dominantis hora inspecta perspectaque, auspicantur. Verum vt negotium reconditum luculentius patefiat, de eo pariter altius ordiri visum est.

§ I.

Horæ planetariæ quæ, & quales:

Horæ planetariæ quæ, & quales.

Horæ planetariæ, quæ hîc describuntur, inæquales sunt. Quæ quidem sic dicuntur, non absolute ad Solis cursum, vti horæ æquales, sed ad planetas dominantes referuntur. Cum enim septem planetas hoc ordine referrent, ☿ ♀ ☼ ♂ ♄ ♅, singuli horis diei singulis ordine retrogrado dominari & præesse putabantur. Nam si prima diei hora dominabatur Saturnus, secunda dominabatur Iupiter, tertia Mars, quarta Sol, quinta Venus, sexta Mercurius, septima Luna, octaua iterum Saturnus, nona Iupiter, & sic deinceps; quibus sic ordine spacio 24 horarum reuolutis, sequentis diei hora prima necessario competeat Soli, secunda eiusdem diei Veneri, tertia eiusdem diei Mercurio, & sic de cæteris, donec reuolutione 24 horarum facta, tertia diei competeret Marti; quemadmodum ex sequenti tabula exactè conspiciatur.

Tabula regiminis Planetarum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
☼ Dies Solis	☼	♀	♂	☿	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♄	☼	♀	♂	☿	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♄
☾ Lunæ	☾	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♄	♅	♁	☼	☾	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	☾	♄	♅	♁
♂ Martis	♂	☼	♀	♄	♅	♁	☼	♂	☼	♀	♄	♅	♂	☼	♀	♄	♅	♁	☼	♂	☼	♀	♄	♅
☿ Mercurij	☿	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	☿	♄	♅	♁	☿	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	☿	♄	♅	♁
♄ Iouis	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♄	♄	♅	♁	☼	♄	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♄	♄	♅	♁	☼
♀ Veneris	♀	☼	♄	♅	♁	☼	♂	☼	♀	☼	♄	♅	♀	☼	♄	♅	♁	☼	♀	♀	☼	♄	♅	♁
♅ Saturni	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♄	♅	♅	♁	☼	♀	♅	♁	☼	♀	♂	☿	♅	♁	☼	♀	♂	☿

Tabula dominij seu regiminis planetarum in singulis diei horis.

Atque ex Tabula hac perspicuum fit, cur in diebus Septimanæ planetæ non sibi ordine respondeant, sed semper ab inuicem ordine interrupto

pto distent: cuius quidem rei ratio alia non est, nisi quòd dominium planetarum ordine retrogrado 24 horarum siue diei naturalis spacio absoluat, unde semper vigesima quinta hora, quæ est prima sequentis diei, competit planetæ qui ordine retrogrado sequitur. Ex. gr. in Tabula die Solis hora diei prima, dominium competit Soli, à quo dies denominatur; secunda hora Veneri, quæ immediatè Solem ordine retrogrado sequitur, & sic de cæteris, vsque ad octauam horam; quam ubi pertigerit septem planetarum dominio totidem horis reuoluto Sol, incipit de nouò dominium hora octaua, quem & reliqui planetæ ordine, vt priùs, sequuntur, vsque ad tertiam noctis horam; ad quam Sol, reuoluto planetarum dominio, denuo suum auspicatur imperium, quod & ad horam decimam noctis repetit; post quem Veneris pro vndecima, & Mercurij pro duodecima hora noctis dominia sequuntur; post quæ, 24 horarum reuolutione factâ, ordine retrogrado, necessariò sequentis diei, videlicet diei Lunæ, prima hora competit Lunæ dominio; & sic de cæteris, vt ex Tabula patet. Atque hinc patet ratio, cur dies Septimanæ nominibus planetarum insigniti, nec ordinem planetarum naturalem, nec ordinem retrogradum, quemadmodum in Tabula fit, seruent, sed semper ordine interrupto se consequantur. Non ignoro multos rerum ignaros varia de hisce comminisci. Dion Nicæus inter alios l. 36. hanc discontinuationem ex harmonia seu consonantia, quæ diatessaron dicitur, nasci putat, quâ videlicet vnâ totius Musicæ vis contineri, eiusque fundamentum stabile, Veterum iudicio credebatur; siquidem habita huiusmodi consonantiæ ratione, eamque cum cœli ornatu, orbiumque & planetarum cœlestium ordine comparantes, conuenientiâ quâdam & similitudine in illis notata atque animaduersa, postquam dies vnus ab vno planeta fuit appellatus, diem sequentem à quarto planeta post illum, ordine tamen

Ordo dierum Septimanæ, qui à Planetis denominantur, non sequitur ordinem Planetarum, & cur.



retrogrado, nominandum censuerunt: vt post Saturnum quarto loco sequatur Sol, deinde Luna, deinde Mars, & post hunc quarto loco Mercurius, & post hunc Iupiter, deinde quarto loco Venus, & tandem in Saturnum

num reuolutione factâ, dominium reuertatur, vti ex Tabula patet. Quòd si disponas Planetarum ordinem eo modo, quo heptagonum præcedens ostendit, disponendo scil. planetarum progressum eo modo, quo factum esse vides in septem pentagoni cuspidibus; conspicias manifestò huiusmodi planetarum dispositionem per Septimanæ dies, originem suam traxisse ex natura septenarij numeri, qui spacio 24 horarum ternâ reuolutione peractâ, cum binis ordine sequentibus planetis, necessariò efficit, vt primam horam dierum Septimanæ is nanciscatur planeta, qui in præcedentis diei planetariâ reuolutione post vltimum immediatè sequitur, vti dictum est; vt proinde hoc mysterium aliud non sit, quàm quod diximus: nec video quid *ἡρτίσας*, quam consonantiam tantopere Dion. Nicæus prædicat, hîc faciat. Sed de his vide, quæ copiosius tractauimus in Arte magna Lucis & Vmbræ fol. 537.

§ II.

De Regimine seu dominio Planetarum.

Regimen
Planetarum
figmentum
antiquum,

I Nuentum Ægyptiorum fuit, singulis dierum horis, tam diurnis, quàm nocturnis succenturiatum Planetarum dominium disponere; quod & in hunc vsque diem vniuersa Astrologorum Schola, tanquam sacrosanctum amplectitur & deosculatur. Veteribus etiam tantopere placuit, vt inde vel ipsæ Septimanæ dies denominationem suam auspicatæ sint, vt vidimus: tumidum sanè & fœcundum superstitionum seminarium, ex quo innumera vti olim, ita & hodiernâ die portentorum partuum monstra veluti ex equo quodam Troiano & prodierunt, & prodeunt, dum vix vlla Magica, Cabalistica, aut Astrologica operatio instituitur, quæ non in hac vanissima planetariæ horæ obseruantia fundetur. Quam & acriùs tunc confutabimus, vbi prius supersticiosam huius machinationis Syntaxin à fundamentis ostenderimus.

Ægyptij fingunt
Mundo præesse
septem Intelli-
gentias.

Fingunt itaque Ægyptij, in magno illo Hermetico anno, Mundo secundum septenarios quosdam præesse septem Intelligentias, quarum vnæquæque 354 annis cum quatuor Mensibus gubernet, & omnes diuersis muneribus & officijs fungantur; Mundum consequenter varias diuersasque alterationes pro septem errantium siderum influxu atque dispositione, subire; quæ ex mente Ægyptiorum recitat Abraham Auenar Hebræus Astrologus in libro rationum his verbis:

Abraham
Auenar.

והנה המליך אלוה לעולם שבע שלטונים ושמותיהם כפאל צדקאל כמאל מיכאל
אנאל רפאל גבראל והנה שבע מלכים לשבע כוכבי לבת וכל אחד ואחד ימלוך
העולם שנה' שנים וד' חדשים:

Ficta septem
Angeiorum
septem Pla-
netis præsi-
dentium no-
mina.

Ecce preposuit Deus Mundo septem potestates, quorum nomina sunt Caphiel, Zadkiel, Camael, Michael, Anael, Raphael, Gabriel; & insuper singulis septem planetis septem Angelos præfecit, quorum vnusquisque gubernat Mundum 354 annis, & quatuor Mensibus, & sunt Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna. Pergit deinde recensere officiorum qualitates, quas

quas hîc Latinis verbis apponam. Saturnus præcessit, quoniam Sol & Luna fuerunt à principio producti hora Saturni, & duxit Caphiel Mundum 354 annis & Mensibus. Deinde Venus, & postea alij, ita ut perfectum circumuolutione, suâ constituent circulum. Inuenies quoque per istum reuolutionis Intelligentiarum numerum, Martialis Angeli seu Camaelis dominium incidisse in tempus diluuij; & Lunaris Intelligentiæ dominium in linguarum confusions tempus, item in excidij Sodome & Gomorre, exitusq. filiorum Israël ex Ægypto, qui fuit annus Mundi 2400. post 48 annos dominium Mundi Solaris Intelligentia arripuit. Templi verò primâ destructione anno Mundi 3338 dominium Mundi Iuppiter accepit, cuius tempore Templum secundo restauratum fuit. In destructione verò huius secunda Mercurius rerum potitus est anno Mundi 3828. Completis verò annis 4708. Sol seu Michaël dominium super Mundum auspicatus est, iuxta illud Danielis, Illo tempore stetit Michaël instar Principis. Hæc Auenar. Trithe-
Trithe-
mius.
mius in libello de septem Secundeis Polyographiæ suæ annexo, hæc In-
telligentias aliter describit; in quo tamen neque ordinem Angelorum,
neque numerum annorum Mundi eundem cum Auenare seruat. Saturni
Intelligentiam vocat Oraphiel, & hunc ab Orbe condito dominatum su-
scipisse asserit: quem secutus est post 354 annos & 4 Menses Anaël Ve-
neris Spiritus: hunc post alios 354 annos & 4 Menses secutus est Zacha-
riel Iouis Spiritus: deinde Raphaël Spiritus Mercurij. Hunc Samaël
Spiritus Martis, & deinde Spiritus Lunæ Gabriel: ac tandem Spiritus
Solis Michaël. Ita ut circulus primus reuolutionis domini, quem ordi-
ne Spiritus planetarij obibant, 2480 annorum & 4 Mensium fuerit; se-
cundus verò circulus absolutus fuerit anno 4960 cum 8 Mensibus, & sic
vsque ad consummationem seculi. Verum ut vnica Synopsi, quæ Trithe-
mius integro libello digessit, oculis Lectoris subiiciam, sequentem epilo-
gismum apponere visum fuit.

Circuli dominantium Mundi Spirituum Planetariorum.

Initium gubernationis		Nomina iuxta annos Mundi.		Gesta.	
		Anni.	Menses.	Dies.	
Primus Circulus annorum 2480.	1 Oraphiel Spiritus	0	0	15 Mart.	Rudis Mundi status & agrestis.
	2 Anaël Spiritus	354	4	24 Iunij.	Cultior Mundi status, inuentio artium.
	3 Zachari- el Spiritus	780	8	26 Oct.	Politicus Mundi status. Henoch translatus.
	4 Raphaël Spiritus	1063	12	24 Febr.	Scriptoria ars, Musica, naviga- tio exculta.
	5 Samaël Spiritus	1417	4	26 Iun.	Iniquitas Mundi dominatur, di- luuiū omnia destruit.
	6 Gabriel Spiritus	1771	8	28 Mart.	Noë cum filiis Mundi instaurat.
	7 Michaël Spiritus	2125	12	24 Febr.	Dominatus Nembrod, & diuisio linguarum.

Initium gubernationis
Nomina iuxta annos à Mundo cond. *Gesta*
Anni. Menses. Dies.

Circulus II. annor. 4960. iunctus primo.	8	Oriphiel Angel. ♂	2480	4	26 Iunij.	Ortus Abrahæ. Regnorum va- riorum initium.
	9	Anaël Ang. ♀	2834	8	29 Oct.	Idololatria per Mundum spar- sa. Ioseph Ægypti Dominus.
	10	Zachari- el An. ♂	3189	12	28 Febr.	Mundus legibus instructus,
	11	Raphaël Ang. ♀	3543	4	1 Iulij.	Sapientiæ studijs excultus. Moyse floret.
	12	Samaël Ang. ♂	3892	8	2 Octob.	Iliacum bellum, & excidium Troia. Iudices dominantur Israël.
	13	Gabriel Ang. ♂	4252	12	30 Ian.	Saul, Daud, Salomon, cæteri- que Reges Israël dominan- tur.
	14	Michaël Ang. ♂	4606	4	1 Maij.	Roma condita, Monarchia Per- farum. Alexander Magnus.
Circu- lus III.	15	Oriphiel Angel. ♂	4960	8	30 Sept.	Machabæorum historia.
	16	Anaël Ang. ♀	5315	12	31 Ian.	Persecutio Imperatorū in Chri- stianos. Constantinus Eccle- siam erexit.
	17	Zachari- el An. ♂	5669	4	1 Iunij.	Regna varia in Europa consti- tuta. Mahumedis principia.
	18	Raphaël Ang. ♀	6023	8	2 Nouēb.	Gothorum diluuium. Carolus Magnus; Imperium in Ger- manos translatum.
	19	Samaël Ang. ♂	6378	12	3 Martij.	Varia Mundi Stratagemata.
	20	Gabriel Ang. ♂	6732	4	4 Iunij.	Rudolphus I. Austriaci Imperij fundamentum.
	21	Michaël Ang. ♂	7086	12	30 April.	Hucusque futura Prophetam requirunt.

Trithemius
in assignando
Mundi domi-
nio septem
Angelis, diffi-
det ab He-
brais.

Atque hi sunt Circuli dominij Angelorum Planetariorum, quos Trithemius ex Hebræorum traditione recitat, in quorum tamen ordi-
ne, uti & temporum ratione assignanda, ita confusi sunt, ut non videam
quâ ratione aliquid certi inde concludi possit. Hebræi ordinem annorum
Mundi sequuntur ipsis usitatum. Trithemius vero iuxta computum an-
norum a 70 Interpretibus confirmatum procedit; qui anni cum mille cir-
citer annorum differentiam habeant, inde fit, ut dominium Angelorum
iuxta constitutum ijs numerum temporibus nunquam congruat: siqui-
dem tempora, quæ Oriphielis dominio apud Trithemium competunt, il-
la

Ægyptij credunt singulis totius septimanæ horis singulos Genios attributos.
Abrahamus Ecchellensis.

probata, adeo mentes hominum infatuauit, vt radicibus iactis vix euelli posse videatur. Hebræi putant, Ægyptios non septem, sed tot diuersos Genios singulis horis dierum per totam hebdomadam ordine currentium attribuisse, quot horæ in vna septimana computantur; eorumque nomina & officia loco ingentis secreti, vt supersticiosissimi sunt, habent. Quæ quidem nomina & officia continentur in libro quodam Ietisæ annexo; quem librum olim eruditissimus Abrahamus Ecchellensis Ionæ Galilæo, Hebrææ linguæ in Lycæo Romano Professore, hic mihi communicauit. Sunt verò omnia ex peruetusto Arabico Codice; teste dicto Abrahamo, in linguam Hebræam versa, & continent propemodum vniuersa, quæ in Astrologia consultoria & adiuratoria tractari solent: vnde ea, vtpote igne quàm luce digniora, nè incautis Philosophastris offendendi occasionem præberem, silentio suppressenda duxi, solummodò nomina prolaturus, vt Lector, si quando in huiusmodi nomina inciderit, ex cuius officina prodierint, cognoscat, & ea tanquam apertam Idololatriam Ægyptiacam inuoluentia rideat.

*Tabula, Geniorum horis 12 nocturnis dominantium seriem
& ordinem continens.*

ואלה שמות השדים והשולטים וממונים על שעות הלילה:

Hec sunt nomina Principum & Potestatum, qui præstant horis nocturnis.

Nocte I. præstant horis.

- Hora 1 Papus, Genius medicamentorum.
2 Sifera, Angelus amoris & desiderij.
3 Hahabi, Genius apprehensionis.
4 Rhalgus, Genius iudicij.
5 Zeiazua, Genius infirmitatis.
6 Tabris, Genius Consultor inter bonum & malum.
7 Sialul, Genius prosperitatis & pacis.
8 Nanrur, Genius scripturæ.
9 Rifnuch, Genius seminationis & plantationis.
10 Sefarbil, Genius aduersus.
11 Aeglun, Genius vastator igneus.
12 Tarab, Genius concussio-

nis.

Nocte II. præstant horis.

- Hora 1 Sinbuk, Angelus iudicij.
2 Toruatus, Genius dissidij.
3 Pilogabitus, Genius ornamentorum.
4 Thacrinus, Genius confu-

sionis.

5 Tabtibik, Genius fascinationis.

6 Susabo, Genius itinerum.

7 Sabrus, Genius sustentationis.

8 Toglas, Genius thesaurorum.

9 Suclagus, Genius præses ignis, noxius.

10 Azcuph, Genius puerorum raptor.

11 Zupilas, Gen. venationis.

12 Mizran, Genius persecutionis.

No-

Nocte III. præsumt horis.

- Hora 1 Rasphuia, Genius Necromanticus.
 2 Nitibus, Genius stellarum.
 3 Eirucus, Genius destruens idola.
 4 Eistibus, Genius diuinationis.
 5 Tacritan, Genius magicarum operationum.
 6 Eiruilus, Genius fructuum.
 7 Libtabis, Genius absconditi auri & argenti.
 8 Zalburis, Genius consultationis medicæ.
 9 Kilabus, Genius apprehensionis linguarum.
 10 Armilos, Genius diuitiarum.
 11 Phaldorus, Genius interrogationis de occultis.
 12 Labus, Genius inquisitionis veritatis.

Nocte IV. præsumt horis.

- Hora 1 Zahun, Genius scandali & offensionis.
 2 Hizarbin, Genius rerum maris.
 3 Mascarun, Genius vastationis.
 4 Pharzuph, Genius fornicationis.
 5 Suphlatus, Genius puluerum terræ.
 6 Nitika, Genius politionis lapidum.
 7 Mizgitari, Genius volucrum rapacium.
 8 Alphun, Genius volucrum mundarum.
 9 Sablil, Genius furtorum.
 10 Kataris, Genius Canum.
 11 Rolabis, Genius lapidum.
 12 Kalab, Genius vasorum.

Nocte V. præsumt horis.

- Hora 1 Heiglus, Genius Niuium.
 2 Sachluph, Genius Herbarum.
 3 Zarobi, Genius præcipitiorum.
 4 Sizlau, Genius venenorum.
 5 Sair, Genius Antimonij.
 6 Haatan, Genius retractio-
 nis furum.
 7 Cauzub, Genius Incantationis serpentum.
 8 Tukiphat, Genius lapidis Samir.
 9 Schaclil, Genius mepicationis equorum.
 10 Razanil, Genius lapidis Onychis.
 11 Adiuchas, Genius cæsuræ lapidum.
 12 Hanhad, Genius ciborum regionum.

Nocte VI. præsumt horis.

- Hora 1 Mizkun, Gen. Amuletorum.
 2 Baglis, Genius ponderationis.
 3 Butatas, Genius numerationis & computus.
 4 Schickron, Genius custodia animalium.
 5 Barcus, Genius præfecturæ.
 6 Hatiphas, Genius vestimentorum.
 7 Salilus, Genius apertionis clausuræ.
 8 Zizuph, Genius clausuræ portarum.
 9 Colopatiron, Gen. carcerum.
 10 Buchaphi, Gen. lamiarum.
 11 Zopharis, Genius inclusionis Pythonis.
 12 Marnes, Genius cognitionis spirituum.

No-

Annotatio.

Nocte VII. præsumt horis.

- Hora 1 Hauen, Genius dignitatis.
 2 Labezerin, Genius bonæ operationis.
 3 Cahor, Genius deceptionis.
 4 Aclahayr, Genius ludi & iocorum.
 5 Camayfar, Genius concubitus.
 6 Zaren, Genius vindicationis.
 7 Iafer, Genius amoris comparandi.
 8 Cuniali, Genius fœderationis.
 9 Zeffar, Genius electionis rerum.
 10 Mastho, Genius aspectuū.
 11 Halacho, Genius amicitiae.
 12 Sellen, Genius gratiæ Principum.

Vanitas Ægyptiorum in obseruandis horis planetarijs acriter perstringitur.

Notandum hoc loco, hanc Tabulam tantum Geniorum dominij in 12 nocturnas horas totius Septimanæ dispositionem continere; per diurni verò temporis duodecim horas, dominia Geniorum, eodem prorsus ordine, quo nocturnis horis, sese consequi.

Sed vanitatem paulò fusiùs exponamus. Disponebant Veteres dominia planetarum iuxta ordinem horarum inæqualium; quæ cum Sole in Boream vergente crescant interdiu, decrescant noctu, & contra Sole in Austrum vergente; necessario sequebatur dominia planetarum quoad durationem fuisse inæqualia, non quidem quoad diem ipsum, sed quoad noctem comparatam ad diem, & alios Solis parallelos. ita in Tropico æstiuo, cum Romæ v. g. horæ duplo quasi maiores horis eiusdem noctis sint, dominia planetarum quasi horâ vnâ æquinoctiali & 15 minutis durabant, cum nocte non nisi 45

minutis durarent. Hinc quæro, quomodo Astrologastri tam præcisè horas obseruare potuerint ad Genium eius horæ Præsidem inuocandum, præsertim nocte, cum Sol Sciatherica in hunc finem erecta non illustraret? Certè necessariò grauissimos subinde errores incurrebant, dum, quam horam ipsi Martis putabant, illa adhuc ad Iouis imperium pertineret. Portentosa verò illa Geniorum planetariorum, qui in tutelam rerum singulis horis præesse finguntur ab Arabibus, Hebræis, Ægyptijs, nomina & officia, originem aliam non habent, quàm ex caliginosa Diaboli culina depromptam; & superstitiones horrendæ, quas ad Genium quempiam constituta hora trahendum, & ad votis sollicitationibusque suis fauendum exercent, tales sunt, ut Vulcanijs focus suscitandis, quàm publici luminis commendationi aptiores iudicem, utpote quas horreant castæ Christianorum aures veluti impiissimas, & tanquam à Cacodæmone adinuentas. Visum nihilominus hic fuit ea recensere, tum ad succenturiatæ superstitionis contextum, tum ad superstitionis Ægyptiacæ Syntagmata luculentius demonstranda. Qua quidem in re S. Irenæum secutus sum, qui ut infærenem Gnosticorum in ijs fingendis libidinem & insaniam ostenderet, eorundem Deastrorum, quos Æonas vocant, longum Catalogum vnâ cum horrendis superstitionibus pertexit. Idem inquam ad priorum cautelam hoc loco mihi faciendum censi: est enim hæc Tabula damnata

radix

radix illius clauiculæ Salomonis, vt vocant; ex qua ad æterna infernalis barathri præcipitia aditus patet, ad vltimum ijs vtentium exterminium; ex qua omnia sua execranda facinora Dæmonum ope perficiunt Magi. Ex hac Cornelius Agrippa, Paracelsus, Petrus de Albano, alijque damnatæ & diabolicæ artis Magistri, dogmata sua desumpserunt, quæ omnes timoratæ conscientiæ homines, tanquam Scyllam & Charybdin fugere consulo. At quis nomina illa Angelorum fanatica illis reuelauit? non alius nisi Cacodæmon, totius Mateotechnias magister & artifex. Quod quidem apertè liquet ex effectibus, quos præstare perhibentur, perniciosissimos, imò prorsus diabolicos; quos quidem in Angelos bonos non cadere, nemo tam imprudens, nè dicam, stolidus est, qui non videat. Mera itaque Magorum, & hominum diabolicis artibus deditorum opera & commenta sunt.

CAPUT X.

De viginti octo Mansionibus Lunæ.

HOris planetarijs, earumque Genijs, succenturiantur 28 Mansiones Lunæ, cum appropriatis sibi Genijs. Vocantur Coptè *ἡ ἑξήκοντα ἑνὴς* hoc est, *habitacula*, seu *diuersoria Lunæ*; Arabicè *منزل القمر*, *hospitia Lunæ*. Nonnulli stationes Deorum Lunarium eas quoque dicunt. Ego rectius Dæmonum stabula appellauero; cum tot ac tantis superstitionibus referta sint, vt vix Astrologicum commentum sit, in quod Mansiones Lunæ non ingrediantur. Est autem Ægyptiorum figmentum, qui Lunæ cursum 28 dierum numero definientes, eidem singulo die naturali vnā stationem, vnā cum Genio eius stationis veluti administro quodam & conseruatore assignabant. Summo itaque studio, primò horam planetariam inquirebant; deinde qua eadem hora in statione Luna esset, considerabant; atque sic ex inimico vel amico Geniorum concursu, opus suum auspicandum, vel non auspicandum, iudicabant.

Mansiones Lunæ superstitionum seminaria sunt, & rectè Dæmonum stabula appellantur.

Mansiones 28 Lunæ sunt Ægyptiorum figmentum.

Verum antequam ad Mansionum explicationem perueniamus, portam earum prius hoc loco explicare visum est. Vocant Ægyptij portam Mansionum Lunarium eum circulum, quem Astronomi communi nomine *Lactæum* vocant, Coptè verò appellatur *ἡ ἑξήκοντα ἑνὴς* quæ quidem vox, vt dixi in Supplemento Prodrōmi Copt: c. 5. Ægyptia seu Copta est, eamque nos *viam straminis* seu *paleæ* interpretamur; hoc enim nomine Ægyptij appellant circulum illum candidum, quem *γαλαξίας*, seu *τὸ γάλακτος κύκλον*, Græci, Latini *viam lacteam* vocant, Ouidius verò iter, quo ad Iouem accedebant Superi, his verbis:

Porta mansionum Lunæ secundum Ægyptios est *Via lactea*.

*Est via sublimis cælo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.*

H h

Hâc

Lactea via quomodo à diuersis populis vocetur.

*Hæc iter est Superis ad magni regna Tonantis,
Regalemq; domum. &c.*

Dicitur autem lacteus circulus à Poetis, ob lac Iunonis effusum, de qua re consule Hyginum, Phornutum, aliosque Mythologos. Hæc, inquam, via Copticè vocatur *via straminis* seu *paleæ*; quam denominationem reliqui Orientales ferè omnes sequuntur. Constat autem duabus vocibus, quarum prima *ⲡⲓⲕⲉⲩⲱⲩⲧ* & *viam*, alia *ⲏⲧⲉⲡⲓⲧⲟⲩ*, *stramen* seu *paleam* significant, *ⲏⲧⲉ* verò est nota regiminis, ut in Grammatica Copta docuimus. Atque hanc interpretationem nostram veram esse, docent Arabes, Syri, Æthiopes, Hebræi, alijque Orientales. Arabes *ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ* vocant ut plurimum *المجره* *Almagiret*, quasi diceret *fluxum* seu *tractum* ex *sparsa palea*; Author Scalæ, uti & Abenregel, ita eum describit: *المجره وهي طريق التبن* *Almagiret, & est via straminis* seu *paleæ*. Mor Isaac in sua Philologia Syriaca, pari ratione, hunc circulum lacteum vocat *semitam straminis* his verbis:

Author Scalæ,
Abenregel,
Mor Isaac.

❖ *ⲙⲟⲩⲟⲩⲁⲛⲓⲁⲛ ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ*

Zona verò qua in 12 signorum Orbe spectatur, vocatur via straminis seu paleæ. Æthiopes quoque, ut ab Abyssinis Sacerdotibus hinc Romæ audiui, eam *Chasara tsamangadu*, *viam straminis* vocant; ut Hebræi *ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ* omnes fabulæ Ægyptiorum subscribentes. Fingunt enim Ægyptij Typhonem, Iliadis fugientis fasciculum aristarum sibi obiectum in cœlo dispersisse; unde & plagæ illi *via straminis* nomen in hunc diem mansit.

Ægyptiorum
fabula de via
lactea.

Lunæ 28 sta-
tiones quomo-
do appella-
runt Ægyptij.

Ægyptij igitur, ut dicebam, statuunt 28 stationes Lunæ, id est totidem constellationum, quas Luna singulis suis periodis, hoc est, 28 dierum spacio attingit, loca, eaque loca vocant Copto nomine *ⲡⲓⲕⲉⲩⲱⲩⲧ ⲏⲧⲉⲡⲓⲧⲟⲩ*, hoc est, *habitaacula* siue *diuersoria Lunæ*, (Arabice *النازل القريه* *hospitia Lunæ* seu *stationes Lunæ*;) *ⲡⲓⲕⲉⲩⲱⲩⲧ* enim plur. num. mansiones, *ⲏⲧⲉ* notam regiminis, *ⲙⲉⲧⲓⲟⲩ* verò Lunam significat. Atque has stationes Lunæ à primis temporibus usque in hunc diem Astrologos, cum ad mutationem aëris explorandam, tum ad inchoationem operum secundandam opportunas & scitu dignas, ut aiunt, ob stellarum influxus locis memoratis signiferi varios rerum effectus introducentes, observare videmus. Constat autem quælibet statio 12 gradibus & 24 minutis præcisè, ut cuius circulum in 28 partes dispescenti patebit. Hæ stationes licet alias in octava sphaera à capite Arietis inchoentur, eas tamen ob motum augium nunc à 22 Arietis gradu moderni auspiciantur Astrologi. Ordo stationum Lunarium, earumque explicatio sequitur.

Quælibet 28
stationum
Lunæ constat
12 gr. 24. m.

Ordo & ex-
plicatio 28
stationum
Lunæ.

I. *ⲕⲉⲧⲱⲩⲛ* Coptè *piscis*, significat hoc loco *stationem piscis*; Arabicè appellatur *ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ ⲙⲁⲗⲁⲕⲓⲁⲛ* *Venter Ceti*, siue *piscis*; estque prima statio Lunæ, ab humiditate perniciosa sic dicta; incipiebatque à 0 gr. Arietis, terminabaturque in 12 gr. eiusdem signi & 24 min. Genius huius stationis iuxta Arabes est *ⲕⲓⲁⲓⲉⲓⲉⲓ* *Kiaiel*; statio infestationis inimici.

II $\pi\iota\kappa\epsilon\tau\omega\rho\iota\sigma\eta$, id est, *piscis Hori*, Arabicè السرطين *statio Lunæ* est, quam Author Scalæ his verbis describit : $\text{السرطين وهو راس الحمل}$ *Sartin*, وهو راس الحمل *est caput Arietis*. Abenragel ita dicit :

$\text{السرطين وهو منزل القمر في برج الحمل فهو راس الحمل}$
Id est, *Sartin statio Lunæ est in signo Arietis*, accipiturq; passim pro ipso capite *Arietis*. Initium eius 12 gr. Arietis & 24 m. finis eius in vigesimo quinto gr. eiusdem. Huius Genius est حياءيل *Hiaiel*; statio reconciliationis Principis est.

III $\kappa\omicron\lambda\iota\omega\eta$, *statio connectens*, Arabicè بطين *Bathin*. ita eum describit Chamus :

$\text{بطين هو منزل القمر فهو مثلث عند بطن الحوت}$
Bathin, statio Lunæ est, $\text{وهو مثلث عند بطن الحوت}$ *est triangulum prope Ventrem Ceti*. Nos hanc stationem aliam non dicimus, nisi quam *Triangulum* siue الثلث , caput Arietis, & *Piscis Boreus* eiusdem ferè latitudinis fundant. Initium huius stationis est à vigesimo quinto gr. γ inchoato, finis in nono δ . Huius Genius جنحيايل *Ginchiael*, & statio est prosperitatis & bonæ fortunæ.

IV. $\omega\rho\iota\alpha\varsigma$ id est, *statio Hori*, Arabicè التريه *Altarieh*; *statio Lunæ* est, quam *Pleiades* præstant Lunæ. Vocarunt autem *Hori* stationem ab *Horias*, eò quòd *Horus*, quo *Mundi* fecunditatem, *Plutarcho* teste, ἐργαζόμενος innuebant, maxime in *Tauro*, *Veneris* domo, *Pleiadum* confortio sese exereret. Vnde & *Hebræi* has easdem *Pleiades* סוכות בנות , siue *Gnasch*, siue *Succoth benoth*, id est, *congregationem*, siue *filiæ tabernaculi*, *filiæ opertas*, סוכות vocant : vt enim *Gallina* pullos suos fouet & sustentat, ita *Hori Mundum* inferiorem in hoc signo, *Tauri* statio. Vnde & idolum eius fuisse aiunt *Gallinam* cum pullis suis. ita *Rassi* in cap. 5. *Amos*, & in *Iob* :

$\text{סוכות בנות דמות חרגול עם אפרוחיה}$ Rassi.

Succoth Benoth simulacrum erat Gallinæ cum pullis suis. Hæ autem *Succoth Benoth* eadem sunt cum *Horias* *Ægyptiorum*, & *Arabum* التريه *Altarieh*, quod idem est ac *statio Taurina* : التريه *Altarieh* enim aliunde nomen suum non inuenit, nisi à voce Arabica ثور *Tzuor*, quæ *Taurum* significat. Expresse docet id his verbis *R. Iona* in 5. *Amos*.

$\text{סוכות בנות חזונו כוכבי במזילה אשר בלשון אשמהלים אלתוריה}$

Succoth Benoth sunt septem stelle in Zodiaco, quæ lingua Ismaëliticâ, id est, Arabica vocantur Altarieh. Verùm de hisce consule *Templum Ægyptiacum*, id est, primum *Tomum Oedipi*, vbi de hisce curiosa multa traduntur. Respondent hisce verba *Abenragel*, qui in sua *Astrologia*, mansiones Lunæ describens, de hac ita dicit :

$\text{التريا هو منزل القمر في برج الثور وتسمى دخاجة السما مع بناتها}$
Altaria statio Lunæ est in signo Tauri, $\text{وهو منزل القمر في برج الثور}$ *vocatur Gallina cœli cum filiabus suis*. Sunt nonnulli, qui confundunt التريا cum بنات النعش id est, *فغش لعازر* & *بنات النعش* id est, *cum filiabus feretri*, & *feretro Lazari*, quas alij *Arcturum*, alij *Vrsam minorem* dicunt. Sed quid nos de eo sentiamus, & quid verè statuendum

Athenæus.

sit, docemus in primo Tomo huius Oedipi, quod Templum Ægyptiacum notauimus. Certè Pleiades ab Æschylo, Pindaro, Simonide *ἑξαστῆς*, id est, *columbas* dici, apud Athenæum reperio: neque aliò respicit Homerus, cùm in descriptione Scyphi Nestorei *πλειάδας*, columbas Ioui canit ambrosiam pocillari, *πλειάδας* intelligens. Sed v̄t ad nostrum institutum reuertamur, vocatur *ωπριας* & alio quoque nomine Copto *εξαοτραν* quasi diceret, *sex astra*; quibus sanè verbis luculentissimè indicatur, aliud non intelligi nisi *التريّة Altarieh*, hoc est, *Pleiades*; consentitque illud Ouid.

*Pleiades incipiunt humeros tolerare paternos,
Quæ septem dici, sex tamen esse solent.*

Initium huius stationis est nonus gradus Tauri, finis vigesimus secundus eiusdem. Sed hæc forsan fusiùs quàm par erat. Huius Genius est *دلهايل Delhaiel*; & est statio inimicitiae & vindictæ.

V *πικριον* & statio Hori maior, Arabicè *الذبران Aldebaran*; vocatur statio Hori, eò quòd sicuti eandem ferè cœli plagam cum præcedente obtinet, ita & ab operationibus Hori maximè efficacibus in hac statione denominationem suam inuenit. De hac ita Abenragel.

الذبران هو منزل في برج الثور فهو عين الثور

Id est, *Aldebaran statio Lunæ in signo Tauri est*, *وقد* vocatur *oculus Tauri*. Sequuntur Arabes Astrologos omnes moderni, qui Aldebaran postea pro oculo Tauri sumunt. Græcis dicitur *λαμπραδης*, ab insigni videlicet splendore sic dicta. Initium eius 21 gr. Tauri, finis quartus *π*. Genius est *هوايل Huaiel*; statio est fauoris Magnatum.

VI *κλαστρος* & *Clastrum*; statio Lunæ sic dicta Arabicè *الهذع*, nihilque aliud est, quàm duæ stellæ in Geminis, quarum prima, quæ pedes eorum præcedit, Græcis, Geminis teste, *ἑρπῆς*; altera, *ὁ ὅτι ἡ κεφαλὴς*, secundæ magnitudinis, Arabibus *راس الجوز Ras elgieuze*, hoc est, *caput π* dicitur. Has stellas duobus nominibus alijs ab Arabibus descriptas reperio, videlicet *غرقليس و افولون Garakles* & *Apullun*; quæ res cùm me perplexum redderet, tandem eos huiusmodi Græcis nominibus corruptis Herculem & Apollinem (quibus nominibus *ἑστὸν Διδύμους*, siue *Geminos* apud Mythologos appellatos lego) indicare voluisse inueni. Incipit hæc statio à quarto gradu Geminorum, & terminatur in decimo octauo eorundem. Genius huius est *فيجايل Phigiaiel*; statio est beneuolentiæ & amoris.

VII *κλαρια* & Arabibus *الهذع Albenaah*, Lunæ statio est, quam Abenragel sic describit:

الهذع هي منزل القمر في برج الثومان يسمى هذع

Albenaah Lunæ statio est, quam vocant scapulas Geminorum. Incipit autem à decimo octauo, & terminatur in trigesimo Geminorum. Genius eius est *زسايل Zisaiel*; statio est acquisitionis bonorum.

VIII *πυαξι* & id est, *cubitus*, quasi diceret, *πυαξι ἡ τεκεων* &
cubi-

cubitus Nili, Arabicè ذراع الاهد *Durah Eleffed*, *cubitus Leonis*. Ego arbitror hanc stationem male dictam ab Arabibus *cubitum Leonis*, cum integro adhuc signo distet. Dicitur igitur $\pi\iota\epsilon\epsilon\alpha\gamma\iota\tau\epsilon\kappa\epsilon\omega\nu$ & id est, *cubitus Nili*, eò quòd circa hanc stationem Lunæ, Nili incrementa incipiebant comparere in Nilometro, in suos cubitos diuiso; de quibus nos fusè alibi. Incipit autem hæc statio à principio Cancrì, & terminatur in 13 eiusdem. Genius huius est $\gamma\alpha\tau\alpha\iota\epsilon\lambda$ *Hathaiel*; statio est victoriæ in bello.

IX $\tau\epsilon\rho\alpha\epsilon\epsilon\lambda\iota\alpha$ & statio descensus seu influentia, Arabicè النثرة *Alnathreb*; est statio Lunæ in signo Cancrì. ita Abenragel:

النثرة منزل القمر في برج السرطان

Alnathreb Lunæ mansio est in signo Cancrì. Ego puto esse duas stellas illas, quas Proclus $\sigma\upsilon\sigma$, Latini *Asellos* vocant. Vide Plinium lib. 18. Initium huius stationis est decimus tertius Cancrì, finis eiusdem vigesimus sextus Cancrì. Genius eius est $\tau\iota\alpha\iota\epsilon\lambda$ *Tiaiel*; statio est infirmitatum.

X $\pi\iota\alpha\tau\tau\omicron\varsigma$ & seipsam parturiens. Mansio Lunæ Arabibus dicta $\epsilon\lambda\tau\alpha\rho\phi$. Occupat totum spacium à vigesimo sexto gradu Cancrì, vsque ad nonum gradum Leonis. Genius est $\beta\iota\alpha\iota\epsilon\lambda$ *Biaiel*; statio facilitatis partus.

XI $\gamma\tau\epsilon\gamma\mu\iota$ & *Frons*, Arabicè الجبهة *Elgiebhe*; statio Lunæ est in Leonis fronte. ita Abenragel:

الجبهة منزل القمر في برج الاسد وهي جبهة الاسد *Algebbet*, *Lunæ mansio est in signo Leonis*, & est frons Leonis. Initium eius nonus gradus Leonis, finis 21 eiusdem. Genius eius est $\kappa\epsilon\kappa\alpha\iota\epsilon\lambda$ *Kekaiel*; statio est reuerentiæ & timoris.

XII $\pi\iota\chi\alpha\rho\iota\omicron\nu$ & idem ac $\sigma\upsilon\pi\alpha\rho\epsilon\tau\eta\varsigma$; statio est, quam Scalæ Author vocat $\alpha\lambda\beta\alpha\rho\kappa\alpha\nu$ *Alcharkan*; alij $\alpha\lambda\beta\alpha\rho\epsilon$ *Alzabre*; ultimamque partem Virginis occupat, id est, vigesimum primum gradum Leonis vsque ad quartum Virginis. Genius eius est $\lambda\alpha\alpha\iota\epsilon\lambda$ *Laaiel*; statio separationis amicitia.

XIII $\alpha\zeta\phi\epsilon\lambda\iota\alpha$ & statio amoris, Arabibus $\alpha\lambda\zeta\alpha\rho\phi\epsilon\tau$ *Alzarphet*; statio Lunæ est, de qua ita Abenragel:

الصرفة هي منزل القمر في برج الغدري التي هي المنبلة فيرفع البرد *Alzarphet statio Lunæ est in dodecamorio Virginis, quæ & Sanbalet dicitur, tollitque frigus*. alij quoque hanc plagam vocant $\alpha\lambda\zeta\alpha\mu\alpha\chi$ *Alzamach*; Græci $\sigma\acute{\alpha}\chi\omega$, Latini *Spicam*; de qua ita Aratus: $\eta\epsilon\chi\epsilon\sigma\iota\phi\epsilon\gamma\delta\sigma\acute{\alpha}\chi\omega\alpha\gamma\lambda\eta\nu\tau\alpha$, quæ explicans Cicero, ait:

Spicam illustre tenens splendenti corpore Virgo.

Incipit hæc statio à quarto Virginis, & terminatur in decimo octauo gradu eiusdem dodecamorij Virginis. Genius est $\mu\alpha\sigma\alpha\iota\epsilon\lambda$ *Masaiel*; statio pacis & vnionis coniugalis.

XIV $\alpha\delta\chi\kappa\iota\alpha$ & statio latrantis, forsan à Canicula, quæ hoc in dodeca-

decamorio olim occidebat; Arabicè الغوا *Algaua*, mansio Lunæ est in dodecamorio Virginis, cuius initium decimus octauus gradus Virginis, finis trigessimus eiusdem. Genius نقواييل *Nakuaiel*; statio diuortij.

XV $\chi\omega\rho\iota\tau\omicron\varsigma$ & statio altitudinis, Arabicè السماء *Alsamak*, Lunæ mansio est in Libra, initium eius 0 gradus Libræ, finis eius tertius decimus eiusdem. Genius كقاييل *Kekaiel*; statio acquisitionis amicorum.

XVI $\chi\alpha\epsilon\beta\epsilon\lambda\iota\alpha$ & statio propitiationis, Arabicè الغفر *Algaphra*, Lunæ statio est in dodecamorio Libræ; incipit à decimo tertio gradu Libræ, & terminatur in 26 gradu eiusdem. Genius عكلاييل *Aklaiel*; statio lucri & mercimoniorum.

XVII $\pi\rho\iota\tau\iota\varsigma$ & Arabicè الزنات *Alzanath*; statio Lunæ est, cuius initium vigesimus sextus gradus Libræ, finis nonus Scorpionis. Genius هقاييل *Papaiel*; statio latrociniorum.

XVIII $\sigma\tau\epsilon\phi\alpha\iota\varsigma$ & Corona, Arabicè اكليل *Eklil*; statio Lunæ est, cuius initium nonus Scorpij, finis vigesimus primus eiusdem. Genius مضر اييل *Mesraiel*; statio infirmitatum.

XIX $\chi\alpha\rho\epsilon\iota\alpha\iota\alpha$ & Cor, Arabicè القلب; statio Lunæ est prope cor Scorpij. Genius هقعاييل *Kephaiel*; statio recuperationis sanitatis. de qua ita Abenragel:

القلب هو منزل القمر في برج العقرب في قلب العقرب
Alkolb Lunæ statio est in dodecamorio Scorpij, vocatur Cor Scorpij. Initium eius vigesimus primus gradus Scorpionis, finis quartus Sagittarij.

XX $\sigma\alpha\upsilon\tau\alpha$ & Sandæ, Arabicè الشولة *Alschaulet*; statio translationis Caniculæ in cælum, vnde & $\sigma\omega\upsilon\tau$ vocatur. De qua statione peculiari tractatu agitur. Longitudo huius stationis est à quarto Sagittarij vsque ad decimum septimum eiusdem. Hæc statio, ab Ægyptijs quoque vocatur $\sigma\delta\lambda\epsilon\kappa\alpha$ siue $\alpha\sigma\tau\rho\kappa\epsilon\omega\iota\alpha$. Genius رزاييل *Rezaiel*; statio venationis.

XXI $\epsilon\lambda\eta\epsilon\iota\mu$ & Statio gratiæ & iucunditatis, Arabicè النعائم *Elnaaim* ita dicta, quod lætam produceret segetem; statio hæc principium suum habet à decimo septimo gradu Sagittarij, & terminatur in trigesimo gradu Sagittarij. Genius ستاسييل *Setasiel*; statio calamitatum.

XXII $\epsilon\lambda\beta\epsilon\lambda\epsilon\eta$ & Ciuitas, Arabicè البلدة *Elbeldeh*; statio Lunæ est intra 0 gr. & 13 Capricorni. de qua ita Chamus:

البلدة هو منزل القمر في برج الجدي بين النعائم ومشد
Elbeldeh statio Lunæ est in dodecamorio Capricorni inter Elnaim & Meschadt. Genius تتااييل *Tetaiel*; statio fugæ & exilij.

XXIII $\sigma\alpha\delta\epsilon\delta\alpha\beta\alpha\beta$ & id est, Brachium sacrificij, Arabicè ساعد الدجاج *Saad eldababb*. Incipit à decimo tertio gradu Capricorni, & terminatur in 26 gradum eiusdem signi. Genius تتاييل *Tetzaiel*; statio destructionis & expilationis.

XXIV $\epsilon\pi\epsilon\kappa\rho\iota\tau\omicron\varsigma$ & *Beatitudo*, siue *brachium absorptum*, Arabicè سعد البلع *Saad elbelaa*; statio Lunæ est, quæ incipit à 29 gr. Capricorni, & terminatur in 9 gradu Aquarij. Vocatur hæc etiam ذنب الجدي *cauda Capricorni*, à stella prima primæ mag. in radice caudæ fixa. Genius eius خباييل *Chachaiel*; statio fecunditatis gregum.

XXV $\epsilon\pi\epsilon\kappa\iota\pi\epsilon\tau\eta\kappa\varsigma$ & *Beatitudo beatitudinum*, siue *brachium brachiorum*, Arabicè سعد السعد *Saad elsaand*; statio Lunæ est in dodecamorio Aquarij, cuius initium est nonus gradus Aquarij, & finis 21 eiusdem. Quidam Arabum hanc plagam vocant quoque فم الحوت *phem elhbaat*, id est, *os piscis*; est enim, ut cum Græcis loquar, $\sigma\omicron\mu\alpha\ \tau\hat{\eta}\ \iota\chi\theta\epsilon\upsilon\varsigma\ \lambda\epsilon\gamma\omicron\mu\epsilon\tau\alpha\ \nu\omicron\lambda\iota\varsigma\ \mu\omicron\nu\alpha\zeta\omicron\iota\varsigma$; & videtur ex antiquorum mente sidus hoc potius referendum ad piscem meridionalem & solitarium, quàm ad Aquarium. Nos igitur hanc stationem potius dicimus occupare eam plagam, quam Græci $\chi\upsilon\sigma\iota\nu\ \upsilon\delta\alpha\tau\omicron\varsigma$, & ob anfractus, $\alpha\epsilon\pi\epsilon\delta\omicron\upsilon\mu$ dixere. Corruptè legitur in Vitruvio hoc loco $\alpha\epsilon\mu\eta\delta\omicron\upsilon\mu$, pro $\alpha\epsilon\pi\epsilon\delta\omicron\upsilon\mu$; quod doctos notare velim; Hesychius enim expresse $\alpha\epsilon\pi\epsilon\delta\omicron\upsilon\mu$ interpretatur, $\tau\hat{\eta}\ \alpha\mu\eta\delta\epsilon\omega\nu\ \alpha\varsigma\epsilon\epsilon\omega\nu\ \chi\upsilon\sigma\iota\nu$, id est, *obscuriorum stellarum fusionem*. Genius est دالاييل *Dedaiel*; statio affluentiae bonorum terræ.

XXVI $\epsilon\pi\epsilon\kappa\theta\epsilon\rho\iota\alpha\kappa$ & *Brachium absconditum*, Arabicè سعد الاخبية *Saad elachbieb*; statio Lunæ est, quæ incipit à vigesimo primo gradu Aquarij, & terminatur in quarto piscium. Genius سزاييل *Szaszaiel*; statio voluptatum.

XXVII $\alpha\phi\tau\epsilon\lambda\omicron\varsigma$ & *Statio prioris germinationis*, Arab. الفرع المقدم *Alphara elmakodem*; statio Lunæ est, cuius initium est à quarto gradu Piscium, & finis eius in 17 gr. Piscium. Genius ططاييل *Tatfaiel*; statio siccitatum.

XXVIII $\alpha\phi\tau\epsilon\lambda\omicron\varsigma\iota\alpha$ & *Posterior germinatio*, Arab. الفرع المؤخر *Elphara elmuchar*; statio Lunæ est à 17 gradu Piscium, usque in 30 gradum eiusdem extensa. Genius خرزييل *Harchaziel*; statio inundationum.

Atq; hæc sunt Nomenclaturæ 28 stationum Lunæ, à veteribus Ægyptijs vsitatae, quarum ordinem secuti sunt etiam Arabes Brachmanes Indorum Philosophi, ut ex libris eorum patet, ut in Supplemento ad Prodromum dixi loco suprâ citato.

P A R S II.

De Aegyptiorum Computu, annique rectè constituendi
ratione & methodo.

C A P V T I.

De Origine diuisionis temporum in annos, dies, horas.

ÆGYPTIOS primos Mortalium post diluuium, Astro-
nomiæ intendisse, Tempus iuxta Solis & Lunæ cursum in
annos & dies diuisisse, intercalandarum dierum rationem
detexisse, suprâ ex Plutarcho, Diodoro, Herodoto, alijs-
que sat superque patuit. Quod ut modò luculentius pa-
teat,

Ægyptij diui-
serunt annū
in tot dies,
quot annis
vixit Henoch

Sciendum est, Arcanam Hierophantarum, vti suprâ in Astrologia,
& in Obelisco Pamphilio sol. 28. innuimus, fuisse traditionem, annum
ciuilem Ægyptiorum tot constituisse diebus, quot fuerunt anni dierum vi-
tæ Henoch primi illius ante diluuium Hermeris, quem Arabes Adris, Ægy-
ptij primum Osirim, aut etiam Hermetem dicunt. Habuit autem, attestan-
te sacro Genesis textu, Henoch, postquam translatus est, annos vitæ
suæ 365. *Et facti sunt omnes dies Henoch trecenti sexaginta quinque anni.*
Cum verò suprâ Hermetem secundum, quem Trismegistum diximus, an-
num tot dierum constituisse retulimus, verisimile est illum hanc metho-
dum habuisse ex prioris Hermetis monumentis, per Chamum postero
Mundo communicatis; quo quidem ciuili Ægyptiorum pleno & simpli-
ci anno, non tantum veteres Astronomi, sed & posterii Mathematici, &
potissimum eorum Princeps Ptolomæus vsi sunt. Alij hoc loco autho-
rem *ἐπαγωγῶν* seu intercalarium aiunt fuisse Aseth trigessimum primum
Regum Ægypti. ita Eusebius in Chronico. *Ægyptiorum Regum XXXI.*
regnauit Aseth annos XX. hic apposuit anno dies intercalares, & illis tempo-
ribus, ut aiunt, annus Ægyptiacus 365 dierum proditus fuit, qui antè 360 ab-
solvebatur. Sed cum huius rei inuentionem iam suprâ Mercurio Trisme-
gisto multò antiquiori attribuerimus, non video, quomodo hæc cohære-
re possint; cum à Misraim Ægyptiacæ Monarchiæ fundatore vsque ad
Aseth, quem nos cum Mispharmutosi secundo eundem esse dicimus, anni
computentur 924. ipso attestante Eusebio: *Ἀπὸ τῆς πρώτης Βασιλείας καὶ οἰκιστῆς*
Μεσρήμ ἄχρι τῆς εἰσόδου τοῦ Κονχάρου ἐστὶν ἑξατὼν πληρεῖς ἔτη ψ', βασιλείων κέ: A Concharo
verò ad Aseth anni iuxta eundem numerentur 224. qui iuncti 700 faciunt
924 annos, adeoque inuentio intercalarium incidat in annos circiter exis-
tus filiorum Israël ex Ægypto; quod nullâ ratione dici debet, aut po-
test. Si enim Chronico Eusebij ex Manethonis fragmentis computato
standum est, dicendum, vel Aseth confusum esse cum alio huius nominis

Eusebius fa-
cit authorem
ἐπαγω-
μῶν
Regē Aseth,
sed malè.

Rege

Rege, quem nos Maspharmutosin I I. suprâ diximus, vel nodus hic intricatissimus est accuratius extricandus. quod ut fiat

Dico, Aseth Regem Mercurio ferè Synchronum fuisse; nam ante Tutemosin, ipsum Eusebius ponit tertium; hic Mercurij inuenta, ut curiosus erat, ad incudem reuocans, epagomenas in ordinem redegit, reiectisque varijs de anni forma rudis seculi opinionibus, solum hunc tanquam exactiorē retinuit; & ut mysteriosâ eum inuentione adornaret, singulos hosce quinque intercalares dies Deorum nominibus insigniuit, atq; ex hoc apud posteros huius machinationis inuentor audiuit; non quòd re vera primus fuerit earum inuentor, cum formam anni 365 dierum ab Henoch, successiuâ traditione, ut diximus, per Chamum traditam, Mercurius primus post diluuium euulgauerit. Atque hâc ratione locum hunc, saluo meliorum iudicio, intelligendum existimo; hoc enim posito, & Chronologiæ ordo, & ratio temporis scitiùs sibi constabit.

CAPVT II.

De Lustris Sothiaco, seu Caniculari.

Agyptij experientiâ diuturna obseruationum cœlestium paulatim instructiores, cum viderent, annum, quo tunc passim utebantur 360 dierum, Solis in Zodiaci periodo non vsquequaque respondere, sed quinque diebus eandem superare notarent, annum Solarem duodecim Mensibus *ἑκατόμβη*, id est, trecenarijs, & quinque dierum epagomenon appendice in fine anni, sine vllò quadrante diei definiuerunt; qui deinde ab omnibus verus annus ciuilis habitus fuit. Qui iterum vel fixus fuit, vel vagus & solutus; ille uti ciuilibus negotiationibus, ita hic sacris Hierophantarum actionibus inseruiebat.

Annus Ciuilis Aegyptiorum 365 dierum duplex, fixus, & vagus.

Itaque annus Aegyptiorum simplex & vniformis fuit, sine vllis horis appendicibus, & bissextis, quæ quarto quolibet anno transacto in Iuliana forma intercalari solent. Quapropter si cum Iuliano comparetur, post annos quatuor Mensium neomeniæ vno die retrocedunt; post 8 annos biduo; atque ita paulatim, donec post 1460 annos Iulianos euolutos, ad idem caput Iuliani Mensis & diei, vnde profecta fuerat, primi Mensis neomenia reuertatur. Atque hunc annorum circulum quidam vocant Lustrum caniculare, siue *ἑκατομβὴν, ἢ το Σεθιακὸν*. Lustrum caniculare minus est Systema annorum 4 Aegyptiacorum, dierumque 1460: Lustrum verò minus Iulianum est annorum 4 Iulianorum, dierumque 1461, superatque Aegyptiacum vno die, ob quatuor quadrantium intercalationem: Superat enim annus Iulianus simplex Aegyptiacum sex horis ferè, quæ quatuor annorum spacio in 24 horas ex crescentes, diei integri intercalationem efficiunt. Iterum Lustrum caniculare maius Aegyptiacum, est Systema annorum Aegyptiacorum 1461, quo intervallo Thoth ciuilis redit ad Thoth Iulianum vnde profectus est: Iulianum verò lustrum caniculare, est Systema lustrorum minuscule Iulianorum

Annus Aegyptiorum vniformis semper.

Lustrum caniculare seu Sothiacum Aegyptiorum minus.

Lustrum caniculare seu Sothiacum Aegyptiorum maius.]

Annus Dei
apud Ægy-
ptios.

Controuer-
sæ status con-
tra Ægyptio-
rum annos &
lustra.

Theon Ale-
xandrinus.

Ptolomæus.

Censorinus.

Ægyptij du-
plicem Com-
putus ratio-
nem habue-
runt.

Hierophan-
tica computæ
di ratio apud
Ægyptios.

Geminus.

365. scilicet annorum Iulianorum 1460, Ægyptiorum verò 1461, quo interuallo Thoth redit ad eundem diem Iulianum. Atque hoc spacium ἔτῳ κυρικὸν μέγα, siue ἐνιαυτὸς Θεῶ, id est, *Annus Dei* vocant. Quæ annorum diuisio, appellatioque, non exiguas lites excitauit non ita pridem inter duos magni nominis viros; quam tamen solâ veterum Scriptorum authoritate dirimendam duximus: tantum enim in hac materia, vti abstrusa, ita incerta, credi debet, quantum ex bonis Authoribus probari potest: nè figmentis, propudiosisque commentis locus ullus concedatur. Cardio igitur controuersię in hoc versatur: Vtrum Ægyptij præter annum communem Solarem solutum & vagum, lustra quoque quadriennia siue Sothiaca vsurpârint? Secundò, Vtrum ἐνιαυτὸς Θεῶ siue *Annus Dei*, appellârint? Tertiò, Vtrum ad figendos annos intercalationem adhibuerint? De quibus singulis ordine breuiter tractabo.

Ægyptios igitur anno vago & soluto vsos, hisce verbis Theon describit: Εξ ἧς λαμβάνετ' ὅτε μὲν καὶ ἡμέρα κατ' Αἰγυπτίους τὸ δὲ πάλιν τὸ ἔξοπον. ὅτι γὰρ καὶ Ἑλλήνας, ἥτοι κατ' Ἀλεξανδρείαν αἰαδιδόμην ἡ μὲν ἐνιαυτὸν ἡμερῶν ἔστι τέξ' , καὶ μία τετάρτη, καὶ κατ' Αἰγυπτίους ὡς ἑφάμην τέξ' μόνον. δῆλον ὡς ὅτι καὶ τέσσαρα ἔτη ἡμέραν πρὸς λαμβάνει κατ' Ἀλεξανδρείαν. Deinceps vsurpatur Mensis & dies secundum Ægyptios ad hunc modum. Quoniam enim Græcorum siue Alexandrinorum propter annum diebus constat 365 cum vna quarta; Ægyptiorum verò 365, diuinitat: perspicuum est quarto quoque anno diem vnum, ad Alexandrinum accrescere. Quibus in verbis Alexandrinos indicat annum fixum, nimirum Augustæum acciuisse; Ægyptios verò priscos, sine intercalari simplicem annum atque æquabilem egisse. Quæ omnia confirmantur apud Ptolom. in Almagesto. Lustris quoque Sothiacis, quos ἐνιαυτὸς Θεῶ, hoc est, *Annos Dei*, appellabant, vsos esse, Censorinus refert his verbis: Ad Ægyptiorum verò annum magnum Luna non pertinet, quem Græci κυρικόν, Latini Canicularem vocamus; propterea quod initium eius sumitur cum primo die eius Mensis, quem Ægyptij Θεῶ vocant, Canicule sidus exoritur; nam eorum annus civilis solum habet dies 365. sine vlllo intercalari; itaque quadriennium apud eos vno circiter anni die minus est, quàm naturale quadriennium, eoque fit vt anno 1461. ad idem reuoluatur principium. Hic annus etiam annus ἡλιακός à quibusdam dicitur, ab alijs Θεῶ ἐνιαυτός. Quæ vt intelligantur, obseruandum est, Ægyptios duplicem habuisse computus sui rationem: vnā, quæ ad annos figendos, ac in ordinem redigendos instituebatur, eratque toti Ægypto vnā cum Alexandrinis promiscuè vsitata; quā & in hunc diem vsque obseruant Christiani Coptiæ. Altera propria fuit Sacerdotibus & Hierophantis, vnde & mystica seu hierophantica, & arcana dicebatur, solis, vt dixi, Sacerdotalis ordinis Sapientibus nota, nullāque intercalatione utebatur, sicuti civilis; sed permittebat habenas annis suis, ex crescentesque dies & annos certo quodam & mystico artificio Solis rationibus imputabat. Verum nè quicquam gratis dixisse videamur, dicta proborum Authorum testimonijs iam restat, vt declarentur. Primò Geminus peruetus Astronomus in suo de Sphæra libro de dictis Hierophanticis annis ita differit: Οἱ μὲν γὰρ τὴν ἐναντίαν ἀφ' ἡλίου καὶ πρὸς αὐτὸν ἐρχήσασιν ὅσον Ἑλλήνων. Οὐτε γὰρ ὅσον ἐνιαυτὸν ἀγνοοῖ κατ' ἡλίον, ἕτε ὅσον μὲν καὶ ἡμερῶν καὶ τῶν σελήνων, ἀλλὰ ἰδίᾳ τίνι ὑποστάσει κατὰ μέρη, εἰς, βέλων γὰρ ὅσον τοῖς θυγατρὶς Θεῶ.

Θεοίς μὲν καὶ τὸν αὐτὸν καίεν τὰ ἐνιαυτὲς γίνεσθαι, ἀλλὰ δὲ πασῶν τὰ ἐνιαυτὲς ὥρων διψθεῖν, καὶ γί-
νεσθαι τὴν θεινὴν, καὶ χαμεινὴν, καὶ φθινοπορεὴν, καὶ εαρινὴν ἀγασί. καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἡμερῶν ἑξα-
κασίων ἐξήκοντα πάντε. δόδεκα καὶ μὴνας ἀγασί ἑξακονθήμερος· καὶ πάντε ἡμέρας ἀπαγασί,
τὸ δὲ μίαν τετάρτην ἐκ ἐπαγασί, δὲ τὴν περικρημυδὴν αἰτίαν, ἵνα αὐτοῖς ἀναποδίζον ἐορταί.

Nam Aegyptij contrariam, inquit, ac Graeci sententiam ac propositum secuti sunt;
neque enim annos ad Solem dirigunt, neque Menses & dies ad Lunam, sed peculia-
ri quodam fundamento nituntur, student enim sacra Deorum non iisdem anni re-
presentare temporibus, sed ea ipsa omnes anni tempestates peragrarare volunt, ut
idem festum aestivum sit, & hybernium, & autumnale, ac denique vernum. An-
num quippe dierum observant 365, Menses vero duodecim tricenarios, addunt
his praterea dies quinque; neque quadrantem inserunt, ob dictam videlicet cau-
sam, ut ipsis solemnia retrocedant. Atque hoc est proprium institutum Hie-
rophantarum, qui de industria anno suo habenas laxabant, ut solemnes
dies ac festivi nullâ certâ tempestate continerentur, sed per omnes pau-
latim circumducerentur. Cuius meminit quoque Haly in suo Tarich his
verbis:

Annus vagus
Hierophanta-
rum est.

Haly.

وكان لمصر بين الثنتين اول لحكامهم وكان ثلاثمائة وستين وخمسة يوما بغير الساعات
واخرة ثلاثمائة وستين وخمسة يوما وست ساعات لا سوى وهي سنة مشتركة لكل
اهل المصر

Fuerunt autem Aegyptijs duo anni: primus fuit Sacerdotum, eratque 365 die-
rum, absque adiuncto: alter erat annus 365 dierum, cum additione horarum; &
hic erat annus vulgò usitatus, siue toti Aegypto communis. Meminit & huius

Theon.

distinctionis Theon Alexandrinus in Canonibus. Verba eius sunt:
Ἐπεὶ καὶ ὁ καθ' ἑλλήνας, ἡτοὶ καθ' Ἀλεξανδρείας, ἀναδιδόμῃ ἡμῖν ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ὅτι τῆς
καὶ τετάρτης, ὅτι καθ' Αἰγυπτίους, ὡς ἑφαμύρ, τῆς μόνον, δὲ ἔλλον ὡς ὅτι καὶ τέσσαρα ἔτη ἡμέρας μίαν
προσλαμβάνει ὁ καὶ Ἀλεξανδρείας, καὶ δὲ αὐτὴ ἡμέρας τῆς, τέσσαρ κατ' Αἰγυπτίους ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ
πάλιν ἅμα ποιεῖσιν, οἵτε καὶ τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ οἱ καὶ τὴν Αἰγύπτου τὴν ἀρχὴν τὴν ἐνιαυτὲς, καὶ
ἐξῆς τὰς ἡμέρας, καὶ ὅδ' μὴνας τὰ κατ' Αἰγυπτίους χρόνον ὅλον ἐνιαυτὸν προσεληφότες· καὶ ἐν τῇ
ἀρχῇ πάλιν ἀκολλέσθω. Quia verò iuxta Græcos, aut Alexandrinos, prout à nobis

traditum est, annus dierum est 365 cum quadrante, iuxta Aegyptios verò solum
365, ut diximus; patet annum Alexandrinum in quatuor annis integrum diem
assumere; in annis verò 1460. dies 365. hoc est, iuxta Aegyptios annum unum:

& rursus eodem tempore & Alexandrini & Aegyptij annum suum simul auspi-
cantur; & toto illo anno dies mensesq; planè iuxta Aegyptiorum rationem Ale-
xandrini agunt; initio verò sequentis anni incipiunt Aegyptij quadrantem diei
anticipare, & sic deinceps. Ex quibus verbis aperte liquet rationis Ale-

Langius.

xandrinarum & Aegyptiorum in anno instituendo, concordia & discor-
dia; & cum Alexandrinis quidem certum est, illos intercalasse quarto
quouis anno diem, ut rectè Horus paulò post citandus, & ex illo Guiliel-

Diodorus.

mus Langius in doctissimo opere de annis Christi ostendit fol. 217. Quæ
omnia probat Diodorus l. 1. Thebani vetustissimos se omnium mortalium esse
predicant, apud quos omnium primos philosophia, & exactior Astrologia sit inuen-
ta: nam dies non ad Lunam, sed Solis motum exigentes, tricenos mensibus dies tri-
buunt, & post duodecimum quemque mensem quinque dies cum quadrante interca-
lant, eoque pacto circulum annum absolunt. Quæ Strabo quoque iisdem
ferè verbis attigit l. 17. vbi cum de Sacerdotibus Thebanis loquitur, hæc

Strabo.

inter alia producit. *Horum institutum hoc est, dies non iuxta Lunam, sed iuxta Solem agere, ita ut tricenarijs duodecim mensibus appendices addant quot annis dies quinque: porro cum ad totius anni complementum particula diei quedam excurrat, certam periodum componunt ex integris diebus & annis integris, quæ portiones singulorum annorum residuae diem conficiunt.*

Lucianus.

Hic mirum in modum nonnulli contendunt, Ægyptiorum annos, Lunares fuisse, ex illo Luciani persuasi, qui lib. de Astrologia ita differit: *Καὶ οἱ μὲν τῶν σφίσι μέτρον ἢ σελωαῖν ἢ ἢ ταύτης ἀνάσσει ἐγένετο. ἐπεὶ καὶ ἡλίου, καὶ τῆς ἡλίου περιόδου.* Atque hi quidem (Ægyptij) Lunæ eiusque conuersione menses metiuntur; annum verò Sole, eiusque circuitu definiunt. Quod ut exponatur, Sciendum est, quòd uti varia fuit varijs in Ægypto religio, ita Mensium quoque ratio diuersa fuit. Nonnulli enim veterum Ægyptiorum cum Lunam singulis Mensibus Orbem suum conficere notarent, hunc Orbem pro anno usurparunt, ita ut Mensis Lunaris, quo Luna Zodiacum transit, ipsis annus Lunaris dictus sit. Cum autem viderent, hanc Computus sui rationem institutis suis contrariam, ea relicta nunc bimestrem, nunc trimestrem, aut quadrimestrem posuerunt. Cum verò nec sic ipsis in temporum distributione satisfieri viderent, annū Lunarem præcisè 360 dierum fecere, ita ut singuli Menses 30 dierū præcisè 12 signis Zodiaci responderent. Sed audiamus Censorinum: *Et in Ægypto quidem antiquissimum fuerunt annum bimestrem fuisse; post deinde à Pisone Rege quadrimestrem factum; nouissimè annum ad 12 Menses & quinque dies produxisse. Cui consentit illud Authoris Hebræi lib. de Moledim:*

Ægyptiorum
aliquorum
annus Luna-
ris, bimestris,
trimestris,
&c.

Censorinus.

אמרו רז"ל שמקדם השבו השנים לפי דרך המצריים ר"ל שחשבו השנים לפי

מחזור ונכתב בספרי חשבונות שאבינו אברהם מסר למצריים זה דרך:

Dicunt Rabbini nostri bonæ memoriæ, quòd olim computabant annos suos secundum rationem Ægyptiorum, id est, quòd computabant annos suos iuxta cyclos Lunares; & scriptum est in libro computus, quòd pater noster Ab abam benedictæ memoriæ hanc rationem dederit Ægyptijs. Ex his clarè patet, Ægyptios iuxta cyclos quoque Lunares annos suos instituisse, non omnes, sed nonnullos Nomos Lunæ cultui addictiores; maiorem tamen Ægypti portionem Solaribus annis usam, testantur ea quæ paulò antè produximus, & luculentius in sequentibus patebit. Sed vnde digressi sumus, reuertamur.

Ægyptiorum
alij utebantur
annis Luna-
ribus, alij
Solaribus.

Heraclitus.

Utrumque Dei annum dictum esse, ex Authoribus nobis iam probare incumbit. Atque ex Censorino quidem paulò antè probatum est. Iam verò testem omni exceptione maiorem adducimus Heraclitum, qui de hieroglyphica anni representatione agens ita differit lib. 1. c. 5. *Ἐπεὶ δὲ ἐπιστάμενον γεόφροντες τέταρτον ἀρέρας ἑσάρεσιν. ὅτι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἀρέρα πηχῶν ἑκατόν. Βερόμενοι τε ἔτι εἰπῶν, τέταρτον λέγουσιν. ἐπειδὴ φάσι καὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς ἀρέρας τὸ Σώμα, μέχρι τῆς ἀλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας περιείδατο. ὡς ἐπὶ τὸ ἔτι τῆς Θέας ἑξακισίων ὤκοντα πέντε ἡμερῶν. ὅθεν καὶ εἰς τὴν ἑσάρεσιν ἀειδόμενοι Αἰγυπτίοι, τὸν τέταρτον ἡμέραν ἀπαρτίζουσι. Instantem, inquit, annum significantes, arui quartam partem pingunt. Est autem ἀρέρα (vnde Latinis aruum dicitur) terra mensura centum complectens cubitos. Itaque annum volentes dicere, quartum dicunt, eò quòd ab uno, ut tradunt, sideris, cui nomen Sothis est, ortu ad alterum, quarta sit interiecta diei pars; ut sit Annus Dei dierum 365. Quamobrem &*

quar-

quarto quoque anno supernacuum diem computant atque intercalant Aegyptij, quatuor siquidem diei quadrantes, diem perficiunt. Cum igitur Aegyptij Solem Deum dicant, mirum non est, Solarem annum ⲉⲧⲟⲩⲙⲉⲛ , Copte ⲧⲣⲟⲩⲛⲉⲛ ⲛⲉⲩⲧⲓⲛ vel ⲉⲧⲟⲩⲙⲉⲛ dictum esse. Osiridem enim, siue Solem, Plutarcho teste, μεγαν Θεον ab Aegyptijs dictum, Isidemque Lunam, notius est, quam dici debeat. Vnde & Apion Historicus Osiridis, seu Serapidis simulachrum ex nouem cubitorum Smaragdo conflatum stupendo apud eos miraculo commemorat. Quæ omnia huic Solari Numini Osiridi honorem præ cæteris habitum, ostendunt.

Annus Dei idem quod annus Solis apud Aegyptios.

Plutarchus.

Apion Historicus.

Iam verò (quod grauioris est difficultatis) cur annum communem per quartam arui partem, quæ centum duntaxat cubitos compledebatur, expresserint, & eundem annum τέταρτον , quasi quadrantem dices, nominârint, breuiter declarandum est. Cum enim Horus duplicem annum hoc citato loco describat, vnum minorem 365 dierum, alterum κανικόν Canicularem, qui quatuor annos Solares comprehendebat, vno insuper die intercalari addito; hunc annum ex ortu Sotheos quater repetito definiebant, ita vt trecentis & sexaginta quinque diebus absolutis, sex præterea horæ ad cursum, qui ex motu Solis definitur, singulis annis adderentur, illæ verò post quatuor annorum conuersionem diem solidum efficere. Aegyptij inquam, quarto demum anno Sotheos diem vnum intercalabant, & solidum annum tunc absolutum putabant (quod erat reuera quadriennium, ciuili quadriennio vno die maius) quem Græci κανικόν , Latini, vt bene notat Censorinus, Canicularem, Coptitæ ⲧⲣⲟⲩⲛⲉⲛ ⲉⲓⲱⲩⲧⲓⲛ vocant, eò quod initium illius sumatur cum primo die eius mensis, quem Aegyptij ⲟⲩⲥ dicunt, Sothis exoritur. Nam eorum annus proprius Solaris solutus & vagus solus habet dies 365, sine vllò quadrante. Itaque quadriennium vno circiter die minus est, quam naturale quadriennium, eoque fit, vt anno 1460 ad idem ferè deuoluatur principium omnino. In Horo igitur annus vertens pro ciuili sumitur, eumque quarta arui parte denotant, & annum volentes dicere, τέταρτον , quadrantem dicunt. Quorsum hoc, nisi quia sex horæ quarta diei pars sunt? & sicuti præterea ciuilis annus quarta pars Lustri Canicularis, siue Sothiaci; ita magni anni quarta pars sunt 365, anni, quæ in quatuor ducta produciunt 1460, magnum illum annum Canicularem, quem supra definiuimus Systema annorum Aegyptiacorum 1460. Iterum sicuti singulis simplicibus annis accrescunt sex horæ, quæ post quadriennium integrum diem artificialem, ita singulis 365 annis accrescunt 91. dies, cum vna quarta, quæ post 1460 excrescit in annum integrum magnum Canicularem, quem Systema annorum 1461 definiuimus. Hanc autem rationem pulchrè subintexuit Horapollo, cum dixit: $\text{μετὰ τὸ ἀνατολὴν τῆ ἀστὲρ τῆ Σωθιᾶς μέγας ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας αὐξάνει.}$ Ab vno Sotheos ortu vsque ad alterum, [præter annum] quartam diei partem adiungi; ex quo, inquit, quarto quoque anno supernacuum diem computant. Quem Cynicum Alexandrini, Coptitæ Sothiacum, aut etiam Hermeticum appellant, ab Hermete eius primo

Annus communis cur per quartam arui partem significatur.

Annus duplex apud Aegyptios.

Horapollus.

Hermes sub
specie Canis
pingitur.

Annus fixus,
& vagus Sa-
cerdotum
Ægyptiorum.

Plinius.

Horapolla.

Author Scalæ.

Intercalatio
adhibita in
anno Ægy-
ptiorum.

M.S. Arabicus
liber de
Computu
Coptitarum.

mo institutore, quem & sub specie Canis pingebant, & in Cœlum tra-
ductum, sub specie Sothis fulgere credebant. Vides igitur, quomodo
Sacerdotes fixerint annos suos, & quâ ratione habenas ijsdem laxarint:
fixerint videlicet iussu Principum ad ciuiliū actionum directionem; la-
xauerint verò, ob rationes mysticas suprâ ex Gémino allatas. Atque hic
annus eorum solidus, ciuilis, quatuor annorum erat spacio definitus, quo
Eudoxus periodos, tempestatumque ambitus putabat confici; cuius &
Plinius meminit his verbis: *Omnium quidem, si libeat obseruare minimos am-
bitus, redire easdem Vices quadriennio exacto, Eudoxus putat, non ventorum
modo, verum & reliquarum tempestatum magna ex parte; estq; principium Lu-
stri eius semper intercalari anno Caniculæ ortu.* Quibus quidem nihil clariùs
dici potest. Cui consona quoque sunt ea, quæ Horapolla adfert lib. 2.
hieroglyph. cap. 85. vbi annum Ægyptium quatuor annis constare ex-
pressè dicit his verbis: *Αὐθροπον ζήσαντα τέλειον βίον θέλοντες δηλώσαι, κορυνίω δα-
δαῖν & ζωοφάφειν, αὐτὴν γὰρ ζῆν ἐκαστὸν ἐτη κατ' Αἰγυπτίαις. τὸ δ' ἐτὶ τριακάρων ἐνιαυτῶν.*
Eum, inquit, qui legitimam hominis ætatem vixerit, volentes monstrare, Corni-
cem mortuam pingunt; hæcenim 100 annos iuxta Ægyptios viuit. Constat autem
annus Ægyptiacus quatuor annis vsitatis. Author Scalæ magnæ expressè
dicit:

الشهور القبطية اثنا عشر سنتهم ثلاثماية وخمسة وستين يوما خمس النسي
ويوم الكبش في كل اربع سنين بدو السنة النوروز وهي لفظة فارسية
*Menses Coptitarum 12, & annus eorum 365 dierum cum 5 diebus Nisi, & sin-
gulis quatuor annis dies intercalaris initium anni Neuruz, quæ est vox Persicâ.*
Quibus ijsdem respondet Coptica Lectio ibidem.

πιαβοτμεεεττχπτιος ιβ πιαητεπιτεχτερον πεζοχ η τε
πιαεσις καα ηροεπι & ταρχη η ηροεπι η ζοχιτ τε ηροεπι &
Hoc est, *Menses duodecim Coptici, & quinque dies επαυροχαι, dies intercalationis
singulis quatuor annis initio anni, videlicet Neuruz.* Quæ confirmat alius qui-
dam manuscriptus Arabicus de Computu Coptitarum tractatus, quem
mutuum concessit insignis vir Abrahamus Ecchelensis amicus meus sin-
gularis, qui ita de anno Coptitarum disserit:

والسنة الشمسية اكثر العلماء يعتقدون انها ثلاثماية وخمسة وستون يوم وربع
سوا من اجل ما يروى من الشهور المرقبة في العلم اعني الشهور القبطي التي بدوها
توت وجادة او شهور الروم والشريان التي بدوها ايلول وتشريين وان هذا الترتيب رقبوه
اولا ادم من اول ايامه

*Annum Solarem multi Sapientum credunt esse 365 dierum cum quadrante sim-
pliciter; ideoq; menses in hoc Mundo ita ordinatos esse, vt initium v. gr. mensium
Coptitarum, sit mensis Thoth & Paophi, vel initium mensium Græcorum, aut Sy-
rorum initium sit Ellul & Tifrin; & dicitur, quod hæc ordinatio facta fuit à fi-
lijs Adam ab initio dierum.* Quibus quidem annus Solaris cum appendice
quinque horarum, antiquitus clarè describitur. Quâ ratione autem An-
tiqui intecalationem instituerint, sequitur:

واسموا قباثها على ان السنة الشمسية ثلاثماية وخمسة وستون يوما وربع
يوما

يوما سوا ولذاك يجتمع الربع في كل اربع سنين فيصير يوما ولذاك يكبسوا
 السنة الرابعة تكون ثلثماية وستة وستون يوما

Et fundantes fixerunt annum, ita ut annus Solaris esset 365 dierum cum quarta diei equaliter, & ideo colligentes hanc quartam singulis quatuor annis confecerunt vnum diem intercalantes eundem constituerunt 366 dierum. Verum si cuiuspiam necdum satisfactum esset citatis locis, illi producimus Diodorum Siculum suprâ etiam citatum, qui de Thebanis loquens ita disserit:

Τὰς γὰρ ἡμέρας ἐκ αἰῶσι καὶ σὺνολῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον ἑξακόνθιμῆρες μὲν τιθέμενοι τὰς μῶνας, πάντε δὲ ἡμέρας καὶ τετάρτον τοῖς δώδεκα μῆσιν ἐπαίεσι, καὶ τῷ τῷ ἑσπέρῳ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσι. *Dies, inquit, non sumuntur iuxta Lunam, sed Solem, ita ut singulis mensibus 30 dies attribuant, & quinque dies cum quadrante duodecim mensibus inferant, & hac ratione totum cyclum anni complent. Erat igitur*

Ægyptijs præter annum vagum & solutum, fixus quoque & embolismæus maximè in vſu, cùm ſine eo maximas in rerum publicarum adminiſtratione confuſiones oriri neceſſe eſſet. Imò hanc intercalationem tantum abeſt, vt à Græcis primùm & Latinis acceperint Ægyptij; vt potiùs Græci ab iſdem Ægyptijs primò didicerint veram anni rationem, & intercalationis methodum. Verùm nè quifquam verbis tantum me agere exiſtimet, pro me habeo grauiffimum & maximæ fidei Authorem *ἄντιστραβον* Strabonem, qui in 17 libro circa medium, Eudoxum hanc intercalandi diei & anni rationem ab Ægyptijs acceptam in Græciam primum intuliſſe his verbis docet: *Συνανέβη γὰρ δὴ τῶς Πλάτωνι ὁ Εὐδόξος· διῶκεν γὰρ σωδισέειπεν*

τοῖς ἱεροῖσιν ἐκείνῳ. ἐοικυῖα ἦσαν καὶ δέκα ἔτη· ὡς ἦρην) τίσι φερετοὶς γὰρ ὄντας καὶ τὴν ὀπισθήμεν τῶν
ἐρατικῶν, μυσηκὲς δ' ἐκὼς δυσμεταδότους τῶν χρόνων, καὶ τῇ θεραπείᾳ ἐξήκωτο. ὡς δ' ἐτινα τῶν
σκληροματῶν ἡσυχάζει, καὶ πολλὰ δ' ἀπεκρύψαντο οἱ βάρβαροι. οὗτοι δ' ἐκ φερέχοντα τὴν ἡμέραν
καὶ τὴν νυκτὸς μόρια τῇ βριακοσίᾳ ἐξηκοντα πέντε ἡμέρας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐνιαυτοῦ χρόνου παρέ-
δοσαν. Ἀλλ' ἡγενοῖτο τῶς ἐνιαυτοῦ φερέ τοῖς Ἕλλησιν. ὡς καὶ ἄλλα πλείω. ἕως οἱ νεώτεροι
ἀστέλοισι παρέλαβον φερέ τῶν μεμελεσμένων εἰς τὸ ἑλληνικὸν καὶ τῶν ἱερῶν ὑπομνήματα, καὶ
ἐτιμῶν φερέ λαμβάνει καὶ ἀπ' ἐκείνων, καὶ τῶν καλῶν. Hoc est. Etenim Eudoxus

cum Platone eò profectus est; & ambo cum Sacerdotibus annos 13 sunt versati, ut nonnulli tradiderunt. Isti Sacerdotes cum rerum cælestium scientia præstarent, cæterum arcanam eam seruarent, neque cum quoquam communicare vellent; tamen & tempore, & obsequio deuicti, nonnulla præcepta enarrauerunt, cum plurima interim Barbari occultarent. Ij excurrentes diei ac noctis particulas supra 365 dies ad anni complementum, tradiderunt. Ignorabatur annus eo tempore, apud Græcos, quemadmodum & alia permulta; donec iuniores Astrologi ab ijs ea acceperunt, qui Sacerdotes monumenta in linguam Græcam transtulerunt, & adhuc tum ab illis, tum à Chaldeis accipiunt. Ex quibus clarè patet multò ante Alexandri Magni in Aegyptum irruptionem, Aegyptios sciuisse, & usurpasse ἐμβολιζμόν anni ex quatuor diei quadrantibus excrescentis; imò Eudoxum secretum ab Hierophantis, quâ muneribus, quâ obsequijs deuictis acceptum Græcis primùm tradidisse.

**Diodorus Sic-
culus.**

Intercalandi
rationem ab
Ægyptijs ac-
ceperunt
Græci.

Sorabo.

Eudoxus ab
Ægyptijs ac-
cepit inter-
calandi ra-
tionem.

**Annus Dei
Hieromanta-
rum quadru-
plex.**

Primus annus
Dei seu Lu-
strum Cani-
culare,

seu quatuor trimestribus spatijs conflatus, quem & annum Hori appella-
bant. ita Cenforinus loco sæpiùs citato his verbis: *Sunt qui tradunt, hunc
annum trimestrem Horum instituisse, eoq. Ver, Æstatem, Autumnum, & Hye-
mem ÷us, & annum dici, & Græcos annales ÷pas, eorumq. Scriptores ÷esqápas.*
Porro annum quoque fixum, & Lustrum Caniculare, seu Sothiacum,
ἐνιαυτός ÷is appellatum, ex Horapolline & Cenforino probatum est, quo-
rum sententiam confirmat Haly Chronographus Arabum his verbis:

Haly.

وهذا المصير بين الكبيرة في مركبة من اربع سنين جنطين وشمسوها سنة
الله لان كل وحدة منهم مرسومة باسم الاله

Persæ ab Æ-
gyptijs acce-
perunt ratio-
nem dispo-
nendi annum

Porro annus magnus Ægyptiorum compositus est ex quatuor simplicibus annis,
quem & annum Dei dixerunt, quia unusquisque eorum nomine alicuius Dei in-
signiebatur. Quo quidem testimonio nihil illustrius dari potest. Hinc Per-
sæ occasionem quoque sumpsisse videntur, annum illum magnum 1440
annorum denominandi سالخوداي Salchudai, hoc est, annum Dei, & mensem
sive duodecimam partem huius magni anni mensem magnum, ملوا ملسون,
Persicè مزورج ماه Bozurah mabe, Chaldaicè סבא Sabara, corruptè Sarus,
vnde & Sari Chaldæorum. Si enim 120 anni civiles sunt vnus mensis,
duodecim huiusmodi menses, qui sunt anni 1440, erunt vnus annus maxi-
mus. Dicebatur autem Persicè سالخوداي Salchodai, 𐤀𐤌𐤍𐤁𐤀, à diebus men-
sium Dijs Persicis σελωνίμους, vt alibi declarabimus. Vides igitur, & Per-
sas Aegypto vicinos, annos suos ad Aegyptiorum imitationem coordi-
nasse, vt qui mysterijs & disciplinis mysticis, ijs essent similes, annorum
disponendorum rationibus non discreparent. Quod igitur nobis est spa-
cium temporis inter duos bissextos comprehensum, videlicet Lustrum,
seu quadriennium Iulianum, hoc Aegyptijs erat Lustrum Sothiacum sive
Caniculare, vtrumque 1460 dierum, post quorum euolutionem vnus
diei conflati ἐμβολισμός continebat, vt ex suprà citatis Græcis, Arabibus,
Latinis, Hebræis probatum est.

Lustrum So-
thiacum seu
Caniculare
quid.

Intercalandi
ratio Aegy-
ptiorum de-
claratur.

Vnum hoc loco quispiam mirari forsan posset, quomodo Aegyptij post
singula, tam parua, quam magna lustra, dies & annos intercalârent, cum
tamen constet, Aegyptios præ cæteris omnibus ἐμβολισμὸν maximè odio
habuisse, vtpote mysticæ festorum solemnium dispositionis perturbato-
rem. Quod & ex Scholijs Germanici hîlce verbis ostenditur: *Deducitur
autem Apis à Sacerdote Isidis in locum, qui dicitur Ἄδῶλ, & iure iurando adi-
guntur, neque mensem, neque diem intercalandum, quem in festum diem immu-
tarent, admissuros, sed 365 dies præterea sicuti institutum est ab antiquis.* Ex
hoc loco Authores magni nominis occasionem acceperunt, omnem Aegy-
ptiacam intercalationem negandi. At respondeo, hoc loco non intelli-
gendam anni dispositionem civilem Aegyptiorum, qui cum Alexandrino-
rum Græcorumque civili idem habebatur, vt ex superius citatis Authori-
bus patet; sed Hierophanticam seu mysticam illam Sacerdotum, qui in
arcana dispositione sacrorum, quæ in honorem Deorum instituebantur,
consistebat; & sicut in omnibus mysterijs silentio suppressendis iure iu-
rando tenebantur, ita & in hac mystica annorum dispositione; qui vti

cum

cum intercalari consistere non poterat, ita eam quoque tanquam mysticis sacris repugnantem abominabantur. Cum enim αἱ ἑπαιωμόναι, siue dies Nisi, alicuius Dei cognomines sint, atque eodem die natales eius, cuius cognomines erant, celebrarentur; si sexta ἑπαιωμόναι accederet, cui Deo diceretur, cuius Dei Epocham celebrarent? erant autem, vt in Prodro-mo ostendimus, Θεοὶ γενέθλιοι εἰ.

DCXPIG * ICIC * NEJΦΘH * TΦYUEZC * ZΠDΦpZC *

teste Plutarcho. Si igitur sexta ἐπαυρομένη accederet, duæ ἐπαφροδίτης, siue ne- Plutarchus.
fastæ continuæ forent; quod erat contra institutum Hierophantarum.

Habenas igitur ei laxabant consultò, vt annorum 1460 curriculo expleto, Dij patrij totum Orbem peragrasse dici possent, vt & Plutarchus haud obscure docet in libro de Osiride & Iside. Confecta autem dicta periodo, neomenia Lustris canicularis incipiebat ea nocte, quæ post meridiem quinque dierum Nisi sequebatur, oriente Canicula ἀκρονύχως nocte quæ Thoth præcedebat, totusque ille annus vocabatur Σώθις. Anno sequente eadem nocte quæ Thoth antecedebat, obseruantes ortum Caniculæ, qui non vespere vt primo anno, sed mediâ nocte oriebatur, tunc incipiebat annus Lustris secundi. Anno tertio ortus Caniculæ ante Solem eminebat, & hinc tertius Lustris annus incipiebat. Quarto anno Canicula non poterat videri, quia in meridie Aegypti in contraria parte alterius hemisphærij oriebatur; itaque à meridie Thot incipiebat quartus annus Lustris. Ita inter singulos Lustris annos vnus diei quadrans erat interiectus, & sine vlla diei integri ἐμβολισμῶ. Sed sensim vnus dies subrepebat. Tota igitur controuersia inter Authores orta videtur, quòd Ægyptiorum ciuilem computandi rationem, ab Alexandrina diuersam, quam nos eandem dicimus, arbitrarentur. Sicuti enim fixus annus Ægyptiorum cum Alexandrino idem est; ita vagus, solutus, & ἀνέμβολημαῖος penes solos Sacerdotes & Astronomos Ægyptios resedit, vti fusè in præcedentibus probatum est: & Geminus c. 6. asserit luculenter, festum Isidis, quod Eudoxi temporibus hybernis conuersionibus conueniebat, postea suo tempore mense integro inde distitisse; quod factum non fuisset, si Aegyptijs fixus tantum fuisset annus, non vagus & solutus. Nam vt ipse Geminus citato loco testatur, in 4 annis vno die Aegyptij deficiunt à Sole; in 40 annis, decem; totidem itaque diebus festa eorum anticipabant, nè secundum eosdem anni quadrantes continerent; ita quidem, vt 120 annorum spacio 30 dierum, id est, mense integro anticipent festa, respiciendo tum ad annum Solis, tum ad quadrantes. Hinc, inquit Geminus, erratum illud quod apud Græcos circumfertur, cum propter temporis longitudinem approbatione dignum sit habitum, etiam ad nostra vsque tempora pro vero creditum fuit. Putant enim plurimi Græcorum in festum Isidis secundum Aegyptios, & secundum Eudoxum, hybernas conuersiones incidere; quod omninò falsum est; mense enim toto festum Isidis distat ab hybernis conuersionibus. Fluxit autem error ille ex causa prædicta; nam ante 120 annos contigit vt festum Isidis in ipsis hybernis conuersionibus ageretur; in annis autem quatuor vnus diei fiebat variatio; hic itaque

Lustris canicularis neomenia quando incipiebat.

Quomodo Ægyptiorum festa per omnes annos vagabuntur.

Lustri canicu-
laris neome-
nia quando
incipiebat.

Quomodo
Aegyptiorum
festa per om-
nes annidies
vagabuntur,

Gemini.

non habuit sensibilem varietatem ad anni tempora: in annis autem 40 facta est 10 dierum variatio; nec sic quidem euenit sensibilem fieri mutationem. At nunc (sunt verba Gemini) cum in annis 120 fiat maxima variatio, excessum ignorantiae non relinquunt ij, qui putant festum Isidis secundum Ægyptios & secundum Eudoxū ad hybernas fieri conuersiones; vno enim die, aut duobus dissentire aliquos hac de re, possibile est; at mansionum varietatem latere, impossibile est, quod & longitudines dierum, & horologia Sciatherica Ægyptijs vsitata, satis demonstrant. Vnde festum quidem Isidis prius fiebat in hybernis conuersionibus, & adhuc prius in æstiuis conuersionibus, sicuti & Eratosthenes in Commentario de Octoeteride meminit, & agetur iterum in autumno, & in æstiuis conuersionibus, & in vere, & in bruma. In annis enim 1460 omne festum transire oportet per omnes anni quadrantes, & menses restitui ad idem anni tempus.

Annus
Hieroglyphicus.

Porro hieroglyphicum quoque hunc annum appellatum reperio, non alia de causa, nisi quod singulis mensibus acta Deorum hieroglyphicè exhiberentur. Verum vt Lector veritatem rei propius intueatur; hoc loco (vt in sequenti facie vides) Schema hieroglyphicum propono, quod & in Obelisco Pamphilio fol. 464 minutim interpretati sumus; ad quem Lectorem curiosum amandamus.

Lustrum Sothiaci
quatuor
anni Deorum
Ægyptiorum
nominibus
appellabatur.

Quod verò quidam putent, huiusmodi annos nominibus Deorum denominatos esse, probari non posse, ij sanè multum hallucinantur, & in reconditori Ægyptiorum literatura parum se versatos declarant. Et primò quidem singulos annos quadriennij, siue vt Horapollo, τὰ ἄρτεν τὰ ἐνι-
μυτὰ θεῶν, quartum annum Dei nominibus appellatum, supra ex Strabone

Porphyrius.

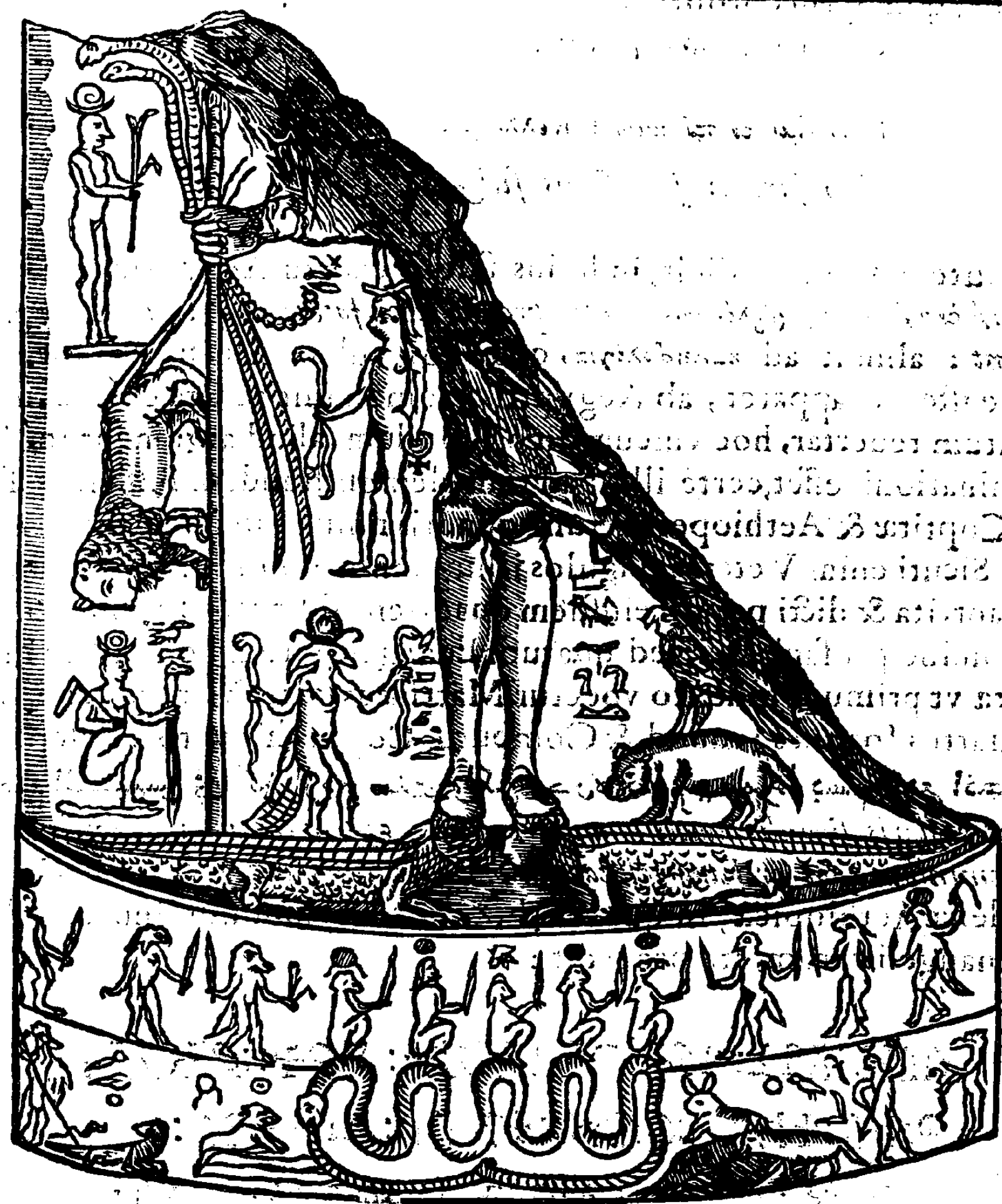
Autore probatum est. Et primum annum Lustrum Sothim siue Caniculam dictum, quam Petosiris Rex apud Vettium Σήθ vocat, idque genere masculino τὸ Σήθ ἀνὰ τὸ λή, quod erat initium anni Ægyptiaci, clarè Porphyrius in Antro declarat his verbis: Αἰγυπτίους δὲ ἀρχὴν ἔχει τὸ ἐχ' ὃ ὑδ' ἐρχόμ' ὡς Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς τὸ τὰ καρκίνος ἢ Σώθις, ὡς καὶ αὐτὸς ἀσέβη Εὐλλῶν φασὶ, νεμεσίαν δ' αὐτῶν ἢ Σώθις ἀνὰ τὸ λή. Ægyptijs verò initium anni non erat Aquarius vt Romanis, sed Cancer: prope Cancrum enim Sothis, quod Canis fidus Græci vocant,

Neomenia autem ipsis est Sothios ortus, generationis in Mundo Author. Ex quo patet, hunc annum primum Sothin dictum, siue Thoth, vt pote ab Hermete κωμομέμφω institutore annorum; reliquos verò non inconuenienter Isidis aut Serapidis, Isidis & Hori nominibus denominatos, ex figura hieroglyphica 36 Theat. hierogl. luculenter patet, vbi annum κωμόν volentes monstrare, Hermetem caninâ facie Crocodilo insistentem cum sphaera in manu Authorem sagacem temporum & Astronomiæ denotant, à cuius latere dextro Iuppiter Ammon, ab Altero Serapis cum modio Nili in capite, appositâ figura stellæ; quibus quidem nihil aliud denotare volebant, quàm anni Sothiaci curam habere, quatuor principalia Ægypti Numina, Hermetem, Serapidem, Osirin, Isin vel Isidis canem. Isin autem per stellam signari, Manilius Author est. Habet autem Canicula

Manilius.

Porphyrius.

duas stellas, vnam in capite, quæ Isis vocatur Porphyrio teste, & alteram
in



Diodorus.

in lingua, quæ Syrius propriè & Canis nuncupatur: Vnde Diodorus l. I. Bibl. inter titulos Isidis hæc ponit:

Εγὼ εἰμὶ ἐν τῷ κυνὶ ὀπτεύουσα.

Ego sum in astro Canis fulgens.

Coptitæ &
Aethiopes
quatuor Lu-
stri annos 4
Euangelista-
rum nomini-
bus appellant

Quòd autem Manilius dicit, in huius sideris exortu Aegyptios σημεῖον τοῦ παύτου τῷ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων, id est, *prognosticon facere de ys, quæ toto anno futura sunt*; alludit ad καλενδολόγια, quæ nos vulgò Almanach vocamus, moique iste, vt apparet, ab Aegyptijs promanauit ad Græcos. Sed vt ad institutum reuertar, hoc vnicum dico, si nullum aliud argumentum huius denominationis esset, certè illud ad rem demonstrandam sufficiens foret, quod Coptitæ & Aethiopes dictam quadriennium in hunc diem obseruent. Sicuti enim Veteres singulos illius annos nomine Dei alicuius appellabant, ita & dicti populi eiusdem quadriennij singulos annos, non quidem nomine profani Dei, sed quatuor Euangelistarum nominibus indigent, ita vt primus a bissexto vocetur Matthæus, alter Marcus, tertius Lucas, quartus Ioannes: quod & Computus Coptus his verbis describit:

يوم الكبير في كل أربع سنين ولكل واحد منهن اسم من الأربعة انجيليين
Dies intercalaris singulis annis quatuor euenit, ex vnumquemque ex ys denominant nominibus quatuor Euangelistarum. Expressius hoc videtur in Computu Ecclesie Aethiopice, in quo Author docens modum inueniendi annum Euangelistarum, ita procedit:

ΑΛΗ:ΤΑΘ:Λ: 964:052/00P4: 964::ΘΑ 27:

0:75:4740:0000::4247::010890::

04 00: 02 0 94:0230:03090:0 00:

000 000:0 40:0000::4 9000::

Hoc est, *Vt scias annum Euangelistarum, Annum gratie per 4 numerum diuide; quòd si reliquum fuerit 1, erunt dies Matthæi; si 2, dies Marci; si 3, dies Lucæ; si autem æquata fuerit diuisio per 4, tunc dies Ioannis.* Ita Veteres primum annum vocabant Sothin, alterum Isin, tertium Serapidem siue Osiridem, quartum Horum, vt benè quoque notat Scaliger. Annos igitur ab Aera Nabonassari diuidentes per quatuor, inueniebant annum Deo conuenientem, eâ prorsus ratione quâ Aegyptij Coptitæ & Abyssini diem Euangelistarum.

Verùm vt Lector anni tùm fixi, tùm vagi, tùm Lustrorum maioris minorisque rationem exactius cognoscat, hoc loco Cyclicum totius anni Systema disposuimus; in quo extrinsecus circulus fixi anni rationem obtinet, intrinsecus verò in formam orbis circa centrum suum mobilis, anni soluti & vagi formam exhibet. Cui festa Aegyptiorum, quæ singulis

lis mensibus occurrunt, ex varijs Authoribus collecta apposui; ex cuius applicatione ad primum diem mensis Thoth, disces primi vagi anni diem & annum, festorumque toto eo anno situm; elapso verò anno, applicatio primi diei Thoth ad secundum diem mensis Thoth, monstrat omnium festorum eo anno occurrentium situm & dispositionem; & sic dato quolibet anno, si scire desideres situm & dispositionem festorum Aegyptiacorum eo anno conuenientem, applicabis dato anno primum diem Thoth interiori rotæ, ad datum diem vel annum in exteriori limbo, & habebis intentum. Nota tamen hoc loco, quòd sicuti Lustrum caniculare ex quadriennio compactum dies 1460 notat, ita magnum Lustrum caniculare annos istius cycli notat; siquidem iuxta supra allegata annus civilis est 365 dierum, quæ ducta in 4, 1460 dies conficiunt, quot nimirum quadriennium Sothiacum dies continet; 4 verò ducta in 365 annos, producit magnum illud Lustrum caniculare 1460 annorum curriculo comprehensum. Extrinsecus itaque circulus in 365 gradus diuisus tam diebus quadriennij Sothiaci, quàm annis magni Lustris applicari potest; ut proinde mirum Aegyptij in tam pulchra dispositione ingenium monstrarent. Festa siquidem quæ magno Lustris conueniebant, illa eadem minori Sothiaco ex 1460 diebus conflato, accommodabantur; ita quidem, ut Dij non tantum magnum illum Orbem spacio 1460 annorum circuire censeantur, sed & minorem dierum Orbem quadriennio comprehensum, circuisse dici possent; atque adeo Hierophantæ cultum Dijs debitum, cum in magno illo Lustris ob vitæ breuitatem exhibere non possent, illum in Lustris dierum 1460, Dijs exhiberent. Nunc sacra & vltimum rotæ exponamus.

Primus itaque mensis Thoth, Ægyptiacè nihil aliud significat, nisi Mercurium, quem Ægyptij nunc Thoth, nunc Thoyth, teste Eusebio. Phœnices Tautum, Sacerdotes verò Σιωθι, quasi dicas, Canem, nominant; ut proinde non immeritò primus Ægyptiaci anni mensis Mercurio tanquam dispositionis annuæ Authori & inuentori, à priscis dicatus sit; de quo fusiùs lege Diodorum l. 2. c. 11. Eusebium & Herodotum. Erat autem in hoc mense potissimum sacra Mercurio dies duodecima. Sed audiamus Plutarchum: Τῇ μὲν γὰρ ἐνάτῃ ἐπὶ δεκά τε πρότε μὴν ἐορτάζοντες τῷ Ἑρμῇ, μέλι καὶ σῦκον ἐδίδουσιν, ἐπιλέγοντες, γλύκυ ἢ ἀλήθεια. *Inde vigesima secunda die primi mensis festum agunt Mercurio, mel & ficus comedentes, dicendo, dulcis est veritas.*

Mensis 1
Thoth.

Diodorus.
Eusebius.
Herodotus.
Plutarchus.

In secundo mense, quem Paophi dicunt, baculorum Solis natalia, 22 die celebrantur, ita Plutarchus lib. de Osir. & Isid. Τῇ δὲ δευτέρῃ φθινόπωρ τῷ Παωφὶ βακτηρίας ἡλίου γενέσθαι, ὃν αἴτιον μὲν φθινοπωρινὴ ἰσημερία. *Vigesima secunda die mensis Paophi post æquinoctium autumnale, festum diem celebrant, tam Solis baculos natos dicentes.* Quo, teste Plutarcho, innuunt, baculo veluti fulcro quodam, quo sustentetur. Solem, utpote qui ob descensum obliquum, versus Tropicum brumæ caloris & luminis aliquam diminutionem passus sit, indigere. Sexta verò die huius mensis, partum Harpocratis celebrant; quæ hisce verbis Plutarchus citato loco memorat: Διὰ καὶ λέγεσθαι, τὴν ἰσὺν αἰθέρος μὲν ὄντι κύει, πρὸς ἄστρον φυλακτικόν, ἐκ τῆς μὴν ἐς ἅρμην Παωφί. Τίττεσθαι δὲ τὸν Ἀρποκράτην.

Mensis 2
Paophi.
Plutarchus.

Plutarchus.

τὴν αὖτὴν ἑορτὴν χειμερινὰς ἀρχῆς καὶ νεαρόν. Ideo dicitur, *Isin se gravidam dum sentiret, appendisse sibi amuletum, sexta die mensis Paophi, & peperisse Harpocratem, sub solstitium hybernium, imperfectum ac recentem*. quod scilicet tum præuij flores & germina prima nascantur; ideoque fabarum nascentium primitias offerunt. Hic toto quoque mense Omphtha, quem Plutarchus Omphis vocat, benefico Numini sacra celebrant: Ἐτεροὶ δ' ὄνομα τῷ Θεῷ τὸν Ὀμφιν ἀντι- γαγῆται ὁ Ἐρμῆς λέγουσι. Alterum nomen Dei Omphis, quem beneficium interpretatur *Hermæus*; de quo vide in descriptione Zodiaci hieroglyphici in præcedentibus amplius tractatum.

Mensis 3
Athyr.

Die 17 mensis Athyr interitus Osiridis celebratur: Typhonem enim Osirin arcæ inclusum per Taniticum ostium in mare demisisse, ferunt; quad eam ob rem Taniticum Ægyptijs nominatum est admirabile. Ταῦτα δὲ παλαιὰ χθελὼν λέγουσιν ἐβδόμη δὲ δέκα μὲν ἡ Αἰθιοπία ἐν ᾧ τὸν σκορπίον ὁ ἥλιος διέρχεται, ἐχθρὸν ἔσθ'· καὶ αἰὶνός ἐστι βασιλεύων ὁ Ὀσίρις δ' ὅτι. Dicuntur hæc acta esse 17 die mensis Athyr, quo Sol Scorpionum ingreditur, vigesimum octavum annum regnante Osiride. & alibi. quod autem in arcam inclusus dicitur, nihil aliud est, quam aquæ occultatio & diminutio. Διὸ μὲν ἡ Αἰθιοπία ἀφανιστὴν τὸν Ὀσίριον λέγουσι, ὅτι τῷ ἐπιστρίων ἀποληπτόντων παρὰ τῶν ὁ μὲν Νεῖλος ὑπονοεῖται, γυμνὸς δὲ ὁ χθελὼν. Itaque mense Athyr perisse Osirin dicunt, quando Etesijs omnino deficientibus, Nilus recedit, & solum nudatur.

Mensis 4
Choiac.

Die 19 mensis Choiac sacra Cistophoria celebrantur; solennitatis ritus Plutarchus recenset his verbis: τῇ δὲ ἐνάτῃ δὲ δέκα νυκτὸς ἐπὶ θάλασσαν κα- τισι, καὶ τὴν ἰσχυρὰν κίβητα οἱ σολίσαι, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκφέρουσι χρυσοῦ ἐπὶ ἑκατὶ μισθόν, εἰς ᾧ πο- τίμην λαβόντες ὑδάτι ἐλέγξουσιν, καὶ γίνεσθαι κραυγὴν τῷ παρόντων, ὡς ἀρημόν τῷ Ὀσίριδ' ὅτι, ἔτα τὴν κάρτιστον φερόσιν τῷ ὕδατι, καὶ συμμίσχοντες ἀρώματα, καὶ θυμιάματα τῷ πολυτῶν αἰα- πλάτουσιν μωροὶς ἀγαλμάτιον, καὶ τὸτο σολίζεσθαι, καὶ κοσμεῖσθαι ἐμφαίνοντες ὅτι γῆς ἐξία καὶ ὕδα- τος ὅτι Θεὸς τέττις νομίζουσιν. Decima nona die mensis Choiac noctu ad mare descen- ditur, & sacram cistam stolistæ una cum Sacerdotibus efferunt, in qua est intus aurea arcula, cui infunditur ab ijs aqua potabilis, ac clamor tollitur ab his qui ad- sunt, vociferantibus, Osiridem esse inuentum, exinde tellurem frugiferam aqua permiscunt, additisq; mixtura aromatibus & suffimentis sumptuosis effingunt ima- gunculam luniformem, & hanc amicum & ornant, significantes Deos ipsos ab ipsis putari esse naturam terræ & aquæ.

Mensis 5
Tybi.

Die 7 mensis Tybi, reditus Isidis è Phœnicia celebratur. ita Plutar- chus citato loco: Διὸ καὶ θύοντες ἐβδόμη τῷ Τυβί μὲν ἡ καλῶσιν ἀφίξιν Ἰσίδ' ἐκ Φοινίκης, ὅτι πλάτουσιν τοῖς ποταμοῖς ἵππον ποταμὸν δεξιέρημον. Ideo septima die mensis Tybi sacrificantes, quem aduentum Isidis è Phœnicia vocant, & ex placentis efformant fluviatilem equum vinctum. quo Typhoniam vim ab Iside profligatam in- nuunt; hoc eodem mense celebratur Nephtes solennitas.

Mensis 6
Mechir.

Mense Mechir Sacerdotes adyta sua lustrabant, & Canopo litabant; cuius ritus & cœremonias vide in primo Tomo huius Oedipi, capite de Canopo.

Mensis 7
Phamenoth.

Mense verò Phamenoth, festum quod Osiridis in Lunam ingressum nominant, celebrant. ita Plutarchus: ὅτι τῇ νεμλίᾳ τῷ Φαμενώθ μὲν ἡ εὐεργε- τιστὴν, ἐμφασιν Ὀσίριδ' εἰς τὴν Σελήνην ἐνομάζοντες, ἔαρχωσθαι. Quod in Neome- nia mensis Phamenoth festum celebrant, quod Osiridis in Lunam ingressum vo- cant,

cant, existimantes illud Veris principium. Hoc enim pacto vim Osiridis, id est, Solarem in Luna subobscurè insinuant; est enim Luna siue Isis vxor Osiridis; ideoque Lunam Mundi matrem appellant, & naturam ex utroque mixtam sexu assignantes, quod impleta & grauida facta à Sole, rursum à se in aërem emittat & disseminet genitabilia principia.

Mense Pharmuthi, Ammonis festum celebrant, uti in Zodiaci hieroglyphico supra ostendimus; est enim Amun Numen Arietinum fecunditatis præses, cuius maximè sese exerunt inditia, Sole in Ariete ascendente sub Veris principium. Eodem tempore festum celebrabant, teste Pausania, quod profligationem Typhonis dicebant: & teste Plutarcho, Crocodilum occidebant, cuius symbolum Typhon erat; occultè hisce ritibus insinuantes, Sole in Arietem seu Ammonis domum concedente, tenebras & frigoris vehementiam, Typhonis virtutis effectus, profligari, ac ammoniâ virtute dispelli. Vide quæ de hisce citato loco, & in Obelisco Pamphilio, de Arietis significatione fol. 269. tradidimus.

Mensis 8
Pharmuthi.

Pausanias.
Plutarchus.

Mense Pachon siue παχυνς, qui Maio respondet, Serapidi sacra faciebant, id est, Osiri subterraneo, cuius beneficium maximè hoc mense elucescit in terra omni germinum herbarumque genere luxuriante. Hinc Plutarchus hanc vocem Σάραπις, gaudium interpretatur: Særei siquidem Egyptij lætitiæ festum appellant. Sed de his fusiùs tractatum vide Tomo I. cap. de Serapide. Præterea hoc mense sphragistæ siue sigillatores boues rufos immolabant, teste Plutarcho, τῆς Σφραγίδος (ὡς ἰσορεῖ Κάτωρ) γλυφῶν μὲν ἐκείνης ἀνθρώπων εἰς γένεα καὶ θανάτους ἡ χερσὶν ὁπίσσω ἀντιμῆκας ἔχοντα καὶ τὴν σφραγῆν ἐξέμελλον. Sigilli autem sculptura exprimebatur (ut Castor perhibet) homo ingenia desidens, manibus post terga reductis, iugulo ense imminente.

Mensis 9
Pachon.

Mense Payni pœnas luebant Asini, execrandi Typhonis gratia, quem Asinum tùm inertia stoliditateque, tùm colore retulisse narrant; hinc καὶ πάντα ποιούμετες ἐν θυρίαις, τῇ δὲ Παῦνι καὶ τῇ Φαωφὶ μὲν δὲ ὑπὸ πλάττεισι ἀδελφὸν ὄνον δὲ δούμενον. Mensibus Payni ac Phaophi placentas facientes in sacrificijs ijs figuram Asini vincti imprimunt.

Mensis 10
Payni.

Mense Epiphi, qui Iulio respondet, Momphtæ præludia fiebant, Sole ingrediente in Leonem; ritus omnes & cœremoniæ felix Nili incrementum respiciebant; de quo fuse in Obelisco Pamphilio hierogrammatismo de Leone. Ultimo verò huius mensis die serias agunt natalitias oculorum Hori, & Cantica promunt inuocantes eum, qui in Solis vlnis occultatur. ita Plutarchus: Ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις τῇ Οσίριδι ἀνακαλουμένη τὸν ἐν τῇ ἀσκάλῃ κρυπτόμενον τῇ ἡλίῳ, καὶ τῇ Ξαννάδῃ τῇ Ἐπιφίᾳ μὲν δὲ ἐορτάζειν ὁφθαλμοῖς ὧς γενέθλιον ὡς ἐμὸν τὴν ὕλην, ἀλλὰ καὶ τὸν ἡλίον ὅμματα τῇ ὧς καὶ φῶς ἡγέμενοι. In sacris verò hymnis Osiridis inuocant eum, qui in vlnis Solis latet; εἰς ὕλην δὲ Epiphi mensis celebrant genethliacam diem oculorum Hori, non enim duntaxat Lunam, sed εἰς Solem oculos Hori existimant.

Mensis 11
Epiphias.

Mense verò Mesori solennia Nili celebrant, eo ipso videlicet tempore, quo Nili incrementum incipit. Οὐ μόνον δὲ τὸν Νεῖλον, ἀλλὰ πάντα ὕλην ἀπλῶς Οσίριδι ἀπορροῶν καλεῖται, καὶ τῇ ἱερῇ αἰὲς προπομπῇ τῇ ὕδρῳ ὑπὸ τιμῇ τῇ Θεῷ καὶ θεῷ βασιλείᾳ, καὶ τῷ νότιον κλήμα τῇ νότιμῃ γῆρας, καὶ μετὰ μὲν δὲ τῇ θεῷ ποτισμῶς, καὶ πίνουσι πάντων, καὶ δοκῇ ἱερῇ μορῇ τῇ φύσιν ἐοικέναι. τὴν δὲ τῇ παμυλίων ἐορτῇ ἄλλαντες φαλλικῶς εἰς

Mensis 12
Mesori.

ἐξ ἧς, ἀλλὰ μὲν περὶ τὸν Νίλον, καὶ περὶ τὸν Ὀσίριον, ἔστι τὸ ἀπόδειξιν ἔχειν. *Non solum autem Nilum, sed omnem simpliciter humorem, Osiridis effluxum vocant; & ante sacra in pompa semper praeceat vas aquarium in honorem Dei, & ficus folio Regem, & meridionale Mundi clima pingunt, & interpretantur folium ficus irrigationem, & motum omnium, videturque naturā simile membro genitali. Porro Pamyliæ festa agentes, quæ phallo, id est, virilis membri simulachro adhibito, fiunt, imaginem proponunt, & circumferunt, cuius triplex est penis. Occultè insinuantes, Deum esse principium omnium; omne autem principium multiplicare id, quod ab eo producitur; adeoque humidum rerum omnium principium esse, sine quo Mundus sensibilis, quem Horum dicunt, conservari non potest.*

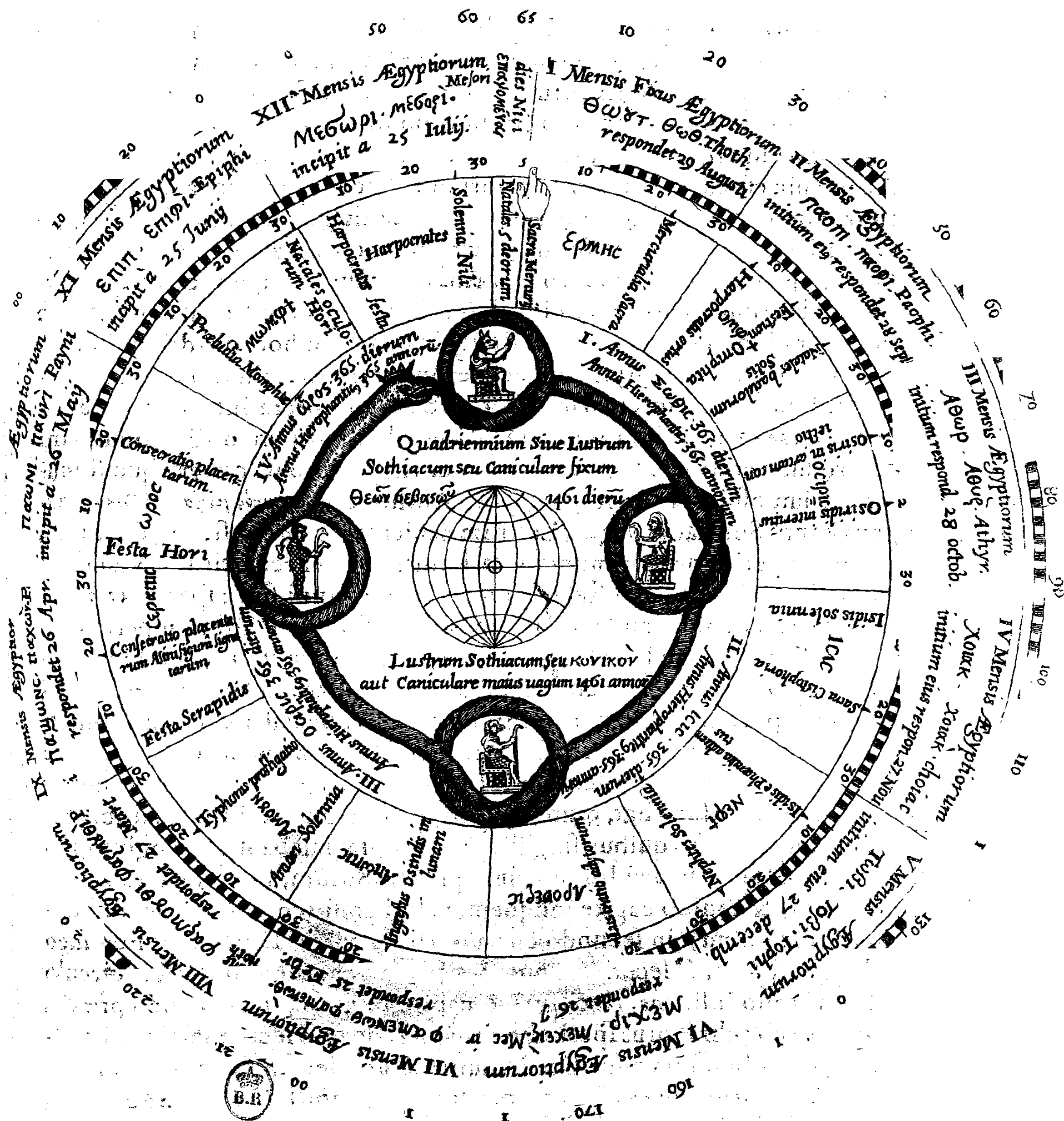
Atque hæc sunt solennia, quæ Ægyptij per anni decursum celebrare solebant, in Deorum quos colebant, honorem; quæ quidem festiuitates, si annum communem & civilem spectes, fixæ & immobiles erant; vage verò & solutæ, si modū Hierophantis vſitatū consideres: volebant enim Deos spacio 1460 annorum, omnes Mundi plagas pererrare, singulosque Zodiaci gradus & mensium dies successu temporum peruadere; nè vlla Mundi pars, aut annui temporis portio tam necessariā Deorum præsentia destituatur, vti suprà ex Gemino ostendimus. Reuocabantur autem omnia sacra ad quatuor potissimū Numina, videlicet Sothin, qui est Mercurius; secundò ad Isidem; tertio ad Osiridem; quartò ad Horum, quem Kemin quoque dicunt; ita vt quemadmodum hæc quatuor Numina singulis quadriennijs, id est, 1460 diebus, suis restituantur principijs, ita 1460 annis, magno illo Sothiaci lustri decursu, eò vnde progressi erant, reuertantur. Quatuor hæc Numina in interiori circulo

singula suis hieroglyphicis expressimus. Atque
hæc de anno magno Sothiaco
sufficiant.



ROTA CHRONICA EX MENTE ÆGYPTIORVM,

Qua Festa Mensium Deorum Ægyptiorum, quæ fixa, quæ vaga, vnà cum Lustris
Sothiaco seu Caniculari minori 1461 dierum, maiori 1461 annorum
exhibentur.



Nota Lector, festa fixa Mensium apicibus suis diem Mensis monstrare; nomi-
na verò 12 Deorum Copticis literis exhibita indicare, hosce Deos nullas fixas habere
sedes, sed in anteriora procedere, ita vt spacio 1461 annorum totum 12 Mensium
circulum conficiant; qui & annus, seu lustrum magnum Hierophanticum dicitur.

*Declaratio Rotæ Chronicæ, quæ quæcunque hucusque de Mensibus
& Festis dicta sunt, unica veluti Synopsi com-
prehenduntur.*

Continet exterior circuitus dies totius Ægyptiaci anni 365 dierum expansi; infra quem nomina Mensium Ægyptiacorum, quorum singuli 30 dierum, continentur cum quinque epagomenis, quas Ægyptij Nisi vocant; infra hunc verò circulus ponitur in duodecim menses *ἡναιμην*, id est, triginta dierum diuisus, vnà cum quinque epagomenis. Atque hic est annus fixus Ægyptiorum: quorum quidem annorum quatuor constituunt lustrum Sothiacum siue caniculare minus, siue *Θεῶν σεβαστῶν*; ita vt primus annus, Sothi, id est Mercurio; secundus Isidi; tertius Osiri; quartus denique Horo sacratus habeatur. Respondet autem prædictum lustrum quatuor annis Iulianis bissextum continentibus; & sub duplici ratione considerari potest, vel in quantum hoc quadriennium ciuile, vel in quantum mysticum ac hierophanticum: illud post quadriennium, vnum diem intercalare solet, hoc omni spretâ intercalatione habenas laxat in anteriora tempora. Hinc aliam rotam ordinauimus, in centro suo versatilem, cui festa Deorum Ægyptiorum, cæterasque solennitates imposuimus; vocaturque ab Authoribus *ἐνιαυτός μέγας τῶ Θεῶ*, magnus annus Sothiacus vagus, Lustrum caniculare, & constat 1460 annis, qua finita periodo ad primum diem Thoth circiter reuertitur. Vagantur autem Dij, eorumque festa, per omnes menses anni fixi, spacio 365 bissextorum; adeoque nulla in mensibus dies est, quam Dij non peragrasse dici possint. Atque hic est annus magnus hierophanticus, seu hieroglyphicus, quo mysticè indicabant, nullam Mundi partem esse, quam Dij beneficâ suâ præsentia non penetrent, animent, & necessariò influxu conseruent. Exhibent id aptè per serpentem in circulum abeuntem, & capite caudam, teste Horo, mordentem. In circumuolutione verò sua quatuor veluti circulos efficiebat, quibus Lustrum Sothiacum minus quatuor annorum indicabatur, quibus singulis Numen præficiebant, hieroglyphicis suis adornatum. Hic vides in primo præesse Sothin, id est, Mercurium sedentem, & canino capite insignem, veluti anni temporumque dispositionis Authorem; in secundo circulo Isis occurrit sedens, & scæmineo vultu conspicua, & secundo anno præesse dicebatur; in tertio circulo Osiris throno insidens, Accipitrino capite insignis, tertio anno præest; in quarto circulo Horus spectatur ea figura, quam vides, quarti anni præses. Quemadmodum enim hæc Numina 1460 dierum spacio totum quadriennium Sothiacum lustrant, sic ijdem magnum lustrum 1460 annis, vnà cum reliquis asseclis & festiuitatibus ijs exhibitis, conficere dicuntur. Præterea sicuti minori lustrum singulis quadriennijs vnus dies accedit; ita maiori lustrum confecto annus accedit, vt in suas sedes pristinas restituantur.

Serpens caudam mordēs, annum significat.

Horus.
Quatuor Numina Lustrum Sothiaco præfidentia,

Nota etiam, quod sicuti minoris lustrum annus est dierum 365, ita maioris lustrum vnus annus censetur esse 365 annorum, quæ per 4 multipli-

plicata efficiunt circuitum 1460 annorum, quæ quidem periodus à prima eius institutione, quam ab Hermete factam esse supponimus anno ante Christum 1837, vti in Obelisco Pamphilio ostendimus, ad hunc nostrum usque annum 1653, bis peracta fuit, ita vt hodie primus dies mensis Thoth, iuxta Hierophantarum computum, anni magni vagi incidat in 25 diem mensis Phamanoth. Si enim 1837 anno ante Christum, quo ex hypothese ab Hermete institutio huius Computus peracta fuit, iunxeris 1653 à Christo usque ad præsentem annum; habebis summam 3490 annorum, quæ diuisa per annos lustri maioris canicularis 1460 annorum, quotum dabunt 2, cum 570 diebus, quæ vnum annum, sex menses, & 25 dies conficiunt; quibus respondent 25 dies mensis Phamenothe.

His itaque positis; si velis scire, quibus nam mensibus festa & solennitates Deorum hodie respondeant, sic age. Vole rotam anni magni Sothiaci siue lustri canicularis, signo suo quod lilium refert, supra 25 diem Phamenothe; huic enim hodiernâ die initium huius Sothiaci Cycli ex hypothese respondet; & mensium dies, quibus festa & solennia in circuitu rotæ disposita respondent, dabunt quæsitum. Non secus operaberis in Cyclo hoc Sothiaco ad quosuis aliorum temporum indices accommodato. Si verò nôsse cupias, quodnam Numen ex quatuor Ἡ Σ Ε Σ huic præsentī anno præsideat, sic operare; Diuide 570 dies ex diuisione paulò antè facta superstites, per 365, & habebis quotum 1. diesque residuos 205, qui secundi anni ex lustro caniculari dies sunt; pronuntiabis itaque, ΙΣΙΝ huic præsentī anno præsidere; initium autem Cycli magni canicularis vagi incidere in vigesimam quintam Phamenothe, vti dictum est, qui respondet 21 Martij, qui est dies æquinoctij. Atque hæc ex Hierophantarum mente tradidimus; qui verò lustrum hoc maius ad annos Ægyptiacos seu Alexandrinos accommodare volunt, isti diuidant annos instituti Cycli 3490 per 1461. & prodibunt $2\frac{578}{1461}$, quorum minutia in dies resolutæ dabunt vnum annum, septem menses & octo dies, qui erit 8 dies mensis Pharmuthi, & respondet tertiæ Aprilis. His præmissis, iam restat, vt de moderno Coptitarum Computu nonnihil dicamus.

C A P V T III.

De Computu Coptitarum.

QUæ in Supplemento ad Prodromum de moderno Coptitarum Computu diximus hic iisdem verbis repetere libet, quia rara sunt, & scitu dignissima, & dictum Supplementum ad paucorum fortè notitiam peruenit, prætereaque multis erroribus scatet, Typographi & Correctoris incuria.

Coptitæ igitur Christiani tenent triplicem Æram, primam cum reliquis Orientalibus ferè omnibus communem ab orbe condito, quam vo-

cant *قريخ السنين ابودا ادم* *Æram annorum Patris nostri Adam*, Maximus Monachus *ἐν Ἀδὰμ*, quibus in cyclis tam Solari, quàm Lunari, & quæ cyclos consequuntur, ordinandis utebantur. Alteram à primordio Regni Græcorum; de quibus annis vide Prodrumum. Tertiam à Diocletiano doctrinalem, quam in libris, literis, & monumentis inscribendis adhibent, eamque vocat Albateni *قريخ القبطي* *Tarich Elkupti, Æra Coptica*; Coptitæ verò *πικυπ ἡμερῶν τυροῦ* & vel Arabicè *قريخ الشهدا الظهار* *Æram SS. Martyrum*. Copticè *ἡμερῶν ἡμερῶν τυροῦ* & id est, *annum Martyrum*. Addunt aliqui hinc Æris siue Epochis quartam Nabonassari Chaldæorum Regis; verùm cum ea Astronomi tantùm utantur, ut quæ in civili Computu locum non habeat, consultò omittendam duximus, erat enim Æra Nabonassari non civilis, nec vulgò cognita Ægyptijs, sed Astronomis tantùm, quam à Chaldæis mutuarunt, ut doctè in epistola quadam ad me data probat doctissimus noster Petavius, videlicet Callisthenis opera, & studio, qui Aristotelis discipulus fuit, & magistri hortatu, cum in comitatu esset Alexandri Macedonis, antiquissimas Chaldæorum observationes Babylone receptas misit in Græciam, vnde in Ægyptum delatæ ab Astronomis adhibitæ fuerunt, maximè à Ptolomæo, qui eas ab Hipparcho mutuatus videtur. Testatur hæc omnia Simplicius in comment. in 2 lib. Arist. de cælo; adeo ut quæcunque de hac æra in Prodrumo diximus, aliter intelligenda, ac diximus, nolimus; neque æram à morte Alexandri, quæ & æra Philippi dicitur, cum æra *دولقرفنى* *Dulkarnain* confundendam putamus, cum vna ab altera 12 ferè annis distet, quæ fusiùs legi possunt apud eum, quem suprà laudavi, Petavium.

Petavius

Simplicius

De Æra autem annorum Mundi, notandum est, Græcos & Latinos sine vlla causa à veris epilogismis sacrorum Bibliorum discedentes, annos à conditu rerum ad Christum natum putare 5199, qui numerus excedit vera Moyfis ratiocinia annis mille ducentis quinquaginta. Sed & Græci Computûs conditores Ægyptios imitati, æras Mundi alio, atque alio modo interpretati sunt, ut eas arti computatoriæ accommodarent. Ex qua licentia natæ sunt tres æræ technicæ, quas à Magistris in vsum Computûs excogitatas, aut transformatas, posterius pro veris annis Mundi acceperunt; suntque Dionysiana, Alexandrina, & Antiochena, de quibus vide Petavium in Opere de doctrina temporum, & Scaligerum. Quæ æræ cum naturales non sint, sed ad calculum instituendum fictæ, multum quoque differunt. Hebræorum æra à condito Mundo putat ad Christum 3760 annos. ita liber Computisticus Hebræorum, cuius titulus est:

לקת קציר לסוד העבור :

Hoc est, *Spicarum collector de mysterio computus, siue embolismi*; quod enim nos Computum, illi à parte totum, *ἐμβολισμὸν*, Hebraicè *עבור* *Ghibbur*, id est, *pregnantem* vocant, translatione sanè elegantissima, quasi annus infititium mensem in se gestet, tanquam mulier prægnans fœtum in utero. In hoc igitur libro ab Orbe condito ad æram Christi numerantur

Ægyptiorum, ita demonstratur. Quoniam enim 25 Solares anni seculis bissextis continent dies 9125, & sunt in eis lunationes 309. quæ iuxta Astronomicam supputationem constant diebus 9124, horis 24, min. 51, secundis 18; redibunt lunationes omnes post 25 annos ad eundem diem in quo prius factæ fuerant, anticipantes solum ad vnam horam, minut. 8, secund. 12; quod de cyclo decennouennali ad dictos Ægyptiorum annos applicato dici nulla ratione potest. Atque hinc emergit quoque ratio, cur Veteres nunquam intercalauerint annos sacros, ciuiles autem seu Alexandrinos quanto quoque anno intercalauerint. Verum de hoc cyclo paulò antè fusiùs, nunc ad Coptiticum siue Alexandrinæ Ecclesiæ vsitatum Computum progrediamur. Vtitur ea duplici cyclo, Solari, & Lunari, quorum illum Copte $\pi\kappa\kappa\lambda\omicron\varsigma$ $\iota\tau\epsilon\pi\eta\rho\iota$ vel Arabice دور الشمسي *Circulum Solis*, hunc $\pi\kappa\kappa\lambda\omicron\varsigma$ $\iota\tau\epsilon\pi\iota\upsilon\omicron\varsigma$ vel دور القري *Circulum Lune* vocant. Solis cyclus constat 28, Lunæ 19 annis. His omnia quæ ad dispositionem Paschatis, cæterorumque festorum pertinent, inuestigant, vt ex sequenti Pinacio patet, quod ex Coptitarum libris decerptum tibi hic exhibendum duxi.

Tabula Computi Paschalis.

Menses	Char. Mensis.	Cyclus Solis.	Char. Anni.	Cyclus Lune siue Paschatis	Termin. Paschat.	Dies term. Pasch.
Α ΒΑΧΩΤ	Γ	1	Α	Α	1 ΦΑΛΛΕΝΩΘ	ΚΘ
Β ΠΑΘΠΙ	Ε	2	Β	Β	2 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	ΙΗ
Γ ΑΘΟΥ	Ζ	3	Γ	Γ	3 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	Ζ
Δ ΧΟΙΔΚ	Δ	4	Δ	Δ	4 ΦΑΛΛΕΝΩΘ	ΚΗ
Ε ΤΩΙΔΙ	Α	5	Ε	Ε	5 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	ΙΕ
Α ΑΕΧΙΡ	Α	6	Α	Α	6 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	Α
Ζ ΦΑΛΛΕΝΩΘ	Ζ	7	Ζ	Ζ	7 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	ΚΓ
Η ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	Η	8	Η	Η	8 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	ΙΔ
Θ ΠΑΥΩΝ	Θ	9	Θ	Θ	9 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	Α
Ι ΠΑΥΩΝ	Ι	10	Ι	Ι	10 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	Κ
		11	Β	Β	11 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	Θ
		12	Γ	Γ	12 ΦΑΛΛΕΝΩΘ	ΚΗ
		13	Δ	Δ	13 ΦΑΡΛΕΟΥΘΙ	ΙΖ
		14	Ε	Ε		
		15	Α	Α		
		16	Β	Β		
		17	Γ	Γ		
		18	Δ	Δ		
		19	Ε	Ε		
		20	Α	Α		

12 EΠIN	δ	21	κ2	2	12	14	Φ2PΛOYΘI	η
		22	κβ	2	1ε	15	Φ2PΛENYΘI	κε
16 ΔΕCΩPΓI	2	23	κΓ	δ	1η	16	Φ2PΛOYΘI	12
		24	κ2	2				
17 ΝΙCΙ	η	25	κε	ε	1Z	17	Φ2PΛOYΘI	Γ
		26	κη	η	1η	18	Φ2PΛOYΘI	κβ
		27	κZ	Z				
		28	κH	2	1θ	19	Φ2PΛOYΘI	Γ

In prima columna ponuntur nomina mensium Copticorum, quorum etymologiam paulo ante protulimus. Secunda columna characteres mensium continet. Tertia Cyclum Solis. Quarta characterem anni. Quinta Cyclum Lunarem. Sexta terminos Paschales. Septima dies termini Paschalis; de quibus singulis aliquot Canones producemus ex Copticis monumentis depromptos.

PROPOSITIO I.

Inuenire Cyclum Solis.

وإذا أردت معرفة كيقلس الشمس اسقط ثمانية وعشرين ثمانية وعشرين
من السنة قاريخ القبط ودقيته هو كيقلس شمس تلك السنة التي أنت فيها
Si vis scire Cyclum Solis, abijce ex annis æræ Diocletiani quoties potes 28,
et reliquum dabit tibi Cyclum ipsius anni actū currentis.

PROPOSITIO II.

Cyclum Lunarem inuenire.

وإذا أردت تعرف كيقلس القمر اسقط واحدة من سنة قاريخ القبط واسقط
أيضا تسعة عشر تسعة عشر ودقيته هو كيقلس القمر
Si vis scire Cyclum Paschalem sive Lunæ, abijce 1 ex annis æræ Diocletiani,
et iterum 19 quoties potes, reliquum enim dabit Cyclum Lunæ seu Paschalem
quæsitum.

PROPOSITIO III.

Feriam Mensis inuenire.

خذ العلة قبله لكيقلس الشمس هذه تزفر على علة الشهر وجملة هو يوم
الشهر

Si velis scire feriam mensis, accipe characterem anni, siue signum (in columna) è regione cycli Solis; huic adde characterem mensis (in columna propria) & summa dabit feriam quaesitam abieclis 7 quoties poteris.

PROPOSITIO IV.

Innenire Cyclum Paschalem alia ratione.

اذا اردت تعرف جشاب كيقلس تلك السنة التي انت فيها كيم هو تسقط سنين
ابونا ادم تسع عشر تسع عشر فمهما بقي لايجي تسع عشر فهو كيقلس تلك السنة
لان الكيقلس ينمو من واحد الى تسعة عشر وانا وصل الى تسعة عشر قرد الى واحد
Cum volueris scire numerum cycli Lunaris istius anni in quo es, quotus sit, abice ab annis patris nostri Adam 19 quoties poteris, & quod reliquum fuerit, & non fuerit 19, iste erit cyclus istius anni, quia cyclus est reuolutio annorum ab unitate ad 19, & hinc ad unitatem.

PROPOSITIO V.

Fundamentum Anni inuenire.

واذا اردت تعرف الاس وحسابة وهو كيقلس الشمس ينمو هذا الحساب من احد
الى سبع ومن سبع جردا الى واحد واذا اردت كيقلس السنة التي انت فيها فتمسك
سنين ابونا ادم وقز يد عليها مثل ربعها وما كان كسر مثل ربع او نصف اتركه
واذا الربع مع الاصل اجمع جملته واسقطه سبعة سبعة فمهما بقي لايجي سبع
وهو كيقلس الشمس تلك السنة التي انت فيها وهو الاس
Hoc est, Si fundamentum anni (qui certus quidam cyclus Solis est, procedens ab uno ad 7, & hinc redit ad unitatem) scire velis, accipe annos Patris nostri Adam, & addes ijs quartas eorum, & si fuerint fractiones numerorum, relinques eas, & si fuerit completa quarta cum radice, coniunges summam eius, & abicies ab ea quoties poteris septem, & si quod reliquum fuerit, & non fuerit septem, erit id cyclus Solis anni istius qui actu currit, & hoc est fundamentum quaesitum.

PROPOSITIO VI.

Diem, in quem cuiusvis mensis principium cadat, inuenire.

اذا اردت تعرف اي يوم يكون اول الشهر فتتظر علامة الشهر الذي تريد
وتضيف اليها اس تلك السنة ومهما اجتمع معك تسقط منه سبعة ومهما فضل
من السبعة ان فضل واحدة اول الشهر الاحد وان فضل اثنين وهو الاثنين
Si volueris scire, quis dies primus mensis, vide characterem mensis quem vis, & addes ad fundamentum anni currentis, & à collecto subtrahes septem, & reliquum ex septem si fuerit 1, erit prima dies mensis feria 1; si 2, erit mensis dies secundus, feria secunda, & sic de reliquis.

Mm

Atque

Atque hisce Canonibus respondent ad vnguem Canones Computus Æthiopici, quos hîc libenter adduceremus, si angustia temporis permetteret. Qua etiam de causa omitto Martyrologium Arabico-Copto-Latinum expansum. Ut verò curiosus Lector cognoscere possit quis dies mensium Iulianorum, cui diei Ægyptiaco respondeat, hîc Pinacem dictorum subiungendum existimaui. Huic alteram, videlicet mensium Tabulam subiecimus, in qua Hebræorum, Syrorum, & Arabum menses, mensibus Coptitarum, quantum fieri potuit, respondentes, parallelo situ posuimus, ut si cui vnum cum altero conferre liberet, quo id posset, haberet. Vbi tamen notandum, plerosque Orientalium menses cum Lunares sint, & secundum Neomenias dies suos ordinent, diebus mensium Copti-
corum, utpote solarium & fixorum, non vsquequaq; respondere, sed sedes suas mutare; neque Solares Orientalium dies, diebus Ægyptijs semper respondent, sed diuersas in eodem mense sedes habent. Tertia Tabula continet Nomenclaturam dierum Septimanæ, varijs Orientis populis vsitatam; quam ideo Menopinacio subiunximus, nè quicquam, quod Lector desiderare posset, omisisse videremur.



Tabula Mensium, dierumque Aegyptiacorum, ex qua dicto citius, quis dies mensium dictorum, cui diei mensium Iulianorum respondeat, indagari potest. Incipiunt autem Menses Aegyptiorum eo ordine, qui sequitur.

Dies Mens. Aegyptio- rum	Thoth incipit à	Paophi incipit à	Athor incipit à	Choiac incipit à	Tobi incipit à	Mechir incipit à
1	29 Aug.	28 Sept.	28 Oct.	27 Nov.	27 Dec.	26 Ian.
2	30	29	29	28	28	27
3	31	30	30	29	29	28
4	1 Sept.	1 Octo.	31	30	30	29
5	2	2	1 Nov.	1 Dec.	31	30
6	3	3	2	2	1 Ian.	31
7	4	4	3	3	2	1 Febr.
8	5	5	4	4	3	2
9	6	6	5	5	4	3
10	7	7	6	6	5	4
11	8	8	7	7	6	5
12	9	9	8	8	7	6
13	10	10	9	9	8	7
14	11	11	10	10	9	8
15	12	12	11	11	10	9
16	13	13	12	12	11	10
17	14	14	13	13	12	11
18	15	15	14	14	13	12
19	16	16	15	15	14	13
20	17	17	16	16	15	14
21	18	18	17	17	16	15
22	19	19	18	18	17	16
23	20	20	19	19	18	17
24	21	21	20	20	19	18
25	22	22	21	21	20	19
26	23	23	22	22	21	20
27	24	24	23	23	22	21
28	25	25	24	24	23	22
29	26	26	25	25	24	23
30	27	27	26	26	25	24

<i>Dies Mens. Ægyptio- rum.</i>	<i>Phamenoth incipit à</i>	<i>Pharmuthi incipit à</i>	<i>Pascons incipit à</i>	<i>Paoni incipit à</i>	<i>Epip incipit à</i>	<i>Mesori incipit à</i>
1	25 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij	25 Iunij	25 Iulij
2	26	28	27	27	26	26
3	27	29	28	28	27	27
4	28	30	29	29	28	28
5	1 Mart.	31	30	30	29	29
6	2	1 April.	1 Maij.	31	30	30
7	3	2	2	1 Iunij.	1 Iulij.	31
8	4	3	3	2	2	1 Aug.
9	5	4	4	3	3	2
10	6	5	5	4	4	3
11	7	6	6	5	5	4
12	8	7	7	6	6	5
13	9	8	8	7	7	6
14	10	9	9	8	8	7
15	11	10	10	9	9	8
16	12	11	11	10	10	9
17	13	12	12	11	11	10
18	14	13	13	12	12	11
19	15	14	14	13	13	12
20	16	15	15	14	14	13
21	17	16	16	15	15	14
22	18	17	17	16	16	15
23	19	18	18	17	17	16
24	20	19	19	18	18	17
25	21	20	20	19	19	18
26	22	21	21	20	20	19
27	23	22	22	21	21	20
28	24	23	23	22	22	21
29	25	24	24	23	23	22
30	26	25	25	24	24	23

ἐπεὶ τοιοῦτον

24

25

26

27

28

Vsus huius Tabulæ.

Si velis nôsse quisnam dies Iulianus cuinam Ægyptio alicuius mensis diei respondeat, quære diem Ægyptiorum in prima columna, deinde nomen mensis Ægyptij in fronte Tabulæ, & angulus communis dabit diem Iuliani mensis correspondentem: ita decimum sextum diem mensis Mechir, inuenies respondere decimo Februarij, vigesimum Meslari, decimotertio Augusti, & sic de cæteris.

Tabula denominationis Mensium populorum Orientalium, & correspondentiae uniuscuiusque ad menses Aegyptiorum.

	Coptitarum,	Hebraeorum,	Syrorum,	Gracorum,	Arabum,
Sept.	Ⲫⲱⲟⲩⲧ Thout	Ⲑⲗⲱⲗ Elul	Ⲑⲗⲱⲗ Illul	Βασίλειων	ⲙⲏⲁⲣⲁⲙ Muharam
Octob.	ⲡⲁⲟⲣⲓ Paopi	ⲧⲏⲑⲣⲓ Thifri	ⲧⲏⲑⲣⲓ Thifrin 1	Παυσελίων	ⲛⲁⲑⲣ Saphar
Nov.	ⲁⲑⲟⲣ Athor	ⲙⲁⲣⲑⲩⲩⲁⲛ Marchesuan	ⲧⲏⲑⲣⲓ Thifrin 2	Μαμμακεῖνων	ⲣⲓⲃⲓⲉⲥ ⲁⲟⲗ Rabi prior
Dec.	ⲭⲟⲓⲁⲕ Choiac	ⲕⲁⲩⲗⲉⲓ Casleu	ⲕⲁⲩⲗⲉⲓ Canun 1	Ποσειδών	ⲣⲓⲃⲓⲉⲥ ⲁⲗⲁⲁⲣ Rabi poster.
Ian.	ⲧⲱⲃⲓ Tobi	ⲧⲉⲃⲉⲑ Tebeth	ⲕⲁⲩⲗⲉⲓ Canun 2	Γαμηλιών	ⲓⲙⲁⲃⲓ ⲁⲟⲗ Giamadi
Febr.	ⲙⲉⲕⲏⲣ Mechir	ⲩⲥⲉⲩⲁⲧ Sceuat	ⲩⲥⲉⲩⲁⲧ Sceuet	Ἀνθισθεών	ⲓⲙⲁⲃⲓ ⲁⲗⲁⲁⲣ Giamadi 2
Mar.	ⲡⲏⲙⲉⲛⲟⲩ Phamenoth	ⲁⲃⲁⲣ Adar	ⲁⲃⲁⲣ Adar	Ἐλαφιβολιών	ⲣⲓⲓⲃⲓ Ragieb
April.	ⲡⲏⲣⲙⲱⲩⲧⲏ Pharmuthi	ⲛⲓⲑⲁⲛ Nisan	ⲛⲓⲑⲁⲛ Nisan	Μεσορχιών	ⲩⲥⲉⲃⲁⲛ Schaban
Mai.	ⲡⲁⲓⲟⲛⲕ Palcons	ⲓⲁⲣ Iiar	ⲓⲁⲣ Iior	Θαργηλιών	ⲣⲙⲩⲁⲧⲁⲛ Rhamadan
Iun.	ⲡⲁⲟⲛⲓ Paoni	ⲩⲩⲱⲁⲛ Siuau	ⲩⲩⲱⲁⲛ Hhaziran	Σκυρροφρεών	ⲩⲩⲱⲁⲛ Sceuel
Iulius	ⲉⲡⲓⲣ Erip	ⲧⲏⲙⲱⲩ Thamuz	ⲧⲏⲙⲱⲩ Thamuz	Ἐκατομβαιών	ⲩⲩⲱⲁⲛ Dulkaida
Aug.	ⲙⲉⲑⲟⲣⲓ Mefori	ⲁⲃ Ab	ⲁⲃ Ab	Μετρηφτωνών	ⲩⲩⲱⲁⲛ Dalhagieh

Tabula denominationis dierum Septimanae.

Latini	Hebraei	Arabes	Græci	Coptæ
Feria I. seu Dominica seu dies ☉	ⲓⲟⲙ ⲕⲱⲩⲩⲁⲛ	ⲓⲟⲙ ⲁⲗⲁⲁⲥ	ⲏⲙⲓⲉⲁ Κυριακή	ⲡⲧⲣⲓⲁⲕⲏ
Feria II. seu dies ☿	ⲓⲟⲙ ⲩⲩⲱⲁⲛ	ⲓⲟⲙ ⲁⲗⲁⲁⲛⲓⲛ	ⲁⲗⲁⲁⲛⲓⲛ	ⲡⲩ
Feria III. seu dies ♂	ⲓⲟⲙ ⲩⲩⲱⲁⲛ	ⲓⲟⲙ ⲁⲗⲁⲁⲛⲓⲛ	ⲧⲉⲓⲧⲏ	ⲡⲓ

Feria IV. feu dies ♄	יום דב'י	يوم الاربعاء	Τετάρτη	πᾶ
Feria V. feu dies ♅	יום חמשי	يوم الخميس	Πέμπτη	πῆ
Feria VI. feu dies ♆	יום ששי	يوم الجمعة	Παρασκευή	ἡπαρασκευή
Feria VII. feu dies ♁	יום שבעי	يوم السبت	Σάββατον	παραβάτων

Apud diuerfas Nationes .

Latini	Persæ.	Aliter Persæ.	Turca.
Dies Dominica	روز ياحه Ruz iacheh	دوشنبه Iachschanbe	بازر قوه Pazar Kue
Lunæ	روز دويامى Ruz duiemi	دوشنبه Duschsanbe	بازر رتسى Pazar ertsi
Martis	روز سيومى Ruz siumi	سه شنبه Sehschanbe	سالى Sali
Mercurij	روز تهارنى Ruz tzeharni	چهارشنبه Gieherschsanbe	چهارشنبه Gehar schanbe
Iouis	روز پنجمين Ruz phengemin	پنجشنبه Pengschanbe	پنجشنبه Peng schanbe
Veneris	روز ششمين Ruz scheschmin	آدینه Adine	جمعه Giamah
Sabbati	روز هفتمين Ruz haphtemin	شنبه Schanbe	جمعه ارکسى Giumah ertsi

CLASSIS VIII. MECHANICA SIVE ARCHITECTONICA.

Inuestigat prodigiosarum Aegyptijs vsitatarum machinarum constructionem.



ILLVSTRISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO

G E O R G I O L I P P A Y

Archiepiscopo Strigonienfi, Sac. Cæs. Regiæque Maiest.
Consiliario intimo, Hungariæ Primati, &
Magno Regni Cancellario.



ARCANIOREM illam Aegyptiorum πολυτεχνίαν, quam posteri Mechanicam dixerunt, hoc loco traditurus, cuius tam nobile, iucundum, Principumq. curiositate dignissimum argumentum inscriberem, præter Te, sacratissime Præsul, inueni neminem. Tu enim præter cætera disciplinarum subsidia, quibus instructus es, huius mirificæ quoque ac penè diuinæ artis notitiâ tantum Tibi nominis ac famæ peperisti, ut omnium opinione πολυμήχανος καὶ πολυτεχνῆς, uti quondam de Archimede memorabat Polybius, iure dici & haberi merearis. Testantur id satis superq. delictiosi illi viridiariorum Tuorum recessus, tantâ, ut audio, hydraulicarum varietate machinarum instructi, quantâ paucis in locis similes se vidisse testantur spectatores. Merito itaque hoc præsens disceptationis Thema Tuo debebatur nomini; non quod Tuæ famæ, quâ Mundo inclarescis, scriptis meis quidpiam ornamenti adicere me posse sperarem, sed ut studiorum meorum conatus nomini Tuo inscripti, hoc pacto & plus obtinerent authoritatis, & Tu nonnullum meæ in Te obseruantiae indicium haberes. Obsequium, fateor, tenue, illud & rude; sed vel ex hoc capite in pretio apud Celsitudinem Tuam futurum, quod id non tam meâ, quàm imperiosâ Magni Cæsaris voluntate, præstitum atque exhibitum sit. Vale Præsul dignissime, studiisq. meis faue.



CLASSIS VIII.

Mechanica Aegyptiorum.

P R A E F A T I O.



Mechanica
Ægyptiorum
qua ratione
tractetur hic.

Divisio tra-
ctatus de
Mechanica
Ægyptiorum.

RECTO ordinis filo ducti ex Astrologia Ægyptiorum, id est, ex Cælo, in terrestres eorundem habitationes descendimus, ut quàm prodigiosos nullo non tempore partus ingeniosa Ægyptiorum industria produxerit, ex huius tractatus admirandis elucesceret. Quod dum facimus, nemo nos putet hoc loco Mechanicam Mathematicis suffultam demonstrationibus daturus, foret enim hoc prorsus extra scopum; sed historicis relationibus innixi, eam damus, quæ stupenda Ægyptiorum ingenia, inuentionesque prodigiosas ob oculos ponat curiosi Lectoris; atque adeo rationes hieroglyphicas in ijs elucescentes exponemus; reliqua quæ Mathematicas concernunt rationes, magno Operi, quam Mechanicam vniuersalem appellamus, reservaturi. Inscriptimus autem hanc Classem, Mechanicam Ægyptiorum, diuiditurque in tres potissimum species ijs vsitatas, quarum prima erat Architectonica; secunda Organica, quæ varia instrumentorum in ædium, columnarum, statuarumque erectione adhiberi solitorum genera considerat; Tertia *Θαυματοποιική*, & consistebat in abditarum quarundam ex penitissimis naturæ fontibus extractarum machinarum fabrica: quas quidem tanto ingenio & subtilitate adornabant, ut non hominum, sed Demonum opera, & prorsus *τὰ δαίμονα*, vniuersa crediderit posteritas. Et tamen non diffitear Demonum operam subinde ijs implicatam fuisse, huiusmodi tamen opera haudquaquam humanæ potentia limites excessisse, sed in intimis naturæ penetralibus sua principia fundata habuisse, hoc loco mearum partium, hoc est, Oedipi erit, varijs modis & rationibus demonstrare. Negotium itaque cum bono Deo auspiciemur.

P R A E L V S I O I.

De Mensuris Ægyptiacis.



VONIAM itaque hoc tractatu passim Ægyptiacarum, mensurarum ponderumque mentio fiet, nè Lector curiosus mensurarum, alijs Nationibus vsitatarum cum Ægyptiacis confusione implicetur, prius de singulis hoc loco præludere visum fuit, ut sic de adducendarum rerum auctoritatibus, quibus eas peruetusti Scriptores passim describunt, securius iudicium formare possit.

Certè inter cætera, in quibus decernendis indefessa huc vsque Philologorum defudat industria, non minimum locum occupat ea, quæ de ponderibus & mensuris est materia, sanè uti abstrusa, ita difficilis, & à ne-
mine

Ο' ρ' θ' δ' ω-
εον
quid.

†ερ-
τω
quid.
δοχμή
quid.

ο' ρ' θ' δ' ω-
εον
quid.

Cubitus a-
pud Ægy-
ptios varius.

Abulfeda

Cubitus ma-
ximus.

Rabbini

Cubitus le-
galis.

Rassi.
Cubitus mi-
nor æqualis
legali 24 di-
gitorum.

Ποῖα δὲ ὑπὸ τῆς μεγάλης δακτύλου πρὸς τὴν τῆς δακτύλου ἀκρὸν, δακτύλου δέκα. *Internallum inter pollicem & summam indicis partem, efficit decem digitos.* At lichade longior est, nimirum vno digito, ὁ ρ' θ' δ' ω εον, quod rectum palmum interpretor, videlicet inter primam palmæ partem, quam κάρπον vocant, & supremam medij digiti. Ita Pollux & Hesychius.

Palmum autem Aegyptij †ερ-τω & شبر Schabar Arabes vocant, ac quatuor digitis constat, Græcisque δοχμή dicitur. Ita Pollux: δοχμή δὲ συ. κληομένη οἱ τέσσαρες δακτύλοι, *dogme verò sunt quatuor digiti conclusi.* transuersa enim manu metimur. Hac mensura utitur Aristophanes in Equitibus. Allantopola verò de Corio loquens carpit Cleonem καὶ πρὶν ἡμέραν φορῆσαι, μείζον ἢ δύοσιν δοχμῶν, *Antequam dies abiret, maius bino palmo erat.* δοχμή verò, δακτύλοδοχμή, παλαιή, καὶ δ' ω εον, idem significant, & vnaquæque τετραδακτύλῳ, ab Hesychio describitur.

ο' ρ' θ' δ' ω εον & mensura, quam Arabes الباع القاما vocant, eadem est cum vlna, estque extensio vtriusque brachij in longum, cui altitudo hominis æquatur; nos ex Copto interpretamur eam cubitum maiorem. Quod vt intelligas, notandum est, apud Aegyptios varium fuisse cubitum. Nam aliuserat 24 digitorum, alius 32. quidam arundinem, seu calamum, aut perticam; alius staturam hominis adæquabat, ita Abulfeda Arabs in Prolegomenis Cosmographiæ suæ; verba eius sunt.

واعلموا ان بين القدم المصرو والمحدثين ايضا اختلافًا في الاصطلاح على الذراع والليل والغرسخ واما الاصبع فليس بينهم فيها اختلاف لانهم اجمعوا واتفقوا ان كل اصبع ست سمعيرات معتلات مضموم بطون بعضها الى بعض اما الذراع والليل بينهم فيه حقيقة لانه عند القدم اثنان وثلاثون اصبعًا وعند المحدثين اربع وعشرين اصبعًا وذراع القدم اطول من ذراع المحدثين ثمان اصبعًا وهو سر الكهنة.

Id est, *Sciatis igitur, quòd inter veteres & recentiores de cubito, milliari, & parasanga, multum controuertitur. Et de digito quidem conueniunt in hoc, quòd omnis digitus sit mensura spacij, quod sex equalia grana hordei secundum latitudinem iuxta se posita explent. In cubito verò discordant aliquantulum. Est enim antiquis cubitus vnus 32. digitorum, recentioribus verò 24; ita vt veterum cubitus, cubitum recentiorum superet 8 digitis.* Cubitum autem maximum calamo seu perticæ, vt & staturæ hominis, æqualem, infra probabitur. Porro digitum 6. granis hordei constare, Rabbini quoque affirmant hisce verbis:

וְיֵשׁ לְאַמָּה ו' טַפְחִים וְטַפַּח אֶחָד ד' אַצְבָּעוֹת בְּגִדָּל
וְלְאַצְבָּע ו' גִּרְגְּרֵי שְׁעוּרָה וְזֶה אַמָּה שֶׁל מֶשֶׁחַ אִמָּה הַתּוֹרָה
וְהַנְּבִיאִין:

Habet autem omnis cubitus sex palmos, & palmus quatuor digitos in pollice, & digitus sex grana hordei; & hic est verus cubitus legalis, & edificiij, scilicet quo lex in edificiorum & structurarum descriptione utitur. Quæ & Rassi hoc loco affirmat: וְאַצְבָּע ו' גִּרְגְּרֵי שְׁעוּרָה, habet digitus sex grana hordei. quæ consonant Syriaco; Digitus s. x granorum hordei mensura est. Ex his patet, cubitum minorem, videlicet 24 digitorum, æqualem esse cubito Mosai-

co seu legali. Est autem cubitus longitudo tanta, quanta est à brachij flexura, seu prominentia exteriori usque ad medij digiti summitatem; siue quod idem est, à medio pectore ad cubitum ipsum seu flexuram brachij; quod spacium priore, teste Polluce, prorsus æquale est: *Ἀπὸ δὲ τοῦ ὠλερῶνος πρὸς τὸ μέσον δακτύλου ἀκρὸν τὸ ὀξέσημα πῆγῃ ἔχει τὸν πόδα, καὶ μέσον, καὶ ὀξέσημα ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς σπινθῆς πρὸς τὸ ὠλερῶνον πρὸς τὸ πρῶτον ἴσον.* Id est, *A flexu cubiti, usque ad medij digiti summitatem, intervallum cubiti pedem continet ἓξ medium, cui intervallum à medio pectore ad flexuram cubiti æquale est.* Continet autem, ut dixi, huiusmodi cubitus sex palmos, & palmus quatuor digitos in pollice, & consequenter viginti quatuor digitorum est cubitus vnus, qualis est, quem iam explicauimus, Ægyptiorum vulgaris, & legalis Hebræorum. Ex quibus patet cubitum huiusmodi quater sumptum perfectè explere hominis longitudinem (quæ sumitur ab extensione brachiorum) & altitudinem siue staturam eiusdem. His igitur præmissis; nunc ad reliqua.

πικρυ ἡ τεπιτηκρυ & vel etiam *πικρυ ἡ τεπιχιγκρυ* in Scala calamum menorium interpretatus sum; & diligentiori scrutinio huic voci incumbens, deprehendi tandem illam significare calamum Ibidis seu Ciconiæ Ægyptiæ, ita ut hæc vox ex *πικρυ* & *πιτηκρυ*, quorum illa crus, tibiam, calamum, arundinem, hæc Ibin & Ciconiam significat, composita intelligatur; quasi diceret, passum seu vlnam Ibidis; quod ab Ibidis incessu primùm sit inuentus & obseruatus. Nam ut rectè Clemens Alex. *Ἀριθμὸν γὰρ ὁρίσας καὶ μέγεθος μάλα τῆς ζώων ἡ ἰβίς ἀρχαῖον παρεχόμενον αἰγυπτίως.* Numerum videlicet inuentionis & mensuræ maxime ex animantibus videri præbuisse Ægyptijs Ibidem. Solebant enim veteres Ægyptij vsurpare, ut plurimum, mensuras ex animantium incessibus constitutas; quæ cum idem semper ex naturæ necessitate agerent, assumptæ quoque mensuræ certiori solidiorique stabiliebantur fundamento. Qualis autem hic passus Ibidis fuerit, iam restat inquirendum. Certè altitudinem hominis adæquasse reperio: simulque fuisse mensuram trianguli Ibiaci. ita Abenephi de sacro Ægyptiorum cultu: verba eius sunt sequentia:

وباع المصريون هو طول الانسان فاسم باع كبير الكري ومساحة الثلاث الكري وهو سر الكهنة

Baa mensura Ægyptiaca tanta, quanta hominis perfecti altitudo; & hanc vocabant passum magnum Gruis, & mensuram trianguli Ibiaci; & hoc erat arcannum Sacerdotum. Quid triangulum Ibiacum sit, alibi diximus: quis autem, aut quantus passus Ibiacus fuerit, in eo inueniendo, quantum æstuauerim, dici vix potest; secretum tamen, Deo dante, erui, ut ostendo. Cum enim altitudo hominis è quatuor cubitis communibus Ægyptiorum constet, vnus quoque cubitus sex palmis, & palmus quatuor digitis; debet necessariò vnus cubitus communis constare viginti quatuor digitis, & consequenter *ὀξήκοντ* seu *Baa* (quam suprà, uti & in Scala nostra, mensuram spacium vtriusque brachij in longum perfectè explentem interpretati sumus) 96 digitis constabit. At totidem digitorum cubitum mysticum seu sacrum Ægyptiorum, quem passum Ibidis vocant,

Abenophi.
Abulfeda.

Ibiacum tri-
angulum.

inuenio hâc ratione. Cùm Ibidis crus seu tibia, Abenephi & Abulfeda teste, æqualis sit cubito maiori Ægyptiorum, videlicet 32 digitorum; Ibis quoque ambulando ἰσὼπλάθειν, Plutarcho teste, conficiat; erit Ibiacum trigonum 96 digitorum, ἰσοδείμετον tribus cubitis ἑκανόντε-δύαδακτύλοις, id est, 32 digitorum, & altitudini humanæ è quatuor cubitis constantis staturæ. Atque hoc est mysterium illud Sacerdotum de quo loquitur Abenephi, quod & nomen Coptum **ⲟⲩⲩⲛⲟⲩ** confirmat: idque dupliciter scribere solebant, primò ita: **ⲟⲩⲩⲛⲟⲩ** & cubitus, videlicet 32 digitorum; deinde hâc ratione: **ⲟⲩⲩⲛⲟⲩ** & quo cubitum maximum notant, quem & **ⲡⲓⲕⲁⲩⲱⲛⲓⲧⲉⲡⲓⲩⲛⲱⲛⲓ** & id est, passum Ibidis tricubitalem, siue calamus, aut arundinem, seu crus Ibidis triplicatum, Arabice **القصبه الكري** Scala vocat, qui passus longitudini humanæ exactè respondent; quem & passum **ἐξάποδον** non immeritò appellare possumus, totidem enim pedum hominis proportionati staturam assignant Geometræ. My-
steria autem, quæ sub hoc passu recondita habebant, & quomodo sub hac mensura Mercurium repræsentabant, alibi iam dictum est.

ΣΙΔΩΝ
Stadium va-
rium apud
Ægyptios.

ΠΙΣΤΑΣΙΣ : idem quod *stadium* sonat, Arabicè **الغاية** ; eratq; apud
 Ægyptios varium ; quidam id faciebant 65 cannarum seu perticarum,
 alij 85 ; nec defunt qui id definiant spacio 400 cubitorum . ita Author
 Scalæ :

الغوة خمسة وستين قصبة وقد وجد في نسخة غنيمة مرة ان الغلوة خمسة وثمانين
قصبة فيقال ايضا ان الغلوة اربع مائة نراء _____ ا

Id est, Stadium est 65 calamorum, & inuentum quoque in antiquo exemplari, Stadium esse 85 calamorum seu perticarum; dicitur etiam, quod stadium sit 400 cubitorum seu brachiorum, & dicitur iactus sagittæ. Atque hæc vltima men-

Snider.

Herodotus.

Suidas.

Рисагчи.

fura respondet exactè stadio Græcorum, cum Suidas σάδιον ἔχειν πόδας χ', stadium octingentos pedes habere dicat, & Herodoto in hoc subscribat, pes autem 16 digitorum sit, siue quatuor palmorum, iuxta verba citati Herodoti in Euterpe: Ἐξάποδ' ἔστι τ' ὀργάνῃς μεξερμόνης, καὶ τετραπύχ' ἔστι ποδῶν μὲν τετραπλάσιον ὄντων, τὸ δὲ πῆχ' ἑξαπλάσιον. *Vt passum sex pedibus metiamur, & quatuor cubitis; pedes vero sunt quatuor palmorum, cubitus autem sex palmorum.* quæ Suidas affirmat ὁ πῆς ἔχει δακτύλους 15'. Pes autem habet digitos 16. Et hoc eodem vitur Solon in legibus, ut est apud Plutarchum. Cum igitur stadium Aegyptiacum dicatur habere 400 cubitos, cubitus autem maior Aegyptiacus sit, ut suprâ probatum est, 32 digitorum, id est, duorum pedum, quorum vnus 16 digitis æquiualeat; ergo 400 cubiti æquiualebunt 800 pedibus, nimirum stadio, ut cuilibet eos resoluenti patebit: erit igitur stadium Aegyptiacum æquale stadio Græcorum, quod ostendere oportebat. Si autem accipiamus calamum pro passu Ibis, quem 96 digitorum determinauimus; erit stadium, scilicet 85 calamorum, spacium 340 cubitorum minorum, siue quod idem est, 510 pedum. Vnde triplex apud Aegyptios stadium fuisse colligimus; Maius, Mediocre, Minimum. Maius 400 cubitorum; Mediocre 340; Minus 260 cubitorum. prius tamen proprium Aegyptiacum est.

μυλλιον & milliare, Arabicè المِيل : constat autem vnum milliare septem iadijs, vna verò parasanga tribus milliaribus. ita Auctor Scalæ.

المِيل وهو سبع غلوات وكل ثلاثة أميل فرستها والفرسخ الف وأربع مائة ذراعاً وتكون خطاً ثلاثة آلاف خطوة

μυλλιον
λιδον
Milliare.

Milliare autem continet septem stadia, & tria singula millaria constituunt vnam parasangam, & parasanga 1400 cubitos seu brachia, suntq; spaciū 3000 passuum. Cui in omnibus consonat Abulfeda, qui milliare Ægyptiacum ita definit.

وأما المِيل فهو عند القدماء ثلاثة آلاف ذراع غير المختلئين أربع آلاف ذراع والخلاف بينهم فيه إنما هو لفظي وإن مقدار المِيل عند جميع شي واحد وإن اختلفت أعداد الأذرع لأنه على التفسير بين المِيل ست وتسعون ألف أصبع وإذا قسمتها اثنين وثلاثين اثنين وثلاثين كان المتحمل ثلاثة آلاف ذراع وإذا قسمتها أربع وعشرين أربع وعشرين كانت أربعة آلاف ذراع وأما الفرسنج فهو عند القدماء وعند المحدثين ثلاثة أميال لمكان جي الخلاف لغظاً في الفرسنج إذا جعل الأذرع رجب ذراع القدماء فيكون الفرسنج تسعة آلاف ذراع وعلى ذراع المحدثين اثنا عشر ألف ذراع وهو على التفسيرين ثلاثمائة ألف أصبع تنقص اثنا عشر ألف أصبع وإذا علمت أن الفرسنج عند القدماء تسعة آلاف ذراع والمِيل ثلاثة آلاف ذراع وعند المحدثين الفرسنج اثنا عشر ألف ذراع وأعلم أن المتل على التفسيرين ثلث فرسخ وكل فرسخ ثلاثة أميال

Id est: Milliare quidem apud Antiquos 3000 brachiorum, seu cubitorum est, & apud Neotericos 4000: differentia sola in hoc consistit, quod etsi denominatio miliaris eadem sit apud omnes, numerus tamen cubitorum variet: iuxta Interpretes enim vnum milliare est 96000 digitorum; quæ si partiatis per 32, erit quotus 3000 cubitorum; & si diuiseris eundem numerum per 24, proueniet quotus 4000 cubitorum (vnum milliare). Parasanga verò apud Antiquos & apud Neotericos est trium milliariorum; sola differentia est in varia denominatione cubiti: si enim sumpseris cubitum pro cubito antiquorum, erit vna parasanga 9000 cubitorum; & iuxta cubitum recentiorum 12000 cubitorum, quæ sunt iuxta Interpretes 300000 digitorum minus 12000 digitis. Scias autem, quod parasanga apud Antiquos 9000 cubitorum, & milliare 3000 cubit. apud Neotericos verò parasanga 12000 cubitorum; & scias quod milliare apud Neotericos 3 parasang. & parasanga 3 milliar. Verum qui hæc exactius cum superioribus contulerit, insignem sanè concordiam rerum inter se inueniet. Sed his relictis ad mensuras aridorum & liquidorum nos conferamus.

PRAELVSIO II.

De mensuris aridorum, & liquidorum, Ægypto vsitatis.

IN mensuris aridorum, liquidorumque Ægyptios à Græcis aliquantum discrepare inuenio; cuius rei causam vt indagemus, nihil restat, nisi vt vnum cum altero exactè conferamus. Corum igitur vocant Ægyptij

المِصْر المِكْر القَمَح أربعة أميال

μικρον
πορον
Corus.

Id

Id est; Saa Corus est, seu vas farinæ quatuor modiorum. Hebræi verò eam describunt:

כור תהרה מעשר אפות והם שלישים כור :

Corus mensura aridorum continet decem Ephi, & sunt triginta Sata. Verùm antequam ulterius progrediamur, quid Ephi, quid Satum, prius explicandum est: cum enim corus inter mensuras non aridorum duntaxat, sed & liquidorum, omnium maxima sit, erunt reliquæ omnes tanquam partes ad totum accipiendæ.

Quam igitur appellant Aegyptij **ⲉⲩⲱⲙⲏ** & vel sine articulo **ⲉⲩⲱⲙ** & Arabes **الوجبة** *Aluabeh*, hanc corruptè **ⲉⲩⲱⲙ** vocat Hesychius; quam & his verbis describit: **Μέτρον τὸ τετραχαινοικόν Αἰγυπτίων**, id est, Oephin seu **ⲉⲩⲱⲙⲏ** & mensura quædam Aegyptiaca est, quatuor chœnices continens. Chœnix autem duobus sextarijs Romanis æquivalet, ponderis in vino vel aqua vnciarum Romanarum 40; itaque Ephi seu **ⲉⲩⲱⲙⲏ** mensura contineret octo sextarios. Ephi autem Hebraicum est decima pars cori, estq; æqualis Batho; in hoc solummodò discrepantes, quòd Ephi aridorum, Bathus verò liquidorum mensura sit. Continet autem Ephi tria Sata. ita Ialkut:

Author Ial-
kutz.

אפה ג' סאים וסאה ו' קבים וקב ו' לוגין ולוג ו' ביצים :

Corus Ægy-
ptiacus differt
ab Hebræico.

Continet autem Ephi tria Sata, Satum sex Cabos, & Cabus sex Log, & Log sex oua. Ex quibus apparet, differentes esse mensuras Cori Aegyptiaci & Hebræi: Corus enim Aegyptiorum vas est quatuor farinæ modios continens; Corus autem Hebræorum continet modios 47. nisi forsitan modium pro septem Satis accipiant, de quo infra. Cum igitur corus à coro differat, Ephi consequenter ab **ⲉⲩⲱⲙⲏ** Aegyptio differre quis non videt? sed & Bathus Aegyptiacus differt ab Ephi Aegyptiaco, quas mensuras nos easdem esse diximus apud Hebræos; Aegyptij Bathum vocant **ⲛⲓⲃⲁⲩⲱⲥ** **ⲛⲓⲃⲁⲩⲱⲥ** & id est, *Bathos olei*, **ⲛⲓⲃⲁ** enim oleum in lingua Copta significat; quæ explicat Author Scalæ his verbis: **القفيز الزيت ستين قست** id est, *vas olei 60 Kost*. Quid verò **قست** Kost sit, Serapion Arabs his verbis explicat:

ⲛⲓⲃⲁⲩⲱⲥ

ⲛⲓⲃⲁ

Bathus Ægy-
ptius.

Kost quid sit,
Serapion
Arabs.

قست عند الر وميون هي رطل مع اثنين الثلاثين

Aben Sina

Id est, *Kost* apud Romanos est libra cum duobus tertijs, id est 20 vnciarum, cui subscribit iisdem penè verbis Aben Sina. Qui verò apud Latinos Kist & Aklat distinguunt, distinguunt singulare à plurali; cum Kist & Aklat eadem mensura sit, numero tantum distincta. Quæ ideo appono, ne Lector ignarus linguæ in huiusmodi incurrens impingat. Kostus igitur vnus cum secundum Arabes æquivalet 20 vncijs Romanis, erunt 60 Kosti i 200 vnciarum, qui exactè 100 libras explent. atque tantus est Bathus Aegyptiacus iuxta interpretationem nostri Authoris, dum dicit:

قفيز الزيت ستين قست & **ⲛⲓⲃⲁⲩⲱⲥ**

Bathus siue *Kaphiz* vas olei 60 Kost.

Dixi-

Diximus in Supplemento, Corum & Ghomer eandem mensuram esse; sed inueni, apud Ægyptios & hanc quoque differentem esse à Coro; nam $\pi\kappa\omicron\rho\omicron\varsigma\iota\varsigma\omicron\chi\omicron$ Saam, siue vas farinæ 4 modiorum significat; $\pi\kappa\omicron\epsilon\epsilon\rho$ verò Ægyptiorum duplex est, maior & minor; maior, qui & $\pi\iota\epsilon\gamma$ $\pi\iota\kappa\omicron\epsilon\epsilon\rho$ vocatur, id est, *modius maior*; continet alios triginta modios. ita Author Scalæ $\text{المدر الكبير ثلاثين مدر}$ *Modius maior 30 modiorum*; & modius minor $\pi\kappa\omicron\epsilon\epsilon\rho$ qundecim modiorum. ita in Scalæ: $\text{المدر الاصغر خمسة عشر مدر}$ *Modius minor 15 aliorum modiorum capax*. Ex quibus colligo $\kappa\omicron\epsilon\epsilon\rho$ & $\pi\kappa\omicron\epsilon\epsilon\rho$ seu modium maiorem hoc loco accipi pro Coro Hebræorum, & modios, quibus constat, pro Satis. Hâc ratione ghomor Ægyptiorum reducemus ad Corum Hebraicum; quem 10 Ephes, & 30 Satis constare probauimus. Accipitur igitur hic modius pro modio vno Hebraico, & Italico cum dimidio, qui conficit vnum Satum: ergo Corus Hebræorum, modius seu Komor maior Ægyptiorum pro eadem mensura accipiuntur. Minor autem modius seu Komor constat 15 modijs, subduplus videlicet ad maiorem. Ex his igitur præmissis, facile reliquas Ægyptiorum mensuras determinabimus.

$\pi\chi\alpha\pi\iota\chi\iota$ est modius Sææ continens 22 Kost. ita Author Scalæ: $\text{المدر الصاع قسع اثنين وعشرين قسط وهذا الاسم في الابرغ المسيس وذكر للوهري ان المدر مكياي وهو رطل عند اهل الحجاز ورطلان عند اهل العراق الصاع اربعة امداد}$ Hoc est: *Modius continet 22 Kost, hoc nomen inuenitur in Apocalypsi, meminitque eius Alhuari, ait q̃: Modium hunc mensuram esse, quæ apud Hahazæos Arabes libram, & apud Arakæos duas libras valet: Saa verò quatuor modios continet.*

Explicemus iam verba Authoris. Dicit igitur primò, modium seu mensuram Sææ continere 22 Kost. cum igitur superius ex Arabe Serapione ostenderimus, vnum Kost constare 20 vneijs vnius libræ in 12 vncias diuisæ; constabit igitur modius Sææ 36 libras cum 8 duodecimis. Modius autem hic, vt rectè dicit Alhuari, diuersus est apud diuersas gentes, vt proinde non exiguum confusionem pariat huiusmodi mensurarum æquiuocatio non aduertentibus ad singulas vocum circumstantias. Addit in fine, vnam Saam constare quatuor modijs talibus, videlicet qualium vnus constat 36 libr. cum 8 duodecimis, ita vt vna Saa constet 165 libris & 8 duodecimis. Vnde pater, $\pi\kappa\omicron\rho\omicron\varsigma\iota\varsigma\omicron\chi\omicron$ id est, Corum Ægyptium æquiualeere Sææ: Saa enim est corus farinæ quatuor modiorum talium, qualium vnum diximus tenere 36 libras & 8 duodecimis. Patet etiam mensuram Ægyptiorum $\pi\chi\alpha\pi\iota\chi\iota$ esse quartam partem $\pi\kappa\omicron\rho\omicron\varsigma\iota\varsigma\omicron\chi\omicron$. Colliges denique Lecythum, Cantarum, siue lagunculam Eliæ, quem Coptitæ vocant $\pi\kappa\alpha\pi\varsigma\alpha\kappa\eta\varsigma\iota\tau\epsilon\eta\lambda\iota\alpha\varsigma$ valere quatuor Kost. ita Interpres: $\text{قسط ايليماص اربعة قسط}$ quæ sunt libræ 6 & 8 duodecimæ; hydria autem, quam Coptitæ appellant $\pi\chi\epsilon\epsilon\rho\iota\varsigma$ & continet 19 Kost. ita Author noster: $\text{وجره قسع عشر اقساط}$ & *hydria continet decem modios; id est,*

$\pi\kappa\omicron\epsilon\epsilon\rho$
Ghomer Æ.
gyptiacus.

$\pi\chi\alpha\pi\iota\chi\iota$
Modius Sææ.

Saa.

Lecythus

Hydria.

Vter.

16 libras, cum duabus tertijs. Vter autem vini, quem Coptitæ vocant **πινεζβηλ κηρη** & Arabes ita describunt:

الزق الكبير وهو مائة وخمسين اقساط

Alabastrum,

Vter vinimior est 150 Kost, id est, 250 libras pendet. **παραδαστρον** denique, siue Alabastrum vnguenti, 9 Kost, & totidem libris constat, id est, 24 libris, siue 24 sextarijs Romanis. **πινεζβηλ κηρη** tres hydryæ, siue metretæ Canæ Galilææ, quarum vnaquæque continet 72 Kost, ita Author Scalæ:

الثلاث اجاجين التي ابدلها السيد خمرا تسع كل واحدة اثنين وسبعين قسما ويقال ان الصاع ثلاثين مدا والمد ثلاثة وثمانون

Hydryæ tres
Canæ Galilææ.

Tres hydryæ siue metretæ, in quibus Dominus aquam in vinum conuertit, continet vnaquæque earum 72 Kost, & dicitur, quod Saa 30 modios, & modius 3 Ephî contineat. Hydria igitur Canæ 120 librarum, & Saa 30 modiorum, & modius 3 Ephî, hoc loco æquiualeat vni coro, seu ghomer Hebræorum continenti 30 Sata, sicuti Ephî 3 Sata, vti dictum est.

πυλον
Log.

πυλον Coptè idem sonare videtur, quod Hebræis **לוג** Log, etsi mensura differat; Log enim suprâ sex oua tenere ostendimus; **πυλον** autem, seu Congius hic continet 9 Kost, quæ sunt 1½ lib. cum duabus sextis. **πυλον** autem sacer, vt eum Coptitæ vocant, continet 6 Kost, quæ sunt libræ 10. Sed hæc fusiùs cum mensuris Græcorum, Hebræorum, & Romanorum conferre poterit Lector, nostrum tantum est, fideliter mensuras iuxta Aegyptiorum mentem interpretari.

De Artaba.

Artaba.

πυρταβ celeberrima Aegyptiorum mensura est, quam corruptè passim Ardabam, Arabes **الاردب** Alartob, Syri **أردوب** Ardubo vocant. Quælis autem hæc mensura, & quanta fuerit, inter Authores controuersum est. Suidas ait: **Ἀρτάβη μέτρον Μεδικόν, σίτε Ἀττικὸς μέδιμνος**. Artaba mensura Medæa, id est, Medorum, frumenti Atticus medimnus, Medimnus verò Atticus mensura est sex modiorum, teste Cornelio Nepote in Attici vita.

Suidas.

Cornelius
Nepos.

Quidam dicunt communem esse Persis & Ægyptijs mensuram. ita Aristophanis interpres in Acharnensibus de Artaba: **Περσικὸν δὲ καὶ Αἰγυπτίον τὸ ὄνομα. Περσίῳ αὐτὴν καὶ Ἀγυπτίῳ ὄνομα**. Persium autem & Ægyptium nomen. Nos dicimus Ardabam Ægyptiacè **πυρταβ** mensuram liquidorum esse quinque modios continentem. ita Græcus quidam Anonymus de ponderibus & mensuris apud Agricola - **Αἰγύπτια ἀρτάβη ἔχει μωδίας εἴς, ὃ δὲ μέδιμνος ὁ Αἰγυπτίος, καὶ ὁ Ἰταλικὸς ἔχει χοινίκας ἑξ**. Ægyptia Artaba capit modios quinque, modius Ægyptius & Italicus continent chœnicas octo. In eadem sententia reperio S. Hieronymum fuisse, cuius hæc sunt verba lib. 11. in Commentario in Isaiam. Et pro 30 modijs, quos nos pro coro posuimus, qui Hebraicè **סמי** dicitur, Septuaginta vertunt **ἀρτάβας ἑξ**, quæ mensura Ægyptia est, & facit modios triginta; si enim sex Artabæ capiunt modios triginta, vnaquæque capiet modios quinque.

S. Hieron.

Alij

Alij tamen contrà sentiunt. ita Fannius, qui eam minorem, ac diximus, facit.

*Est etiam in terris, quas aduena Nilus inundat,
Ardaba, cui superat modij pars tertia post tres,
Namq; decem modijs explebitur Ardaba duplex.*

Fannius.

Id est, Ardaba Ægyptia capit tres modios, & tertiam modij partem. à quo discordat Epiphanius, qui Artabam Ægyptiam esse vult 72 sextariorum, siue vnus Medimni Attici; eritque ita æqualis Artabæ Medææ; *Ἀρτάβη*, inquit, τὸ τοῦ μετρίου καὶ Αἰγυπτίῃς ἐκλήθη ὅτι δὲ ἐβδόμεκόν τε δύο ἔστιν. id est, *Artaba* hac mensurâ ab Ægyptijs vocata fuit 72 sextariorum. Eritque hâc ratione secundum Epiphanium, Artaba eadem ac Ephî mensura. Vt autem tantæ de Artaba opiniones dissoluantur, dico Artabam Ægyptiam triplicem fuisse. Prima, eaque maior, capiebat amplius quàm Medimnus Atticus, Chœnicas sex; & tantam quoque fuisse Persicam Artabam, quæ cum Ægyptiorum passim confunditur, Herodotus Auctor est: *Ἡ δὲ ἀρτάβη μετρίον ἐστὶ Περσικόν χωρεόν μὲν ἑξ Ἀλικὸν μέλιον χοιρίδι 5' Ἀλικόν*. id est, *Artaba*, mensura Persicâ capiens amplius quàm Medimnus Atticus, Chœnicas Atticas 6. Vbi insignis error Interpretum elucescit, pro 5, ἑξ, legentium, hoc est 3, decepti senario numero Græcorum 5, τὰ 3 notæ ternariæ simillimo; quem eruditos notare velim. Alteram Artabam Attici Medimni capacem diximus, Medis quoque vsitatam. Tertiam quinque modiorum esse, suprâ ostensum est. Verum iam hoc ipsum ex fontibus ostendamus. Ægyptij has tres Artabas vocant *ἄρταβη* & vt ex Scala patet. Prima *ἄρταβη* vocatur, id est, *Ertob maior*; Altera *ἡ μέση ἄρταβη*, id est, *Ertob media*; Tertia *ἡ μικρὰ ἄρταβη*, *Artaba communis* passim; quæ omnia Interpres pulchrè explicat:

Epiphanius.

Artaba Ægyptiaca triplex

Herodotus.

ولأردب كبير من وحدة وستة أمداد والأردب وسطه وهي من وحدة والأردب صغير
فهي خمسة أمداد

Artab maior vnum modium maiorem (quem suprâ Medimno æqualem diximus) sex insuper modios paruos (quos cum Chœnicis æquauimus) continet; & Ertob media modij vnus, id est, Medimni Attici, & Ertob minor quinque modiorum. Quæ omnia perfectè cum dictis congruunt; congruitque Hebraica descriptio Baal Aruch:

**אָרדב מדה קטנה ומציעא פי' השוכר את האומנים
ומדה גדולה נחונה בארץ מצרים עד היום:**

Baal Aruch.

Hoc est, *Ardab* mensura parua aquæ: media explicatur dimensum quotidianum operarum siue opificum: tertia significat mensuram magnam vsitatam in Ægypto in hunc vsq; diem. Ex quibus omnibus hucusque dictis patet, sex Artabas 70 Interpr. Coro Hebræorum æquales fuisse; id quod disertis verbis Eupolemus Græcus, idemque antiquissimus & magnæ authoritatis Scrip-
ptor apud Eusebium traditum reliquit, quem citato loco consule. Atque hæc de Artaba sufficiant.

70 Interpret.

Eusebius.

P R A E L V S I O III.

De Ponderibus Ægyptiorum.

Maximum ponderum Talentum cum sit, ab eo principium disceptationis nostræ ordimur.

πικινδύρ
Talentum.
Alsamenudi.

πικινδύρ Ægyptijs idem quod Talentum est, pendetque 120 libras. ita Alsamenudi in Scala :

الوزن في مائة وعشرين رطل

Suidas.

Aluazne est talentum, seu pondus 120 librarum. Talento vero Hebræorum quinque libris minus : est enim Kikar Hebraicum 125 librarum, secundum Hebræorum veram sententiam, cui subscribit Suidas, Το Τάλεντον ὡς τίσιν ἔχει λίβρας 96. Apud quosdam talentum habet centum viginti quinque libras.

πικινδύρ

πικινδύρ

Mina.

Dioscorides.

πικινδύρ idem quod Mina, continet viginti vncias. ita Alsamenudi :

المنو جميع عشرين اوقية وهي ثمانية وعشرين دينار

Mina vero continet viginti vncias, & sunt 28 denary. Atque hæc maior est Mina Ptolomaica & Italica duabus vncijs, estque propriè Mina Alexandrina; de quibus Dioscorides de ponder. est Μνᾶ ὡς τὸ πλὸν τῶν ἰατρῶν χρῆσας ἔχον ὁκίας εἴτε δραχμὰς 96. ἢ μνᾶ ἰταλικὰ ὡς ὁκίας 128. εἴτε δραχμὰς 96. ἢ μνᾶ ὁ ἀλφειὰς εἴχει ὁκίας 128. εἴτε δραχμὰς 96.

πικινδύρ

κλός

Siclus.

πικινδύρ

κλός

Drachma.

πικινδύρ Siclus Ægyptius, de quo ita Alsamenudi : روا درهم ربع اوقية Siclus Ægyptius pondus est, seu vas, quartam vnciæ partem, siue quatuor drachinas pendens.

πικινδύρ vero, quem Alsamenudi drachmam interpretatur, est octava vnciæ pars. Verba sequuntur :

الدراهم ثمان اوقية وفي نسخة ثلثي اوقية

Drachma octava pars vnciæ est ; & legitur in antiquo exemplari, quod due tertiae vnius vnciæ sint. Fuit autem Drachma, sicut ipsum nomen indicat, Græcorum proprium pondus, & signatum Numisma, quod cum rerum potirentur Græci, ad Romanos translatus, ab ipsis frequenter usurpatus est ; sicuti è contra Romanorum vnciæ pondus, & nomen ad Græcos & Arabes translatus est. Fuit autem, uti apud Romanos & Græcos, ita & Ægyptios, vnciæ octava pars. ita Fannius : Vncia fit drachmis bis quatuor. Suidas Ἐνα τὸν δραχμῶν ποιεῖται μνᾶ μία. Centum drachmæ vnā minam faciunt. Ex quo patet, libram siue assem Drachmis constare 96, quibus si addas quatuor, habebis Minam Atticam 100 drachmarum ; quibus consentiunt Dioscorides, Galenus, Columella, alijque, quos vide apud Villalpandum, Marianam, Agricolam, aliosque.

Fannius.

Suidas.

Dioscorides,
Galenus.
Columella,
Villalpandus,
Marianus,
Agricola.

πικινδύρ

πικινδύρ

Stater.

πικινδύρ seu Stater, mediam vnciam pendebat. ita Alsamenudi :

الاستاذير الذي وجد بطرس في قم السمكة وهي نصف اوقية وهو ثلث الدينار

بالدينار الصعي

Stater, quem inuenit Petrus in ore piscis, pendet dimidium vnciæ, & est tertia pars denarij minoris. Atque hæc ratione Siclus Hebraicus & Stater idem

pen-

pendebant, videlicet quatuor drachmas Atticas, seu vt vocant τετραδραχμων; quod & manifestum est ex verbis S. Matthæi, vbi sic habetur: *Accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magister vester non soluit didrachma.* Et post pauca subditur, præcepisse Petro Dominum, vt ad mare veniens hamum mitteret; *Et cum piscem, inquit, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies staterem; illum sumens da pro me, & te.* Quibus verbis duo manifestè testata habemus; alterum didrachma à singulis solui consueuisse; alterum Staterem binis didrachmis æqualem fuisse, vtpote qui & pro Christo & pro Petro soluendus esset. Cum ergo octo drachmæ constituant vnā vnciam, erit dimidium vnciæ Stater, siue τετραδραχμων idem quod Stater. Consonat igitur Author noster cum Hebræis & Græcis; quod monstrare volumus. Erit quoque **†**† Censuridem quod Stater; quia Author noster dicit **†**† esse mediam vnciam. الجزية نصف اوقية.

Siclus & Stater Hebraicus idem pendebant. S. Matthæus.

Censurid.

†† verò idem quod δισδραχμα; quæ sunt decem quadrantes: ربع اوقية est enim quarta vnciæ pars وهي عشرين فلساً.

Erit igitur **†**† Stater, Siclus Hebraicus τετραδραχμων **†**† Censurid, semiuncia Romana, iuxta Ægyptios eadem res, nominibus tantum distincta.

Stater, Siclus, Censuridem sunt.

CAP V T I.

De Architectonica Ægyptiorum.

Architectonica Ægyptiorum veterum maximè in prodigiosa illa Obeliscorum, Colossorum, Pyramidum, Fanorum, Sepulchrorum, Labyrinthorumque magnificentia elucescebat. Et si vera sunt, quæ Herodotus, Pausanias, Diodorus, Plinius, Arabumque historiæ de ijs omnem ferè humanæ fidei rationem excedentia oculati eorundem inspectores scribunt; non vereor asserere, tanta ea fuisse, vt siue eorundem excellentiam & perfectionem, siue difficultatem moliminum exequendorum spectes, omnibus posteris Architectis ad eandem perfectionem quandoque perueniendi spem ademisse videantur. Quòd si opus opifices probet, quales ipsos Architectos, & quàm diuino ingenio præditos asseremus? Certè summa in ijs singularisque partium symmetria & proportio, contignationumque commissio, vt summum Geometram & Arithmeticum, ita insolentium moliminum erectio summum Mechanicum & Staticum meritò exigebant. Sed vt cum ordine procedamus, à Pyramidibus primò exordiri visum est, deinde ordine reliquas fabricas prosequemur.

Ægyptij in Architectonica præstantes.

§. I.

Pyramides.

Pyramides
Memphiticæ
ex Herodoto.

Herodotus.

Diodorus.

Pyramis mi-
ræ magnitu-
dinis.

Quanta fuerit Pyramidum in Aegypto summâ ac profundissimâ Re-
gum munificentia erectarum magnificentia, splendor, decorque,
ex hoc inter cætera colligitur, quod vnanimi Scriptorum con-
sensu, vel tunc etiam, quando Romanorum fastus omnia Mundi loca con-
culcabat, inter Orbis miracula fuerint connumeratæ. Et tametsi varijs
Aegypti locis insolentes huiusmodi turrium moles conspiciebantur
fundatæ; Memphiticæ tamen inter cæteras potissimum admirationis
argumentum, ac veluti Mundi miraculum fuerunt. Herodotus, qui teste
Plinio, circa annum 300 ab Vrbe condita vixit, de vna illarum quas ipse
inspexit, hæc comprimis testatur in Euterpe: Τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρόνον γενέσθαι
ἑκατοῖ ἔτη παλαιότερη, ἢ ὅτι παντοῦ μέτωπον ἑκατὸν ὠκτώπλευρον, ἔκσης τετραγώνου, καὶ ὕψους
ἴσον. Λίθου δὲ ἔστι τὸ καὶ ἀρμενικὸν τὰ μάλιστα ἐδαῖς τῶν λίθων ἑνίκοντα ποσὼν ἐλάσεων.
ἡ ποσὶν δὲ ὡς αὐτῇ ἡ πυραμὶς αἰαβαθμῶς ἔσπονται μεταξέτερος καὶ αἰαβαθμῶς, οἱ δὲ βασιλεῖς
ὀνομάζουσι. *Verum in Pyramide hac annos 20 absumptos, cuius singulae frontes*
(quadrangula enim erat) sunt octo plethrorum seu iugerum, pari altitudine,
saxis dolatis, decentissimeque coagmentatis, quorum nullum minus 30 pedum;
fuit autem extructa hac Pyramis in speciem graduum, quas quidam scalas, qui-
dam arulas vocant. Diodorus 400 annis Herodoto posterior, & ipse ocu-
latus earundem inspector, hoc pacto illas describit: Octauus denique Rex
Chemmis (Herodoto Cheobus) Memphis annos regnavit 50, edificauitque
trium Pyramidum maximam, inter septem præclarissima opera numeratam. Ha-
versus Lybiam spectant, longè à Memphi stadiis 120, à Nilo autem 45. quæ ex
artificio, & operis magnitudine mirabilem stuporem intuentibus præberent. Ea-
rum maxima quatuor est laterum, quorum quodlibet ab inferiori parte iugera se-
ptem continet; altitudo amplius quàm sex iugera tollit; latitudo quodlibet, dedu-
ctâ paulatim vsque ad verticem altitudine, continet cubitos 65. Ex lapide duro dif-
ficilique ad tractandum, sed æternùm permanfuro structura omnis constat; Nam
fermè mille annis, ut aiunt quidam, ut alij tradunt, amplius tribus millibus &
quadringentis ad nos vsque ea moles integra permanfit. Ferunt eos lapides ex Ara-
bia longo admodum itinere aduectos. Aggeribus autem fabricata est, nondum eo
tempore inuentis machinis. Opus certè mirabile, præsertim in terra undique ar-
nosa, vbi nulla neque aggeris, neque cæsi lapidis sint vestigia; ut non ab homini-
bus, sed à Dijs tanta moles structa videatur. Conantur Ægyptij mira quædam
de his fabulari, ex sale & nitro eos factos esse aggeres, posteaque Nili incremento
liquefactos, absque hominum labore penitus defecisse. Verùm id procul abest à vero.
Nam & multitudine hominum agger constructus est, & multitudine deletus est.
Nam 360000 hominum, ut aiunt, ad id opus deputata sunt, quod 20 fermè an-
nis absoluerunt. Deinde describit secundam Pyramidem à Rege Chabreo
erectam structurâ priori similem, magnitudine imparem, utpote basis
lateribus singulis stadium tantùm comprehendentibus: pecuniam omnem
in opus prioris impensam; ut olera tantùm & herbas mille & sexcento-

rum

rum talentorum sumptus excessisse dicatur. Tertiam pyramidem Myzenus Rex erexit, sed morte præventus opus absolvere non potuit; adeoque magis Architectorum summum ingenium, quam otiosam pecuniæ ostensionem Regum admirari licet. Meminit & harum molium Strabo Diodoro ferè Synchronus lib. 17. *Quadragenta, inquit, stadijs ab Urbe montanum quoddam est supercilium, in quo stant pyramides multe. Earum tres memorabiles sunt; duæ inter septem Orbis miracula adnumerantur, singule altitudine stadij, figurâ quadratâ, altitudine habentes paulò maiorem quolibet latere, & mole se paululum excedentes. Et paulò post: Vtèrius in montis altitudine maiori tertia est, multò primis duabus minor, maiore tamen impensa structa. Nam ab ipsis ferè fundamentis vsque ad medium constat nigro ex lapide, ex quo mortaria faciunt, ab extremis Æthiopiæ montibus delato, qui cum & durus sit, & operatu difficilis, reddit opus sumptuosius Rhodopis meretricis siue Dorichæ sepultura. Plinius deinde singula exactius trutinans, hæc inter alia profert lib. 35. c. 12. Dicantur obiter & pyramides in eadem Aegypto, Regum pecuniæ otiosa & stulta ostentatio; quippe cum faciendi eas causa à plerisque traditur, nè pecuniam successibus, aut æmulis insidiantibus præberent, aut nè plebs esset otiosa. Multa circa hoc vanitas illorum hominum fuit, vestigiaq; complurium inchoatarum extant. Vna est in Arsinoite Nomos, duo in Memphite non procul labyrintho, de quo & ipso dicemus. Totidem ubi fuit Mærodis lacus, hoc est, fossa grandis. Sed Aegyptus inter mira & memoranda narrat harum cacumina extrema, quæ eminere dicuntur. Reliquæ tres, quæ Orbem terrarum famâ implere, sanè conspicue vndique adnauigantibus, sitæ sunt in parte Africæ, monte saxeo sterilique, inter Memphim oppidum, & quod appellari diximus Delta, à Nilo minùs quatuor millia passuum, à Memphi sex, vico apposito, quem Busirin vocant, à quo sunt assueti scandere illas. Et paulò post; Sed pyramis amplissima ex Arabicis lapidicinis constat; 360000 hominum annis viginti eam construxisse produntur. Et infra: Amplissima octo iugera obtinet soli, quatuor angulorum paribus intervallis per octingentos octuaginta tres pedes singulorum laterum, altitudo à cacumine pedes 25. Hæc Plinius. Et tametsi citati Authores quoad situm conueniant, vix tamen est, qui cum altero in mensura concordet; quod factum crediderim ob diuersam mensurarum diuersis nationibus vsitatarum rationem.*

Hiscæ Neoterici accesserunt pyramidum mensores; quos inter Petrus Bellonius meritò primum locum obtinet, qui datâ operâ ad pyramides mensurandas in Ægyptum concessit. Sic autem dicit: *Pyramides verò Aegypti adeo à Veteribus celebratæ edito loco sunt, quæ procul 40 millium passuum apparere incipiunt. Hos Aegyptij Pharaones nuncupant. Quæ quidem magis admiranda videntur propè insipientibus, quàm ab Auctoribus descriptæ sint: nam videntur esse montes immensæ magnitudinis, vnde Romanorum fabricæ, & antiqua opera nihil accedunt ad harum pyramidum splendorem & magnificentiam. Positæ autem sunt in loco valdè deserto, seu solitudine, quatuor milliariibus à Cairo distante ultra Nilum tertio lapidis iactu; & earum amplissima reliquas etiam præstantiâ superat, quam omnes Antiqui Scriptores aspectu mirabilem esse scripserunt. Extructa est gradibus foris prominentibus, atque 324 passus*

Strabo.

Plinius.

Petrus Bellonius.

in singula latera habet, à basi usque ad cacumen continet 250 gradus, quorum singuli altitudinem habent quinque solearum calcei, nouem pollicum longitudinis; adeoque vastæ est latitudinis hæc moles, ut peritissimus atque validissimus Sagittarius in eius fastigio existens, atque Sagittam in aërem emittens, tam validè eam eiaculari non possit, ut extra molis basin decidat, sed in ipsos gradus cadat. Fastigium eius in planitiem desinit 2 passus in diametro patentem, in qua 50 homines consistere queunt. Aliæ etiam duæ pyramides sunt immensæ magnitudinis, sed longæ minores primâ; & harum trium minima, tertia sui parte maior est ea, quæ apud Testaceum montem est Romæ. Præter has tres plurimæ aliæ minores hinc inde per arenosum illud solum sparsæ sunt, plusquam centum, quarum nè unica adeo vitata spectatur, uti Romana. Hæc Bellonius. Quæ ferè congruunt relationi factæ Marci Grimani Antistitis Aquileiensis, & postea Cardinalis: hic enim uti antiquitatum perstudiosus, ita ipsemet, dum in Ægypto, negotiorum causâ Venetorum ageret, eam mensus est, eamque conscendit, & ad interiora penetrauit. Pyramidis huius commensus iustis passuum interuallis, quorum magnitudo trium palmorum antiquorum modulos aliquantum excessisse putatur. Singula quadratæ basis latera passus 270 circiter complectuntur; vniuersaq; pyramis ex rediuiuo & præduro lapide constat, eiusque præcinctiones in satis conuenientem longitudinem extenduntur, itaque toto opere aptantur ac disponuntur, ut ad summum verticem usque, etsi quàm maxime difficilem incommodumque, præstent ascensum; singulæ enim tripalmarem ac semis circiter altitudinem patent, nec tantum utique prominentis planitie nactæ fuerunt, ut scandentium vestigia is commodè tutoq; inniti possint. A basi autem usque ad verticem 200 circiter ac 10 præcinctiones habentur, singuleque eandem prorsus altitudinem obtinent, adeo ut structuræ totius altitudo basis suppositæ latitudini equalis omninò videatur. Præ omnibus tamen maximè & exactissimè illas obseruasse reperio Principem Radziuilius in peregrinationis suæ historia fol. 161. verba eius quamuis longiora, adducenda tamen duxi, ut figillatim omnia elucescant. Summo manè, inquit, unâ ante diem horâ ex hospitio egressi ad ciuitatem veterem venimus, quæ à noua, quartâ milliaris parte, inter hortos semper eundo, distat; duabus verò horis post exortum Solis traiecto Nilo, quintâ milliaris parte peractâ, rectâ ad pyramides peruenimus; de quibus, quoniam ab Authoribus multa produntur, ego quæ ipsemet coram vidi, breuiter annotabo. Constat omnium testimonio, Memphim ciuitatem sacris & prophanis literis celebratam, olim hîc fuisse; nunc præter exiguas quasdam versus meridiem ruinas, eius nulla apparent vestigia; steriles arenæ omnia cooperiunt: pyramides tamen septendecim adhuc integræ conspiciuntur, quarum duæ sunt maiores, & tertia à Rhodope meretrice constructa, est imprimis elegans, vix tamen 60 aut 70 cubitorum habet altitudinem. Hæ tres pyramides sunt planè integræ, & inter miracula mundi commemorantur. Duæ maiores stupendâ & incredibili sunt magnitudine; altera tamen excellit, quæ tam in altitudine, quàm in latitudine & longitudine 300 habere cubitos dicitur. Intrinsecus habet artificiosos & peramplos gradus, quibus æquè ac extrinsecus ad ipsam usque summitatem ascenditur; habet & concamerationes, quarum duæ maiores, una supra alteram erecta, quæ sepulchra Regum Ægypti continebant: in inferiori extat etiam hodie sepulchrum

satis

Marci Gr-
mani.

Radziuilius.

Memphis
fuit.

Pyramides
27 integræ
Memphi ex-
stant.

satis magnum, in quo corpus aliquod fuit repositum. Porro à quibus Regibus, quanto sumptu, quoue modo vel artificio, & num à Iudeis in Ægyptiaca seruitute constitutis (quod omnibus ferè Authoribus placet) pyramidum hæc moles fuerint excitata; vel num ydem Hebræi aggeres & fossas, quibus Nilus deducitur, (apparent enim non naturâ, sed arte facta esse omnia) perfecerint, Historicis iudicandum relinquo. Illud mirari magnopere conuenit, cum dictæ pyramides in sublimi monte, qui totus è viuo saxo constat, sint erectæ, quantum tamen è lapidum genere colligitur, apparet, eas non ex eiusdem rupis lapidibus esse concinnatas; nec facile peruestigari potest, unde, aut quâ ratione tanta lapidum congeries eò comportari potuerit; quandoquidem etiam Nilus exundans tribus miliaris partibus à fabrica remotus procurrit. Sed nec illud penetrari potest, cum quilibet lapis tres cubitos longus & latus, altus verò plusquam vno sit & semis, quo labore & artificio in tam altum montem protrahi, & in summitate collocari potuerit. Maxima omnium pyramis ex lapidibus eiusmodi sectis, & quadratis, in formam montis cuiusdam naturalis, singulari quodam artificio est fabricata; & licet quadrangulâ figurâ, ab ima parte sensim in cacumen consurgat, tamen lapides isti quadrati ita inæquali ordine compositi arte mirabili videntur, vt moles tota montis à natura formati speciem representet. Ascensus propter lapidum crassitiem grauis ac laboriosus, securus tamen est; & licet passu conuenienti vsus fuerim, vix tamen intra vnam & dimidiam horam pyramidis summitatem ascendi, vbi planities est quadrata, spaciū decem cubitorum in qualibet parte complectens.

Pyramidis
maximæ ma-
gnitudo, for-
ma, &c. ex
Radziuilio.

Secunda pyramis paulò priore minor, ad geminum sagittæ iactum ab illa distat; ingressus interior in illam non patet, quem tamen occultum esse volunt. Exteriùs ad medium vsque potest ad illam conscendi, cum ad eundem modum, vt prior illa, lapides habeat compositos, nisi quòd paulò planiores & minores sint. A medio verò lapides ita complanati sursum ascendunt, vt ultra progredi sit impossibile; quod eo maximè consilio factum apparet: inde verò tertia eiusdem pyramidis pars, vsque ad summitatem lapides habet quasi neglectim & inordinate collocatos, vt in parte inferiori, ita vt nisi series illa saxorum plana, quæ ad aliquot denos cubitos eleuatur, impediret, conscendi eius summitas, quemadmodum prioris, facile posset.

Tertia pyramis ad latus secundæ versus ciuitatem, est Rhodopes illius, cuius iam meminimus, tota ex lapide dolato, vt conscendi non possit, fabricata; à qua ad ternum arcus iactum etiam versus ciuitatem, est caput collo & brachijs prominens eiusdem meretricis, septem cubitorum altitudine, habitu mirabili, ex vna viuoque saxo exsculptum. volunt nonnulli, quòd ex illa maiori pyramide, quam ingressi sumus, per cauernam subterraneam in rupe excisam, quam lapidibus obrutam vidimus, angustus & occultus in caput hoc patebat aditus, atque inde oracula edita, vulgo Gentilium existimante, per ipsum capitis os illa proferri. Hactenus Radziuilius: qui quidem adeo exactè omnia descripsit, vt nihil eidem addi aut demi posse videatur.

Inter cœteros easdem pyramides mirâ industriâ & curiositate anno 1616 lustrauit Illustrissimus Vir Petrus à Valle, omniaq; & singula examinando, & cum Authoribus comparando, exactè & minutim obseruauit; à quo & oretenus (erat enim, dum in viuis esset, inter paucos, amicus sanè

fin-

Petrus de
Valle.

Architectura
pyramidum.

Quantitas
pyramidum.

singularis) accepi; quæ & postea in itinerario suo, quod hoc an. 1654 primum prodijt, omnia exactius descripsit. Verum nè Lector curiosus dictum itinerarium adire cogatur, hinc verba eius Italica ponam, quæ habentur lit. 11. anno 1616. fol. 359. *Si trouano dunque a dodici miglia dal fiume le prime piramidi, che sono quella tre grandi, che descrive il Belonio mia guida; e quelle stesse, che noi scoprimmo venendo al Cairo, con vna innumerabil quantita di altre minori. Della bellezza delle quali, cioè delle grandi, basterà dire a V. S., che il Belonio ne hà parlato poco, & che io le stimo degnamente marauiglie del Mondo; e quando lo dico io, che vengo da Italia, e da Roma, V. S. può pensar, che sia vero. Non vi è vaghezza grande di architettura, nè galanterie di membri di rilieuo, di capricci, e di altri ornamenti, con che sogliamo noi ornar le nostre fabbriche: nè meno difficoltà di far sostener gran volte in aria, come le nostre cupole, & altre fabbriche, che appresso di noi hanno dell'artificioso. Perche non fu inuentione di quelle genti di far vna cosa vaga all'occhio: ma di fare vna fabrica che fosse eterna, come è stata, e sarà secondo'l parer mio: e per questo pensiero non vi era meglio, che quella forma soda delle piramidi, che non è altro, che vn corpo quadro di grandissimi pezzi di marmo, che, quanto più si alza, vā sempre più sinuando a gradi; secondo la qual proportionē, rispetto alla sua vastezza, non si alza molto. Dalle quali tre conditioni, cioè di esser composto di materia soda, come è il marmo fino, e durissimo; di hauere il fondamento poco grauato; e'l corpo pieno a Piramide, che all'in sù sempre manca; ne nasce, che si rende saldissimo ad ogni motiuo del cielo, della terra, & del tempo, pigliando non men la fermezza, che la forma di vn monte naturale. Pare questo, a prima vista, poca cosa: perche radunar tanti marmi in vna campagna arenosa, doue non ve ne è, non è gran fatto. L'Egitto nè hà montagne grandissime non molto lontano: condurli per lo Nilo è facilissimo: e così dal Nilo fin là, che è poco, è tutta pianura: e nella piramide, comporgli semplicemente in figura quadra vn sopra l'altro, non è gran manifattura. La grandezza delle piramidi non par manco eccessiua; perche in fatti crederei, che di altezza non superasse di molto la cupola di San Pietro di Roma. Io ueramente non hebbi tempo, nè pazienza di misurare; ma così all'occhio, e per quanto intesi anche da diuersi curiosi, che hanno fatto la fatica, credo, che le misure del Belonio siano giuste: cioè, che le piramidi siano circa a trecento ò trecento cinquanta passi larghe da piedi per ogni canto de' quattro; & alte intorno a ducento dieci infina ducento cinquanta gradi, che giusti non è possibile a contarli, per esser guasti in alcuni luoghi; & ogni grado sarà largo poco più di due palmi, & alto poco men di quattro. Si che, per le cose già dette, non riescono al primo aspetto tanto marauigliose; & a me stesso fecero questo medesimo effetto. Però quando l'huomo si accosta da vicino, e considera meglio la smisuratezza de' sassi, più grandi assai degli architravi del portico della Rotonda, delle pietre del Coliseo, e di quante altre io ne hò vedute; e penso come con tanta agevolezza siano stati maneggiati fin là sù in cima, doue bisogna pur che ò con funi, ò con ponti fossero portati: e di più, che siano stati composti con tanta giustezza di misure, messi ciascuno al suo luogo così a puntino, e con tanto giudicio; comincio a conoscer l'artificio, & a comprender, che quegli huomini non ve sapeuano poco. Quæ omnia dictis iam ab alijs Authoribus consentiunt. Pergit postea describere ingressum in interiora py-*

rami-

ramidis ; & ijs quæ ab Arabibus citantur, planè consona sunt. Sed audiamus eius verba. Ma quando si saglie Versò'l mezo, e si troua la porta, cauata con vna giustezza mirabile trà vn massiccio di pietre di straordinaria grandezza ; le quali, benchè così smisurate, le son composte sopra in arco, e le fanno ornamento con architettura molto bella ; bisogna confessar, che vi è del buono. Perche, se ammiriamo in Roma la porta della Rotonda, che è drizzata in piana terra, per la sua grandezza, che è tutto vn pezzo (come molti stimano) gli stipiti con l'architraue ; molto più dobbiamo ammirar nella piramide quelle sette ò otto pietre (ogni vna delle quali, e per lungo e per largo, è grande forse non meno di tutta la larghezza della porta della Rotonda) che tirate tanto in alto, e con bellissimo disegno incastrate insieme per gli angoli, fanno arco, e volta ad vna picciola porticella. Cresce la marauiglia entrando dentro, e caminando per quella strada, che il Belonio descrive, che vâ fin' al centro, doue riponeuano il corpo nel sepolcro : la quale strada, come egli dice, è quadra a guisa di vn pozzo, non a piombo, ma pendente, e ripida assai, che malageuolmente vi si può caminare ; e questo lo faceuano, perche in effetto non voleuano, che vi si andasse a muouere e sturbar quei cadaueri : anzi la porta, quando il corpo era riposto, si serraua, e copriua con le medesime pietre grandi in guisa, che di fuori non apparirua doue era ; e essendo tutto'l resto della piramide massiccio, quando ben fosse stata cercata, era quasi impossibile a trouarla, se non si disfaceua la piramide. Questa strada, doue si entra con lumi, perche spiraglio alcuno non vi è, non credo, che sia men lunga di ducento passi, perche vâ, come hò detto, fin' al centro ; e vâ, non a piombo, ma pendendo, che fa la linea più lunga. E drittissima, e è cauata tutta frà quattro ordini ugualissimi di pietre, vno de' quali le fa tetto, vno pauimento, e due fianchi. La larghezza e altezza è tanta, che vn'huomo solo chinato vi può caminare, ma non in piedi ; e questo credo pur, che lo faceessero, per render l'adito più difficile. Le pietre intorno son tanto grandi, che bene spesso se ne trouano, e così quasi tutte, di venti, venticinque, e trenta palmi di lunghezza, e anche più. Nel fin della strada si troua come vno stanziolino, per riposare alquanto, che ve n'è bisogno ; poiche quel calar per via ripidissima, e chinato, e tal volta, doue i sassi cadutiui dalla porta impacciano la strada, con la pancia per terra, fa stancare vn poco ; oltre che l'essere in luogo chiuso, trà i fiati, e'l caldo de' lumi, rende tanto caldo, che io quando giunsi in quel luogo, haueua passato fin' il giubbone di sudore, e tutti gli altri, che erano con me, non haueuano fatto niente manco. Dallo stanziolino comincia a man manca vn' andata assai ripida, che vâ in sù, tornando di nuouo ad ascendere, e è a punto come vna nostra scala in volta : la volta però di essa non è rotonda, ma termina in angolo ; e è formata nel massiccio della piramide dalle pietre, che, grandissime, ugualissime a più ordini vn sopra l'altro, e disposte con buonissima architettura, venendo sempre ogni ordine più in fuori di quello, che gli è sotto, a poco a poco si vanno stringendo, e lasciano in mezzo il vacuo dello stanziolino, e della andata, che io dico : nella quale, per salire, non vi sono scalini ; ma solo delle medesime pietre alcuni poggiaoli ripidissimi di quà e di là, sopra i quali si aggrappa vn poco le mani ; e per gli piedi, vi sono più a basso, disposti con ordine alcuni buchi, per gli quali si può salire : ma bisogna stargar le gambe quanto si può da vn poggiaolo all'altro, che sarà sempre cinque ò sei palmi di larghezza ; e nel metter da vn bucho all'al-

tro il piede, fare il passo molto lungo. Di maniera, che il salir questa andata, benché non sia in estremo lunga, nè alta, riesce nondimeno molto faticoso; e se ne può argomentare, ò che la facessero così a posta per renderla difficile a salire; ò pur, che in quei tempi gli huomini di Egitto fossero più grandi di statura, che hoggi non sono, se pur allhora in questa guisa era a loro facile. Ma io vi andai, e la guardai minutamente con gran gusto; e in fatti, considerando bene il maneggiar di quei pezzi così grossi di pietra, e'l disporgli, e aggiustargli con tanto bell'ordine, mi parue di trouarui vn'architettura, vn'artificio tale, qual'io per me non saprei desiderar maggiore. Salita questa come scala, si entra nella camera del sepolcro, che ha del quadrato; e misurata da me trouai esser da vent'uno de' miei piedi larga, e circa a quaranta lunga. Sette pietre sole la cuoprono tutta, ogni vna delle quali si appoggia da vn canto e l'altro della larghezza; e'l resto si sostiene in aria, formando vna volta piana piana, come vn nostro solaio. Il sepolcro stà in capo della stanza, per trauerso in Isola, e è vna pila grandissima, e grossa assai, di vn sol pezzo, di quella pietra durissima di Egitto, che il Belonio in più luoghi chiama Thebaica. Della durezza feci prova, perche con vn martello d'acciaio, che io haueua, non era possibile a romperne scaglia; e quello che mi piacque assai, battendola co'l medesimo martello, sonaua a punto come vna campana, rendendo vn suono soauo, e tanto forte, che se non fosse stato in luogo chiuso, si sarebbe sentito molto discosto. Coperchio al sepolcro non vi è, ò che sia stato rotto, ò pur, che non vi fosse messo; se pur è vero, come dicono i paesani ignoranti, che il Rè, che fece fare quella piramide, non vi fosse sepellito; e che pero sia aperta, e non come le altre vicine, che tutte son ferrate, e non se ne troua la porta. Sia come si voglia, il sepolcro fu messo là dentro in fabricandosi; perche conduruelo dapoi, per la strettezza dell'entrata, e per altre difficoltà, non era possibile. Non hebbi men gusto à veder la piramide di fuori; perche salij con qualche poco di fatica fin' in cima, doue si gode vna bellissima vista; scoprendosi il mare, e l'Egitto con molto paese attorno. La sù nel più alto, in quella parte, che guarda verso Italia, mi presi piacere di lasciarui intagliato il nome mio, con quello di qualche altra persona, a chi io non voglio male. Mi presi anche gusto di far tirar da quella cima dal mio Capigi, e da altri Turchi, che vi erano con noi, diuerse frecce con la maggior forza, che si poteua; le quali nondimeno, per qualsiuoglia sforzo, che si facesse, ricadeuano sempre negli scalini della piramide; nè vi fu mai chi potesse spingerne pur vna fuor degli scalini, nè farla arriuare al fine di essi di gran lunga. Calato poi giù, diedi vn'altra vista di fuori alle piramidi minori, che non si possono salire; e anche là vicino alla Sfinge, che veramente è vn bel pezzo di sasso, intagliato come si dipinge. Non mi ricordo di hauer letto, se è sasso naturale in quel luogo, ouero se è portato d'altronde; come par più verisimile, per esser la campagna piana e arenosa. Nel luogo non si può scorgere, perche l'arena è molto cresciuta, e la Sfinge stà, forse la metà, dentro a quella sepolta; vedendosi fuora solo il capo, e'l collo, con vn poco delle spalle, e del dorso. Se è portato, io lo stimo assai più delle guglie; perche in fatti è molto grande, benché per la sua forma, e modo di posare in terra, non c'è dubbio, che è più facile delle guglie a maneggiare; almeno men pericoloso di spezzarsi. His summâ diligentia examinatis, animum ad reliquas in vasta illa arenarum solitudine pyramides spectandas adiecit. Verba eius sunt: Il giorno se-

guen-

guente, che fù il nono di Decembre, leuati la mattina a buon' hora, & alzata la tenda, c'inuiammo a veder certe altre piramidi più lontane, delle quali il Belonio similmente fa mentione; cioè di molte; ma non già di vn'altra pur grande assai, che, per andarla a vedere, si camina vn gran pezzo innanzi nelle campagne arenose, verso Mezo giorno. Queste piramidi si chiamano delle Mumie, perche son vicine, anzi dentro al paese d'arena, doue le Mumie si trouano. Per tutto'l camino, non si vede altro, che pianure di sabbia minutissima, gialla, come quella, che adopriamo per le lettere, & arida in estremo; e d'ogn'intorno a passo a passo, piramidi sparse, di grandezza diuersa, ma tutte di vna forma. Questa più grande, che andai a vedere, stà molte miglia dentro, & è grande, e bella assai: ma dal tempo è di fuori talmente consumata, che i gradi son guasti, & in cima difficilmente vi si può salire, nè io mi curai di andarui. Volsi ben vederla dentro, che hà pur la bocca aperta; e la trouai, a mio gusto, molto più bella di quell'altra veduta prima: perche quella andata in giù, fatta a guisa di pozzo, comincia vn pezzo più ad alto; & ò sia questo, ò che, è senza dubbio più lunga due volte, che non è in quell'altra. E anche più piana, e più facile a camminare: ma v'è tanto in giù, che io credo certo, che arriui fin nel fondo trà i fondamenti. Con tutto che sia così piana, a noi nondimeno riuscì molto fastidioso l'andarui: perche, come la piramide di fuori è più consumata; dalla bocca è caduta dentro vna gran moltitudine di sassi grossi, che in molti luoghi hanno talmente intricato il camino, che più e più volte ci conuenne andar notando sù le pietre, come fa il Dottore in Napoli sù l'acqua. E talhora si passaua per angustie tanto strette, che mi dauano da pensare; perche se a caso vn di quei sassi si fosse mosso vn poco, ouero per malitia di alcuno di sopra (che al fine si sta in terra d'infedeli) ne fosse stato buttato giù alcun'altro, che hauesse serrato vn poco più l'adito, erauamo spediti, e bisognaua restar morti là dentro, e sepelliti vini. Affè che mi venne questo concetto, e se vi hauessi da tornare vn'altra volta, vorrei lasciar buona guardia alla porta per ogni rispetto; con ordine anco, che se si tardasse souerchio, venissero a basso con buoni picconi, perche quelli di fuori, come superiori di sito, potrebbero aiutare: ma quelli di dentro, benchè hauessero picconi, & ogni altro strumento, non sarebbe possibile; perche il peso mandare in sù non si può, da vn'huomo solo, che cape alla volta; e di essere intesi gridare, non vi sarebbe vna speranza al Mondo. Basta, noi altri senza tanta diligenza, la passammo bene: & a piè della scesa non trouammo da salire, come nell'altra piramide; ma subito immediatamente la camera della sepoltura, grande assai, & altissima: e la volta, non è piana come in quell'altra; ma fatta ad angolo in cima, andandosi sempre stringendo. Da questa camera, per vna porticella assai bassa, sientra in vn'altra camera simile, della medesima grandezza e fattura; che forse la piramide era fatta per più di vna persona: ma, nè dentro all'vna, nè dentro all'altra camera, trouai auello alcuno; e bisogna che, ò non vi fossero, ò siano stati rotti, e guasti. E ben vero, che nella seconda camera, si vede molto in alto vna porta lasciata frà i marmi, nella quale tirando io vn sasso, sentij che andaua dentro assai: ma l'altezza è tale, che vi vorrebbe vna grande scala per salirui; & alcuni del paese dicono, che là sopra in quella terza camera stia il sepolcro: io no'l sò, che non potei vederlo; ma potrebbe essere; messoui forse, accioche il corpo, per la difficoltà

dell'entrarvi, stesse più sicuro di non esser toccato. Huc usque Petrus de Valle.

Joseph Ben
Aliphasi.
Ben Salamas.

Arabes paulò in earundem descriptione differunt. Sed nè quicquam intermisisse videamur earum rerum, quæ ad pyramides spectant, hic eorum relationes adducam. Ita autem eas describit Joseph Ben Altiphasi in libro de historia Ægypti, cui consonant ea quæ Ben Salamas in libro, qui *Hortus mirabilium Mundi* nominatur, tradit.

في ذكر الآثار القديمة والبياني العظيمة في بلاد مصر

الأهرام التي في مصر وهي عظيمة كبيرة وأكبرها الهرمان اللذان بحيزة مصر فر في النيل يقال ان جاذبيهما شور بن شهلوق بن شرياق قبل الطوفان وقيل ان هرمين المثلث بالحكمة الذي تسميه العبرانيون اخنوخ وهو ادريس عليه السلام لما علم بالطوفان بناها واول الاموال والمصنف وجميع ما يحاط عليه من الدقور والهلا وكل هرم مربع القاعدة مخروط الشكل ارتفاع عموده ثلثمائة وسبعة عشر ذراعا يحيط به اربعة سطوح متساويات الاضلاع كل ضلع اربعة مائة وستون ذراعا وهو مع هذا العظيم من احكام الصنعة واتقان الهندام وحسن التقدير بحيث لم يتغير منه شيء والرياح تعصف والزلازل تزعزع والبنا لا يتحلل بينه شعرة وطول الحجر منها خمسة اذرع في سمك ذرافين ويقال لها ابواب على ارج تحت الارض كل ارج طول عشرين ذراعا وله باب من حجر واحد يدور بلولب اذا اطبق لم يعلم افة باب فازج الشرقي ناحية الجنوب وازج الغربي ناحية المغرب تدخل من كل الى سبعة بمرت كل بيت منها على اسم كوكب من السبعة والبيوت مغلقة كلها بقفل واحد وفي كل بيت صنم من ذهب مجوف احدي يديه على فيه وفي جبهة كتابه انا قريت انفتح فاه فيوجد فيه مفتاح الاقفال والهرم الشرقي دفن فيه شور بن الملك ووالهرم الغربي فيه اخوة هوجيت والهرم الملون فيه افروس بن هوجيت والصايد قزع ان احد هما قبر ايتيمون وهو شيت والاخر قبر هرمس والملون قبر وصاب بن هرمس

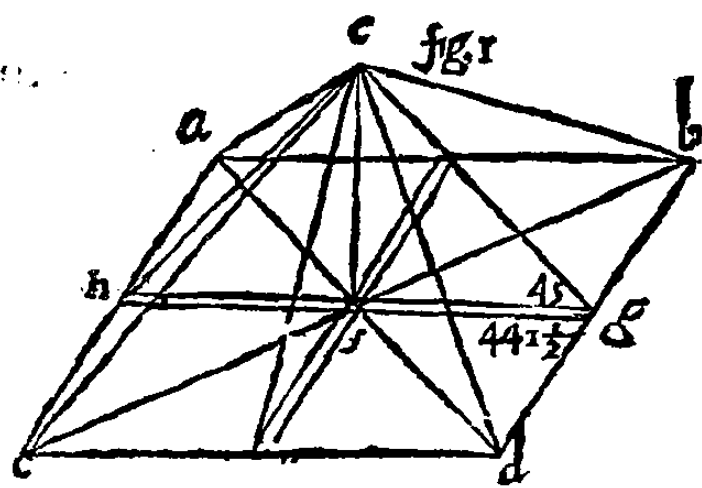
De Antiquitatibus Aegypti.

Pyramides, quæ sunt in Ægypto, sunt maximæ, duæ potissimum, quæ sunt in fossa, quæ est Mesra antiquæ ad Occidentalem partem Nili. Dicitur quod eas edificauerit Schur filius Schabaluak filius Schariak ante diluvium; et dicitur quod Hermes Trismegistus ob sapientiam suam, qui et Hebraicè dicitur Henoch, et est Adris, super eum pax, cum sciret futurum diluvium, edificavit eam, et reposuit in ea omnia sua bona, et libros, et quicquid habebat pretiosi. Est autem omnis pyramis quadrata, et politæ figuræ, si elevationem perpendiculararem spectes, 317 cubitorum; circumdatur quatuor superficiebus equalibus laterum, Unumquodque latus 460 cubitorum. Est autem eo artificio ab ingeniosis Architectis structa, ut nihil in ea alterationi obnoxium sit: siue enim venti vehementes irruant, siue terræ motus concutiant, nil tamen de ea aufertur unquam. Saxa singula, ex quibus constat, 5 cubitorum longa, alta duorum. Dicitur habere portas supra canales occultos subterraneas, singuli canales longi 20 cubitorum, et portas ex lapidibus habent, per quas per cochleam aditus patet in mansuiculam, neque scitur quod illa porta, et canalis Orientalis respicit Meridiem,

canalis Occidentalis Occidentem; per singulos, aditus patet in 7 domus, singule domus 7 planetarum nominibus insignitæ sunt, intrinsecus ad inuicem dispositæ omnes. In singulis domibus idolum ex auro, quorum vnum manum ori applicatam tenet, & librum in fronte; si quis appropinquauerit ei, aperit os suum, & inuenta est in ore eius clavis catenâ alligata. Porro pyramis Orientalis sepultus est in ea Schurid Rex. Pyramis Occidentalis in ea sepultus est frater eius Hugith. Pyramis Elmalun in qua sepultus est Aphrus filius Hugith. Sabæi recitant quod in vna harum sepultus sit Agathemon, qui est Seth, & in altera Hermes, & Elmalun, & Szab filius Hermes. Hæc ex Arabum relatione.

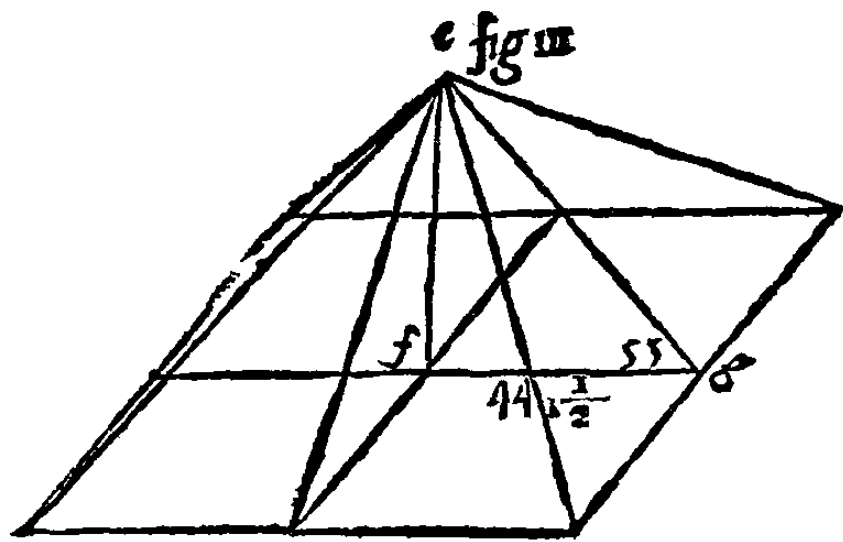
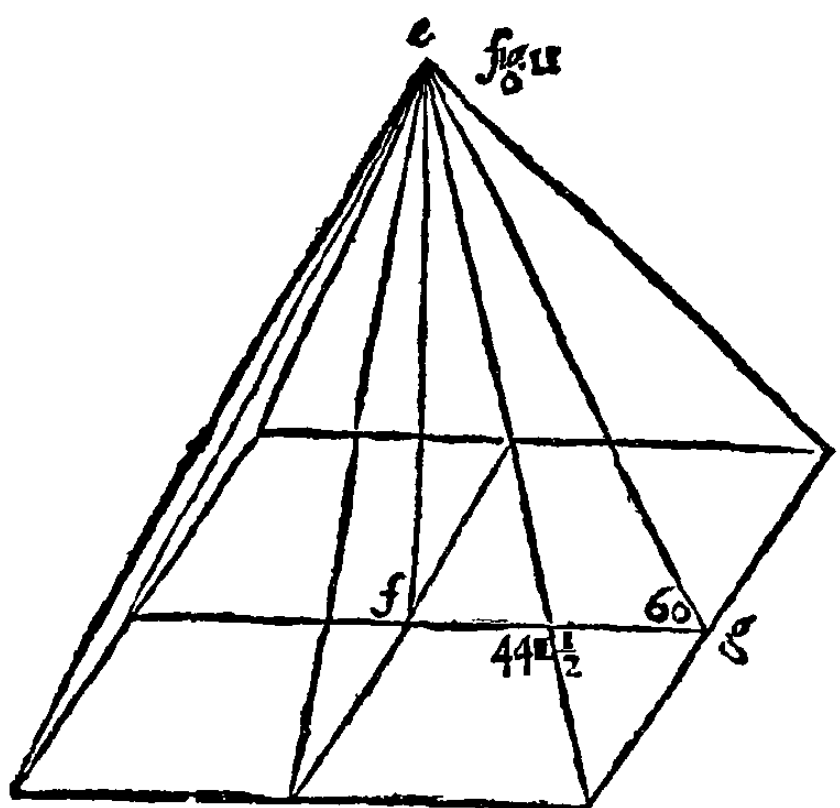
ϥΗΘΙΣΜΟΣ *sive Calculus totius Architecturæ Pyramidis maioris.*

INter tot Authores, Herodotum & Plinium potissimum concordare inuenimus; quorum ille, vti vetustate (vixit enim 300 circiter anno ab Vrbe condita, teste Suida ac Plinio) eminet, ita hic excellentia descriptionis, & curiosâ rerum inquisitione meritò præcipuum locum inter fide dignos obtinet. Ex huius igitur verbis ἡμεῖς instituiamus. Ait igitur Plinius, 8 iugerum fuisse basin pyramidis, & 883 pedum singula latera; quæ si in se inuicem ducantur, nascetur quadratus numerus 779689 pedum. Habemus itaque aream basis, cuius cubum si scire velis, cubicandum est latus vnum, id est, 883 ducenda sunt in quadratum (posito tamen, altitudinem æquari basi pyramidis, & prodibunt 688465387, quod est prisma dictæ basis. Cum verò pyramis, tertia pars sit sui prismatis, vt Euclides l. 12 demonstrat, diuide 688465387 datum pyramidis cubum per 3, & quotus 229488462 dabit soliditatem pyramidis maioris in pedibus cubicis. Cuius pondus si habere desideres, duc pondus vnus pedis cubici v. g. 200 librarum, in 229488462, & productum dabit summam librarum, quas tota moles ponderaret, si tota solida foret.



esse latitudine, positis ponendis, id est, si singulæ superficies quatuor triangula æquilatera intelligentur.

Singulorum verò dicti trianguli $e f g$ laterum quantitatem sic inuestigabis. Cùm latera pyramidis $a b, b d, d c, c a$, singula iuxta Plinium sint 88; pedum, erit necessariò $f g$, dictorum laterum dimidium $44\frac{1}{2}$ pedum. Hoc posito, fiat vt sinus complementi inclinationis lateris pyramidis ad sinum rectum eiusdem inclinationis, hoc est, vt sinus grad. 30. ad sinum grad. 60, sic $44\frac{1}{2}$ ad aliud; factâque operatione prodibit $f e$ linea altitudinis pyramidis quæsitâ. Latus $e g$, sic reperies. Fiat vt sinus complementi inclinationis pyramidis ad sinum totum, ita $44\frac{1}{2}$ ad aliud; & prodibit linea $e g$, altitudo decliuis lateris pyramidis quæsitâ. vel per tangentes, aut secantes, fiat, vt sinus totus ad sinum tangentem, vel secantem 60 grad. sic $44\frac{1}{2}$ ad aliud; factâ operatione prodibit idem quod antè, altitudo scilicet vtriusque lateris $e f$ & $e g$. Atque hic est calculus iuxta relationem Herodoti, qui tamen minimè consistere potest, si cum ijs, quæ cœteri Authores circa altitudinem eius obseruant, conferatur.



Alij pyramidis huius altitudinem insinuant fuisse parem longitudini basis: quod si ita, fiat axis altitudinis $f e$, 88; pedum, vt in II. fig.; & habebitur qualitas lineæ $e g$, eo qui sequitur modo. Quadratur numerus lineæ $e f$, 88; & lateris $f g$ pariter, quod $44\frac{1}{2}$ pedum diximus; quadrata iungantur in vnum; ex qua summa si radicem quadratam extrahas, monstrabit illa tibi quantitatem lineæ $e g$, decliuem altitudinem quæsitam. Verùm cùm altitudo hæc factâ positione plùs æquo excedat, mediam sententiam tenendam duximus, quæ in hoc negotio perpendicularem altitudinem minimè considerat, sed eam quam exprimit in figura linea $e g$. Ponamus itaque angulum decliuitatis superficiei esse 55, fiatque vt sinus complementi $f g$ ad sinum totum $e g$, ita $44\frac{1}{2}$ ad aliud; factâ operatione

prodibit quantitas lineæ $e g$ quæsitâ altitudo. Si iam perpendicularem altitudinem habere desideres, id est, lineæ $e f$; fiat vt sinus complementi 55 grad. ad sinum rectum $e f$, ita $44\frac{1}{2}$ ad aliud; & factâ operatione prodibit altitudo perpendicularis quæsitâ, id est, quantitas lineæ $e f$.

Vt verò habeas diagonalem lineam basis quadratæ pyramidis, sic operare: iunge quadrata duorum laterum in summam vnam, & extrahe radi-

dicem quadratam, & habebis longitudinem diagonalis diametri *bc* primæ fig. supra positæ: v. g. latera singula sunt 883, cuius numeri quadratum 779689, huius verò duplum dabit 1559378. radix huius numeri dabit quæsitam longitudinem diagonalis *bc*. Atque hæc est altitudo pyramidis inter extremas media Neotericis mensuratoribus conformior, secunda Straboni, prima Herodoto.

Conseſtarium Architectonicum.

ATque ex hiſce fuſius forſan, quàm par erat, demonſtratis clarè patet, mirificum Architeſti ingenium, tùm in ſtructura mirifica adornanda, tùm in lapidibus tam vaſtis ſingulos ſuis locis admouendis. Res enim ſine machinis, ſummâ indiſtriâ & prorſus Archimedeâ conſtructis, nequaquam confici poterat. At quibus tractorijs machinis uſum eſſe putabimus, in lapidibus ex Arabiæ montibus tantâ intercapedine diſſitis, per tam inuia & impedita itinera, in locum ſtatutum aduehendis? quis hodierno tempore Architeſtum reperiât, cui ad ſimile quid attentandum animus ſufficiat? Eſt enim lapidibus, quorum ſinguli longitudinis 30 pedum, teſte Herodoto, ita coagmentata, ut ſine vlla diuulſione lapidum in hunc uſque diem integra perſeueret, in circuitu 3532 pedum, cuius ſingula latera tantùm ferè ſpacijs occupant, quantû longitudo fori agonaliſ Romæ; ut proinde fabrica hæc, omnes ſumptuoſas Romanorum fabricas, uti ſunt Thermæ, Amphitheatra, &c. multis paraſangis, ſive magnitudinem, ſive expenſarum exorbitantiam, ſive denique magnificentiam, & ingenium ſpectes, ſuperârît.

Hæc dum ſcribo, Titus Liuius Burattinus, Architeſtus inſignis, qui datâ operâ in Ægyptum proſeſtus eſt, ut omnia antiquitatum monumenta ſummâ diligentiâ inquireret, inquiſita delinearet, & ſic poſteritati theſaurum concrederet, mihi inter multa alia, huius quoque pyramidis delineationem tranſmiſit, vnâ cum deſerti, in quo reperitur, & cryptæ ſubterraneæ, in quam aditus ad Mumias patet, Ichnographia; quam hîc vnâ cum literis ad me datis, apponendam duxi.

Litteræ Titi Liuij Burattini, Architeſti Regis Polonia de Pyramidibus, Sphyngeb, cœteriſque Ægyptiæ magnificentiæ reliquijs.

Litteræ Titi
Liuij Burat-
tini ad Autho-
rem, de py-
ramide Mem-
phiticâ.

Molto Reu. Padre, mio Signore e Patrone,
Colendiſſimo.

Supplico Voſtra Paternità Molto Reuerenda di ſcuſare la mia tardanza in ha-
uer differito tanto ſenza mandargli niuna coſa oltre gli duoi diſegni, e mi-
ſure delli duoi Obeliſchi d' Aleſſandria, e della Matarèa già mandateli, il che n'è
ſtato cauſa le mie continue occupationi per ſeruitio di Sua Ma'eſtà Sereniſſima, le
quali non mi concedono tempo di poterla ſeruire come tanto deſidero; ma hora,
che

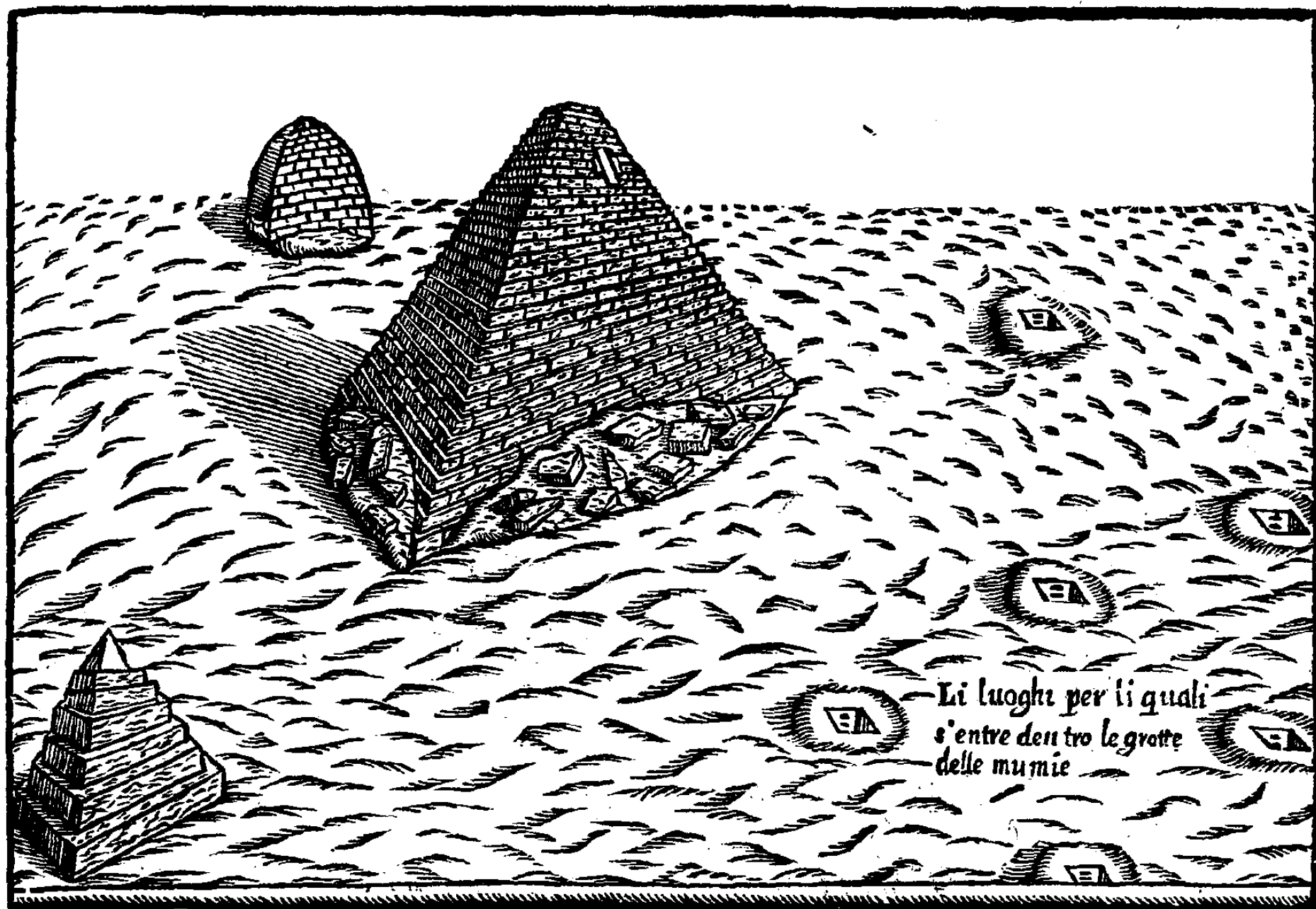
che le notti vengono più lunghe, e che le mie occupationi saranno minori, hauerò più campo di poterla seruire, come dalli effetti conoscerà. Questa mia sarà accompagnata con gli disegni delle Mumie, e delle Piramidi, appresso le quali già era la famosa Memfi; le misure delle quali, e il disegno interiore lo hauerà insieme con quelle di Giza, poste fra' gli sette miracoli del Mondo. Hora V. P. M. Reuer. hauerà vna polita descrizione di dette Mumie, con il vero disegno interiore d'esse. Le Settimane passate riceuei due carissime lettere di V. P. M. Reu., dall'ultima delle quali vedo il desiderio che hà di sapere qualche cosa della Città di Chanea, della quale il P. Marco gli dice tante cose, delle memorie della quale non mi resta cosa alcuna, ma più mi spiace d'hauer perso quelle di Bebet l'haiar, doue v'è vna piramide alta circa 25 piedi, e larga nella base circa 30, hà tutte quattro le facciate, nella quale sono gran quantità di Hieroglifici, e tutti differenti; la quale è di Granito Orientale, e tutta d'un pezzo; così nell'antichissima Sai, hora chiamata Sa l'haiar, cioè, Sai delle pietre, come la superiore Bebet delle pietre, così chiamate dalle grandissime ruine, che in ambidoi si scorgono, che dinotano la grandezza dell'antica felicità dell'Egitto. In Sa l'haiar sono molte antichità come dico, fra le quali sono diuerse Sfingie di pietra bianca, e ancora di Granito, tutte coperte di Hieroglifici, ma quella di Thebe supera di grandezza tutte l'altre, leuata però quella delle Piramidi di Giza, come a suo tempo mostrerò. Quella di Thebe è lunga circa 30 piedi, e la base sua è adornata tutta all'intorno di Hieroglifici, come sono ancora doi grand' Idoli che sono appresso quella, longhi in circa 20 piedi l'vno. Molte altre cose appresso queste hò perso con mio sommo dolore, le quali sono state causa che più non applicai di ponere regolatamente quel poco, che m'è restato, ch'è quello, che nella prima lettera significai a V. P. M. Reu., alla quale bacio humilmente la mano, e resto

Varsavia a gli 15 Settembre 1652.

Di V. P. M. Reu.

Humiliss. Seru.

Tito Liuiio Burattini.



Li luoghi per li quali
s'entre den tro le grotte
delle mumie

Da queste Piramidi fino a quelle di Giza, che sono circa dieci miglia Italiane poste verso Tramontana, era già la famosissima Città di Memfi, e hora ancora sono li Sepolcri delli antichi Egittij, volgarmente chiamati le Murnie. Sei di questi Sepolcri qui sopra hò disegnato, con l'arena all'intorno, che cauano dalla bocca quando vogliono entrare.

§ II.

Fana, Delubra.

INter cœtera Ægyptiorum memoranda, ab Amasi Rège constituta, & hoc est, quòd delubrum quoddam ex integro & solido saxo trium annorum spacio, ope duorum millium hominum, ex vrbe Elephantina Saim 20 dierum itinere distante aduexerit; de quo exactè Herodotus in Euterpe circa finem. Τὸ δὲ ἐκ ἡμισυ αὐτίων μάλιστα θαυμάζω, ὅτι τοῦτο. Οὐκ ἔστιν ἀπομνημονεύον ἐκείνου ἐξ Ἐλεφαντίνης πόλεως. Καὶ τὸ τοῦτο ἐκείνου μὲν ἐπ' ἐταίρῳ διαχύλιον δι' οἱ ποσειτέα χαλὸ ἀνδρῶν ἀγρογίαι, καὶ ἄλλοι ἅπαντες ἡδὲ κυβερνήται. Τῆς δὲ σέλις ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωθεν ὅτι αἵς τε καὶ ἑκατοσὶ πηχέας, εὐρὺ δὲ τέσσαρες καὶ δέκα, ὕψος δὲ ὡκτώ. Ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωθεν τῆς σέλις τῆς μουνολίδος ὅτι· ἀπὸ ἔξωθεν τὸ μῆκος ὡκτώκαδ' ἐκατοσίων, καὶ πύλον, τὸ δὲ εὐρὺ δώδεκα πηχέων, τὸ δὲ ὕψος πέντε πηχέων ὅτι. Ad hæc quod non minime, sed maxime admiror, hoc est, attulit ædificium, ex solido saxo ab vrbe Elephantina; in quo afferendo triennium consumpserunt duo millia electorum virorum, qui omnes erant gubernatores. Huius autem domus extrinsecus est unius eorum viginti ulnarum longitudo, quatuordecim latitudo octo altitudo. Hæc est dimensio exterior domus ex vno lapide: interior autem eius

Qq

lon-

longitudo est octodecim vlnarum & cubiti, latitudo duodecim, altitudo quinque. Domus verò templo inuehenda erat magnificentissimo, seu vestibulo Minervæ quod in Sai extruxerat Amasis opere admiranda, atque cœtera ædificia cum lapidum substructionumque vastitate, cum Colossorum Andro, Sphyn gumque immanitate longè superans: vbi inter alia tres Colossi videbantur, quorum medius 75 pedum, reliqui duo utrimque eum stipantes singuli 20 pedum. Sed cum ad vestibulum dictum Monolithum ædificium pertraxissent, Architectum, teste Herodoto, suspirasse aiunt, vel diuturni laboris pertæsum, vel ut aiunt, propter mortem vnius e gubernatoribus, mole cedente oppressi, & quasi desperatione actum operis ulterius promouendi, ibidem reliquisse.

Atque hæc est admiranda illa fabrica ex integra rupe, imò monte excisa, quam quibus machinis, spacio 20 dierum à Sai dissi to, promouere potuerint, vix est, qui animo concipere possit. Fuit hæc moles spacio 20 dierum dissi to aduecta trium annorum tempore, vti dictum est. Quantum verò singulis annis, mensibus, diebus, machinis promota fuerit moles, Arithmeticis calculandum relinquo.

Totius Symmetriæ Computus.

Exterior.			Interior.		
Longitudo.	Latitudo.	Altitudo.	Longit.	Latitudo.	Altitudo.
Cubitos 21	Cubitos 14	Cubitos 8	Cubitos 18	Cubitos 12	Cubitos 5
seu pedes 42	seu ped. 28	seu ped. 16	seu ped. 36	seu ped. 24	seu pedes 10

Differentia interioris & exterioris.

Longitudo.	Latitudo.	Altitudo.	Quæ differentia constituit crassitiem murorum.
Cubitos 3	Cubitos 2	Cubitos 3	
seu pedes 6	seu ped. 4	seu ped. 6	

Atque ex hisce mensuris facile curiosus Lector pondus totius eruet.

§ III.

Labyrinthus, & Sepulchrum Regum.

Labyrinthus
Ægyptiacus.

Herodotus.

Diodorus.

Plinius.

QUæ de Labyrintho Ægyptiaco scribunt vetustissimi Authores, Herodotus, Diodorus, Strabo, & post hos Plinius, omnem humanam fidem superare videntur. Herodotus ad primum eius intuitum, infinitâ admiratione defixum fuisse de se testatur. Diodorus omnibus operibus hominum industriâ vnquam factis, superius excellentiusque fuisse scribit. Plinius potentissimum humani ingenij opus prædicat. Operis

ma-

magnitudo, dispositio, & magnificentia à varijs variè exponitur; neque id mirum cuiquam videri debet, cùm Labyrinthum ingressi, quisque in tanta rerum spectandarum multitudine, id potissimum, quod maxime in admirationem traheret, referendum putauerit; vnde dum noua semper & mirabilia occurrebant lustranda, facile inde confusis spectantium animis ex innumeris, vti singula distinctè obseruare non potuerunt, ita confusè quoque & indistinctè posteritati illa consignarunt. Certè Dædalum huius admiratione fabricæ captum, inde occasionem cepisse alium Labyrinthum in Lemno condendi Plinius asserit, tametsi centesimam tantum partem eius fuerit imitatus, dum sese ex inextricabili fabricæ structura etiam summo quo pollebat ingenio, explicare non potuerit. Situs est Labyrinthus ad lacum Mæridis versus Crocodilopolim, teste Herodoto & Plinio, quod & Sepulchrum Mæridis esse volunt. Diuiditur id primum in duodecim iuxta Herodotum, & in sedecim iuxta Plinium, domicilia; tot videlicet aulas, seu potius ampla receptacula, vastissimaque ædificia, quot olim Ægyptus vniuersa in præfecturas, quas Nomos vocant, diuidebatur: continebat præterea omnium Ægyptiorum Numinum templa; quibus complures quadragenum vlnarum pyramides includebantur. Erant autem, teste Strabone, singulæ aulæ Nomorum Columnis ambitæ, inuicem continuæ; viæ verò quæ ad eas tendunt, ex aduerso sunt muri, qui aulas ordine positas cingit. Ante ingressam verò portam Cryptæ sunt multæ ac longæ, quæ inter se tantâ & tam mirificâ tortuositate vias implicatas tenent, vt nemo ingredi aulam vllam possit, nec egredi sine duce, inexplicabili illo viarum errore deceptus. Sunt hiæ & cœnacula altissima, porticusque nonagenis gradibus singuli exstructi, columnis ex porphyrite lapide fulciti, quos inter Deorum simulacra, Regum statuæ, & summa monstrosarum imaginum congeries. Quarundâ verò domorum talis est, ab ingeniosa Architecti inuentione, situs & dispositio, vt mox atque fores earum aperiuntur, formidabile tonitru audiri videatur. Dignum verò præ omnibus admiratione est, quod domorum singularum tabulata seu tecta, vti & cryptarum latitudines ex integris, teste Strabone, lapidibus, magnitudinis prorsus insolentis exstructa sint, nullo prorsus nec ligni, nec alterius materiæ interuentu. Verbo, totam fabricæ extensionem tria millia domorum comprehendisse, qua vel ingentem urbem æquare poterat. Sed audiamus singula exactè describentem in sua Euterpe Herodotum *ἠὲ τὸν λόγον*. Verba eius sunt: *Regnantibus in Ægypto duodecim Regibus, placitum est eis aliquod relinquere commune omnibus monumentum, ex eoque placito fecerunt Labyrinthum paulò supra Mæridis stagnum, maxime Urbem versus quæ dicitur Crocodilorum, quam ego aspexi famâ maiorem. Si quis enim ex Græcorum narratione muros & operis speciem ratiocinatur, minùs concipiet, quàm pro labore & sumptu huius labyrinthi: tametsi enim Ephesi templum memoratu dignum est, & in Samo; tamen pyramides erant narratione maiores, quarum singulæ multis & magnis operibus Græciæ equiparandæ sunt. Sed eas quoque Labyrinthus antecellit. Etenim duodecim, cuius aule sunt tecto operæ, portis oppositis altrinsècùs: sex ad Aquilo-*

Labyrinthi
Ægyptiaci
situs.Labyrinthi
domicilia.Labyrinthi
Templa.Labyrinthi
cryptæ.Labyrinthi
cœnacula, &
porticus.Labyrinthi
tectâ.Herodotus.
Labyrinthi
descriptio ex
Herodoto.

Labyrinthi
domicilia
3500.

nem contiguae, totidem ad Austrum vergentes, eodem prorsus muro conclusae. Bifaria in eo sunt domicilia, una subterranea, altera superiora illis imposita; utraque tria millia quingenta: quorum ea, quae superiora sunt, ipsi vidimus, & quae aspeximus, enarramus; subterranea verò auditu percepimus: nam qui Labyrintho praepositi Ægyptiorum, nolebant illa ullo pacto monstrari, quod dicerent illic sepulchra esse tum eorum Regum qui aedificandi Labyrinthi fuerunt Authores, tum sacrorum Crocodilorum. ita de inferioribus docti comperimus, superiora ipsi aspeximus humanis operibus maiora. nam anfractus seu egressus per tecta, & regressus per aulas, uti erant diversissimi, ita infinita me admiratione afficiebant. Ex aula in conclavia transiunt, ex conclavibus in cubicula, à cubiculis in solaria, à solaribus in aulas alias. Horum omnium lacunar, quemadmodum & parietes, lapideum est, sculptilibus passim figuris ornatum; singulae aule maxima ex parte digestae albo lapide, columnarum ambitu redimitae; angulo quo finitur Labyrinthus, adhaeret pyramis quadraginta passuum, in qua grandia sunt insculpta animalia, ad quam iter sub terra fit. Hæc est descriptio ab Herodoto curioso rerum omnium inspectore & admiratore observata, cuius descriptionem secutus, libenter hinc totius fabricæ rudem saltem quandam & superficiale Ichnographiam exhibuissem, si per tempus licuisset, ut Lector ex vngue Leonem colligere, & de præstantia ingenij talium operum Architecti conijcere posset. Sed id alibi fortè præstabimus.

Ismendis
Sepulchrum
à Labyrintho
diversum est,

Porro quæ Hecataeus apud Diodorum de Sepulchro Ismendis refert, non videntur relationi Herodoti & Plinij congruere, cum aularum, quas Nomos vocant, non meminerit; neque eo ordine, quo Herodotus, domicilia disponat; neque locus, quem citati Authores iuxta lacum Mæridis assignant, concordet. Ait enim, in Thebano territorio illud fuisse extructum; quod cum multorum dierum itinere à lacu Mæridis distet, haud dubiè (quicquid nonnulli Authores dicant, qui fabricam Sepulchri Ismendis cum Labyrintho confundunt) diversum fuisse, necessariò asserere cogemur. Quia tamen ex Hecataei relatione fabrica hæc Ismendis Labyrintho minimè, siue magnificentiam, siue vastitatem spectes, est inferior, hinc eius quoque descriptionem ex ipsis Hecataei oculati testis apud Diodorum verbis apponemus.

Ismendis Se-
pulchri de-
scriptio.

Sepulchra quoque, inquit, Regum priscorum mirabili opere, & quæ minimè æquari à posteris possent, fuisse aiunt. Referunt Sacerdotes, 47 Sepulchra Regia, quorum usque ad Ptolomæum Lagum 17 tantum supererant, in eorum libris scripta contineri; eorumque etiam plurima, quo tempore ad ea loca accessimus, absumpta erant, Olympiade 180. Non solum verò ab Ægyptijs Sacerdotibus hæc traduntur, sed Græci complures, & in his Hecataeus, qui Ptolomæi Lagi tempore Thebas profecti, historias Ægyptias scripserunt, nobiscum sentiunt: de prioribus enim Regum Sepulchris, in quibus traditur Iouis pellices conditas fuisse, recensens singula, Regis monumentum, qui Simendius est, tradit fuisse stadiarum decem; cuius in aditu porta erat vario lapide constructa; & huius longitudinem duorum ingerum, altitudinem 45 cubitorum fuisse ait. Post hanc ingredientibus aderat lapideum peristylum quadratum, cuius singula latera ingera quatuor completerentur. In eo pro columnis animalia erant sita ex unico lapide, 16 cubitorum, ad

anti-

antiquam formam fabricata. Textura omnis superior teli confecta ex lapidibus duorum passuum latitudine, varijsq; stellis ceruleis ornata. Ex hac deinceps alter erat aditus, & in eo porta priori similis, sed sculpturâ uberiori. In ingressu statuae tres posita erant ingentes unius lapidis, Memnonis opus; harum una sedens, cuius pedis mensura septem excedebat cubitos, cæteras Ægypti statuas magnitudine superabat; duæ præterea usque ad genu, altera à dextris, altera à sinistris, filiae & matri, minores posita. Hoc opus non solum magnitudine conspicuum, sed arte mirabili, & lapidum natura excellens fuit, cum in tanta mole neque fissura quæpiam, neque macula inesset. Scriptum erat in eo,

REX REGVM OSYMANDYAS SVM; SI QVIS QVALIS
FVERIM, ET VBI IACEAM, NOSSE VELIT,
MEORVM ALIQVID OPERVM EXVPERET.

Esse quoque & aliud signum matris ferunt unico lapide, cubitorum 20, habens supra caput Reginas tres, quæ ostenderent, filiam uxoremq; & matrem Regis fuisse. Post hanc portam & aliud erat peristylon superiori nobilius, sculpturis varijs, in quibus bellum erat contra Bactrianos, qui ab eo defecerant, gestum aduersus hos quadringentis millibus peditum, equitum 20 millibus, in quatuor partes diuiso exercitus, quorum omnium filios Regum gessisse imperium. Prima muri pars obfisionem urbis (scilicet Bactrianorum) sculptam continebat ab ea parte, qua fluuius muros alluit. Rege deinde cum hoste congresso Leo una cum eo terribiliter pugnat. Secundus paries sculptus erat captiuis absque pudendis, manibusque, à Rege ductis; quæ nota erat illos fuisse animo viles, & corpore imbecilles. Tertium latus sculpturis varijs, picturisq; decoris, Regis sacrificia triumphosq; deuictis hostibus continebat. In medio peristyllo erat subdialis ara ex pulcherrimo lapide, & opere excellens, & magnitudine mirandâ. In ultimo autem pariete statuae iacebant duæ ingentes ex unico lapide cubitorum 27, ad quas tres ex peristyllo aditus patebant. Has prope domus erat columnis suspensa, cuius latus quoque duo iugera, id est 480 pedes amplectebatur: in ea statuae lignæ haud paruo numero, referentes eos, qui in iudicijs sententias ferrent. Hi ab una parte muri sculpti triginta numero erant, & in medio iudicij Princeps, cuius à collo suspensa veritas penderet, & oculis esset subclausis librorum cumulo circumstante. Hæ imagines præferebant, iudices integros esse debere, & solam veritatem inspicere. Deinde ambulacrum erat domibus plenum, in eisque diuersa epularum genera suauis gustu preparata. Sculptus deinde eminentior cæteris Rex varijs coloribus, aurum argentumque, quæ ex aureis argenteisq; metallis annuatim accipiebat, Deo offerens, cum inscriptione summæ,

MINÆ TER DECIES CENTENA ET DVCENTA
MILLIA MILLIVM.

Sequebatur deinde Sacra Bibliotheca, cum inscriptione:

ANIMI MEDICAMENTVM.

Erant

Erant deinceps omnium Ægypti Deorum imagines ; Regis quoque dona ferentis , quæ cuiq̃ competere Deo . Ponè Bibliothecam domus sita erat egregia , in qua 20 essent Iouis & Iunonis lectisternia . Regis insuper statua , ubi & Regis corpus sepultum iacebat . Hanc circumstabant plurima habitacula , in quibus pictæ cernebantur animantia Ægyptia , omnia sacris apta . Circumibat monumentum aureus circulus cubitis 365 vnus cubiti spissitudine , in quo descripti erant per singulos cubitos dies anni , & astrorum Ortus atque Occasus , quidue ea secundum Ægyptios Astrologos obseruata significarent . Eam circulum ferunt , quo tempore Cambyfes & Persæ Ægyptijs imperabant , ablatum . Hoc Osimandri monumentum non solam cæteris omnibus sumptuosius , sed & artificio excellentius fuit . Hactenus Hecatæus apud Diodorum .

Imendis in Sepulchro erit maximè miranda . Primò , Statuarum multitud.

Secundò , quadratum ædificium .

Tertiò , aureus circulus 365 cubitorum solidorum .

In hac insolenti prodigiosi operis fabrica , tria maximè admiratione digna occurrunt . Primum est statuarum tam multiplicium ex vnico lapide constructarum , quarum singulæ 32 pedum altitudinem habebant , tetrumque peristylj loco columnarum sustinebant , artificium . Excedebat has multis parasangis in secundi peristylj aditu ex tribus media , cuius vel pes solus ferè adæquabat altitudinem earum , quæ loco columnarum seruiabant , utpote 28 pedum , seu septem cubitorum longitudinis . Cum itaque pedis longitudo sit subsextupla ad totius altitudinem corporis , erat dicta statua , si erecta steterisset (sedentis enim habitu ferebatur) 168 pedum ; quam nè Rhodius quidem Solis Colossus adæquasset . Memorantur & aliæ duæ prostratæ , quarum singulæ 108 pedum habebant longitudinem ; quæ tametsi priori magnitudine cederent , præstantiâ tamen lapidis , longè superabant . Secundò , quadratum ædificium columnis innixum , cuius singula latera longa 480 pedes , columnis 27 ex integro lapide fulcita ; quibus in superiori tecto totidem respondebant , immensæ magnitudinis statuæ ligneæ . Tertium erat aureus circulus , qui circumdabat Simendis monumentum , 365 cubitorum , qui totius anni dies , Astrorumque Ortus & Occasus , Astrologorumque electiones , obseruationesque continebat , erantque singuli gradus vnus cubiti , id est , 4 pedum , tam in longitudine , quàm latitudine , uti & crassities ; diameter eius ex Mathematico ratiocinio 120 circiter cubitorum , id est , 480 pedum erat ; ex quo amplitudo loci , quem occupabat , satis colligi potest . Præterea si aureus fuit , ut Diodorus memorat , & non ex ære inaurato ; tota circuli moles 365 0000 , id est , tres miliones , sexcenta & quinquaginta millia librarum pendebat , posito cubitum solidum auri , siue cubum aureum , qui 4 pedes tam in latum quàm in altum contineat , 10000 libras pendere . Quæ res vix animo concipi potest .

Confectarium .

Hinc collige , Lector curiose , Architectorum summam Geometriarum in singulis delineandis pingendisque , tum in singulis fabricæ membris ritè disponendis peritiam & industriam ; sculptorum prodigiosas ingenij dotes , in tam enormibus statuis , columnisque ex vnico lapide ,

de, seruata humani corporis perfectâ proportionē, efformandis, auri quantitatem in vnus Orbis cœlestis fabrica, non minori ingenij, quàm diuitiarum felicitate demonstratam. Quæ sanè opera si paulò penitiùs considero, ausim sanctè affirmare, hosce summi ingenij homines, vti nihil humanarum scientiarum latuit, ita earum ope, humanis quoque operibus, maiora præstitisse, cum vel in vnica fabrica efformanda omnes artes & scientias, Physicam & Mathematicam conspirasse videam. Quis enim hodierno die simile quid attentare audeat, nisi totius naturæ consultus, nisi totius Arithmeticæ, Geometriæ, Opticæ, Astronomiæ, Mechanicæ, Staticæ, cœterarumque annexarum artium peritia ad miraculum præditus? Nemo itaq; miretur, totius Architecturæ rationem primò ab Ægyptijs ad Græcos, ab his ad Romanos deuolutam, in hunc diem suam adhuc tueri existimationem.

Architectorū
Ægyptiorum
excellentiā.

Nil dicam hîc de lacu Mæridis, qui, teste Herodoto, plûs admirationis habet, quàm omnia hucusque enarrata opera. Habet is in circuitu tria millia & sexcenta stadia; vbi profundissimus, est 50 passuum; humanâ industriâ ad aquas Nili stagnantes tum recipiendas, tum iisdem deficientibus ad terram rigandam, excauatus; de eius miraculo vide citatum Herodotum in Euterpe singula exactissimè describentem. Non memoro Thebanæ ciuitatis miracula, quæ apud Strabonem, Diodorum, & paulò antè citatum Herodotum videantur; quæ profectò tanta sunt, vt ipsis Authoribus testibus, nihil in humanis rebus maius & excellentius fieri possit. Atque hæc sunt quæ de Architectonica Ægyptiorum dicenda putauimus, nunc ad machinas calamus conuertamus.

Mæridis lacus.
Herodotus.

Thebanæ urbis miracula.

C A P V T II.

De Mechanica Ægyptiorum.

Vidimus immensas Ægyptiorum fabricas, Labyrinthi inextricabiles errores, præcellas Colossorum moles admirati sumus; restat modò vt ostendamus, quâ ingenij artisque industriâ, tam insolentes fabricas erexerint. Certè id sine machinis summâ arte constructis, perfici minimè potuit. Et primò quidem non nego, maximam hominum multitudinem ad eiusmodi ædificia tum celerius, tum facilius extruenda necessariam fuisse. Nam in sola pyramidis maximæ ædificatione trecenta millia hominum fuisse adhibita, quam & 20 annorum spacio perfecerunt, ita vt in solas cæpas & allia mille & sexcenta auri talenta fuerint erogata. Herodotus Author est: in Obelisco verò Rameßæo siue Lateranensi viginti millia hominum laborasse Plinius tradit: pari pacto in Labyrintho, cœterisque enarratis fabricis construendis idem contigisse nullus dubitare debet, nisi qui Ægyptum præ cœteris totius Mundi nationibus semper innumerabili propè hominum copia abundasse ignorarit. Sed non obstante excessiuâ illâ hominum multitudine, dico nihilominus, illa sine adhibitis machinis fieri non potuisse; nec subsistere potest, quod Diodorus asserit, aggeribus eam exstructam, machinis eo tempore nondum reper-

Herodotus.

Machinæ necessariæ ad Ægyptiorum opera construenda.

Ferri temperandi
notitia
apud Ægyptios.

reperitis. Plinius asserit, exstructos fuisse pontes latericios, per quos saxa immensa ad constitutum locum operariorum vi deuoluerentur; sed neque hoc dici potest, cum pondera maiora fuerint, quam ut immediata manuum applicatio ex moueret; pondus enim quod ducentorum hominum ponderi applicatorum operâ moueri non potest, octo aut decem hominum operâ machinis vtentium nullo negotio moueri, Statica docet. Machinis itaque necessario ad tam immanes moles quâ mouendas, quâ erigendas utebantur; quæ quales fuerint, restat explicandum.

Suppono itaque primò, Ægyptios perfectam habuisse tum cæterorum metallorum auri & argenti, tum potissimum ferri attemperandi notitiam, à primis Patribus traditam: quomodo enim tam immensas statuarum moles vel ex vnico porphyrite, vti vidimus, durissimi lapidis genere constructas, sine optimi ferri qualitate & temperamento, fieri poterat ut excinderent, dolarent, & polirent? nouimus quantum nostri artifices vel à exiguis porphyriticis vasis elaborandis desudent. miram itaque temperiem, nobis prorsus incognitam, habuisse verisimile est, ad montes ipsos porphyriticos penetrandos, saxaq; excindenda, dolanda, polienda.

Mechanicæ
rationes à natura
insitas.

Suppono secundò, Mathematicos Mechanicos, quorum magna pars in hunc finem publicis sumptibus alebatur, in hoc vnicum incubuisse, ut machinis nouis inuentis, superba Regum molimina promouerent.

Suppono tertio, Mechanicas rationes à natura insitas esse, vti ex moribus corporeis, tollendisque grauioribus ponderibus, aut percutiendis, experientia docet; ut vel hinc vectium, malleorumque ratio originem inuenerit: dum enim clauum parieti inferere attentamus, non manu, aut duriori qualibet re manibus inserta, sed malleo, qui instar vectis est, utimur; sic etiam saxum, non manuum immediatâ applicatione, sed ligno supposito facilius vrgere & erigere attentamus; quæ notiora sunt, quam ut dici debeant. His positis, sic

§. I.

De modo & ratione, quam in ponderibus quâ trahendis, quâ in altum deducendis, Veteres utebantur.

Chemmin
Architectus
Ægyptius.

Quæcunque de Veterum machinis hoc loco dicturus sum, illa extracta sunt ex Veterum Mechanicorum monumentis, quorum primus & omnium antiquissimus fuit Chemmin Ægyptius, ultra tempora Pythagoræ in Ægypto Architectus clarissimus, & admirandorum operum fabricator: ex quo sua pleraque acceperunt Hero Alexandrinus, Philo Byzantinus, & Pappus Alexand. Hic dicitur Architectus fuisse pyramidis magnæ, quam cum in altitudinem 6 octauarum vnius milliaris erigere cogitasset, tale quippiam in lapidibus quâ vehendis, quâ in altum attrahendis proposito suo mirificè congruum adinuenit, eum

eum narrant. Porro in trahendis vehendisque longo spacio saxis immanibus parasse duas scytalas seu cylindros ponderi vehendo proportionatos, strato super eos facto ex solidissimis arboribus, ita tamen ut cylindros non attingerent; & hisce saxa firmiter compacta imposuisse, & tantum cylindrorum axibus funibus adiunctis, magna hominum multitudine ad statutum locum per coaceruatorum aggerum veluti montes quosdam pertraxisse; & ne in via quicquam impedimenti occurreret, omnes lacunas & inæqualitates semitarum, per quas saxa deuehenda erant, prius lapidibus, arenâ, terrestribusque molibus oppletas fuisse. Hoc eodem artificio Ctesiphontem & Metagenem filium eius in columnis Ephesino templo destinatis aduehendis vsum esse, Vitruuius tradit.

Saxa trahendi ratio.

Vitruuius.

Fuit autem triplex vfitata in grandioribus machinis loco mouendis ratio & methodus: vel enim ex lapidicina ad constitutum locum transfuehendi erant, seu terrâ, seu flumine; vel immanes Colossi erigendi; vel denique saxa excelsissimæ molis in locum statutum collocandi. Prima vocabatur ἐλαττική, id est, tractiuâ vi peragendâ; Secunda ὀξερετική, id est, elatrix seu nautica; Tertia manganaria vocabatur. De singulis dicam.

Triplex ratio machinas grandiores loco mouendi.

§ II.

De Machinis, quibus terrâ ingentes saxorum moles uehebantur.

Primò ante omnia, ut suprâ meminimus, iter per quod moles deuoluendæ erant, ne quod impedimentum aut offendiculum occurreret, impletis fossis, deplanatisque eminentioribus terræ partibus, summo studio & industriâ æquabatur. Quo posito, duplici artificio lapides, similesque moles per iter præparatum ad destinatam stationem perducebant. Philo Byzantinus Antiquos trahâ in deuehendis lapidibus vfos asserit. Erat autem traha vehiculi genus, constans duabus ingentibus trabibus parallelis, quæ radijs transuersis firmiter connectebantur, & infernè laminis ferreis perpolitis inducæ erant, cornibus aliquantulum incuruatis & repandis. His superimponebant ingentia saxa, & sic ingenti hominum, aut iumentorum multitudine rudentibus applicata, ad statutum locum deducebant; quæ maximè locum inueniebat post decrementum Nili, terra adhuc limosâ & lubricâ. Alterum genus vehiculi erat currus quatuor cylindris seu tympanis grossissimis, ferreisque laminis pariter politis, quæ circumferentiæ inducebantur, instructus; per quorum centra bini axes ex ferro grossissimo, aut ex alio metallo conflati transigebantur. Supra hos axes pegma ex trabibus pro molium magnitudine construebatur, supra quod deponebatur onus deportandum, ac deinde dicta hominum, aut iumentorum multitudine, loris funibusque crassissimis ad locum suum deferrebantur. Vitruuius ait, Ctesiphontem in fabrica templi Ephesini

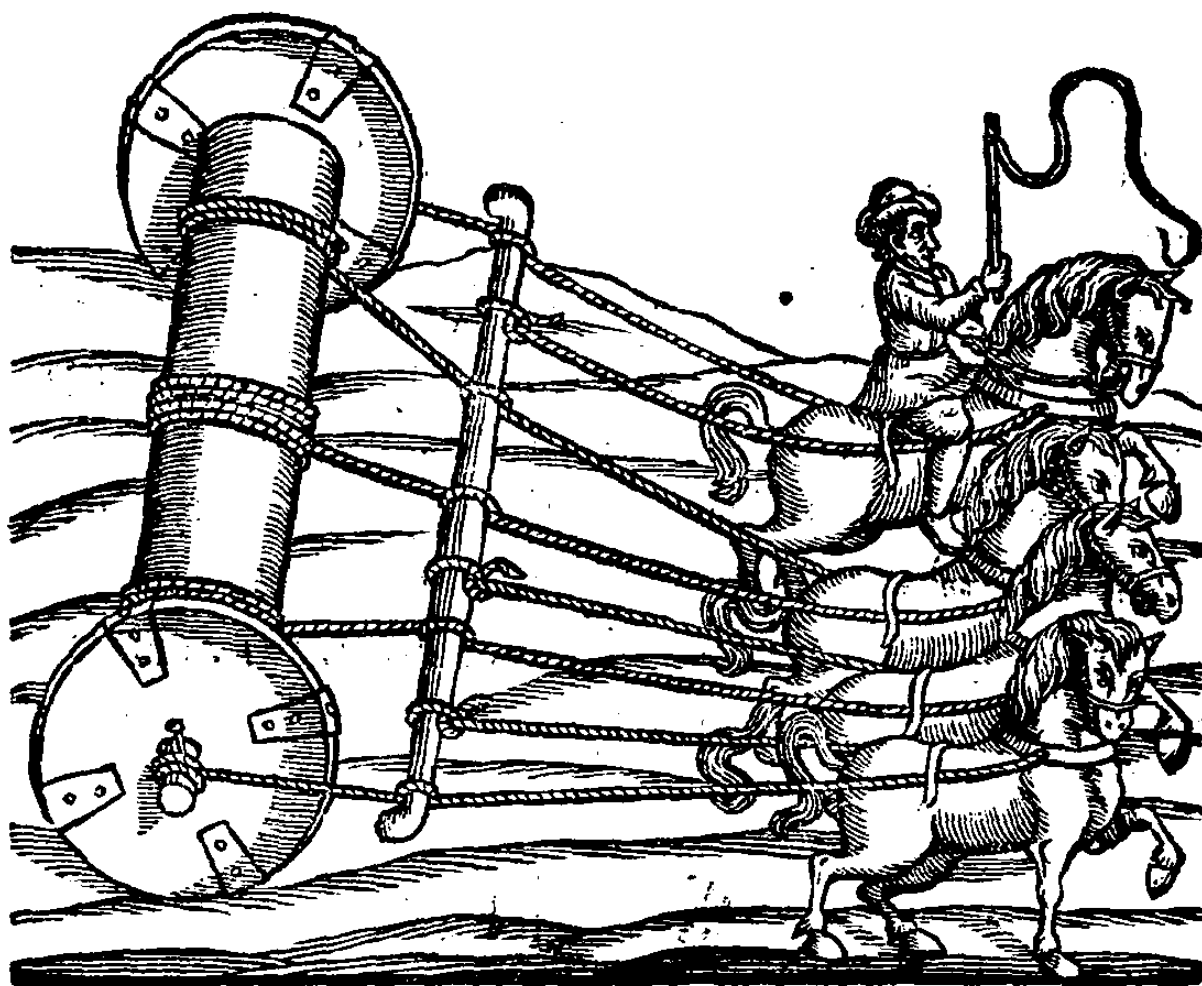
Philo Byzantinus
traha quid.

Currus ad deuehendas saxorum moles ingentes.

Vitruuius.

Ctesiphon
quomodo co-
lumnas in
locum suum
deportauerit.

haud absimili artificio usum; ingentes enim columnas in suum locum deportaturus, singulis columnis iam factis axes æneos columnarum axibus correspondentes implumbavit; deinde ingentibus rotis axes dictos indidit, & sic tandem onus rotarum ope ad arbitrium Architecti deuolvebatur: axes verò ænei deinde seruebant columnis in basibus & capitellis firmiter stabiliendis. Inspice appositam figuram.



Scytalarum
vſus.

Alij dicunt, Veteres scytalis, quibus tabulæ lignæ politæ & leues internebantur, vſos, iſſque commiſſum pondus vectibus ad ſtationem deſideratam verſaſſe: quod non intelligi velim de magni ſpaciſ itineris; fuiſſet enim valde incommoda, perpetua illa ſcytalarum agitatio, tabularumque iſſ ſuperiniectarū ſerè in ſingulos quindecim paſſus mutatio; in paruo tamen ſpacio oneri deuoluendo non exiguum uſum præſtare poterant.

§. III.

*Quibus machinis dictæ moles aqua marique
deueherentur.*

Modus
Obeliſcos ex
ciſis in ſta-
tutum locum
transferendi.

PORRò Obeliſci, quem Ptolomæus Philadelphus 80 cubitorum longum à Rege Neſtenabo ex rupe Thebaica exciſum Alexandria ſtatuit, Architectus fuit Satyrus, uti refert Plinius, & diximus in Obeliſco Pamphilio (ex quo quidquid hoc § traditur, deſumpſimus); Ratio verò, quâ eum naui impositum Alexandria deportarunt, hæc fuit. Primò ſoſſam profundiffimam, quæ ſub ipſo Obeliſco initium duceret, ad ipſum uſque Nilum effecerunt; quæ deinde aquis Nili repleta, non tam ſoſſam, quàm flumen ingens referebat. In hac ſoſſa, veriùs flumine, teſte Callixeno Phœnice apud Plinium, duas naues ampliſſimas ordinabant, quas & lapidibus in tantum onerabant, ut pondus lapidum Obeliſci pondere duplo
maius

maius esset. Hoc peracto naues firmiter connexas sub ipsum Obeliscum extremitatibus suis in ripis vtrique pendentem remis subigebant. Subactis verò hoc ingenio infra Obeliscum nauibus, naues paulatim lapidum exoneratione alleuiabant, donec Obeliscum pendentem exciperent; exceptum verò hoc pacto per fossam in Nilum, ac deinde Alexandriam deducerent, quemadmodum ex figura II. Schematismi I. positi in Obelisco Pamphilio fol. 90. patet, ex qua facile totius machinationis rationem percipies. Verum ad dictorum confirmationem adducamus verba Plinij lib. 36. c. 9. *Alexandria, inquit, statuit vnum 80 cubitorum Ptolomæus Philadelphus, quem exciderat Nectabis Rex purum, maiusque opus fuit in deuehendo, statuendoque multò, quàm in exciendendo. A Satyro Architecto aliqui deuectum tradunt rate, Callixenus à Phœnice, fossa perducta vsque ad iacentem Obeliscum è Nilo; Nauesque duas in latitudinem patulas, pedibus ex eodem lapide ad rationem geminatis per duplicem mensuram ponderis oneratas, ita vt subirent Obeliscum pendentem extremitatibus suis in ripis vtrique; postea egestis laterculis alleuiatas naues excepisse onus statutum. Excisos autem sex tales in monte eodem, & artificem donatum talentis quinquaginta.* Hæc Plinius. Simili industriâ haud dubiè à maioribus per traditionem accepta, reliqui ex posteris in magnis molibus transferendis vsi sunt. Nonnulli volunt Obeliscos ad constituta loca translatos esse eo tempore, quo maxima esset Nili in Ægypto inundatio; aquis enim terras altiùs supereminentibus nihil faciliùs erat, quàm extra alueum Nili in quemcunque Ægypti planioris locum, onus deportare. Quòd si tamen necessitas ita requireret, Obeliscum chamulcis siue cylindris impositum, in locum erectionis deuoluebant; in quo posito primò fundamento, quod vtplurimum laxum siue rupes natua erat, deinde tandem Obeliscum trabibus tabulisque ligneis, lanâ, sceno, stramine fartis, contra omnem violentiam munitum, ergatorum, trochlearumque ope erigebant.

Quo ingenio Obeliscus Nectabis Alexandriam fuerit deuectus.

Plinius.

Quibus verò nauibus, Obeliscis Alexandriâ Romam aduehendis vsi sint Imperatores Romanorum, Plinius & Ammianus Marcellinus referunt. Augusti Cæsaris naus, quâ maior eius Obeliscus aduectus fuerat, cum ceu miraculi instar Puteolis in perpetuam rei memoriam asseruaretur, incendio tandem, nescio quo casu periit. Naus verò quâ Caius Caligula suum illum Nuncorij aduexerat, omnibus quæ vnquam in mari visæ sunt, mirabilior, ad Ostiam substitit, vbi à Claudio Caij successore submersa in portus fundamentum cessit turri superexstructa, quæ in hunc diem durat. ita Suetonius in vita Claudij, & Plinius citato loco.

Nauis quibus Obelisci uehebantur. Naus quæ detulerat Obeliscum Augusti, Puteolis incendio periit. Naus quæ detulerat Obeliscum Nuncorij, in Ostia Tyberina submersa fundamento turris inserviebat Suetonius. Plinius.

Naus verò quâ Rameffæus Obeliscus à Constantino Imperatore aduectus fuit, crates erat ex trabibus & arboribus ingentibus compacta, trecentis, teste Marcellino, remis instructa. Arbor principalis, præter alias, quibus vela obrendebantur, tantæ erat crassitie, vt duo eam homines amplecti non possent. Verum naus, quantum ex actis Constantij Imperatoris, ex Ammiano Marcellino, aliisque historicis percipere licuit, eius formæ, quam in Obelisco Pamphilio fol. 90 adduximus, fuit, quam consule citato loco.

Naues tres
quibus Obeli-
fici ex Ægy-
pti nomen
fuerunt re-
portati.

Plinius.

Suetonius.

Dominicus
Fontana.

Trium itaque nauium, quibus Obelisci ex Ægypto in Urbem portati sunt, meminerunt Authores, duarum Plinius, Ammianus vnus; & eas omnes maximæ cuiusdam & prodigiosæ magnitudinis fuisse testantur. Et de naue quidem, qua Obeliscum illum suum Augustus in Urbem inuexit, Puteolis miraculi gratia Naualibus perpetuò dicata, deinde igne consumpta, paulò antè dictum; de ea verò, quâ Caius Caligula suum Obeliscum Romam transfuecit, hæc inter alia refert Plin. l. 16. c. 40. *Abies admirationis præcipue visa est in naui, quæ ex Ægypto Caij Principis iussu Obeliscum in Vaticano Circo statutum, quatuorq; truncos lapidis eiusdem ad sustinendum eum adduxit; quâ naue nihil admirabilius visum in mari certum est. Centum viginti millia modiorum lentis pro saburra ei fuere, longitudo spatium obtinuit magna ex parte Hostiensis portus latere læuo, ibi namque demersa est à Claudio Principe, cum tribus molibus, turrium altitudine in ea ex edificatis obiter Puteolano puluere, aduectisque. Libro verò 35. c. 9. ita habet: Diuus Claudius aliquot per annos asseruatam, quâ Caius Cesar importauerat, omnibus, quæ vnquam in mari visæ sunt, mirabiliorem, turribus Puteolano ex puluere edificatis perductam Hostiam, portus gratiâ merfit. Quæ consentiunt relationi Suetonij in vita Claudij: Portum, inquit, Hostiæ extruxit, circumducto dextra sinistraque brachio, & ad introitum profundo iam solo mole obiecta, quam quo stabilius fundaret, nauem ante demersit, quâ magnus Obeliscus ex Ægypto fuerat aduectus; congestisque pilis supra posuit altissimam turrim in exemplum Alexandrini Phari, ut ad nocturnos ignes cursum nauigia dirigerent. Ad quarum normam Constantium Cæsarem suam illam nauem, quam ab Ammiano Marcellino suprâ descriptam, in Obelisco Pamphilio loco cit. exhibuimus, construxisse, verisimile est; fuisse autem ex eo genere nauium, quas Rates siue Crates vocant, dicti Authores expressis verbis indicant.*

Qui denique rationem in Obeliscis à Sixto V. erectis obseruatam desiderat, is Dominici Fontanæ Architecti machinas adhibitas, æri elegantissimè incisas, & à Mercato, Bargæo, alijsque fusè descriptas consulat.

§ IV.

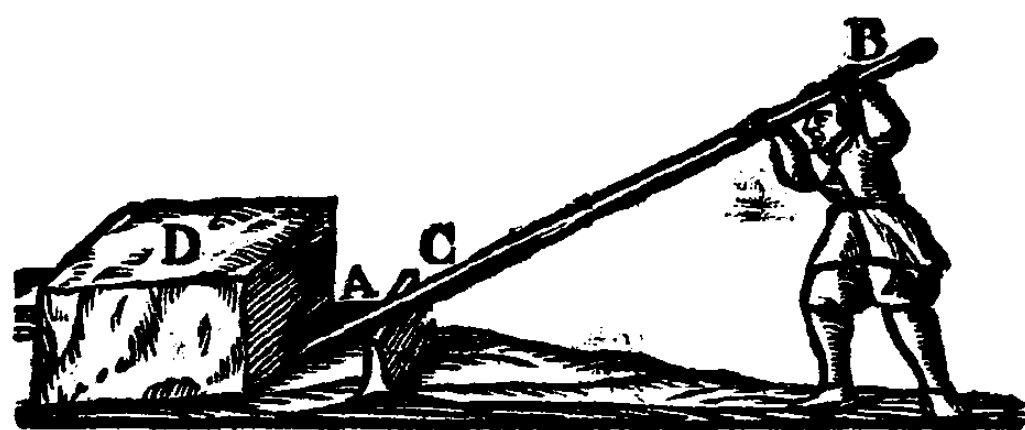
Quibus machinis in immensis molibus extollendis vsi sint Ægyptij: siue de quinque facultatibus motricibus; & primò de vecte & axe in peritrochio.

Hero Mechanicus.

Ægyptij datâ
potentiâ da-
rum pondus
moueant.
Pappus.

Hero primus fuit, qui de quinque Staticis potentijs ex mente Veterum, vti ipse testatur, egit in particulari libello; ex quo postea Archimedes, Pappus, & tota tandem posteritas, sufficientia sibi ad ponderum elationes adiumenta desumpsit. Ægyptios quoque datâ potentiâ, datum pondus mouere, primos fuisse, qui pollicerentur, Pappus his verbis adstruit. *Cum itaque quinque sint facultates, per quas datum pondus datâ potentiâ mouetur, necessarium est figuras earum, & vsus, præterea etiam & nomi-*

nomina Ægyptijs vsitata exponere. Traditum autem est ab Herone, & à Philone, qua de causa prædictæ facultates in vnam reducantur naturam, quanquam figuris inter se multum discrepantes. Nomina igitur hæc sunt, axis in peritrochio, vectis, polyspastos, cuneus, & deinde ea quæ appellatur cochlea infinita. Et vt à vecte simplicissimo incipiamus,



Est vectis instrumentum, siue ligneum, siue ferreum, oblongum, quod ponderi suppositum ab vno extremo, ab altero verò deorsum vi motrice pressum, pondus nullo negotio eleuat, vt in figura apparet, vbi D saxum est, vectis AB, hypomochlium C. Nam vt rectè Hero apud Pappum differit, cum Veteres magna pondera mouere vellent, eaque primò à terra attollere oporteret, ansas autem non haberent, quòd omnes partes basis ipsius ponderis solo incumberent; paulum suffodientes, & ligni longi extremitatem subiicientes sub onus, supponebant ligno prope ipsum onus lapidem, quod hypomochlium appellatur, sicque onus dimouebant. Cumque ijs visus fuisset hic motus valde facilis, fieri posse sibi persuaferunt, hoc pacto quælibet magna pondera attolli posse; tantò autem facilius pondus moueri deprehendebant, quantò hypomochlium saxo vicinius; hæc enim ratione vectis maiorem acquirebat longitudinem; quantò autem longior erat vectis, tantò facilius, vt Mechanici demonstrant, pondus mouebatur. Atque hæc sunt prima Mechanices fundamenta, quibus non tam arte, quàm naturæ quodam instinctu, omnes vtimur. Neque enim vlla humana actio violentiam aliquam sustinens, assignari potest, quæ non, etiam nobis non aduertentibus, vectis ope perficiatur.

Vectis quid.

Hero Mechanicus.

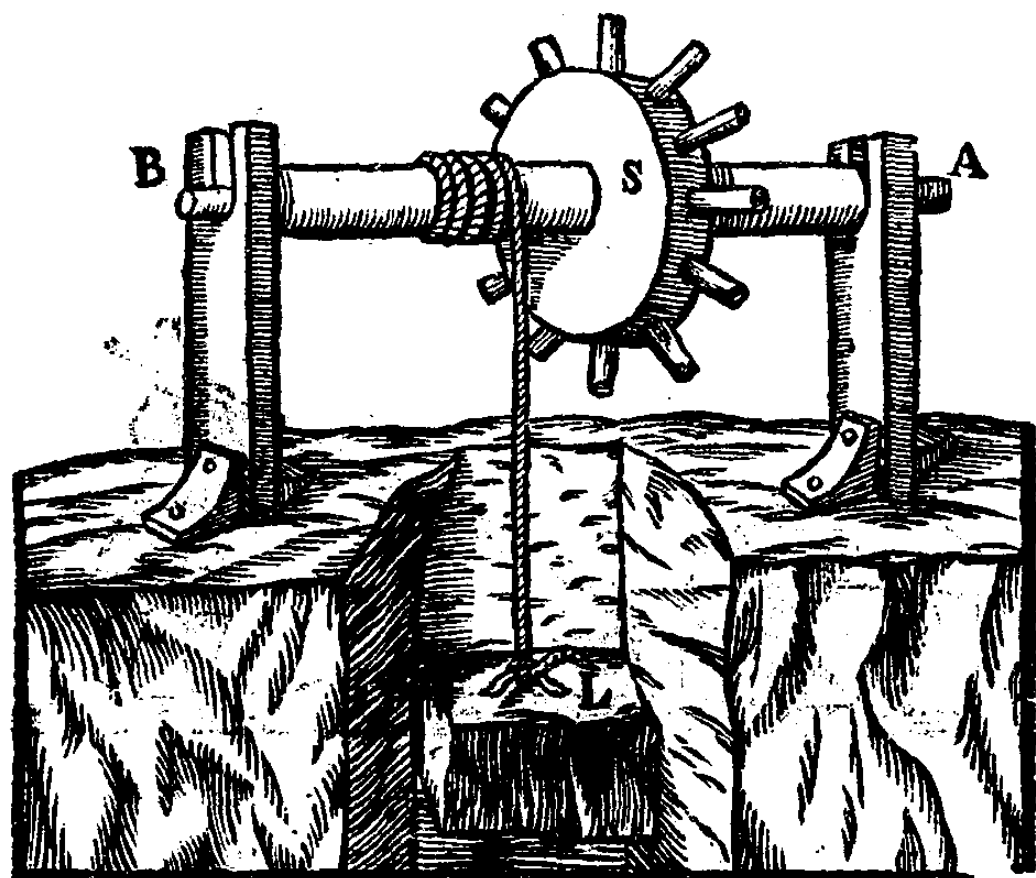
Vectis vsus prima Mechanices fundamenta præbuit.

Porro cum talis subinde ponderum ratio esset, vt vectes munus suum obire non possent, vt fit in ingentibus molibus attollendis; aliud machinæ genus architectati sunt; vt in ea multiplex vectium in circulum dispositio idem præstaret in eleuandis in summam altitudinem molibus, quod vectes in molibus terræ superficiei insistentibus. Et hoc vocabant axem in peritrochio. Erat autem instrumentum ex cylindro & orbita, in cuius circumferentia radij dispositi erant, qui locum vectium subirent, vt in figura sequenti apparet. Ad cylindrum enim AB, cui rota S infixa erat, funes circumplicabant, è quorum extremitate saxum L dependebat; fiebat enim, vt circumducta per radios suos rota cylindrus vnà conuoluens funes, saxum tandem sustolleret. Hanc machinam statuebant vt plurimum in muris, in quos saxa eleuanda erant; atque ita validè ibidem firma-

Axis in peritrochio.

ma-

mabant, vt pondus sustineret, neque præponderationem vllam subiret.



Huius instrumenti duplex vsus vrat, rectus, & inuersus. Rectus, quando eius ope pondera in altum subleuabantur; inuersus, quando dicta pondera ex longinquo trahebant, vel etiam in altum trahebant; & tunc ergata vocabatur. Dicitur autem inuersus, quia quemadmodum in situ recto, cylindrus Horizonti parallelus; ita hic eidem normalis siue perpendicularis constituebatur. Verùm ad hunc situm alia quædam requirebantur, vt trochleæ, & arbores polyspastis instructæ: de quibus tunc fusiùs dicetur, vbi primùm, quid per trochleas, cuneos, similesque potentias intelligatur, intellexerimus.

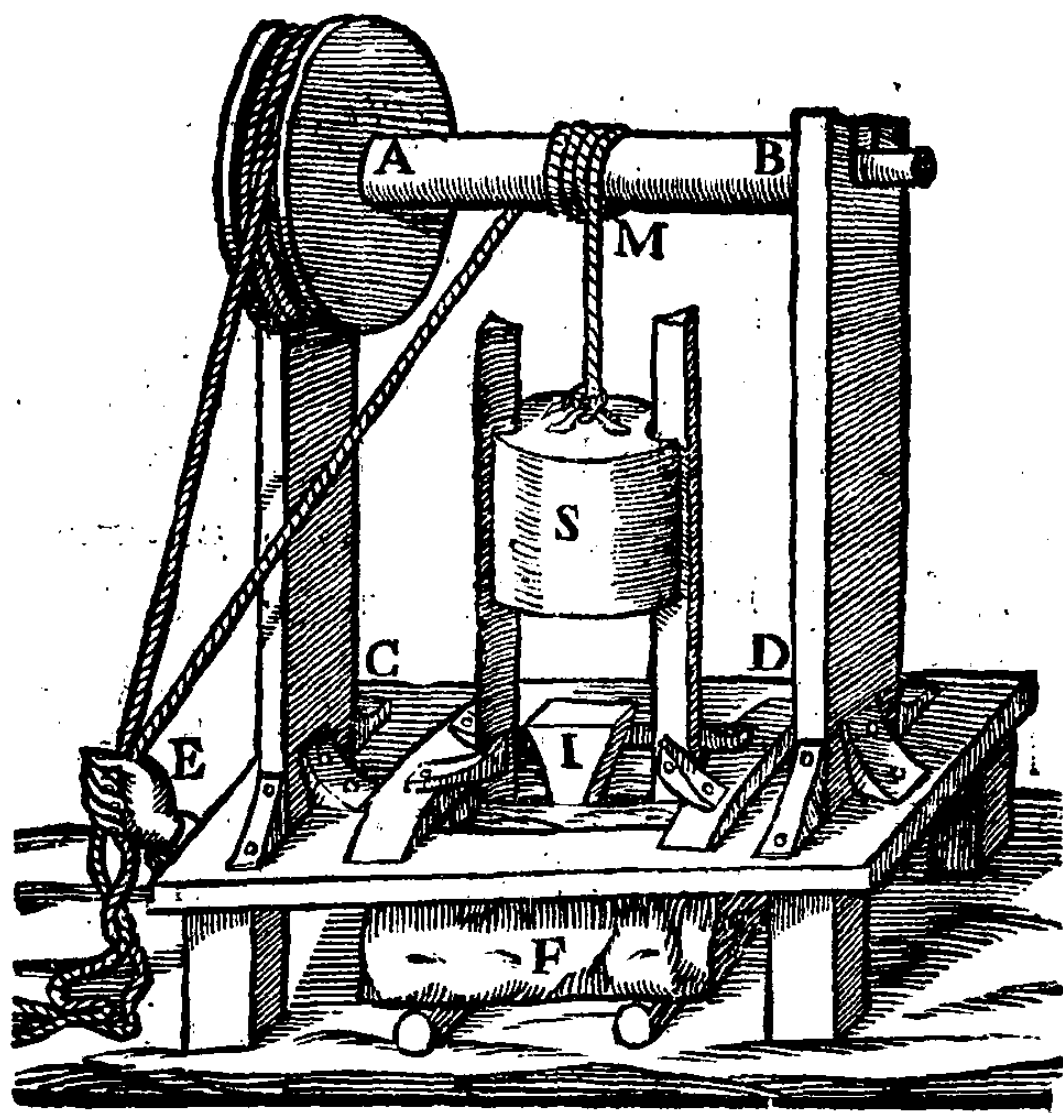
Cuneus Ægyptiacus.

Cuneus Ægyptiacus.

Philo Byzantinus.
Cunei vsus
in lapidibus
findendis.

Cuneus maximè in lapidicinis vsurpabatur; estque instrumentum ligneum, vel ferreum pyramidalis figuræ, quo immensa saxa finduntur. Hoc enim intra rimam alicuius saxi positum, & vehementi mallei ictu percussum, dum se violenter insinuando intra rimam, ambo latera potenter premit, rupem tandem findit. Habebant autem plura huiusmodi instrumentorum, quibus ordine intra fissuram positis, percussisque, lapis findebatur. In ijs verò locis montium, vbi immensæ moles columnarum, Obeliscorum, statuarum ex vno lapide, eruendæ erant, hâc industriâ vsos esse Veteres, Philo Byzantinus in suo de quinque facultatibus Staticis libello, refert. Supra rupem fundabant ligneam machinam, seu potius pegma, cylindro transuerso volubili adornatum; huic cylindro fune crassissimo appendebant chalybeam columnam immensi ponderis; atque infra intra rimam rupis cuneum ponebant magnitudini cylindri chalybei proportionatum; atque sic fune attracto tollebatur cylindrus, quo aliquò vsque eleuato, funem laxantes operarij ipsum in cuneum decidere sinebant; cuius immenso pondere cuneus pressus, magnâ vi findebat rupem, & sic rimæ fissuram sequentes, instrumentorum nouâ adaptatio-

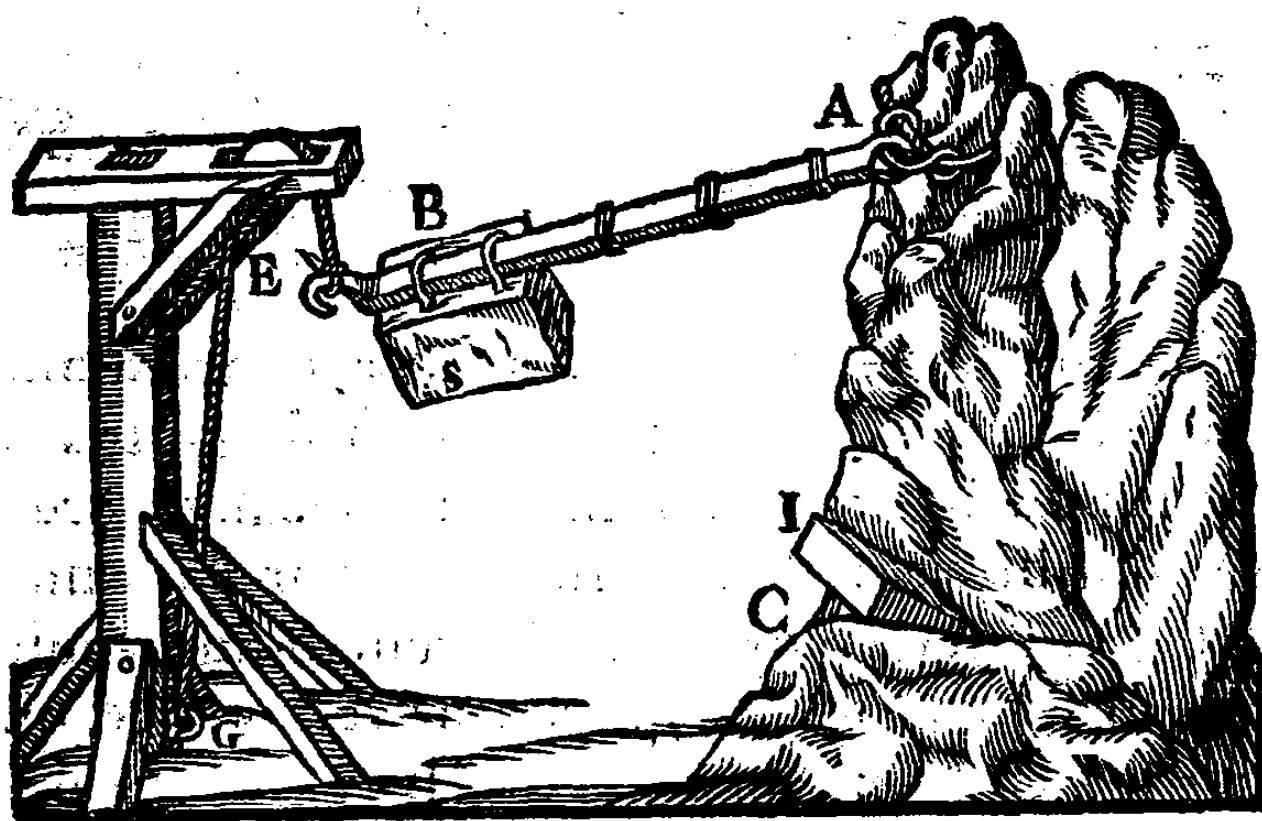
tione, tandem negotium conficiebant. In figura apposita cylindrus ferreus volubilis est AB, cui appensum pondus S; saxum findendum est F,



cuneus rimæ impositus I, cylindrus ferreus plumbo fartus S, funis attollens cylindrum EM, qui elatus, & cadere permissus, magnâ vi in cuneum I illidebatur, vnde fissio petræ sequebatur.

Quando verò è latere rupes findere volebant, hâc industriâ id faciebant, teste paulò antè citato Philone. Muro ingentem trabem ferream

Cunei vsus in
rupibus findendis è la-
gere.
Philo Byzantini
sinus.



AB ita adaptabant, vt intra vertebrae nullo negotio moueri posset: huius extremitati B ferreum pondus S mallei ad instar appendebant, quod perfectè cuneo IC respondebant; habebat id in extremitate B funem adnexum, trochleæ E circumuolutum, cuius extremitate multitudo hominum pondus S attrahebat, elatumque summo impetu cuneo illidi sinebat; atque hâc violentiâ adhibita rupem findebant. Quod quidem ma-

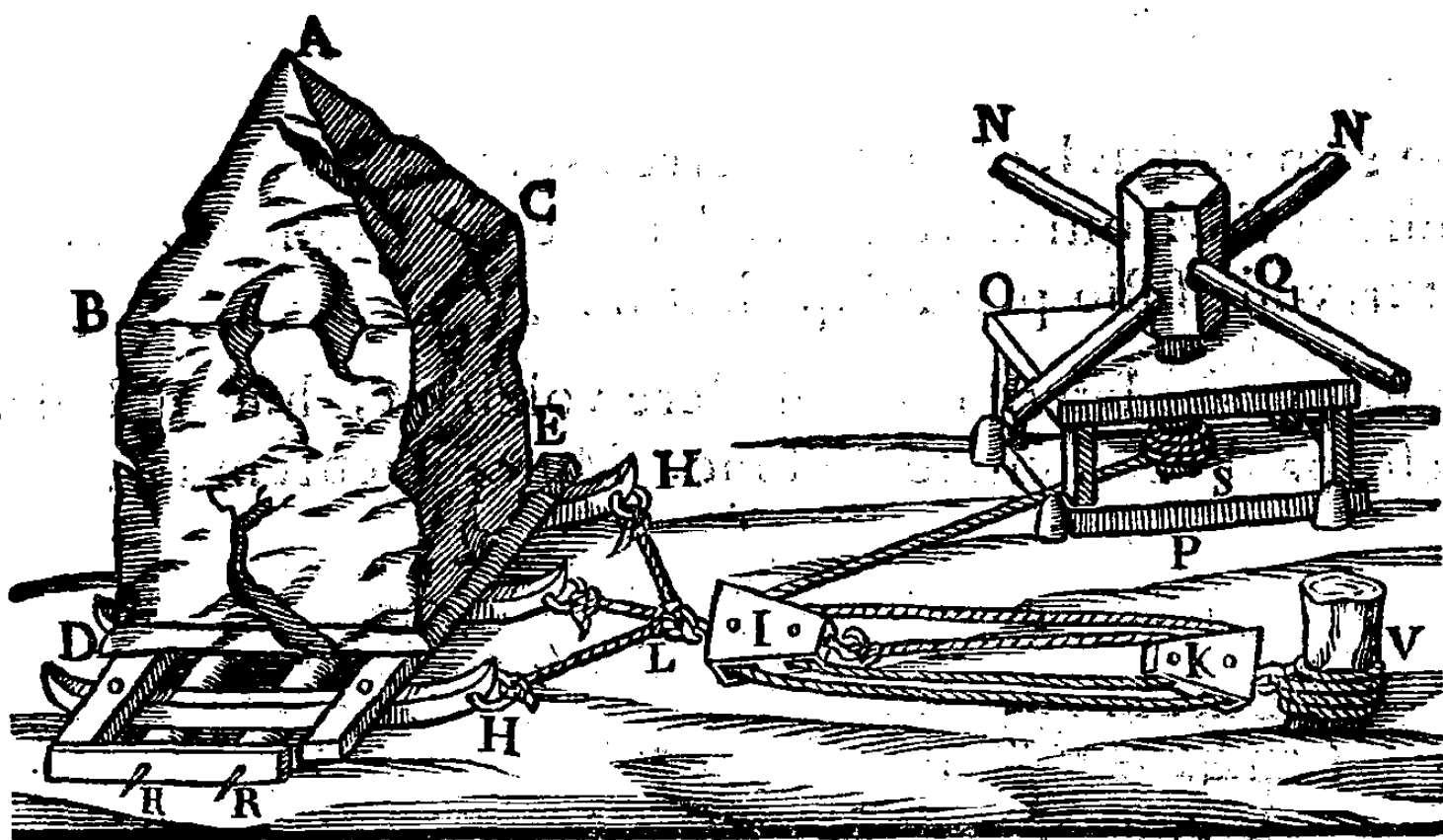
machinamentum ita concinnatum erat, vt pro rimæ findendæ altitudine aut depreſſione nunc altè, nunc demiffè in quamcunque partem transferre poſſent.

Polyſpaſtus Ægyptiacus.

*Polyſpaſtus
Ægyptiacus.*

*Polyſpaſti
uſus in planis*

Altera facultas fiebat per polyſpaſtum, trochleâ mangano inſertâ, cui funis circumuoluebatur, quo tractum pondus nullo negotio mouebatur. Erat autem trochlearum huiusmodi diſpoſitio pro magnitudine ponderum varia. Quando vnâ trochlea adhibebatur, vt in minoribus ponderibus contingebat, tunc vocabatur *μονάκας* ☉; ſi duæ trochleæ adhibebantur, *δύακας* ☉; ſi tres, *τρίακας* ☉; & ſic in infinitum, nominabantur. Erat autem duplex horum polyſpaſtorum uſus; vel enim in altum tollendis ponderibus, vel per terram trahendis ſeruiebant. Verùm vtriuſque machinamentum hîc oculis Lectoris exponendum duxi, vt ipſius repræſentatione machinæ, fuſam eiſdem descriptionem compenſarem.

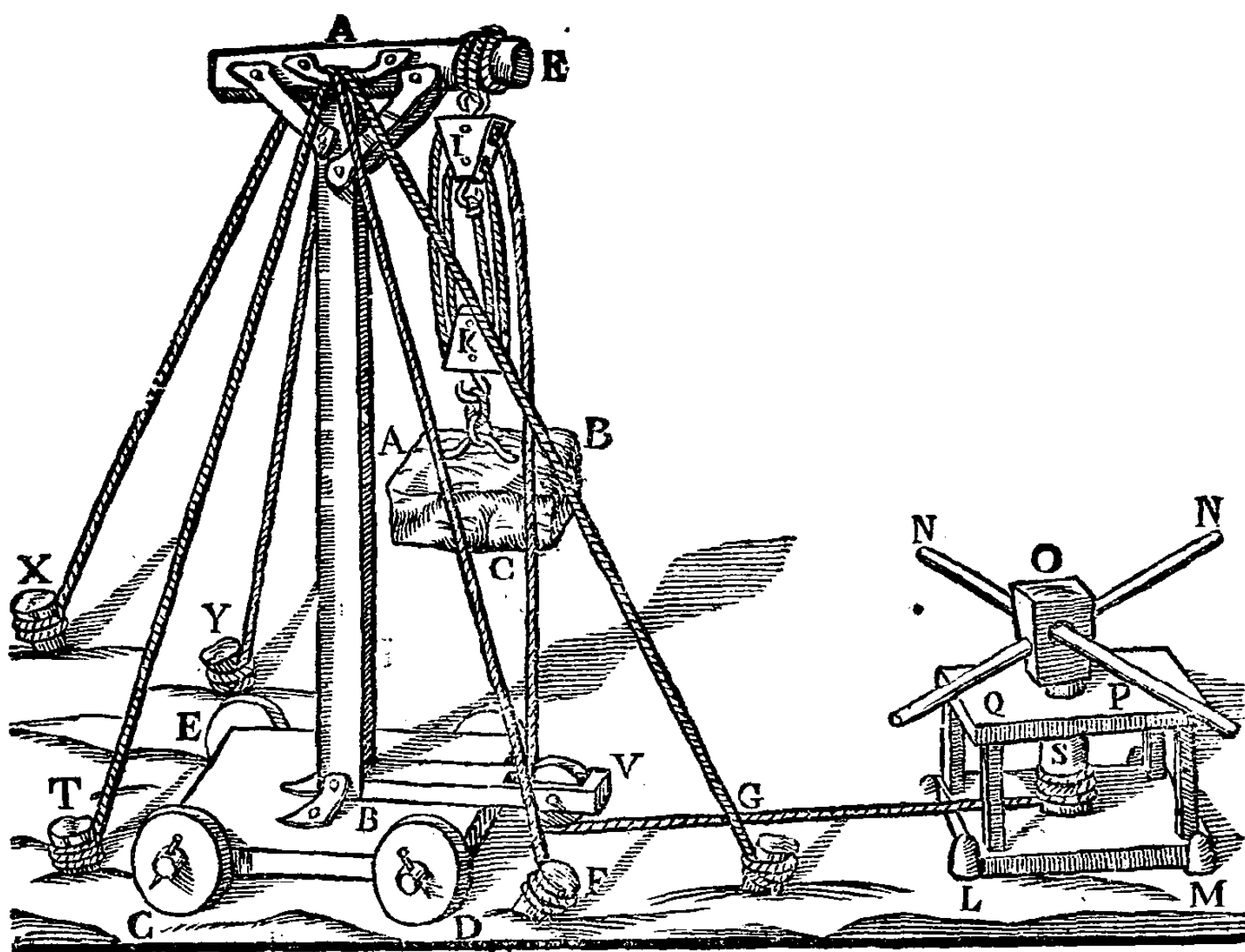


Chelon quid.

IK, eſt polyſpaſtus, ſeu quaternæ trochleæ, quarum binæ vtrimque duobus manganis I & K inſertæ ſunt; funis verò alligatur vnco L, & deinde circumuoluitur duabus trochleis minoribus manganorum K & I, & iterum duabus maioribus trochleis eorundem manganorum K & I, tandemque ergatæ OPQ interiori cylindro S circumuolutus inſeritur, in cuius cylindri exterioritate ſuperiori inſeruntur veſtes NN, quos multitudo hominum, aut iumenta circumagunt; ABCE eſt pondus, cui polyſpaſtus IK ab vna extremitate HH cheloni, cui pondus impoſitum eſt, annectitur, altero extremo V terræ firmiter ad reſiſtentiam inſerto. Chelon verò, quemadmodum eum Philo & Hero appellant, nihil aliud eſt, quàm traha, vehiculi genus, cuius & ſuprà mentionem fecimus, extremitatibus HH repandis, lignis firmiter compacta, ſub quo cylindri RR æquales intra polos verſatiles ponebantur, fiebatque ita, vt ſimul ac veſtes NN circumagerentur, cylindrus ergatæ complicatâ chordâ polyſpaſton

paston moueret, polyspastus annexus cheloni H H per funes pondus A B C D E nullo serè negotio traheret. Sed figura hîc apposita, mentem meam faciliùs, quàm vel copiosa machinæ descriptio explicauerit. Habebat hæc machina id quidem incommodum, quòd ad singulos centum passus, tùm polyspasti, tùm ergatæ loca pariter mutare debebant, donec ad constitutum locum onus transferretur; cœterùm ingentia pondera huius machinæ ope, nullo penè negotio transportabantur. Atque huius machinæ vi templum illud prodigiosum ex vnico saxo concinnatum, cuius suprà mentionem ex Herodoto fecimus, ex Elephantina vsque in Sai distantem viginti dierum itinere, spacio triennali translatus fuisse, nemo dubitare debet, cùm nec melior, nec expeditior modus haberi possit. Atque hæc de ponderibus in plano per polyspastum deducendis sufficiant.

Polyspasti in-
commoda
quæ.



Alter machinæ huius vsus erat, ponderibus in altum extollendis seruiens. Arborem prægrandem A B, cum transversa superiùs trabe A E, supra pegma C E D V trabibus firmiter connexum, & quatuor rotis seu cylindris in extremitate trabium annexis C, D, E, V, vbi opus erat, versatile, fundabant; è cuius regione ergatæ Q P L M parabatur, cylindro S O, & vectibus N N, vti in priori, instructa; huius ergatæ cylindro S O funis circa S circumdabatur, qui in arboris radice trochleæ V inferebatur, & inde polyspasti è trabe E dependentis mangana I & K orbiculis, vti priùs, circumplicabatur, funis extremitate mangano I affixâ, à mangano verò K dependebat pondus A B C. Fiebat itaque vt simul ac ergata vectium ope sollicitaretur, funis circumplicatus cylindro S, & per trochleam V continuatus, circumplicatusque orbiculis manganorum I & K, pondus in altum sustolleret. Vbi verò periculum erat, nè pondere

Polyspasti v-
sus secundus
in attollendis
ponderibus.

prægrauata arbor rumperetur, quatuor aut quinque funibus X T Y F G, ex summitate arboris deductis, terræque firmiter infixis, machina non secus ac malus in nauigio rudentibus vnâ cum pegmate versatili firmabatur. Quia tamen machina sæpe mutanda erat, hinc rotæ seu cylindri C D V E pegmati indebantur, vt totam machinam quò vellent, nullo negotio transferre possent. Sed contemplare figuram hîc appositam.

Machina li-
gnea bifurca-
ta in pyrami-
dum structu-
ra adhibita.

Hoc pacto quælibet in altum vastissima pondera eleuabant. Quòd si pondera (vti erant Obeliscorum, ingentiumque Colossorum moles) maiora essent, quàm vt vnus ergatæ atque polyspasti ope sustolli possent; tunc multiplicabant pro ergatarum multitudine ipsos polyspastos, atque sic summâ hominum aut iumentorum multitudine adhibitâ, vnâ æqualiter suas singulis ergatas mouentibus, moles tandem, tabulatis prius, siue ligneo vestimento inclusas, nè damnum alicubi inferretur, aut statuis, aut Obeliscis, summâ vti concordia, ita facilitate eleuabant. In pyramidum verò structura, arborem non adhibebant pegmati implantatam, sed machinam quandam ligneam bifurcatam adhibebant, cui trochlea in superiori parte annexa funes complicabant; extra verò basin pyramidis alia machina applicabatur (ergaton ego interpretor) cui alterum chordæ extremum circumplicabatur, quæ machina hominum aut animalium ope, circumducta, saxum paulatim in statutum locum ponebat; priorem verò bifurcatam machinam ligneam singulis pyramidum gradibus admoue-
bant, & sic gradatim opus perficiebant, ita vt vel tot essent machinæ, quot gradus pyramidum; vel certè eadem machina de gradu in gradum promoueretur. Verùm audiamus ipsa Herodoti verba libro 2. vbi sic de pyramide Cheopis discutit. *Fuit autem extructa hac pyramis in speciem graduum, quas quidam scalas, quidam arulas vocant. Postquam eam principio talem effecissent, attollebant reliquos lapides breuibus machinis è ligno factis, ex humo in primum ordinem graduum leuantes; vbi super hunc gradum lapis erat, alteri machine imponebatur, quæ in ipso primo gradu stabat; ab hoc enim deinde in alterum ordinem trahabatur super alteram machinam (nam quot ordines graduum, totidem machinæ erant) siue eandem machinam, quæ vna & facilis ad ferendum esset, transferebant ad singulos ordines, quoties saxum amouebantur.*

Herodotus
Philo.

David Rival-
dus.

Atque hinc patet apertè, machinas ab Ægyptijs primùm, vtpote qui præ omnibus Mundi nationibus semper maximis & prodigijs fabricis erigendis animum intentum habebant, feliciter excogitatas, deinde ad Græcos per Dædalum, teste Herodoto & Philone, & hinc ad Romanos translatas fuisse. Hinc Archimedes, hinc Vitruuium, hinc Pappum omnia sua desumpsisse adeo verum est, vt vel ipse Archimedes id fateatur, teste Rivaldo in eius vita, dum multa in Ægypto Heronis consuetudine se didicisse ad Mechanicam spectantia sincerè confitetur.

Cochlea quid

Restat vltima potentia de cochlea, quam cum nescio quid difficultatis habeat tùm ad constructionem, tùm ad vsum, non adeo Ægyptijs frequentatam existimo, nec vsum aliquem in ponderibus à terra leuandis habere poterat. Est autem cochlea nihil aliud, Pappo teste, quàm assum-

ptus

ptus cuneus expers percussione per vectem quoque motionem efficiens. Cochlea dicitur, ab ipsa cochlea seu limacis domo, tortuosis ductibus à natura instructa. Dicitur & Helix, à natura lineæ, secundum quam construitur. Quæ tamen si commodè adhiberi posset, omnibus meritò recensitis machinis palmam eriperet, ob summam quam in operando habet efficaciam. Sed qui plura de huius effectibus desiderat, is legat quæ fuisse de hac Pappus l. 8. tractat ex mente Ægyptiorum, & nostram suo tempore Mechanicam.

CAPUT III.

De Machinis Thaumaturgis Ægyptiorum Veterum.

Inscribitur hoc caput de machinis Thaumaturgis Ægyptiorum Veterum, id est, de fabricis miraculosâ quâdam ac tantâ industriâ instructis, ut Authores, quotquot eorum meminerunt, eas non arte humanâ, sed magicâ Dæmonum ope constructas existimârint. Est enim huiusmodi machinis ita comparatum, ut dum occulta & abdita technasmata non comparent, motum tamen & vitam spirent, vehementique admiratione spectatores veluti rei nouitate attonitos teneant. Sunt autem multiplicis rationis. Quædam solo sono, uti Memnonis statua, artis prodebant miracula; aliæ solo motu vitam mentiebantur; nonnullæ aquarum artificio adornabantur. Non deerant quæ & sono, & motu, cæterisque circumstantijs, eâ constituebantur industriâ, ut non immeritò θαυματουργὴν, id est, miraculorum operatrices, apud posteros audiêrint. Quis porro harum omnium Architectus fuerit, tam incertum est, quàm incerta est inaccessa huius inuentionis antiquitas, cum Arabes iam ante diluuium eas in usu fuisse asserant, ut postea dicitur. Hesiodus antiquissimus Poëtarum Vulcanum harum inuentorem facit, cum statuas aureas se quaquauerfus mouentes ab illo fabricatas recitat. Tripodes quoque eum fabricasse hinc inde mobiles, & inter se concertantes, & in locum vnde prodierant reuertentes, scitè describit. Quidam Dædalum à Vulcano instructum, harum machinarum prodigiosis operibus vniuersam Græciam in sui admirationem traxisse volunt. Construxerat is, teste Homero, ope Ariadnæ, pueros, qui manibus porrectis choreas agebant; canem præterea aureum, animarum ut videbatur, teste Dionysio antiquissimo Homeri interprete, de quo vide Iulium Pollucem. Facit & mentionem fabricarum à Dædalo constructarum Plato in Dialogo, qui Memnon inscribitur, quæ si non ligarentur, fugiebant. huc alludit Aristoteles lib. 1. polit. ubi apertè ait opus non iam fore seruis, si instrumenta etiam obedirent Opifici, sicuti machinæ Dædalo. Verùm Dædalum omnia sua ab Ægyptijs accepisse, Diodorus asserit; quorum peculiare erat, ingeniosis inauditisque machinis omnes in admirationem trahere. Ab his Heron hausit quæcunque de spiritalibus & Automatis scripsit, dum à prædecessoribus se ea accepisse sincerè fatetur. Hinc Pythagoras, Architas, Eudoxus,

Machinæ
Thaumatur-
gæ Ægyptio-
rum.

Multiplices
erant.

Machinarum
Thaumatur-
gicarum Au-
thor quis.

Hesiodus.

Vulcani tri-
podes.

Dædali sta-
tuæ.

Homerus.

Dionysius
Homeri in-
terpres.

Iulius Pollux.

Plato.

Aristot.

Dædalus ab
Ægyptijs in-
structus.

Diodorus.

Heron ab
Ægyptijs sua
spiritalia di-
dit.

Aristoteles.

Apollonius, cæterique rerum mirabilium famâ celebres Philosophi, sua desumpisse notius est, quàm ut dici debeat, quæ vel ipse Aristoteles agnouisse videtur in Procæmio in Mechanicam suam his verbis: *Cùm itaque uterentur naturâ, quæ in circulo reperitur, opifices varia conficiunt instrumenta, occultantes principium, ita ut pars tantum machinæ appareat mirabilis, non manifestatâ causâ.* quæ confirmat lib. 2. de generat. & libro de motu animalium, ubi motum animalium comparatione quâdam ex machinis automatis desumpta ostendit. Erat itaque ante Aristotelem iam ab immemorabili tempore horum automatorum usus. Qualia enim horum ope fecerit Philo Byzantijs, & Archimedes, qualia Ctesibius Tonforis Alexandrini filius & Magister Heronis, nota sunt ex Hydraulicis, Organis, Hydrologijs, alijsque machinis automatis, rotarum dentatarum, vitiumque ope animatis, uti Pappus lib. 8. refert; quæ quidem successu temporum in tantam euecta sunt excellentiam & perfectionem, ut nihil quoque modernis opificibus in ea facultate denegatum videatur, ut nos suo tempore in vniuersali nostra Mechanica, Deo dante, vberius describemus. Quare ad Ægyptiorum automatas machinas reuertamur; in quibus describendis primò Authores allegabimus, deinde occultas machinarum istiusmodi construendarum rationes, quantum coniecturare liquerit, per totidem problemata aperiemus.

Pappus.

§. I.

*Statuæ Memnonis modus & ratio.*Memnonis
statua, eius-
que habitus,
& situs.

Plinius.

Philostratus.

Strabo.

Pausanias.

MEmnona Poëtis cantatissimum nemo non nouit; de quo nonnulla nobis comperta sunt, ijs planè adnumeranda, quæ præcipuè dignâ admiratione sunt in naturæ contemplatione, vel etiam quæ fidem rei nouitate vix impetrant. De hoc simulachro variè à varijs disertum reperio. Plinius l. 35. c. 7. ex Basalte lapide constructum fuisse narrat, & in delubro Serapidis positum, quotidiano Solis ortu concussum radijs sonuisse. Philostratus verò in Iconibus, *Memnon, inquit, in Æthiopia deformatus est in lapidem nigrum, sedentis habitus, Solaribus radijs ubi statua contingitur, veluti plectrum incidens Sol in Memnonis os, elicit inde vocem.* In Tonari Lucianus prodit, Demetrium Sunicum peregrinationem obijisse in Ægyptum, ut pyramides spectaret, ac Memnonem, quòd illas audisset quamuis altissimas, umbram tamen non iactare; Memnonem verò ad exorientem Solem inclamare. Strabo ibi se adfuisse scribit cum Ælio Gallo, & amicorum multitudine, ac militum, circiterque horam primam sonitum audiuisse, siue à basi, siue à Colosso, siue à circumstantibus de industria factum. *Id enim, inquit, baud quâquam affirmârim, cùm propter incertam causam omnia magis subeat, ut credam, quàm ex lapidibus sic compactis concinnatisq; crepitum edi.* Pausanias miratur in Magarensum montibus lapidem, quem si quis calculo percussisset, non secus ac lyra insonaret;

Sed

Sed multò me, inquit, maiori admiratione affecit Ægyptiorum Colossus, qui Thebis Ægyptijs est postquam Nilum traieceris; vidi enim ad hoc usque tempus statuam sedentem iuxta eum locum, quem Syringas appellant; eam pleriq; Memnonem dicunt, quem ex Æthiopia profectum in Ægyptum venisse arbitrantur. Thebæi Memnonem negant, sed quendam popularem suum esse aiunt, cuius ea statua sit. Audiui etiam, qui hanc Sesostris statuam tribuant, quam Cambyfes mutilauerit. Reliquum corpus sedet, καὶ αἰὲ πᾶσι ἡμέραν ἀνέχοντι ἡλίου βοᾷ, καὶ τὸν ἔχον μάλιστα ἀκρόασι τὰς κυδᾶρας ἢ λύρας παγέοντι χορδῆς. Et quotidie insonat oriente Sole, quem sonitum similem dixeris disruptæ chordæ in lyra vel cythara. Legimus porro Apollonium Thyanæum venisse quandoque in Memnonis templum, de quo eo ita Damin retulisse. Locum vbi erectum steterit templum, antiquo loco similem fuisse; cuiusmodi multa visebantur in vetustissimis ciuitatibus, vbi & omnium columnarum extant fragmenta, & parietum vestigia quædam. At statuam Memnonis adolescentis impuberis imaginem referre; esse autem ex nigro lapide fabricatam, & ad Solis radios conuersam, utroque pede solum attingentem, arrectas autem manus sedi inniti hominis surgere volentis similitudine quâdam, & oculorum, & totius corporis habitum quasi loquentis esse hominis; vbi verò Solis radio percutitur, quod matutino euenit, tum utique summam parere admirationem, loqui enim tunc perhibent, vbi primus ad eius os radius peruenit. Nam splendentes oculi latique ad Solem expositi sunt, veluti eorum, qui valde Solis aspectum tolerare possunt, quos Græci ἑλίουσες vocant, id est, Euhelios. Cuius meminit quoque & Satyricus dum canit:

*Effigies sacri nitet aurea Cercopitbeci,
Dimidio magica resonant vbi Memnone chordæ.*

Morasinus.

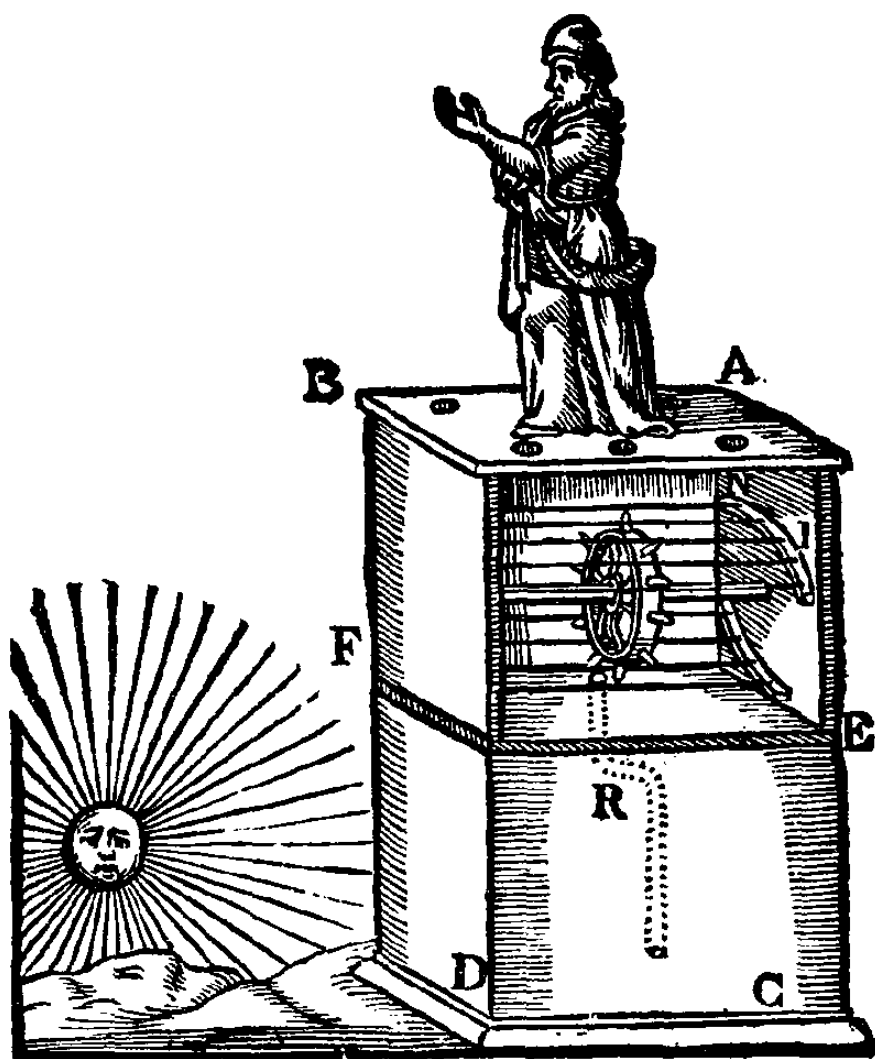
Vidimus habitum & situm Memnonis statuæ, restat ut, qui sonum illum prodigiosum ederet, explicemus. Plerique Authores magicum opus fuisse existimant; quod & ego puto, tum antiquitate operis, tum statuæ conditione persuasus; si enim artificiosi quid fuisset, & ingenij industriosa inuentio, certè per millenos ferè & centenos annos, quibus ab origine sua usque ad Apollonij Thyanæi tempora perstitit, effectum suum continuare non potuisset. Talisma itaque fuisse, si vera sunt, quæ Authores paulò antè citati de ea commemorant, siue Dæmonem solitis coniurationibus intra dictam Statuam compactum, qui dictum effectum ederet, verisimilius est. Nihilominus, quomodo & idem effectus industriâ naturali confici possit, videamus.

Memnonis
statua magicâ
arte, seu Dæ-
monis ope
sonum edebat.

*Statuam conficere Memnoniam, chordæ sonum, ad orientem
Solem, edentem.*

Statuæ Mem-
nonia quo-
modo natu-
raliter sonum
edere possit.

C Vm Historiæ dicant, statuam Memnonis oriente Sole cytharæ so-
no similem edidisse, quomodo id fieri potuerit, hoc loco, ratio-
nio Physico-Mathematico ostendendum duxi. Magnam vim rarefactio-
nem in natura rerum obtinere, nemo ignorat. Fiat basis seu Abacus sta-



tux Memnoniæ proportionatus, sitque ABCD, diaphragmate EF di-
stinctus; sit deinde latus Abaci DF ex subtili metallica tabula, quæ fa-
cilè ardorem Solis concipiat, Solis ortui obuersa; fiat præterea in fundo
diaphragmatis foramen R, per quod canalis ducatur; intra verò dia-
phragmatis receptaculum AB EF, rota ordinetur subtilis, tenuis, & facil-
limè mobilis, axe utrique receptaculi lateri inserto; Rota hæc axe suo
versatilis habeat intra exteriorem circumferentiam tabellas ligneas, ceu
spatulas quasdam, eidem in orbem insertas, & penneo cuspide instru-
ctas. Huius rotæ sic adornatæ circumferentiæ, transversæ in circuitu
tendantur chordæ metallicæ quotquot volueris, ad maiorem harmoniæ
varietatem, magnæ & parvæ crassitie, quæ lateribus alligentur; habe-
bisque machinam ad cytharæ sonum exhibendum accommodatam. La-
tus enim Abaci DF B, ad orientem Solem conuersum, mox atque ad
præsentem Solem incaluerit, aërem intus latentem, ac noctu frigefactum,
calore superueniente rarefaciet; qui constringi nescius per canalem R
fugam parabit non sine impetu; canalis verò admotus spatulis rotæ in
orbem circumuolutis rotam vertet; rota versa, penneis cuspidibus chor-
das sibi superextensas vehementius sollicitans, tandem adstantibus so-
num illum lyræ seu cytharæ similem exhibebit, nemine reconditam ma-
china-

chinationem concipiente . Si verò chordis seu fidibus rem perficere velis, spatulæ rotæ è latere applicentur, circumferentia verò rotæ latiuscula resinâ optimè perfricetur, ita vt tensæ chordæ rotam leuiter tangent; fietque vt rota versâ chordas perfricando sonum edat desideratum.

Si verò statuam Abaco superimpositam & motu & sono animare velis, alius canalis ordinandus erit ex fundo diaphragmatis per medium statuæ occultè traductus, quæ ori habeat vnam ex fistulis, quas anthropoglossas, id est, humanam vocem mentientes vocant, insertam, cum mobilibus oculis: per hunc enim canalem aër summo impetu elapsus fistulam animabit, oculosque in motum sollicitabit, vnde statua & sono & motu vitam aptè mentietur. Atque hæc successum suum habere, experientia docuit in simili machina, quam construi curavi; quæ Soli exposita limpidissimam quandam harmoniam edidit, omnesque quos descripsi motus; neque enim quicquam hoc loco tradere decreui, quod non priùs experimento mihi innotuisset. Machinam tamen Memnonis non hæc arte constructam fuisse, sed magicâ, seu Dæmonis inclusi machinamento, inde patet, quod chordæ tanto tempore durare non potuerint. Hinc, vt durent consultius forsan fuerit, rotam circumferentiæ subtilibus pennis, vt in clauicymbalis fit, ei insertis adornare; hæ enim circumgyratâ rotâ chordis illisæ sonum diu duraturum cytharæ haud absimilem exhibebunt. Vt tamen sonus inclusus à circumstantibus percipi possit, foramina in superiori, aut laterali receptaculi parte fieri non inutile foret; hoc enim pacto sonus elapsus, limpidius se auribus sistet.

Statua Memnonis quomodo sonum & motum exhibeat.

PRAGMATIA II.

Memnonis aues representare motu & sono animatas.

Afferunt nonnulli Scriptores, aues Memnonias, sepulchro Memnonis assistentes, humanâ voce locutas esse; alij variant. Cremutius, vt est apud Rhodiginum, aiebat huc venire ex Æthiopia aues, & confluere ad Memnonis sepulchrum, quas ob id Memnonidas vocant, idque quinto quoque anno facere. Ouidius verò ex Memnonis cineribus natas asserit.

Memnoniæ aues.

Rhodiginus.

*Præpetibus subitis nomen dedit Author, ab illo
Memnonides dictæ, cum Sol duodena peregit
Signa, parentali moritura more, rebellant.*

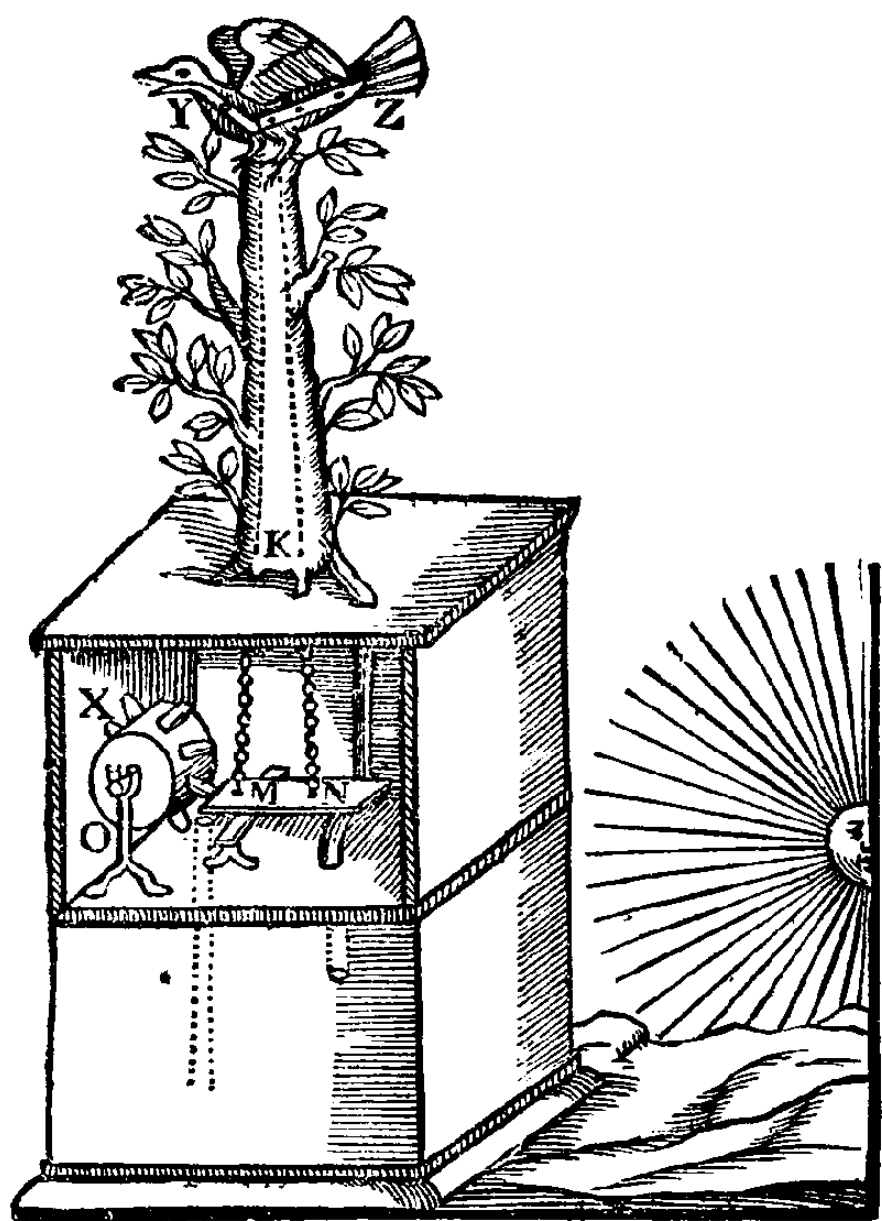
Quarum & Pausanias mentionem facit, illasque in Memnonis chlamyde expressas comparuisse asserit. Quidam eas solo artificioso motu cecinisse, cum volatus attestatione asserunt: quod quomodo factum sit, explicandum duxi.

Pausanias

Maneat Abacus vt in priori Pragmatia. Fiant itaque ex quacunque materia auiculæ, intra quarum rostra fistulæ, quæ sonum volucrum imitentur, abscondantur, quibus canalis aëreus per corpus animalium traductus

Memnonis aues cantantes arte exhibere.

ductus connectatur, canalisque fundo diaphragmatis inseratur: fietque ut Sole oriente aer rarefactus latiora quærens spacia, summo impetu per canalem lapsus, illidatur fistulæ orificio, unde sonus auiculæ audietur.



Motus autem rostri, & caudæ, alarumque hoc artificio instituetur. fiat intra diaphragmatis receptaculum alia rota, X O, dentibus suis in circuitu instructa; cui forinsecus manubrium M N adaptetur, è cuius puncto M filum ferreum deducatur usque ad corpus auiculæ, alteri vertebræ Y Z connexæ. Rota itaque O X per canalem aëreum circumacta, dentibus manubrium M deprimet; hoc depresso, filum ferreum pariter deprimet, & eodem tempore vertebram Y Z, quæ in Y rostrum eius aperiet, in Z caudam vertebræ innitentem extollet; unde auicula vivere videbitur, motu rostri, caudæ, & sono. Verùm cum artificium ex ipsa figura luculenter appareat, longior in eodem describendo esse nolui. Patet

itaque, quomodo ex sola rarefactione aëris, & summo impetu per canales partim in rotas, partim in corpora animalium deductos, nullo penè negotio & auium sonus, & motus repræsentari possint. Si quis verò exactiorem omnium huiusmodi descriptionem desideret, is adeat Muturgiæ Librum I X, ubi fusè omnia descripsimus; & suo tempore, si Deus vitam dederit, in Mechanica Thaumaturga plenius tradituri sumus.

P R A G M A T I A III.

Sphynx Memphitica.

Sphynx
Memphitica.

Plinius.

Sphynx
Memphitica
quomodo re-
sponsa dabat.

Spectatur hoc simulachrum in hodiernum usque diem iuxta pyramides Memphiticas; quod Plinius l. 35. c. 12. his verbis describit: *Ante has est Sphynx, vel magis miranda, quasi sylvestre Numen accolentium; Amesi Regem putant in eo conditum, & volunt inuectam videri. Est autem saxo naturali elaborata, & lubrica; capitis monstri ambitus per frontem 102 pedes colligit; longitudo 143 pedum est, altitudo à ventre ad summum apicem in capite 62. De hac mira fabulantur Authores; consulentibus responsa dedisse; tametsi complures dicant, dolo Sacerdotum id contigisse, hac ratione, quæ sequitur. Habebatur per subterraneos cuniculos in ventrem usque caputque occultus in simulachrum monstri aditus; constituto itaque tempore, Sacerdotes ex capite, quod vellent, proloquebantur, consulentibusque de rebus difficilioribus responsa reddebant; interiori ca-*
uita-

uitate eâ industriâ constructa, ut sonus intra eam multiplicatus, dum alium præter os patulum, exitum non inueniret, is per illud summo impetu prolapsus, supersticiosam gentem admiratione & stupore attonitam veluti cœlestis cuiusdam Numinis voce admonitam, mirum in modum in dicti Numinis, vel potius Dæmonis cultum sollicitam detineret. Quod si molem excipias, cum non tanta, quantam ipsi putabant, ingenij sub sit industria, de eo quoque amplius dicere super sedendum duximus. Qui ingeniosam statux loquentis fabricam spectare voluerit, is legat, quæ in Musurgiæ IX. Libro copiosè tradidimus, huius argumenti propria.

PRAGMATIA IV.

Echo quæ tonitru aperientibus conclaue aliquod exhibeat.

AVdiuimus suprâ Plinio recitante, nonnulla Labyrinthi Thebaici conclauia ita fuisse constituta, ut simul ac ianua aperiretur conclauis, mox tonitruui instar sonus vehementissimus perciperetur; quod quomodo factum sit, & quo artificio, explicandum duximus. Totum itaque negotium à fornicis dispositione dependebat, quæ cum esset tortuosa, & varios sinus volui multiplicandæ aptos dispositos haberet; fiebat, ut ad stridorem portæ stridor intra sinuosa parietum volumina multiplicatus, id quod dixi, tonitru exhiberet. Qui Dionysiæ auris in Syracusana vrbe constructæ artificio perceperit, facile rationem dicti tonitruui concipiet. Habet ea sinuosum aditum in formam cochleæ adaptatum, eo artificio constructum, ut in aditu quispiam screans, aut palium concutiens, vocem tonitruui, aut explosionem tormenti apertè percipiat. Verum qui occultæ machinationis rationem luculentius descriptam intelligere voluerit, is adeat Musurgiæ nostræ Librum IX. ubi cum Dionysiæ auris architectonicas rationes, aliorumque locorum in Europa passim occurrentium, Echonicas Mathematico ratiocinio demonstramus, facile quomodo Thebaicæ Echûs fabrica ad tonitru exhibendum constructa fuerit, videbit.

Tonitru quomodo artificiose exhibetur.

Auris Dionysiæ Syracusis.

PRAGMATIA V.

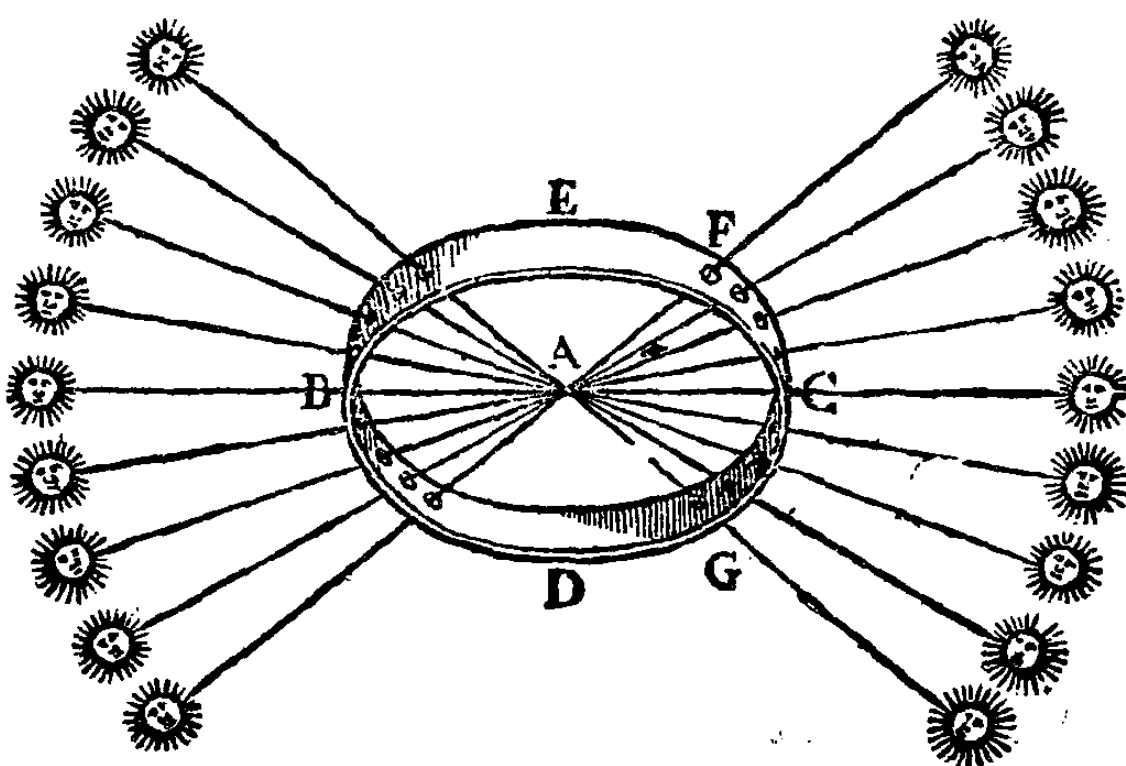
Serapis orientis Solis osculo salutatur.

NArrauimus suprâ, Serapidis statuam eo artificio positam fuisse in templo eius honori constituto, ut simul ac Sol oriretur, radij eius os faciemque contingerent illius, qui veluti Solare Numen ab omnibus haberetur colereturque. Hoc quomodo factum esse potuerit, enodandum existimaui. Erat Serapæum formâ rotundâ, uti omnia Solis delubra, exstructum, & hemisphœrico tholo spectabile; in cuius medio statua posita Serapidis, eius magnitudinis, ut vtrinque delubri latera contingeret. Ut itaque totius anni decursu radij Solis orientis, os faciemque con-

Serapidis statua Solis orientis osculo salutata.

Serapidis delubrum.

tingerent; in basi tholi circulari, iuxta amplitudines Solis ortivas & occiduas, foramina datâ operâ cyclica, fenestrarum instar, condiderant Astronomico ratiocinio, id est, iuxta amplitudines seu declinationes Solis à puncto æquinoctiali, tam in Austrum, quàm in Boream ita dispositas, ut Sol oriens semper in vnam ex dictis rimis pro amplitudine ortiva vel occidua rectâ incideret, & consequenter os statux in centro rotundæ fabricæ constitutum, necessariò & infallibiliter contingeret. Vnde mysterij ignara plebs, in opinionem venit, Serapidem à Sole, cuius animam esse rebantur, osculo salutari. Sole verò occidente, nè recessurus infra horizontem insalutato Numine discessisse videretur, osculo eidem impacto veluti perpetuum domino suo tributum pendebat. Verum rem ratiocinio Mathematico demonstremus. Sit circulus siue basis tholi sphaerica



B E C D, intra cuius centrum A caput Serapidis desijisse fingas. Disponentur in circumferentia basis foramina rotunda, intra maximas amplitudines ortivas & occiduas ita disposita, ut Horizontem perfectè referant. Amplitudo verò ortiva sit comprehensa inter F C G, quorum F hybernam, C æquinoctialem, G denique æstiuam, maximam Solis in Horizonte amplitudinem referat. In occidua pari ratione disposita omnia censeantur. Inter dictam verò amplitudinum latitudinem F G ponantur fissuræ illæ fenestrarum instar; ita ut inter quodlibet signum duæ fissuræ intermedient; fietque ut dum Sol exoritur in primo Capricorni puncto, radius per foramen F introiens, necessariò faciem Serapidis collustret. Idem faciet in puncto C Arietis & Libræ, dum oritur, constitutus; idem in G Cancri æstiuo puncto; idem præstabit in quolibet alio intermedio puncto; idem in occiduis amplitudinis punctis. Cum enim basis tholi Horizontis plano perfectè respondeat, & radij Solares rectè ferantur in foramina, quæ Solaribus in Horizonte stationibus exactè correspondent; necessariò semper centralis statux portionem ferient, uti ex figura apparet; atque adeo semper ad ortum suum, statux faciem Sol osculari videbitur. patet itaque propositum.

Quòd si quis vellet qualibet diei hora per totius anni decursum istiusmodi

modi spectaculum exhibere, id haud difficulter foret, se hemisphœrium tholi in parallelos Solis præcipuos, siue lineas signorum, quæ exactè parallelis Solis, quos totius anni decursu percurrit, corresponderent, distribueretur, eo ferè modo, quo in superficie hemisphœrica ad horas indicandas, dictos parallelos signorum delineare solemus. Hoc enim peracto, si singulis horarum intervallis in dictis parallelis memoratæ fissuræ fiant, dico futurum, ut singulis horis, quæis Sol datum quemlibet parallelum percurrit, radius Solis faciem Serapidis perfectè tangat. Ratio patet ex constructione; cum enim in hemicyclo tholi, lineæ tum horariæ, tum signorum effigiatae, exactè cœli faciei, per quod Sol toto anno vagatur, respondeant, & horaria spacia in cœlo, horarijs in tholo spacijs congruant; consequens est, ut effectus ad datam horam in illuminatione Serapidis necessariò contingat. patet itaque machinamenti Ægyptiaci ratio.

Singulis diei
horis statua
Memnonis
quomodo salu-
tari possit
à Sole.

PRAGMATIA VI.

Statua Delubri apici imposita ad Solem se conuertens.

HAnc machinam referunt Arabes à Rege Nacraus confectam, uti in primo Tomo Syntagmate I. Lector curiosus videre poterit verba Arabica, quorum interpretatio est: *Et edificauit urbem in Ægypto, cui nomen Salgia, & fecit in ea hortum, cui ex lapidibus varij coloris & obductum auro murum circumduxit, & plantauit in eo varia fructuum genera, quem subterlabatur fluuius, & plantauit in eo arborem omni fructuum genere feracem, & fecit in eo tabernaculum ex lapide rubro, in cuius apice idolum erat, quod cum Sole conuertebatur &c.* Quomodo autem simulachrum hoc cum Sole circumageretur, restat explicandum.

Duplex modus hoc loco assignari potest huius machinationis; vel sympathicus, vel artificialis. Sympathicus fieri poterat, materiâ quâpiam ad Solem sympathiam habente, quemadmodum de Loto Ægyptia scribit Theophrastus; hæc enim eminentioribus statuæ, leuissimè atque exactissimè supra acuminatum ferrum librata, partibus veluti membris inserta, & à Sole attracta, conuersionem statuæ causabit. Vide quæ de hisce & similibus plura in tertio libro Artis Magneticæ de Horologijs Heliotropijs tractauimus. Alter uti parabilior, ita solidior, per rotas conuersionem suam peregrisse verisimile est, eo ferè modo, quo hodiernâ die Horologia circumaguntur. Cum itaque in præcedentibus ostenderimus, Ægyptios dentatarum machinarum notitiam habuisse; nihil facilius fuit, quam simulachrum exactè prius libratum, per rotas conuersione suâ motum Solis metientes, & ponderibus alligatis in motum motui Solis correspondentem animare. Quæ uti nullam difficultatem habent, ita quoque ijs immorari noluimus.

Statua cum
Sole conuer-
ti potest dupli-
citer, sympa-
thice & me-
chanicè.
Theophrastus
Lotus Ægy-
ptia.

§ II.

De machinis ad sacrificium spectantibus.

Machinæ Ægyptiorum
spectantes ad
sacrificia varia.

Hero Alex.

E Rat ita Ægyptiorum ingenio comparatum, ut non tantum aras, templa, statuas, mysticā & exoticā quādam metamorphosi transformatas adornarent, sed & multum quoque tum ad reuerentiam, tum ad admirationem sacris conciliandam conferre rebantur, statuis motum ad pantamorphæ naturæ similitudinem indere, ut homines mysteriorum, ignari, saltem ex motu, gestis, & actionibus Deorum, verius Dæmonum voluntatem cognoscerent. Mirum sanè, ad cœca mortalium pectora peruertenda, Sacerdotum inuentum. Machinarum autem variæ species erant. Quædam ad introitum templi, nonnulla in aris repræsentabantur. Quæ quidem tanto ingenio concinnabantur, ut non plebs tantum diuinum quiddam ijs inesse putaret, sed & quotquot de ijs mentionem fecerunt Authores, arte quādam humano ingenio superiori confectas censuerint. Tales pleræque sunt, quæ in spiritalibus suis Hero tradit, quas ab Antiquis acceptas se in ordinem redegisse his verbis testatur: *Cum spiritalium tractatio maximo studio digna ab Antiquis tum Philosophis, tum Mechanicis existimata sit, illis quidem ratione eius vim ac facultatem tractantibus, his verò etiam per actionem ipsam sensibilibus; necessarium fore duximus, quæ ab Antiquis tradita sunt, in ordinem redigere, & quæ nos ipsi inuenimus, exponere.* Hero itaque, quæ admiratione digna ab Antiquis tradita, & in opus deducta compererat, posteritati consignare voluit; quare singulas ordine machinas hoc loco explicandas duximus.

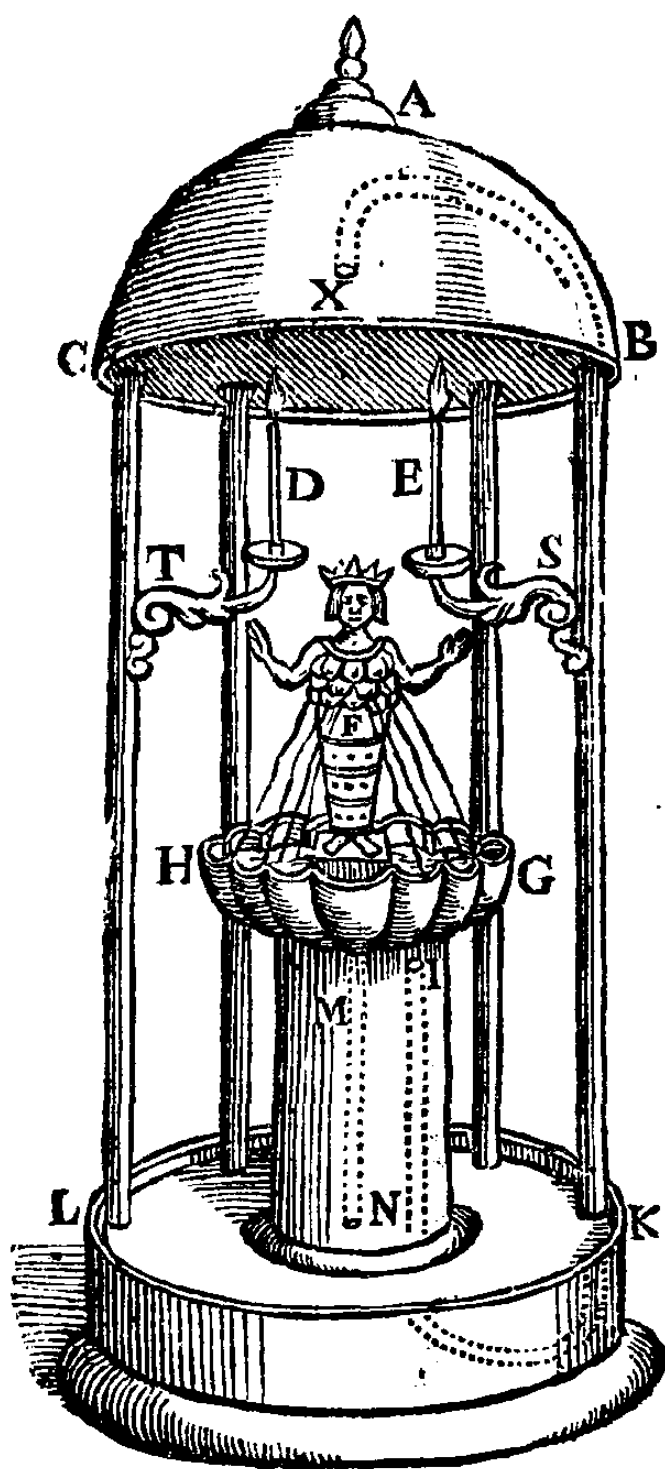
PRAGMATIA I.

In Ara magnæ Matris Deorum multimammæ, mox ac candelæ accendebantur, ubera copiosum lac fundebant.

Magna Deorum Mater
lac spargebat
fraude Sacerdotum.

M Vlti ex Authoribus hoc præstigiatorum & Dæmonis arte constructum opus fuisse putant; sed nos apertè Sacerdotum dolosam machinationem fuisse hoc loco ostendemus. ita autem procedebant. Fabrica A B C K L fiebat, columnis suis B K, L C, super quas tholus A B C hemisphæricus concavus imponebatur, instructa; intra quam crater G H, supra quem idolum F mammis protuberantibus effigiatum fundebatur. Columnæ B K, C L, brachia habebant mobilia S, T, quæ sursum deorsumque moueri poterant, candelabris instructa. Claudebatur tholus A B C per trochleam loco A impositam. Hoc peracto, arula M N lacte replebatur; intra quam ex tholo Syphon ducebatur X B K I per fundum vasis K L usque in supremum locum I arulæ N M; ex fundo verò arulæ alius syphon N M intra statuam porrectus erat, atque in loco F in canaliculos pro multitudine mammarum diuisus; eratque machina præparata.

Tem-



Tempore itaque sacrificij, candelis E, D accensis, tholi fundus B C calefactus, latentem intra tholum aërem rarefaciebat; hic rarefactus, dum locum euadendi non reperiēbat, trochlea obstructo tholo, per X B K I abitum parans, dum arulæ interiora jam lactis humore repleta reperit, illum impetu suo per canalem NM in vbera statuae protrudit; hæc largifluum humorem foras, non sine admiratione inspectantis populi, singulari Deorum beneficio concessum putantis, intra arulæ craterem GH dispergunt, durabatque solum sacrificij tempore. Patet itaque ex dictis propositum.



PRAGMATIA II.

Ara Aspide adornata, in qua igne posito Isis & Osiris vinum & lac fundebant, Aspis verò seu Agathodæmon sibilando applaudebat.

DEscripsit hoc Hieromystarum machinamentum Hero Alexandri-
nus, hac propositione: Altari accenso assistentia animalia sacrificabant, Draco verò sibilabat. Bitho ait, Sai huiusmodi artificium fuisse exhibitum in templo Mineræ, his verbis: *Εν τῇ Σαίῃ τῷ βωμῷ, ἐν ᾧ τὰ πνεύματα Διονυσίου καὶ Ἀρτέμιδος γάλακτα καὶ οἶνον ἔσπενδον, καὶ Δρακὼν ἱεροκόμοισι ἐστέλει.*
In Sai erat Altare, in quo accenso igne Dionysius ac Diana lac & vinum fundebant, Draco verò accipitriformis sibilum edebat. Quomodo igitur hoc contigerit, explicabo. Abaco A B concauo superimponebatur arula C D pariter concaua, cui præminebat Aspis illa celeberrima, quam *Ἀγαθοδαίμονα* vocabant. His positis, canalem seu syphonem D E per arulæ interiora, traducebant in inferius Abaci receptaculum, è quo tres alij syphones egrediebantur. Prior F Y Draconi deputabatur, reliqui duo G M & N X per sacrificantium corpora traducebantur. His duobus syphonibus in M & X connectebantur duo vasa, in quorum vno lac, in altero vinum infundebatur per operculum, quod ita postea obstrui debebat, nè aëri abeundi locus daretur ullus: è fundo verò dictorum vasculorum in H & S,
duo

Hero Alex.

duo alij syphones ducebantur superius inflexi, H O & S V, qui in ipsius arulæ craterem desinebant ; & machinam habebant mysteriosis actioni-



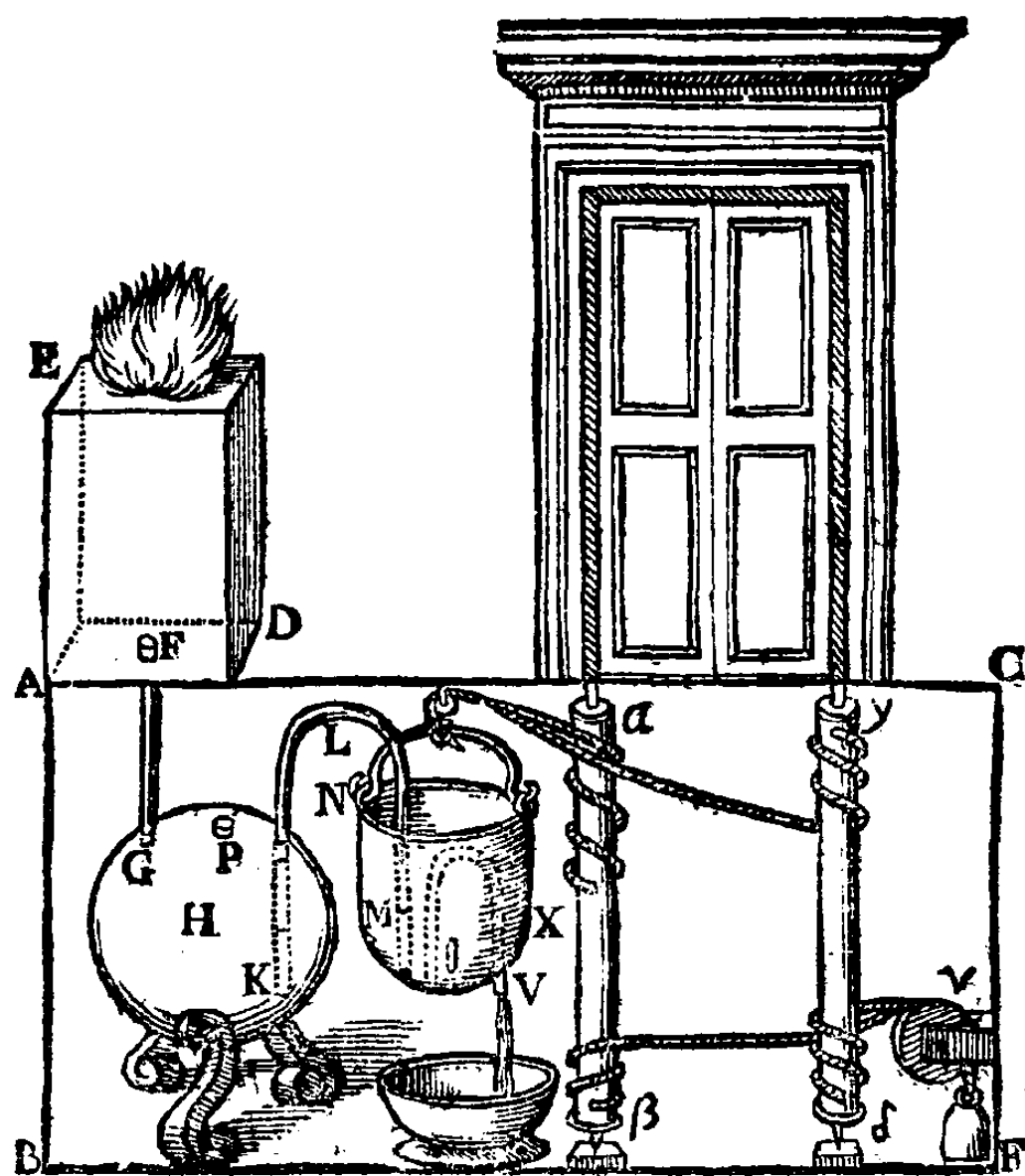
bus exhibendis paratam . Tempore enim sacrificij, simul ac ignis accendebatur in arula C D, aër intra arulam rarefactus, maiorem locum quærens, fugæ sibi consulebat per syphonem D E ; & hinc primò per Draconis syphonem F Y delatus, ibidem per appropriatam fistulam , in quam desinebat, Draconem sibilare faciebat ; per binos verò laterales syphones G M & N X delatus intra vascula O H & S V , ibique premens humorem, hîc lacteum, illic vineum , per syphones trudebat in craterem arulæ ; vnde Dionysius & Diana lac & vinum fundere videbantur , Dracone veluti actionibus eorum sibilis applaudente . Quæ res cum à plebe adstante non perciperetur, neque occultæ machinationis ratio cognosceretur ; mirum non est, eam Deorum beneficio id contigisse existimasse . Cum enim Osiris siue Dionysius vitis & lactis inuentor fuerit habitus, Isis verò Niloticæ aquæ Genius, Aspis verò Ἀγασθόδῃμων Solaris, causa omnium dictorum, vt alibi exposuimus, sacrificia verò ad beneficia omnibus communia impetranda, Deosque placandos fierent ; ea iam accenso sacrificij igne, impetrata, tum lactis, vinique seu aquæ fusione, tum sibilo Draconis, Dij ipso facto demonstrare videbantur . patet itaque propositum .

PRAGMATIA III.

*Sacelli constructio, quâ igne succenso valvæ aperiebantur, & extincto
rursus claudiebantur.*

Proponit hoc machinamentum Hero c. 37, eratque adornatum, ad
Deorum aduentum tempore sacrificij significandum. Sic itaque
res se habebat. Supra Abacum intus concavum A B C F ponebatur ara

Hero Alex.



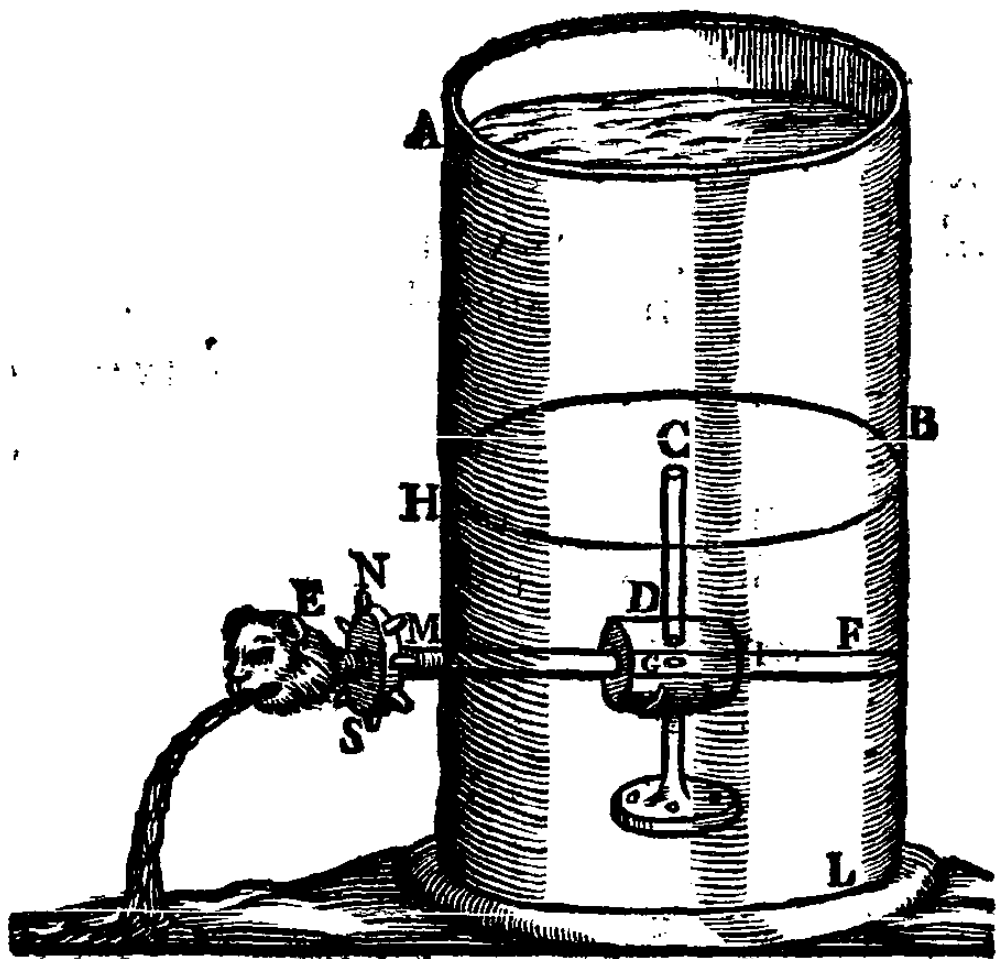
E D, è cuius regione porta constituebatur valvis suis instructa. Innitebantur autem valvulæ binis scytalis seu cylindris $\alpha, \beta, \gamma, \delta$, inferiùs acuminato ferro intra matrices versatilibus, & intra concavum Abaci A B C F ita absconditis, ut nihil eorum, quibus valvæ aperiebantur, compareret. Intra hoc concavum præterea ponebatur aliud vas G K, è quo ducebatur syphon G F in aram suprapositam E D; & alius syphon ex eiusdem vasis G K fundo K L M, qui desinebat intra situlam X N. Situla verò ansâ suâ alligabatur fune duplici, quorum vterque scytalis complicabatur; scytalæ verò alio duplicato fune inferiùs complicatæ super rotulam V deducebantur, cui in fine pondus adnectebatur; & machinam habebant paratam. Tempore itaque sacrificij, igne supra aram E D accenso, aër intra concavum aræ rarefactus descendebat intra vas G K, ultra dimidium, per foramen P, aquâ priùs repletum; foramen postea ita claudiebatur, nè aër ibidem diffunderet alicubi. Aër itaque dilatatus, liquorem in vase G K pressum, per canalem K L M protrudebat in situlam N X: situla aquâ prægravata, dum paulatim subsidendo chordam trahit, chorda tracta scytalas vertit: versis scytalis, valvæ quibus scytalarum extremi axes con-

conneſcebantur, aperiuntur; ſitula verò humore repleta, aqua per ſiphonem tortum & V ſitulæ coagmentatum, paulatim iſe intra vas ſubditum deonerat, ac proinde leuior ſitula reddita, ſurſum in locum unde remeârat, pergit; pondus verò ſunis, qui ſcytalas complicabat, deorſum, contrâ vergens ſcytalas vertebat, quarum verſatione portæ clauderantur, adeoque ſacrificium, omnium adſtantium ſtupore, myſterioſâ quâdam operatione peragebatur. Nonnulli volunt, porta aperta, varia Deorum monſtra & choreas ſaltantium comparuiſſe; quod quomodo factum ſit, difficile non eſt cognitu; quod & libenter hoc loco adnotarem, niſi id fuſſimè in ſuo de Automatis Opere Hero præſtituiſſet; quare Lector cum conſulat, ubi & habebit, quomodo ignis ſeipſo accenderetur, ſtatua in Orbem actæ vinum alioſque liquores funderent, Triton tubâ caneret, ſimiliaque ibi vbertim deſcripta.

PRAGMATIA IV.

Rotæ verſatiles aquam luſtrationi neceſſariam fundunt.

Dicit Clemens Alexandrinus l. 6. Strom. in ſacris Ægyptiorum rotas quasdam fuiſſe, quæ dum verterentur, aquam abundè & luſtrationi neceſſariam fuderint: quorum myſtica ratio, cum in Obeliſco Pamphilio ſat ſuperque deſcripta ſit, hîc in illa explicanda morari noluimus. Verba tantum Heronis adducam, qui cap. 31. Pneumaticorum inter cætera, huiusmodi artificium proponit ab Antiquis uſurpatum. *In ſacris, inquit, Ægyptiorum ad porticus rotæ æreæ verſatiles fiebant, ut qui ingrederentur, ipſas conuerterent, propterea quod æs purgare viderentur; ſunt autem & vaſa ad inſperſionem, ut ingredientes aſpergantur.* ita autem conſtrui poſſunt. Fiat



Rotæ verſatilis conſtr. ſic ad aquâ luſtralem fundendam.

poſt porticum, ſive intra parietem porticus, vas amplum AB, & aliud inferius HL, diaphragmate H B discriminatum: habeat autem vas AB in fundo

fundo C canalem ductum in vas H L, inferiùs in D æneæ matrici coagmen-
tatum; per matricem verò alius canalis traducatur E M F in modum
axis, qui in F & M tanquam polis insertus versatilis sit: habeat autem
hic canalis foramen in G, quod orificio canalis C D intra matricem ex-
actè respondeat; canalis in E quoque rotam mylticam N S habeat insertam,
in cuius centro orificium canalis desinat in caput Leoninum. Hoc per-
fecto, si rota seu canalis H S per manubria vertatur, axis E M F eidem in-
sertus, & intra matricem D circumactus, mox vbi foramen foramini cana-
liculi C D congruerit, aqua vasis A B per canaliculum C D intra canalem
E M F, se insinuans, magno impetu per E, & os Leonis foras erumpet. Si
verò foramen axis foramini matricis non congruerit, aqua quoque non
fundetur, cum crassitie axis exteriori, foramen matricis exactè obstrua-
tur. Totum itaque artificium in hoc collocabatur, vt axis E M F
concauo matricis quàm exactissimè insertus, facilè tamen intra illud
versaretur; & nihil aliud erat, quàm epistomium quoddam, quo hodie-
nâ die vtimur quàm familiarissimè, in omnibus fere dolijs, canalibusque
fontium tùm claudendis, tùm aperiendis. Quâ ratione itaque versâ ro-
tâ, aqua Nilotica dispergeretur, ex hoc artificio patet. Innuebant autem
per rotam supernas Intelligentias, quas Iyngas vocabant, supremi Numi-
nis ministras, cuius influxu Mophta humidæ naturæ Præses aquam suppe-
ditabat sacram, tùm rebus omnibus producendis, tùm lustrationibus
cum primis necessariam.

PRAGMATIA V.

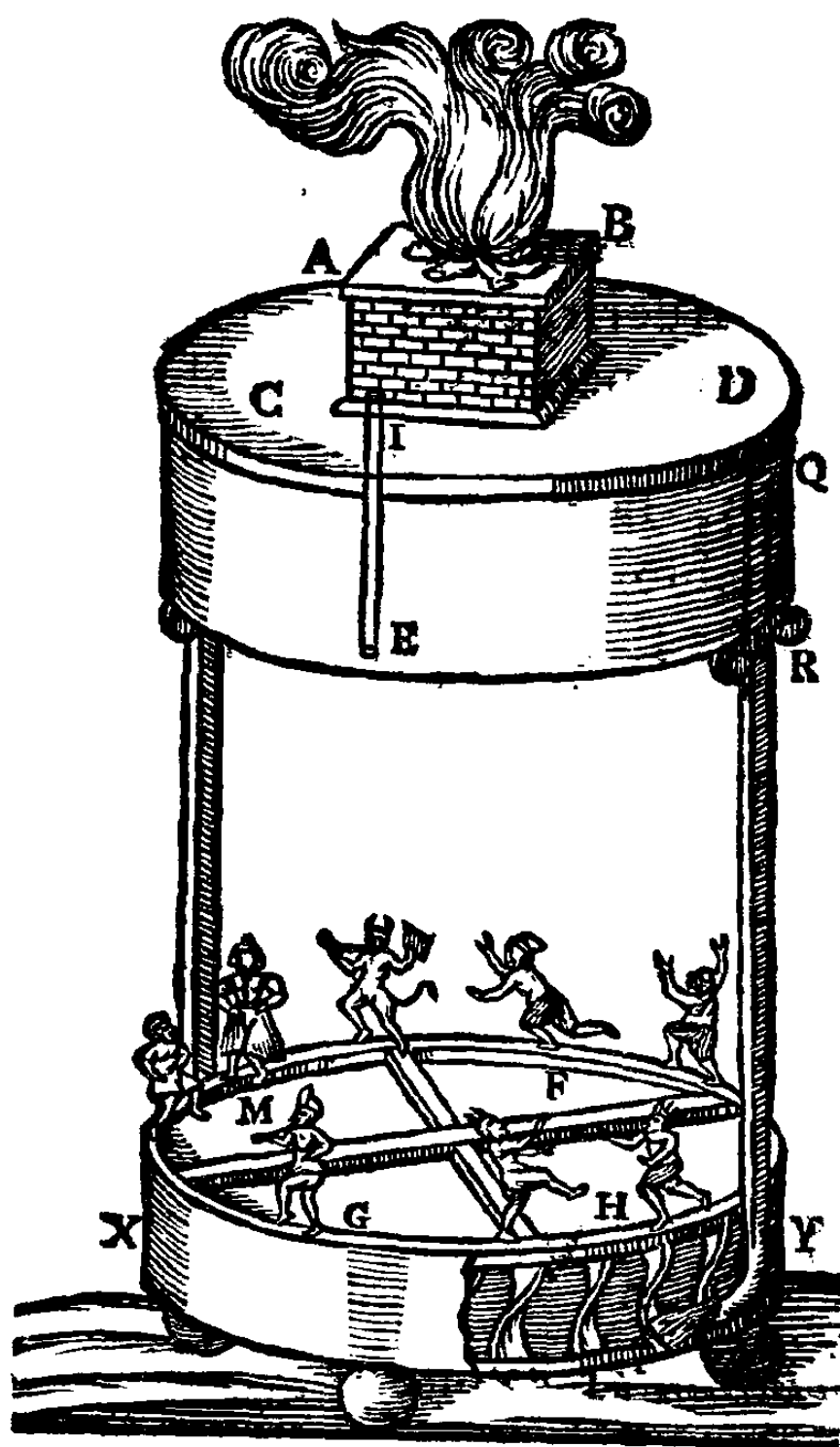
Ara Deorum imagines tripudiantes exhibens.

Refert Hero in Automatis, Ægyptios subinde integras fabulas aut
historias repræsentasse in aris; quod artificium proponit quoque
c. 71. suorum pneumaticorum his verbis: *Si in ara aliqua accendebatur ignis,*
animalia, id est, figuratæ imagines choreas agere videbantur. Quomodo ita-
que dictum machinamentum constructum fuerit, dicere aggredimur.

In Heronis exemplari machina ita constructa fuit, vt impossibile
sit, eum effectum sortiri potuisse; quare eam paulò aliter exhibendam
duximus. Ara erat C D in formam tympani extructa; in cuius supe-
riori loco alia quæpiam arula A B construebatur, sacrificijs & igni ac-
cendendo apta. His positis, syphon I E ex fundo arulæ A B ducebatur
in fundum tympani C D, & deinde alius syphon ex vase C D ducebatur
in vas inferius X Y. Syphon hic signatur literis Q R Y coagmentatus
in vtroque fundo R & Y vasorum C D, & X Y, qui & in Y incuruaba-
tur. Fiebat prætetea è leuiori materia rota, M F G H, in centro suo su-
pra acutissimum stylum posita, vel leuissimo motu versatilis, in qua

Rota versati-
lis Deorum
tripudia exhi-
bens.

exponebantur Deorum imagines in varias figuras animalium transformatae; motus verò illis hâc industriâ indebatur. Tempore sacrorum, peragendorum constituto, igne in arula A B accenso, aër intra arulam rarefactus, ac maiorem locum quærens descendebat per syphonem I E, & hinc per syphonem Q R Y foras erumpebat; qui mox dentes, qui in



M F G H rotæ exteriori circumferentia dispositi erant, impellens, rotam Deorum imaginibus adornatam unâ versabat, quæ undulato motu Deorum ob collata sacrificia veluti tripudantium choreas eminens spectantibus exhibere videbatur. Horum maxime Menem Regem, (Chomniseo Architecto) delectatum ferunt. Erant autem systemata huiusmodi eâ artis industriâ concinnata, ut in obscuris adytis ad lucernarum lumen, Numinum motus propè viuum exprimerent. Callidum sanè inuentum siue Sacerdotum, siue Cacodæmonis, ad stolidam & imperitam plebem in idololatricæ servitutis insania, quâ mirum in modum laborabant, detinendam. Ita ut ad Deastrorum cultum, nihil validius, nihil efficacius excogitari potuerit.

§. III.

De Clepsydri, seu horologijs Ægyptiorum.

Horologia
Ægyptiorum
hydro-pneu-
matica.

Hero.
Pappus.

A Egyptij, uti ad electiones suas ritè instituendas multum interesse putabant, exactam temporis horarumque observationem; ita præ cæteris quoque Nationibus insignem eos horographicae doctrinæ notitiam habuisse, eique vnicè incubuisse, tot & tam diuersa horologia, quibus utebantur, satis declarant: imò eadem Hero integro libro se descripsisse in pneumaticis refert; sed hic vetustate temporum periit. Quantum tamen ex Pappi, & ipsiusmet Heronis verbis colligere licuit, fuerunt pleraque hydropneumaticâ arte instituta, uti ex paulò post adducendis technasmatibus luculentius patebit. Notandum itaque, triplex Ægyptijs in

in usu fuisse horologium, Artificiale, Naturale, Mixtum. Artificiale dividebatur in Sciathericum & Hydraulicum. Naturale conficiebatur ex rebus occultum motionis ad Solem instinctum habentibus. Mixtum ex utroque comparabatur. Et de Sciatherico quidem suprâ in Astronomia Ægyptia copiose tractatum est; restat ut de reliquis hoc loco differamus.

Horologium
triplex Ægy-
ptijs usitatum

PRAGMATIA I.

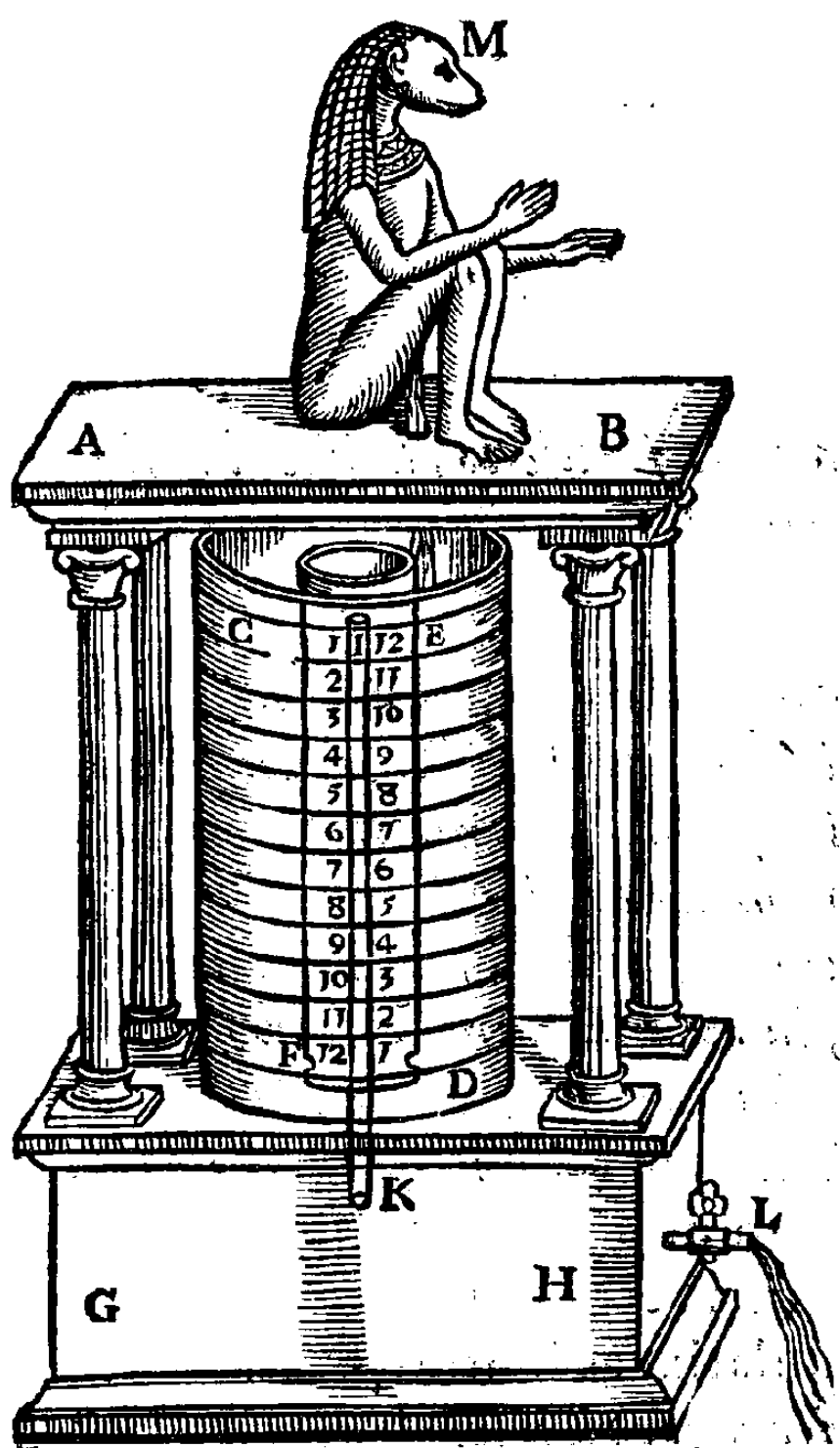
*Cynocephalus Ægyptius ex veretillo aquas fundens, horas in subit-
clo vase demonstrat.*

Indicathuius Horologij machinamentum Horapollo his verbis: *Rur-*
sus æquinoctia significantes idem animal Cynocephalum sedentem pingunt;
duobus enim anni æquinoctijs, duodecies in die, per singulas nimirum horas Uri-
nam reddit; idemque noctu facit. quare non immeritò suis hydrologijs Ægyptij
Cynocephalum sedentem insculpunt, e cuius membro (scil. veretro) aqua defluat,
idque propterea, quòd duodecim, ut iam dixi, in quas Æquinoctij tempore dies &
noctes ex æquo dividuntur, horas significet. Cæterum nè foramen illud acutè ar-
tificioseque constructum, per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut
latius sit, aut rursus arctius (vtrumque enim magni refert, siquidem latius
cùm magna celeritate aquam profundat, non rectè horæ modum ac di-
mensionem perficit; angustius autem paulatim ac lentius quàm par sit,
aquæ ductum laxat) remedium hoc excogitarunt, ut quicquid pilorum est ad
caudam usq. abradentes, pro huius crassitudine ferream quandam fistulam in usum
iam dictum fabricentur. Hoc autem ipsis visum est non sine ratione aliqua, sicuti
nec in cæteris, facere; & quod etiam solus ex omnibus animalibus in æquinoctio
duodecies in die per singulas horas adlatrat. Modum hydrologij hieroglyphi-
ci ab Horo recitatum audiuius; nostrum porrò erit, quâ illud industriâ
constructum fuerit, hoc loco ostendere. Primò itaque ex ære faciebant
Cynocephalum sedentem, intus concavum, cuiusmodi hodie in Regio Mu-
sæo Montis Pinciani, à Francisco Gualdo Equite Ariminensi, ostendi-
tur. Hunc ponebant supra Abacum AB tetrastylon, siue quatuor colu-
mnis innixum, intra quem ponebatur vitreus cylindrus CD, cuius basis
claudebatur, in superiori parte apertus. Intra hunc vitreum cylindrum
diabetes EF ordinabatur, cuius interior canalis IK basi cylindri perfectè
coagmentatus, in vas suppositum GH definebat. In cylindri vitrei, vel
etiam in ipsius diabetes circumferentia horæ duodecim intra totidem cir-
culos describebantur, ut figura sequens docet. Hoc peracto, per orificium
M Cynocephalus aquâ Niloticâ, cuius symbolum erat, replebatur, quæ
per veretillum Cynocephali in cylindrum vitreum deplebatur. Et quo-
niam veretilli canalis eâ industriâ erat constructus, ut per illud aqua spa-
cio duodecim horarum exactè depleretur (quod ad Sciathericum exactè
factum explorabant (ideo diabetes quoque EF, unâ cum cylindro vitreo,

Horapollon.

Cynocephalus
hydrolo-
gicus.

câ proportione dispositi erant, ut spacio 12 horarum & cylindrus imple-
retur, & diabetes depleretur, ut iam dicemus. Aqua enim ex veretillo



Cynocephali intra cylindrum vitreum
C D lapsa, sese paulatim intra diabe-
tem F E insinuans, spacio duodecim
horarum crescebat usque ad E, & il-
lic per orificium canaliculi I lapsa in
vas G H, per orificium K sese alijs duo-
decim horis deonerabat; fiebatque ut
cylindri vitrei duodecim circulis aqua
primum crescendo duodecim horas
diurnas intra cylindri latera demon-
straret; & intra eadem, aqua per dia-
betem sese exonerans, decrecendo ho-
ras nocturnas monstraret. Die vero
naturali elapso, Cynocephalo ad ho-
rologij continuationem nova aqua af-
fundebatur, exemptâ prius aquâ vasis
G H per canalem L. Atque hæc erat
ratio hydrologij Ægyptiaci ab Horo
descripta. Notandum tamen, spatia
horaria cylindri esse inæqualia, & aliam
diuisionem faciendam pro horis diur-
nis, aliam pro nocturnis. Aquâ enim
per syphonem I K se exonerante, spa-
cia horaria necessario maiora erunt,

proportionaliter decrecendo usque ad D. Contrarium fit in aqua in-
tra diabetes ascendente. Nota quoque canalem I K non cuiuscunque
amplitudinis esse debere, sed ita proportionatæ, ut spacium I K inter
lineas horarias, duodecim horarum fluxum exactè adæquat. Cynoc-
phali figuram iuxta consuetudinem Veterum expressam, cuius ænea
figura hodie reperitur in Musæo Regio Montis Pinciani, Francisci
Gualdi Equitis Sancti Stephani, ut suprâ diximus, vide in Obelisco
Pamphilio.

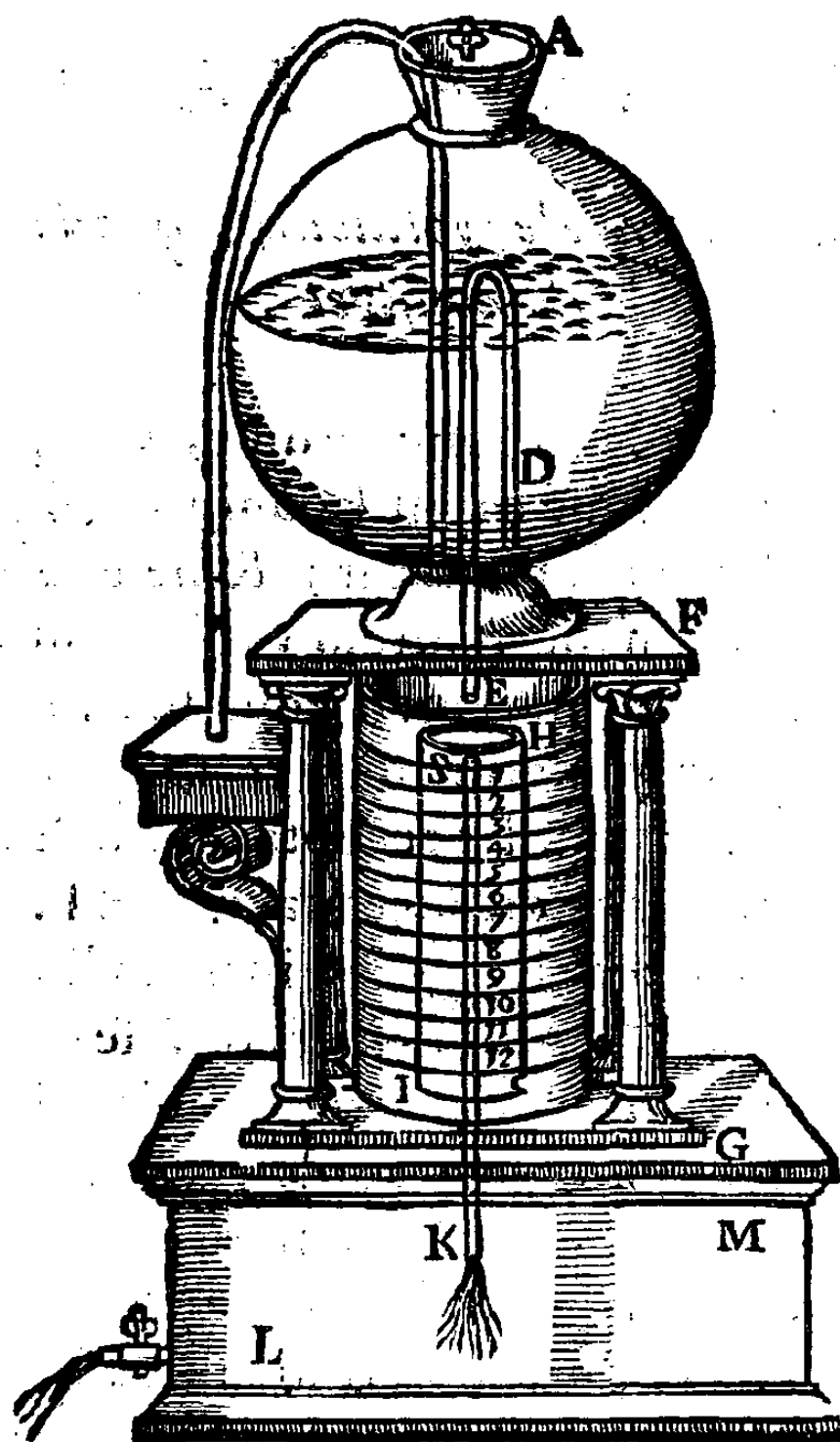
PRAGMATIA II.

Hydrologium horas diurnas & nocturnas monstrans.

ERat Ægyptijs, teste Herone, Horologium, quod cum exoriente So-
le continuò aquam fundebat, quæ intra vitrea vasa crescendo vel
decrecendo, tum diurnas, tum nocturnas horas demonstrabat. Sic autem
fiebat. Supra Abacum tetrastylon F G, plumbea, ærea, vel vitrea sphæ-
ra, subtili folio elaborata, horologij magnitudini proportionata poneba-
tur, quam ultra medietatem aqua replebant: habebat autem intus sy-
pho-

phonem reflexum E D, cuius extremum D intra sphœram apertum, alterum fundo sphœræ coagmentatum, intra tetrastylon definebat; intra quod vitreus cylindrus ponebatur duodecim circulis, vti in præcedentibus diximus, horarijs distinctus. Intra hunc cylindrum diabetes ordinabatur H I eiusdem cum syphone reflexo, qui intra sphœram collocabatur, capacitatis & longitudinis; hic diabetes fundo vitrei cylindri exactè coagmentatus definebat orificio suo K in vas M L, cui superponebatur. Totum itaque hoc hydrologicum Systema oportuno loco expositum, sphœra ultra medietatem, vt dixi, aquâ repleta, & per trochleam

Horologium
hydraulicum.



A prius exactè, nè aër diffilare posset, conclusa, mox ac radijs solaribus percutiebatur, aërem in superiori sphœræ regione stabulantem rarefaciebat; hic rarefactus premebat aquam; aqua pressa cum locum euadendi non haberet nisi per syphonem reflexum, in eum per osculum D intrans, se exonerabat in cylindrum vitreum, ibique horatim ascendendo tum extra, tum intra diabetem H I eâ proportionem, quâ ex syphone reflexo, id est, duodecim horarum spacio dilabebatur; vbi verò ad duodecimæ horæ circulum peruenerat, ibi eodem temporis puncto intrabat canalem S K, seque eâdem proportionem per orificium K exonerabat in vas M L, id est, horas nocturnas ordine intra circulos descriptas, demonstrabat. Et sic singulis diebus oportebat sphœram denuo ad dictum terminum apertâ trochleâ A replere, ad nouam horarum demonstrationem. Atque

S K,

Horologium
hoc, & præ-
cedens solum
horas æqua-
les monstra-
bat.

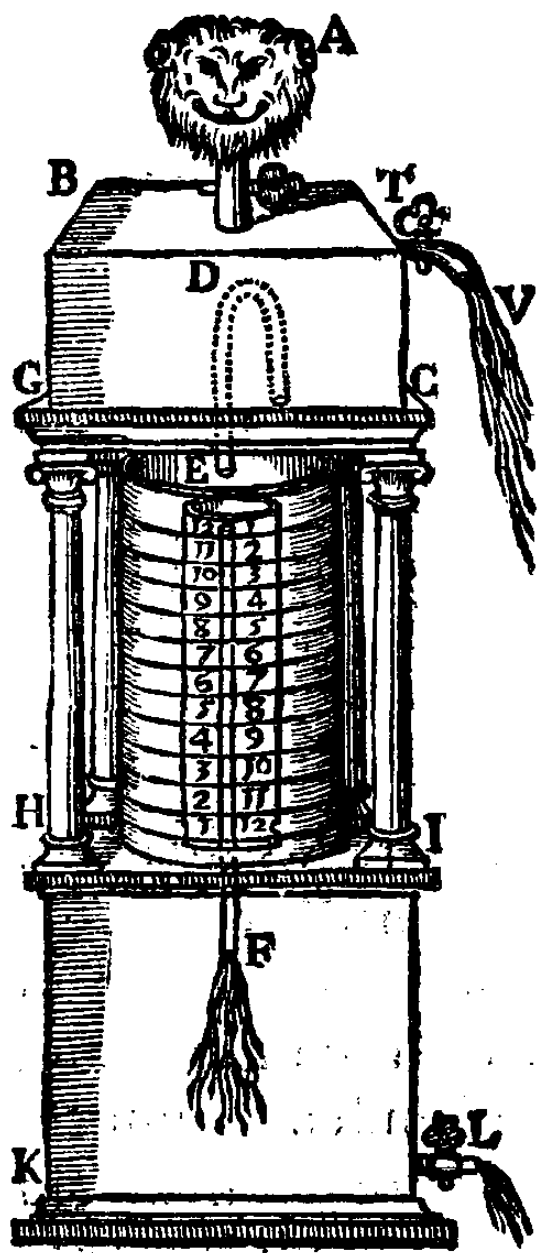
hoc hydrologium ingeniosum quidem erat, & horis Astronomicis ostendendis accommodatissimum, sed, sicut & præcedens, non nisi diebus æquinoctialibus, cum dies artificialis nocti æqualis esset, horas perfectè demonstrabat: cum enim antiquum horologium sequerentur Ægyptij, in quo singuli dies in duodecim quidem horas, uti & noctes, diuidebantur, ideoque dies & noctes tantò longiores breuiioresque erant, quantò tropicis viciniores; stabilem & constantem mensuram in aquæ lapsu ut haberent, fieri non poterat. Quomodo itaque horologium construi possit, ut dictæ dierum ac noctium horæ per totius anni decursum constanti lege ostenderentur, explicare aggredimur.

PRAGMATIA III.

Hydrologium antiquum Ægyptiacum, quod horas inæquales demonstret.

Horologium
horarum inæ-
qualium.

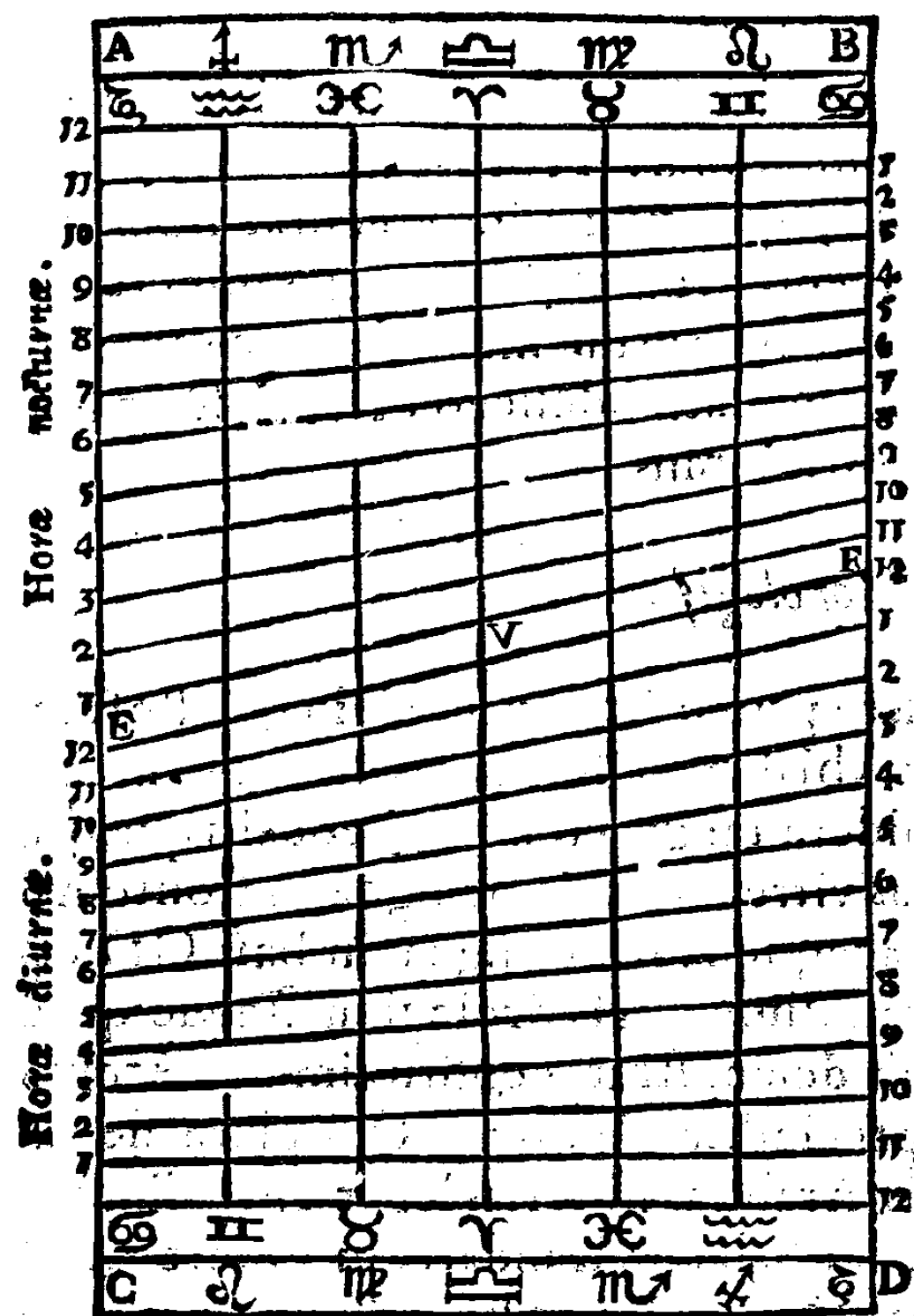
Machina constituatur loco opportuno, ubi perpetuæ aquæ supeditatio existat; fitque caput Leoninum, siue Momphta A, quod intra receptaculum B C, aquam effundat; & nè exuberet dictum vas, per canalem T V exoneretur. habeat autem vas B C intus syphonem reflexum D, per quem aqua se exoneret in vas vitreum,



quod ponetur intra tetrastylon G G H I, cuius columnis insistit receptaculum B C. tetrastylon hoc insistat alteri receptaculo H I K L, intra quod per diabetem E F, aqua intra cylindrum vitreum ex syphone D vasis B C dilapsa se exoneret. Atque hæc est fabrica machinæ; sequitur horarum inæqualium in cylindro vitreo delineandarum modus. Ut itaque totius anni decursu, aqua intra vitreum cylindrum inæquales horas exactè demonstret, sic procede. Accipe prius chartam altitudini cylindri vitrei E F æqualem; intra hanc separatim lineas horarias hoc pacto depinges. Vide loci in quo hydrologium constituendum est, maximam & minimam diei longitudinem; quæ Memphi erat quatuordecim, & decem horarum. Deinde describatur parallelogrammum A B C D, cuius latera A C, B D singula in 24 partes æquales diuidenda sunt. Latus verò frontis A B in sex æquales partes diuidas per septem lineas, quæ parallelæ descendant in basin C D; quibus singulis characteres signorum, uti in figura sequenti apparet, inscribantur. Hoc peracto, in latere A C, inferius incipiendo, numerentur decem spatia, & in latere B D quatuordecim; & per terminos ducatur linea recta E F. hoc posito, spatium E C, uti & F D, diuidatur in duodecim æquales partes, & per horas correspondentes ducantur lineæ re-

ctæ.

Et. Eâdem ratione spacia E A, & B F partieris; quod fiet, si spacia horarum F D traducas in E A, & spacia horarum C E in lineam F B:



ductisque lineis rectis, habebis hydrologij lineas, ad horas monstrandas, paratas. Totum hoc parallelogrammum depinges supra vitrei cylindri superficiem, & habebis totum negotium confectum. Aqua enim exonerante se per syphonem D reflexum in cylindrum vitreum, eâ ratione, ut aqua spacio 24 horarum cylindrum præcisè impleat vsque ad A B; fiet necessario, ut aqua in latere A C, dum percurrit ex C in E, quantitatem diei minimi decem horarum per duodecim horarum spacia, in quæ diuisa est pars C E, metiatur; in V verò duodecim horas æquinotij, in F denique quantitatem diei maximi quatuordecim horarum per duodecim spatia, in quæ diuisa est pars D F, exactè demonstret; & sic in re-

liquis lineis signorum consequenter fieri iudicabis. Post E F verò incipiet aqua paulatim crescens monstrare horas nocturnas. Vbi verò aqua ad vltimam lineam peruenerit, incipiet ingredi diabetem E F, atque per eum, eâdem proportionem motus, quo intra vitreum cylindrum creuerat, sese euacuabit in vas suppositum H I K L; hâc tamen cautione, ut aqua, quæ horas Sole in Capricorno existente demonstraerant in spacio C E crescendo, easdem in spacio B F decrescendo demonstret; pari pacto, aqua, quæ Sole in Cancro existente, horas demonstraerant in spacio F D crescendo, easdem decrescendo demonstret in A E spacio, vti numeri adscripti luculenter monstrant. Eadem est ratio de reliquis signorum lineis; ita ut semper aquâ decrescente linea opposita illius lineæ, per quam creuerat, accipienda sit, vti characteres signorum in basi monstrant. Est itaque hoc hydrologium perpetuum, ob perpetuò fluentis aquæ per os leoninum fluxum. Totum itaque artificium consistit in syphonis reflexi & diabetis constructione, quorum vterque ad eam tenuitatem subtilitatemque reduci debet, ut aqua receptaculi B C, per syphonem D, spacio 24 horarum cylindrum G I præcisè impleat, & eodem prorsus tempore eadem per diabetem E F in vas H I K L se depleat; quod quidem haberi non potest, nisi per observationem ad dicti temporis spacium: deinde vasorum proportionis summa cura re-

Horologium
hoc perpe-
tuum est.

nen-

nenda est. Verùm cùm perpetuò fluente aquâ, semper quoque cylindrus plenus foret; hinc os leonis habeat epistomium, ut quādo aquâ cylindrus vitreus fuerit plenus, claudatur, donec tota aqua spacio viginti quatuor horarum se depleuerit; & deinde pro noua horarum demonstratione postero die referatur; atque adeo semper alternis diebus naturalibus claudatur atque referatur epistomium. Procurauimus autem perpetuò fluentem aquam hac de causa, quia quamdiu receptaculum B C plenum fuerit aquâ; aqua consequenter cum æquali prorsus impetu per syphonem lapsa, æquale intra vitreum cylindrum incrementum causabit; quod non fieret, si aqua in vase B C, paulatim deficeret, uti fusè in Mechanica nostra hydrostatica demonstrabimus.

Vsus Horologij.

SI horam cognoscere velis, quære primò lineam signi, in quo Sol currente tempore existit, & vide ubi dictam lineam aqua vasis intersectet; linea enim horaria, quam ibidem tangit, est hora inæqualis quæsitæ. Et aquâ quidem crescente intra vas vitreum, accipe signa in fronte A B notata; eadem verò decrescende accipienda sunt signa in basi C D descripta, prout in præcedentibus tradidimus. Hydrologium itaque quod horas inæquales totius anni decursu demonstrat, construximus. Atque hæc sunt quæ de Mechanica Ægyptia indicanda duxi. Qui plura de mirabilibus Ægypti nosse desiderat, is Arabum historias legat, potissimum verò Schianguia celebrem Authorem; Salamas Kandati, in Opere quod *Hortum mirabilium Mundi* nominat; Ioseph Ben Altiphasi, aliosque innumeros passim in præcedentibus allegatos; quorum de Ægyptiacis portentis narrationem hoc loco libenter adducerem, nisi id in primo Tomo Oedipi præstitissem. Accedit, quòd cùm pleraque Dæmonum ope & magicâ arte constructa tradantur mirabilium rerum technasmata, consultò ea omittenda existimauerimus.



CLASSIS IX. IATRICA. SIVE MEDICINA HIEROGLYPHICA.



EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO

IOANNI PHILIPPO,

Sacrae Moguntinae Sedis Archiepiscopo, ac S. R. I. per
Germaniam Archicancellario, Principi Electori, nec
non Herbipolensi Episcopo, & Franciae
Orientalis Duci,

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.



VANTVS sit, Eminentissime S. R. I. Princeps Elector,
virtutum Tuarum splendor & magnificentia, non est quod
scriptis meis memorem; nouit id Orbis, testabuntur Histo-
rici, quibus iam dudum thema dicere cepisti, quo quanto
consilio, prudentia, & auctoritate in Augusto Imperij thea-
tro Te gesseris, quanta rerum ingentis momenti tractanda-
rum dexteritate valueris, posteritati innotescet. Et tamen si
incumbentium Tibi huiusmodi negotiorum onere sanè Aetnâ grauiore perpetuo
premaris; nulla tamen tanta Tibi accidere possunt, quae Te ab eruditorum Vi-
rorum, quos amas, fouesq;, consuetudine, reconditorumq; artium capeffendarum
desiderio auellant. Quin si quandoque liberiores à negotijs auram nactus fueris,
de abditis rerum naturalium causis, de medicis herbarum, lapidum, animaliumq;
viribus tam scite disceptas, tam singula profundè euoluis, tam subtili ratiocinio
cuncta penetras, ut Virorum longo usu & experientia in his facultatibus exerci-
tatorum industriam multis parasangis superare videaris. Ut proinde hisce com-
pulsus, cui in hoc Caesareo Oedipi Opere de veterum Aegyptiorum medicina argu-
mentum libentiùs inscriberem, praeter Te, digniorem censuerim neminem. In quo,
nisi me communis philantia fallit, forsitan haud ingrata, sed apposita ad ingenium
Tuum pascua reperies, quibus mens Tua publicis negotijs fessa, in peramœna
quedam herbarum plantarumq; viridaria, veluti in dulces quasdam, ut cum
Thucydide loquar, ἡ δὲ πόντος αἰαπαύδας introducta relaxetur, instaureturque. Quae
quidem si Celsitudini Tuae Electorali non displicuisse cognôro, animum addes, ut
hac Tuâ benignitate & clementia stimulatus alios & alios, glorioso Nomini Tuo
referuatos, in lucem propediem educam ingenij partus. Vale S. R. I. Princeps
Electo, & quem hucusq; humanitate & beneuolentia fouisti, porro fouere non
desistas.

CLASSIS IX.

Iatrica, siue Medicina hieroglyphica .

P R A E F A T I O.

Medendi tri-
plex modus
apud Ægy-
ptios, Physi-
cus, Eucheti-
cus, Amule-
tarius.



V Magna hieroglyphicarum inscriptionum portio Medicina Ægyptiacæ arcanis referta sit, de eius origine, inuentione, & applicatione hoc loco opportunè differendum existimaui ; vt quibus illa potissimum constet, innotescat. Erat autem Ægyptijs triplex medicina institutum in vsu. Primum erat Physicum seu Oeconomicum, quo per vegetabilis naturæ remedia omnibus communia humani corporis infirmitates depellebantur. Secundum dicebatur Ευχητικόν Eucheticum siue precatorium, quo per preces hymnosque Deorum morbos quoslibet fugare se posse credebant. Tertium erat Αμυλητικόν siue Amuletarium seu characteristicum, siue sidereum aut astrum, quo per figuras Deorum singulis morbis præstitutorum varijs hieroglyphicorum symbolis adornatas, perque adiunctam adiurationem, Deastris attractis hominem pristinae sanitati, à quacunque infirmitate tandem detineretur, restitui sibi persuadebant. De quibus singulis ordine tractandum duximus, hoc unicum intendentes, vt prauarum artium dogmata, que in hac vsque tempora, Demone seminatore, radices suas propagarunt, extirpentur; atque ita, quod unicum institutum nostrum est, hieroglyphicæ doctrinae arcana, per veridicam interpretationem, aperiantur.

CAP V T I.

De Origine, inuentione, & conditione, Medicinæ Veterum Ægyptiorum.

Adam me-
dendi arte à
Deo instru-
tus, eam po-
steris suis tra-
didit.



PROTOPLASTVS Adam, vti infusa sibi rerum omnium scientia diuinitus instructus fuisse legitur, ita insignem quoque medicarum facultatum lapidibus, plantis, animalibus insitarum notitiam habuisse certissimum est. Cum enim post lapsum eius humani generis massa corrupta, innumerorum malorum infirmitatumque tyrannidi subijceretur; hæc scientia ad hominum salutem parandam prorsus necessaria videbatur, nè homo omni diuino humanoque auxilio destitutus, Dei misericordiam, quæ finem non habet, ceu oppidò rigidam incusare posset. Sapienti igitur Dei consilio factum est, vt Adamus scientiam rerum naturalium sibi communicatarum Posteris suis traderet, nè homo tot malis pressus, veluti desperatione in transuersum actus, omnem resurgendi spem abijceret. Hinc Abenezra pulchrè sanè ostendit, Deum Adamum post impositionem nominum singulis animalibus peractam per vniuersas paradisi semitas duxisse, singularum plan-

Proclus.

Ægyptij idola singulis morbis præfidentia faciiebant.

tant summa cœlestia; Unusquisque per ordinem, quem accepit, complens atque custodiens. Hi verò nostri sigillatim quedam curantes, quedam prævidentes, quedam sortibus & diuinatione prædicentes, his pro modo subuenientes humanis, quasi amicâ cognatione auxiliantur. Quæ congrua sanè sunt ijs, quæ Proclus in hanc rem affert: Etenim intellectus ex se tanquam Deus occurrit, & animarum antiquissima intellectualis existit, ideoque Dæmonum quoque supremum genus, utpote Dijs proximum, Uniforme est atque diuinum. Secundi verò post hos sunt Dæmones intellectuali proprietate iam præditi, ascensionibus & descensionibus præsidentes, atque omninò Deorum effectiōnem declarantes omnibus, atque tradentes. Tertijs verò sunt Dæmones, qui animarum diuinarum effectiōnes distribuunt in sequentia, complentque Vinculum suscipientium inde defluxus ad illas. Quarti vniuersalium naturarum vires efficaces in generabilia transmittunt, particularibusque naturis inspirant vitam, ordinemque, & rationes, & vniuersam mortalium effecturam. Quinti corporei quodammodo sunt, corporumque extrema deuinciunt. Quo enim pacto corpora sempiterna conuenient cum caducis? Quomodo efficientia cum effectibus, nisi eiusmodi medio colligante? Natura enim eiusmodi media bonis corporeis dominatur, omnibusque copijs naturalibus prouidet. Plerique verò ex eorum numero versantur circa materiam, viresque à cœlesti materia desuper in materiam descendentes continent, atque contexunt, eamque subinde custodiunt, & varietatem picturamque formarum in hac ipsa conseruant. Idola itaque singulis Numinibus, qui morbis diuersis præsidebant, extruebant, quibus materiam ex natura Mundi congruam, videlicet ex lapidibus, herbis, lignisque Deos secundum intentam analogiam respicientibus addebant; accedebat deinde laudum, hymnorum, sonorumque congrua harmonia, quibus illecta Numina ad sanitatem concedendam, ut falsò putabant, sollicitabantur; quorum nonnulla singulatim membrorum curam suscipiebant, ut pariter credebant, quedam sortibus & diuinatione alliciebantur, quedam per somnum medicamenta morbis adhibenda præmonstrabant; alia denique in animalia transformata, medicamentorum adhibendorum rationem docebant, uti Mercurius sub Ibis forma clisteris vsum, Typhon sub Hippopotami figura venæ sectionem; de quibus omnibus in sequentibus fusiùs & exactiùs tractabitur.

C A P V T II.

De Characterismis rerum medicinalium, quibus per sigilla, characteresque singulis rebus impressos, in abditas rerum virtutes deueniebant Ægyptij.

TAmetsi in Cabala hanc materiam tractauerimus cap. 9. §. III. Quia tamen ibidem mentem tantum Cabalistarum innuimus, hinc veluti proprio loco eadem pertractare visum est. Ab ouo itaque remordiamur.

Ægyptij mortalium in obseruanda naturæ maiestate studiosissimi, minime

nimè tradita sibi à prædecessoribus scientia contenti, nihil non agebant, vt intimas rerum naturas penetrarent. Hinc lapillorum, plantarum, herbarumque singulas proprietates examinaturi, non Indicarum, non Assyriarum, non Europæarū plantarum, sed quæ patrio solo natæ & educatæ fuissent, proprietates scrutabantur; magnam in climatum dispositione vimponentes. Cùm enim idem à benignæ naturæ liberalitate temperamentum, quo ipsi constabant, sortitæ essent, præter eas, alias non curabant, imò eas veluti degeneris indolis aspernabantur. Habebant illi quidem traditione, multa de characteribus à naturâ singulis impressis, sed ad artis applicationem non omnibus tam facilis aditus erat; industria igitur & continuo exercitio, experienciâque docti, tandem in id, quod desiderabant, continuâ, vt dixi, mentis indagine deueniebant. Modum itaque nonnullis suppositis explicemus.

Ægyptij virtutes plantarum in proprio solo naturarum scrutabantur.

Notandum primò, Ægyptios totos in mundialium rerum catenis, quæis quadruplex Mundus, Archetypus, Angelicus, Sidereus, & Elementaris arctè connectebantur, inuestigandis occupatos fuisse, totumque eorum studium in eo positum fuisse videtur, vt elementalia singula, quibus stellis, quibus Genijs Præsidibus subessent, cognoscerent. Quæ omnia calculo suo conformia luculentis verbis recenset Elluchafen in libro de ritibus Ægyptiorum.

Ægyptij rerum mundialium catenas scrutabantur.

والفلسفة مصدر كما وجدت في ذكرهم كان يفتشون في الحرف السلسلة التي بها يتربط الدنيا على مع النحتي يعني كان يستقصيون العروة الدنيا الملية التي بها يتصل الدنيا لمروج ولسميع كواكب وهذا مع الدنيا الاربع طبائع وكل ما يخرج قوتهم من المعدن ومن احجار ومن نبات ومن حيوانات ومن خواص وجميع فعالهم وكان يعرفون برهان ويتجربة لان كلهم يتصلون باشكلهم بمثل اشكل الدنيا على وتحتي وهكذا فعلوا معجزات عظيمة في حكمة الروا

Elluchafen.

Id est, Philosophi Ægypti, quemadmodum in historijs eorum inueni, summo studio inquisuerunt catenam illam magnam, quâ Mundus superior inferiori colligatur, id est, explorare conati sunt vinculum, quo Mundus Angelicus iungitur Mundo Sidereo, id est, duodecim signis Zodiaci, & septem planetis, & quomodo hic Mundus Mundo elementari connectatur, & ex omnibus quæ eidem subiectæ sunt rebus, ex mineralibus, lapidibus, herbis, plantis, animalibus, proprietatibus & omnibus operationibus eorum, cognouerunt tandem longo vsu & experienciâ, & per longum ratiocinium, omnes formas & similitudines inferiorum iungi formis & similitudinibus superiorum; & hoc pacto mirabilia magna operati sunt in vsu Medicinæ. Sed singula paulò vberius explicemus.

Catenæ sympathicæ dicebantur ab Ægyptijs, certæ quædam series rerum naturalium, ex incomprehensibili supremi Numinis seu diuinitatis centro, per concatenatas intermediorum Mundorum substantias, in vltimum vltimi Mundi terminum continuatæ; quarum quidem series pro diuersitate graduum naturæ inferioris erant diuisæ, atque Dei Optimi Maximi occulto consilio ita ordinatæ, vt singulæ res sub vna catena comprehensæ, sympathicâ quâdam amicitia, & fatali necessitate se mutuò respicerent; ac proinde beatum illum prædicabant, qui rerum naturalium ordi-

Catenæ sympathicæ apud Ægyptios quæ.

Catenæ sym-
pathicæ exē-
plum.

ordinem sub vna catena comprehensum inuenisset. Hisce enim in vnum compositis, mirandos sibi effectus in Medicina spondebant. Sed rem exemplo curioso Lectori exhibeo. Supremum Numinum Numen, omnia quæ in Vniuerso spectantur, in vna simpliciue essentia complicans, singulos rerum naturalium gradus explicabat, vt ipsi putabant, in Mundum Genialem nouendecim Intelligentiarum præsidarijs cœtibus instructum, quorum duodecim, signis duodecim Zodiaci præerant, septem, totidem planetarum globis. Atque hi in Mundum Elementarem totidem entium gradibus distinctum influebant, singuli in singulos rerum gradus sibi analogos; demum in microcosmum hominem, cuius corpus in totidem membra distribuebant, secundum quandam, quam ad illa habebant sympathiam, αἰσλόγως influebant, ita vt membrum herbam sibi propriam; membrum & herba proprium sibi sidus & signum; membrum, herba, sidus & signum proprium sibi Angelum haberent; omnia deniq; supremo Numini, in quo complicantur omnia, subiicerentur. Supremo itaque Numine per præuiam dispositionem, ad membri alicuius malè dispositi sanitatem impetrandam, sollicitato, mox diuinæ voluntatis nutum in eam Mundi Angelici Intelligentiam, quæ dicto membro præsidebat, explicari credebant; Angelus diuino nutu percussus, mox sideris membro analogi vim influxiuam concitabat; sidus subditam sibi plantam, lapillum, vel animal astræo suo radio percutiebat; hoc percussum, & virtute sympathicâ imbutum, membrum tandem, seu morbum eidem insitum, per mutuum quendam harmonicumque omnium ordinum correspondum, perfectæ sanitati restituebat. Audi Iamblichum in mysterijs. *Mundus, inquit, est vnum animal, in quo partes, quamuis loco distantes, tamen propter naturam vnā inuicem ad se feruntur. Atqui vis ipsa conciliatrix Mundi, & causa communis omnium mixtionis, trahit quidem partes ad se inuicem suapte natura; potest tamen eiusmodi tractus & appetitus arte quādam præter ordinem augeri. Vis quidem ipsa concilians infusa cunctis bona est, & causa ubique impletionis, communionis, harmoniæ, amoris mutui, vnionisque mundanæ, quæ sunt fiuntque imperio continentis: in partibus autem propter earum distantiam ab inuicem & à totis, atque ob naturam debilem et egenam, compassionē motuum congressum conficit. Vnde acrior appetitus plurimis est ingenitus. Ars itaque deprehendens hanc vim coaguli passim in natura dispersam, contrahit eam vndique, colligitque simul, deriuatque in vnum: atque ita appetitum necessariæ vnionis naturaliter moderatum, reddit suis machinis effrenatum, dum & materiam ad mouet genitura præcipue conferentem, & vires vndique naturales inter se differentes commiscet in vnum, quarum commixtione pro arbitrio regit & conficit congressus ad genituram. Proinde cum sint in herbis atque lapidibus vires & dissolutiue, & rursum congregatiue, sintque multò maiores in rebus naturisque maioribus; potest utique ad coitum nixus intendi eiusmodi rebus adbibitis, atque ab his ipsis sine artis opera amor accendi, tractusque fieri. Vide quæ Proclus in libello de Magia & Sacrificio, vbi propè iisdem verbis allegata inuenies. Quomodo verò in cognitionem virtutum medicarum, quæ singulis rebus natura inseuerat, peruenerint, suprâ ex citati Elluchalē*

Iamblichus.

Proclus.

verbis patet, videlicet ex similitudine plantarum & rerum ad humani corporis membra. Quæ uti fusiùs explicari debent, ita peculiare quoque caput merentur.

CAPUT III.

De modo & ratione, qua Aegyptij in notitiam virium rerum peruenierint, id est, quomodo Aegyptij per Characteres, & similitudines rebus impressas, vires uniuscuiusque rei naturalis cognoverint.

Certum est ex Cabala Primæuorum Mundi Patriarcharum, eos hanc artem traditione didicisse, quam postea longo usu & experientiâ summo studio promouerunt. Virtutes itaque rerum inuestigaturi, triplicem methodum vsurpabant: quarum prior erat, per qualitates manifestas rebus ipsis insitas; Secunda per signa seu Characteres singulis rebus à sagaci natura rebus impressos; Tertia erat per similitudines rerum ad res; de quibus singulis ordine tractabitur.

Tribus modis Veteres rerum naturalium vires explorabant.

§. I.

De cognoscendis herbarum viribus per qualitates elementares, qui est primus modus, Aegyptijs vsitatus.

Sciendum est, Aegyptios nullis herbis, præterquàm quas patrium solum illis suppeditabat (exteris & peregrinis veluti degeneris naturæ repudiatis) usos esse; solæ enim Aegyptiacæ plantæ veluti Geniorum immortalium donum, indigenis concessum, in pretio & æstimatione habebantur, quod & in animalibus, lapidibusque usu venit; siquidem nullum præterquàm Aegyptium animal aut diuinis honoribus profecti, aut hieroglyphicorum catalogo, præter illud quod patrij soli benignitate productum ibidem adoleuisset, dignati sunt; cuius rei causam alibi vberius discutimus. Nullum etiam lapidem ad Obeliscum, cæterarumque sacrarum imaginum fabricam, præterquàm Niloticæ telluris alumnum, assumpsisse, in Obelisco Pamphilio fusè probatum est. Idem igitur de plantis statuendum ducebant; has summo studio inquirebant, has anatomix more, in radices, flores, fructus, folia, uti heterogeneæ naturæ, ita diuersi quoque in medicina vsus, resoluebant. Virtutes autem singulis plantis inhærentes quinque sensuum ministerio addiscebant. Visus ex colore albo, flauo, rubro, puniceo, flammeo, purpureo, viridi, cæruleo, pallido, cinereo, nigro seu atro, qui omnes diuersas temperamentorum in plantis abditorum rationes aperiebant, cognoscere studebat. Auditus, ex sono, quo percutiebantur, acuto, graui, tinnulo, obtuso, aspero, leni,

Aegyptij solis indigenis herbis utebantur in medendis morbis.

Virtutes herbarum disciebant Aegyptij ministerio quinque sensuum.

Abensina.

Alij modi
quibus Ægy-
ptij in virtu-
tum herbarū
notitiam ve-
niebant.

leni, compaginatæ stirpis temperamentum discebat. Gustus ex sapore earum, acri, acerbo, acido, amaro, dulci, salso, pingui, austero, de plantarum viribus iudicabat. Odoratus quoque de odore earum, molesto, grato, inamœno, obtuso, suavi, stiptico, pungituo latentes qualitates aperiebat. Tactus denique ex leuitate, asperitate, mollitie, duritie, scabrositate, & hirsutie, virtutes latentes capiebat. Atque ex hisce manifestis sensui qualitatibus de caliditate, frigiditate, siccitate, & humiditate iudicabant. Siquidem ex colore albo, & pallido, humidi temperamenti imbecillitatis indicium sumebant; flauus caloris index erat; rubeus & croceus immodicæ siccitatis humiditatisq; signa præbebant; contrà viridis & porracei coloris herbæ, excessiuæ humiditatis symbola statuebant. Iterum sapor acer vehementis caliditatis signum latere monstrabat; acerbus frigida, sicca, & terrestris indolis notam ijs manifestabat; acidus humidioris quàm frigidioris indolis signum erat, fit enim, cùm austero plus humidi miscetur; ex amaritudine ariditatis & caliditatis, siccitatis scilicet terrestris in herbis latentis signum, in vinctuoso aëream vim, in insipido denique frigida & humida qualitatis excessum notabant. Odor denique bonus bonas, foetens malas & excrementitiæ humiditatis qualitates discooperiebat. Quæ omnia confirmantur ab Abensina l. 2. Can. c. 3. Præterea tactus per crassitiem terrestrium partium, humidarum, atque frigore congelitarum abundantiam reperiebat; per tenuitatem partium ignearum, aërearumque: & sicuti ijs durities siccitatis terrestris, ita molities humiditatis comes esse perhibebatur, cui congruit grauitas & leuitas. Præter dicta, qualitates rerum ex dispositione seu mutabilitate, eiusque recipiendi modo facili vel difficili cognoscebant. Ita res velocioris congelationis, frigida; velocioris inflammationis, calida censebatur. Ab ætate quoque iuniora, humidiora fore, vetusta sicciora dicebant. A loco etiam palustres plantas humidas & frigidas; fluuiatiles & marinas frigido-siccas; quæ verò sterili solo, aut in montibus, aut arenosis locis natales suos habent, calido-siccas reputabant. Ab operationibus denique illud calidum dicebant, quod subtile redderet, resolueret, abstergeret, aperiret, molliret, maturaret, concoqueret, incideret, attraheret, rubefaceret, adureret. Frigidum, quod repelleret, incrassaret, crudum faceret. Siccum, quod constringeret, exprimeret. Humidum, quod inflammaret, ablueret, lubricaret, læuigaret. Atque hæc fuit prima ratio, quâ Ægyptij in abditarum qualitatum in herbis latentium notitiam perueniunt.

§ II.

De qualitatū specificarum in herbis, cæterisque rebus latentium inuestigandarum per characteres singulis impressos methodo et ratione Ægyptijs usitata.

CUm in Arte Magnetica, vti & in Cabala naturali, de huiusmodi rerum signaturis fusè egerimus, hîc eadem repetere noluimus, sed tan-

tantum, quânam ratione Ægyptij per occulta similitudinum sigilla singulis rebus impressa in virtutum rerum naturalium noticiam peruenerint, recensibimus. Est enim hæc scientia non, vt multi putant, à recentioribus inuenta, sed ex Orientalium monumentis denuo resuscitata, vt pulchrè Cornelius Agrippa docet, eidemque subscribit Quercetanus libro de prisca Medicina; estque Cabalæ pars, à Sapientibus Ægypti vel posteris oretenus tradita, vel hieroglyphicis inuoluta sui ordinis, hominibus proposita. Consistebat autem in abdita quadam membrorum humani corporis ad diuersos herbarum characterismos, quibus dicta membra repræsentabant, analogia. Sed rem exemplis ostendamus. Ægyptij itaque capitis morbis mederi volentes, herbam quærebant, cuius fructus, aut calyx humani capitis figuram repræsentaret, & hoc dicebant, appropriatum esse capitis medicamentum; cuiusmodi erat Pœoniæ flos calyci adhuc inclusus, quo maximè ad epilepsiæ morbum utebantur, variè præparato. In horum censu papauer quoque, iuglans, nux myristica, radix scyllæ, agaricum, lilium conuallium, similiaque, reputabantur. Quæ quidem non crudè, sed variè correctæ & præparata in vsum medicamentorum adhibebant. Hoc pacto, cum in euphrasiæ, calthæ, hieracii, scabiosæ floribus, nescio quid ocularis rudimenti reperirent, ea oculis conferre ritè præparata similiter sibi persuadebant. Quæ dentes referrent, vt hioscyamus, acini mali punici, pini nucleï, dentaria, radix chelidoniæ minoris, ea dentium doloribus mederi credebant. Sic asari folia & cochleæ, folia mentastri aquatici, quorum hæc nasum referunt, illa aures, occulta sympathia dictis membris conferre volebant. Pari pacto ad gutturis morbos, pyrola vuluaria, ceruicaria, cassia fistularis: ad pulmones, pulmonaria saxosa & maculosa, aut quæ in quercubus sua incunabula habet: ad cor, citri fructus, anthoræ radix, fructus anacardi, persæa: ad iecinoris mala, lichen, fungus betulinus, quercus, hepatica: ad lienem, scolopendrium, lingua cerui, asplenium, cetarach: ad ventriculum, folia cyclaminis, zygiber, galangæ: ad intestina, conuoluolus, calamus aromaticus, cassia fistula, capreoli vitis: ad vesicam alcakengi, staphylodendrum, vesicaria, solanum: ad pudenda, arum, fabæ: ad genitalia, omnes orchides, & satyriorum genera: ad vterum, aristolochia rotunda, cuius & folia & radix vterum exhibent: ad renes, portulaca, radix cyclaminis: ad articulos hermodactylus: ad manus, palma Christi, palmago &c. conferbant. Verùm omnium hucusque recensitorum Synopsin, figuris suis expressam in sequenti schemate contemplare. Si quis verò scire desideret, quam hæc herbæ Ægyptiacum Nomenclaturam sortiantur, quamque virtutem ad Deorum catenas trahendas obtineant, is adeat III. Tomi Caput 8, vbi omnia fusè tradita reperiet, vt proinde superfluum sit hoc loco de ijs fusiùs agere.

Ratio discendi rerum naturarum virtutes per sigilla similitudinum impressa, quàm sit antiqua, & in quo consistat.

Cornelius Agrippa. Quercetanus.

Plantæ capitis similitudinē habentes medentur capiti.

Oculorum oculis.

Dentium dentibus.

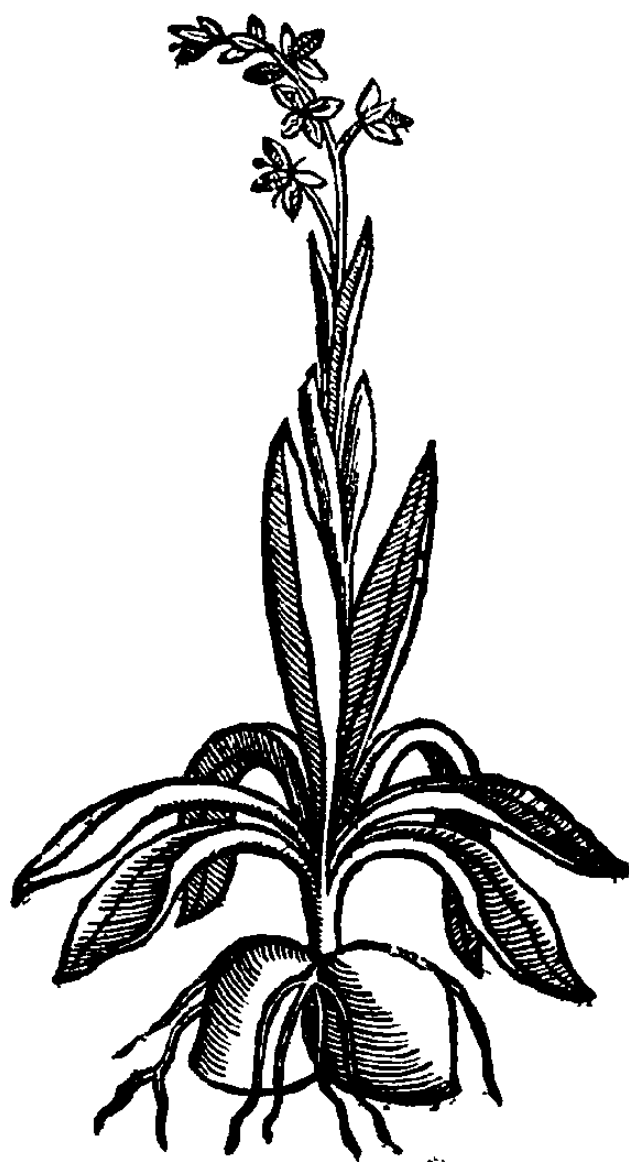
Aurium auribus. Reliquorum reliquis.

Typus nonnullarum Herbarum.

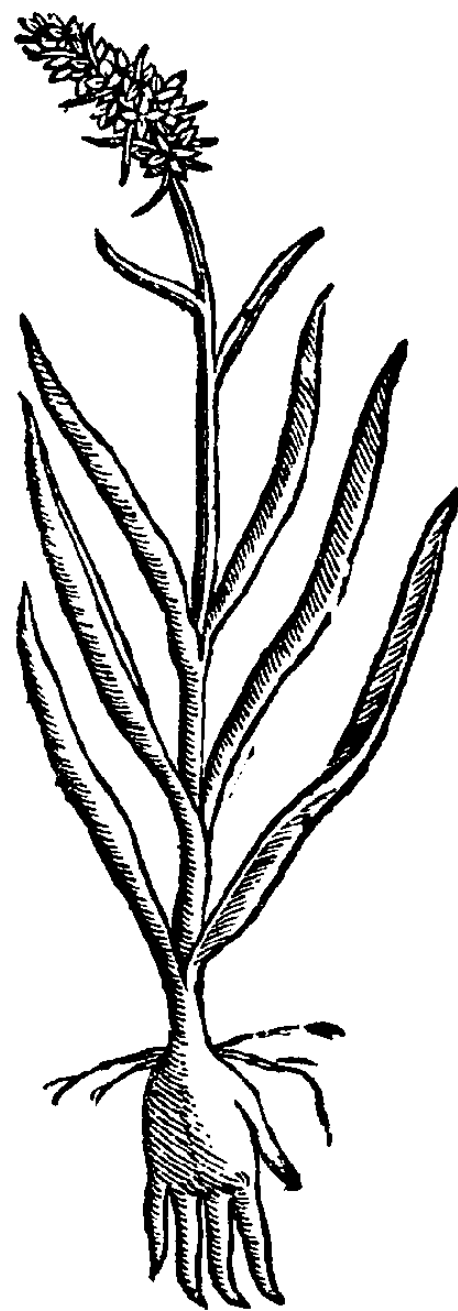
Anthora radices Cardiacæ
sunt, quia cor exprimunt.



Cynosorchis generationi con-
fert, quia eius organa exprimit.



Palma Chritti, siue Hermo-
daçylus, articularibus mor-
bis prodest.



Dentaria, dentibus quos
refert, prodest.



Anthemis herba oculos, qui-
bus medetur, floribus refert.



Colurea, vesicæ quam re-
fert, prodest.



Pari pacto eos herbarum succos, qui succos siue humores humani corporis colore referebant, in illius humoris peccantis purgationem adhibebant. Hinc crocei plantarum succi, ut cimini, croci, aloes, fenæ, absynthij, colocynthidis, ricini, reubarbari, quæ bilem flauam referebant, eandem & curare perhibebantur. Bili atræ purgandæ, omnes illæ herbæ, quæ floribus, folijs, vel succo nigrescunt, aut purpurascunt, cæruleique coloris sunt, ut fabæ, smilax, blitum, borrago, conferunt. Piritum plantæ albifloræ, cucurbita, fungi candidi, lactuca, agaricum, quia pituitosum humorem humore referunt, euacuant. Sanguinem verò rubri coloris & succi plantæ, siue is in floribus, siue caule aut succo eniteat, ut santalum rubrum, filicis radix, atriplicis & betæ rubræ caulis, perhibentur purificare. Mistos verò humores, misti coloris plantas, ut iris, curare credunt. Lacti & spermati denique, lactuca, sonchus, beitalzar, & tithimallus, & omnes lactiferarum herbarum species. Quos quidem succos non crudos, sed summâ arte præparatos conditosque in vsum medicum adhibebant.

Humoribus
humani cor-
poris mēden-
tur illi herba-
rū succi, quæ
eorum simili-
tudinem re-
ferunt.

Non hîc cessabant Ægyptij, sed vlteriùs ratiocinantes, morborum signaturas & caracterismos omni studio rimabantur. factumque est ut continuo vsu & experienciâ deprehenderent, quòd, quæcunque morbum quendam repræsentare viderentur, ad illum morbum, morbosumque habitum curandum conferrent. Sic prorsus calculo laborantibus ea conferre experiebantur, quæ calculos & lapides mentiebantur; sic oculos piscium, calculosque in animalium corporibus inuentos; in herbis milium Solis, aliasque petrosis locis stabulantes, appropriatum calculis in vesica & renibus latentibus conterendis medium asseriebant. Sic vulnera, id est, perforationes corporis sanare credebant herbas naturâ perforatas, ut hypericon; sic maculosam ex impetigine pellem sanabant herbæ maculosæ; squamas squamosæ; plantas & animalia tumentia tumentibus membris prodesse dicebant. Pari pacto ex virulentis animalibus, ut serpentibus, scorpionibus, araneis, rubetis, medicinam trahebant, quæ quaecunque venenum siue potu, siue morfu haustum destruebat. Sic steriles herbæ homini sterilitatem, ut lactuca, salix, sabina, vibex, salix. Contrâ salaces & fœcupdæ fœcunditatem adferre censebantur, ut satyrium, passer, scincus. Plantæ verò longæuæ perpetuòque virentes vigorem homini conciliare dicebantur. Herbæ & animalia voracia concoquendi facultatem hominibus, ut Lupus & Lucius, præbere putabantur. Hoc pacto animalia ingenio & docilitate instructa ad intelligentiam, & memoriam facere; animalia tristia, tristes; somniculosa somniculosos; vigilantia vigiles; ferocia feroces; iracunda iracundos reddere sibi persuadebant. Sic contra inimicos conflicturi animalium in choleram prius actorum calidum sanguinem potantes, ferocissimi reddebantur; & sic de alijs. Nec sine ratione: ut enim magno subtilique ingenio erant, rerumque analogias aptè & concinnè rebus applicare nôrant; ita rationes quoque & causas singularum perscrutabantur. Nouerant enim vnâquamque rem se mouere & couertere ad suum simile. Operaturi itaque ad aliquam pro-

Quæ morbū
aliquem re-
præsentant,
illi mēdentur

Herbarum
& animalium
in mēdendo
vîsus.

Animalium
membra me-
dentur affe-
ctis homi-
num mem-
bris.

Prosper Alpi-
nus.

prietatem vel virtutem, eas res & animalia quærebant, quibus talis proprietas vel actio excellentiùs inerat. Vocabant autem actionem, modum quendam nascendi, florendi, generandi, crescendi, prolificandi, fructificandi, concoquendi, pariendique, quo singulæ res, insito sibi veluti pondere quodam & naturali appetitus stimulo se inuicem prosequuntur, horrent, & alliciunt. Configuratio verò, seu characterisimus est similitudo signaturæ seu characterismi in vno & altero elucescentis; effectus siquidem similis præsupponit interni agentis seu causæ in utroque similitudinem, idque tantò euidentiùs, quantò illa signatura fuerit euidentiior. Sic Alexipharmaca coniecturantur, quæ cornu cerui mentiuntur, serpentesque repræsentant &c. idque ex hoc fundamento, quòd id, quod cornu ceruini figuram gerit, à simili principio interno sit productum, à quo idem illud cornu. Similitudo itaque principij virium similitudinem coniecturare facit. Penetrarunt hoc naturæ arcanum peroptimè Ægyptij Philosophi, qui membrum malè affectum, simili membro ex animalibus assumpto, atque in cibum dato, curabant. Sic hepatici hepatis caprarum, columbarum, cæterarumque animalium hepaticam naturam redolentium curabantur. Phtisicis pulmonibus animalium pulmonarijs herbis priùs aliquanto tempore pastorum, herbis quoque pulmonem respicientibus decoctis ac præparatis medebantur. Cordiacis, rebus cordiacis, cordibusque animalium naturam cordis referentium, subueniebant. Capitis infirmitatibus cerebri auium appropriatarum. Et sic de singulis alijs curam diuersorum membrorum instituebant. Et nè Medici tantarum rerum mole distraherentur, lege cautum erat, nè vnus Medicus totius humani corporis infirmitates curandas susciperet, sed singuli singulorum membrorum, veluti onere distributo in plures, curæ incumbabant. Hinc Medici Ophtalmici, solis morbis oculorum sanandis media inquirebant apta. Cephalici, capitis morbos explorabant, ijsque remedia apta quærebant. Sicuti Cordiaci Medici cordis; Splenetici splenis; Hepatici hepatis; Stomachici stomacho; Pectorales pectori; Pulmonares pulmoni medebantur. Sic fiebat, vt felicissimè in destinata cura progredierentur. Quæ quidem methodus à primis sæculis vsque in hodiernum diem propagata in Ægypto adhuc durat, vt Prosper Alpinus in libro de Medicina Ægyptiorum narrat.

§ III.

De Philosophia astræa seu siderea, qua Philosophi & Medici Ægyptij in morborum cura utebantur.

Fuit hæc Medicina tota hieroglyphica, & solis nota Sacerdotibus Hieromantibus, quam & suprà citatus Elluchafen Arabs in suo de Ægyptiorum moribus aureo sanè libello amplè describit. Constabat autem in catenarum mundialium, quas suprà explicauimus, dispositione.

Dogma

Dogma siquidem erat, non Hebræorum tantum, sed & potissimum Ægyptiorum, nullum esse humani corporis membrum, quod non haberet propriam herbam, plantam, lapidem suæ salutis vindicem, ac proinde amicam, sympathicam, & quæ naturali quâdam inclinatione ad dicti membri, si quando defecerit, conseruationem concurreret. Iterum nullam esse in inferiori sublunaris Mundi Oeconomia speciem, ex herbis, plantis, lapidibus, animalibus, quæ non suum haberet sidus sibi proprium, cuius influxu suas perficeret naturæ dotium viriumque functiones; neque ullum sidus, quod non suum sibi haberet appropriatum Genium, cuius præsidio fulciretur, cuiusue iussu influxuum suorum munera speciei suæ tutelæ commissæ communicaret; Genijs in illo abyssali diuinitatis centro, à quo omnia profluunt, quiescentibus, & ad supremi Numinis, vnicuique rei sufficientia ad sui conseruationem media præuidentis voluntatem exequendam paratis. Quod quidem dogma tanquam cœleste arcanum tanto apud Sacerdotes pretio habebatur, ut non immerito illud hieroglyphicis symbolis, ut postea demonstrabitur, occultandum censuerint. Verum ne quicquam confinxisse videamur, apponam hoc loco authoritatem Abenrahmon filij Senis excellentis Elmorgum, Philosophi Arabis, qui propositâ hoc loco à nobis doctrinam fusè tradit in Opere quod denominat *الحكمة مصر* *doctrinam Sapientum Ægypti*. Sic autem loquitur:

Philosophia
astræa Ægyptiorum consistebat in cætenarum
Mundialium dispositione.

Dogma Ægyptiorum de superiorum cum inferioribus conuenientia.

يحصن لحكما مصر ان يخذوا باستعمال الادوية من كل انواع الطبع صفا
صفا ومن كل درجة الوجودات كلهم الذين لهم المثل والصفة مع السبع كواكب
السيارة كقولك كلهم الذين لهم المثل الى الشمس ومن فلكها وما لها من الاجام
من الارض المعدنها وحجرها وحيوانها البري والبحري ومن فباقتها واستنزالها
وحواضها ومن جميع فعالها كلهم باستعمال الدرا القلب الذي هو كما شمس اجر
العلام صخير وهكذا كانوا يعملون بكل انواع الام وامراض الراس والكبد والمعدة
والرئة وغيره

Abenrahm.

Proprium fuit Ægyptijs, in usum Medicinarum ex omnibus naturæ speciebus, & ex omnibus gradibus entium eas res seligere, quæ aliquam similitudinem & proprietatem cum septem planetis obtinerent; exempli gratia, omnes species quæ similitudinem aliquam ad Solem haberent, seligebant ex mineralibus, metallis, lapidibus, animalibus tam syluestribus, quàm maritimis, ex plantis & herbis, & ex ijs quæ influxum earum concernunt, proprietatibus, ex omnibus denique operationibus rerum Solarium in usum Medicinæ cordis, quia cor est quasi Sol quidam minoris Mundi, adaptabant. Et hoc pacto operabantur in omni infirmitatum genere, v. g. capitis, hepatis, stomachi, pulmonis, & cæterorum membrorum curis. Deinde pergit ad particularia, ex omnibus recensitis rebus seligere, & morbis Solaribus Solaria, Lunaria Lunaribus, Saturnina Saturninis, Martialibus Martia, Venerea Venereis, Iouia Iouijs, Mercurialibus Mercurialia, adaptare, Medicinarum vim, compositionem, & vim ostendere. Quæ cum nos in præcedentibus ostenderimus, superuacaneum esse ratus sum ea hoc loco repetere. Cum itaque membra singula humani corporis alicui ex planetis & signis Zodiaci subijciat, & ex singulis naturæ gradibus, entium-

tiumque Mundanorum Classibus eas res, quæ tali & tali planetæ ac signo similitudine congruunt, accommodet, tale ponit pronunciatum:

كل واحد من النواع الحيوانات والنبات ومعدنات الذين لهم المثل وصفه مع الكواكب المذكورين وهو باستعمال الدوا ينفع من عضا الذين لهم مثل مع النجوم الذين ذكرناه

Unaquæque specierum ex animalibus, plantis, metallis, aliquam similitudinem obtinet ad planetas memoratos, & istæ in usu Medicinæ conferunt membris quibus similitudo est cum stellis, quas memorauimus.

Marfilins Ficinus.

Figuræ cœlestes ab Antiquis posite.

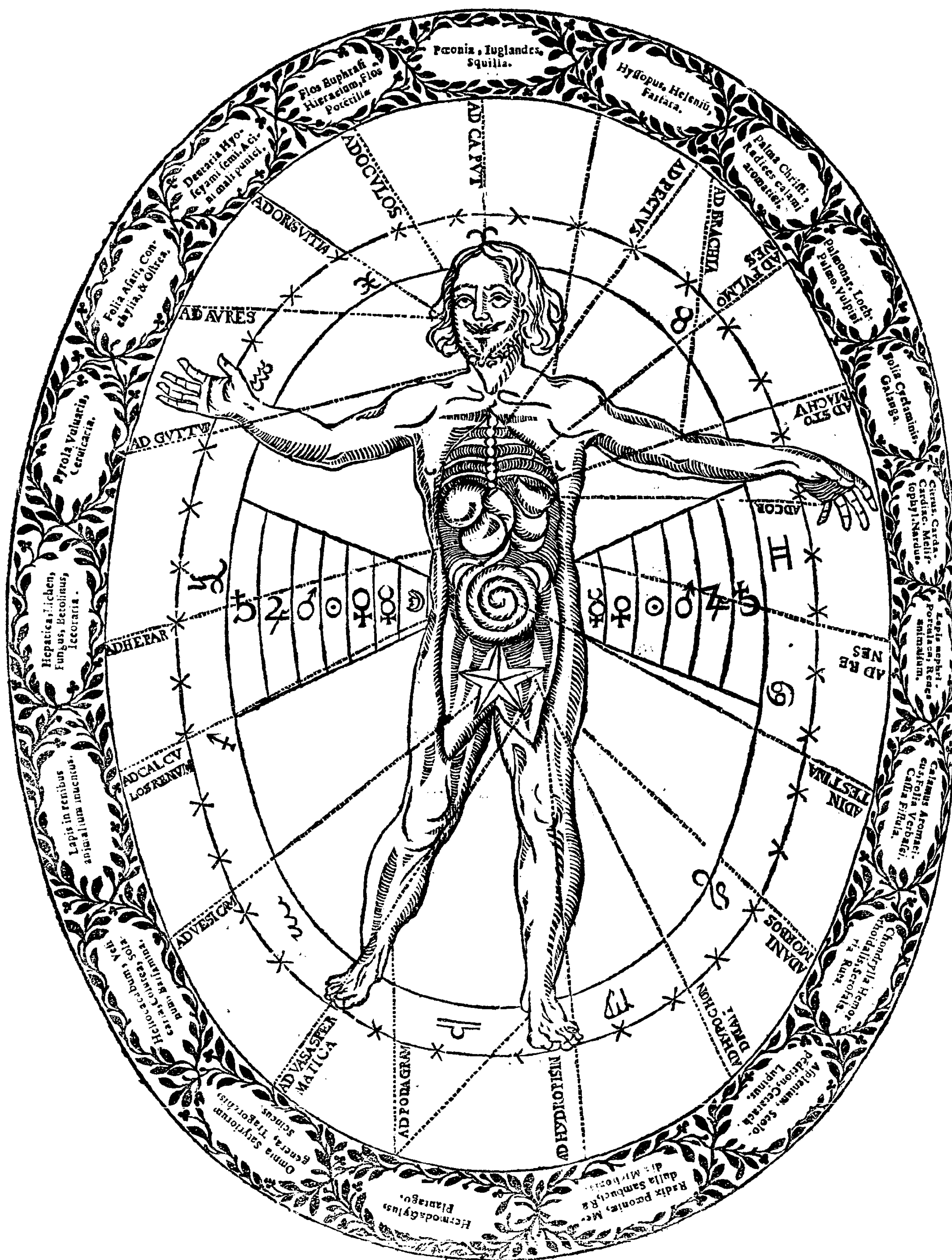
Ægyptij proprios Genios colebant in singulis Præfecturis.

Iamblichus.

Quæ omnia Marsilius Ficinus ex Antiquorum traditione confirmat his verbis: *Adhibitis autem, quæ ad stellam talem pertinent, stelle Demonisque huius proprium subit influxum, velut lignum per sulphur paratum ad flammam, ubique præsentem. Atque hunc non modò per ipsos stelle Demonisque radios, sed etiam per ipsam Mundi animam ubique præsentem, in qua & cuiuslibet stelle Demonisque ratio viget, partim quidem seminalis ad generandum, partim etiam exemplaris ad cognoscendum. Hæc enim secundum Platonicos antiquiores rationibus suis edificauit ultra stellas in Cælo figuras partesque ipsarum tales, ut ipse quoque figuræ quædam sint: impressitque his omnibus proprietates. In stellis autem figuris, partibus, proprietatibus, omnes rerum inferiorum species continentur, & proprietates earum. Vniuersales verò figuras octo posuit atque quadraginta, scilicet in Zodiaco duodecim, extra verò sex atque triginta. Item in Zodiaco triginta sex ad numerum facierum. Rursus ibidem trecentas atque sexaginta ad numerum graduum; In quouis enim gradu sunt stellæ plures, ex quibus ibi conficiuntur imagines. Similiter imagines extra Zodiacum in plures diuisit figuras pro facierum ibidem graduumque suorum numero. Constituit denique ab imaginibus his vniuersalibus ad vniuersales imagines habitudines, & proportionem quasdam, quæ ipse quoque imagines illic existunt. Eiusdem verò figuræ continuitatem quæque suam habent ex radijs stellarum suarum in se inuicem peculiari quâdam proprietate coniectis, a quibus formis ordinatissimis dependent inferiorum formæ, illinc videlicet ordinatæ. Sed & Cœlestes illæ tanquam & inter se diiunctæ, procedunt a rationibus animæ coniunctis inuicem, & quodammodo mutabiles a stabilibus. Sed hæc quatenus se ipsas non comprehendunt, referuntur ad formas in mente, vel animali, vel eminentiore sese comprehendentes, quæ tanquam multiplices rediguntur ad simplicissimum vnum atque bonum, sicut figuræ Cœlestes ad polum. Quemadmodum verò non singulæ species rerum in terra iidem Genijs subdebantur, sed pro ratione Nationum, quibus præsidebant, diuersis; ita Ægyptiarum species rerum peculiare sibi Ægypti proprios Genios sortiri putabantur; erant enim dominia Geniorum, ut ipsi tradunt, diuersa, vti & diuersæ iurisdictiones. Hinc plantas alienigenas tanquam sub aliena iurisdictione degentes, in usum siue medicum, siue mysticorum Sacrorum, nunquam assumendas esse iudicabant, vti supra insinuatum est; imò singulis præfecturis singulas species sub appropriatis Genijs distributas habebant, ut docet Iamblichus in suo de mysterijs Ægyptiorum libello, his verbis. *Hæc igitur, Sacrorum sapientia contemplata, atque ita secundum congruentiam competentia vnicaque Deorum susceptacula**

dili-

diligenter inueniens, sepe componit in vnam lapides, herbas, animalia, aromata, aliaque similia, sacra, & perfecta, & Deiformia, atque subinde ab his omnibus susceptaculum purum integrumque fabricat. Neque enim fas est omnem materiam detestari, sed solam quæ à Dys fuerit aliena. Propriam verò ad illos decet eligere, utpote quæ consentire possit, atque conferre ad Deorum ædificia, statuarum fundamenta, sacrificiorum opera. Neque enim aliter terrenis locis & hominibus hîc habitantibus possessio portione vlla ex diuinis contingere potest, nisi tale quoddam prius iactum fuerit fundamentum. Arcanis sermonibus credendum est, testantibus ex Deis per beata spectacula quandam traditam fuisse materiam. Hæc igitur illis ipsi tradentibus est cognata. Talis ergo materiæ sacrificium Deos excitat, ut se demonstrent, atque ad comprehensionem eos protinus aduocat, & præsentem capit, & perfectè demonstrat. Eadem aliquis perdiscere potest etiam ab ipsa quæ secundum loca distributio diuinitus est effecta, atque ab ipsa præfectura, quæ per res singulas est diuisa, quacunque secundum diuersos ordines, siue maiores, siue minores, passim sortes eiusmodi nata sunt. Constat enim Deis locorum quorundam rectoribus, sacrificium ex eisdem rebus, quæ nascuntur ibidem, fore admodum consentaneum, & gubernatoribus gubernata, & quæ ad ea pertinent placitura. Effectoribus & grata semper sunt opera sua potissimum, & qui primò aliqua procreant, talia rursus habent inprimis accepta. Siue igitur animalia quædam, siue plantæ, siue alia quæ visa superis dispensantur simul, & præfecturam sub eis nata sunt, & communionem nobis conciliant cum superis indiuiduam. Horum ergo nonnulla quatenus conseruantur atque tenentur, augent tenentium ad Deos familiarem proprietatem, quotcunque videlicet ex eo quod integra maneant, vim communionis inter homines Deosque conseruant. Talia sunt quædam apud Ægyptios animalia, & vbiq; sacer homo; quædam verò maculata combustaque familiaritatem efficiunt clariorem, quotcunque videlicet resolutionem in primorum elementorum principium efficiunt cognatiorem causis superiorum, atque pro ritu sacratiorem. Vbiq; enim quò magis proprietas familiaritasque perficitur, eò perfectiora bona ad nos inde descendunt. Neque sunt hæc hominum duntaxat inuenta, nec humanis moribus auctoritatem nata sunt, sed Deus ipse ritè inter sacra vocatus Author est eiusmodi legum, circa quem Dij Angelique permulti versantur, sub quo per quaslibet in terra gentes, Numen aliquod sortitum est Præfecturam communemque Prouinciã. Proprium quoque inde tributum est templo unicuique Numen. Item sacrorum quæ operamur ad Deos, Deus aliquis spectator est atque gubernator; quæ ad Angelos, Angelus; quæ ad Dæmones, Dæmon; atque in alijs eodem pacto secundum proprium genus perfectus cognatam sortitus est Præfecturam. Et tametsi in Astrologia Ægyptiorum catenas herbarum cum planetis, duodecim signis Zodiaci, uti & Decanis eorum, vnà cum Genijs præsidibus per fusas tabulas exhibuerimus, hîc tamen veluti ex professo, easdem fusiùs specialiùsque exhibere vilum est, nè quicquam in Opere hoc, Medicis nostris proficuum omisisse videremur. Dictorum autem & dicendorum figuram hîc appono, ex qua mens luce meridianâ clariùs elucescit.



Characterismi plantarum ad duodecim signorum Characterismos, & humani corporis membra comparati, iuxta methodum tum Hebræorum, tum modernorum Medicorum; quorum hi omnia ab Hebræis, illi ab Aegyptijs traditione acceperunt.

Quoniam verò non omnes herbæ, quæ ad signum aliquod referuntur, eiusdem gradus qualitate pollent, neque quolibet tempore suum sibi virtutis valorem obtinent; hinc singulas plantas ad aliquod signum spectantes, quaternis gradibus distinctas adducemus, & quo loco, & tempore colligendæ sint, ut membro quod respiciunt, serviant, quas præterea ad reliqua signa antipathias habeant, declarabimus, ut sic omnibus numeris absolutum botanicum hoc argumentum in usum prodeat; quæ partim ex Auenar Hebræo, partim ex Carichter Germani Botanica astrali extraximus. Ab Ariete itaque, exordium faciemus nostræ disceptationis.

Characterismi plantarum ad 12. Signorum Zodiaci Characterismos, & membra hominis comparati.

I. Aries ♈.

Aries est signum masculinum, igneum, calido-siccum, sympathicum capiti. Plantæ primo gradu calido-siccæ sunt.

Plantæ ad ♈ relatæ.

- Gradus rerum calido-sicarum**
- I Grad.** Artemisia rubra, Betonica, Cychorium, Consolida regalis, Ebulus, Mentha, Tussilago, Veronica. Colligendæ sunt in fine Canicularium dierum post plenilunium.
 - II Grad.** Plantæ secundo gradu calido-siccæ sunt. Asparagus, Hyparicum, Millefolium, Plantago, Pœonia. Colligendæ sunt Sole & Luna existentibus in Cancro ☊.
 - III Grad.** Agaricum, Cataputia, Chamælea, Colocynthis, Farfara, Gentiana, Ligustrum, Ricinus, Sambucus. In fine Iulij, & principio Augusti colligendæ sunt.
 - IV Grad.** Abrotanum, Helleborus albus, Maiorana, Marrubium, Nasturcium sylvestre, Rosmarinus. Colligendæ sunt partim mense Aprilis, partim Septembris.

II Taurus ♉.

Taurus signum est foemineum, frigidum & siccum, terrestre; sympathicum est collo & gutturi.

Plantæ ad ♉ relatæ.

- Species frigido-secæ.*
- I Grad. Plantæ frigido-secæ primo gradu, Asplenion, Caterah, Chamædris, Hedera terrestris, radix Liliorum, Narcissus, Polypodium, Rosæ, Valeriana, Viola. Emolliunt tumores faucium & lienis.
- II Grad. Adiantum, Akakengi, Aquilegia, Hedera muraria, polygonatum, Quercus, Viscus quercinus. Vulneribus conferunt.
- III Grad. Buglossa, Carduus benedictus, Cynoglossa, Eupatorium, Lappa minor, Origanum, Petroselinum, Sanicula, Scrophularia, Tormentilla, Vinca per Vinca. Omnes vulnerariae sunt.
- IV Grad. Auricula muris, Bardana maior, Chelidonium majus, Fraxinus, Malua, Pulmonaria, Scabiosa; & antipathiam habent cum sublunaribus, quæ Libræ & Scorpioni subsunt; sympathiam cum ijs quæ Cancro & Sagittario.

Auenar in Astrologia Ægyptiorum, sequentes rerum species Tauro adscribit :

ומן החיות כל שיש לו ארבע רגלים ומן אילנות הגבוהות וכל אילן עושה פרי וכל אילן שאין לו צורך למס וכל עץ שישתועלות בפריו עץ טעמיו וריחו טובים:

Ex animalibus, inquit, omnia quadrupeda, & ex arboribus, altæ, & omnis arbor fructificans, & omnis modicæ aquæ indiga, uti montana, fructu valida; omnes denique plantæ & arbores gustui, saporis, & odori suaves.

III. Gemini ♊.

Plantæ ad
relatæ.

Gemini sunt signum masculinum, æreum, calidum & humidum, sympathicum humeris.

- Grad. plantarū calido-secar.*
- I Grad. Anisum, Althæa, Borrage, Fœniculum, Hyssopus, Petroselinum, Prunella, Ruta muraria.
- II Grad. Bardana maior, Silix, Tilia alba, Rapa.
- III Grad. Alfine, Arum, Macis, Rumex rotunda, seu Oxalis, Vrtica mortua.
- IV Grad. Acerosa, Chamædris, Chamomilla, Chelidonium Parthenium, Reubarbarum. Et omnes antipathiam habent cum sublunaribus Capricorni; sympathiam cum herbis Libræ & Aquario subiectis. Ægyptij verò, ut Auenar recitat, Geminis subdebant sequentia :

תאומים ותולתו חמה ולחה ובהלצו הרם ומטעמו מתוק וממארוה העינים כל עין מתהפך לעינים רבות ובהלצו

חלצו מן החיים כל אדם והצוף והעוף שיש לו יגון ערב
ומן הצמחים האילנים הגבוהים:

Et temperamentum eius est calidum humidum, ex parte humorum sanguinem habet; ex saporibus omne dulce; ex coloribus, omnes mixtos ex pluribus. Ex uiuentibus partem habet hominem & Simiam, & omnes aues suauiter cantu pol- lentes, & ex Vegetabilibus denique omnes arbores altas.

I V Cancer ♋.

Cancer signum est fœmininum, aqueum, frigidum humidum, sym- Placæ ad ♋
relatæ.
pathicum pectori, pulmonibus, costis, lieni, quorum quoque affe-
ctibus medentur sequentia, iuxta gradus suos distincta.

- Grad. plantarū frigido-humidarū.
- I Grad. Alfine, Brassica, Carduus, Fabarum flores ac fructus, Rapun- culus, Vitex, Scrophularia.
 - II Grad. Arbutus, Coni Abietis, Pini nuclei, Consolida, Solanum, Therebinthus, Viscus.
 - III Grad. Iuncus, Nasturcium, Semen petroselinī, Portulaca, Salix, Saxifragia, Vermicularis.
 - IV Grad. Conchæ, Coralla alba, CrySTALLUS, Mater perlarum, Nym- phæa, oculi Cancrī, Pœonia, Sedum, Vitriolium, & quæ antipathica sunt sublunaribus Sagittarij, sympathica Tau- ro & Libræ.
- Ægyptij verò, prout Auenar recitat, sequentia subdunt Cancro:

הסרטן והוא צר ולח במעט יושר ומטעמום חמוץ
ומלוח וממראה העינים הלבן ועין העפר וכמו העינים
המעושנים ודומה להם ובחלצו מן החיים כל חיות
ושורצים והקטנים מן הדגים וחיות היבשה והעקרבים
ורמש האדמה וכלל יורה על מים שיש להם הנוע רבה
וכל צמח שהוא עם מים ומימי הגשם וכל מים מתוקים:

Cancer est frigidus & humidus parum; ex saporibus habet acrem & sal- sum; ex visibilibus habet colorem album, & cineritium, & qui assimulatur ei. Pars animalium sunt aquatica omnia, serpentia, & parui pisces, & animalia sicca, & scorpiones, & omne quod reptat super terram; in summa significat su- pra aquam multum mobilem, & omnia germinantia supra riuos aquarum, & quæ supra torrentes siue aquas pluuias & dulces proueniunt, respicit.

V Leo ♌.

Leo signum est masculinum, igneum, id est calidum siccum, sym- Plantæ ad ♌
relatæ.
pathicum cordi & stomacho, & sequentes species sub se continet.

Gradus plantarum calido-siccæ.

- I Grad. Basilicum, Crocus, Cypressus, Garyophillum, Hyssopus, Lauendula, Plantago aquatica, Ros Solis, Thymus.
- II Grad. Angelica sylvestris, Bifolium, Centaurea, Galanga, Gentiana, Morfus Diaboli.
- III Grad. Cotula foetida, Pastinaca, Mentha, Nasturcium Hortense, Pulegium, Ranunculus, Vrtica.
- IV Grad. Betula, Genista, Buxus, Laurus. Primi gradus herbæ colliguntur Sole existente in Piscibus, & Luna in Cancro. Secundi gradus species colliguntur in principio Maij ante ortum Solis, vel sub finem Augusti; vel Sole existente in Tauro, & Luna in Geminis, ante ortum Solis. Tertij gradus species colliguntur Sole existente in Leone, & Luna in Virgine ad vltimum quadratum, vel ad refrigerationem, Sole in Tauro, & Luna in Geminis versantibus, ante ortum Solis. Quarti gradus species colliguntur Sole in Piscibus, & Luna in Aquario; ex influxu enim huiusmodi ad trmperiem reducuntur. Verum audiamus de hisce Auenar ex mente Ægyptiorum sic differentem:

ותולדתו חמה ויבשה והמרה האדמה ומטעמו מרוחרף
ממראה העינים המבורכה והצתוב ומן החיות האריות
והנמרים והצפועים והדובים והואבים ומכלי המתכות
הזהב והכסף והאבנים היקרות והאבן הנוקבת האבנים
הנקראות אלמאם והאבן מלקנות התבן הנק" אלסריוכל
מלאכת האש:

Id est, *Complexione calidum siccum; ex humoribus habet choleram rubeam; ex saporibus amarum & acutum; ex coloribus croceum, ruffum, ad rubedinem vergentem; ex animalibus habet Leones, Leopardos, Basiliscos, Vrsos, Lupos; ex metallis Aurum & Argentum, lapidesq; pretiosos, Adamantem, Chrysoprason, & qui dicitur Elfari, & omne opus ignis.*

VI Virgo ♍.

Plantæ ad ♍
relatæ.

Virgo est signum fœmineum, terreum frigido-siccum; sympathicum hepati, intestinis, & ventri, cuius species sequuntur.

- Grad. I. Acetosa, Berberis, Cychorea, Plantago acuta, Pyrus, Salvia sylvestris; naturâ frigido-siccæ.
- Grad. II. Beta alba, Cynosbatos, Mespilus, Sigillum Salomonis; secundo gradu frigido-siccæ.
- Grad. III. Aristolochia, Consolida media, Coniza, Prunella, Quercus; tertio gradu frigido-siccæ.
- Grad. IV. Carduus benedictus, Centaurea minor, Ophioglossum, Prunus sylvestris, cum omnibus suis partibus, Serpentaria, Tormentilla.

la. Sympathicæ sunt cum Tauri speciebus ; antipathicæ cum Ariete & Leone ; de quibus ita Auenar in Astrologia Ægyptiorum :

ותלתדו קרה ויבשה והוא מוליד המרה השחורה
ומטעמו העפיץ והעוצר וממראה העינים הלובן והארגמן
ועין העבר ובהלצו מן החיים האדם והעוף ומן הצמחים
כל צמח קטן שאין לו שוק כמו רחטה וחשערה והפיל
וכל מיני מן ורוענים :

Natura eius frigida & sicca ; & generat Cholera nigram ; ex saporibus habet stipticum ; Ex coloribus album, & purpureum, atque cineritium ; Ex viuentibus hominem, & auem ; Ex germinantibus, omnem plantam, cuiusmodi est frumentum sine stipite, bordeum, faba, & omnia genera seminum.

VII Libra ♎.

Libra est signum masculinum, aëreum, calidum humidum ; Renibus & vesicæ sympathicum. Cuius species sequuntur.

Plantæ ad ♎
relatæ,

Grad. I. Bellidis genera omnia, Consolida media, Parthenium, Prunella veris, Mæum, Tragopogum.

Grad. II. Allium, Althæa, Chamæmilla, Martagon, Malua, Verbena, Viscus, Tilia.

Grad. III. Antirrhinum, Artemisia, Chalidonium maius, Mentha nigra, Scabiosa, Scrophularia.

Grad. IV. Alyssum, Alsiame, Corylus, Ruta muraria. Auenar verò sequentes species refert.

ותלתדו חמה ולחה ושל אדם וכל עוף שראשו
גדול ומן הצמחים האילנים הגבוהים ומטעמים מתוק
ומראה עינים הירוק ועין עבר :

Natura eius calido-humida ; ex animalibus habet hominem, & aues magni capitulis ; & ex germinibus, arbores altas ; ex saporibus dulcem ; ex coloribus viridem & cineritium.

VIII Scorpius ♏.

Scorpius est signum foemineum, aqueum, frigidum humidum ; Sympathicum partibus genitalibus. Species eius sequuntur :

Plantæ ad ♏
relatæ.

Grad. I. Cruciata, Oxyacantha, Sorbus sylvestris.

Grad. II. Fraxinus, Poma omnis generis, Prunus, Concha, Ostrea ; huc pertinent omnia simplicia primi gradus Cancri, si mense Octobris collecta fuerint.

Grad.

Grad. III. Beetosella, Erua, Parthenium, Saponaria, & omnes herbæ, secundi gradus, collectæ Sole in Cancro existente.

Grad. IV. Atriplicis species, Beta rubra, Mercurialis, Narcysus.

ומטעמו כל מלוח ותפל ועין מראתו מאדום וירוק ועין
העפר וחלצו מהחיים העקרים והחיות ורמש האדמה
והחיות המים וכל מים שהם רצום ומחירים וכל צמח
שהוא כמים ומן הצמחים האילנים האמצעיים :

Ex saporibus falsum & insipidum; ex visibilibus rubrum, viridem & cineritium seu ceruleum; ex animalibus, Scorpiones, & omne reptile super terram, omnia animalia aquatica; & ex generibus omnia ad aquas vel intra aquas nascentia, uti corallus; ex germinibus arbores medias, &c.

IX Sagittarius ♄.

Plantæ ad ♄
relatæ.

Sagittarius est signum masculinum, igneum, calidum siccum, sympathicum coxis, lumbis, & similibus. Species eius sunt.

Grad. I. Consolida maior, Cœpa, Raphanus, Sefamum, Flores Tiliæ, Verbena lutea.

Grad. II. Allium, Angelica sylvestris Hyosciamus, Leuisticum, Salicis folia.

Grad. III. Asarum, Beta rubra, Chalidonium, Crocus, Curcuma, Filix, Hedera terrestris, Juglans, Rubia, Succisa.

Grad. IV. Antimonium, Momordica, Euphorbium, Nasturcium, Vitis alba. Iuxta Auenar, ex animantibus habet homines, equos, aues, serpentes; ex metallis Plumbum & Stannum; ex lapidibus Smaragdum.

X Capricornus ♄.

Plantæ ad ♄
relatæ.

Capricornus est signum fœmininum, terrestre, frigidum & siccum, sympathicum genibus & nervis. Species eius sunt sequentes.

Grad. I. Calendula, Cerasa nigra, marina, Enula, Morus, Vaccinia.

Grad. II. Scarlea, Verbascus.

Grad. III. Acorus, Arum, Bursa pastoris, Cucurbita, Sonchi omnis generis.

Grad. IV. Helleborus, Hyosciamus, Mandragora, Napellus, Solanum, & omnes herbæ venenosæ, Staphisagria. Auenar, *Ex saporibus amarum & stipticum habet; ex coloribus, nigrum, puluerulentum; ex animalibus partim quadrupedia, partim aquatica; ex germinantibus oliuas & glandes, fruticesq; spinosas.*

XI. Aquarius ♒.

Aquarius est signum masculinum, aëreum, calidum humidum, sympathicum tibijs, & omnibus his speciebus adornatum. plantæ ad ♒
relatæ.

Grad. I. Angelica, Daucus, Ficus, Fraxini flores, Iuglans, Melilotus, Sanicula, Sigillum Salomonis.

Grad. II. Consolida regalis, Cuminum, Epithymum, Geranium, Lappa, Radix rhodia, Parietaria.

Grad. III. Agrimonia, Myuris, Horminum, Saxifragia, Serpentaria, Salvia sylvestris.

Grad. IV. Afari folia, Cardiaca, Cicuta, Mespilus; quibus addit Auenar, ex humoribus sanguinem; ex saporibus dulcem; ex coloribus viridem, citrinum.

XII. Pisces ♓.

Pisces, signum foemininum, aquaticum, frigidum humidum, sympathicum pedibus; cuius species sunt: Plantæ ad ♓
relatæ.

Grad. I. Fagus, Aristolochia, Caulis caput, Cucurbita, Myrabolanus, Napus, Nymphæa, Portulaca.

Grad. II. Artiocus, Anthirinum, Cyanus, Stæchas citrina.

Grad. III. Nigella, Papauer cornutum, Sonchus.

Grad. IV. Cicuta, Hyosciamus, Napellus, Salanum, Serpens; quibus adiungit Auenar ex saporibus salsum; ex coloribus viridem, album & varium; ex animalibus omnia aquatica; ex germinantibus itidem aquatica; ex lapidibus, corallum.

Atque hæ sunt species, quas Neoterici nonnulli iuxta Ægyptiorum regulam duodecim signis subdiderunt; sed qui penitior ea trutina examinârit, inueniet multa hiare, nec satisfacere posse, cum vni & eidem signo prorsus contrariarum qualitatum species subiecerint, venenosa salubribus prorsus sine ratione miscuerint. Non sic Ægyptij, qui summo iudicio vnâ aliquam plantam seligebant, quæ signatura membrum & qualitatem eius exprimeret, eodemq; tempore colligeretur, verbo, tam exactè singula vnicuiq; signo subiecta, siue saporem, siue odorem, siue formam & figuram spectes, disponebant, vt nihil vndiquaque foret, quod non omnimodè cœlesti signo, & membro quod denotabat, responderet, vt paulò post videbitur, vbi primam classem planetariarum specierum examinauerimus.

*Characterismi Plantarum ad septem Planetas
comparati.*

Characteri-
smi plantarū
ad Planetas
comparati.

I Nfluentiæ stellarum sunt effluvia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res sibi familiares, si robustæ, & in vigore stellæ fuerint, roborant, secundaunt, promouent; contra, res sibi contrarias debilitant, deprauant, impediunt. Familiaritas siquidem stellarum cum sublunari- bus ex mente Platonis & Paracelsi iuxta stellas singulas, & singula sublunarium genera, constituenda foret; (nam stellas singulas singulis sublunarium speciebus præesse volunt, & iisdem peculiari influentiâ, suas vires influere.) Verum cum difficile esset, singulis indiuiduis singulas stellas assignare; hinc forsan nonnulli, meliori iudicio, non rebus singulis singulas stellas, sed facultatem tantum viresque, quibus singulæ à natura dotatae sunt, stellis aptè assignarunt. Hinc Lunæ naturam exprimentes res, lunares; Mercurio competentes, Mercuriales; Veneri, Venereas; Soli, Solares aptè denominarunt, ut doctè demonstrat suprâ citatus Arabs Aben-elrahmon. Quæ quales fuerint hoc loco exhibendas duximus, à Saturno incipientes.

*I. Saturnus & eiusque species ex Auenar.
extractæ.*

V Ti Saturnus ex se & sua natura malignus, summè frigidus, melancholicus, Martis amicus, reliquis inimicus; sic progenies eius similibus dotibus instructa est, ac proinde præcisè in Microcosmo lienem respiciunt, membrum similibus qualitatibus insignitum.

Res Saturninæ, & Spleneticæ.

Res Saturni-
næ seu splene-
ticæ humore
de.

E X Mineralibus Cinabrium, Plumbum, Auripigmentum, possidet; ex lapidibus, Marchasitam, Saphyrum, & omnia terrea fusca & ponderosa; ex vegetabilibus omnia venenosa & narcotica, ut sunt Aconitum, Helleborus, Hyosciamus, Solanum, Opium, Cicuta, Napellus, & mediæ naturæ res, ut Vitex, Asphodelus, Cannabis, Cypressus, Filix, Lappa, Mandragora, Pinus, polypodium, Scolopendria, & omnes Aspleniorum & Semperuiuorum species, Serpentaria, Tamariscus. Ex animalibus, solitaria, nocturna, tristia, ut sunt Asinus, Ursus, Bufo, Camelus, Talpa, Scorpio. Ex auiibus, Bubo, Corvus, Noctua, Vespertilio, Vpupa.

II Iuppiter & res Iouiales.

Res Iouiales
seu Hepaticæ
hora 2^a.

I Vppiter, 2^a vita, benignus planeta, uti moderatissimus, ita omnibus amicus est, si Martem excipias, & hepati sympathicus est; has sibi species subiectas habet.

Ex

Ex mineralibus, Aurum, Corallum, Hyacinthum, Iaspidem viridem, Saphyrum, Smaragdum. E vegetabilibus, Amygdalum, Buglossam, Calamentham, Hepaticam nobilem, Lilium candidum, Morum, Pomum, Ocymum, Olium, Origanum, Prunum, Olium, Pœoniam, Rubiam tinctorum, Spicanardum, Symphytum, Violam, Manna, Mastichen, Styracem, Saccharum, & omnia boni & aromatici odoris, & saporis dulcis. Ex animalibus Agnum, Ceruum, Elephantum, Ouem, Taurum; ex aui- bus, Aquilam, Gruem, Phasianum; ex aquatilibus Delphinum. Antipa- thica sunt ei omnia Marti subiecta, vt sequitur.

III. Mars, ♂ & res Martiales.

Mars, *πρωγεῖς*, malignus, summè calidus, præter Venerem omnibus inimicus, vesicæ fellis sympathicus est, & continet has species.

Ex mineralibus Auripigmentum, Arsenicum, omnia rubea, ignea, sulphurea. Ex lapidibus, Adamantem, Amethystum, Magnetem, Ostra- collum, Sal ammoniacum. E vegetabilibus, Arum, Allium, Carduum, Cæpam, Helleborum, Lathyrin, Napellum, Porrum, Sinapi, Vrticam, Tormentillam, Castoreum, Euphorbium, Scammoneam, & venenosa om- nia. Ex animalibus, bellicosa, impetuosa, potentia, biliosa, rapacia, vt sunt Hircus, Rhinoceros, Lupus, Pardus; ex aui- bus, Accipitrem, Falco- nem, Miluum, Vulturem: è piscibus Lucium, Pastinacam marinam, Ca- nem marinum, Percam.

Res martia-
les seu Cho-
lericæ hora
♂.

IV Sol ☉ & res Solares.

Sol beneuolus, amicus Iouis & Veneris, reliquis inimicus, cordi sym- pathicus est, vt & omnibus cardiacis, vt sequitur.

Ex mineralibus Aurum, Terram Solarem, sigillatam; ex lapidibus Ætitem, Carbunculum, Chrysolithum, Rubinum, & Ambram continet. E vegetabilibus, aromata omnia, veluti Cynnamosum, Charyophyl- lum, Chelidonium, Coronam regis, Granatum, Helenium, Heliotro- pium, Hypericonem, Laurum, Maioranam, Melissam, Poma citria, Ros- marinum, Milium Solis, Vitem, Thus, Mel, Myrrham. Ex animalibus, Arietem, Equum, Leonem. Ex aui- bus, Gallum, Cygnum; ex insectis, Cantharides, Scarabæos, Cincindelas, quibus contrariæ sunt res Luna- res.

Res Solares
seu cardiacæ
hora ☉.

V Venus ♀ & res Venereæ.

Venus, *Αφροδίτη*, beneuola, amica Soli, Marti, Mercurio, Lunæ, ini- mica Saturno, sympathica est partibus genitalibus; & has species continet.

Ex mineralibus, Argentum, Ambram; ex lapidibus Berillum, Co-
A a a ral-

Res Venereæ
seu spermati-
cæ hora ♀.

rallum, lapidem Lazuli, Saphyrum, Topazium, Tutiam. Ex vegetabilibus, Adiantum, Coriandrum, Cyclamen, Fabariam fragariam. Omnes Orchidum & Satyriorum species; Lilia, Narcyffum, Rosam, Serpillum, Thymum, Muscum, & omnis generis thymiamata; ex animalibus, deliciosa, lasciuia, mitia, blanda, iucunda, ut sunt Catulus, Cuniculus, Capra, Hircus. Ex auibus, Columbam, Cygnum, Lusciniam, Motacillam, Passerem, Pauonem, Picam, Turturem.

VI Mercurius ☿ & res Mercuriales.

Mercurius mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis; respicit pulmones, quos influxu suo sympathicè irradiat. Species eius sunt.

Res Mercuriales seu pulmonariæ horæ ☿.

Ex mineralibus, Argentum viuum, Marchasita, Smaragdus, Topazius. Ex vegetabilibus, Anisum, Aquilegia, Chamæmilla, Fumus terræ, Corylus, Iuniperus, Nummularia, Pentaphyllum, Pimpinella, Scabiosa, Mercurialis, Tussilago, Veronica. Ex animalibus, ingeniosa, astuta, sagacia, abblandientia, loquacia, ut Canis, Simia, Vulpes; ex auibus, Alauda, Pica, Luscinia, Psittacus, Merula, Carduelis. Ex aquatilibus, Rana piscatrix; ex insectis Formica, Apis, Gryllus, Loeusta.

VII Luna ♀ & res Lunares.

Luna mediocris inter bonitatem & malitiam, respicit cerebrum, & nervosam substantiam; resque sibi subiectas habet, ut sequitur.

Res Lunares seu Encephalicæ, lumen horæ ♀.

Ex mineralibus, Argentum, Selenitem, Alumen, & omnia salium genera, sicuti & omnia alba, & viridia, ut sunt Corallus alba, CrySTALLUS, Margarita, Mater perlarum, Succinum, Camphora, Ambra. Ex vegetabilibus, Agnus castus, Alkakengi, Arundo, Brassica, Lactuca, Mandragora, Nasturcium, Nymphæa, Iuglans, Portulaca, omnia denique Lunarum genera, & quæ intra, aut ad aquas natales suos habent. Ex animalibus, Felis, Anser, Ardea, Mergus, & omnes aquaticæ volucres; ex piscibus, Cancer, Cochleæ, Ostrea, Ranæ; ex insectis, Aranea, Bufo.

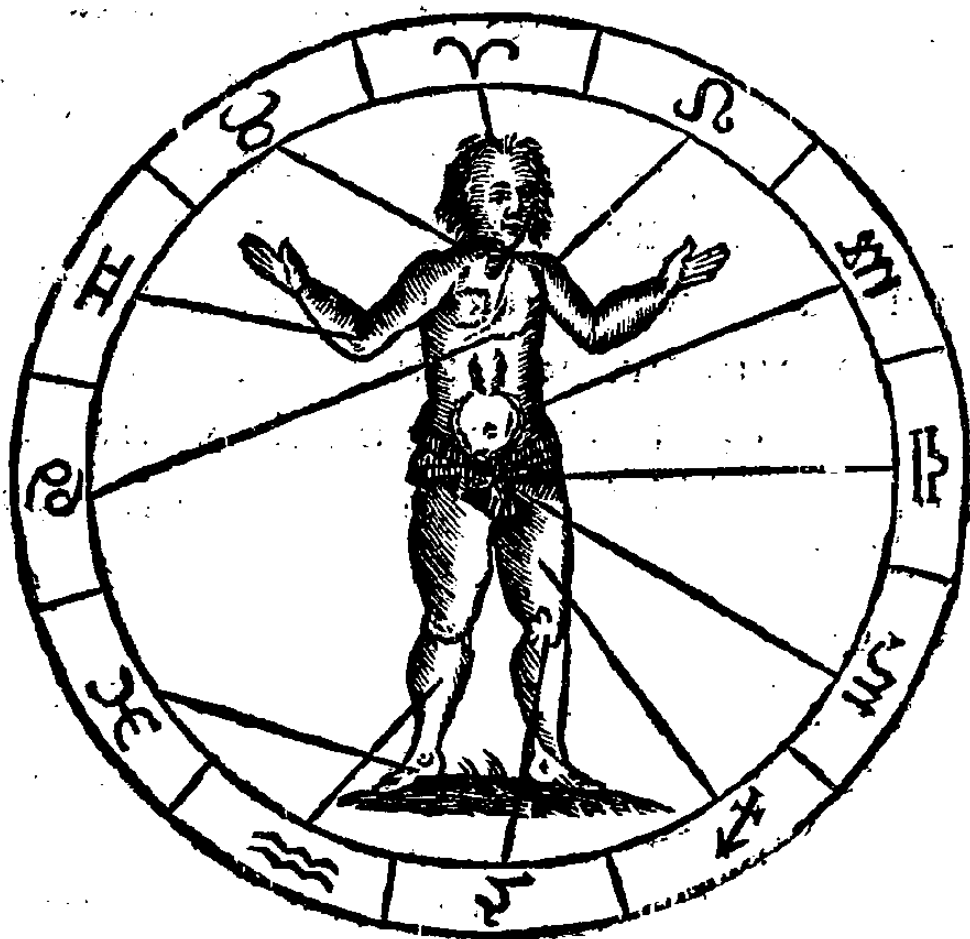
Atque hæ sunt species rerum sublunarium septem planetarum dominio subiectæ, partim ex Neotericis, partim ex Auenarum Arabe extractæ; è quibus Ægyptij suas harmonicas concinnabant catenas, ad in medicamentis humani corporis infirmitatibus subueniendum.

CAPUT IV.

Applicatio dictorum, siue Medicina Aegyptiorum applicata; & primum de Botanicis remedijs, & morborum distinctione.

Predictas analogas rerum ad superiorum entium species Aegyptij suis temporibus, locis, alijsque circumstantijs ita cautè & sollicitè in usum Medicum adhibebant, ut si vnam præterirent, irritum totum negotium cadere crederent. Distinguebant verò morbos omnes, iuxta numeros membrorum humani corporis, comparatos ad duodecim signa, & septem planetas; ita ut Cephalicos morbos ad Arietem & Lunam;

Aegyptij morbos distinguebant iuxta numerum membrorum corporis humani.



Pulmonares ad Cancrum & Mercurium; Cardiacos, id est, cordis infirmitates ad Leonem & Solem; & sic ceteros morbos singulos ad sua signa, & planetas, tanquam sympathicas eorundem causas referrent. Quo facto, si quis infirmitate quadam capitis laboraret, diligenter causas morbi, & qualitatem examinabant, si ex humiditate, vel frigore originem habuisset. Quod si excessiuo quodam phlegmone inuasum esset membrum, catenam humido-frigidorum in dictæ infirmitatis curam adhibebant. Si contrà frigus & siccitas causa fuisset, humido-calidorum catenam sibi consulendam putabant. Atque hic erat primus gradus medicationis Aegyptiacæ, quo contraria contrarijs adhibebant. Quæ omnia fusè deducit Rabbi Sola, Haly Arabs, & Prosper Alpinus in suis de Medicina Aegyptiorum monumentis. Qui verò aliquantulum subtilius de rebus Medicis ratiocinabantur, paulò antè enarratos morbos succisiùs subdividebunt. Ita capitis morbos in quinque Classes diuidebant, ita ut primaria Classis morbos rheumaticos, siue eos, qui à rheumate seu catharro dependent, contineret; cuiusmodi sunt catharri, scotomia, vertigo, paralyfis, epilepsia, apoplexia; quibus curandis peculiare Medicos ad-

*Rabbi Sola.
Haly Arabs.
Prosper Alpinus.*

Morborum capitis quinque classes.

Morbi alio-
rum corporis
humani me-
brorum.

Morbi pecu-
liares habe-
bant peculia-
res medicos
apud Ægy-
ptios.

hibebant, qui totâ vitâ nihil aliud moliebantur, quàm vt horum malorum causas, & origines scrutarentur, iisque oportuna & appropriata media singulis singula adinuenirent. Secunda Classis, morbos oculorum; Tertia aurium; Quarta linguæ & faucium continebat; Quinta circa extrinseca mala, vt sunt scabies, psora, & vulnera extrinsecus inflictâ, versabatur; quibus singulis curandis totidem Medicos præficiebant; ita vt alij essent Medici Rheumatici; alij Oculares; Auriculares alij; alij denique alijs præficerentur curandis malis; neque vlli alijs, lege latâ, vti suprà in Politica Ægyptiorum cap. 3. fusè deduximus, licebat intendere. Alij præterea non occupabantur, nisi in pectoris & pulmonum cura; alij in cordis morbis, quorum iterum magna varietas est, medendis destinabantur. Alij in hepatis, renum, & vesicæ, splenis, iliorum; alij in stomachi, & intestinorum; alij denique in febrium curam vnice incumbere; ita vt tot Medici, quot morborum species essent, deputarentur. Sic fiebat vt singuli summo studio membri sibi commissi curam per oportuna remedia, & quàm maximè appropriata, atque ex catenis suis extracta, adorerentur, effectusque sequerentur in dictorum morborum cura prorsus prodigiosi. Quia tamen magna morborum vnus ad aliud membrum connectio est, hinc lege tenebantur primò vniuersalem Medicinam, & anatomiam addiscere; & tandem sufficiente eiusdem notitiâ instructi ad particulares morbos sanandos pro inclinatione cuiusvis, animum adijcere. Vide quæ suprà in Politica Ægyptiorum pluribus de hisce egimus. Porro cùm Ægyptus ex naturali sua constitutione certos quosdam & epidemicos morbos produceret, de quibus vide suprà citatum Prosperum Alpium; diligenti indagine primò causas horum morborum indagabant, & deinde commoda remedia adhibebant. Nam certis anni temporibus ex Austro ardentibus sabulosi soli caloribus venti commisti, vti exotica symptomata in corporibus, ita morbos quoque diuersos efficiebant. His itaque præmissis, curam membrorum triplici viâ aggrediebantur; sympathica, astræa, characteristica seu hieroglyphica; de quibus singulis differemus.

CAPUT V.

Medicina sympathica:

Medicina sym-
pathica Ægy-
ptiorum.

Medicina sympathica Ægyptiorum in hoc consistebat, vt res seu species eorum quæ occultum aliquem ad membrum curandum consensum habere cognoscerentur, singulari præparatione adhiberentur. Has autem ex catenis mundanis, quibus res eiusdem naturæ plantæ alicui, vel signo Zodiaci, quod membro curando præerat, abditæ naturæ similitudine connecterentur, depromebant: nôrant enim species nonnullas naturali quâdam inclinatione cum sidere aliquo connexas membrorum, quorum sigilla exprimebant, conseruationem appetere, ita vt quantò plures huiusmodi concurrerent, tantò maiores effectus in cura membri appe-

appetiti se præstituros esse crederent. Nam vt rectè inquirunt Arabes ex mente Ægyptiorum apud Marsilium Ficinum cap. 2. de vita cœlitus comparanda. *Neque verò diffidere debet quispiam, nos, atque omnia quæ circa nos sunt, præparamentis quibusdam posse sibi vendicare cœlestia; nam cœlitus hæc facta sunt, assidueque reguntur, & illi inprimis præparati sunt ad illa. Ergo sicuti in nobis membri cuiuslibet, præsertim principalis qualitas motusque ad alia pertinet, ita membrorum principalium actus in Mundo commouent omnia, & membra inferiora facile capiunt à supremis ultro dare paratis; quo enim potentior causa est, eò est principalior ad agendum, eò & propensior ad dandum; exigua itaq; præparatis nobis insuper adhibita cura sufficit, cœlestium muneribus capiendis, si modo quisque ad id præcipue se accommodet, cui præcipue subditus est. Et capere septimo applicationem huius rei docet his verbis: Totum corpus fouebitur, caput verò potissimum, si planetas obseruaueris in Ariete, vel in suo quemque domicilio; præcordia, si in Leone; stomachus, iecurque, si in Cancro, & Marte, vel saltem in Virgine; adhibuerisque ea quæ propriè membrum petunt. Expedi quoque, quæ quisq; Planeta membra in signo quolibet habeat, nosse. Quæ omnia vno mundanæ vitæ spiritu animata credebantur ab Antiquis Ægyptijs. Nam vt rectè Abu Rhodam asserit, fuit Ægyptiorum dogma; animam Mundi, quam روح الدنيا Ruach aldonia vocabant, totidem rationes diuinitus sibi habere insitas, quot sunt in mente diuina idæ, quibus ipse fabricatur species in materia; vnde vnaquæque species per propriam rationem feminalem propriè respondet idæ; facileque potest per hanc sæpe aliquid illinc accipere, quandoquidem per hanc illinc est affecta: ideoque si quando à propria forma degeneret, potest hoc medio sibi proximo formari rursus, per quod id medium inde facile potest reformari. At si certæ cuidam rerum speciei, vel individuo eius ritè abhibeas multa quæ sparsa sunt, sed idæ conformia, mox in materiam hanc hoc pacto oportunè paratam singulare munus ab idea, per rationem videlicet animæ feminalem, deriuabis; non enim intellectus ipse propriè, sed anima ducitur; neque enim putabant Sapientes veteres certis Mundi materijs Numina quædam à materia penitus segregata trahi, sed Dæmones potius animatique munere stellarum viuientium, vt dicebant, trahebantur. Quando itaque anima gignit speciales inferiorum formas, viresque eas per rationes efficit proprias, sub stellarum formarumque cœlestium adminiculo; singulares verò individuorum dotes, quæ sæpe nonnullis insunt tam admirandæ, quam in speciebus esse solent, exhibet per feminales rationes, non tam sub adminiculo formarum figurarumque cœlestium, quam situ stellarum, & motionum habitu, aspectuumque planetarum tum inter se, tum ad stellas planetis sublimiores; anima siquidem nostra ultra vires membrorum proprias communem vbique promit in nobis vitæ virtutem, maximè verò per cor tanquam ignis animæ proprium fontem. Similiter anima Mundi, dicebant Veteres, vt iugens per Solem præcipue suam passim explicat communis vitæ virtutem; vnde & animam & in nobis, & in Mundo, in quolibet totam, potissimum in corde, atque Sole collocatam arbitrabantur. Sicuti enim animæ nostræ virtus per spiritum adhi-*

Marsilius Ficinus.

Abu Rhodam

Ægyptiorum dogma de Anima mundi.

Anima mundi per Solem vires suas exercit.

Quinta essen-
tia rerum.

adhibetur membris, sic virtutem animæ Mundi per ætherem, quæ est veluti quinta quædam essentia, quæ ubique viget, omnium penetratiua, ceu spiritus quidam intra corpus Mundanum, sub anima Mundi dilatari putabant per omnia, maximè verò illis virtutem hanc infundi, quæ eiusmodi spiritus plurimùm hauserant. Hinc quintam hanc essentiam tùm elementis, tùm mixtis commistam dextrè segregabant, ijs potissimùm vtentes, quæ huiusmodi quintâ essentiâ & spiritu abundabant, vt sunt vinum, saccharum, balsamum, aurum, lapidesque pretiosi, myrabulani, quæ suauissimè redolent, lucentque, & in subtili substantia qualitatem habent calidam, humidam, atque claram. Præterea sicuti alimenta ritè in nobis assumpta per se non viuia, per spiritum tamen nostrum ad vitæ nostræ formam rediguntur; sic & corpora nostra ritè applicata corpori, spirituique mundano, videlicet per res mundanas, & per spiritum nostrum ijs sympathicum, necesse est, vt illa ex vita mundana hauriant quàm plurimùm. Quæ omnia pulchrè ostendit Iamblichus de mysterijs Ægyptiorum, quem Lector consulat.

Medendi ratio
Ægyptiorum.

Hinc Ægyptij, vt morborum radices efficacius extirparent, Medicinas singulis membris appropriatas, ex herbis, plantis, animalibus, dictis membris analogis, sub correspondente cœli situ & hora compositas alembico imponebant, & distillatione continuâ inde aquam purissimam, subtilissimam, atque ætheri siue quintæ essentiæ mundanæ, quem spiritum animæ Mundi dicebant, simillimam summâ industriâ extrahebant. Verbi gratia caput à noxijs rheumatismis purgaturi, è speciebus quæ caput respicerent, liquorem trahebant, qui congruo tempore iuxta Astrologicas leges sumptus, euestigio ad membrum, cuius causâ productus erat, conseruandum, contraq; inimicas morbosarum qualitatum ibidem stabulantium machinas confortandum conuolabat; fiebatque vt tùm vi penetratiuâ, tùm efficaciam medicamenti æger mox inimico latente liberaretur. Idem dicendum de cardiacis, spleneticis, hepaticis, spermaticis, pectoralibus, & sic de cœteris: liquorem enim hunc subtilissimum à spiritu mundano vitarum authore mirificè confortari aiebant, qui quidem in vnum cum spiritu æthereo coalescens, ac præter hæc commixtarum ei specierum appropriatis virtutibus tinctus, non poterat non magnos & prodigiosos in morbis profligandis effectus præstare, cum in huiusmodi liquoribus, abiectis, exutisque crudis speciebus, & vtcunq; inexistentibus malignitatibus, sola rerum vis, & naturalis dos qualitasque dominetur specifica à totius substantiæ proprietate emanans. Et quoniam in omni distillatione tria potissimùm miro dissolutionis artificio emergunt, spiritus, oleum, sal; vti spiritus miram vim in membris sibi sympathicis confortandis obtinebat, ita sal in canalium microcosmi obstructionibus aperendis, vti & oleum in extrinsecorum malorum cura miræ efficaciam perhibebatur, vnumquodque in ea partis affectione, cui symbolum erat. Nonnulli vino electo prius maceratas, & deinde distillatas exhibebant res. Alij electuaria inde conficiebant, pro inclinatione videlicet & iudicio Medicorum, qui tamen nunquam à catena rerum morbo alicui profligan-

Distillatione
tria eliciun-
tur, Spiritus,
Oleum, Sal.

gando conferentium, recedebant. Quæ quidem fusissimè pertractata apud EbnRhodan Arabem vide.

De Panacea, seu Medicamento Catholico Ægyptiorum omnibus morbis profligandis optissimo.

Naturam morborum medicatricem illam dicit Hippocrates instrumentorum causam, qua ad præcipuas facultates exercendas, vel instaurandi conseruandique causa, anima immediatè vtitur. Quam quidem intelliges non elementarem tantùm partium miscellam, primarumque qualitatum crasin, sed substantiam illam ex humido radicali & & calido primogenio, insitoque spiritu conflata, animi corporisque vinculum, cœlestium, terrestriumque hypostasim, quam in præcedentibus quintam essentiam appellauimus; Veteres cœlum quoque elementare, & elementum cœleste nominarunt. Quæ quidem ex mente Hippocratis è singulis membris humani corporis decidua semen informat, fermentat, disponit, & subituræ sibi animæ corpus ex subiecta sibi materia efformat, partibus consimilibus ipsis, à quibus effluxit, noua harmonica propaginis miscella. Nam pars è capite excisa, nouum caput, cuius ideam retinuit, conformat; quæ ex corde, nouum cor; quæ ex hepate, nouum hepar; quæ ex pulmonibus, nouum pulmonem; & sic de cœteris. Quod autem sibi efformauit membrum in nondum edito fœtu, eiusdem officium est, ipsummet in iam edito in omnibus incolume conseruare, vel ad salubritatem reducere, si ex ea fortè deciderit. Tametsi verò natura illa tota ad totius corporis integritatem, conseruationem, incolumitatemque concurrat; potissimùm tamen eius diuersæ particulæ, diuersis corporis partibus, quibus innatæ sunt, per occultam quandam sympathiam consensumque, opem adiumentumque ferunt; quod Medici dispositionem vocare consueuerunt partium à tota substantia procedentem. Quamuis enim naturæ inuicem minimè differant, utpote substantiæ innatæ; aliquam tamen habent propriam *εμπράδεια* cum corporis partibus quibus insunt, qua corporis membrum cui congenæ sunt, conseruant, confortant, & à morbis veluti conseruationi contrarijs vindicant. Hinc Ægyptij capitis morbo laborantibus capita volucrum, cerebraque diuersa animalium, maxime congruorum; hepaticis iecinora; cardiacis corda; spleneticis splenes; phtificis pulmones, ut dixi, appropriatorum animalium deuoranda, vel cocta, vel appropriatis herbis, cephalicis, cardiacis, hepaticis, pulmonaribus, spleneticis præparata exhibebant; non nescij, huiusmodi alimentum probè officio suo in curando membro, cuius signaturam habebat, & in eius conseruationem vnice inclinabat, functurum. Et tametsi magno cum infirmorum commodo similia exhiberentur, quia tamen experientiâ didicerant, tantò medicamenta maiorem effectum sortitura, quantò partibus, imò toti similia, imò eadem iuxta speciem suam forent; hinc aliud quidpiam sublimius architectari sunt. Etenim ex singulis

Panacea Ægyptiorum. Hippocrates per naturam medicatricem quid intelligat.

Virtus primogenia humidi radicalis & calidi.

Natura medicatrix.

Ægyptij diuersis membris laborantibus diuersa animalium membra applicabant.

Ægyptij ex
humani cor-
poris mem-
bris liquores
medicos eli-
ciebant.

Panaceam
quomodo
præparant
Ægyptij.

Eben Rhodæ.

gulis humani corporis membris seorsim Chymicâ arte liquores quosdam extrahebant; quibus mirificos, & quasi prodigiosos effectus, in cura eius partis, ex qua extracti essent, præstabant. Sic autem procedebant. Ad spiritum vitalem corroborandum, cor hominis recenter occisi, & adhuc calidi eximebant, vel hepar, vel pulmones, vel cerebrum, & sic de cæteris; quod minutas in partes contusum mixtis herbis, si cor esset, cordiacis; si hepar, hepaticis; si stomachus, stomachicis, aliisque rebus dictum membrum respicientibus, & sic de cæteris, alembico inclusum igne lento distillabant: liquor enim, qui inde proveniebat, erat illis Medicina appropriata & specifica, in propositi membri curam destinata; quam ægro vel solam, siue alijs mistam, vel iusculo liquoribus probè diluto, competente tempore & hora præbebant. Panaceam verò sic præparabant. Cadavera, quas Mumias vocant, ritè prius balsamo, myrrha, asphaltis, cæterisque speciebus condita, minutim secabant, quibus frumentum, vinum, myrabulanos, aurifolia, similiaque catholica medicamenta apponebant; totaque massa intra vas Chymicum imposita, inde vel salem, vel liquorem eliciebant, quem Panacea dicebant, omnibus morbis proficuum. Cum enim virtute in dicto corpore omnia membra lateant, suisque specificis virtutibus polleant, & singula ad singula sibi sympathica inclinationem habeant naturalem; certò sibi persuadebant, singulas singulorum partium in hoc extrahi latentes virtutes, & inconfusas eo modo in membra sibi correspondentia agere, quo separatæ agunt: atque adeo liquorem hunc catholicum, uti ex totius corporis massa extractus fuit, ita catholicam quoque virtutem obtinere, ad totum corpus, cui applicabatur, ab omni morborum violentia tutandum, vindicandumque, ob rationes paulò antè indicatas existimabant. Quæ omnia fusiùs prosequitur suprà citatus Eben Rhodæ in suo de Ægyptiorum Medicina tractatu, cuius verba Arabica libenter hoc loco apponerem, nisi libri moles, & describendi tædium deterreret; sufficiat mentem eius paucis hisce insinuisse.

C A P V T VI.

*De Medicina Hyperphysica & Astræa, seu Characteristica,
aut Amuletaria.*

§. I.

De Medicina Hyperphysica Ægyptiorum.

Medicina hy-
perphysica,
quæ.

Medicinam hyperphysicam esse dicimus, quæ non naturalis indaginis studio, sed diuini Numinis, aut Genij alicuius inspiratione acquiritur; idque varijs modis contingere potest, vel per adiurationes

nes & ensalmos, vel per somnium, aut apparitiones manifestas, aliisque modis quos in Magia hieroglyphica descripsimus. Et hoc erat proprium institutum Hierophantarum Ægyptiorum; ad quod gratiæ munus adipiscendum mirum in modum se ieiunijs, vitæ castimoniâ, temperantiâ virtus se disponere narrant; medijs siquidem naturalibus, & intellectualibus operationibus, Deorumque perpetuâ contemplatione, ad id se peruenire posse firmiter credebant. Erant autem ijs decem Dij, quibus potissimum in medicamentorum singulis morbis appropriatorum reuelatione consequenda, uti infra ostendemus, adiurandis, sollicitandisque occupantur; quibus & singulos suos numeros consecrabant, veluti mundialium catenarum indices: quos & mirâ quâdam ratione rebus naturalibus ad prodigiosos effectus producendos applicabant; quod in vegetabilium argumento maximè patuit. Vnum siquidem supremo Numini & Causæ causarum, ex quo uti ex perenni quodam fonte cuncta profluunt, dicebant. Nephtæ dyadem, Mineruæ triadem, tetradem Apollini, siue Horo, pentadem Isidi, Osiri hectadem, heptadem Mercurio, octadem Ammoni, enneadem Typhoni, decadem denique Momphtæ attribuebant. Verum, ut procedendi methodum in vegetabilis naturæ officina constitui (ut interim alios naturæ gradus taceam) demonstrarem; primò herbarum folia quem numerum exprimerent, inquirebant; & hanc, quæ numerum aliquem certum certo Numini dedicatum foliorum numerosa fœtura adæquaret, veluti sub correspondentis Numinis tutela conseruabant, tanquam ad dicti Numinis œconomiam pertinentem. Flores quoque secundum foliorum numerum quibus ornabantur, unâ cum figura & colore examinabant; & si quem florem Numini alicui, quoad numerum, figuram, colorem correspondentem nacti essent, illum eidem Numini tanquam maximè appropriatum existimabant; hoc eodem sacrificia peragebant, tanquam ad flectendum Numen efficacissimo. Idem faciebant in numero nucleorum alicuius fructus. Quæ omnia tandem longâ experientiâ docti, tanquam ad dictorum Numinum catenas pertinentes, sacro hieroglyphicorum albo adnumerabant. Simili ratione numerum internodiorum in thyrsis plantarum, thyrsorumque figura, num rotundus tere sue, aut trigonus, tetragonusque esset, ritè disquirebant; atque hosce veluti sceptrâ conuenientibus Numinibus sacrabant, ut in Tabulæ Bembinæ demonstratione patebit. Quibus quidem cœremonijs iuxta analogiam dictarum rerum adhibitis, mirandos tum in Medicina, tum in somnijs per diuinationes, effectus se exhibere posse sibi persuadebant. Si quidem de cura alicuius morbi consulturi, antequam lecto se committerent, animo prius ritè per lustrationes varias disposito expiatoque, complures huiusmodi plantarum florumque characterismos ante se positos, intensâ fixâque imaginatione considerabant; deinde cœlum Deosque carminibus sollicitabant, ut quorum ex dictis vegetabilibus ad morbi cuiuspiam medelam conduceret, per somnium monstraret; tum somno captando se accingentes, quod Numen primùm in somno ijs apparuisset, illius fidei commissam plantam ad desideratam propositi morbi medelam

Sacerdotes
Ægyptiorum
quo modo se
disposuerint
ad hyperphy-
sicâ Medicinam.

Dij à quibus
medicandi pe-
ritiâ Ægyptij
postulabant.

Vegetabilia
quæ quibus
Dij attribue-
runt Ægyptij.

Per somnia
cognoscebant
Ægyptij her-
barum cha-
racterismos.

diuinitus definitam assumebant: ut si Iſis comparuiſſet, medicinam ex pentaphyllorum Claſſe deſumendam rebantur. Non ſecus in alijs procedebant. Vide quæ in Magia, & Theologia hieroglyphica, vti & III. Tomo ex varijs Authoribus de hiſce & ſimilibus amplè tradidimus. Et tametſi hæc medicandi ratio ſubinde in conclamatis etiam morbis mirificos ſanè effectus ſortiretur, nequaquam tamen eos naturali herbarum virtuti & proprietati, ſed occulto Dæmonum pacto, & commercio quo illudebantur, adſcribendos duxerim. Hiſ itaque præmiſſis, ad ſilum reuertamur.

§ II.

De Medicina Aſtræa.

Aſtræa medicina quid.

Marſilius Ficinus.

Aſtræa Medicina nihil aliud erat, quàm medicamentorum ad conſtitutum tempus horamque, aptumque Cœli poſitum exhibitio; de qua cùm in Aſtologia & præcedentibus aſſatim dixerimus, hîc breuioreſ eſſe volumus. Totum enim negotium conſiſtebat in rerum inferiorum, quæ neceſſariam cum ſuperioribus aſtris, vti & humani corporis membris, quin & ſupramundanis ideis & genijs connexionem conſenſumque haberent, applicatione; de qua vide Marſilium Ficinum in libro de vita cœlitus propaganda, ubi plura ex mente Veterum, curioſa ſanè, & propria noſtri inſtituti tradit; alioſque tùm Arabes, tùm Hebræos ſuprà citatos.

§. III.

De Medicina Characteriſtica.

Characteriſtica Medicina, ſeu amuletoria.

Medicina Characteriſtica facultas eſt, qua inciſis iuxta leges Aſtologicas in lapide, aut vaſe medicinali ex eodem lapide, morbo alicui analogo, hieroglyphicis notis, uſu eius morbum neceſſariò profligari credebant. Moſ itaque Ægyptiorum fuit, ut quemadmodum de herbis ſuprà diximus, ita & de lapidibus procederent, dum ſingulis Zodiaci ſignis planetiſque certas quaſdam figuras inſculperent ad Genios, Signa, Sidera, morbos prorsus analogas, horâ & tempore opportuno, ſcilicet quo dominabantur; hoc enim pacto & Genium præſidem per aſtrum ſibi ſubiectum, aſtrum verò per influxum ſuum in figuras, has in morbum agentes, infallibilem effectum tandem infirmo conferre ſimpliciùs ſibi perſuadebant. Et tametſi huiusmodi tanquam vana & ſuperſtitioſa Aſtologorum commenta Eccleſiæ legibus proſcripta ſint; de ijs tamen hoc loco tanquam opportuno, agendum cenſuimus, tùm ut radices ſuperſtitio- num aſtologicarum luculentiùs oſtenderentur euellerenturque, tùm ut hieroglyphicæ doctrinæ veritas ſolidiùs comprobaretur. Hanc itaque cha-

characteristicam Ægyptiorum medicinam, seu amuletariam, præ cæteris ad posteros malefidâ traditione Arabes propagarunt; vti ex libro de duodecim signorum, ac septem planetarum sigillis Mahumed Ben Iuseph, & Morgum Ebnasa, cæterisque in Cabala Saracenica allegatis patet. Quos secuti sunt ex posteris Paracelsus in Archidoxis magicis, Cornelius Agrippa in occulta philosophia, Coclenius in Polymantia, & Gassarellus in libello Gallicè conscripto de curiositatibus inauditis. Marsilius Ficinus lib. 3. de vita cœlitus propaganda c. 18. modum describit fusissimis verbis, ex quibus nos instituti nostri propria hæc pauca hîc adducenda duximus. *Sunt in Cælo varia formæ ab Ægyptijs Chaldeisque profectæ, vel saltem excogitatæ. Exempli gratia, in prima Virginis facie Virgo pulchra sedens, geminas manu spicas habens, puerumque nutriens, quam Arabes Achatî incisam dicunt magnam habere vim in conciliando optimo corporis habitu, & Principû beneuolentia. Sunt & alij characteres signorum, & planetarum ab Ægyptijs designati. Volunt itaque imaginibus omnia hæc insculpi, ut si quis exspectet proprium à Mercurio beneficium, collocare eum in Virgine debeat, vel saltem ibi Lunam in aspectu Mercurij, & imaginem tunc ex stanno conficere, vel argento, in quo totum sit Virginis signum, & character eius, characterque Mercurij. Saturni Veteres imaginem ad vitæ longitudinem faciebant, in lapide Saphyro hora Saturni, ipso ascendente, atque feliciter constituto. Forma erat homo senex, in altiori cathedra sedens, vel dracone; caput tectus panno quodam lineo fusco, manus supra caput erigens, falcem manutens, aut pisces, fuscâ indutus veste. Ad longam vitam atque felicem Iouis imaginem in lapide claro & albo figurabant; erat homo sedens supra aquilam, vel draconem, coronatus, hora Iouis, ipso in exultatione sua feliciter emergente, croceam indutus vestem. Contra timiditatem hora Martis imagines fabricabantur prima Scorpionis facie oriente, Martem armatum & coronatum. Ad morbos curandos fingeant Solis imaginem in auro hora Solis, prima facie Leonis ascendente cum Sole; Regem in throno croceâ veste, & coruum, Solisque figuram. Ad lætitiâ, roburque corporis, Veneris imaginem puellarem, poma floresque in manu tenentem, croceis & albis indutam, hora Veneris, prima Libræ, vel Piscium, vel Tauri facie, in hisce enim signis valde prosperari dicebant. Imaginem Mercurij ad ingenium & memoriâ primâ facie Geminorum sculpebant. Item contra febres sculpebatur Mercurius in marmore, homo tela manû gerens, hora surgentis Mercurij; subinde materiæ cuidam imprimebant languentibus assumende. Hinc omne genus febrium curare dicebant. Erat autem Mercurij forma, homo in throno sedens, galeratus, cristatusque, pedibus aquilinis, sinistrâ gallum tenens, aut ignem; alatus aliquando super pavonem, dexterâ tenens calammum, veste variâ. Luna puella pulchra, cornuto capite supra draconem, vel Taurum sedens, serpentibus tum capite, tum pedibus inuolutis, mirificam contra calculum, genitaliumque dolores, & ad sanguinem adstringendum hora Saturni, vim obtinere putabatur. Item Leonem auro imprimebant, quem quidem expellendis morbis gestatum mirificè conferre credebant. Ad renum morbos similem faciebant, Sole in corde Leonis medium Cæli obtinente. Prolixum foret dictu, quas per quælibet signa facies Antiqui, & quas Lunæ stationes tanquam necessarias in exprimendis imaginibus observabant. Nam in statione Lunæ à*

Characteristiciam Ægyptiorum medicinam Arabes propagarunt.

Mahumed Ben Ioseph Morgum Ebnasa.

Paracelsus. Cornelius. Agrippa. Coclenius Gassarellus.

Marsilius Ficinus.

Formæ Cæli lapidibus & amuletis ab Ægyptijs & Arabibus incisæ, ex Marsilio Ficino.

gradu Virginis decimo septimo ad finem eius faciebant imagines contra morbos, & odia, & iter felix. In statione Arietis à primo gradu ad duodecimum, contra morbos & discordiam. In statione Capricorni à gradu duodecimo ad vigesimum quintum, aduersus languorem, & carcerem. In statione X à gradu quarto ad decimum septimum, ad curandos morbos, ad lucrum, ad augendam messem; & in alijs similiter alias vana sepius curiositate machinabantur, quæ non tam Magum, quàm Medicum redolerent. Hæc Marsilius. Quæ quidem Arabum relationi congruunt, sed puram Ægyptiorum doctrinam non redolent, vtpote varijs aliarum gentium superstitionis opinionibus contaminatam. Quæ itaque methodus fuerit in characteristica Medicina Ægyptijs vilita, explicare visum fuit.

Methodus
Ægyptiorum
in characteri-
stica Medici-
na.

Dictum fuit in præcedentibus, Geniorum duodecim signis Zodiaci, vti & septem planetis præfidentium dominium, eos quàm maximè obseruasse. Cum enim successiuâ quâdam traditione Genios tùm dictis signis planetisque, tùm singulis corporis morbis præfides nôssent; sic auspiciabantur negotium. V.gr. contra morbos cordis, aureæ laminæ rotundæ hora Solis, & Sole circa Basiliscum, quod cor Leonis appellant moderni, constituto, incidebant figuram Sphyngis, quæ capite hominem, corpore



Cordiacis
morbis mede-
ditatio per
characteristi-
cam.

reliquo Leonem referret, alis maximè conspiciuam; totum verò hieroglyphicum Intelligentiam Solarem indicabat; per faciem humanam procedendi & intelligendi vim; per Leonis Solaris animalis corpus, fortitudinem & robur; per alas velocitatem motus exprimebant. Hanc figuram auro Solari speciei incisam, varijs suffumigijs ex varia Solarium specierum materia paratis, varijsque Solarium herbarum succis delibutam, Genio conceptis verborum formulis consecrabant: hanc summâ sollicitudine & curâ, dicto modo

consecratam, lateri è regione cordis filo aureo appendebant; & sic beneficio Genij Solaris, huiusmodi Solaribus speciebus potenter attracti, tùm sidera, tùm species curæ fideique suæ commissas, in membri pariter sibi commissi curam sollicitabant, atque adeo omnia à corde, spiritibusque vitalibus incommoda arceri & auerruncari firmiter sibi pollicebantur. Non secus in reliquorum membrorum cura procedebant. Si tamen huiusmodi suum sortirentur effectum, nequaquam quenquam putare velim, id verè Numinis Solaris attractu factum, sed Dæmonum, eorum se operationibus semper interferentium, illusionem contigisse, ut proinde huiusmodi meritò ab Ecclesia tanquam implicitam, vel explicitam Dæmonum inuocationem in se continentia, iam dudum proscripta fuerint; vnde similia non doceo, sed Christianos hæc meâ descriptione cautos velim in similibus attentandis.

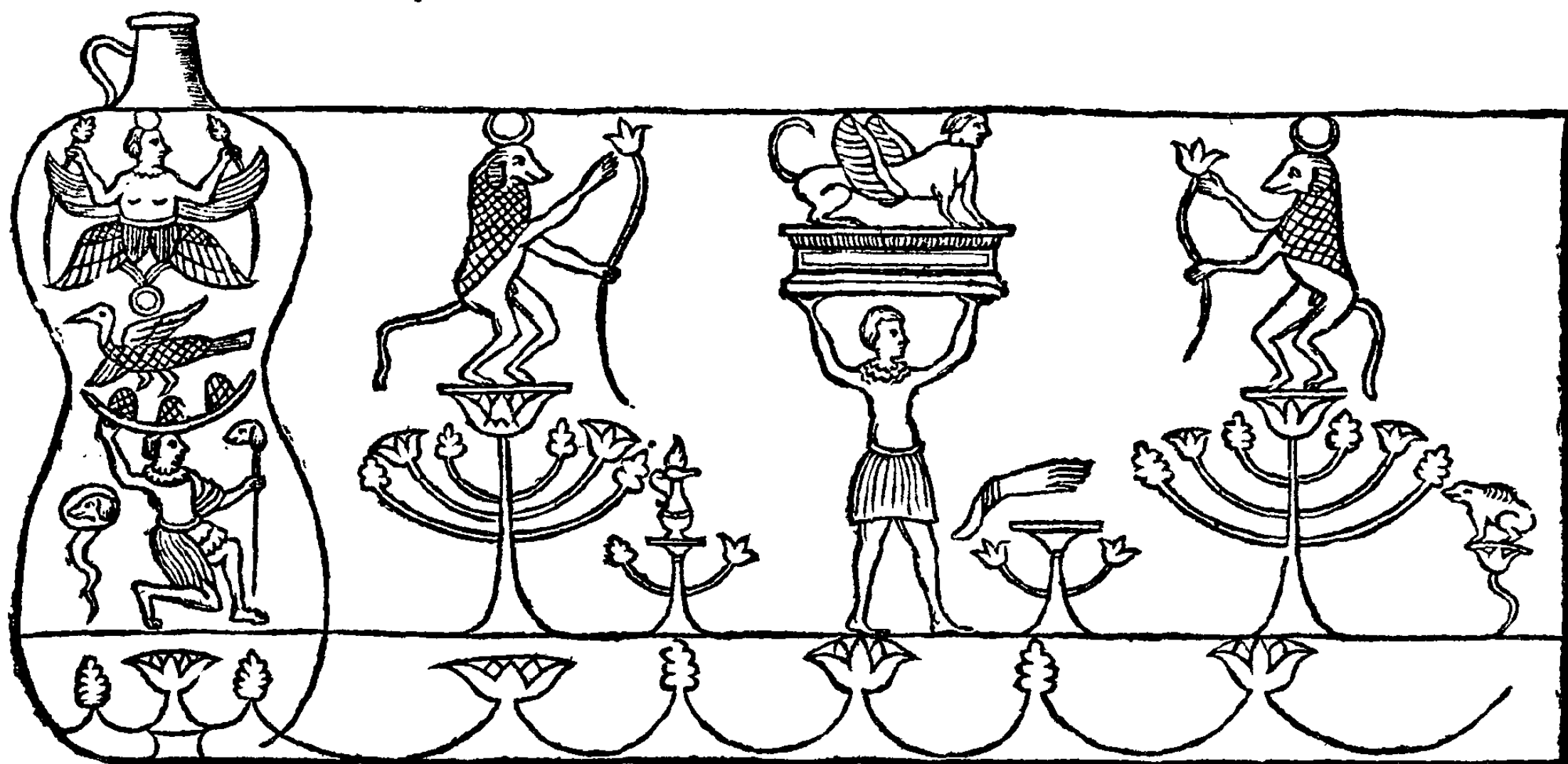
Superstitiosus
characteristi-
cæ medicinæ
vitiis.

Morbis capi-
tis quomodo
medicentur
Ægyptij per
Amuletariam
medicinam.

Porro contra noxios totius corporis humores & infirmitates, potissimum capitis & cordis, omnium ferè morborum radices, vasa præparabant

bant ex appropriato lapide, quibus symbola hieroglyphica, ad Genios cordis, capitis, humorumque præsidēs sympathica insculpebant, ex quibus quocunque morbo infestarentur, si potionem cephalicis & cordiacis speciebus ritè prius compositam biberent, symbolorum occulto tractu, Genios præsentia sua infirmum liberare credebant; tametsi ego non tam symbolis, Genioque attracto, quàm Medicæ potioni, sanitatis effectum adscribendum duxerim. Huiusmodi vas ex Cæsareo gazophylacio depromptum non ita pridem ad me transmisit celeberrimus Bohemiæ Ar-

Marcus Mar.
ci.



chiater Ioannes Marcus Marci, amicus cum primis singularis, cuius typum hîc oculis Lectoris vnâ cum interpretatione eiusdem proponendum existimaui. Vas est ex integro Achate Orientali, altitudinis vnus palmi, si collum excipias, cui manubrium alterâ parte corporis insertum, annexum est; corpus dimidium latitudinis vnus pollicis habet in crassitie, vt proinde mirum sit, quomodo & quâ arte lapis tam durus per foramen tam tenue, videlicet latitudinis vnus pollicis, excuari potuerit; opus sanè admirandum est, verbo, Ægyptiacum. Anterior pars figuras hieroglyphicas sequentes habet. Figura humana in Scarabæi corpus desinens, ac quaternis alis in crucis formam se dispescentibus, vtrâque manu spicas continens; inferioribus binis alis annexus globus spectatur, cui supponitur Ibis expansis alis; sequitur hanc figura humana genuflexa, alterâ manu capite sextilem Lunam sustinens, triplici spicâ insignitâ, alterâ scæptrum Arietino capite insignitum continet; basin adornant flos Nenupharis seu Nymphææ, vel Loti Ægyptij, binis spicis stipatus. Posterior pars humanam figuram continet, quæ aram imposita Sphynge adornatam duobus brachijs Ypsilomorphis sustinet; sub cuius pedibus flos Nymphææ, vt prius, geminâ spicâ cernitur. Latera opposita Cynocephalos continent, quorum vterque columnæ Nymphææ & spicis adornatæ reclusus, & manu florem Nenupharis continens, insistit; quæ partim rana,
flori

flori Nenuphari insidente, partim arulis, vase, cæterisque symbolis insignitis è latere stipantur.

Hieroglyphi-
ci vasis expli-
catio.

Anterior pars
vasis.

Quæ omnia quid significant, explicare aggredior. In anteriori parte occurrit humana effigies in Scarabæi corpus desinens, quadruplici alarum diffusione spectabilis; quâ nihil aliud hieroglyphicè designatur nisi Intelligentia Solaris. Globum in capite gerit, quia diuinitatis particeps. Humanâ facie, & nudo pectore conspicitur, quia intelligit & peruidet omnia, tametsi ab omni terrenæ & materialis contagionis miscella libera. In Scarabæi corpus desinit, quia sicut Scarabæus pilulam suam materialem voluendo ab ortu in occasum, tum corpore, tum operationibus Solis operationes exprimit; ita Solaris Intelligentia mouet globum illum Solarem ex ortu in occasum, quâ conuersione omnia inferiora mouentur, animantur, generantur. Quæ cum omnia fusissimè in Obelisco Pamphilio, Hierogrammatismo de Scarabæo, exposita sint, eò Lectorem remitto. Quadruplici alarum diffusione insignitur, quia motus sui vim in quadripartitam Mundi faciem summâ velocitate diffundit, vti citato loco traditum est. Manibus suis spicas tenet, quia ab illis ceu homogeneis, & Solaribus speciebus conuenientem alimenti rationem procedere putant: est enim frumentum vnicum & summum hominum sustentamentum, ac magnum in Medicina robur obtinens. Sequitur hanc figuram immediate Ibidis simulachrû, quæ coniunctio Solis & Lunæ exprimitur, quâ opportunè medicamentum sumendum; quæ coniunctio aptè significatur per ligamina ab Intelligentia Scarabæo-formi in Lunam deriuata, quibus globus annexus est, hoc enim tempore in Lunæ globum Sol præcipuè agit, suâ eam virtute imprægnando. Ibin autem Lunam significare, citato paulò antè libro, in Hierogrammatismo Ibidis, copiosè demonstratum est. Alas expansas habet, ad lætitiâ & promptitudinem. quâ à Sole grauidari, in inferioris Mundi bonum, desiderat, significandam. Sequitur deinde figura genuflexa, vnâ manu Lunam sextilem capite impositam tenens, alterâ sceptrum *κερόμορφον*, id est, Arietino capite insignitum sustinens, quâ indicatur sublunaris humoris Præses Nephta, quæ vim Solis & Lunæ in frumentum influxiuam in sublunari Mundo perficit, & iuxta tria anni tempora, quæ ternæ spicæ sextilis Lunæ cavitati impositæ monstrant, lætam & vberem messem præstat, auxiliante & dominante Ammone, quem sceptrum Arietiforme exprimit. Genuflectit in modum supplicantis, ad ordinationem Geniorum ostendendam, quâ inferiores Genij, superiores tanquam Præsides suos reuerentur. Cum verò Ammon siue Arietis Genius, vti & Luna, capiti potissimum præsent; pulchrè hoc hierogrammatismo ostenditur, quomodo Luna in Ariete constituta, Medicina ex frumento & Nenuphare siue Nymphæa præparanda sit, ut caput, atque adeo totum corpus ab omnibus infirmitatibus liberetur; quauè ritè & iuxta sacrificiorum leges præparata, Genij tum Solaris, tum Lunaris ad infirmitates suprâ dictas dispellendas veluti allectamento quodam & sympathico illicio attrahantur; Nenuphar verò cum spicacea Medicina paratum, quod ipsa figura Nenupharis inter duas spicas ostendit,

lum.

summum in capitis morbis medicamentum esse, & ab Ægyptijs inuentum *Abensina*.
Abensina docet his verbis :

ذيلوفر المصري هو كرنب الماء يسمى حب العروس في مصر ومنوم ممكن
للصداع الحار والسفراوي وشراجه مع الخندة وينفع كل اوجاع الراس وهو الدوا
كبيرة في مصر مصر يون

Niluphar, id est, *Nymphaea Ægyptijs* est *caulis aquaticus*, & vocatur in
Ægypto granum *Sponsi*, somnum conciliat, sedat dolorem capitis ex calida & cho-
lerica materia causatum, & syrupus eius cum tritico preparatus confert omnibus
doloribus capitis, & est magnum medicamentum, maxime Ægyptijs.

Posterior facies vasis hæc hieroglyphica continet. Vir seminudus
supra caput expansis brachijs gestat aræ impositam Sphyngis imaginem ;
quâ significant, Intelligentiam Solarem cordis confortatricem ; & ritus
cœremoniasque, quibus similia Solari Numini in adytis consecrari de-
beant : cor enim in Medicinis exhibendis, maxime & præ omnibus alijs
membris confortari debere existimabant, quo confortato, & spiritibus
roboratis, omnem morborum malitiam facile expelli credebant. Per
cœremonias verò morbo analogas Sphyngem Solarem infallibiliter ad fi-
dei suæ commissum membrum corroborandum attrahi putabant ; vnde
aliâ, quemadmodum paulò antè ostendimus, Sphyngis imaginem aureæ
laminæ in eundem finem incidentes, cordis regioni forinsecus affixam
gestabant, tanquam unicam morborum cordis medicatricem. Vt verò
cordiaca medicamenta maiorem effectum sortirentur, hinc è lateribus
sculpebant duos Cynocephalos, Loti siue Nymphææ Ægyptiæ folium ma-
nu gestantes, supra columnas partim Nenupharis, partim triticeis cauli-
bus ornatas, insistentes. Per Cynocephalos Lunam tum post, tum ante
coniunctionem cum Sole, vti sextilis Luna capitibus eorum imposita
monstrat, significant, qua phasi Medicinam administrandam esse innue-
bant. Est enim Cynocephalus, teste Horo, Lunæ symbolum, de quo
vberissime tractatum vide in Obelisco Pamphilio, Capite de Hierogram-
matismo Cynocephali. Nymphæa verò herba Lunaris, maximæ virtu-
tis est ad deducendos tum ex capite, tum ex omnibus membris humores.
Columnis insident, Nymphææ flore conspicuis, tanquam rei fidei suæ
commissæ, quas alterni caules nunc spicæ, nunc Nymphææ flore insigniti
in formam candelabri, ambiunt ; quæ indicabant, ad temperamentum
Medicinæ necessariam esse compositionem ex Lunaribus & Solaribus spe-
ciebus, quales tum spicæ, tum Nymphææ erant ; quod & limbus inferior
vasis sat superque docet, in quo semper Nymphæam spicis stipatam cer-
nimus. Præterea unicuique parva arula apposita videtur, cui vasculum
impositum cum flore Nymphææ, & spica in vnam columnam composita ;
quâ cœremoniam tum in vase, tum in composita potione consecranda
adhibenda tacite innuunt. In posteriori verò arula, Nymphææ floribus
in formam brachiorum extensis manus superextensa spectatur, quâ be-
nefici Numinis sibi adfuturum sperabant, per huiusmodi analogas cœri-
mo-

Posterior pars
vasis.

monias, attractum. In angulo tandem ranam videmus Nymphææ flori insidentem; quæ vti ex putrilaginoso Nili limo ortus sui incunabula habuit, ita putridum quoque in corpore latentem humorem, morborum, causam per ranam significatam, facile dicto medicamine expelli significabant.

vaſis prædi-
cti uſus in
morbis pe-
lendis .

Hoc itaque vas tùm symbolis, tùm cœremonijs ritè consecratum, potione Lunæ-Solari replebant ægroq; ex illo eam hauriendā præbebant, vel Sole cum Luna coniuncto, vel saltem Lunâ Solem sextili aspiciente. Quo facto per hæc species Lunæ-Solares infallibiliter Numina attracta, ægro pristinam sanitatem restitutura sibi persuadebant. Nouerit tamen Lector, huiusmodi hieroglyphica in diuersis Mundi ordinibus diuersam significationem habuisse: quodocunque enim medicinalibus vasis incidebantur, quem in sanitate homini concilianda effectum haberent, ostendebant. Hoc pacto in Obeliscis mundialium rerum arcana denotabant; in Tabulis verò, vti Bembina, arcana Theologiæ mysteria, & archetypas rationes significabant, quibus dicta Numina ad analogas rationes attrahebantur; de quibus fusiùs in III. Tomo.

Vrta hiero-
glyphica i
Ferdin: IV.
transmissa ex-
plicatio.

Porro huic accessit aliud vas medicinale, in formam urnæ bipalmaris, huius figuræ, quæ sequitur . Cuius exactam delineationem Serenissimus Hungariæ & Bohemiæ, modò Romanorum Rex Augustus Ferdinandus IV. pro suo in Rempublicam literariam promouendam zelo, non ita pridem explicandam transmisit, in cuius medio sequentia hieroglyphica, ponuntur, quæ explicare aggredimur .

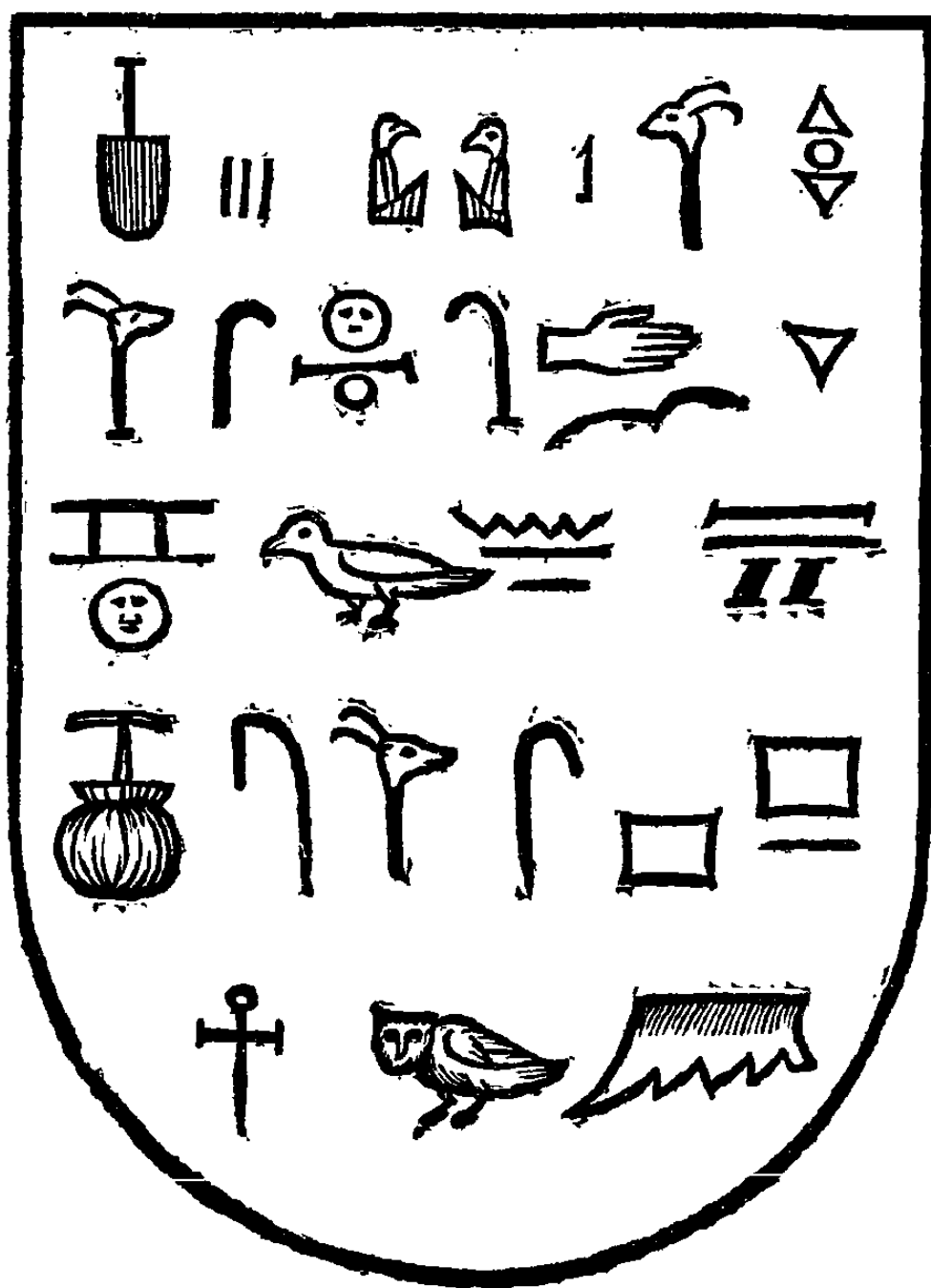
Lectio Idealis.

Mundorum elementarium do-
minatores, Genij Solares, qui su-
perna & inferna influxu suo fouët.

Fœcundo orientis & occiden-
tis Numinis dominio potiuntur,
quo omnia vniunt, potestate sua
influxiua omnibus vitam præbent.

Isis venerabilis , aquarum Nili
dominatrix, agrorum præses adsit.

Sub hoc amuleto Nili prophylactico, sæcūdo influxu suo Orienti, Occidenti, Septentrioni, & Meridiei assistant commissis sibi pignoribus, atque hoc signo T ab omni malignarum potestatum impetu, in subterraneo Regno seruent & defendant.



Primo ordine habentur hæc hieroglyphica; temon cum tribus lineis, sceptro superimposito; sequuntur hæc duorum Geniorum simulachra cum sceptro *κερόμερρον*, id est, Arietino capite insignito; deinde duæ pyramides inuersæ cum intermedio circulo. Per temonem indicant vehiculum quo per inferiores tres Mundos veluti per humidum ducuntur Genij Solares, quod simulachra Accipitrinis capitibus conspicua indicant, auxiliante Ammonia vi per sceptrum Arietini capitis significata, & superiorem iuxta ac inferiorem Mundum radijs suis perstringente, quod per pyramides inuersas notatur. Vide quæso Obeliscum Pamphilium l. 3.

In secundo ordine primo loco sceptrum *κερόμερρον*, cum duobus curvis baculis, intermediente capite Hori, sceptro, circulo; sequitur manus extensa, cum serpente, & trigono; quibus Ammonia vis Orienti & Occidenti dominans, eiusque in Mundum sensibilem influxus rebus vitam præbet.

In tertio ordine caput scæmininum, cum supraposito pheretro, quo cultus Isidis notatur; sequitur Accipiter symbolum Osiridis, cum figura aquæ; deinde duo sceptra cum duabus lineis obliquis, quibus dominium, quod in aquas possident, quemadmodum in Obelisco Pamphilio demonstrauimus, indicatur.

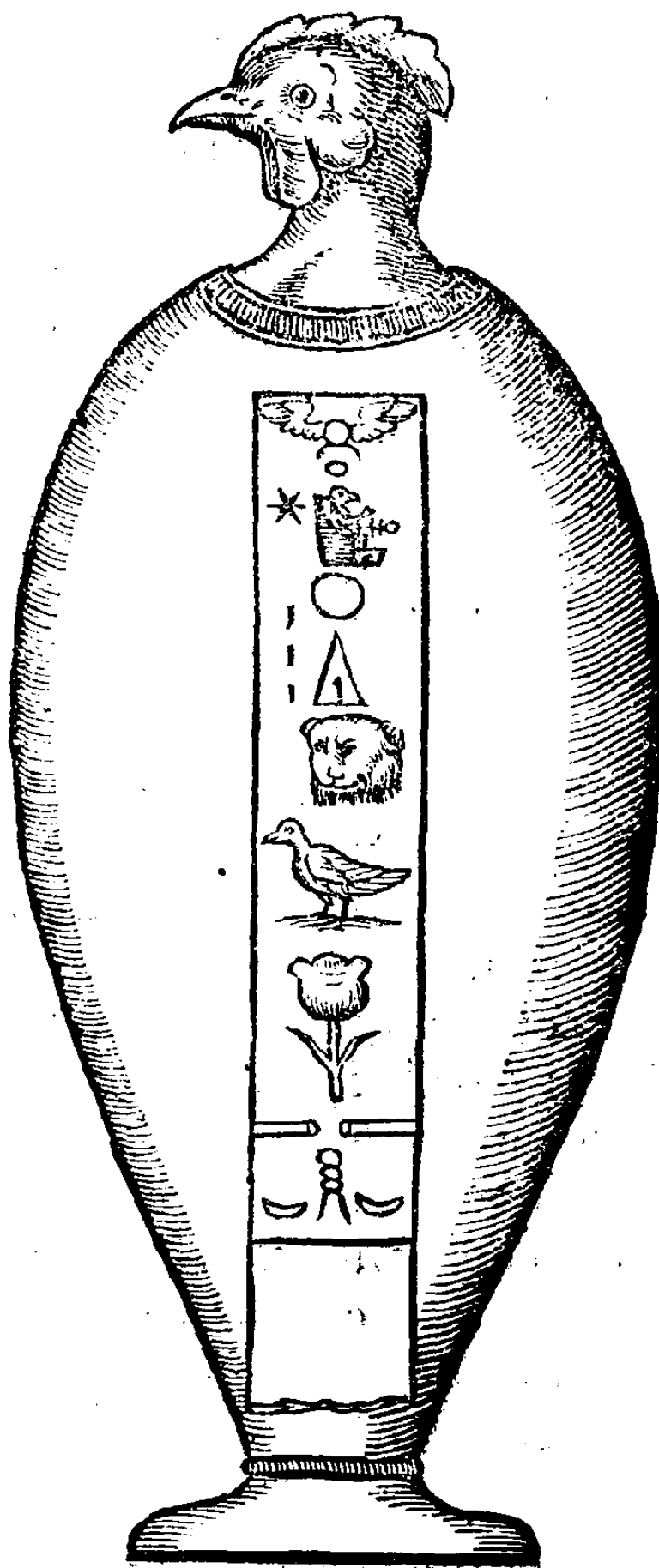
In quarto ordine vas Niloticum, cum sceptro Momphta; cum duobus sceptris incuruis intermedio sceptro Ammonio, & duobus quadratis; quibus indicatur Momphtæ & Ammonis beneficio calidum & humidum ad naturæ vegetabilis generationem aptè temperari, atque per influxum ipsorum ab omnibus aduersis & infortunatis defendi; quod per crucem ansatam & Noctnam aptè signatur. Auctoritates hoc loco non adduco, cum ex III. Tomo tanquam loco proprio referuntur. Atque hæc quidem iuxta physicum sensum ita accipi debent; iuxta sensum medicum ea indicare volunt humorem ex varijs speciebus compositum vasi inclusum, sub Ammonis, Isidis, & Osiridis potestate esse, vnde quicumque ex eo biberit infirmus, eorum adiutorio propter sympathicas tum hieroglyphicorum, tum specierum, ex quibus Medicina composita est, rationes, infallibiliter eum liberatum iri credebant.

Talis erat urnula ex Helite lapide medicinalis, quam Petrus Stephanonius in suo Musæo olim asseruabat, in cuius superficie in formâ cordis elaborata, hæc hieroglyphica depinguntur: globus alatus, figura humana *ισακρόμορρον* sedens, figura Solis, quem sequitur pyramis, & hanc Leonis caput, quod excipit Accipiter, cum flore Loti, terminat tandem circulus cum duobus segmentis, vt in seq. fig. patet. Quæ quidem hieroglyphica nihil aliud indicant, nisi Solarium rerum catenam, in qua primo loco globus alatus exhibet triforme Numen, statua *ισακρόμορρον* cum stella apposita, Genium Solarem, circulus verò ipsum Solem, pyramis ignem, caput Leoninum, animal Solare quadripes, Accipiter Solarem alitem. Lotus Solarem plantam; circulus verò cum duobus segmentis, Solem subterraneum, videlicet aurum; nihilque aliud indicant, nisi cardiacum

Interpretatio
vasis medicinalis extracti
ex Musæo Petri Stephan.
cuius figuram
vide in sequenti facie.

morbum, quem curari posse credebant, solis rebus Solaribus ex catena Heliaca extractis: id est, poculo ex lapide Helite in cordis figuram adaptato, ex quo potio ex Solaribus liquoribus, quæ cæteris speciebus Solaribus delibutæ sint, & per ignem distillata, hora Solis, ab infirmo ebibebatur, vti dictum est. Figur sequitur.

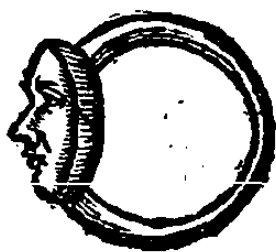
Ægyptij & Arabes vasa medicinalia hieroglyphicis notis insigniunt.



Pocula varia superstitionis characteribus insignita.

Paracelsus.

Annuli & lamine medicæ Ægyptiorum.



Erat itaque familiare Ægyptijs, vasa medicinalia hieroglyphicis quibusdam Schematis Numinum certos morbos respicientium notare, quibus tanquam sympathicis rebus tracti, morbos quos notabant, curarent. Acceperunt ab Ægyptijs istiusmodi inuentum Arabes, quibus huiusmodi vasis characteristicis nihil frequentius est, vti videre est in Musæis Angelomi, Caroli Antonij Magnini, & meo, quæ huiusmodi phialas in medicum vsum paratas continent; hoc tamen discrimine, quod Arabes, præter figuras Scorpionis, Serpentis, Leonis &c. Orationes quoque seu Ensalmos ex Alcorano depromptos Arabicis characteribus descriptos apponant; à quibus ad nostra vsque tempora mos hic deuolutus varia quoque pocula suppeditauit superstitionis characteribus contra certorum morborum vim insignita; v. g. contra icteritiam accipiunt poculum ex cera virgine flaua, cui Galgali volucris figuram imprimunt; ex quo quotquot icteritio morbo infesti biberint, mox eo liberari asserunt. De quibus fuse superstitionis Paracelsus in suis Archidoxis, quæ cum indigna luce sint, consultò omitto.

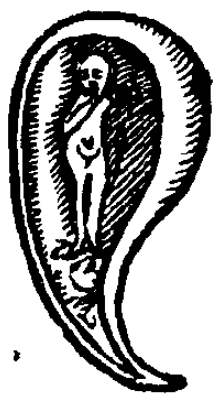
Porro Ægyptij non tantum memoratis vasis utebantur, sed & ut plurimum contra morborum vim dicta hieroglyphica appropriatis laminis & annulis portatilibus incidebant: & illas quidem collo, pectori, capiti, lumbis, venter, genitalibus, alijsque membris pro morbi situ applicatas gestabant; hos diuersis digitis diuersos morbos respicientibus inditos ferebant; cuiusmodi dum hæc scribo, à Torquato Alexandro Capita-
neo mihi fuit monstratum ex Metallo Corinthiaco, cui loco gemmæ capsula erat, cuius operculum intra vertebra verfatile capite Isidis insigniebatur, intus laminam auream habebat conditam, quemadmodum per rimam quandam conspiciebatur; quibus tamen figuris insigniretur,

tur, cognoscere non licuit, cum operculum diuturnitate temporis capsulæ ita tartari interuentu coaluisset, ut nullâ ratione nisi per sectionem aperiri potuerit; neque adigi poterat possessor eius ullis precibus ut aperiretur; nam hoc pacto plus fidei & existimationis inuiolatum habiturum cimelium censebat; figuram tamen apponendam duxi.

Sed ut ad institutum reuertamur, reueriebantur Ægyptij præter cætera Numina maximè Isin & Osirim, ac Horum siue Harpocratem, tanquam Iatricos Genios. Hinc passim eos in varia materia, uti ligno, osse, metallicis laminis, diuersisque pretiosis lapidibus pro morborum ratione summo rigore, tempore, cæterisque Astrologicis circumstantijs obseruatis, incidebant, ut sequentia amuleta demonstrant. Capsulas quoque fecisse reperio in formam membrorum quos respiciebant, adaptatas, cuiusmodi vnam non ita pridem mihi exhibuit suprâ laudatus Torquatus Alexander Capitaneus. Capsula est in formam cordis, & fructum foliumque Perseæ mentiens, in cuius meditullio Harpocrates nudus, infans, labijs digito appposito silentia suadens, positus spectatur, iisdem profus symbolis quibus aliâ insignitur, in capsula efformatis; quod quidem prophylacticum cordis potentissimum gestatum existimabant. figuram hîc ad meliorem rei informationem, apponendam duximus, ut vel hinc videas

Dij in varia materia incisi contra morbos ab Ægyptijs.

Capsula Medica.



quibus modis & industrijs Ægyptij in morborum cura versati sint. Causam autem, ob quam tantopere tres dictos Genios coluerint Ægyptij, Diodorus his verbis assignat. *Afferunt, inquit, Ægyptij, Isidem plurimum inuentricem ad morbos medicamentorum & medicinæ arti admodum contulisse, eamque immortalitate quoque potitam gaudere hominum cultu, inque eorum valetudine præcipuè versari; quia etiam in somnis opitulatur palam eis, quos cen-*

Diodorus.

Isin Osirin, & Horum cur tantopere coluerint Ægyptij.

suerit dignos, tum ostendens suum Numen, tum erga gentes curandas beneficentiam. Signa horum esse dicunt non Græcas fabellas, sed opera certa; omnis enim ferme orbis hanc Deam colit, propter manifestas eius morborum curas. Etenim in somnis illam dicunt non rectè valentium morbis auxilia præbere, & qui eius monitis obtemperent, præter opinionem curari, etiam quorum Medici salutem desperarint. Visu quoque, aut alia quapiam corporis parte debiles, eius Deæ Numen implorantes in pristinam valetudinem restituantur. Ab ea quoque medelam ad assequendam immortalitatem aiunt esse inuentam. Itaque Orum filium à Titanibus interfectum, ac per aquam repertum, non solum in lucem restituit, sed & fecit immortalem. Quem quidem Orum dicunt Apollinem interpretari, ac medendi, diuinandique artem à Matre Iside edoctum, multum hominibus tum oraculis, tum medelis attulisse utilitatis. Ex quibus patet, cur tam intenso cultu Isidem, Horum, & Harpocratem coluerint; siquidem horum imagines passim varijs metallicis laminis gemmisque incisas, uti dictum est, contra morborum vim gestabant. Verum hæc omnia amplius in Magia Gnosticorum pertractabuntur, ubi signacula varia huius farinae ad confirmationem dictorum adducemus; ubi etiam superstitiosi ritus in hu-

iussimodi amuletis apparandis copiose confutabuntur. Atque hæc sunt,
 quæ de Medicina Veterum Ægyptiorum dicenda putauimus, in
 qua si quicquam omissum fuerit, Lector alijs passim
 tractatibus insertum re-
 periet.



CLASSIS X. ALCHIMIA HIEROGLYPHICA,

Siue Aurifera Ars Aegyptiorum.



SERENISSIMO PRINCIPI
F E R D I N A N D O I I.
Magno Hetruriæ Duci.
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.



*VOTIES admirandas, Serenissime Princeps, & propè di-
uinas animi Tui prorsus Heroïni virtutes altius mecum
pondero, toties egregium illud Plutarchi Epiphonema in Te
comprobatum esse video :*

Μηδὲν λαμπρότερον τῷ Ἀρχόντι παύειν.

*Nihil videlicet Principe sapientiæ & πολυπραγείας laude
conspicuo pulchrius, splendidius, ac præstantius esse. Quâ
quidem, quæ est animi Tui vastitas, & ingentis intellectus energia, ita flores, ita
eâ Mundum illustras, ut quem Tibi, siue abstrusarum rerum notitiam, siue di-
uinarum humanarumq; scientiam species, anteponam, inuenerim neminem. Te-
statur id Gazophylacium Tuum, rerum omnium, quæ animo concipi possunt, va-
rietate longè instructissimum, in quo veluti in vero quodam Artis & Naturæ
Theatro, quicquid utraque rarum & peregrinum possidet India, Asia inuisum
offert, monstrosū parturit Africa, Europa exoticum in artis miraculis producit,
veluti in maioris Mundi epitoma quadam, summâ aduenarum admiratione, re-
clusum tenes. Cū itaq; Magni Cæsaris iussu Oedipum hieroglyphicæ disciplinæ
instauratorem iam luci publicæ committere ceperim, atq; inter cætera eius argu-
menta veterum Aegyptiorum Alchimia non infimum locum obtineat; eam glorio-
so Nominis Tui honori meritè, tanquam unico abditarum rerum Iudici, inscri-
bendam duxi; ut grata tandem posteritas cognoscat, quantum Summæ Tuæ li-
beralitati & munificentie debeam, ex qua non hoc præsens duntaxat Opus, sed &
cæteri qualescunq; ingenij mei partus nullo non tempore tantum ad illustrandas re-
rum reconditarum notitias, subsidij & emolumenti hauserunt. Suscipe itaq; Se-
renissime Princeps, hoc quaecunq; tandem rerum abstrusarum argumentum,
non eo quidem animo Tibi oblatum, ut nouæ Tibi omnium rerum gnaro scientiæ
incrementum accedere posse putem; sed ut illud sit meæ in magnam mentem Tuam
æstimationis, summæq; iuxta ac sinceræ voluntatis τιμήν cedro perennius; at-
que adeo, quæ ex immenso thesaurorum Tuorum pelago profluxerunt, eidem
postliminio restituantur. Vale, Magne Dux, Idea Principum, & æternum litera-
torum decus, literisque meis, uti soles, faue.*

CLAS-

Alchimia Hieroglyphica, siue Aurifera Ars
Ægyptiorum.

P R A E F A T I O.



*M*IRABILIVR forsan Lector, argumentum me hoc loco longè extra instituti mei limites semotum suscepisse; neque deerit forsan Aristarchus nonnemo, qui me Obelisco figat, dum multis odiosam, sophisticam, fallacem, sumiendulam, verbo, plenam, aleæ artem, non paucis diuinæ, & humanæ sapientia apicem, omnium bonorum felicitate refertam, pertractandam aggredior.

Alchimiam
cur tractet
Author, &
quomodo.

Nouerit tamen, argumenti propositi rationem ita iure quodam sibi vendicasse, ut Oedipum acturus, cuius proprium est, occultos abstrusarum rerum nodos soluere, hanc pro modulo meo, ad Ægyptiorum mentem varijs hieroglyphicorum inuolucris exhibitam è suis tenebris euoluerem. Non quòd eam approbem, aut quòd inde ullam utilitatem aut emolumentum, quo ad partem, quæ auro conficiendo insistit, hauriri posse credam; sed ut, quod veneranda antiquitas tot symbolis notisque symbolicis posteritati consignatum credidit, fideli & sincerâ expositione in lucem educerem; unicuique libertatem plenam relinquens, ut quod voluerit, teneat, credat, iudicet. Certè ex ijs artibus & scientijs, quas humana curiositas tam studiosè sectatur, tam ardentè expetit, uti nullam acrioribus flagellis exagitatam, ita nullam pertinaciùs defensam reperi. Nec mirum; quò enim non auris sacra fames mortalia pectora cogis? Sunt qui, dum omnem ætatem, vitam, substantiam fumosâ hanc negotiatione sine ullo fructu & utilitate consumpserunt, desperatione in transuersum acti, non artem duntaxat, sed & naturam ipsam, tanquam nouercali odio luentem, iniurijs & calumnijs laceffere non verecundentur. Alij naturalium rerum ignorantia, siue præpostero iudicio, aut alijs priuatis pathematis stimulat, dum altiùs insurgunt, quod cauillarentur, insectarenturque, non intelligunt. Sunt denique, qui vastis voluminibus, artis præstantiam & diuinitatem innumeris verborum encomijs in cælum euehunt; & uti impostorum consuetudo fert, exoticis characteribus, tum symbolis, tum pronunciatis, verius Vulpinâ quadam astutiâ propriam ignorantiam ita obuelant, ut ipso facto, quod ipsi nescirent, alios nescire velle monstrarent: nè tamen fraudis imposita insimularentur, nescio quibus pomposis verbis, & affectatis exoticorum nominum ampullis, plusquam Sophocleo Cothurno superbientes, artem plebeiam horrendè confusam, sordibusque intolerabilibus refertam, veriùs Augiæ stabulum verrunt, hanc unicâ intentione compulsi, nè quod in tanta hominum existimatione, tanto apud Reges & Principes in pretio esse conspiciunt, nescisse se posteritati comprobent; quod proprium Alchimistarum huius temporis est. Et cum Philosophia Chimica in intimis naturæ penetralibus conclusa fixas radices habeat, ita tamen ei comparatum inuenio, ut nulla vnquam ars fuerit, quam maior hominum igna-

Alchimia,
quam arden-
ter a multis
colitur.

Ab alijs dam-
natur.

Ab alijs com-
mendatur.

Et quo fine.

Præsertim à
philosophis
ignaris.

rissi-

rissimorum sordidissimorumque multitudo aggressa, illotis, ut aiunt, manibus pertractandam suscepit; qui cum omni scientiarum supellectile destituti sint, nec ad intima naturæ principia ritè percipienda, à natura ullum subsidium habeant, tanta tamen & tam effrontis audaciæ sunt, ut scientiam etiam acutissimis Philosophis ob reconditos naturæ recessus imperuam pro libitu tractare, docere, & leges præscribere non erubescant. O insulsos Philosophastros! digni sanè, qui non in Chemicam, sed in ferricrepinam Plauti officinam ablegantur. Maior huius arcanae scientiæ honor habebatur Aegyptijs, qui præter Reges, Sacerdotes, & Philosophos, summo & acutissimo ingenio præditos homines, ullum alium hominum eam callere, crimen rebantur non nisi morte expiandum; Unde non sine ratione tot ac tam abstrusis symbolorum notis eandem obuelabant, nè in plebeiæ insipientiæ abusum eam cum notabili Regni præiudicio, imò ruinâ, verti contingeret. Hanc itaque modò in hac Classe explicandam duxi, ut quanam illa fuerit, in quonam potissimum constiterit, quæ emolumenta Regno attulerit, Lector curiosus intelligat, ab origine totius negotij rationem adorturus.

Alchimia
apud Aegy-
ptios in hono-
re & pretio.

CAPUT I.

De Origine Alchimiae Aegyptiorum.

LCHEMIA, quam Aegyptij ἡ σοφία ἡεραική & Sapientiam Hermeticam, Græci χρυσουργία, hoc est, artem aurificem, Arabes الكيمياء scientiam vniuersalem, alij alijs nominibus appellant, nihil aliud est, quàm ars conficiendi aurum: de cuius origine varij variè disceptant. Sunt qui ab Alchimo primo eiusdem inuentore, vel à χείρ & μέταλλα, à fundendis metallis Alchimiam sic dictam velint. Alij Hermetem Trismegistum eius inuentorem faciunt, uti Aegyptij, eorumque Aseclæ Arabes. Certè antiquissimam artem esse, vnanimis omnium Philosophorum consensus testatur. Unde tamen originem suam primordiale habuerit, nobis demonstrandum incumbit.

Alchimiae no-
mina, defini-
tio, origo.

Suppono itaq; primò, primæuos ante diluuium Patriarchas ab Adamo insula sibi à Deo rerum omnium naturalium scientia conspicuos edoctos, uti reliquarum artium, ita potissimum metallicæ Philosophiæ humano generi tantopere necessariæ peritissimos fuisse. Consentunt in hoc omnes propè in sacram Genesin Commentatores. Et aurum quidem tunc temporis notum fuisse, ostenditur ex secundo capite Genes. ubi versu 12. sic habetur. Nomen vni (ex quatuor videlicet fluuijs) Phisôn, ipse est qui circuit omnem terram Heuila, ubi aurum nascitur; & aurum terræ illius optimum est. Metallorum verò reliquorum tertio capite eiusdem fit mentio, versu 22. Sella quoque genuit Tubalcain, qui fuit malleator & faber in cuncta opera æris, & ferri. Ex quibus patet, metallicam artem statim à primis Mundi nascentis incunabulis, à filijs Adæ, utpote sine cuius ope omni ad vitam rectè administrandam subsidio destituerentur, fuisse excultam, nec dubium esse debet illi, qui longissimam primorum hominū vitam,

Primæui Pa-
triarchæ om-
niū scientias
habebant.

Metallica ars
antiquissima
ante diluuiū.

Posteris tra-
ditiōe con-
signata.

Ex post dilu-
uium eximie
cultā primæ
uis homini-
bus.

Diodorus.

Semiramis
tres ingentes
statuas erexit.

Armorum
copia & ar-
matorum nu-
merus Nini.

Exodi cap. 37.

Auri sumptus
in Taberna-
culi fœderis
structura.

Idem.

vitam, tanto instructore, qualis Adam erat, administratam, penitiùs con- siderauerit; vnde sine dubio naturam singulorum metallorum exactè calluerunt. Eosdem quoque metalla coquendi, dissoluendi, depurandi, colliquandi, indurandi, poliendique peritiam singularem tenuisse, certum est. Quid enim in tam diurno ætatis vitæque decursu, accedente conti- nua, & longa rerum experientia traditæ de ijs theoriæ iuncta, confici non poterat? Vide quæ de Adami scientia Classe I. fusè deduximus. Et nè metallica ars, tam humano generi necessaria, obliuioni daretur, eam tra- ditione vsque ad Noëmum propagatam fuisse, ei patebit, qui quæ in Obelisco Pamphilio de laminis metallicis, in quibus Cham ante diluuium, artium & scientiarum inuenta insculpterat, secumque in arcam, nè im- minente diluuiο, quod tanto studio comparatum fuerat, periret, dedu- xerat, ad posteros propagatis, è varijs Authoribus ostendimus. Huc per- tinet quoque, quæ suprā in Architectonica Ægyptiorum de immensis primorum Regum aureis operibus ex relatione Arabum adduximus.

Suppono secundò, post diluuium hanc metallicam artem, maximè fuisse cultam; idque superbissima opera tum Turris Babylonica, tum Se- miramidis omnibus retrò seculis admiranda monumenta, quæ quidem si- ne exacta metallicæ artis notitia fieri non poterant, sat superque demon- strant. Nam vti Diodorus tradit; *Semiramis in summo templi tres ingen- tes statuas aureas, Iouis, Iunonis, Opisque erexit; quorum Iouis adhuc extat lon- gitudine pedum 40, mille Babyloniorum talentorum ponderis. Opis simili pon- dere in sella aurea residet, ad cuius genua duo adstant Leones, iuxtaque serpen- tes argentei ingentis magnitudinis, ponderis quisque est talentorum triginta. Iu- nonis stantis signum, ponderis est talentorum 800. His omnibus communis erat mensa aurea manufacta, longitudinis pedum 40, duodecim latitudinis, ponderis talentorum 50. Duo præterea Carchesia talentorum 30 erant, totidemque thuri- bula, utrumque talentorum 30. Crateres ex auro tres, quorum Ioui dicatus ta- lenta 1200 pendebat, aliorum quisque 600; quæ omnia postmodum Persarum Re- ges diripuerunt. Quantum præterea ferri, æris, plumbi in immensos & propè innumeros hominum exercitus impensum existimabimus? Nam vt Ctesias apud Diodorum l. 2. c. 2. meminit, duxit Ninus contra Bactria- nos in exercitu decies septies centena millia peditum, equitum 200000. ducenta millia, currus falcatos 10600. Vt interim ingentem armorum ad instruendum tantæ multitudinis exercitum necessariorum copiam præteream: non enim fustibus tantum & lapidibus, sed gladijs, hastis, ar- cubus singulos pugnasse verisimile est. Abrahamum certè eidem seculo Synchronum diuitem fuisse in possessione auri & argenti, sacræ literæ cum primis testantur. Sumptus auri, vti habetur Exodi 37 in tabernacu- li structuram oblatis, fuerunt 29 talentorum, & 730 Siclorum, quæ confi- ciunt libras auri 131595. Sumptus argenti pro eadem opera 100 talen- torum, & 1775 Siclorum, quæ faciunt libras 37722. Hiram Salomoni in templi opera misisse traditur 120. auri talenta; quæ conficiunt libras 540000. & tantum quoque auri Sabam Reginam Salomoni obtulisse sa- cer textus docet. Ex Ophir allata quoque feruntur Salomoni auri talen-*

ta 420, id est, libræ 1890000. David pariter reliquisse dicitur filio Salomoni pro templi fabrica centum millia talentorum auri; quæ libras 450000000. præterea argenti vnum millionem talentorum, quæ libras 375000000 conficiunt, quibus de proprio peculio adiunxit 3000 talenta auri, id est, libras 13500000; argenti verò 7000 talenta, id est, libras 1625000. Contributio Principum in eiusdem templi structuram fuit 5000 talentorum, & 10000 adarconim, quæ libras faciunt 22507500; præterea talenta argenti 10000, quæ libras faciunt 3750000. In summa redditus annui Salomonis, præter negotiationis, & aromatum proventus, & Principum honoraria, in solo auro 666 talentorum fuisse perhibentur, quæ conficiunt libras 2997000. Omnes hæ Salomonis diuitiæ coniectæ in vnam summam conficiunt 873358500 libras, hoc est octingentos septuaginta tres milliones, trecenta quinquaginta octo millia librarum, & quingentas. Quæ summa profectò tanta est, vt meritò paradoxa cuiuspiam videri possit, & quæ omnem fidem excederet, nisi id sacræ literæ testarentur. Et certè si de maiori talento 125 librarum, quod *Kikar* Hebræi vocant, sermo sit, id dici non posse videtur, cum totius auri summa in vnam massam conflata, ipsum templum, vel etiam montem integrum æquare possit. Vnde verisimilius est, nonnulla talenta, vti sunt quæ David Salomoni in templi structuram reliquisse dicitur, minoris pretij fuisse, quorum vnum sex drachmas constituisse Pollux tradit in Onomastico. Certè auri & argenti nullum numerum fuisse in diebus Salomonis, & argenti tantum, quantum lapidum, sacra historia refert.

His itaque suppositis; quæritur vnde tanta auri & argenti, tanta æris, plumbi, & ferri copia prouenerit. Certè Salomonem id non fecisse, ex sacris literis constat, cum partim ex Ophir & Tharsis, partim ex Regum & Satraparum contributione, partim denique ex Vectigalibus & propria Salomonis industria, tanta summa conflata sit. Ego sanè arbitror, tum temporis, nostris forsitan incognitam temporibus, ex omnibus terrestribus partibus aurum argentumque, vti & cætera metalla, summâ facilitate educendi artem viguisse; & successiuâ quâdam traditione relictam ijs seculis notitiam, excultamque fuisse tum aliorum, tum potissimum Salomonis sapientiâ, quem Rabbini in hunc locum commentantes, perfectè venas omnes auri & argenti, omniumque terrestrium partium, etiam vilissimæ arenæ, latentes aureas argenteasque miscellas cognouisse, multis conuicti coniecturis. Sed de his in sequentibus fusiùs, nunc ad initio nobis propositum scopum reuertamur.

Multa & magna sunt, quæ de inexhaustis Salomonis diuitijs innuimus; verum exigua, si cum diuitijs Ægyptiorum comparentur. Rem exemplis doceamus. In vna solùm pyramidum maxima erigenda, quam Herodoto & Diodoro teste 360 hominum millia viginti annorum spacio extruxerunt, in solas cæpas & allia 1600 auri talenta, impensa sunt; in lapidum verò vecturam, structuramque viginti annorum spacio, 1200 milliones auri insumptos historiæ Ægyptiorum meminerunt. Non minori sumptu Labyrinthum Ægyptium constituisse Ammianus refert. In

1. paralip. 22.
v. 14.

1. paralip.
29. 4.

1. paralip.
29. 7.

2. paralip.
9. 13.

Talenta in
templi fabri-
câ insumpta
quæ.

Pollux.

Auri copia
ingens tem-
pore Salomo-
nis ex arte
Chimica.

Salomon per-
fectâ aurife-
ræ artis noti-
tiam habuisse
creditur.

Ægyptiorum
opulentia.

Herodotus.
Diodorus.

Sumptus
facti in pyra-
midibus, & la-
byrinthis.

Ammianus.

Auri copia in Ægypto à Persis deuisa reperta.

Diodorus.

Anni redditus Simendis Regis.

Aureus circulus in Simendis monumento,

Ægyptiorum diuitiarum omnium Regum diuitias superabant.

Plinius.

Ægyptij aurum ex omnibus terrestribus educabant.

Chronicus Alexandrinus

Thebana vrbe tanta fuit auri & argenti copia & abundantia, vt post incendium, quod Cambyfes Vrbi omnibus sæculis memorandæ iniecit, auri, quod liquefactum diffluxerat, summa à Persis collecta sit, Diodoro teste, 300 talentorum; argenti verò 2300 talentorum; quæ in auro 37000, in argento verò 287500 libras conficiunt. In Meridis lacus effossionem innumerabilis auri vis expensa dicitur, ita vt, Diodoro teste, solum piscium vectigal pertingat ad 365 talenta auri annuorum reddituum. Redditus annui in auro, quod Regi Simendio persoluebatur, teste Diodoro, erant Minæ centies trigefies semel millies millena millena, & insuper ducenties millena millia, seu 131200000000; & hoc in monumento eius scriptum fuisse perhibetur; quod monumentum circulus aureus ambibat, in periodo 365 cubitorum, ita vt singuli gradus cubo aureo constarent. Cum verò cubus ex auro puro conflatus & cubicatus ad minimum pendat 10000 aureorum, totum circulum 3650000, tres miliones sexcenta quinquaginta millia aureorum confecisse patet. Nihil dicam hîc de alijs sumptuosis monumentis, quæ suprâ in Architectonica Ægyptiorum tradidimus, innumerabili auri argentique copia extructa leguntur. Nihil de Sesostris trecentorum millium hominum exercitiis; nihil de sumptibus, qui in Obeliscorum, Statuarumque erectione expensi sunt; ex dictis enim immensæ Regum Ægypti diuitiæ sat superque patent, quæ omnes Imperatorum, Regum, Principumque potentissimorum thesauros longè excessisse videntur; vt proinde non sine causa Plinius, dum superbissimarum molium structuras memorat, otiosam stultamque pecuniæ ostentationem fuisse dicat.

Cum itaque tanta auri argentique in Ægypto, qualem descripsimus, copia extiterit; meritò quispiam dubitare posset, vndenam tantam pecuniæ vim acquisuerint, præsertim cum Ægyptus aurifodinis non adeo referta celebretur. Huic dubio vt satisfaciam, ab ouo rem ordior. Certum est, Ægyptios à Trismegisto edoctos, artem habuisse, ex omnibus terrestribus rebus educendi aurum; quam quidem artem dictum Trismegistum, à Ianigenis, quibus Synchronus erat, instructum, ad posteros propagasse, aperte docet Chronicum Alexandrinum; dicit enim, Mercuriû à Pico Ioue Rège Ianigena in Italia edoctum, minerarum auri detegendarum, aurique conflandi rationem inuenisse; deinde in Ægyptum ad Misraimum profectum, aureo amiculo indutum philosophasse, arque eam, quam inuenerat artem Ægyptios docuisse; ob quod beneficium in omnium admiratione habitus, Mercurius dictus, aureique Numinis titulum adeptus est. textum Chronici in Obelisco Pamphilio fol. 105 fusc positum contemplare. Artem itaque quandam auriferam primæuoshomines, nemini nisi Regibus, familiarumque capitibus, eamque non scriptis, sed ore tenus traditam possedisse, siue ea in auro ex omnibus rebus educendo, siue in cæteris metallis vnum in alterum transmutandis constiterit, adeo certum est, vt de eo nemo, nisi totius historiæ ignarus, dubitare possit. Fuit autem data opera summo silentio à possessoribus ideo suppressam

nè arcaniora naturæ gazophylacia ignaræ plebi aperta in conclamata Republicæ perniciem cederent, regnoque vltimam meritò ruinam adducerent. Vnde non sine ratione ingeniosissimus Mercurius tantæ damna præuidens, sicuti diuiniorum de Deo, Angelis, Mundo, Philosophiæ portionem, reconditissimis symbolis, nè communi vsui paterent, obuelauit; sic & hanc artem auriferam inter eas scientias, quæ sublunaris subterraneique Mundi œconomiam contemplantur, arcanissimam diuinissimamque meritò iisdem hieroglyphicarum notarum obscuritatibus à profanorum lectione longè semotissimam, obtexit. Qualis verò hæc ars, & quibus hieroglyphicis adornata fuerit, iam tempus ordoque postulat vt aperiamus.

Aurifera ars
solis Regibus
familiarum-
que capitibus
nota apud
Ægyptios.

CAP V T II.

De hieroglyphicis, quibus aurifera ars à Trismegisto fuerit exhibita.

Mercurius Trismegistus totius reconditæ doctrinæ Author, cum abdita quæuis in naturæ maiestate elucescentia summâ ingenij subtilitate penetrasset; nè tanta in Mundanis recessibus sacramenta cuius obuiam fierent, ingeniosam illam hieroglyphicorum architecturam adortus est, quâ singula magni momenti mysteria sub symbolis quibusdam ad pantomorphæ naturæ similitudinem excogitatis, ita recondidit, vt tamen ijs, quos dignos iudicaret, & sibi ingenij perspicacitate similibus, haud imperuia relinquerentur. Vnde electis in hunc finem Sacerdotibus, Philosophis, & Prophetis, quibus vnica ad Regni solium spes erat, mentis suæ arcana per dicta symbola expressa, nè vnâ secum tantâ inuentarum rerum emolumenta interirent, communicauit, saxisque contra omnem temporum iniuriam incidi curauit. Quoniam verò tantarum rerum scientia paucis verbis exprimi non poterat, symbola quædam Idealia, quæ analogiam quandam multa complectentem tenerent, cuiusmodi hieroglyphica sunt, subtili sanè indagine excogitauit, quibus omnia ea, quæ sine multis discursibus describi non poterant, & solo, & mystico vnus symboli conceptu patefierent.

Trismegistus
hieroglyphi-
corum Au-
thor.

Cum itaque omnia in omnibus sub certa quadam analogia latere conspiceret, imò superiora in inferioribus, hæc in superioribus, medijsq; mirâ quâdam ratione contineri intueretur; quadruplicem Mundum distinxit, Archetypum, Genialem, Sidereum, & Elementarem, vt supra in Systematica Mundi, & in Obelisco Pamphilio amplè demonstratum fuit; in quibus ordines rerum, & entium gradus eo ingenio disposuit, vt nullum infernum Mundi ens existeret, quod non suum tùm in Sidereo, tùm Geniali Mundo, secundum intentam analogiam, ens haberet consonum & proportionatum; quæ quidem in Archetypo Mundo, ideali quâdam analogiâ secundum nostrum concipiendi modum disparata, re vera ta-

Quadruplicem
Mundum di-
stinxit Trisme-
gistus.

Catenarum
mundanarum
origo vnde.

Aurum Sol
terrestre.

men sub vnus simplicis essentia diuinæ ratione considerantur. Atque hinc catenæ illæ, quas *σελεις* vocant Ægyptij, de quibus in præcedenti Classe, originem inuenerunt. Habet superior Mundus suum Solem, Lunam, cæterosque Planetas, quibus è superiori Mundo Intelligentiarum totidem Præsides Genij consignantur; habet & ea inferior Mundus. Cum itaque in Sidereo Mundo Sole nihil excellentius, nil præstantius, diuiniusque reperisset, & in inferioris elementaris Mundi miscella nihil auro pulchrius, efficacius, excellentiusque cognouisset, illud ob Soli analogas virtutes, inferioris Mundi Solem nuncupauit. Hoc pacto videns Lunam esse Soli præstantiâ proximam, Lunam inferioris Mundi argentum esse voluit; & sic de cæteris Planetis, singulos singulis inferioris Mundi correspondentibus metallis *αιαλόγως* connectendo. Hinc factum est, vt per symbolum v. g. Solis, quadruplicem sensum exhiberet, seu vt Solis Archetypi, Genialis, Siderei, Metallici seu Elementaris arcana sub quadruplici analogia veluti vnum quidpiam consideraret; ita vt quæcunque de diuinitate supremi Numinis mysteria traderet, eadem suo modo & de mysterijs Genialis Mundi, Siderei, & Elementaris intelligi possint. Cum verò nihil in vniuersa natura metallicis operationibus mirabilius cognosceret; artem hanc sub iisdem mysterijs, quibus supremi Numinis, cæterorumque Mundorum sacramenta, exhibuit; quem postea Græci in omnibus secuti, naturam rerum haud absimilibus ænigmatis, vti paulò post videbimus, absconderunt. Quânam verò ratione hanc artem auriferam hieroglyphicis suis exhibuerit, iam dicendum est.

C A P V T III.

De symbolis hieroglyphicis, quibus Chimica arcana exprimuntur, sub historia Osiridis, Isis, Hori, Typhonis representata.

Chimicus -
mundus sub
historia Osiri-
dis, Isis,
Hori, Ty-
phonis apud
Ægyptios.

Historiam Osiridis, Isis, Hori, Typhonis, varios sensus inuoluiffe, ex multis huius Oedipi argumentis patet, potissimum ex Mystagogia Ægyptia Obelisci Pamphilij; vbi hanc non iuxta historicum tantum, sed & physicum, medicum, tropologicum, anagogicum, allegoricumque, & in secundo huius Syntagmate, iuxta politicum sensum exposuimus. Restat modò, vt quomodo Ægyptij Chemicum Mundum eâ historiâ indicârint, seruatò semper eodem analogiæ tenore, ostendamus.

Quemadmodum Ægyptij per Osiridem, Isidem, Horum, Typhonem, indicârunt Solis & Lunæ in hac mundana domo per varia naturæ certamina, labores; ita & per Solis, & Lunæ subterraneæ varias diuersasque operationes, omnium præstantissimum effectum producendum, qui (vt multi falsò credunt) est humanæ felicitatis finis, analogicè indicârunt. Considerantes enim artem, quam tanto studio colebant, eiusque obiectum, formam, efficientem, effectusque nescio quam cum præcipuis Mundi partibus communitatem habere, nempe cum Sole, Luna, igne, aëre; aqua,

aqua, terra, cœterisque stellis errantibus; eadem ab ijs denominarunt: In subiecto enim artis duo considerabant, quorum vnum masculi, alterum fœminæ rationem obtinet; ideoque illud Osiridem seu Solem, hoc Isidem seu Lunam dixerunt. Mercurium qui Soli & Lunæ coniungitur, vtrique communem dixerunt; cum non fiat Solis & Lunæ in maiori Mundo coniunctio, nisi præsentem Mercurio Solis satellite. Osiris verò & Isis vti coniuges sunt, sic & frater & soror, Plutarcho teste, sub mystica quadam ratione habentur, quibus additur tertius quidam Typhon, niger & ardens spiritus, qui Osiridem fratrem vterinum in minutissima membra dissecat. Hisce adnumerant Vulcanum seu ignem externum, Palladem seu Sapientiam operandi, Oceanum siue Matrem Thetyn, aut pro vtrisque Nilum, hoc est, aquam & terram matrem omnium, Orpheo teste, diuitias largientem, cum reliquis metallorum mineraliumque speciebus, quas per Saturnum, Iouem, Venerem, Apollinem, Plutonium significabant, vti apud Diodorum videre est. Quis hic Vulcanus? An non ignis Magister operum? Quis Mercurius? an non omne id, de quo, cum quo, & in quo operantur Chemicæ artis ministri, tametsi ab omni vulgari Mercurio longè semotum? Ignis autem per quem Vulcanus operatur, minimè is intelligi debet, quem passim adhibemus, à conditu rerum in hæc vsque tempora vti pernecessarium, ita notissimum; sed ignis philosophicus, & in centro rerum omnium absconditus; qui quomodo Mercurio Chémico adhiberi debeat, postea dicetur. Præterea sicuti Vulcanus dicitur primus in Ægypto regnasse, ita Mercurius literarum artiumque inuentor habitus est: in arte enim Hermetica nil sine omnimoda artium notitia rectè confici potest; est enim Hermes interpres omnium, cuius consilio Osiris plurimum vitur, sineque eo nil fit. Verum cur Isis omnia ex auro, & quidem tot templa integra parenti suo, & reliquis Dijs statuerit, aut cur æris aurique fabros tanto in honore habuerit, in promptu causa est; aurea quippe Dea est, aurea Venus à tota Asia eam ob causam vocitata. Eadem enim & soror & coniunx Osiridis dicitur, sicuti Iuno Iouis, & Rhea Saturni, progenitores eorum. Si quis verò artis, de qua agitur, qualemcunque cognitionem habeat, allegoricà hæc arte, Osiridem & Isidem nihil aliud esse fatebitur, quàm agens & patiens in vno subiecto; per expeditionem verò Osiridis denotari arcanissimam operis solutionem, vbi primum ad Æthiopes nigros, post ad mare rubrum deuenitur, qui colores vt primò & vltimò interueniant necesse est, qui per intermedios colores in albedinem, & post in rubedinem transeunt; *Hæc enim creata sunt, inquit Morgum, in hac terra nostra Æthiopiæ; & Aben Reis Arabs: Dealba coruum tuum; si vis dealbare ipsum cum Nilo Ægypti, albescit primò, tunc in Persia in secretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo, & papauer in eremo.* Quòd si Nilus non intra metas coercetur, sed in agros nimium redundet, maximum inde damnum oriri necesse est. Quare Prometheus oportet ratione præuiâ, & Hercule laborum comite, id est, artificem ingenio manuque præcauere. Ad sunt nouem Musæ, & frater Apollo, id est, nouem Aquilæ Heliconis, & vna pars terræ

Masculus &
fœmina in
Chemicæ sub-
iecto.

Plutarchus.

Diodorus.
Vulcanus in
arte Chémica.

Morgum.

Aben Reis.

Allegoriz
Chémicæ.

Osiris, Isis,
Typhon, &
similes in
arte Chimi-
ca,

Trismegistus.

Plutarchus.

Ægyptiorum
& Græcorum
Deastrorum
parallelismus
in arte chimi-
ca,

terræ nigræ, quorum harmonicis modulis elicitur id quod præstantissi-
mum; adsunt Satyri, & Chori mulierum cum Nymphis & Lymphis, id
est, multiplex colorum pulcherrimorum series, veluti crebra subsaltatio-
ne ebulliunt, Chemicæ lætitiæ latitantis vnicus index. Osiris itaque re-
ctè sumitur pro materia artis, qui in suo sepulchro, hoc est, vase Chimico
à Typhone fratre impositus, in multas partes ab igneo & ardente spiritu
discerpitur, quas post operis absolutionem Isis colligit, & vnit, omni sul-
phure combustibili proscripto; atque sic collectio partium Osiridis ab
Iside instituta, est eiusdem operis iteratio, eò vsque continuata, donec
Typhonis virtus extincta sit, & in locum anima Osiridis ardens accesserit,
& hoc pacto matrem seu Isidem, & coniugem & sororem amantissi-
mam, facile ad se conuertit, quæ est vltima perfectio. Hinc enim nasci-
tur Horus filius, quem & Apollinem vocant, desideratus totius artis sco-
pus, ad quem, vt pertingerent Osiris & Isis, tot se laboribus, itineribus,
periculis, curis subiecerunt, vnicus Ægyptiorum Philosophorum, Sacer-
dotum, & Regum thesaurus, amor, & cura, cuius causa parentes eius ho-
norant, amant, & in delicijs habent; quæ Hermes ipse, sub hoc ænigma-
tico loquendi modo, pulchrè alludendo, describit. *Venite, inquit, sa-
pientum filij, gaudeamus, & exultemus simul, quia mors consumpta, & filius no-
ster iam regnat in rubro ornamento, & carne indutus reuixit, iam filius noster
genitus Rex sumit tincturam ab igne.* Quæcunque itaque de Osiride & Isi-
de, Horo & Typhone dicta sunt, prorsus Græcorum fabulis parallela
sunt, vt rectè Plutarchus ait: *Quæ de Gigantibus & Titanibus apud Græcos
cantantur, & Saturni scelera, pythonis certamen cum Apolline, exilia Bacchi,
errores Cereris, non absunt ab Osiridis & Isidis eventu, alijsq; similibus, quæ ab
hominibus sunt licentiosè conficta, eadem quoque eorum ratio, quæ in mysticis sa-
cris occultè aguntur, & efferri ad vulgus, aut ab eo videri nefas ducitur.* Vt
proinde Osiridis, Isidis, Hori, Typhonis prorsus consonet cum Græco-
rum fabulosâ narratione, quam de Ioue, Iunone, Alcmena, Hercule, Am-
phitrione, & alijs comminiscuntur. Si enim hæc ad nostrum institutum
applicemus, Alcmenam seu Isidem nihil aliud esse, quàm metallicam ter-
ram, quæ Osiridi seu Amphitrioni nexu iugali coniungitur; Iuppiter
amore Alcmenæ captus, dolis ac technis ad hoc paratis, refert certam
metalli speciem propriam & peculiarem, quæ Hermeticæ artis industria,
Isidi seu Alcmenæ, id est, terræ metallicæ sinibus insinuatur & permisce-
tur, dumque cupitis fruuntur amplexibus, Mercurium seu argentum vi-
uum, quod seruus Philosophorum est, Sossiam ludit, id est, radicalem auri
humorem dissoluit; congregiente Ioue cum Alcmena, metallica terra
humido copioso metallico prægnans turget, quod leuissimâ distillatione
tempore partus stillat in aquam candidissimam, fumosam valde & æream,
quæ Herculis nomine decoratur, ob insignes & potentissimas eius virtu-
tes ac energias. Quid verò aliud indicatur, dum à Iunone gemini ser-
pentes Herculi in cunis adhuc vagienti, occidendi obtruduntur, nisi bini
metallici sales, qui Sol & Luna dicuntur, seu frater & soror, qui dictæ
aquæ Herculeæ efficacitate conteruntur, occidunturque, id est, putre-
fiunt

fiunt ope Iunonis, id est, metallicæ artis industria? Præterea Isidem ope Herculis, quem Diodoro teste, monstrorum domitorem adhibuit, vñà cum Horo Typhoniam serpentiferam, id est, hydram Beloniam colubris & capitibus identidem repullascentibus formidabilem, in loco paludoso, siue quod idem est, face & ferro in Lernæa palude oppressisse, fabulosa narratione traditur. Quæ quidem symbolicè maximum Hermeticæ artis mysterium attingere videntur. Quid hic per Herculem adultum, nisi Mercurium Philosophorum indicant? qui post legitimam eiusdem præparationem robore insigni & mirifico suffultus, semen metallicum crudum adhuc indigestumque, quod non incongruè per colubros repullulantibus capitibus formidabiles, infinitis ferè modis enascens, & in Lernæa palude, hoc est, in aqua Chymica arte singulari preparata, quæ tanquã palus quædam in rotunda phiala concluditur, venenum suum attollit, id est, semen metallicum, quæ hydra Chymica dicitur, ex aqua enascens, varia colorum veluti capitum quorundam foetura sese exerit. quæ quidem nunquam interimi potest, nisi igne continuato & ferro, id est, Marte eam exscindamus, atque hoc pacto varietatem ex Mercurij cruditate emergentem & pullulantem compescamus, donec spurijs coloribus exutis in vnum rubeum colorem perfectum & vltimum permeantem & subsistentem reducatur; quæ hydra nisi occidatur, & Typhonia vis exscindatur, nemo Horum ab interitu conseruare se posse speret, id est, nemo in Chymico negotio ad desideratum scopum se peruenturum arbitretur. Quæ omnia Haled Arabs in libro de Alchimia confirmat ex mente Hermetis, quem ita loquentem introducit. *Quod nascitur ex terra metallica nigra, est principium artis vniuersalis: assate ergo eam igne, deinde coquite in fimo equino per 7, 14, vel 21 dies, & fiet draco alas suas comedens; hunc ponite in vase diligentissime clauso, in igne furni, & ne quicquam exhalet, cauete. Hoc itaque liquefacto, & combusto, accipite cerebrum eius, & acerrimo teritote aceto, vel vrinâ puerorum, donec obscuretur. Hoc peracto viuat in palude putresactus, & fusca nubes, quæ in ipso erant, antequam moreretur in corpore suo, reuertentur; reiteratus autem iterum moritur & viuunt; in eius autem vita & morte spiritibus utimur: sicut enim moritur spiritibus ablatis, sic restitutis viuificatur, & ipsis latatur; ad hoc autem peruenientes, id quod queritis, ex rubicundo colore habebitur.* Hæc Haled ex Hermete.

Diodorus.

Haled.

Trismegisti
symbolica
Alchimia.

Tradit Philastrius Herculem Ægyptium in expeditione Osiridis, in syluis ingentis magnitudinis Leonem iugulasse, pellemque detractam pro insigni gestasse; quæ Græcanicæ fabulæ de Leone in Nemæa sylua ab Hercule interempto consonant. Quid verò Ægyptij hæc adumbratione indicârint, videamus. In sylua res gesta contigit, quæ Græcè ὕλη dicitur, & omnium Philosophorum consensu materia prima dicitur, utpote confusa, horrida, & innumerabilium seminalium rationum miscellam conclusam possidens, id est, materia metallica Chymicæ artis subiectum, in cuius horrida solitudine Leo latet; quem alium non interpretamur, nisi salem quendam fixum & permanentem, qui omnia vastet, corrumpat, & in suam potestatem redigat. Est enim tantæ roboris & virtutis, ut aurum, argen-

Philastrius.

Hercules
Ægyptius leo
nem iugulans
in syluis, quid
in Alchimia.

argentum, cœteraque metalla deglutiat, ac optimè digerat; quem Hercules vis superat, detractamque pellem toto vitæ suæ tempore pro insigni reportat. Atque in hoc totius philosophici operis cardo versatur, beatus proinde, cui tantæ ad huiusmodi Leonem domandum vires suppetunt: hæret enim in abditissimis sylvæ recessibus, & nunquam in aperto & publico apparet, sed summo studio, diligentia, industria, & Herculeæ mentis audaciâ inquiritur; estque aqua Mercurialis, seu humiditas illa primigenia, seu humidum radicale, semenque omnium metallorum, quod calore suo innato aquam Mercurialem fixat, & coagulat; unde meritò totius artis clavis, & arcanum arcanorum ab Hermetica Schola nominatur; quam quidem reperire non licet, nisi in intimo metallicæ materiæ centro absconditam. Vnde omnes Philosophi clamant: *Occultum fac manifestum, & habebis quod Mundus tantopere desiderat*. Leo dicitur, quia aquarum omnium fortissima & voracissima est, omniaque metalla quantumvis durissima, mox ac attigerit, in aqueam substantiam deducit. Hunc verò Leonem occidit Hercules, detractamque ipsi pellem pro insigni portat; quo quidem nihil aliud indigitatur, nisi sal quidam qui aquam Mercurialem Leoninâ quâdam virtute præditam, suâ quâ pollet virtute, & facultate fixatiuâ & coagulatiuâ, iugulat, pellemque sanguineâ rubedine tinctam detrahit; quod vnicum confecti operis signum est, videlicet tincturæ rubæ perpetuò subsistentis ac permanentis, tantopere ab omnibus Philosophis quæsitæ, & tandem obtentæ. Huc pertinere etiam videtur Historia de Busiride Rege Ægypti, qui ut pluuiam novem annos suspensam impetraret, oraculum consuluit, à quo nunciatum ei fuit, pluuiam secuturam, si hospites immolaret; quæ prorsus congruunt fabulæ Græcicæ de Diomede Thraciæ Rege equos suos hospitum carnibus & sanguine pascente, ab Hercule occiso. Quid aliud tùm Busiris, tùm Diomedes nobis refert, nisi Mercurium Philosophorum, crudelis & immanis terræ frigida & incultæ dominum agrestis & rudis naturæ? adeo ut cœtera metallica corpora in agro metallifero hospitantia, corrosivâ vi suâ, ac dissoluendi potentia, equorum voracitati rectè comparata, discindat ac laceret. hunc occidit Hercules, id est, peritus in Chimia Magister, qui ex spiritibus Mercurij, qui equis his Busiridis intelliguntur, aquam Mercurialem conficit, quæ vel per ipsum Busiridem, id est, Mercurium equis suis, id est, spiritibus proprijs, consumendum tradat. Hoc enim confectio alius resurgit multò priore liberalior, magnificentior, & purpureo quodam paludamento coruscans, quæ est vera artis tinctura. Tempus me deficeret, si singula tùm à Græcis, tùm ab Ægyptijs de magna arte ænigmaticis huiusmodi verborum velamentis rectè prodere vellem. Qui enim rectè fabulâ de aureis Hesperidû horti pomis, & dracone eorundem custode interfecto, pomisque direptis, interpretratus fuerit, sub ea ferè totum Hermeticæ artis mysterium latere deprehendet. Item de aurei velleris acquisitione ab Iasone facta, deque varijs præmissis certaminibus, intelligendum est; quæ omnia modum & rationem in Chimica arte procedendi ostendunt. Non dicam hic de Cer-

Busiridis
Ægyptij Re-
gis historia
ad Alchimiam
applicata.

Ænigmata
varia Chy-
mica.

ua æripede aurea habente cornua in Menelao monte ab Hercule interfecta . Sileo Apri Erymanthæi omnia deuastantis ab Hercule capti mythologiam, quæ nihil aliud, quàm Hermeticæ artis arcana sunt, fabulis inuoluta . Quæ omnia cùm fusè tractarint Maierus in libro intitulato, ar- Maierus .
cana arcanorum omnium arcanissima, vti & in Hercule Piochymico Pe- Petrus Io: Fa-
ber .
trus Ioannes Faber, ad ea Lectorem remitto ; neque enim nobis iam ab alijs tradita, sed vt Oedipum decet, incognita, & forsan haud comperta alijs, euulgare libet . Quare Græcorum fabulis relictis, ad Ægyptiorum artem magnam reuertamur .

CAPUT IV.

De Cruce Hermetica, quam nos passim in hoc Opere Crucem anstatam appellamus, eiusque arcana significatione in opere Hermetico .

Hermes Trismegistus, vti primus literarum siue inuentor, siue inuentarum iam instaurator, ita characterum Hieroglyphicorum institutor, vt quæ in Mundo occultissima latent, mirifico à se excogitato symbolo exprimeret, omnia vnico characterè, quam & Crucem Hermeticam appellant (nos Isiacam, seu anstatam, eò quòd in nullis ferè simulachris Ægyptiacis manu gestatus non spectetur, appellamus) expressit . Quem quidem characterem in tanta veneratione habebant, vt nihil sine eo rectè confici posse existimarent ; eratque amuletum potentissimum, & character ad naturæ exemplar mirabili ingenij subtilitate fabricatus, ad viam felicitatis demonstrandam vnicus dux & lumen ; cuius virtute apprimè in suo de vita cœlitus propaganda libello describit Marsilius Ficinus his verbis . *Antiquiores Ægyptij, quemadmodum in Arabum quodam Collegio legimus, figuram Crucis cunctis anteponebant ; quâ corpora per virtutem agunt ad superficiem iam diffusam, prima verò superficies Cruce describitur, sic enim imprimis habet longitudinem atque latitudinem, primaque hæc figura est, & omnium recta quàm maximè, & quatuor angulos rectos continet ; effectus verò cœlestium maximè per rectitudinem radiorum angulorumque resultant ; tunc enim stellæ magnoperè sunt potentes, quando quatuor Cœli tenent angulos, imò cardines, Orientis videlicet, Occidentisque, & medij vtrinque Cœli ; sic verò dispositæ radios ita coniungunt in se inuicem, vt Crucem inde constituent . Crucem ergo Veteres figuram esse dicebant tùm stellarum fortitudinem factam, tùm earundem fortitudinis receptaculum, omniaque Mundi arcana per ipsam significabant . Verùm cùm amplissimè in Obelisco Pamphilio l. 2. de Cruce anstata, omnia demonstraui, superuacaneum esse ratus sum, ea hoc loco repetere ; quare Lectorem eò remittimus ; nostrum est, quænam dicta Crux mysteriorum arcana artis magnæ indigitet, hoc loco exponere ; quod tunc opportunè fiet, vbi primò totius characteris Hermetici siue Mercurialis structuram ostenderimus .*

Crux Hermetica, Isiacam anstata, & cur ita dicta .

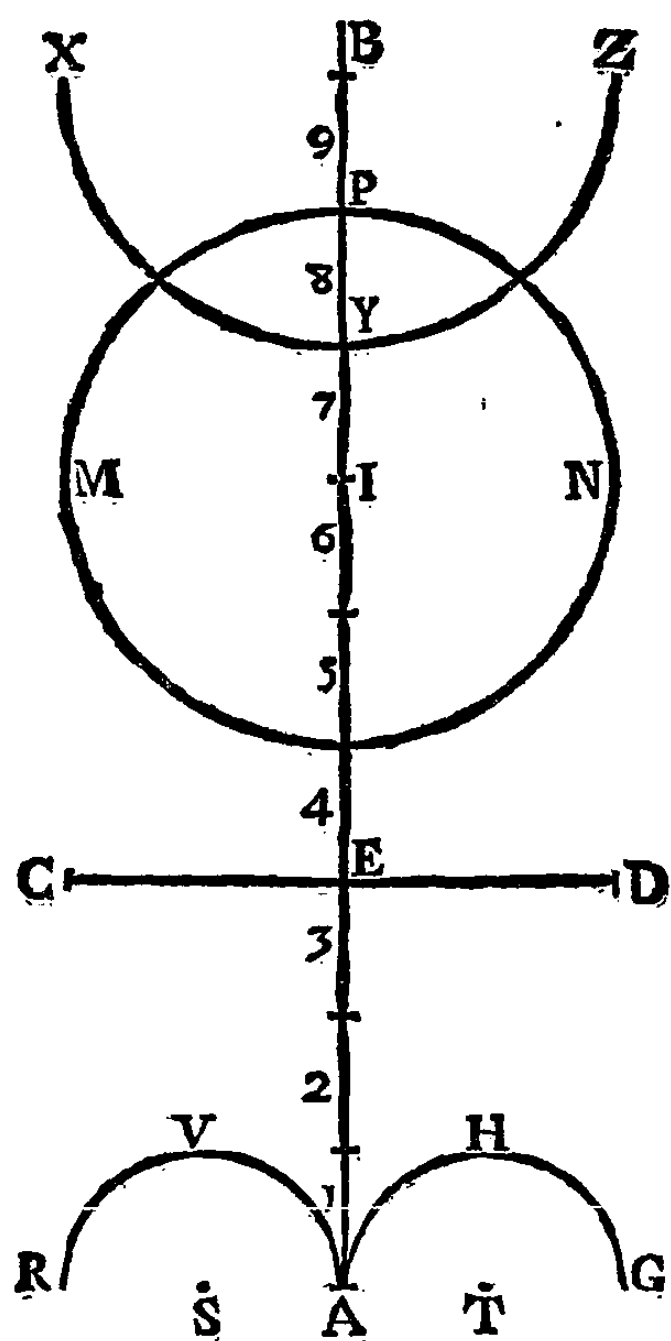
Marsilius Ficinus de cruce anstata .

Crucis Her-
meticæ stru-
ctura.

Mundi infe-
rioris cum
superiori ana-
logia.

Sciendum itaque, Hermetem, dum maximam cœlestium corporum connexionem, atque adeo omnia in omnibus quodammodo latere aduertisset, binam Astronomiam condidisse, cœlestem, & elementarem. In cœlesti considerabat ordinem, connexionem, proprietates, influxus; in Elementari omnia eadem considerabat, sed suo modo; adeoque nihil esse in inferiori elementaris miscellæ Mundo, quod non in cœlesti, analogicâ quâdam comparatione reperiretur, contemplabatur. Sunt in Mundo superiori signa Zodiaci, septem Planetæ, cum Genijs suis præsidibus; sunt eadem in inferiori Mundo, vti copiosè varijs in locis huius Operis demonstratum est. Hæc itaque cum considerasset, characterem hieroglyphicum excogitavit, quem à se Hermeticum, Tauticum seu Mercurialem appellavit, in quo vtriusque Astrologiæ arcana, mysticâ quâdam ratione, miroque artificio comprehendit. Et tamen in hieroglyphicis character hic paulò rudiori Minerua sit exhibitus, suas tamen proportionibus absconditas habet, quæ intimæ Mundani spiritus actiones exprimerentur. Sed structuram ostendam.

Ducatur in plano quopiam linea recta A B, quam in nouem æquas partes, eo ferè modo, quo Siderei Mundi ex-



pansa diuiserunt Ægyptij, distribues. Hoc peracto, tres partes ex 9, inferiùs ex A sursum vsque in punctum E numeres, per quod punctum lineam duces D C, lineam A B ad angulos rectos interfecantem; quæ quidem linea, vtrunque ex 9 binas partes occupet, cuiusmodi sunt lineæ E D, & E C. Iterum ex puncto E sursum numerabis tres partes ex 9, vsque in I punctum; in quo pones circinum, & intercapedine duarum partium, quales tota linea A B 9 habet, describatur circulus P M N. Hoc etiam peracto, ponatur denuò circinus in B puncto extremo, & intercapedine duarum partium, quales linea A B nouem continet, describatur semicirculus X Y Z: descripto semicirculo, trahatur ex A, altero extremo, linea R G, quatuor partium ex nouem longa, ita vt vtrunque duæ partes existant; positoque circino in punctis S, & T, intercapedine T A, & S A, describantur vtrunque semicirculi R V A, & A H G; & habebis characterem Hermeticum sub debita sibi proportionem, & mundanæ symmetriæ corpori vndiquaque consentiente, descriptum. Nihil porrò restat, nisi vt iam mysteria eius pari passu enucleemus; quod quidem per partes præstabimus.

Interpretatio characteris Hermetici.

Primò itaque Mercurius mundanæ machinæ fabricam altiùs considerans, cum ex rectis cyclicisque lineis compositam videret, characterem suum simili linearum mistura apparandum duxit, ut monadi megacosmicæ monas hæc hieroglyphica exactâ proportionem responderet. Sicuti enim per lineam rectam circulumque prima simplicissimaque rerum omnium in lucem productio representatioque exhibita fuit; ita & in hoc characterismo ὁρδοκυκλογενεῖς, ordo & series rerum omnium exhibetur; in quo centrale punctum Terram refert, circa quam tùm Sol, tùm Luna, reliquiq; Planetæ suos cursus conficiunt. Sol quidem Ægyptijs per hieroglyphicum circuli, Luna verò per segmentum eiusdem, ut in figura patet, referebatur: nam uti alibi diximus, Lunam connectebant Soli, non tantum ob vicinitatem & situm, quem in mundano systemate ad Solem habet, sed & ob præstantiam horum luminarium; quorum Sol instar principij actiui, Luna verò instar principij passivi dum se habent, maris & fœminæ in hac Mundi œconomia officio funguntur, ex quorum congressu influxuque fœcundissimo univërsa inferioris Mundi natura fouetur & conservatur. Quod autem Sol & Luna faciunt in Mundo Sidereo, hoc idem præstant in Mundo Elementari seu terrestri Sol & Luna, id est, aurum & argentum. Meritò igitur in characterismo mutua copulæ unione se fouere spectantur. Porro dum Hermes noster videret, omnes Siderum actiones influxusque non nisi rectâ radiorum diffusionem in inferiora dimanare; præterea elementis extra sedes suas dimotis, suos ad easdem reditus, natura duce, per rectas lineas peragere; rectè Soli & Lunæ crucem rectilineam supposuit, ut Elementaris Mundi sidereis radijs animati imprægnatique actiones luculentius exprimeret. Sicuti enim ex fluxu puncti linea, ex lineæ fluxu superficies, ex superficiei fluxu corpus; ita in Mundi tam superioris, quàm inferioris œconomia, imò & in Chimico Mundo prorsus contingit; in quo dum ex stellæ tanquam Physici puncti continuo cursu quasi fluxu elementares in Chimico negotio lineæ producuntur, grauibque leuia permiscuntur, necessariò inde crux emergit, cuius vna linea recta deorsum descendens, grauia & leuia simpliciter exhibet; linea verò lineam perpendicularem rectâ secans, appositè ex grauib & leuib mixta corpora designat. Quæ omnia luculenter demonstrant Hermetis sectatores, dum vasi inclusum corpus caloris vi, in quatuor primas naturas, mirâ quâdam ratione iuxta dicta dissolunt, exactissima in suas lineas factâ separationem; ut tandem inde per earundem linearum periphoras circularis in complemento Solari fiat coniunctio. Porro per duos semicirculos crucem terminantes, nihil aliud indicasse videtur, nisi Arietem cornibus conspicuum, quem & duo semicirculi exhibent, & est symbolum ignis; quo ostenditur, totam hanc praxin, nisi ignis ministerio fieri non posse. Characterismo itaque in sua elementa resoluta, hanc hieroglyphicam lectionem Hermes indicare voluit: *Sol & Luna ut in sua elementa resoluantur, denariam proportionem de-*

Crucis seu
characteris
Hermetici
mysteria &
interpretatio

☾ Luna
 ○ Sol
 † Elementa
 Y Ignis.

Planetarum
 characteres
 originem ha-
 bent ex Cru-
 ce Tautica seu
 Hermetica.

Taurus ☉
 Lunæ exal-
 tatio. ☾
 † Elementa.
 Aries Y So-
 lis exaltatio.

Denarius nu-
 merus sub
 cruce Her-
 metica latet.

poscunt, ignis ministerio efficiendam. Crucem autem denarij numeri sym-
 bolum esse, tum in Obelisco Pamphilio, tum in Arithmetica hieroglyphi-
 ca sat superque demonstratum fuit. Notandum præterea, Planetarum
 characteres, uti in Astrologia diximus, primum ab Hermete adinuentos
 esse, & ex hoc characterismo Hermetico depromptos: nam qui rem pe-
 nitiùs introspexerit, videbit, omnes illos dictos Planetarum characteres
 ex Solis, Lunæ, Elementorum, id est, Crucis, & ex Arietis siue Ammonis
 cornibus compositos esse; ita ☿ Saturni character constat ex cruce &
 vno cornu Arietis; ♃ character Iouis componitur ex cruce & altero cor-
 nu Arietis; ☿ Mercurius ex cruce, circulo, & semicirculo, id est, ex ☿ &
 & Elementari characterē; Martis character ex circulo, linea recta, & fi-
 gura Arietis sic componitur, ut hinc ♂. Veneris character ex circulo, &
 cruce, ut hinc patet ♀. Mercurius uti omnium Planetarum nuncius est, ita
 omnium insignibus honoratur, ut apparet ☿; quo quidem occultè in-
 nuitur, in Mercurio omnium metallorum semina latere, cuius spiritus
 purissimus adeo potens est, ut in purissimam terram Chemicè præpara-
 tam quatuor has consimiles sibi & geogamicas naturas ☿, ♃, ♀, ♂ in se
 conuertat, & in vnum reducat, ut hieroglyphicum demonstrat; Martis
 verò character ex Solis & Arietis conflatus characteribus, Veneris ex So-
 lis & Elementorum conflatus characteribus, Solarem respiciunt *☿*,
opusque ἀναζωοποιήσας; in cuius progressu fit tandem conspicuus Mercu-
 rius ille alter, prioris quidem vterinus frater, Lunari scilicet Solarique
 Elementorum completa Magia, videlicet Mercurius Philosophorum cele-
 begrimus; cuius anima non solum Lunam, Iouem, Mercurium, Vene-
 rem, sed & Martem indissolubilibus vinculis ligat & figit, nobisque tan-
 dem varia circa metallicam terram reuolutione facta Solem Philosopho-
 rum desideratum exhibet. Vides igitur, quomodo dictus Mercurius pri-
 mò Saturnum, deinde Iouem, tertio Lunam aduet, postmodum Martem,
 & Venerem, ac tandem Solem, secundum gradus quosdam mirificos, se-
 ptenario numero completo, ut character pulchrè denotat, exhibeat. Ve-
 rum hæc omnia postea clariùs in praxi comperientur; ut proinde totum
 hoc mysterium ex Sole & Luna prodire, luce meridianâ clariùs patefiat.
 Hinc Hermes, ut est apud Hæd Arabem supra citatum, ait: *Sol pater*
eius, Luna mater eius, ☿ accipit nutrimentum ex terra, radijs Solaribus Lunari-
busq; fomentata. Nouimus à vetustissimis Astronomis ad hæc usque nostra
 tempora, Lunam in Tauro exaltari, Solem in Ariete. Quàm hæc aptè
 Astrologiæ inferiori conueniant, characterismus Hermeticus demonstrat
 hæc nota ☿, quæ est Lunæ in Tauro exaltatio, & Solis in Ariete, uti hæc
 analysis ostendit. Sol enim in Ariete, signo igneo, post varias operatio-
 nes suum accipit robur Martium, & veluti in domo sua exaltationem, ex
 Marte, uti character innuit Martis ♂; ita ut Lunæ & Solis exaltatio illa
 ex ☿, ♃, ♀, hæc ex ♂ & ♀, mediante Elementorum scientia, suam perfe-
 ctionem nanciscantur. Modum verò procedendi ipsa crux indicat. Crux
 quatuor lineis constat, numerus autem quaternarius expansus sic 1, 2, 3, 4
 ut in Arithmetica hieroglyphica docuimus, decem conficit, totius ope-
 ratio-

rationis metam & terminum; cuius medietas est quinarus, numerus videlicet circularis, & radix quadrati 25; sicuti denarij quadratum 100 sunt; quem quoque conficiunt 25 quater multiplicata; quatuor Elementorum agitatio per denarium, operis per circulationem consumatio, totidem dierum curriculo conclusa, 25 & 100 multiplicationem inuenti operis, aptè designat. Centrum verò vnde totum deducitur, est punctum ipsum decussatæ crucis, quod deinde ignis ministerio euolutum, in omnes locorum differentias, veluti in brachio quodam diffundit.

Latet & aliud sub charactere Hermetico mysterium. Si enim inuersus consideretur, primò occurrunt cornua Arietina, quæ vnà cum Cruce constituent characteres ♄ Saturni, ♀ Iouis, ♂ Martis; deinde ascendendo, Crux Veneri ♀, Mercurioq; ☿ inseruit; sequuntur tandem Sol & Luna infimi. Quibus quidem nihil aliud indicare voluerunt, nisi ternarium Hermeticum in monade latentem; ex qua exit primò in separatas, incognitasque quasdam Saturninas, Martiales, Iouiales essentias, vt deinde Sol & Luna, quod intenditur, habeatur. Ex Cruce enim vnum, & ex duobus iterum vnum; in Cruce monas, dyas, trias, decas, quæ omnia quomodo intelligenda sint, & quid in Chimica arte significant, explicemus.

Character
Hermeticus
inuersus.

Nota itaque, omnia in Mundo secundum archetypum Mundum facta esse; in quo Pater generat Filium, Monas dyadem, ex qua processio Spiritus sancti vnus, dat triadem; trias tamen hæc necessario tetradem habet implicatam; vt sit Pater abstractiue consideratus secundum diuinam suam essentiam; deinde Pater vt relationem dicit ad Filium, postmodum Spiritus Sanctus prout relationem dicit ad vtrumque. Sunt itaque Pater, Pater & Filius, & Spiritus sanctus. Sic Mundus quoque creatus fuit. Habes quatuor Elementa, habes quatuor luminaria, duo superiora, & duo inferiora, duo cœlestia, duo centralia; quibus omnia quæ creata sunt, comprehenduntur. Non creatur vnum ex vno, hoc enim solius Dei est proprium; hominis est ex duobus vnum producere. In Mundo Elementari duo regna sunt, vegetale & minerale. Hoc per se subsistere potest, etiamsi nullus in Mundo homo esset, arbor, vel herba; illud pariter etiamsi nullum in Mundo metallum esset, aut animal, perstare potest. Hæc duo ex vno, & per vnum creata sunt; tertium verò ex his duobus vitam habet, iisque præstantiorem essentiam exhibet, tametsi sine illis esse non possit, iisque dominetur; quia in triade omnis semper virtus consumatur, in dyade verò siue binario multiplicatur. Explico mentem meam. In regno vegetabili materia prima herba vel arbor est, Philosophicè loquendo, quam quidem errare non patitur, vtpote folius naturæ opus. In hoc regno materia secunda semen est, & in hoc herba vel arbor multiplicatur, fitque processus ex monade in dyadem, & hinc in triadem. In regno minerali metallum errare nescit, vtpote cuius potestatem sola sibi natura reseruauerit; semen tamen habet, quo Opifex ad multiplicationem operatur. Est aqua in centro cordis eorum latens, cuius digestina facultas ignis est; receptaculum siue matrix eius

Mundus elementaris factus secundum Archetypum.

Regnum vegetabile & minerale in Mundo elementari.

aër

aër est. In quo dum digeritur, soluitur; dum putrefit, destruitur; virtusque eius est rei unicuique se in regno suo coniungere, quia subtile est, & nihil aliud nisi aër, qui in aquæ congelatur pinguedine; quod quidem extra regnum suum nulli rei se miscet, neque soluitur, sed congelatur, quo indiget.

Planetae inferiores & superiores.

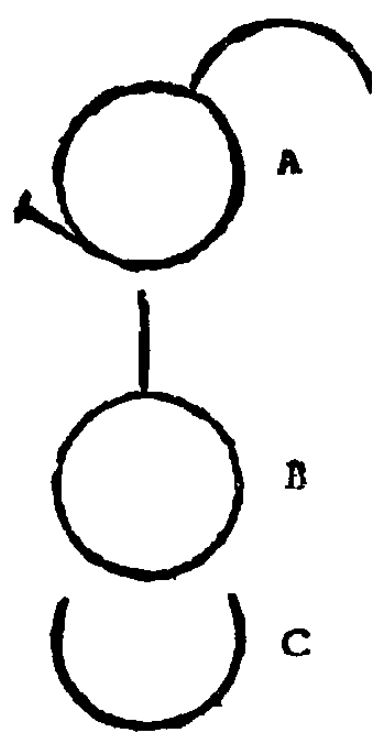
15 7
22 6
30 5
40 4
50 3
60 2
70 1

Character ♀
oritur ex characteris
♂.

Ad meliorem rerum intelligentiam, ut quomodo metalla coerceri ad emittendum, recipiendumque semen, possint, intelligatur, Notandum, eodem prorsus modo & ratione se habere Planetas inferiores, ac superiores siue cœlestes; in quibus uti superiores in inferiores, non contrà influunt, ita inferioribus Planetis vsu venit. Inter Planetas vides Saturnum esse supremum, cui succedunt Iuppiter, & Mars, in medio Sol est, quem sequitur Venus, Mercurius, Luna. Quemadmodum ergo Venus non in Martem, sed contrà Mars in Venerem influit; ita non ex Venere Mars, sed contrà ex Marte Venus fit. Hoc pacto Iuppiter quoque facile conuertitur in Mercurium, qui Iuppiter secundus est à firmamento, Mercurius verò secundus à terra, ut in margine patet, & sic de cœteris. Sol uti medium locum obtinet, ita omnibus se miscet, hâc tamen conditione, ut per inferiores nunquam melior & præstantior reddatur; ita ut semper superiores cum inferioribus maioribus sympathiæ & amicitiae legibus connectantur; & quantò sunt Soli viciniore, ab eoque æquius diffident, uti sunt Mars & Venus, Iuppiter & Mercurius, Saturnus & Luna, tantò faciliore copulâ coalescunt; hinc nonnulli ex similibus, sine vlla, ut putant, Solis operatione, Martem in Venerem, Iouem in Mercurium, Saturnum in Lunam conuertunt; tametsi nihil in huiusmodi operationibus, si penitiori trutinâ negotium ponderemus, sine Solis omnibus metallis suam naturam administrantis subsidio rectè confici possit. Quàm hæc mirificâ ratione ex Hermetico nostro Caduceo eruantur, luculenter patet. Quòd si γ Arietis signum duobus constans semicirculis in vnum coniungatur circulum, nascetur Veneris character ♀, qui tamen non attingit magnitudinem characteris Solaris. Quo quidem occultè indicatur duplex Lunæ gradus, siue Luna inexistentis viua per Elementorum tractanda ministerium, habens potentiam, ut Solarem repræsentet plenitudinem, suis simul arte connexis semicirculis. Quòd si fiat, non ea quidem ad Solarem gradum peruenisse natura sua censenda est, sed esse factitium opus, neque referre posse magnitudinem Solarem, utpote suis partibus laxis, fluxis, dissolutis, non solidè in Solarem speciem compactis. Vnde

patet ex hoc mysterio, ex characteris γ vel ♀, non nobis sperandum

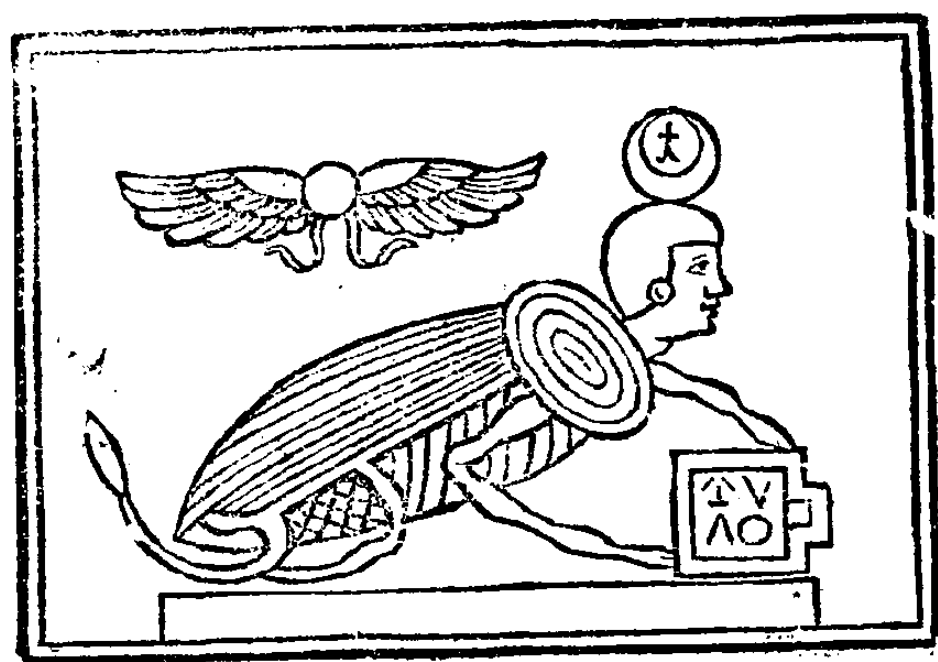
esse Solem ☉, cum & D primò non fuerit in natura γ; latet tamen sub eo, veluti sub diuersis membris, mira quædam sympathia, & magnetica quædam vis, & vnionis affectatio, quâ facile quodque sibi sympathon attrahat in operis executione; ad quam vasa aptissima requiruntur, quorum formam & figuram ipse hieroglyphicus noster character pulchrè demonstrat, ex cuius symmetria nascuntur sequentes figuræ. Alembicus
cir-



circularis A, Grus vitreus B, quod terreæ scutellæ C, si-
mo aut cinere repletæ superimponi debet.

Totum hoc artificium alio hierogrammatismo exhi-
buerunt Veteres Ægyptiorum, estque illud quod sequitur;
in quo Scarabæus primam metallicæ artis materiam deno-
tat, totius Mundi inuoluens corpora, ex qua ouum euoluit
in cauda conspicuum, in quo dum omnium metallorum
seminalia latent, ea per exaltationem in septem desinunt Pla-
netarum orbes; quorum quinque circuli quinque Plane-
tas minores, Hori verò caput Solem, & segmentum circuli
capiti Hori impositum, Lunam cui includitur Crux genuinū

Scarabæi hie-
roglificam
Chemicam
artem deno-
tat.



Elementorū symbolum, denotant; ta-
bulam brachijs inclusam tenet, cum
voce Ægyptia ΦΥΛΟ, quod amorem,
significat. Si itaque hunc caracte-
rimum Anatomicorum more in sin-
gulas partes resoluamus, producet
hic sensus: *Anima Mundi. seu Vita*
rerum in inferioris Mundi machina latet,
in qua ouum conditur seminalibus ratio-
nibus fecundum, quod in planetarum
metallorum Orbes vim exerens, calore

eos animat, & aëuat, ut inde Horus rerum, id est, Sol & Luna per Elemento-
rum dissolutionem, purarumque rerum ab impuris separationem emergat; hoc
enim peracto, singula singulis amore quodam naturali & sympathico coalescent,
estque totius operis complementum. Vide Lector, quæ de hoc hierogram-
matismo varia producimus in Prodro-mo Copto fol. 263.

Verum cum hæc omnia obscuriora sint, quam ut à Tyronibus percipi
queant, utpote diuturno labore in arte exercitatis reservata; visum fuit
hoc loco in gratiam φιλοχημίας ea paulò fusiùs explicare, latentia secreta
in lucem euoluere, modum operandi iuxta præscriptas in præcedentibus
hieroglyphicas ideas ostendere; ut si cui lubeat periculum facere, cla-
uem, quâ id possit, habeat.

Totus Hermeticus character ex omnibus mundanorum corporum
Schematis compositus, primò ostendit latere vim quandam in omnibus
rebus existentem, quæ ipsis vitam & nutrimentum præbeat; esse tamen
ita absconditam, ut nemo, nisi maximo labore, ad genuinam eius noti-
tiam peruenire possit. Latet enim in intimis rerum naturalium recessi-
bus, centralis abyssi caligine obuoluta; cuius evolutionem si quis noue-
rit, ille totius naturæ penurium sibi apertum esse nouerit. Atque hanc
vim Mercurialem esse voluit, caractere illo multiplici linearum fœtura
turgido significatam; in qua nullum mundanarum rerum discrimen, sed
in vnum compacta veluti in chao quodam delitescunt; quem tamen si
dissolueris, & in sua membra peritè distribueris, statim Planetarum non
superioris duntaxat, sed & inferioris Mundi orbitæ patebunt, elementa-

Hermeticus
character
Chemicæ ar-
tis clauis.

ria-

riarum qualitatuum proportionibus elucescent, quam quisque naturam, proprietatem, sympathiam ad aliud habeat, constabit, modus in connexionne vnus cum altero, per separationem purorum ab impuris, in vasis appropriatis, mirâ quâdam ratione aperietur, vt tandem iuxta ordinem, quem characterismus euolutus indicat, sagax artifex operando, animam illam vagabundam certis materijs alligans affigenque, id quod in omnibus optimum est, consequatur. Spiritus itaque seu anima rerum per vniuersos entium ordines gradusque diffusa, quæ Hermeticus character continet, nihil aliud est, quam vis quædam Mercurialis, non quidem vulgaris illius Mercurij soboles, sed in intimo & abditissimo rerum penu recondita, subtilissima, penitissima, omnia peruens, immutans, pura ab impuris separans, rerum omnium fomentum, sal, vita. Quæ omnia ipse Hermes, vti Haled Arabs eius Commentator asserit, hoc pacto describit. cito textum Arabicum.

Haled Arabs.

قال هرمس الدراة الموصوف في ذات النظر التي الدائم الموجود وهو في كل شي
وهو في كل بيت موجود فطوبى لمن فهم سرها ووفق عملها وقال ان سر كل شي الماء
قابل للتبرية من الناس في غير ذلك وفي الماء سر عظيم قال مرقونس ما في الدنيا
يباع اكثر منه وهو عند كل احد وكل احد يحتاج اليه يكون عنده ولا بد له
منه ولا خرجت روجه قال ابن اميل يزيرو بقوله المان الماء موجود في كل مكان
في السهول والجبال وعند الغني والفقير والقوي والضعيف وهذا مثل يضرب به جميع
الحكماء لاجلهم وهو الماء وهو الروح الربط

Hermetis
sententia de
essentia in
omni re exi-
sente.

Dicit Hermes, quod in omni re existit essentia viua, perpetua, primordialis, inueniturque in omni re, & in omni domo; beatus cui contingit intelligere secretum eius, & conuenienter tractare eam. Dixit autem quod secretum huius rei est aqua, & aqua accipit nutrimentum suum ab hominibus. Dicit etiam Marcuncus, omnia quæ in Mundo sunt, pluris venduntur dictâ illâ aquâ; est enim apud vnumquemque, & unusquisque indiget illâ; est apud illum, nec deserit illum, neque egreditur spiritus eius. Dicit Abn Amil de dictâ aqua differens, quoniam hæc aqua inuenitur in omni loco, in planis, vallibus, montibus, & inuenitur apud diuitem & pauperem, apud robustum & debilem. & hæc est parabola quâ omnes Sapientes respiciunt lapidem suum, & est aqua & spiritus humidus, & Hermes signauit ipsum notis reconditissimis.

CAPUT V.

Quomodo, quæ in characterismo Hermetico continetur, in praxin deduci possunt, & debent.

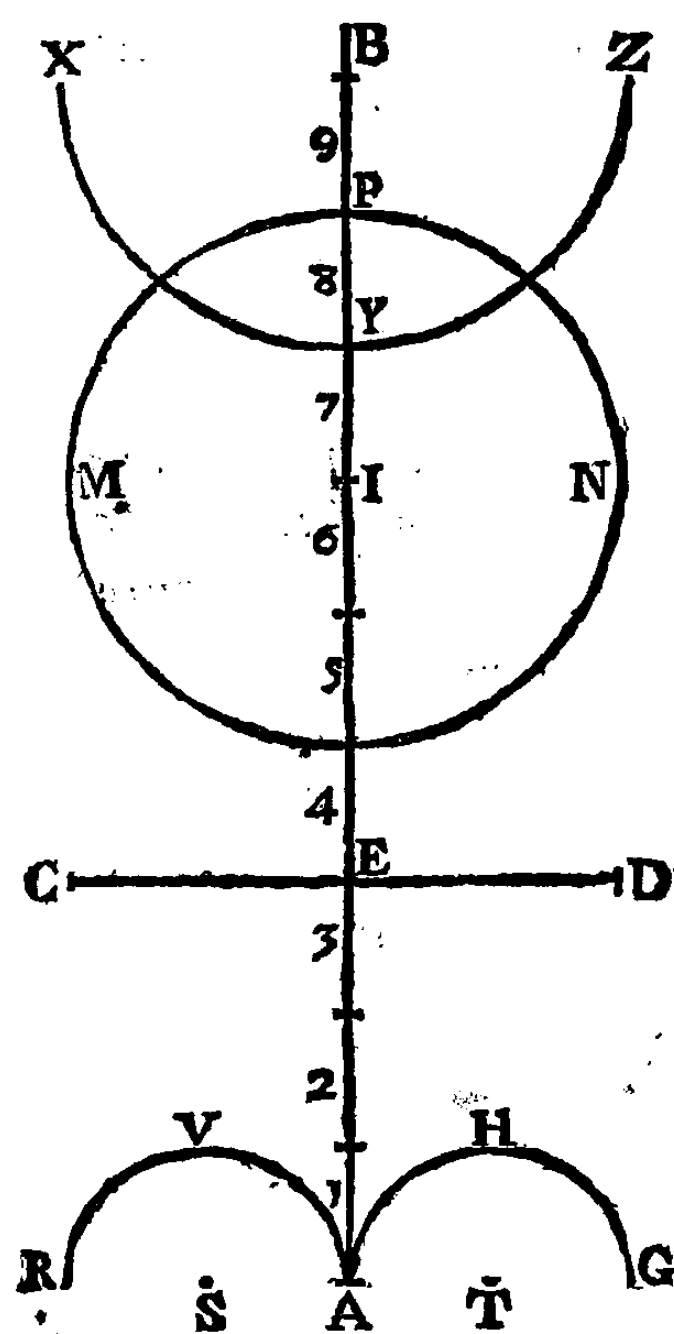
Character
Hermeticus
praxin Alchimiæ docet.

QVænam cæterorum metallorum ad aurum & argentum affinitas, proprietas, natura, quid vnicuique addendum demendumque, vti in Solem vel Lunam degeneret, characterismus Hermeticus pulchrè denotat, arcanâ quâdam cœlestis œconomix similitudine, quo ad situm, locum, naturam adumbratus, ex quorum notitia in rectum tramitem deduce-

duceris, metalla singula in Sole & Luna exaltandi, vti iam aperiemus.

Notandum absque Martis & Veneris spiritibus & animabus neque Solem, neque Lunam exaltari posse; quod ex charactere Hermetico

Solis & Lunæ
exaltatio in
domibus
Martis &
Veneris.



mirificâ quâdam analogiâ indigitatur; siquidem duos hosce Planetas, Solem & Lunam, suas exaltationes & dignitates tunc primum acquirere, vbi in domicilijs Martis & Veneris, id est, in Ariete & Tauro constiterint, Astrologia docet; quod sanè pulchrè per characterem suum expressit Hermes, in quo expressè vides, characteres ♂ & ♀ suam sibi figuram à Solis characterē mutuare, sicuti suos à Luna characteres sumunt Saturnus ♄, & Iuppiter ♃, vti suprâ demonstratum est. Quo quidem appositè indicatur, quod vti Mars & Venus de natura sunt Solis, ita Saturnus & Iuppiter de natura Lunæ sunt; ac proinde vti hi Lunæ sympathi & congenij, ita illi Soli, mirâ quâdam ratione, occultis amicitia legibus iunguntur. Hinc character Martis ♂, circulo Solem, binis verò semicirculis characterem cornuum Arietis γ notat, id est, Solis in Ariete, seu domicilio Martis exaltationem. Venerem verò in Tauro, id est, in domicilio

3

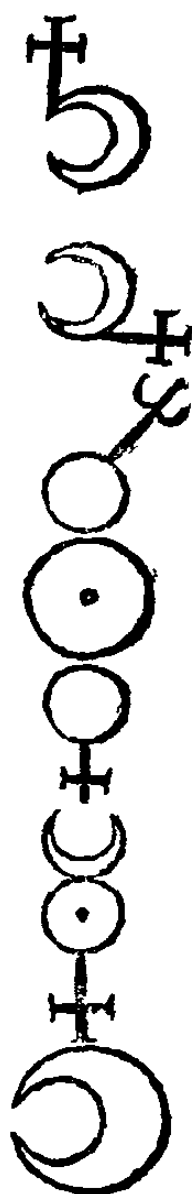
2

1

1

2

3



suo exaltari, character ♀ sat demonstrat; in hoc enim si crucem tollis, restat character γ. Per quam quidem exaltationem Hermes nihil aliud indigitare voluit, nisi Solem & Lunam in hac terrestri regione seu globo, suas exaltationes & dignitates à terrestribus planetis ♂ & ♀, duce Astrologia cœlesti, accipere. Saturnus enim iuxta Ægyptiorum systema commune, primum locum occupat, Iuppiter secundum, Mars tertium, Sol quartum, Venus quintum, Mercurius sextum, Luna septimum. Si iam Planetæ hoc ordine ponantur, certè vel ex ipsa dispositione patebit Martem & Venerem auri, Saturnum & Iouem argenti naturam proximè participare. Si Saturnus & Luna, Iuppiter & Mercurius, Mars & Venus coniungantur, tunc patebit semper duos vnam habere naturam & proprietatem, & ab auro tanquam omnium Rege & centro in medio consistente summam suam accipere virtutem. Astipulatur hisce meliorum Chemicorum consensus, dum Mercurium & sulphur Philosophorum, qui aurum cibant, sanguinem præbent & sollicitant, ex tinctura Martis & Veneris sumi & præparari debere asserunt; siquidem tinctura auri in nullo magis superflua, quàm in Marte & Venere, veluti in viro & fœmina, inuenitur. Est enim Venus per suum cœleste sulphur, splendore cœlesti amicta, atque tinctura quidem, quam Venus assequitur, & eadem in Marte reperitur, adeoque efficacior, præstantior, & maior; Mars enim vir est, Venus fœmina. In hac inuenitur sulphur ardens, & aliud sulphur

Systema se-
ptem plane-
tarum com-
mune Al-
chamiana
docet.

Auri tinctura

Haled. Arabs.

Secretum
Chimicum
ex Haled.Lunæ terre-
stris pondus,
fixatio, & gra-
datio à reli-
quis planetis
supplentur.Axioma Chi-
micum, eius-
que inter-
pretatio.Character
Hermeticus
docet quo-
modo terre-
stris Lunæ
defectus tres
supplendi.

non ardens, vnum album, alterum rubrum, in generationis operatrici executione; rubrum sulphur est incombustibile, & vere *ἀσφύον* paratur, estque sulphur cum auro radicaliter confectum & inuentum. Verum audi-
diamus de hoc supra citatum Haledum Arabem Hermetis Commentato-
rem, qui inter multa paucis tandem sic concludit. Arabicum textum
lege apud ipsum, hic Latinam subiicio interpretationem: *Hic aperiam*
tibi secretum, quod nempe aurum, cuprum, & ferrum in se contineant vnum,
sulphur, tincturam vnam, & materiam tingentem vnam, quæ materia spiritus
est, vapor & fumus, de quibus supra locuti sumus, qui omnium corporum pene-
tratiuus est. Si itaque illum accipis, & per spiritum curas qui in sale Martis
inuenitur, & mises cum eo spiritu Mercurium secundum nostrum pondus, faci-
bis prius ritè purgatum, & ab omni corrosione violenta liberum solutumque;
scias tunc te medicinam habere, cui nulla in Mundo potest comparari. Si verò il-
la cum Sole fermentetur, tunc ingressus patebit ad conficiendam omnium metal-
lorum transmutationem. Est & hoc mirum, quod cum in terrestri Luna tria
defint, nempe pondus, fixatio, & gradatio, illa tria re ipsa recompen-
sa-
re reliqui planetæ voluerint. Primus itaque defectus est pondus, & hoc
quidem illi reddere potest Saturnus Soli in pondere proximus, utpote
Sol leprosus à Chemicis dictus. Secundus defectus est fixatio; nam Lu-
na propter Mercurialem adhuc in ea residentem humiditatem, sulphu-
reamque nigredinem, in impura nigredine nondum decocta est; hinc
Mars, utpote Soli calore proximus, feruore suo dictam Lunæ humida-
tem, ut in nobiliorem naturæ gradum exaltetur, facile digerit. Tertius
defectus est gradatio, quam Venus perpetua Solis comes, & Lunæ colo-
re proxima, facile restituit. Quæ omnia secretiores Philosophi non in-
congruè innuerunt, dum dixerunt: *Venerem solue, solutam congela, congela-*
tam projice supra Lunam fusam, & exaltabitur in colorem & honorem veris-
simi & lucidissimi Solis. Quod quidem iuxta characteris nostri interpreta-
tionem sic intelligendum est. Venus est exaltatio Lunæ ad gradum So-
lis; calcina itaque Venerem, exubera, sublima, solue, solutionem con-
iunge Lunæ solutæ; hanc congela, & habebis exaltationem Solis; Huius
tinctura & pondus Marti (facile enim in se transmutantur) ascribitur;
qui, si in Saturnum transmutatur, Saturnus Philosophorum dicitur, sub
hisce enim duobus fixatio perfecta inclusa latet. Si enim phlegmaticam
Lunæ constitutionem, per calidum Veneris sanguinem exsiccet, illius-
que nigredinem per Martis salem corrigas; tum Martis animositas &
Lunæ constantia, & Veneris pulchritudo in mixtura & concordantia
perfectè consonabunt. Quamnam verò hæc tria corpora proportionem
habeant, quam commixtionis portionem exquirant, ex characterismo
Hermetis constat. Cum enim tribus defectibus Luna obnoxia sit, primò
considerandæ sunt qualitates & natura, & quinam illorum defectuum ma-
ximus sit, & quid primò conueniat, hoc est, digestio, & quid vltimò,
hoc est, tinctura; & deinde quantum hos in pondere excedat Saturnus;
præterea Astronomicè situs & proximatio ad Solem attendenda, ut supra
docuimus. Si iam Lunam in Solem tibi transmutandi animus sit, neces-
se

se est, ut ex Marte & Venere subtilissimi tingentes spiritus extrahantur, & cum auro fermententur; & si Luna debeat fieri Sol, prius duo illi Planetæ, Mercurius & Venus, qui inter Solem & Lunam consistunt, separantur; tuncabit cum Venere nigredo, & cum Mercurio humiditas evaporans, ad quod requiruntur sales, aquæ fortes, & vegetabilia; per hæc enim purgantur corpora, spiritalemque induunt substantiam. Vides igitur, quanta sub charactere hoc hieroglyphico arcana celauerit Hermes? Sed ut ad veritatem dictorum propius accedamus, praxin Ægyptijs usitatam ex Arabum relatione subnectamus.

Ægyptiorum
praxis in
Chimico ne-
gotio.

Sciendum itaque, totius artis clauem consistere in dissolutione materiæ metallicæ in sua Elementa per ignem, & putrefactionem; corpus enim non putrefactum nullam producit formam; ministerio autem ignis putrefactum iam distillando resoluitur. Septem itaque Planetæ metallici, primo in quatuor disparatas naturas resolui debent, id est, in calcem, in salem, in aquam, & in oleum, qui est Mercurius Philosophorum, totius operationis finis. Quæ omnia in charactere nostro Hermetico aptè exhibentur per Crucem, in qua infima linea terrestrem substantiam metallicam siue calcem, laterales lineæ salem & aquam, superior denique, igneam substantiam siue oleum, quæ ex præsupposita materia educi debent, pulchrè referunt. Scias itaque, dicta septem metallica corpora, quæ in characterismo Hermetico ostenduntur, primò in calcem reduci posse, deinde ex calce fieri salem, post ex sale aquam, ex aqua demum Mercurium Philosophicum, & est cuiusvis metalli resoluti anima, potentiam habens simile sibi in optimum transmutandi.

Character
Hermeticus
docet disso-
lutionem ma-
teriæ metalli-
cæ in sua
elementa.

Principium itaque operis est calcinatio metallorum, ut ex præparatione calcis deinde extrahatur sal, quem Arabes salem amarum, siue acetum vocant; neque aliud in opere attendendum, nisi salium extractio; hi enim sales continent in se animam metallorum transformatricem, quæ omnia metalla, solâ naturæ operatione, transmutantur in nobiliora & nobiliora metalla; habet enim virtutem penetratiuam, ob summam suam subtilitatem & acrimoniam. Sciendum tamen, Solem & Lunam habere solummodò virtutem & potentiam fixandi sales cæterorum metallorum imperfectorum, potissimum eorum, qui calcem producant similem calci Solis, id est, citrinum; eorum verò sales, quæ album calcem producant, similem calci Lunæ, ut in sequentibus dicetur.

Calcinatio
principium
operis Chi-
mici.

Quænam verò ex metallis imperfectis sympathæ sint Soli, quæ Lunæ, Characterismus Hermeticus pulchrè ostendit, ut supra docuimus. Sunt enim, ♄ Saturnus seu plumbum, ♀ Venus seu cuprum, & ♂ Mars seu ferrum: Lunæ verò sympathæ sunt ♃ Iuppiter seu stannum, & ☿ Mercurius; vti enim illi Planetæ calcem citrinam, ita hi calcem candidam producant; quorum vterque in salem, deinde aquam, & tandem in oleum ductus, vim transmutandi in Lunam acquirit. His præmonitis nil restat, nisi ut calcinationem singulorum Planetarum metallicorum paucis quoque ostendamus, quæ ex Hermetis operibus ab Haled Arabicè relatis decerpimus. Nec quisquam putet, ijs me fidem habere, cum

Character
Hermeticus
docet quæ
Soli & Lunæ
sint sym-
pathæ.

Calcinatio
singulorum
planetarum
metallicorum

non ea experimento didicerim, sed vt Oedipum decet, ea tantum, vt omnia cœtera huius farinae, exponere voluisse, ab omni veritate aut falsitate abstrahendo.

Calcinatio Solis.

Sol primò in subtiles laminas extensus, & ab omni sorditie mundatus, ope Antimonij calcinetur in fornace reuerberationis in vase aperto per sex continuos dies; in calcem verò reductus lauabitur aquâ pluuiali (vel etiam, quod melius, rore Maiali) distillabitur, quantò sæpius, tantò melius; hanc calci mistam, atque vasi vitreo impositam coques supra cineres calidos vnus diei naturalis spacio, vsque dum calx totam aquam imbiberit consumpseritque; deinde hanc calcem furno reuerberationis impositam denuo per vnus diei naturalis spacium calcinato, ablutione pariter, vt prius, iterata; & hanc operationem decies aut duodecies repetes, donec perfectionem suam nanciscatur; cuius signum erit calx purissima, aurea prorsus, clara & fulgens; unde & cerussa Solis dicitur. Secundus Planeta sympathus Soli Venus ♀ est,

Calcinatio Veneris.

scilicet cuprum, & calcinatur in furno reuerberationis, vel fornace vitraria per decem dies, quod ✕ circulo annexa, denarij symbolum, clarè ostendit; & procedendum vt suprâ, recalcinando illam toties, donec tincturam sanguinis ad instar rubram acquisuerit, & dicitur cerussa Veneris. Tertius Planeta Soli sympathus est ♂ Mars, id est, ferrum, quod per decem dies calcinabis, & recalcinabis in dicta fornace, lauabisque toties,

Calcinatio Martis.

Calcinatio Saturni.

donec tincturam ruberrimam calx nata fuerit. Quartus Planeta Soli sympathus ♄ Saturnus est, quem eodem prorsus modo, quo suprâ dictum est, in suam cerussam traduces. Luna verò, & cœteri planetæ ei sympathi sic calcinantur. Luna in vase clauso ponenda est, decem dierum curriculo, & procedendum in ablutione, vt suprâ in calcinatione Solis dictum est, & habebis cerussam Lunæ clarissimam & nitentem, declinantem aliquantulum ad cæruleum. In calcinando ♃ Ioue Lunæ sympatho pari passu in omnibus procedes; & habebis cerussam ♃ Iouis. Calcinatione verò Mercurij ☿ sympathi Lunæ, cum fugacis naturæ sit, paulò aliter se habet; ita autem procedes. Dissoluetur Mercurius primò in aqua forti cum duabus partibus aluminis, & vna salis petrae; quo dissoluto infundes super eum aquam fontanam paxillum tepidam, intra quam parum salis communis insperges, & statim Mercurius fundum petet sub specie calcis candidæ; quo facto, aquam ex vase eximes, & calcem perlues vt suprâ, & habebis intentum.

Sol quomodo extrahatur è singulorum planetarum metallicorum calce.

Obtenta calce septem metallorum, ex singulorum calce salem extrahes hâc industriâ. Accipe calcem cuiuscunque Planetæ volueris, quam vasi inclusam superaffuso aceto optimo ter vel quater distillato supra cineres calidos impones; & vbi aliquantulum incaluerit acetum cum calce, deposito vase, mixtum frigesieri vsque ad optimum sedimentum, fines; deinde summâ industriâ aquam, nè calci misceatur, abstrahes, impositamque alembico distillabis in cineribus calidis, igne lento, habebisque acetum; & cum videris congelationis inceptæ præludia, abstracto alembico frigesieri sinas, & constringetur in salem pulcherrimum & lucentissimum.

finum, mirificâ vi ad penetrandum præditum; hunc conseruabis in vsum. Finis huius salis est, transmutare naturas metallorum imperfectorum combustibiles & defectuosas, in perfectas, vti est Sol & Luna, iuxta sympathiam, quam singula vel ad Solem, vel ad Lunam habent. Sal Saturni dicitur Salnitru coloris lucentissimi. Sal Martis dicitur Sal Coe, coloris sanguinei. Sal Veneris dicitur Sal Alkali, coloris viridis & lucentis. Sal Solis est coloris citrini instar succini. Atque hi sales sympathici sunt ad Solem, id est, transmutant metalla, ex quibus extracta sunt, in Solem. Sal Mercurij dicitur etiam Sal Ammoniacus, & Soli & Lunæ confert. Sal Iouis siue Sal Talci sympathus Lunæ est. Atque hi sunt septem Sales principales, in quibus latet aqua illa vitæ tantopere æstimata, & Mercurius Philosophorum, vnica ad operis consummationem clavis. De quibus sic Hermes apud Haled:

Sal singulorum planetarum metallicorum.

قال هرمس خذ الكبريت والدخان والبخار والزبيق وهو الملح المر فخذوه وقطروه
بالنار تقذرون عليه من نار فحم فقطره كما تعلم جرفق وقعاوه حتى اذا انقطع
القطر ولم يقطر شيئا ودعه يبرد مكانه ورد الماء عليه ثانياً وتقطره وتبرد ماء ثالثاً
وقطره بقطر لك منه خل ولا يبق في فيه ذراره ولا ترغها وهذا خل هرمس وخل جميع
الحكما وفي هذا القول إشارة الى ما في الملح المر من الاركان الاربعة والى كونه بالتدبير
المذكور خلا مقطرا وهو الماء الحلال المسمى بما للحياه. ان هذا الماء يحرق الاجاد كالنار
ويحفظها من الاحتراق كالماء ويغسلها كالصابون من الاوساخ ويكلسها كالكبريت
ويحللها كالزبيق بعد الانعام وهذا الماء نار جامد تلج بارد وكبريت محلول زبيق
معقود كالدرة البيضاء وهذا سر للحياه السريه في جميع الاشياء ولذا يحيى الارض بعد
موتها ويسمى بما للحيه

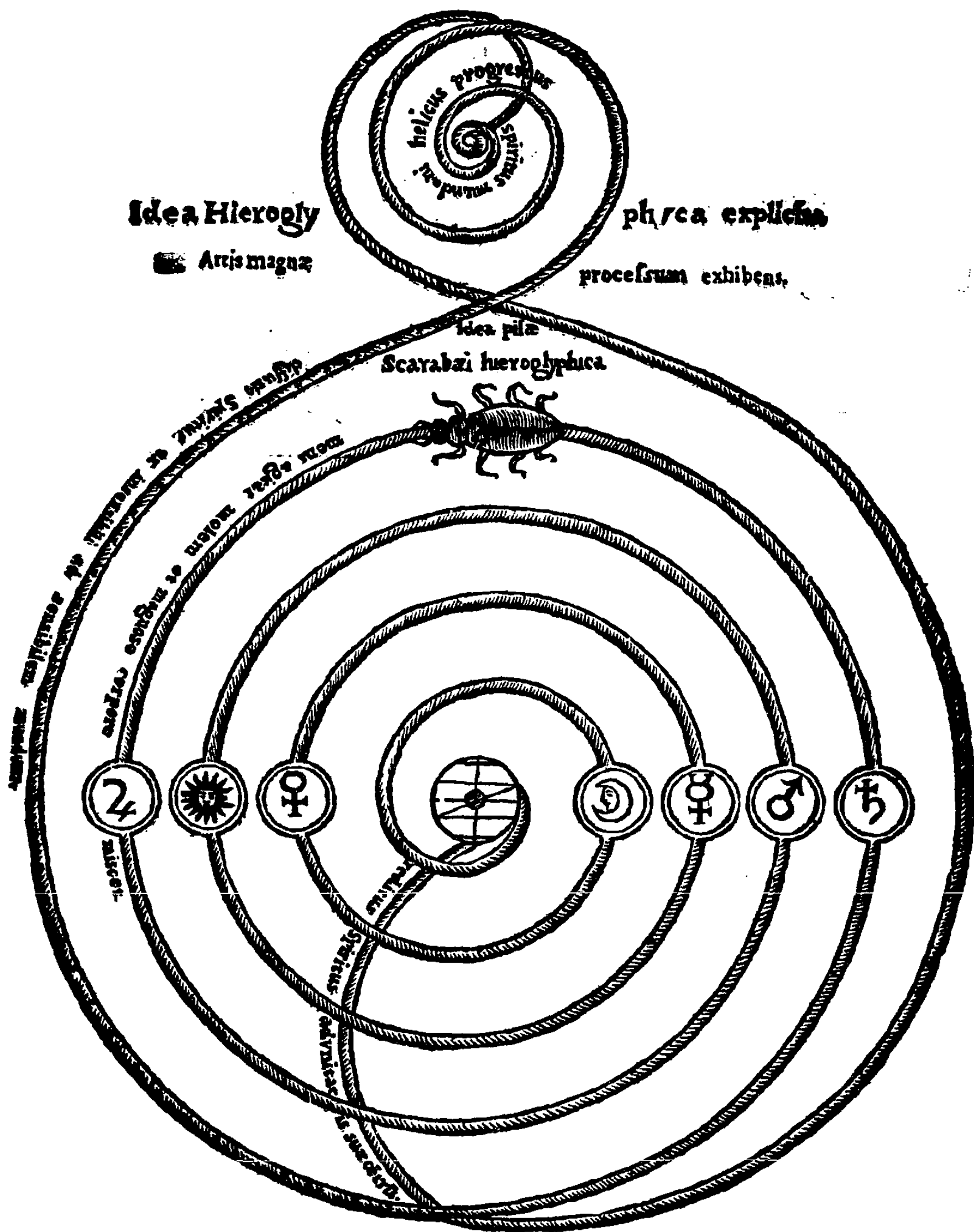
Haled Arabs.

Dixit Hermes, accipe sulphur, ☿ fumum, ☿ vaporem, ☿ argentum viuum, illud videlicet quod dicitur Sal amarum, ☿ Philosophorum Mercurius est; hunc accipiunt ☿ distillant in igne lento, fortificantes eum paulatim igne carbonum, ☿ distillant iuxta artem sensim, eum eo usque dirigendo, donec consumpta aqua nihil aliud fluat; deinde totum frigesieri sinet in loco suo, ☿ affundatur aqua secundo, ☿ distillabis eum, ☿ distillabitur tibi acetum defecatissimum, ☿ hoc est acetum Hermeticum, ☿ acetum omnium Philosophorum, ☿ in hoc habes totum id, quod est in sale amaro ex quatuor elementis, ☿ super essentiam eius in magisterio memorato aceti distillati, ☿ est aqua laudabilis, ☿ dicitur aqua vitæ; quoniam hæc aqua comburit omnia sicut ignis, ☿ conseruat ea à combustionem sicut aqua, ☿ lauat ea sicut sapo ab immunditie, ☿ calcinat ea sicut sulphur, ☿ dissoluit ea sicut Mercurius, ☿ hæc aqua est ignis congelatus, nix frigida, ☿ sulphur dissolutum, ☿ argentum viuum fixum instar Unionis candidi, ☿ hoc est secretum vitæ, ☿ inuenitur in omnibus rebus, hæc viuit terra post mortem suam, ☿ dicitur aqua vitæ. Quæ appositè sanè superiori hieroglyphico Scarabæoformi exponuntur; in quo Scarabæus materiam primam septem metallorum spiritu Mundano agitâtâ significat, appetitum habet ad omnes formas; in eo diuersitas colorum, id est, aureus, viridis, ruber, albus, niger, cæruleus, candidus (hos enim omnes colores in corpore suo exhibet Helioantharus) diuersos colores, quos in processu operis Chimici spectamus,

Hermetis sententia de aqua vitæ.

Scarabæi hieroglyphicum docet secretum aquæ vitæ.

mus, designat; cuius cauda in ovum terminans semen quoddam in intimo oui mundani recessu latere indicat, quod eo modo animandum est, quo Scarabæus pilulam stercorariam inducto semine actuat; hoc enim caloris vi dispositum, evolutumque è spiris suis helicibus, singulis planetarijs circulis, siue quinque metallis imperfectioribus, quæ per quinque circulos notantur, communicatur; ex quo dicti Planetæ formam suæ essentiae suscipientes, ulterioremque perfectionem appetentes, tandem in Solem, quod Hori caput indicat, & Lunam, cuius index est ipsa Lunæ figura capiti imposita, degenerant; per elementarem dissolutionem, purorumque ab impuris, siue heterogeneorum ab homogeneis separationem, siue per spagyricam artem, quam pulchrè, vti suprâ dictum est, Crux Lunæ inclusa indicat, Hæc tandem omnia finem suum consequun-



tur per Venerem, siue naturalem inclinationem appetitumque, quo vtrò vnumquodque sibi simile appetit, idque ad nobiliorem formam adipiscendam sollicitat. Quæ quidem Hermetici oui euolutio & inuolutio pulchrè per Scarabæi operationem hieroglyphicè exponitur, vt ex figura præcedenti apparet. Sed de latente mirâ quâdam in hoc schemate superioris cum inferiori Mundo analogiâ vide fuisse actum in Obel. Pamphifol. 341. Fit autem totius magisterij consumatio ope aceti suprâ memorati Philosophorum. Nam vt rectè Artephius dicit, est hæc aqua am-

Artephius.

Elixir Philosophorum ex Haled & Artephio.

cabilis, & metallis placabilis, dealbans Solem, & reducit corpus perfectum, quod est de sua natura in suam primam materiam, id est, in sulphur & argentum viuum albi coloris, & plusquam speculum splendentis; corpus volatile reddit, id est, vbi corpus in hoc aceto dissolutum fuerit, ascendit superficiem aquæ. Ita autem operatur institutione Mercurij, Haled, & Artephius, quisquis ille fuerit mille annorum *مانع*, qui solius elixiris sui vsu vitam protraxisse, hoc loco imperitè fingitur. Fiat primò acetum Saturninum antimoniale, vti suprâ dictum fuit, (sine hoc enim nihil in Chimico opere rectè confici potest) cum sale Ammoniaco, intra quod aurum crudum foliatum vel in subtiles laminas distentum, vel priùs calcinatum, vti diximus suprâ, impones in vitreo vase lato & alto, pro multitudine materiæ capaci, quod calore temperato foueatur; & videbis breui tempore eleuari quasi liquorem olei desuper natantem, in modum pelliculæ, quod identidem colligendum, donec nihil superfit, humiditatemq; aceti superfluum euaporare sines, & remanebit infundo quinta essentia auri, in modum olei candidi incombustibilis, quod est elixir Philosophorum.

Aque Mercurialis seu aceti Philosophorum finis.

Finis itaque huius aquæ Mercurialis, siue aceti Philosophorum, est dealbare aurum sublimatum, & in primam suam materiam reducere, id est, in sulphur album incombustibile, & in argentum viuum fixum; hac enim humidum terminatum, id est, aurum per reiterationem liquefactionis in aqua nostra dissolutiua conuertitur & reducitur in sulphur & argentum viuum fixum, & sic corpus perfectum Solis accipit vitam in tali aqua, viuificatur, inspiratur, crescit, & multiplicatur in sua specie, sicuti cæteræ. Acetum enim hoc mistum Soli & Lunæ, illis adhæret, corporaque ab ipso accipiunt albedinis splendentis tincturam. Qui itaque sciuerit conuertere corpus in argentum album medicinale, is nullo negotio deinde per illud omnia metalla imperfecta in optimum argentum conuertet, augmentando in eo suum calorem natium, pondus, substantiam, & tincturam; mox enim ac senserit calorem sibi inclusum, si in ea fuerit corpus perfectum Solis & Lunæ, illud findet, & in substantiam albam similem ipsi cum argento coloris, ponderis & tincturæ liquefaciet. Nam vt rectè Haled:

Haled.

والما الذي هو الروح والنفس الشمس والقمر والما المحلول نار في ضد الطبع
نار رطب واخل لطيف
Est enim spiritus & anima Solis & Luna, oleum & aqua dissoluens ignem, ignis humidus, acetum subtilissimū. Est igitur vnicum medium aptum & naturale,

astrumque minerale ; relinquit enim id quod fuit, & permanet quod est, in nobiliorem tamen naturam mutatur ; post horum enim corporum putrefactionem & dissolutionem, corpora se in altum eleuant, ad usque aquæ dissoluentis superficiem, in colorem albedinis cœlestis & astralis, quæ quidem albedo vita est, suo modo loquendi, in vita albedinis anima Mercurialis nutu naturæ spiritibus Solis & Lunæ infunditur, quâ separatur subtile à spisso, & impurum ab impuro, homogeneous ab heterogeneo, ex utraque terrestrium fœcium contagione cœlestem quandam indolem acquirit.

Atque hic est Mercurius ille Philosophorum, de quo supra, minimè uti vulgus putat, vulgare illud argentum viuum ; in eius tamen, ut in cœterorum metallorum Solis & Lunæ, intimo recessu repositum. Ex quibus quidem tribus, non alijs, Mercurio, Luna, Sole, veluti ex triade quadam mystica, lapis, ut vocant, Philosophorum conficitur, cuius corpus est terra Solaris fixa, subtilissima, per virtutem aquæ nostræ eleuata ; anima eius est tinctura Solis & Lunæ ; spiritus verò est virtus mineralis amborum & aquæ, quæ desert tincturam seu animam supra corpora, & ex corporibus. Vti ergo spiritus penetrans corpus figit, ita anima copulat, tingit, & dealbat, & sine his tribus omnis in Chimico negotio labor frustraneus est. Solue ergo corpora in aqua nostra supradicta, & digere ea calore temperato, quousque tota tinctura per aquam in colorem album, siue oleum album egrediatur : hæc eadem corpora pone vnà cum aqua nostra, in Hermetico vase Hermeticè sigillato, super ignem lentum, eaque digere usque dum in oleum resoluantur ; quod lentissimâ stillatione, longo tempore, quod quæris, tandem suppetit. Sit autem, ut dixi, ignis lenis, & continuus, donec in aquam viscosam soluantur, & tota egrediatur tinctura in colore nigredinis primùm, quod est signum veræ solutionis. Continua denique decoctionem quousque fiat aqua permanens alba ; in suo enim balneo nitorem & claritatem acquireret Mercurio vulgari similem, super aquæ primæ superficiem exaltata. Cùm itaque videris corpora soluta in aquam viscosam, signum id tibi sit, corpora iam in vaporem conuersa, & animas te habere à corporibus mortuis separatas, & in spirituum Chorum sublimatione deuectas, ibique corpus compositum ex mare & fœmina, id est, ex Sole & Luna ; & ex illa subtilissima natura purgata per sublimationem vitam accipit vegetabilem & multiplicationem suipsius. Atque ex hoc patet, quare character noster Hermeticus hieroglyphicus supra expositus maximè hanc triunitatem Solari-Lunari-Mercurialem exprimat ; cœterisque planetis sub iisdem non nisi per accidens constitutis.

Vidimus hucusque anatomiam mysticam, modumque præparandi acetum illud Hermeticum, aquam seu salem Philosophicum, per quatuor Elementorum metamorphosin, omnia per characterem Hermeticum symbolicè expressa ; iam quid per Arietis cornua Cruci affixa indicauerint, exponamus. Persæpe, ni fallor, in hoc Opere demonstratum fuit, Ægyptios per Hammonem *ἡρμῶν* siue Arietiformem calido-humida in natura rerum, & consequenter Numen totius fœcunditatis expressisse,

Mercurius
Philosophorum

Lapis philo-
sophorum.

Arietis cor-
nua Herme-
ticæ Cruci af-
fixa significat
duplicem
ignem, ele-
mentarem,
& mineralem.

Elementaris
ignis qualis
debeat esse in
chimia.

Caloris tem-
peries in Chi-
mica arte ma-
ximè neces-
saria, ac diffi-
cillima.

Mineralis
ignis in arte
Chimica.

Colores qua-
tuor in opere
Hermetico.

cum generatio rerum non nisi in calore & humore essentialiter existat. Aptè itaque per cornua duplicem ignem expresserunt, vnum physicum, alterum virtuale. Prior est Elementaris, sed cum certa intensionis proportionem, cuiusmodi est lampadis, ad id singulari industriâ & ingenio constructæ; neque vlla maior se difficultas in toto artis magnæ magisterio exhibet, quàm in aptè proportionando hoc igne, & præcisissimâ quâdam proportionem temperando, ut effectum tandem speratum sortiatur. Ut proinde certè putem, non alia de causa hoc negotium tam infelices exitus sortiri, etiam apud summæ notæ Philosophos, nisi quod caloris temperiem ad naturæ operationem complendam necessariam nesciant. Sed cum hanc materiam libro tertio Mundi Subterranei, quam Geogamiam metallicam vocamus, ubi lampadem seu furnulum Hermeticum ex mente Arabum ex professo describemus, reseruauerimus, hîc longiores esse noluimus. Ignis itaque in secundæ operationis nostræ auspicio, continuus, humidus, vaporosus, æreus & artificiali industriâ, nec minori iudicio cōcinnatus esse debet; si enim lampas seu furnulus debita sibi Geometricâ proportionem careat, cettè per defectum caloris non comparebunt signa in tempore designato, aut per caloris excessum auri flores comburentur, irritò prorsus & euanito totius negotij conatu. Aut lampas itaque, aut furnulus, aut cineres, aut simus calorem proportionatum continens, ita concinnanda sunt, ut deinde vase Hermeticè sigillato, imposito, per circulationem effectum desideratum nanciscaris. Secundus ignis est in naturalis aquæ nostræ Philosophicæ, qui ignis contra naturam etiam dicitur, uti suprâ ex Haled ostendimus; quia est aqua, & ex auro facit spiritum, quod ignis Elementaris præstare non potest. Est enim mineralis, & à principio metallis inditus, qui & de sulphure participat, omnia destruit, congelat, soluit, calcinat, penetrat intimas quasvis medullas, incombustibilis, & fons aquæ viux, in principio, medio, & fine opifici necessarius, naturæ artifex, qui non nisi artificialis ignis temperiem operatur. Sed hæc de igne sufficiant. Procedamus modò ad colorum in opere Hermetico occurrentium conditiones explicandas.

Scias itaque quatuor potissimum colorum genera, qui aptè per quadripartitam Hermetici characteris nostri Crucem exprimuntur, se obtrudere, niger, albus, ruber, & citrinus, è quibus omnes reliquæ colorum species nascuntur. Color qui non niger est, dealbare non potest; est enim nigredo albedinis principium, & signum putrefactionis, alterationisque, & signum præbet corpus iam penetratum, multiplicatumque esse. In opere itaque primò apparet nigredo instar iuris piperini; deinde coctionis continuatione in albedinem degenerat, & instar cremoris albi supernatat; quod signum est vnitionis spirituum in ea indissolubili nexu congregatorum: apparente enim albedine, tenebrosam humidæ naturæ dominium mox perit, fumusque albus penetrat in corpus nouum, resuscitatum, clarum, album, ac immortale, victoriamque ab omnibus iniurijs reportando triumphat. Est ergo totius operis siue lapidis Philosophorum (quod benè notandum) complementum, ut formetur corpus perfectum, quod

ponendum in phiala vitrea Hermeticè sigillata, nè aëri aliunde introeundi locus pateat, in digestionem lenis caloris, veluti balnei, vel fumi temperatissima, operisque instantia continuetur per ignem perfectæ decoctionis, donec putrefiat, & resoluatur in nigrum, & eleuetur in album: sicuti enim calor agens in humidum, generat nigredinem primum colorem, sic continuatus calor in sicco generat albedinem secundum colorem, & deinde citrinitatem, & rubedinem agens in mero sicco. Dealba ergo nigrum, & rubefac album, ut opus compleas, & cum videris albedinem apparere veram, fulgore oculorum aciem perstringentem; scias ruborem in albedine absconditum: tunc enim decoctio tantum continuanda, ut cum siccitate & caliditate superueniat citrinitas, & rubedo fulgentissima; quam cum videris, lauda Deum, quia tandem inuenisti, quod Mundus tantopere expetit, tam studiosè ambit, tot curis & laboribus acquirendum ducit.

CAPUT VI.

Nonnullorum hieroglyphicorum expositiones, Hermeticæ artis praxin concernentes.

NImius sim, si hoc loco ænigmata, griphos, parabolas, arcana pronuntiata, quæis sacramenta sua, veriùs dixero, nugas & deliria obuelauerunt plerique huius temporis Chimiastri, adducam; quorum nonnullis nihil insulsius, nihil ad rem impertinentius dici potest; adeo quidem, ut vel primâ fronte appareat vanum omninò & commentitium esse, quod tam inconcinnum, tam inconnexum, cumque horrida quadam, & contradictione plenissima confusione effutitum est. Accedit hisce summa Authorum, quos citant, deprauatio, aut quo tempore singuli vixerint, prorsus in consentanea traditio. Primò enim Trismegistum Constantinopolitanum Regem faciunt, urbis nimirum necdum in rerum natura existentis dominatorem: deinde complures Reges Arabes Alchimistas citant, pro cuiusque libitu, ad aliquam suæ imposturæ auctoritatem conciliandam, confictos, cum tamen nulla in tota Arabum historia, Chemicisque manuscriptis, quæ apud me sunt, horum mentio fiat. Dicunt præterea Artephium medicinæ vniuersalis usu mille annis vitam traduxisse; quo verò tempore aut seculo vixerit, altum omnium silentium est. Si enim mille annis vixit, & post Christum, uti ipse indicat liber; rogo sub quo Pontifice aut Cæsare Mundo tot annorum inauditâ ætate nouus ille Mathusalem, priori ante diluuium multò ætate prouectior vixit? tam enim notabile miraculum meritò omnium Scriptorum calamos exercuisset, Regesque ac Principes ad tantum oraculum de præteritorum temporum euentibus consulendum haud dubiè auidissimâ curiositate abripuisset. Vides igitur quàm Chimiastæ ad arti suæ nonnullam existimationem conciliandam quæuis perfriçtæ frontis audaciâ fingant; quàm sine iudicio quæuis passim comminiscantur, quæ

Chimiastro-
rum aliquo-
rum imperi-
cia.

Chimiastro-
rum menda-
cia.

Artephij lon-
geuitas fabu-
losa.

Libri dicti,
Turba Philo-
sophorum,
barbaries.

vti nullâ ratione subsistere possunt, ita dici non potest, quantum inde arti suæ contemptum, quantum existimationis detrimentum adducant. Talia sunt, quæ opus intitulatum, *Turba Philosophorum*, horrendâ barbarie plenum nobis obtrudit, fictis Authoribus, ridiculisque & anilibus deliramentis refertissimum, in quo vix pagina est, vbi eadem non recoquatur crambe; in quo totum, quod ibidem excellens & rarum est, facile vnius folij ambitu comprehendi posset; à quibus omnes qui solide philosophari volunt, cauere consulo.

Ægyptiorum
sapientia in
Chimica hiero-
glyphicè
tradenda.

Sapientius sanè Ægyptij sua posteris tradebant, qui vnico hieroglyphico, vti suprâ visum est (id quod alij vel vastis libris non præstant) comprehendebant doctrinam quam de metallica successiua quadam traditione tenebant, ijs tamen symbolis inuolutam, vt præter eos, ad quorum officium pertinebat, nulli alteri ad arcana clauis traderetur. Non nego quidem, doctrinam vniuersalem Hermeticæ artis *ἡ τῶν θεωριῶν* tot à principio nobilium Authorû testimonijs comprobata verè existere; sed eam ita reconditam dico, vt non nisi paucis, ijsque iudicio & omnigena scientia naturalium rerum longo tempore exercitatis Philosophis, ad tam inexhaustas diuitias aditus paretur: beatum quoque dixero, qui per beatum errorem subinde ad artis notitiam peruenerit. Sed de his fusiùs in primo capite egimus; quare propositam nobis materiam prosequamur; & primò quidem nonnulla, vti Oedipum decet, modernorum ænigmata, multorum instantia ad id sollicitatus interpretabor; deinde Ægyptiorum nonnullas hieroglyphicas inscriptiones huc alludentes apponam, vt sic promissa nostra exsoluamus.

Primum Ænigma Chemicum, eiusque explicatio.

Ænigma Chi-
micum pri-
mum.

VWilhelmus
Baroldonus.

Grunderus.

Ænigmatis
primi expli-
catio.

Continet sequens Ænigma duas partes: in prima parte describitur res ipsa soluenda; in secunda ipsa Sphynx. Multorum autem ingenia in hoc enodando defudarunt. Alij enim id conati sunt ad sensum moralem detorquere; alij ad allegoricum. Cabalístico sensu explicat Wilhelmus Baroldonus Anglus in libro de vera & genuina interpretatione Sacræ Scripturæ per artem Cabalisticam. Auctor deliciarum Orbis id inuestigare conatur per metatheticam literarum combinationem. Alij volunt esse Ænigma *ἡ τῶν ἰσοψηφῶν* compositum, ex genere eorum ænigmatum, quæ Græci vocant *ἡ ἰσοψηφῶν*, hoc est, *aqualis calculi*. Sic Grunderus. Nos quid, & quam rem sentiamus, & quomodo peristica methodo soluendum, breuibus expediemus.

Ælia Lælia Rîspis, nec vir, nec mulier, nec Androgyna, nec puella, nec anus, nec casta, nec meretrix, nec pudica, sed omnia. Sublata neque fame, neque ferro, neque veneno, sed omnibus. nec cælo, nec aquis, nec terris, sed vbique iacet. Lucius Agatho Priscius nec maritus, neque amator, nec necessarius, neque mærens, neque gaudens, neque flens, hanc neque molem, nec pyramidem, nec sepulchrum, sed omnia, scit, & nescit cui posuerit.

Ælia Lælia. Hæc duo vocabula nihil aliud significare dicimus, quàm
artem

artem Chemicam . Vocatur autem *Ælia Lælia* , quòd ab Imperatoribus Romanis *Ælijs* nomine , & à *Lælijs* antiquæ apud Romanos nobilitatis hominibus , semper in magno pretio sit habita , & magnâ pecuniarum vi impensa nullo non tempore sit exculta, quemadmodum videre est apud Eutropium de Romanis Imperatoribus, Suetonium, Lampridium, Rhodiginum, aliosque Romanæ historiæ Scriptores . *Ῥυσσις ἀναγεγραμμένης* , siue per commutationem literarum idem est ac *Pyrsis* , seu Græcè *Πύρσις* , quod significat subtiliationem empyricam propriè , quando nimirum per ignem aliquid subtiliamus ; nihilque aliud insinuat hîc , nisi Elixir illud vitæ, seu vt vulgò vocant, Lapis philosophicus, variâ ignis modificatione & contemperatione ex metallis in admirabilem quandam substantiam transmutatus . *Nec vir, nec mulier* . Apud omnes Alchimistas duo velut principia requiruntur ad lapidem philosophicum omnia in aurum conuertentem, efficiendum, nimirum sulphur, & hydrargyron seu argentum viuum; quorum illud est veluti principium actiûum , hoc veluti passiuum ; ac proinde à Gebro & Trismegisto in Smaragdina Tabula sub obscuro verborum inuolucro vocitantur vir & mulier . His positis sic explicamus hunc paragraphum : Lapis philosophicus nec vir, nec mulier, id est, nec est sulphur, nec argentum viuum , quia in aliam iam transmutatus est substantiam, neutrius prædictorum remanente substantia seu essentia, vt communis est Chemicorum opinio . Est tamen vir & mulier, eò quòd ex ijs tanquam principijs materialibus constet . Porro dicitur, *Nec Androgyna* . Per Androgynam intelligitur animal utroque sexu imbutum . Lapis philosophicus à similitudine dicitur non Androgynus, & Androgynus ; Androgynus, quia ex utroque constat tanquam ex principijs, nimirum ex sulphure & argento viuo ; non Androgynus, quia nihil prædictorum remansit in subtiliatione huius lapidis facta . *Nec puella, nec anus* . Significatur per hæc verba, lapidem hunc (seu vt alij vocant, ouum vegetale) ab initio rerum rebus inesse vilem & despectum, quod significatur per (anus ;) quatenus autem Chemicæ artis industriâ ex fœce terrena erutus, vocatur puella, quasi in decore suo iuuenili constitutus . Nec puella, nec anus dicitur, quia non ita humana industria subtiliari potuit, vt non aliquid remaneret antiquæ & terrenæ concretionis . *Nec casta, nec meretrix, nec pudica, sed omnia* . Dicitur primò casta & non casta, pudica & non pudica , meretrix & non meretrix : nam vt benè Geber, & cum eo Raymundus Lullus libro de quinta essentia sentiunt, nulla res ita subtiliari potest humana industria, quin aliquid de terra remaneat . Cùm itaque lapis non sit Elementum, nec corpus simplex, sed ex quatuor Elementis compositus, patet quare dicatur castus & non castus, & quod idem est, purus & non purus &c. *Sublata neque fame, neque ferro, neque veneno, sed omnibus* . Hoc est , quemadmodum vnum granum nunquam pullulascere potest, aut etiam crescere, quin prius in terram coniectum moriatur ; sic etiam lapis philosophicus nunquam ad eam vegetationem conuersuam peruenire potest, quin prius certis quibusdam medijs mortificetur ; fame nimirum, hoc est, calcinatione, fixatione, coagulatione-

Geber.
Trismegistus.

Geber.
Raymundus
Lullus.

latione; ferro, hoc est, croco Martis, siue purissimis ferri floribus; veneno denique, hoc est, antimonio crudo siue subtiliato: non tamen ita mortificatur huiusmodi medijs, quin semper, vt dictum est, radix, terrenæ sœcis permaneat. *Nec cœlo, nec terra, nec aquis, sed ubique iacet.* Insinuant hæ particulæ iterum aliquam contradictionem, quæ tamen secundum diuersum respectum sumenda est. Non est in terra, quia ab omni terrena concretione, quantum humanæ industriæ licuit, separatus est; nec in aquis, cum supra aqueam materiam longè eleuatus subtiliori consistet substantia; nec in cœlis, cum non sit simplex corpus, & tamen ex omnibus ijs compositum. Et in omnibus reperitur: in terra quidem, quatenus est prima huius lapidis materia; in aquis, quatenus illa terra resoluta in aqueam materiam degenerat, aut etiam quia *ἁγίασμα* siue arena aurea, quæ hinc inde passim in fluuijs reperitur, à multis tanquam materia huius lapidis assumitur; in cœlis denique est virtute influxiua.

Secundum Aenigma Chemicum, eiusque explicatio.

Hamuel Sadid.

Ænigma Chemicum secundum.

Ænigma hoc ab Hamuelide Sadid Arabe ex Ægyptiorum monumentis extractum ita sese habet. Virum grandævum in templo exhibet solio eleuatum, & turba Philosophorum circumdatum, qui ambabus manibus binas tabulas genibus innixas demonstrat. In prima tabula visuntur tres Lunæ, quarum duæ plenæ sunt, mediantibus duabus auibis, quarum inferior sine alis, superior expansione alarum conspicua, alteri pronæ insistens eius caudam mordet, inferior verò caudam superioris. In secunda tabula tres Soles radiorum diffusionem illustres spectantur, quorum duo superiores inferiori radijs veluti connectuntur. Elaterè verò decem aquilæ sub actu & habitu volantium cernuntur. Atque hoc est Ænigma, quod ex Ægyptiorum monumentis extractum tantò libentiùs explico, quantò maiorem ad hieroglyphica symbola paulò post adducenda, affinitatem habet.



Ænigmatis secundi explicatio.

Templum siue domus in qua picturæ spectantur, nihil aliud denotat, nisi Mundum Hermeticum siue Mineralem, in quo omnia conuoluta veluti in chao quodam reconduntur. Senex grandævus & maiestate plenus in solio residens, Hermetem Trismegistum, Mineralis Mundi primum exploratorem, omniumque Philosophorum parentem, notat. Turba hominum solium circumstans à dextris & à sinistris, notat duplicis conditionis Philosophos; quorum qui à dextris sunt, eos notant, qui scientiæ & rerum notitiâ sufficienter instructi, Hermeticæ artis scrutinium aggre-

grediuntur quidem, sed perfectionem eiusdem necdum ob difficultatem operis attigerunt, curiositate tamen impulsī, instructionem ab Hermete expolcunt, ut tandem ad id, quod tantopere desiderant, perveniant. Ij verò qui à sinistris circumstant, eos denotant Philosophos, qui dum sufficienti notitiæ rerum supellectile instructi non sunt, illotis tamen, ut aiunt, manibus sublimia huiusmodi rerum penetralia ingredi attentant; atque hos certum est, nihil unquam opere completuros. Hermes itaque maiestate venerandus tabulam duplicem gremio suo depositam tenet: per priorem tribus Lunis, & binis aibus in vnum coniunctis, notatur Lunarium præparatio prima; per alteram tabulam radios tribus Solibus, quorum duo radijs coniuncti, spectabilem, denotatur Solarium præparatio. ita ut quinque in prima Tabula, & totidem in secunda, non sine ingenio disposita, quinque ad Lunarem operationem, quinque ad Solarem pertinentia cum primis consideranda occurrant. Supra thronum Hermetis decem conspiciuntur Aquilæ alarum expansione conspicuæ, quarum singulæ arcu cum sagitta instruuntur. Sed videamus arcanum, quarum tamen figuras consultò hic omisimus.

Quid singulæ
Ænigmatis
chimici par-
tes denotent.

Primò tabula bipartita est, binasque in Chimico negotio operationes signat, quarum prior circa Lunæ, altera circa Solis confectionem occupatur. Per superiores itaque Lunares figuras, quarum prior $\delta\iota\chi\acute{o}\tau\eta\mu\textcircled{\text{a}}$, altera $\pi\alpha\upsilon\sigma\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omega\textcircled{\text{a}}$, duplex Luna indicatur, quarum quæ semiplena est, imperfectionem inuoluit, plena verò illam incrementi capacem denotat, usque dum tandem alteram illam Lunam inferiorem minimè vulgarem producat, quam Philosophi aquam Mercurialem, argentum album, fumum album, terram albam, & magneticam, similibusque nominibus appellant; ad quam quidem minimè pervenitur nisi per putrefactionem, attenuationem, abstractionemque animæ à corpore in aqua spiritali, quæ indicatur per aues binas, quarum una inferior sine alis masculum, altera cum alis, quæ priori insitit, foeminam, sibi inuicem caudas vorantes, indicantur. Hæ duæ aues binæ sunt & una; aqua enim ex duobus fumis per vropygia indicatis, ex duobus facit vnum, congelando & reducendo in vnum. Videntur autem aues seipsas retinere, quia quod primò dissolutum erat ex duobus, congelatum iam vnum fit; masculus enim alis privatus, id est, congelatus retinet volentem foeminam, id est, spiritum Mercurialem, nè fugere possit, secumque consistere cogit, ideo colligatæ, & veluti in vnum compactæ cernuntur; quæ est vera fixatio Lunæ albæ plenæ. & confirmatur dicto Hermetis apud Haled:

Prima pars
tabulæ chi-
micæ.

Haled.

ارمي الامر على الذكر ويضع الذكر على الامر و يحصل كل ما تريد
Proijce foeminam super masculum, & ascendet masculus super foeminam, & habes quod vis. Nam ut rectè dicunt Arabes, conficitur lapis eorum quinque rebus, masculo, foemina, & triplici argento viuo; quæ aptè sanè per triplicem Lunam, & binas aues sibi inuicem caudas mordentes notantur. Aqua Mercurialis non nisi cum simili sulphuri suo in centro aquæ stabulante conglutinatur, neque inuenitur aliud sulphuri simile, nisi id quod est ex ipso: conuenit enim, Hermete teste, rei id, quod est propinquius

Similitudo.

ei ex natura sua; peregrina enim & dissimilia omnem penitus consociationem respuunt. Quemadmodum enim arbor, cuius rami, & folia, & flores, & fructus sunt ex ea, & per eam, & ad eam, & ipsa est totum, & ex ipsa totum, neque vlla res alias generat vnquam, nisi ex ea, quæ eiusdem secum speciei est: ita prorsus vsu venit in Hermetico negotio, in quo multa quidem diuersaque concurrere videntur, quæ tamen vnum, quid sunt ex natura sua, & in vnum tendunt, vti figura docet. Recipe itaque materias Lunares in principium operis recentis, permisceantur æqualiter, teranturque, deinde desponsentur triturenturque aliæ in alijs, vt fiat conceptio, postea extrahantur & nutriantur vt fiat genitum; conceptio verò & desponsatio hæc non fit, nisi in putrefactione in fundo vasis appropriati, id est, in alembico & cucurbita circulatoria, quæ pulchrè exprimunt binæ aues colligatæ, caudasque sibi inuicem deuorantes. In hoc enim digesta defæcataque aqua per spiritum suum è tenebrarum carcere, & nigredinis regno emergens, tandem in terram albam, operis complementum euadet.

Secunda pars
tabulæ Chie-
micæ.

Sequitur altera pars tabulæ trium Solium binis radijs iunctorum, quæ tamen cum priori tabulæ parte conuenit, & exponit aquam foliatam, quod est aurum Philosophorum & nubes viuificans, estque triplex, vt Sol descriptus cum duobus radijs radians, & figura duorum in vno, & Sol habens radium vnum, & est figura vnus in vno, quæ sunt terra; est enim aqua è duabus naturis composita. Vocatur quoque triplex, quia est vnum in quo sunt tria, videlicet ignis, aer, & aqua; terra existens nigra inferiàs, est Mundus inferior è duobus permixtus & temperatus, figuraque est duorum in vno, id est, ex duobus corporibus composita in vnum, & quinque rebus explicatur; vas instar Lunæ plenæ, in cuius ventre reconditur Luna, & duo radij, & tertius radius descendens ex alto inferiùs circumdans terram; hæc terra triplex est, prima intrat in corpora eorum; secunda terra operis Lunaris, estque initium operationis secundæ, & corpus Solis rubrum facit ex albo; tertia verò terra per Solem infra positum, operis totius complementum notat; aqua enim terræ nigræ superinfusa eam albam reddit, quam postea calore aucto sequitur rubificatio, operis Solaris finis & terminus: si enim proieceris tres aquæ portiones supra terram solutam, mox illâ solutâ in vnâ terram abit, aquæ partes super eam natante in forma picis liquidæ, quod totum peragitur lento fumi, vel cinerum igne per putrefactionem. Quid verò per decem Aquilas arcubus sagittisque instructas intelligant, accipe. Aquilæ animalia sunt igneæ prorsus & velocissimæ naturæ, sympathicæ Solaribus operationibus, & innuunt volatiliū spirituum, qui in hoc Hermetico opere interueniunt, subtilitatem & penetratiuam vim per arcus & sagittas rectè indicatam; decem sunt, quia decemplici operatione eorum ope facta opus tantum conficitur. Praxin consultò non addo, cum ex superiùs dictis facile constare possit.

Habes itaque Ænigmatis solutionem, quod tametsi Ægyptiacum, nescio quid sapiat, ab Arabibus tamen corruptum, aliquantulum à genui-

na sua puritate deflexit; quod ut restituamus, hoc loco hieroglyphicum Hermeticum subiungamus, cuius interpretatio maiorem lucem forsan affundet, quàm prior. Fuit autem ex Ægypto ad me transmissum, & Cairi ex celeberrimo lapide, quam concham amoris vocant, transcriptum per Michaëlem Schattam Memphitam; & ita se habet. Concha amoris vas Chemicum notat, in quo sympathica dum ponuntur, fugatis contrarijs perfectò amore coniunguntur, uti symbola paulò post explicanda docent. In folio sedens Anubidis figura homo, duos sub pedibus premens Crocodilos, in manu dextra tenet Leonem & Serpentes, sinistrâ Scorpiones & Canem; infrâ ponitur Serpens undulato volumine caudam suam deuorans; astat homo *ἱεραιόμορφος* Hippopotamum telo feriens, ex altera parte homo Ibis figura Hippopotamum ducens; quibus intermediat Papilio dracontomorphus. Per Anubidem non alius nisi Hermes siue Mercurius, quem passim canino capite, ad indicandam summam eius inrimandis naturæ arcanis sagacitatem, referunt, atque adeo ipse Mercurius indigitatur. In folio sedet, ad potestatem tum Mercurij, tum cæterorum inferioris Mundi arcanorum in naturæ penetralibus elucescentium, quam scrutabatur, indicandam. Binos Crocodilos pedibus premit; qui quidem alij non sunt, nisi Typhonij spiritus, qui in metallis latent, acres, mordaces, venenosi, & omnia rodentes; quibus quidem non suppressis nihil in arte dignum efficies. Manu dextrâ Leonem caudâ tenet renitentem, & vi quâdam sympathica in Ibimorphum, quæ est vis Mercurialis, tendentem. Leo Chemicus aurum Philosophorum est, qui inclinationis quodam attractu naturali in Mercurium fertur, eius amicitiam summo ardore ambiens; quod ubi factum fuerit, Mercurius terræ per vim coagulationis iungitur, quæ aptè sanè per Ibiformem figuram Hippopotamo alligatam refertur, est enim Hippopotamus amphibium animal, & terream humiditatem notat; quam ligat Mercurius, qui tamen summam eius humiditatem non usquequaque consumere potest; hinc *ἱεραιόμορφον* in subsidium vocat, id est, igneam quandam vim in centro materiæ latentem, quâ Hippopotamus figitur, fugatis spiritibus rodentibus & venenosis, in aqua Mercuriali latentibus. Draco caudam suam deuorat, id est, ad firmam & solidam substantiam per fixationem perfectam reditus fit, lapisque vegetatus, vitam acquirit ad multiplicationem, quæ intenditur; quæ per serpentes, quos manibus tenet, signatur.

Dicet forsan quispiam, quomodo hæc Chemicis rebus applicari possint, cum iam sæpius eadem figuræ rebus diuinis & Theologicis applicatæ fuerint. Respondeo, verum esse, uti passim quoque in hoc Opere demonstrauimus, hieroglyphica diuersos sensus acquirere, sed pro Mundorum analogia, analogicos; ita quod v. g. Soli Archetypo conuenit, id & Soli Sidereo, Medico, Chmico, Ethico æquè applicari potest. Differentiam solummodo in hoc ponebant Ægyptij, quod arcana hieroglyphicorum doctrina respectum quendam dicebat ad subiectum, cui insculpebatur. Sic Obeliscis insculpta, altissimas & sublimes res notabant suæ Theologiæ proprias; in Mumijs verò, metempsychosim propitiam notabant;

Hieroglyphicum Hermeticum chemicum, eiusque explicatio.

Figuram vide fol. 259. II. Tom. parte II.

Obiectio contra datam explanationem eiusque solutio.

Hieroglyphicum idem diuersos habet sensus.

in Deorum simulachris, attractum eorundem; in vasis Medicinalibus; Medicas virtutes & facultates; sic in Chemicis vasis incisa, Chemicum notabant artificium. Ut proinde Ægyptiorum ingenium maximâ commendatione dignum sit, quod vnum & idem symbolum, pro diuersitate subiectorum quibus insculpebatur, ad tam varios sensus & significationes torserint. Præcedens itaque symbolum in Obelisco positum, iam non Chemicum sensum, sed Theologicum in diuinitatis archetypo latentem, exhibebat; & sic de cæteris; de qua re hic primùm Lectorem monere volui, nè ex dicta symbolorum confusione, dubius & perplexus redderetur animus. Sed de his copiosius in III. Tomo huius Operis.

Ænigma
tertium chi-
micum ex
Haled.

Porro adfert Haled aliam similitudinem in modum Ænigmatis, ad operis Hermetici confectionem Ægyptijs vsitatam denotandam. Ænigma hoc est ex Arabico idiomate in Latinum traductum; quod sic incipit: *Terra est apud nos, quæ dicitur Tormus, in qua reptilia quædam stabulantur, quæ opaca comedunt ex lapidibus adurentibus, & hoc pacto sanguinem, insuper potant hircorum nigrorum, manentes in Umbra, concipiunt in balneis, pariunt in aëre, gradiuntur supra mare, & manent in monumentis & sepulchris, & pugnat reptile contra masculum suum, & in sepulchro manet masculus eius quadraginta noctibus, & in domuncula quadraginta noctibus, donec exeant candidum instar columbarum, & utrumque projiciet semen suum supra marmor in simulachrum, & venient corui volantes, & impetu super illud facto corruentes id colligunt, deinde volant supra montium cacumina, & ibi dealbati pullulant, & multiplices fœtus pariunt.* Atque hoc est Ænigma Arabicum, quo totius artis processum aptè indigitant. Sed explicemus singula.

Ænigmatis
Haled expli-
cat.

Omnia hæc dicuntur contingere in terra Tormos, id est, lupinorum; per lupinorum autem terram, materiam primam intelligunt artis Hermeticæ. aluntur in hac serpentes & reptilia, quæ opaca ex lapidibus ardentibus comedunt, & sanguinem potant hircorum nigrorum. Reptilia sunt spiritus metallici, salini, Mercuriales & Arsenici, rosiui, comedentes, & dissoluentes opaca, id est, materiam metallicam, sub qua latent; potantur sanguine hircorum nigrorum, id est, in aquosam substantiam tingentem & fœcundam, quæ aptè per sanguinem hircorum nigrorum innuitur; vti enim hircus animal salax fœminam init quouis tempore, ita lapis quando concreditur cum fœmina in præparatione Hermetica, denigratur post dealbationem eius ignis philosophici virtute. Concipit itaque in balneis, & parit in aëre, id est, mox vbi cucurbitæ includitur, primæ suæ conceptionis rudimenta ponit, conceptum verò fœtum ignis virtute in alembici eleuatum thalamum parit, id est, in aëre, vapor enim in aëre alembici thalamo in aquam dissolutus in receptaculum colligitur, quod est gradi super mare, vbi habitat tanquam in sepulchro, vbi spiritus inclusi nouam pugnam ordiuntur. Reptile pugnat contra masculum suum quadraginta noctibus, id est, adoritur imperfectiones in materia præparata latentes, eas corrodendo, & varia depuratione consumendo ad tempus chemicis definitum; quibus consumptis depuratisque, albedo tandem desiderata per columbas candidas indica-

indicata, exurgit. Fœcunda itaque & imprægnata massa proijcitur supra marmor, minutimque conteritur, & deinde denuo alembico iniicitur; ubi spiritus impuri à puris segregati, qui corui dicuntur, in sublime exaltati ibidem tandem ultimam albedinis perfectionem assequuntur, quod est ultimum operis complementum. Hinc rectè Hermes dicit, le-

niter aqua materia subleuetur à terra usque ad cœlum, & acquirit vim, à superioribus, & descendit in terram, & habet in se virtutem superioris & inferioris, & habet lumen luminum, & ideo tenebræ fugiunt ab eo. Et aliàs; accipite res à minera sua, sublimare eas ad altiora loca, & mittite, à cacumine montium, & reducite ad radices eorum. Atque hoc est ouum illud Philosophorum tantæ fœcunditatis, ut nullum pretium ei Hermeticorum opinione comparari possit; hoc illud Arabum celebre Elixir, de quo sic in modum Logogriphi loquuntur. Materia lapidis nostri Xir, in præparatione sua fit Ixir, fermentatus fit Elixir; quæ hoc pacto explico. Xir dicitur quælibet medicina stringens Mercurium Chemicè præparatum, super ipsum proiecta. Extrahe ergo oleum de terra primum, & dissolue in eo Medicinam soluentem & coagulantem, id est, terram, iterumque sublima per alembicum, sublimatum calcina, & manet expressa calcinatio; dissolue, distilla, coagula, & incera oleo suo, & projice supra Mercurium fermentatum Xir dictum; & fit Ixir, aptum ad faciendum Elixir. Ex quibus apertè patet, Sapientes diuersis quidem metaphoris & similitudinibus artis opus expressisse, in quibus tamen ad eandem prorsus rem respexerint. Verùm hæc de Artis magnæ theoria & practica breuiter dicta sufficiant; de quibus omnibus copiosior dabitur in Mundo subterraneo, Deo dante, disserendi materia. Nunc ad artem Ægyptijs propriam, qua ex omnibus terrestribus partibus aurum colligebant, procedamus.

Hermes.

Logogriphus,
de Elixir, eius
que explica-
tio.

CAPUT VII.

Quamnam Ægyptij artem auriferam propriè professi sint; & quid inde utilitatis eis emanarit; & utrum Smaragdina Tabula, quam tantopere Alchimistæ iactitant, verè Trismegisti fuerit?

ÆGyptios præ cœteris mortalium auriferam artem calluisse, adeo certum est, ut qui id negare audeat, meritò omnium Historicorum relationi contrariari videatur. Qualis tamen illa fuerit, tam incertum est, quàm certum eam eos habuisse. Moderni Alchimistæ commentitium illum suum lapidem ab Hermete, totius Philosophiæ parente, primò inuentum putant; atque Arabes potissimum hinc veram artis notitiam hausisse asserunt. Hinc dici vix potest, quot curis, laboribus, vigilijs, sumptibus, ut ad tantarum diuitiarum lapidem pertingant, se exponant. Quid enim in eius gratiam non comminiscuntur? quid non ad

Aurifera Ægyptiorum ars, qualis fuerit.

Lapis philosophorum commentitius.

Ægyptij non
intenderunt
lapidem Phi-
losophorum
conficere .

eius veritatem adstruendam fabularum attexunt? quibus non distillationis, dissolutionis, coagulationis, fixationis cruciatibus & tormentis in misera metalla sæuiunt? versant, reuersant, voluunt, reuoluunt, coquunt, recoquunt, figunt, refigunt, verbo, mutant quadrata rotundis, vt tandem ad concupitum finem, quem nunquam adipiscuntur, pertingant. Certè tot fumis rosi, tot carbonibus denigrati, igne vstulati, spirituum pestiferorum afflatu intoxicati, substantiâ denique, ætate, vitâ fumo euentilatâ dum miseram & calamitosam vitam agunt, commiseratione potius quàm inuidia digni habentur. Non dicam hîc de librorum, quibus hunc lapidem describunt, inutili prolixitate, & vanâ, nè dicam ridiculâ structurâ, fundamentis non nisi fragilibus & arundineis, sterilibusque thyrsis innixâ, cum tam horrenda confusione, vt vel ad primam lectionem & nauseam, & desperationem Lectori moueat; in quibus præter insulsa commenta, obscuritas prorsus affectata & imperita, cum styli execranda barbarie ita mentem perstringit, vt vbi omnia legeris & expenderis, quid tandem concludere possis aut debeas, vix videas; vbi contradictio contradictionem inuoluit, principia prius adstructa, posterioribus positis destruuntur, cum inextricabili æquiucorum sarragine; ita vt nec Proteus in tot formas se transmutare possit, in quot suum ridiculum lapidem transformant Alchimistæ; vt proinde non immeritò apud omnes sensatiores Philosophos infamis scientiæ titulum meruerit Alchimia. Certè in varijs meis peregrinationibus hoc vnicum sætegi, vt si qui huius scientiæ fama celebres viri alicubi reperirentur, cognoscerem; nec vllum tamen vnquam, qui aliquid promissorum in arte præstiterit, inuenire licuit. Noui quidem præstantissimos, non veteres tantum, sed modernos Philosophos, de hac scientia multa egregia protulisse, & summâ ingenij perspicacitate discurrisse; verum in hoc minimè id quod Alchimistæ, id est, lapidis structuram intendisse visi sunt, sed naturæ tantum dotes, & mirandas operationes exposuerunt. Neque Ægyptios praxin huius lapidis intendisse, adeo certum est, quàm quicquam, cum si quandoque metallorum præparationes attingant, & arcanorum mineralium thesauros aperiant, non tamen id prætendant, quod nostri temporis, & præteritorum Alchimistæ, sed rem quandam in inferiori Mundo indicant Soli analogam, præstantissimis & vltra humanum captum exoticis viribus imbutam, id est, quintam quandam essentiam in omnibus mixtis abditam, & Mundani spiritus virtute imprægnatam, eidemque *δούριον*, quam quicumque diuino Numine afflatus eruerit, illum ab omni infirmitate liberum, vitam omni felicitate plenam traducturum credebant; neque vnquam lapidis auriferi rationem, eo modo, quo dictum est, conficiendi, docuisse reperio; sed dictum rerum omnium Elixir.

Sed obijciat hoc loco forsan nonnemo, Smaragdinam tabulam Hermetis non aliud dictare, quàm artem transmutationis metallorum in aurum, eiusque ex semine multiplicationem; quibus vt respondeam, & quænam sit illa tabula Smaragdina, vt cognoscatur, paulò altius ordiri visum est.

Vtrum

*Utrum Hermes Trismegistus propriè dictus Author fuerit
Tabulæ Smaragdinae.*

Nihil celebrius apud Chemicos est Tabulâ Smaragdina Hermetis, in qua sub occultis verborum griphis absolutum lapidis Philosophici magisterium contineri sibi persuadent. Smaragdinâ dicitur, quod leges artis in Smaragdo insculptæ ad posteros in æternam rei memoriam fuerint propagatæ. Quisnam autem fuerit ille Hermes, ubinam ac quando vixerit, quo loco reposita, aut à posteris inuenta, aut qua linguâ aut literis conscripta tabula, altum omnium silentium; quod & manifestum nescio cuius supposititij partus indicium est. Estne possibile tam celebre Hermetis monumentum curiosissimos Græcorum Philosophos, qui data opera in Ægyptum veluti ad artium emporium, arcanorum huiusmodi conquirendorum gratia peregrinabantur, latuisse? Certè huius tam solennis commenti architecti, rectè ab omni circumstantia temporis, loci, nè imposturæ insimularentur, abstinuisse visi sunt, tametsi eam notam effugere minimè potuerint. Hermetem itaque, vetustissimum omnium, qui vnquam fuerunt Philosophum, Authorem asserunt, tum ad artis vetustatem commendandam, tum ad eidem magnifici nominis titulo auctoritatem conciliandam. Duplex de Hermete sententiâ est; quorundam eum Ægyptium & Trismegistum asserentium; sed dum Platoni eum synchronum faciunt, prorsus in Chronologia delirare videntur: alij eum Græcorum Regem Constantinopolitanum dicunt; sed hi tantò errant deterius primis, quantò inconuenientiùs contra omnium Chronologorum Historicorumque sensum id effutiant: lege omnes Historiæ Constantinopolitanæ codices, neque vllum huius nominis Regem reperies. Accedit quòd is non potuerit esse, si esse potuit, nisi posteris Constantini, à quo Constantinopolis primam etymi sui originem inuenit, temporibus; sed cum de hoc Hermete omnes Historici sileant, meritò fictitium Authorem esse vel luce meridiana clariùs colligitur. Solus Albertus Magnus in libro de secretis Chemicis, qui tamen inter supposititios Alberti libros connumeratur, originem huius Tabulæ recitat; dicit enim Alexandrum Magnum in suis itineribus sepulchrum Hermetis omnium Philosophorum parentis inuenisse plenum omnibus thesauris, non metallicis, sed aureis scriptis in Tabula Zatadi, quam aliàs Smaragdinam vocant. Vbi quæso? quo loco? quâ regione? quibus characteribus & linguâ inscriptam? Quis non aperte videt, hæc mera Chimiastorum figmenta esse, cum nec in vita Alexandri quicquam simile habeatur, neque ante Alberti tempora vlla apud Chemicos Scriptores Græcos, Latinos, Arabes huius dictæ Tabulæ mentio fiat. Bernardus Canesius Alchimista, primus, quod sciam, eam Mundo obtulit, aitque in ea totum opus, & totius Mundi thesaurum contineri. Inscriptio Tabulæ sequitur.

Tabula Smaragdinâ cur ita dicebatur, & quis eius Author secundum Chemicos.

Hermes Trismegistus nō est Author tabulæ Smaragdinae.

Albertus Magnus.

Bernardus Canesius Alchimista primus prodidit tabulam Smaragdinam.

Tabula Smaragdina Hermetis.

Tabula Smaragdinae verba.

Verum sine mendacio, certum, & verissimum; quod est inferius, est sicut quod est superius; & quod est superius, est sicut quod est inferius, ad perpetranda miracula rei unius: & sicut omnes res fuerunt ab uno mediatione unius; sic omnes res natae fuerunt ab hac una re adaptatione. Pater eius Sol est, Mater Luna, portavit id ventus in ventre suo, nutrix eius terra est, pater omnis telesmi siue consumationis totius Mundi hic est. Vis eius integra est, si versa fuerit in terram. Separabis terram ab igni, subtile à spisso, suauiter, cum magno ingenio; ascendit à terra in cælum, iterumque descendit in terram, recipitque vim superiorum & inferiorum. Sic habes gloriam totius Mundi; ideo fugit à te omnis obscuritas. hic est totius fortitudinis fatitudo fortis, qui vincet omnem rem subtilem, omnemque solidam penetrabit. Sicut Mundus creatus est. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus est hic. Itaque vocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes Philosophiae totius Mundi. Completum est, quod dixi, de operatione Solis.

Tabula Smaragdinae fictitia.

Atque hæc est inscriptio celeberrimæ tabulæ Smaragdinae Hermetis, quod supremum est Chimiastorum oraculum. Quæ si quis paulò attentius examinârit, is mox reperiet singula ferè verba ex Hermetis Pimandro & Asclepio, Iamblichò, Proclo, hinc inde extracta, & in hanc epigraphen compilata fuisse; accedunt præterea nonnulla verba barbara, quorum nec vestigium apud Hermetem reperies, cuiusmodi sunt fatitudo fortis; quæ vox quid indicet, conijcere non potui, nisi forsan fatuitatem Chemicorum capitibus congruâ indicare voluerint, quod ipsis libens relinquo. Quis verò sit ille thesaurus maximus totius Mundi, quem sub his verbis latere existimant, non capio. Certè quàm facilè illi lapidis sui mirificas virtutes sub ijs abditas asserunt, tam facilè ego totum id ad universalem naturæ vim adapto. Quid enim per illud, *quod est inferius, est sicut quod est superius, & contra*, aliud indicatur, nisi quod omnia sint in omnibus? Nam Proclo teste lib. de sacrif. & magia, in cælo terrena sunt secundum causam, modoque cœlesti, in terra verò cœlestia, sed' modo terreno. Quòd ab uno omnia mediatione unius, & omnia ex uno adaptatione, appositè sanè probat Parmenides Platonius, & Hermes in Asclepio, vim quandam Mundani spiritus in intimis rerum omnium medullis latentem maximam, cuius principale instrumentum Sol & Luna; & in vapore quodam humido consistere. Atque hoc est, quod dicit tabula, *portavit id ventus in ventre suo*. Maxima autem hæc vis terrestribus materijs inclusa, est parens perfectionis rerum omnium, & totius Mundi; quæ aptè insinuantur his verbis: *terra eius nutrix est, pater telesmi totius Mundi; vis eius integra est, si versa fuerit in terram*; quæ possidetur ministerio ignis, terram separando ab igne, purum ab impuro, temperatè & industriâ singulari; ignis enim ministerio mox ascendit à terra in cælum, & si quid fœcibus admistum fuerit, denuo descendit in terram; quæ Asclepius Hermeticus amplè diducit, atque hoc loco nihil aliud indigitat nisi naturæ vim quandam digestivam, subtiliativam, ad generationem rerum perficien-

Tabula Smaragdinae explicatio.

Proclus.

Plato.
Hermes.

ficiendam necessariam, cooperante lumine cœlesti terrestrium rerum dispositioni. Atque hæc est quinta illa essentia rerum omnium, & thesaurus Mundi tenebris euolutus, id est, ab omni terrena contagione repurgatus; ad cuius exemplar vel ipse Mundus productus fuit, mirabili quâdam adaptationum serie. Hæc est expositio tabulæ, in qua vniuersali quâdam ratione vis naturalis in productione rerum ad optimum eximiumque rerum statum describitur; potestque iuxta analogiam quandam non terrestribus tantum & metallicis, sed & vegetabilibus, elementaribus animalibus, cœlestibusque quàm optimè applicari.

Totus itaque sensus in hac Smaragdina tabula comprehensus nihil aliud est, quàm Theoria quædam illius essentia præstantissimæ, & mirificis virtutibus præditæ, quam alij Elixir vitæ, quidam totius naturæ thesaurum, nonnulli aurum potabile, plerique quintam essentiam esse dicunt. Ad hæc enim singula tabulæ sensum applicari posse, certissimum est; quam enim vim spiritus Mundanus in Sole, hanc in Sole humidorum vino, hanc in mineralium Sole auro, iuxta analogiam quandam, eandem possidet; vnâ & eadem virtute in diuersis subiectis pro conditione & proprietate singulorum operante.

Quæ cum ita sint, iam vtrum Ægyptij veram artis transmutatoria scientiam habuerint, & vtrum eius ope tantam auri & argenti, qualem in primo capite descripsimus, copiam coaceruârint, discutiendum est. Respondeo negari non posse, subtilissimos Ægyptiorum Philosophos artis transmutatoria doctrinam, loquendo semper *ἡ τὴν θεωρίαν*, possedisse; adeo tamen difficilem, adeo periculosam praxin fuisse, vt nullâ ratione ad regnum eius ope tam immanibus sumptibus, quibus indigebant, fulciendum sufficientem putauerint. Vel enim publicè eam artem exercebant, vel priuatim; si illud, iam ars non ampliùs occulta, sed publicis prostituta vsibus quemque etiam priuatim ad proprijs emolumentis eius ope prouidendum, thesaurosque ingentes coaceruandos stimulabat, eoque res deueniebant, vt breui omnes Regibus diuitiarum affluentia, aurique copia, cum maximo & ineuitabili Regni periculo & præiudicio æquiparari potuerint: quod quàm politicis rationibus contrarium fuerit, is solus ignorare poterit, qui quæ in Politica Ægyptiorum tractauimus, ignorârit. Si hoc, illa haud dubiè inter paucos admodum viguerit; qui in laboriosissimo & periculosissimo opere, ad Regno sufficienti auri argenti-que abundantia prospiciendum minimè sufficere poterant.

Sed obijcient Chimici, tam inæstimabilem auri copiam Ægyptijs suppeditatam fuisse ex lapide illo mirifico, cuius proiectione auri vis quasi in infinitum augetur. Verum cum hæc somnia & deliramenta Chemicorum sint, prorsus repudianda sunt. Si enim vnquam talis ars in rerum natura fuisset auri multiplicatiua; quid prohibuisset, quò minùs artifex omnia eius ope in aurum conuertisset? Certè nullum vnquam Alchimistam fuisse, qui id præstiterit (nisi forsan fabulosum Mydam obtrudant) aut qui diuitijs multum abundâre, vti experientia hodierna, ita veterum à tot annorum millibus, luculenter docuit. O felices

Re-

Tabulæ Smaragdinae sensus qui.

Ægyptij non sciuerunt artem transmutatoriam rerum in aurum.

Obiectio Chemicorum soluitur.

Ægyptij elixir extrahebant e præstantissimis rebus.

Beisan.

Elixir vitæ lapis philosophorum Ægyptiorum.

Aurifera Ægyptiorum ars quænam fuerit.

Aurifera Ægyptiorum ars explicatur.

Materiæ ex quibus aurum extrahebant Ægyptij.

Reges & Principes, quibus tam diuinæ artis subsidio, non iam ex visceribus terræ summo labore et expensis aurum erutum in statuum neruum comparetur, sed ludo puerorum, id est, nullo negotio, solius animæ auriferæ proiectione supra imperfecta metalla peracta, in infinitum pulularet, adeoque omnes arbores non iam poma & pyra, sed auriferos fructus porrigerent; atque sic minerali natura in vegetabilem transmutata aurum cum fructiferarum arborum luxurie & fecunditate competeret. Felices populos, quibus hæc nascuntur in hortis Numina. Sed quis unquam Historicus similia portenta contigisse obseruauit? Quid itaque Ægyptij per multiplicationem hanc intellexerint, aperio. Diximus in præcedentibus, Ægyptios Elixir quoddam ex præstantissimis materijs extrahendi rationem quandam calluisse, quod & cælum appellasse, ob summam subtilitatem & perfectionem, reperio. Hoc Elixir, siue quinta essentia, tam eminentis virtutis erat, ut cuicunque distillatæ ex quibusvis herbis aquæ affunderetur, virtutem eiusdem, quæ certum aliquod corporis membrum respiciebat, in decuplum augmentaret. Verbi gratia, si aquæ ex Hepatica extractæ apponeretur, illa aqua decuplo validiorem in Hepatis cura effectum præstaret; eratque hæc aqua ad eam temperiem, per continuas circulationes reducta, ut frigidis apposita, decuplo ea frigidiora, calidis addita, decuplo calidiora, siccis iuncta, decuplo sicciora, humidis denique admixta, decuplo ea humidiora efficeret. Quæ omnia fusè ex mente Ægyptiorum prosequitur Balsan Arabs, in libro de Elixiris vitæ compositione; erat enim hæc eximia quædam panacea & præstantissima, corpus à quacunque infirmitate immune conseruandi, non Medicina illa metallica auri multiplicatiua. Atque hanc ego arbitror fuisse aquam illam admirabilem, & planè cœlestem, omnibus morbis profligandis aptam, quam & lapidem dicebant, eò quod ex lapidibus preciosissimis, & miræ virtutis fuisset extracta; quam & aquam vitæ, vegetabile naturæ semen, animam Solarem, similibusque lapidi Hermetico impositis denominationibus nuncupabant. Quod arcanum uti præ omnibus maximum studiosissimè celabant, ita passim de lapide auri vi quædam cætera metalla in aurum transmutatiua pollente, fabulosas narrationes inuenerunt. His itaque ritè expensis, videamus modò, quænam ars illa Ægyptiorum aurifera, cuius ope ad tantas diuitias perueniebant, propriè fuerit. Respondeo fuisse illam, quæ ex omnibus terrestribus materijs summam ingenij industriam præparatis aurum & argentum extrahere nōrant. Quo in negotio uti omnes ferè operationes, quæ in magisterio lapidis præscribuntur, exercentur, ita transmutatoria pro metallica arte sumpta, facile vna cum altera confuditur, ut proinde omnia hieroglyphica suprà exposita symbola, ad hanc metallicam artem alludere videantur. Qualis tamen illa fuerit, explicemus. Duas materias reperio, ex quibus aurum extraxisse feruntur: limum seu terram Niloticam, & saxa omnis generis. Limus Nili siue terra Nilotica maximè aureis scatebat arenis. Cum enim in Æthiopicis montibus, per quos Nilus deriuabatur, maxima vis auriferarum minarum lateat, ac proinde ex continua fluminis alluione,

par.

particulæ aureæ abraderentur ; fieri non potuit, quin flumen præceps in Ægyptum per catadupas delatum, magnam vim auri secum vna deuolueret, qua limus, quin ipsa tellus inuoluta sufficientem massam suppeditaret, ad aurum inde copiosum extrahendum . Limum autem Niloticum maximè huic negotio aptum, fuisse illum, qui à catadupis vsque ad Insulam Elephantinam, non eum, qui iuxta Memphim & agros mari viciniores colligebatur, constat ex eò, quòd ex fluminis per immensos scopulos præcipitatione arenæ aureæ limo commixtæ separatæ in subiecto præcipitij alueo mox terræ commiscebantur, & in massas subinde integras collectæ reperiiebantur, quas deinde artificio ijs noto, vt postea dicemus, separatas, fusioni in fornacibus aptis destinabant . Hoc pacto collectus limus, maxima hominum copia, quæ ad id opus sceleribus damnata deputabatur, extractus, frequentissimis lotionibus primò eò vsque exercebatur, donec terrestribus partibus ab auro separatis defluentibusque, sola aurea arena, utpote grauior, naturæ pondere, in vasis ad id summâ industriâ constructis, & aliquantulum decliuibus, remaneret ; quam collectam ollis fictilibus impositam, & probè sigillatis, cum certa quantitate Mercurij, vel plumbi ijs adiecta, fornacibus triduo vel quatrinduo primò, & prout opus requirebat, coquendam exponebant, vt perfectâ fieret auri cum Mercurio vel plumbi commixtio penetratioque . Quo peracto, fusione in laminas aureas vsui communi deducebant . Atque hic modus fuit aurum ex arena extrahendi . Altera aurum ex saxifodina extrahendi ratio hæc erat . Supra Thebanam Præfecturam, & per omnes circumuicinas regiones, complures saxifodinæ reperiuntur, auro potissimum turgidæ, à quibus omnis generis saxa, tum ad fabricas, tum ad simulachra construenda eruebantur . Hæc infinita hominum multitudo ad id ob scelera condemnata eruebant . Erant qui excindendis saxi operam impendebant ; nonnullis ea foras exportandi cura committebatur ; quidam in minutissima frustra dissecabant ; alij in mortarijs in pollinem contusa molendinis circumactis exercebant ; pars hoc modo præparatam tabulatis accliuibus impositam, frequentissimis lotionibus purgabant ; quâ frequenti purgatione aurum tandem à terrestribus partibus separatum in tabulatis remanebat ; quod deinde colligentes, & per spongas expressum, amalgamatumque, fictilibus ollis imponentes, commixta certâ quantitate plumbi, aut alterius metalli auro confinis, iuxta artem ijs cognitam has ollas probè prius, nè spiritus exhalaret, luto sigillatas, fornacibus coquendum tradebant ; quo peracto aurum habebant vsibus humanis reservatum . Tanta autem erat harum ollarum multitudo, vt ad aliquot miliones librarum auri, singulis mensibus, summo totius Regni bono inde perciperent . Verùm audiamus Diodorum Siculum, qui sicuti omnia proprijs oculis se lustrasse scribit, ita totius operationis scenam, quàm accuratissimè descripsit ; ita autem refert l. 3. c. 2. *In Ægypti finibus, qui ad Æthiopiam & Arabiam vergunt, loca sunt metallorum feracia, ex quibus magno cum labore & expensa aurum educitur . Nam terra nigra natura meatus ac venas habet marmoris candidissimi, & quod supra omnem luceat splendorem . Huic*

Aurum
ex arena ex-
trahebant
Ægyptij.

Aurum ex sa-
xifodinæ ex-
trahebant
Ægyptij.

Auri extra-
hendi è saxi
modus apud
Ægyptios vsu-
tatus .

Diodorus Si-
culus.

Auri confi-
ciendi ratio
apud Ægy-
ptios ex Dio-
doro.

Alchimia
Ægyptiorum.

Diodorus.

operi qui præsent, magnâ hominum multitudine ad excudendum aurum vtun-
tur. Ægyptij enim Reges crimine damnatos omnes, atque ex hostibus captos, in-
super ob aliquam falsam calumniam, aut Regum iram in carcerem detrusos, inter-
dum ipsos, interdum totam vniuersam cognationem, auro effodiendo deputant, si-
mul surrumpentes facinorum pœnas, simul magnum questum ex eorum labore accipien-
tes. Illi compedibus vincti, magnus hominum numerus, absque vlla intermissione,
die noctuq; operantur, nullâ requie concessa, omnique ablata fugiendi occasione.
Nam barbari milites, diuersa inuicem lingua, eorum custodiæ præsent, quorum
nullus, sermonis commercio sublato, aut precibus, aut amore potest corrumpi.
Ex terra durissima plurimo igni decocta aurum extrahitur. Molliorem petram,
& quæ mediocri labore frangitur, ferro effodiunt, infinita ferè hominum millia.
Qui auri venas discernit, præcedit operarios ostendens quæ effodiant loca; mon-
stratum lapideum marmor robore corporis præualidi, non arte, sed magnâ vi cu-
neis ferreis proscindunt. Cuniculos verò agunt non rectos, sed quo splendentis
auro marmoris natura ducit; cum propter varios flexus circuitusque obscuri
existant. Lumen opifices ante frontem præferentes, saxa magno conatu in fru-
sta excisa in solum deiciunt. Ab hoc labore nunquam conquiescunt, inclementia
verberibusque ad continuum opus coacti. Impuberes pueri in duas partes, hi qui-
dem proiecta frusta minutim scindunt, illi verò efferunt. Qui autem trigesium
annum excedunt, sumpta ab his a mensuram concisa frusta in lapideis vasis fer-
reo malleo terunt; ea deinde in molas, quæ plurimæ sunt, coniecta, femina senes-
que duo aut tres ad molam positi vsque ad farinæ modum contrita molunt; ma-
nifesta omnibus horum corporum illuue, neque veste vllâ cooperiente pudenda, ne-
mo est, quin eo aspectu fædo tetroque motus, tantæ misereatur calamitatis; sed
nulla pietas, nulla requies, nulla venia illis datur, siue ager, siue febricitans, siue
senes, siue femina debiles fuerint; sed plagis omnes ad continuum opus coguntur,
quoad miseri ex debilitate deficiant. Demum opifices ad molam contrita in latis
tabulis paulò accliuioribus ponentes, iterum aqua iniecta marmor terunt. Eo
modo terra defluente aurum ex grauitate in tabulis manet: hoc sæpius iterantes
manibus aurum fricant; deinde raris spongijs terram mollem exprimunt, quoad
veluti arena aurea reddatur. Alij postremò operarij pondere & mensura in ollas
fictiles conijcentes superaddunt certâ mensurâ plumbum, algam maritimam, fur-
furemque bordaceum. His ad proportionem compositis, ollas luto diligenter li-
niunt; denique quinque continuis diebus ac noctibus in fornace decoctum, re-
bus cæteris consumptis, soluz aurum in vasis reperitur, parum priori pondere
imminuto. Atque hæc est decantata illa Ægyptiorum Alchimia, hic ex
terrestribus materijs aurum extrahendi modus; non illa, quam supra de-
scripsimus ex lapide philosophico resultantem; quæ non nisi theoria
quædam huius erat. Atque hanc à primæuis Regibus successiuâ quâdam
traditione accepisse ipse Diodorus aperte asseruit his verbis: *Horum
metallorum inuentio vetusta est, ab antiquis Regibus reperta. Quantum verò
auri ex inhaustis illis aurifodinis, innumerabili illa hominum multitudine
gratis laborantium, breui tempore extrahi non poterat? Erant enim sa-
xa auro turgida, & venis auriferis refertissima, quam quidem ibidem par-
tim natura, partim aurearum glebarum coaceruatione, & vnâ cum saxo*

coagularum exundans Nili fluuius produxerat. Hanc deinde artem ab Ægyptijs acceptam Hebræi, cæterique Orientales summo semper labore & diligentia coluerunt. Tametsi, ut paulò antè quoque indigitauimus, non negarim, magnam quoque auri argentique copiam ex hydrargyri reliquis metallis commisti singulari artis industria peracta fixatione confectam esse; hanc enim artem ipsos calluisse ex ijs, quæ in præcedentibus de natura metallorum ad Solem & Lunam, id est, ad aurum & argentum, vicinitate, ex mirifica characterum Planetariorum constructione docuimus, patet. Nam ut rectè Strabo docet, sunt in ripa maris Erythræi nonnulli montes cauernis pleni, in quibus magna hydrargyri copia ad vsum metallicæ artis colligitur. Artem enim esse quandam hydrargyron in aurum argentumque verum fixandi, is solus nescire potest, qui metallorum vnus in aliud transmutatiuam potestatem ignorarit. Verùm cum de hoc argumento ex professo in Mundo Subterraneo libro de arte aurifera, amplè & copiosè acturi simus, eò Lectorem curiosum remittimus, vbi quæcunque circa hanc materiam desiderari possunt, vario experimentorum apparatu, regulisque pragmaticis ad naturæ exemplar institutis demonstrata reperiet. Ex quibus quidem hucusque dictis satis patet, quantum nullo non tempore huius auri sitis humanas mentes op-
 pleuerit; quantà curâ & sollicitudine eiusdem possessionem acquisuerint, quot laboribus ad illud acquirendum se exposuerint, vel ipsâ naturâ monstrante, aurum inuentione laboriosum, custodiâ difficile, quæstu anxium esse, vfu inter voluptatem & dolorem constitutum; ut proinde nemo verè sapientiæ deditus illud multum quærere, aut desiderare debeat. Beatus proin ille, qui despectis repudiatisque huiusmodi vilis terræ lenocinijs, ijsque non nisi necessarijs contentus, tranquillam & ab omnibus animi pathematis depurgatam vitam ita componit, ut illud Sapientis verè & ex animo dicere possit: *Paupertatem & diuitias, Domine, nè dederis mihi, sed victui meo tantum tribue necessaria.* Definamus itaque in hoc perpetuo caducarum rerum æstu firmitatem quærere, glandes porcis committamus, bobus scænum, ranis & coruis sensibile tempestatis præsagium; sordidam auri voraginem auaris; nos altioribus nixi principijs æternâ mente non quæ fluxa in hac sublunaris Mundi œconomia, sed quæ sempiternis supra cælum thesauris comprehenduntur, omni studio mentisque contentione inquiramus. Atque hæc sunt, quæ de

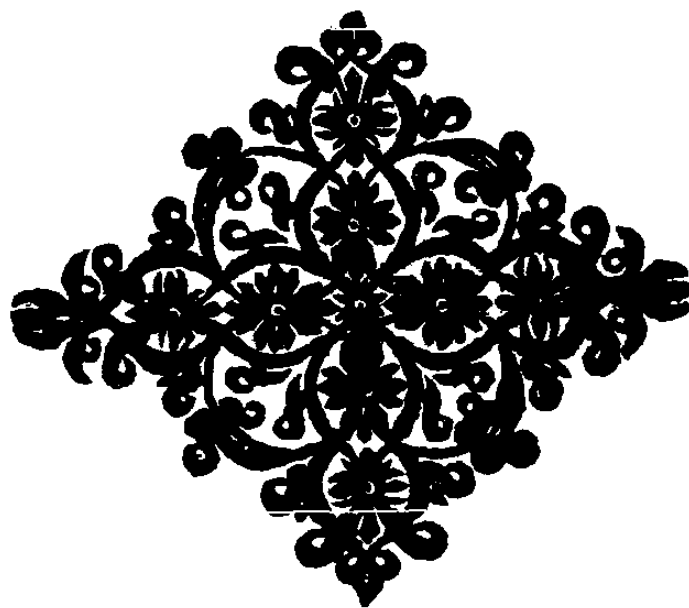
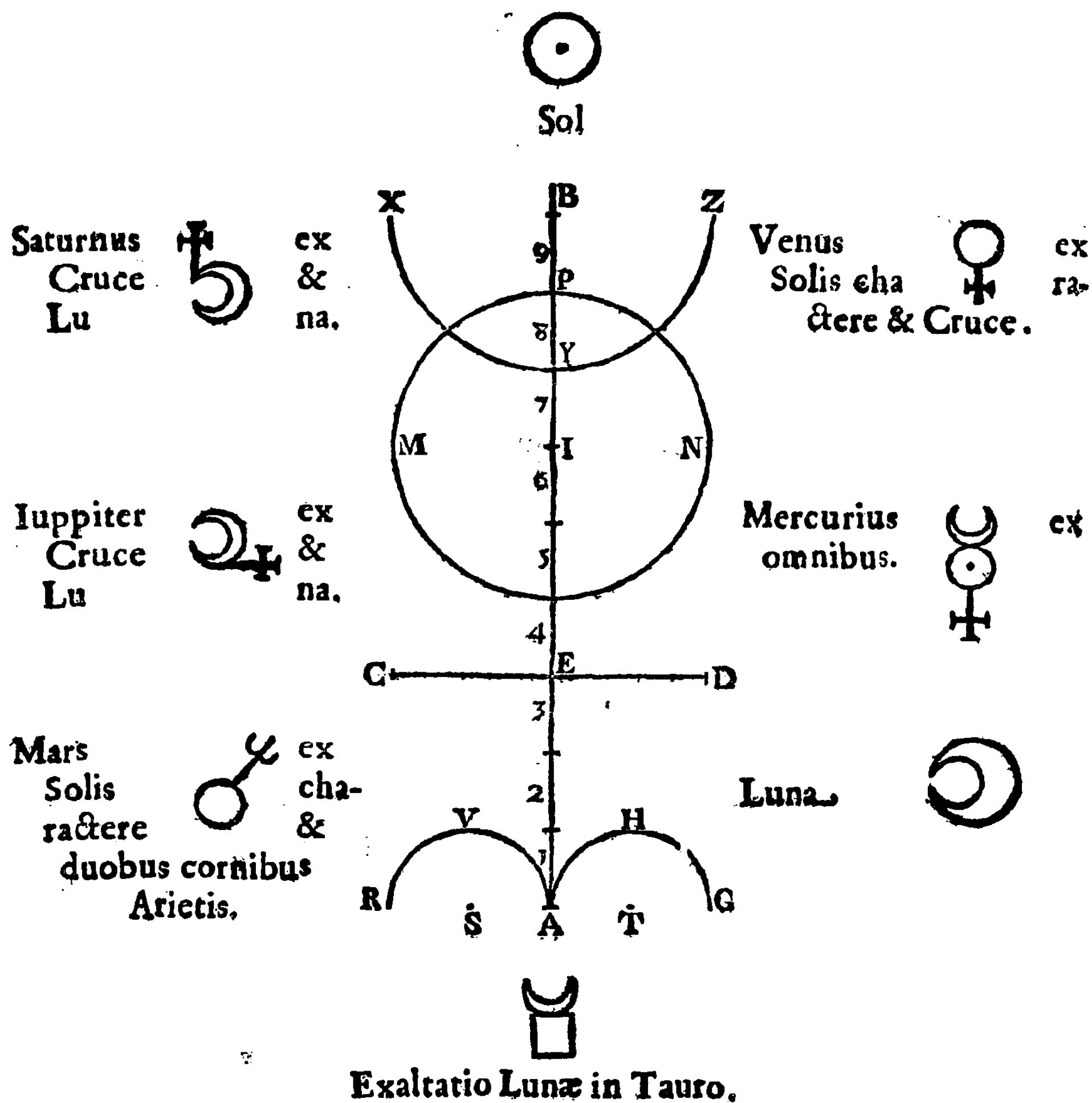
Auri acquisi-
 tio laboriosa

Ægyptiorum Alchimia Lectori communi-
 canda duxi,



Nota Lector hanc figuram sequentem fol. 401. inferendam esse, vbi omif.
sa fuerat, & explicat 7 Planetarum characterum ex Cruce,
Hermetica constructionem, vti sequitur.

Constructio Characterum septem Planetarum.



CLASSIS XI. MAGIA HIEROGLYPHICA,

EMINENTISSIMO PRINCIPI

AC DOMINO, DOMINO

FRIDERICO S.R.E. CARDINALI

Landgrauio Hassiæ, nec non Ord. Hierosol. Equitum
S. Ioannis per Germaniam Magno Magistro.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.



NT E R cætera Christianæ Reip. damna illud meritò summum existimandum est, quod à bonorum omnium largitore DEO mortalium animos auersos in ultimum impietatis, & conclamata fidei barathrum præcipitat. Quæ quidem alia non est, nisi Magia; non illa quidem naturalis, & reconditior humanæ sapientiæ portio; sed quæ in aperto Demonum commercio consistit, sortilegijs, veneficijs, occultis spirituum inuocationibus, cæterarumq; supersticiosarum artium usu infamis illi ynter: quæ uti Diuini cultus, ac veræ religionis extinctrix est, ita non immeritò, quæ sacris, quæ profanis Canonibus summo rigore proscripta, laculenter monstrat, remis velisq; id veluti malorum omnium scellam iure vitandum esse, quod adeò Christianorum dogmatum institutis perniciosum atq; exitiale dignoscitur. Cum itaq; Eminentissime Princeps, non ita pridem, in supremum Purpuratorum Patrum Senatum pro meritorum Tuorum cumulo adscitus sis, atq; adeo, dignitatis assumptæ ratione sic postulante, muneris Tui sit, Ecclesiam Dei ab omni impietate vindicare, totumq; in eadem Satanicæ malignitatis versutia disseminatum, quibuscunq; modis extirpare; certè hoc adeò magni apud me ponderis fuit, ut ea de causa hoc meum de veterum Ægyptiorum Magia argumentum (quod uti mille Satanae in animis hominum illaquendis fraudes detexit, ita & eas dextrè præcauere docet) gloriose nominis Tui immortalitati consecrare non dubitarem. Accessit hisce capitibus eximius virtutum Tuarum splendor, de quibus tamen modo silere præstat, quàm eas hac angustia chartæ nimis parcè attingere. Nouit Mundus Natalium Tuorum sublimitatem; miratur inuicti ac prorsus Heroini animi Tui (quæ maximè in Melitensium maritimis expeditionibus eluxit) magnitudinem, robur, constantiam; victorias & triumphos quos à Christiani nominis hoste reportasti, spolia & trophæa in Principum Ecclesiarum Urbis tholis affixa abundè restantur: ut proinde complura de Tua sibi virtute Orbis Christianus polliceatur in tali potissimum dignitatis gradu constituta, in quo & auctoritate polles ut possis, & zelo abundas ut velis magnam mentem Tuam, in gloriosis pro honore Dei & Ecclesiæ emolumento, facinoribus perpetrandis impendere. Vale Eminentissime Princeps, & quem olim, pro insita Tibi benignitate in Tuorum familiarium numerum coaptasti, porrò vnum ex Tuis esse patere.

CLAS-

C L A S S I S XI.

Magia Hieroglyphica.

In qua superstitionum, damnatarumque artium origines à primævis Mundi sæculis vsque ad hæc nostra tempora traductæ demonstrantur, & conuelluntur.

P R A E F A T I O.

Dæmon hominis felicitati inuidens nititur eum de statu suo deiecere.



Idololatriæ origo.

Ægyptum idololatriæ infecta à Chamo.

INTRODUCTO per Protoplastorum inobedientiam in Mandum peccato, corruptaque humani generis massa, atque tota posteritatis serie in origine sua vitata, nihil sane antiquius habuit humani generis hostis Diabolus, quam ut, quod per primum peccatum iam concussus erat, in ultimum ruine exitium deduceret. Erat homo, utriusque Mundi confinium, Dei similitudine signatus, eo fine conditus, ut soli Conditori suo deditus seruiret, eoque tandem post Vitæ huius corruptibilis caducitatem Deo suo fructus æternis lataretur delicijs. Veruntamen hoc ubi aduertit callidus serpens, inuidiæ æstro stimulatus, nihil non egit, omnes machinas mouit, ut à Deo Conditor suo humanum genus diuerteret, & honorem, reuerentiam, veramque soli Deo debitam latriam sibi adscisceret, diuinamque unitatem in complures veluti diuinitatis particulas quasdam dispeceretur. Cum itaque diuine essentiae abyssus ijs cognitu difficilis, atque adeo Numen illud æternum nullibi reperiri, quod visu non apprehenderetur, sibi persuaderent; paulatim oculos in ordinatissimum Mundi concentum figentes, astrorumque decorem coniicientes, illa veluti Deos æternos cultu prosecuti sunt. Nec hic constiterunt; famam hominum præteritorum seculorum, qui nonnihil sibi humanis rebus maius in vita gessisse videbantur, percipientes, rerum gestarum admiratione rapti eos veluti Numina quædam apothefi sanè execranda coluerunt. Cum autem ijs omnium tam bonorum, quam malorum euentuum causas adscriberent, impendentiumque sibi malorum metu, aut bonorum spe continuo agitantur, hinc nata est Idololatriæ soboles superstitio; ex superstitione variae diuinationum species, quibus vitæ actionumque suarum fortunam bonam vel malam, futurarumque rerum auspicia molicbantur. Et quoniam Numinum iratorum metu consternebantur, hinc statuas varias unicuique Numini competentes fecerunt, ut cultu ipsis præstito in omnibus actionibus suis eos propitios haberent. Hinc totus Mundus varijs Numinibus auclus, totam paulatim successiuam posteritatem execranda Idololatriæ contagione infecit. Fuit autem prima huius detestandi cultus inuentrix Cainæ stirpis progenies, uti suprâ in fragmento librorum Enoch aperte docuimus. Cham Verò ante Orbis cataclysmum, nefarijs Cainanitarum doctrinis imbutus, eas ad posterioris sæculi, videlicet suæ generationis stirpem, potissimum in Ægyptum & Chaldaeam, quarum primus colonus erat, propagauit, ubi tam altas radices egit, ut ramis

mis suis in vniuersum Mundum diffusis maxima vbiq̃ue locorum incrementa sum-
pserit. Hinc Hebræi contigui primum infecti, Græci verò, Romani, vniuersa
Asia & Africa plenis labris hauserunt; quæ cum omnia in primo Tomo demon-
strata sint, hoc loco repetenda non duxi.

Aegyptiorum
Magia expli-
canda propo-
nitur.

Cum itaque Magiæ Aegyptiorum nihil in historijs, quæ sacris, quæ profanis
celebrius sit, magnaue hieroglyphicorum portio eidem implicata sit; eam hanc
Classē ex professo explicandam duxi, ut quàm callido humani generis hostis ani-
mos mortalium astu eludat, quàm subtilibus retibus curiosorum hominum inge-
nia implicet, luculenter patefiat; eâ cautelâ tamen & circumspēctione, nè te-
nerioribus mentibus offendiculo sint, quin potius ut quisque sibi ad cautelam ea
legat, & à Sathanicis machinamentis cauere sciat. Verùm ut omnia & p̃b̃d̃w̃s
discutiantur, in decem Capita totam Classē diuidendam existimauimus.

CAPUT I.

*Quenam fuerit Magia hieroglyphica Aegyptiorum, & in quo
illa consisterit.*



INIME nobis hoc loco de origine, diuisione, definitione Ma-
giæ multiplici agendum censuimus, cum in multis huius Oedi-
pi argumentis abundè id præstiterimus, fusèque de ijs Boif-
sardus, Bulengerus, Delrio, Pererius, Thomas Allassius Ord.
Prædic. in Opere de Potestate Angelica tractârint, alijsque innumeri tùm
sacri, tùm profani Scriptores iustis eam voluminibus tradiderint. Reli-
ctis igitur omnibus, ab alijs iam traditis, intra argumenti nostri limites
nos continentes, quæ Oedipi propria sunt, prosequemur.

Boissardus.
Bulengerus.
Delrio.
Pererius.
Allassius.

Nihil humanæ naturæ tam insitum esse spectamus, quàm ut sciat, &
in continua rerum cognitione versetur, earum maximè, quibus res ratio-
nesque suas contineri putat: siue ex iam fuerint, siue sint, siue futuræ
expectentur. Vnde gens nulla fuit, siue illa humanitate & politicâ vi-
uendi ratione probè instituta, siue immani quâdam barbarie, ferocissimo-
rumque morum consuetudine prædita fuerit, quæ non sibi futura signifi-
cari, eaque anxie intelligi prædicique & cupiat & speret; vtrumque
humanæ menti vnâ cum hæreditariæ contagionis peccato primorum pa-
rentum culpa insitum, dum pruritu curiositatis stimulati fidem attribue-
runt Serpenti veteri asserenti fore se sicuti Deos, scientes bonum & ma-
lum, si ex arboris vetitæ fructu comederent. Hanc curiositate itaque inci-
tati, mandatum Domini transgressi, vnâ secum totam posteritatem inex-
tricabilibus malis inuoluerunt. Procedit autem summum huiusmodi fu-
tutorum cognoscendorum desiderium ex ipso amore, quo vnusquisque
naturali instinctu, & summâ sollicitudine bonum sibi conueniens acqui-
rere, malum verò sibi imminens veluti incongruum & violentum, qui-
busquibus modis repellere cupit; vnde Medicina nata est, quam Chara-
cteristicâ vocant. Quemadmodum verò bona à Numinibus bonis, ita ma-
la

Homo scire
desiderat fu-
tura.

Protoplastus
Adam futura
scire cupiens
præuicatus
est.

Ægyptij singulis rebus attribuebant Genium bonum, & malum.

Seruius.

Orpheus.

Magia Ægyptiorum in quo consistebat.

Iamblichus.

Magia & Idololatria ex Astrologia & Oraculis orta:

Proclus.

la à Numinibus malis dependere existimabant. Nam ut alibi fuisse declarauimus, erat Ægyptiorum proprium dogma, non solum singulos homines ab ortu duos Genios, bonum ac malum, à supremo Numinum Emeth sibi præstitutos habere; sed etiam singulas rerum naturalium species, eosdem sibi assignatos habere; quorum prior ad conferenda bona omnis generis charismata suapte natura veluti suæ sibi tutelæ commissis succurreret; posterior verò ad inferenda omnis generis mala promptus semper paratusque existeret. Hinc Seruius illud sexti Æneid. *Quisque suos patimur manes, commentans, bonum, inquit, & malum Genium intelligit.* Et Orpheus in Εὐχῇ Δαίμονα τ' ἡγάθειν, καὶ δαίμονα πῆμονα θνῆσθαι. Credebant enim, malignum Genium fato quodam, ut in Astrologia diximus, homini in primo illo momento, quo ex ventre matris secluditur, deputari; cumque talem esse, qualem stellæ natura profert; quæ si bona, bonus; si mala, malignæ pariter naturæ Genius credebatur. Hinc tota ipsorum Magia huic veluti cardini inniti videbatur, ut quemnam quisque Genium in prima sua genitura nactus fuisset, cognoscerent; in hoc totum eorum studium versabatur, ut inclinationes, proprietates, & dona, quibus pollebat, intelligerent. Quod si cognoscerent, ita dictis Genijs esse naturalis inclinationis vi comparatum putabant, ut humanos honores & cultus præ omnibus alijs summè appetere, & vnicè ambirent, tantòque quisque paratiori animo esset ad succurrendum, quantò intensiori cultu maioriq; sollicitudine fuisset inuocatione accersitus. Hinc Ægyptij, teste Iamblichus, artem iuenerunt, quâ mundanarum rerum Genio cuique appropriatarum mistura, Genios in statuas compellerent, & concepta verborum, seu potius portentosorum nominum prolatione ad secreta prodenda cogerent. Atque hinc veluti ex equo quodam Troiano totius Idololatriæ & Magiæ, videlicet ex Astrologia & Oraculorum arte, origo descendit, quibus veluti binis columnis omnia supersticiosarum artium diuinationumque dogmata innituntur, ut in decursu huius tractatus patebit. Quæ omnia copioso ratiocinio describit Proclus libro de Sacrificio & Magia, dicens: *Sacerdotes veteres à rebus apparentibus superiorum virium cultum adinuenisse, dum alia miscerent, alia purificarent; miscuisse autem multa inuicem. Videbant enim, ait, nonnulla simplicia Numinis habere proprietatem, non tamen sigillatim sufficientem ad Numinis illius aduocationem: quamobrem ipsa multorum commistione supernos attrahebant influxus, atque quod ipsi componendo vnum ex multis conficiebant, ipsi vni assimilabant, quod est supra multa, statuasque ex multis diuersisque materijs commistas constituebant. Odores quoque compositos, quæis arte ipsi solita in vnum diuina symbola colligebant, reddebant vnum tale, quale diuinum existit, secundum essentiam videlicet virtute plurimâ, imò omnia comprehendentem; quorum quidem diuisio vnâquamque debilitauit, mistio verò restituit in exemplaris ideam. Nonnunquam verò herba vna, vel lapis vnus ad diuinum sufficit opus; sufficit enim, inquit Proclus, Cnebison, id est, carduus ad subitam Numinis alicuius apparitionem, ad custodiam verò Laurus, Ricinus, Cæpa, Squilla, Corallus, Adamas, Iaspis; sed ad præsagium, cor Talpæ; ad purificationem verò sulphur & aqua*

aqua marina. Sacerdotes ergo per mutuam rerum cognationem compassionemque conducebant in vnum, per repugnationem expellebant, purificantes, cum oportebat, sulphure atque asphalto, id est, litamina aqua aspergentes marinâ; purificat enim sulphur quidem propter odoris acumen, aqua vero marinâ propter igneam portionem; & animalia Dijs in Deorum cultu congrua adhibebant, cæteraque similiter. Quamobrem ab ijs atque similibus recipientes primùm poteritias Demonum, cognouerunt videlicet eas esse proximas rebus actionibusque naturalibus; atque per hæc naturalia, quibus propinquant, in præsentiam conuocarunt; deinde à Demonibus ad ipsas Deorum vires actionesque processerunt, partim quidem ipsis doctibus Demonibus addiscentes, partim vero industriâ propriâ conuenientia symbola interpretantes, in propriam Deorum intelligentiam ascendentes, & denique posthabitis naturalibus rebus actionibusque ac magna ex parte Demonibus, in Deorum se consortiū receperunt. Hæc Proclus. Hinc Σάγαι mysticæ, hoc est, catenæ, ab infimis vsq; ad summas analogarum rerum catenas, de quibus in Medicinæ & Astrologiæ Classibus amplè dissertum est, originem inueniunt; his enim summâ sollicitudine inuestigabant primò Deos, Genios, & Dæmones singulis catenis præsidentes; cui nomen ab effectu imponebant, atque ex singulis rebus sub ea catena comprehensis, in vnumque coniunctis, simulachrum adornabant ex materia dictis rebus analogâ, adhibitis deinde conceptis verborum appropriatorum formulis, Numen, veriùs Dæmonem adiuratione horrenda veluti perculsum compellebant; compulsus autem dictâ ratione Dæmon, de rerum futurarum euentibus responsa dabat. Atque hæc erat propriè Ægyptiorum Magia. Verùm de singulis per sequentia Capita & Paragraphos discurremus.

Catenæ mysticæ vnde ortæ.

CAPUT II.

De herbis & lapidibus, quibus in operationibus suis Magicis utebantur Ægyptij.

Ægyptios ut plurimum herbis in sacris vsos, frequens hieroglyphicarum herbarum passim in Obeliscis & Tabula Isiaca occurrentium multitudo ostendit. Putabant enim Ægyptij, singulas herbas suos sibi appropriatos Præsides Genios habere, qui cum summâ curâ & amore erga res fidei suæ commissas ferri crederentur, eos huiusmodi rebus consequenter trahi, & ad arcana reuelanda præuijs sacrificijs sisti posse, atque hoc vi quâdam ipsis herbis insita effici putabant, cum opinione eorum nihil aliud essent, quàm particulæ quædam diuinitatis. Verùm hæc doctrina, uti orthodoxæ doctrinæ è diametro repugnat, ita meritò veluti totius superstitionis radix iamdudum proscripta exulat; siquidem herbæ in vsu magico non tanquam virtutes naturales operantur, sed tantum signa quædam sunt ex pacto implicito vel explicito ordinata, quibus positis Dæmon se sistit. Si enim per efficientiam naturalem Genios attraherent, necessariò in ijs vim aliquam imprimerent: sed cum corporea rerum ad spirituales substantias nulla intermediet proportio, neque

Herbis utebantur Ægyptij in Sacris.

Herbis ac plantis non inest vis Physica, ad Spiritus fugandos vel attrahendos.

Herbis varijs
Ægyptij ute-
bantur ad
vanos effectus

S. Augustinus.

Apulius.

Plinius.
Plutarchus.

Dioscorides.

Plutarchus.

Callisthenes:

Herbæ Magi-
cæ Ægyptio-
rum.

spiritualis substantia, subiectum esse possit impressionis virtutum qualita-
tumque naturalium ; fieri quoque non potest, ut vi naturali attractus hu-
iusmodi producat, sed moralis causa solummodò interuenit, eò quòd
Dæmon herbis veluti signis quibusdam ex pacto compositis, ad conde-
scendum concitetur : vel si quandoque, uti in exorcismis, herbis coër-
ceatur, vel è corporibus abigatur ; non id fit vi herbarum, sed vel in virtu-
te precium Ecclesiæ, vel ex characterismo quodam diuinitatis sub dictis
symbolis latente, quem odio habent Dæmones. Quòd itaque Ægyptij
Aglaophotide herba, aut Cnebisone, alijsque paulò antè recitatis, Deos
euocare consueuerint ; Theongelide herba poti, futurarum rerum euen-
tus prodiderint ; id certò virtuti naturali dictarum herbarum minimè
adscribendum est, sed ut dixi, pacto, quod per herbas veluti signum quod-
dam expressum pangebatur. Quæ omnia S. Augustinus l. 21. de ciu. c. 6.
his verbis docet : *Illiciuntur Dæmones ad habitandum per creaturas, quas non
ipsi, sed Deus condidit, delectabilibus pro sua diuersitate diuersis, non ut animalia
cibis, sed ut spiritus, signis, quæ cuiusque delectationi congruunt per varia gene-
ra lapidum, herbarum, lignorum, animalium, carminum.* Ita Ægyptij Menta-
stro utebantur, ad cognoscendum in cuius planetæ tutela sis. modum
operandi vide apud Apuleium c. 9. de viribus herbarum. Utebantur &
moly, mithridatio, scordoti, & centaureo magicis herbis suis in Sacrifi-
cijs, Plinio teste l. 25. c. 10. De Omōmi herba cum Lupi sanguine mi-
sta, quid præstiterint Ægyptij Magi, Plutarchus de Osiride & Iside reci-
tat, & nos fusè in Obelisco Pamphilio exposuimus. Huius quoque fari-
næ sunt Æthiopis herba, quâ amnes ac stagna siccari coniectu, tactu om-
nia clausa aperiri opinabantur ; Achemenide coniecta in aciem hostium
trepidare agmina, & terga vertere ; Latacem plantam à Regibus Persa-
rum Legatis dari solitam, ut quocunque venissent, omnium rerum copiâ
abundarent, Ctesias memorat. Circa herbam, quam Verbenacam appel-
lant, teste Plinio l. 26. c. 4. Magi mirum in modum insaniunt, hâc per-
unctos impetrare quæ velint, febres abigere, amicitias conciliare, nulli-
que non morbo mederi. Dioscorides l. 5. & Gal. lib. 2. Antidot. aiunt
plantæ genus esse, Cressam dictam, unde toxicum fiat, *Εἰς τὴν τοῦ ἐν τῷ
γινώσκει τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ δὲ συκωμίσαι καὶ βότανον* : nonnullæ cœremonie sa-
crorum, quæ fiunt ad vaticinia, postulantur ; herba Cressa conterenda
est. *καὶ πρὸς τὸν Αἰγυπτίον, καὶ ὅς ἐστιν Ἰβηρικόν, & Ἀλὰ Ἀγυπτία, & Ὁς Ἰβηρικόν.*
Non multò saniora sunt, quæ apud Plutarchum leges lib. de fluminibus :
*In Chelydone Ætolia monte herba Myops nascitur, quâ si quis in aquam iniecta,
lauet vultum, excæcabitur ; si Dianam placauerit, visum recuperabit. Zachus
herba in vinum iniecta, illud in aquam conuertet.* Meminit & Callisthenes
de rebus Alex. Nectanebum Regem Ægypti herbam ex solitudine acce-
pisse, quam efficacem ad somnia mouenda esse sciēbat, qui ex ea succum
exprimens fecit imagunculam ex cera muliebrem, eique nomen inscri-
psit Olympiadis, accensaque lucernâ ex herba, Dæmones execrationibus
ad eam rem idoneos inuocabat, ut Olympias sibi videretur Hammonis
amplexibus frui : Verba Græca sunt : *καὶ λαμβάνει βότανον ἀπὸ τοῦ ἡρέμου καὶ ἡπί-
στα*

πρὸς ὀνηροπολίαν, καὶ ἄλλας λύχνοι διὰ τὴν βοτάνης ἐπισκαλῆτο ἔρκοις ὅδῳ πρὸς τὴν πεπονη-
 μένους δ' αἰμόνας, ὡς φαντασιῶδες τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ θεωρῆν πεπληρωμένον αὐτῇ τὸν Θεὸν Ἀμμωνα.

Herba Osirite, quam diuinam non in viuos modò, sed etiam in mortuos habere potentiam rebantur, umbras ad percunctandum vsos Ægyptios, Plinius testatur l. 30. c. 2. Ex quibus omnibus patet, herbas magicas nullâ virtute naturali ad dictos effectus, quos ipsi contingere putant, præditas esse, sed Dæmones ad illas veluti signis quibusdam, vt dixi, commotos, effectus præstare; quod ex circumstantijs facile deprehendes, cum sine superstitione, aut Astrologicis operationibus nihil hîc fieri videas; vnde ea non immeritò Theophrastus ἀνδρείστερ καὶ ἀπιστώτερ, inepta & incredibilia vocat.

Plinius.

Theophrastus

Lapides Magici apud Ægyptios.

Plinius.

Sed progrediamur ad lapides, in quibus eadem quæ in plantis considerata occurrunt. Inter Ægyptios lapides erant hi cum primis memorabiles, Ananchites, & Atizoci; per priorem, Plinio teste, Deorum euocabantur imagines, per alterum gestantes eum inuisibiles reddebantur. Verùm qui rationes nostras paulò antè allatas probè intellexerit, videbit hæc nullâ ratione consistere posse, neque ea vi naturali peragere, sed Dæmonis ope, qui lapidibus tantùm veluti signis quibusdam ex pacto positis utebantur. Verùm cum de lapidibus, vti & de animalibus, in Obelisco Pamphilio amplissimè tractatum sit, eò Lectorem remittimus. Nullum itaque sacrificium sine herba, nullum sine lapidibus, aut aromatis libamen offerebatur; huiusmodi enim sola Numinis alicuius trahendi effectum præstare posse opinabantur. Sed hæc luculentiùs infrà.

C A P V T III.

De Diuinationibus, & Oraculis Ægyptiorum.

HUmana mens vti perpetuò desideriorum æstu agitur, ita bonorum quæ desiderat, perpetuâ spe viuît, & dum spirat, sine intermissione sperat, videlicet summum aliquod & præstantissimum bonum: quod cum extra Deum Opt. Max. dari non possit; hinc perpetuâ anxietate, cura, doloribus, & laboribus inuoluitur, & veluti Oceanus quidam decumanis fluctibus agitur, in perpetua inquietudine versatur. Est autem duplex boni ratio, circa quam omnes hominum machinationes, omnis veluti in cardine quodam voluitur industria; bona videlicet corporis, & animi. Bona corporis sunt, pulchritudo, & perfecta corporis sanitas, & voluptas, quæ cum nec sine rerum ad vitam honestè instituendam necessariarum possessione, conseruari, neque hæc sine diuitijs haberi possint, mirum non est, tantam omnium mortalium auri famem esse, tantum in diuitijs acquirendis studium. Harum enim possessione mox omnium bonorum vbertate se repletum iri confidunt, omnium ærumnarum expertes. Quia tamen & hæc minimè hominem satiant, hinc bona animi corporeis coniuncta desiderant; cuiusmodi sunt scientiæ, honores, dignitates, potentia: quæ omnia cum incertos in tam instabili

Mens humana semper appetit bonum summum.

Bona corporis & bona animi.

Futurorum
scientiam ap-
petit homo.

Astrologia, &
Polyomantia
Dæmon no-
mines decipit.

Cham pri-
mus introdu-
xit Astrolo-
giam, & Po-
lyomantiam.

Genios Ægy-
ptij col. bant.

Geniorum
locus habita-
tionis.

Genij statuas
ingrediebantur.

Trismegistus

Genij afficie-
bantur homi-
nibus.

fortunæ rota exitus sortiantur, & ut plurimum in impenetrabili futura-
rum rerum suarum statu incerti, & inter spem metumque fluctuantes, tan-
to studio futurorum scientiam appetunt, ut ex ea videlicet addiscant,
quid de se futurum sit, & an de bonis illis recensitis solidum quiddam si-
bi promittere possint. Nouit id humani generis hostis Diabolus, & calli-
dus dolorum architectus; hinc tam multiplices pedicas pandit, quàm
multiplices sunt humanarum machinationum appetitus; ut tandem sub
spe scientiæ futurorum homines adoriatur, ad ortos irretiat, penitusque
sui iuris faciat. Sunt autem duo potissimum reria; Astrologia, & Poly-
omantia. Priori docet sortem, quam quisque à primo natiuitatis suæ pun-
cto nactus est, ad bonam vel iniquam fortunam; posteriori veluti sub
quodam naturalium causarum velamento varias diuinationum species
exhibet; quibus incauti, dum bonum prosequi, vitare malum inconsul-
tiùs appetunt, æterni boni possessione meritò priuantur. Has itaque
artes primus in Mundum, Magistro Diabolo, introduxit Cham Noëmi-
des; quas Ægyptij à Chamo instructi veluti hæreditate quâdam tradi-
tas in vniuersum Mundum transfuderunt. Atque de Astrologia eorum
amplè suo loco dictum fuit; de Diuinationibus, earumque origine,
Oraculorumque rationibus porro dicendum nobis restat.

Ægyptij itaque, Doctore Mercurio, putabant, præter Deos cœle-
stes, naturas quasdam homines inter & illos medias reperiri, quas Ange-
los, Dæmones, vel Genios, aut terrenos Deos appellabant; quibus om-
nium Oraculorum ortus & interitus causam attribuebant, adeoque Ora-
cula tam diu durare, quàm diu dicti Genij in statu, quæ Oracula funde-
bant, morarentur; eademque perire, cum simulachra à Genijs seu Dæ-
monibus destituerentur. Hæc verò Genios regionem inter cælum &
terram interiectam incolere, atque ex herbis, lapidibus, aromatibus, alijs-
que terrestribus materijs vim diuinitatis naturalem in se continentibus
constare asseriebant, & uti propè nos habitantes, nobis quasi amicâ cogna-
tione iungi, ita amore singulari erga humanum genus affici, hominibus-
que, prout illorum natura fert, varijs diuersisque modis auxiliari putan-
tur; sortibus futura prædicendo, aliaque ad nos pertinentia curando.
Quocirca in statuas quoque ab ijs ritè instructas ingrediebantur, & ex il-
lis responsa consulentibus dabant, multosque in annos in ijs morabantur
tantò libentiùs, quantò statux ex materia ijs congruentiori factæ essent;
& quantò eos sacrificijs, hymnis, laudibus, & harmonijs, quibus veluti
vnicis Geniorum illecebris delectantur, peritiùs detinere sciebant. Quæ
quidem ita se habere, copiosè docet Hermes in Pimandro, causamque as-
signat, cur tanta in Dæmones Geniosque potestate polleat homo, & cur
eius dominio tam facilè se submittant: *Cum enim, inquit, homo animal sit*
venerandum, magnumque Mundi miraculum, ex omni natura miscella constitu-
tum, cœlesti, terrenâ, mortali, immortali, inferioribus superioribusque iunctum
sit; parte quidem, quæ ex anima, sensu, spiritu, & ratione constat, diuinis;
parte quæ ex igne, aëre, aqua, terraque conficitur, sublunaribus; sit ut cum se,
ipsum ob earum rerum, quas mortalis portio appetit, cupiditatibus, animo à cor-

pore

pore veluti abstracto separat, veluti in diuinum quandam essentiam transformatus, vel cœlitibus præstantior, vel dignitate par euadat, eamque potestatis plenitudinem acquirat, vt quemadmodum Deus cœlestium Deorum effector est, ita homo Deos illos, qui terrenis affiguntur habitationibus, efficere possit, statuas videlicet animatas sensu & spiritu plenas præsciasque futurorum. Quæ quidem Mercurius in Pimandro fusiùs prosequitur. His subiungit quoque, proauos suos perfectam cœlestis Dei notitiam non habuisse; cognito enim Deo, Deos terrenos non curassent, sed vt incertos de illo, ita à diuina religione valde aberrantes artem, quâ Deos efficerent, excogitasse, statuasque exstruxisse, in easque cum ipsi animas creare non possent, Dæmonum vel Angelorum animas euocasse; quæ quidem vocatæ aduenerunt, tum quia horum hominum magna vis erat, tum quia Angeli & Dæmones tantam cognitionem cum hominibus habent, vt ab obsequium eorum propriâ naturâ traherentur. Atque hæc est Mercurij de Oraculis sententia, quam ex Pimandro excerptam paucis explicandam duximus; cœtera, quæ ampliùs prosequitur, in citato loco videat Lector; vbi & causas defitionis Oraculorum magnis tenebris inuolutus, impiè explicat; nam Oracula defutura pronunciat, quando homines religionis expertes, impijque euadent, neque enim tunc Idola colent, neque ea fabricabunt, neque in illis animas Dæmonum introducere valebunt, Dæmones verò cum se neglectos viderint, ab antiquis etiam statuis decedent. Vbi Oraculorum defectum hominum vitijs, & Dæmonum indignationi potiùs, quàm diuinæ potentix adscribit. Rectiùs sanè, tametsi impij, Porphyrus & Plutarchus, quorum vterque causam defitionis Oraculorum in Christianam religionem conijcit. ille quoque verbis apertis fatetur, *Mortales ex quo IESVS colitur, nullam ex Dijs utilitatem sensisse*. Non igitur humanæ industriæ defectu aut negligentix Oracula desierunt, sed vnigeniti Filij Dei in terram aduentus vnica causa fuit, quo dispulsâ tenebrarum potestate, viribusque quibus humanum genus fallere solebant Dæmones, ademptis, æterna Mundo Veritas illuxit. Quod & Pithius Apollo vel iuuitus fateri coactus est: cum enim, Nicephoro Callisto teste, is à Cæsare Augusto, quis in Imperio sibi successurus esset, interrogatus diu tacuisset, atque iterum iterumque respondere, silentijque causam aperire, rogaretur; in hæc tandem verba prorupit:

*Me puer Hebræus Diuos Deus ipse gubernans
Cedere sede iubet, tristemque redire sub orcum.
Aris ergo de hinc tacitus abscedito nostris.*

Addit Lactantius Firmianus, tantam fuisse suis temporibus crucis virtutem, vt cum Idololatræ Dijs immolare vellent, si quis fronte cruce signatus adesset, nec sacra litare, nec à Vatibus vllum responsum habere, valerent.

Sed vt ad institutum reuertamur. Erant Oracula memorata omnium diuinationum, & totius superstitionis radix & fundamentum. Ne-

que

Trismegisti
impia doctri-
na de Oracu-
lorum deficio-
ne.

Porphyrus.
Plutarchus

Oracula cur
desierint.

Nicephorus.
Callistus.

Apollinis re-
sponso de
Oraculorum
defitione.

Lactantius.
S. Crucis
virtus contra
Oracula.

Oracula ori-
go diuinationum.

Oracula in
omnibus ferè
Ægyptiorum
nomis.

Ægyptiorum
Oracula cele
briora.

Græcorum
Oracula
celebriora.

Diabolus per
Oracula do
cet supersti
tiones, & im
pias cœremo
nias.

Sortilegiorū
& Auguriorū
variarū species.

que enim Dæmon semper sensibili voce responsa dabat, sed signis quibusdam, quid vellet, aperiebat. Hinc emerferunt primum rituum & cœremoniarum variæ species, quibus, ut futurorum conscij fierent, veluti præuijs dispositionibus animum purgare solebant; deinde ad vanas obseruantias conuersi, omnia pro augurijs habebant obuiarum rerum ludibria. Verùm explicemus singula. In omnibus ferè Ægypti Nomis Oraculum fuisse reperio, in quo responsa de varijs euentibus acciperent consulentes: neque tamen singula Oracula de singulis sibi propositis respondabant; sed de ijs solummodò rebus naturæ eorum consentaneis. Hoc pacto Serapidis Oraculum circa ea quæ terræ cultum concernebant; Anubidis circa ea, quæ scientias; Hori circa ea, quæ bona corporis & animæ; Isis circa ea, quæ aut Nilum, aut fœcunditatem concernebant, consulebatur. Ammonis verò in Lybicus arenis constitutum Oraculum, uti celeberrimum omnium, ita de quibusvis rebus sibi propositis responsa dabat. Ab his Oraculis quatuor alia in Græcia magni nominis Oracula prodierunt, seu potius execranda ad hominum animos fascinandos suscitata sunt sacraria; Delphicum in Ionia; in Lebadico Triphonium; in Milesia Branchidicum, Sabæum in Phocide; Amphiarai in Attica, Sebanniticum Latonæ in Butho Ægypti, innumerisque alijs locis constituta, quæ omnia responsa dabant locis obscuris, obsessisque à malignis spiritibus, voce, somnis, gestu, nutuque statuarum, sonitu, tinnitu, vel alijs signis; edebanturque vel ab ipso Dæmone, vel à Pythonibus, Sacerdotibusque spiritu fatidico afflatis, qui à specubus, furnis obscuris & profundis horribili sono & strepitu irruerant in Enthusiastas specie ignis, quo circumquaque inuoluebantur, & in furorem acti, cum palpitatione omnium artuum, inuersis oculis, & ore distorto effabantur ea, quæ Dæmon illis suggerebat. Hoc pacto Sathan superstitionum architectus sese furim per Idololatriam in animos hominum insinuans, illis variorum rituum & cœremoniarum deuotiones inculcare sategit, quibus suos commentitios Deos sub pietatis & virtutis prætextu colerent, ut sub his titulis per omne genus impietatis & nequitiae illos inuolueret pollueretque, atque adeo debitum Deo honorem ad se deriuaret.

Cum verò nihil adeo sensibus obuium esset, quod Dæmon non veluti signa quædam assumeret ad suam consulentibus voluntatem aut noluntatem monstrandam; hinc multiplices ortæ Magiæ diuinatoriæ species, hinc omnis generis sortilegiorum auguriorumque portentosi fœtus pullularunt: quæ quidem nominis sui etymon non nisi à rebus, per quas diuinatio instituebatur, sumpserunt. Hinc diuinationes suas primò iuxta quatuor elementorum series auspicati sunt, suisque nominibus, videlicet Pyromantiam ab igne, Aëromantiam ab aëre, ab aqua Hydromantiam, à terra denique Geomantiam appellarunt. Putabant enim Genios voluntatem suam exhibere per signa quædam in dictis quatuor Elementis elucescentia; de quibus in sequentibus fusiùs. Neque hic steterunt, sed instigante Dæmone nihil non ad impiæ diuinationis fanaticas operationes ritè perficiendas assumpserunt. Hoc pacto quæ per fumum
fie-

fiat diuinitio, Capnomantiam; quæ per peluim, λεκονομαντίαν; quæ per ceram, Ceromantiam; quæ per laurum, Daphnomantiam; quæ per pisces, herbas, ficus, oua, virgas, gallos, capras, thus, & somnia fiat diuinitio, ιχθυομαντία, βοτανομαντία, σποκομαντία, ὄομαντία, αλκυονομαντία, αἰγομαντία, λιβανομαντία, ὄνειρομαντία dicebant. Quando per mortuos diuinitio instituebatur, Necromantia; per manus, Chiromantia nuncupabatur. Erant autem Auguria, Auspicia, Extispicia, Omina, Salistatio, Sternutatio, Tripudium, Solistimum aut Sonitium; quæ omnia cum à Bulengero, Boissando, Salisberienfi, Delrio, Pererio, & plerisque Canonistis amplissimè describantur, superuacaneum esse ratus sum, tempus in ijs repetendis perdere. Quare ad institutum nostrum reuertamur.

Bulengerus.
Boissandus.
Salisberienfis.
Delrius.
Pererius.

CAPUT IV.

*De Statuis, Telesmatis, Amuletis, & Prophylacticis Aegyptiorum;
item de execrandis, quæ dictis Sacris interueniebant,
operationibus.*

Quid Telesmata siue ὑποθήματα, Amuleta, quæ & φυλακτήρια, περιθήματα, περιάσματα, περιάπτα, βρέβια dicuntur, sint, varijs in huius Operis locis abundè significatum fuit. Erant enim præseruatiua contra omnium malorum occursum remedia Dæmonis ope instituta, & ab Ægyptijs, varijs mirisque modis, ritibus, & cœremonijs consecrata. Vnde & Θεργία Magiæ pars originem inuenit. Erant autem duplicis generis; maiora & minora. Maiora & immobili positu solidata, in publicis locis urbium, templorum, cœmeteriorum, tum regionum claustris ad hostium arcendos insultus, & ἀντιτεχνίας δαιμόνων κακῶν eludendos ponebantur, quæ apprimè exhibet præsens Schema, à doctissimo Nardio mihi communicatum, figura περιμόρφω velato ceruice & in conum inuersum habitu. Ammun est Numen ὑποπροαίων, dextrâ lituum, alterâ flagellum gestat; quo dum aduersæ potestates dispelluntur, rerum temperies & harmonia consistit: sed vide quæ de Ammone Ægyptio vberimè disceptauimus Tom. I. Syntag. III. Capite de Ammone, & in Astrologia Ægyptiorum de signo Arietis. Minora & portatilia in domibus, in collo, pectore, manibus hominum, animaliumque ad

Telesmata,
Amuleta,
Phylacteria,
Periaptra quid

Amuleta duplicis generis
maiora &
minora.



ma-

malorum auerruncationem portata seruiebant. Quæ vt intelligantur,

Hieroglyphi-
ca rerum
mirandarum
effectiua puta-
bantur.

Sciendum est, hieroglyphica symbola non tantum rerum altissima-
rum, sublimiumque de diuinitate mysteriorum significatiua, sed & effecti-
ua fuisse mirandarum, quæ per ea fieri putabantur, operationum. Hie-
roglyphica itaque Obeliscis insculpta non tantum, vti dictum est, abdi-
tam de Deo Numinibusque Theologiam, eorumque in mundana hac Mo-
narchia officia & ministeria exhibebant; sed & præterea malorum Genio-
rum machinationes & ἀντιτεχνίας, in virtute potentium Angelorum, supre-
mique Numinis summâ potestate, quæ sub ijs exprimebatur, arcere cre-
debantur. Vnde vt effectum suum sortirentur, prius magno rituum cœ-
remoniarumque apparatu per Sacerdotes consecrabantur. Quo peracto,
nullam malignam potestatem, aut Ægyptiæ telluri infestam potentiam
consistere posse, sibi pollicebantur. Imò symbola, vti in tertio Tomo
demonstrabitur, ita appositè benignis Geniorum cœtibus applicata erant,
vt similitudine naturæ, & amicâ quâdam cognatione, quam ad res per
symbola expressas obtinebant, attracti vel inuiti Ægyptiæ telluris con-
tra contrarias potentias defendendæ tutelam arriperent. Cui verò Ge-
nio quælibet res subiecta esset, cuius potentia Præsidi, inferioris Mundi
Sidereiue entia sympathicâ, id est, amicâ cognatione concordarent, ex
mysticis rerum mundanarum catenis, quas οἰεῖς vocabant, idealique Obe-
liscorum doctrina, de quibus in præcedentibus Astrologiæ & Medicinæ
Classibus copiosè disseruimus, discebant.

Hieroglyphi-
ca pieraque
erant Amule-
ta apud Ægy-
ptios.

Dico itaque, omnia ferè symbola & hierogrammatismos, qui in Obe-
liscis, cœterisque Ægyptiacis monumentis hieroglyphicis, vti & in Iſia-
ca tabula reperiuntur, præterquàm quòd arcanissima quæuis significa-
rent, amuleta quoque fuisse separatim usurpata, & passim ab Ægyptijs ex
Obeliscis veluti archetypis codicibus decerpta, cœnt sacra quædam phyla-
cteria in collo, pectore, manibus, alijsque secretioribus corporis parti-
bus, tum contra diuersorum morborum violentiam fascinationesque,
tum ad animi bona acquirenda, fuisse portata; imò animalibus eandem
ob causam veluti symbola sterilitatis auerruncatiua fuisse alligata. quod
ipsum longâ & diuturnâ experientiâ sat superque docuit. Dum enim in-
numeros penè antiquitatum promos condos exploro, omnia ferè & prin-
cipalia hieroglyphica symbola diuersis pretiosis lapidibus exsculpta cum
anſula dorſo annexa reperi; quod apertum signum est, illa filo suspensa
vſibus hominum priuatis seruiſſe; quæ omnia æri incisa in III. Tomo
exhibebuntur. Neque in lapidibus tantum exhibebantur, sed in tænijs
licijs, schedis, tabellis metallicis Dijs appropriatis exarabantur, vt suo lo-
co dicetur; cum tanto superstitionis augmento, vt vix esset puer, homo,
brutum, quod non huiusmodi fanatica deliramenta sibi appensa haberet.
Quæ paulatim ad vicinas Ægypto gentes propagata, Arabiam, Græciam,
Babyloniam, deinde totum infecit Latium. Hinc Festus, Ipsullices lami-
næ necessariæ sacris magicis specie virorum & mulierum characteribus
quibusdam exarabantur; vnde Magi qui eas exararent & insculperent, à
Græcis Stæchiomathici, ab Ægyptijs Hieromanthæ dicti fuerunt. Ce-

Hieroglyphi-
ca Amuleta
vſenſibus re-
bus insculpta.

Ægyptiorum
superſtitio
ad alias trāſiſſe
Nationes.

drenus in Claudio, Appollonium Thianæum arcanorum Ægypti apprimè peritum ait, *Στοιχίωσαι ὅφεις, καὶ σκορπίους μὴ πλῆσσειν*. Characteribus & sigillis deuinxisse Serpentes & Scorpions nè percuterent. Meminit & horum Eusebius l. 5. præparat. Euangel. *Lineas iubet deleri, ut abeat; has enim se retinere, & aliam figuram vestitus, qui fert simulachra Deorum*. Quidam Philosophus, teste Tzezze, *Ξέλας ἐν πέτρᾳ πρὸς ὄψον τῆς Χάροντος*, exsculpto in lapide Charontis vultu, dum pestis Antiochiæ grassaretur, & in vrbe posito simulachro, luem sedauit. Apollonius Ægyptiorum more Ciconiam exsculpens in marmore, Ciconias fontes & puteos iniectis serpentibus vi- riantes Byzantio expulit, Herostrato teste. Idem pestilitatem, Dæmo- ne, qui specie mendici grassabatur, lapidibus obruto sedauit. De eo- dem Cedrenus ait: *Apollonij hodieque in quibusdam locis ἐνεργεῖ τὰ ἀποτρεχέσμα- τα ἰσχυρὰ opera perseuerant, & efficacia sunt; alia quadrupedibus & volucribus damnosis auertendis, alia ἕκ ἐποχῶν ῥέσματος πρὸς αὐτῶν ἀτάκτως φεραμένων, ad inordinatos annuum cursus inhibendos*. Ægyptijs nullus non angulus vrbium huiusmo- di scatebat. Erant autem amuleta terrestria, ad fecunditatem terræ or- dinata, vt Serapis ex omnibus Mundi materiebus conflatus; erant & Ni- lotica, vt Canopus, ad Nili fertilitatem procurandam; erant aërea, vt Accipirer *ἱερακόμορος* ad pestis contagionem arcendam; erant & ignea, vti Aspis *ἀγαθοδαίμων* ad ignis caloremque siccitatem auertendam; erant vrbium & priuatarum domuum Lares & Penates, infantes fascijs inuoluti, quibus malignæ potestates dispelli credebantur; erant cuique priuata quædam amuleta, quæ contra nociuam vim Typhoniam collo, pectore, manibus gestabantur; erant & animalium contra luem à contrarijs pote- statibus ijs immisam, huiusmodi amuleta passim vsurpata. Verùm cùm de hisce passim in hoc Opere discurram, hîc longior esse nolui. Contra quæ rectè passim SS. Patres summo rigore inuehuntur. Lactantius l. 1. c. 14. *Insinuant se corporibus hominum Dæmones, & occultè in visceribus operti valetudinem vitiant, morbos cient, somnijs animos terrent, furoribus quatiunt, ut homines his malis cogant ad eorum auxilia decurrere*. Tertullianus in Apolog. c. 22. *Dæmones ledunt primò, deinde remedia præcipiunt, ad miraculum noua siue contraria, quæ post desinunt ledere, & curasse creduntur*. Origenes con- tra Celsum: *Quid recenseam, ait Celsus, eos qui lustrationes docuerunt, & in- cantationes pellendis morbis, arcendisq; aut effigies formasq; Dæmonum varias, & præter hæc in vestibus, manicis, lapidibus, plantis, radicibus amuleta diuersorum generum?* Sed hæc de Amuletis in genere sufficiant.

Verùm vt hæc Lector ἐν τῇ τύπῳ clariùs cognosceret, hîc amuleta nonnulla apponenda duxi, ex quibus reliquorum rationem faciliùs intel- ligat. Inter amuleta Ægyptia nil erat communius Harpocrate, Horo, Apide, Osiride & Iside, Canopo; quorum primus Cornucopiâ instru- ctus sub forma pueri nudi digito silentia suadente conspiciebatur; alter itidem sub forma pueri, sed fascibus, aut reticulato amictu inuolutus; ter- tius sub forma bouini capitis; quartus sub varijs formis, nunc *ἱερακόμορος*, nunc *κυνομόρος*, modò leoniformis; quinta sub mulieris habitu, scuticâ & reti instructa, alijsque instrumentis, vti in sequenti figura apparet. Per

Cedrenus.
Appollonius
Thianæus.
Eusebius.

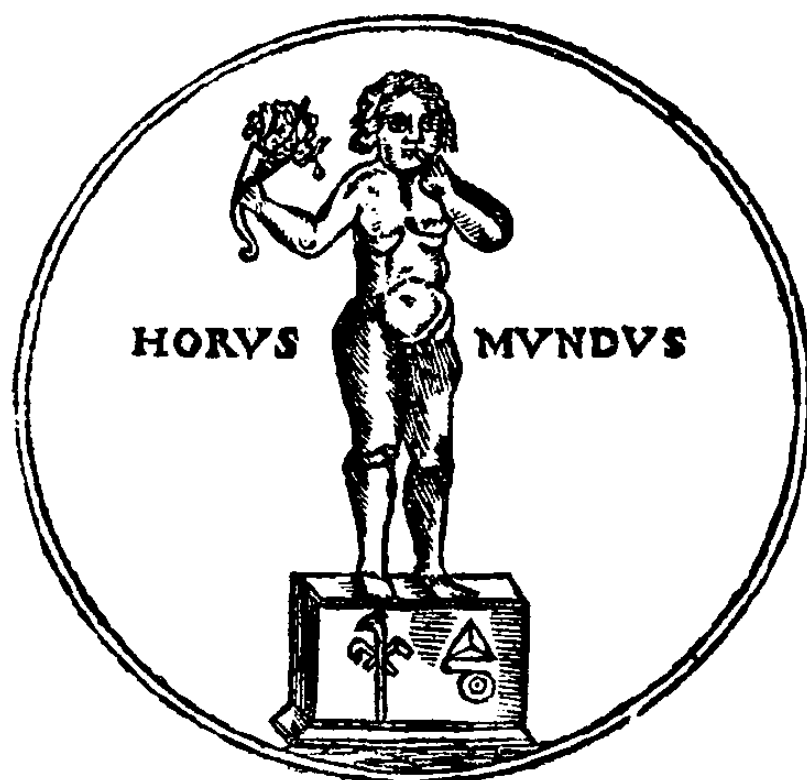
Amuleta ter-
restria apud
Ægyptios, &
aërea, & Nilo-
tica &c.

SS. Patres
inuehuntur
in Amuleta.
Lactantius.

Tertullianus.

Origenes.

Amuleta va-
ria explicata.



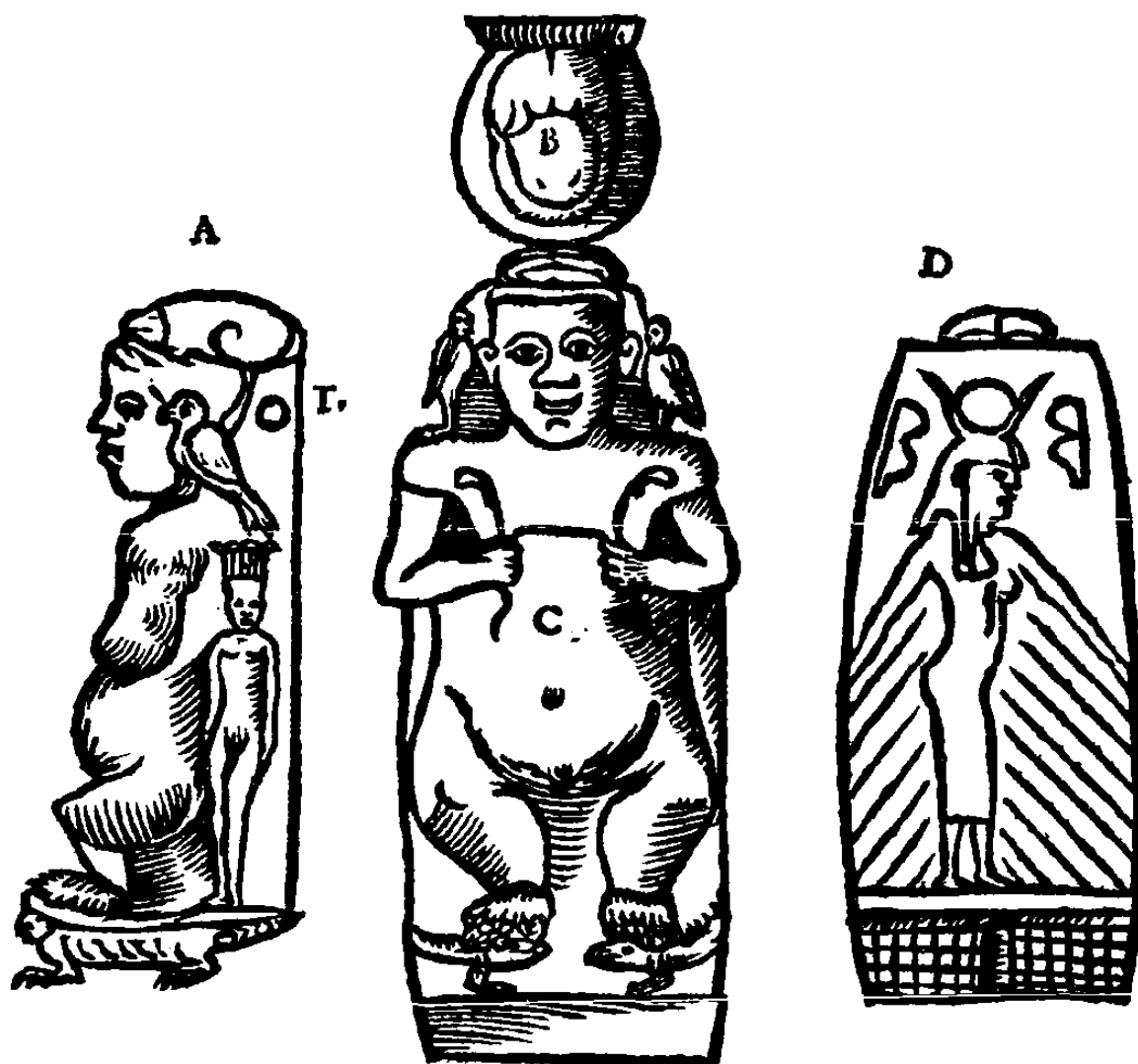
Harpocratis amuletum, arcanorum per varias diuinationum species se conscios futuros sperabant, religiose gestatum: gestatum autem fuisse, ansulæ satis demonstrant. Per Hori amuletum naturæ mundanæ notitiam se habituros putabant; per Apidis amuletum, fœcunditatem; per Osiridis influxus superni abundantiam; per Isidis, quæ ad Terram & Nilum pertinent, bonorum omnium temporalium vbertatem se consecuturos sperabant.

Nihil præterea amuletis quæ Ibidem, Accipitrem, Bouem, Canem, Cynocephalum, Ælurum, similiaque referebant, frequentius erat; quibus omnibus priuata bona se consecuturos sperabant. Vt per Accipitrem, claritatem luminis tum oculorum, tum intellectus; per Bouem, domesticæ substantiæ amplitudinem; per Canem scientiarum & artium notitiam; per Cynocephalum & Ælurum Lunaris Numinis attractum.

Erat ex insectis quoque Scarabæus, certis & appropriatis lapidibus incisus, potentissimum amuletum, & passim vsurpatum, ad Solaris Numinis attractum, contra omnes tum corporis, tum animi morbos institutum, quorum ingentem copiam, ex omnibus antiquitatum penuarijs ad me transmissam, vnâ cum alijs diuersarum formarum & characterum Schematismis, vide in Theatro hieroglyphico seu III. Tomo, vbi interpretationem singulorum adduximus.

Contulit non ita pridem ad me haud spernendam huius farinæ amuletorum copiam, Torquatus de Alexandro Capitaneus, quæ cum insigni-

Amuleta à
Torquato
de Alexandro
exhibita ex-
plicantur.



bus mysterijs polleant, ea hic opportunè explicanda duxi. Primò quidem

dem simulachrum, occurrit BC tripertitum, quod BC facie antica, figuram pueri refert sedentis, ventre pedibusque tumidis, utrâque manu scuticam gestantis, sub utroque pede Crocodilum calcantis, in cuius humeris hinc inde duo sedent Accipitres, in capite tutulum gerit Scarabæi imagine insignitum, è cuius lateribus hinc inde duo idola brachijs pendulis manibusque contractis, uti in figura A (quæ est aspectus figuræ è latere scenographicus) apparet. In postica verò parte figura D spectatur, velo, cornibus, globoque, quem capite gestat, spectabilis, manibus expansis, ex toto corpore veluti radios dispergens. Sed quid hæc omnia significant, videamus. Primò totum simulachrum eius, quâ hîc spectatur, magnitudinis est, ex viridi lapide sculptum; amuletumque portatile fuisse, ansula seu foramen T, in figura A, per quod filum traieciabatur, sat ostendit; & significat Horum Osiridis filium. Horus enim, quemadmodum Tomo I. Syntag. III. innumeris autoritatibus comprobatum est, semper sub puerili forma referebatur, & mysticè, Plutarcho teste, nihil aliud est, quam sensibilis Mundi machina, quam Sol seu Osiris per Scarabæum indicatus, continua Solarium Numinum per binos Accipitres, & terrestrium Geniorum per penates lateribus assistentes indicatorum ministerio, summâ sapientiâ gubernat & moderatur. Pueri forma pingitur, quia Mundus generabilium rerum innovatione continuò veluti reiuvenescit: tumido corpore pingitur, quia genitalium rerum fœtura & ~~perpetuè~~ perpetuò turget: sub utroque pede Crocodilum calcat, id est, Beboniam seu Typhoniam malignitatem Mundo adeo perniciosam, nè inualescat, cohibet; scuticæque, id est, virtutis suæ efficacia in officio continet; quam nisi cohiberet, totum Mundum perire necesse fore putabant. quæ omnia pulchrè per pugnas & certamina Hori & Typhonis symbolicè indicantur, de quibus lege Syntagma III. Tomi I. In postica, verò parte per figuram D, Isis seu Luna exprimitur, quod cornua & velum, quibus semper exhibetur, ostendunt: vbere turget, quia mater omnium inuentionum est, & Hori à Typhone extincti vindicatrix & resuscitatrix; dum Mundum siccitate & adustiuâ quâdam vi oppressum, humido suo influxu, per radios aptè indicato, ad temperiem & vitam reuocat. Atque hæc est mystica & hieroglyphica dicti simulachri significatio; quod, propter magna sub eo recondita mysteria, summâ vi pollere arbitrantur tum ad Genios attrahendos, tum ad malignos propullandos. Hinc in Isiacis adytis summâ cœremoniarum vi illud consecrabant; fieri enim non posse credebant, quin dicta Numina imagine hac mysteriosâ, & omnes eorum virtutes & proprietates occultè indicante, veluti ad signum illis congruum attraherentur, & per illud gestantibus omnium bonorum copiam, & malorum auersionem promitterent. Atque hæc est amuleti assumpti vera & sincera interpretatio. Similia huic sunt alia, duo amuleta sequentia, quorum prius signatum litera E sub fœminæ figura, quæ lyram sinistrâ, plectrum dextrâ tenet; secundum G, sinistrâ cucurbitam, dextrâ Syringem tenens, ventre tumido discooperto; H verò posticam partem figuræ G, indicat. Porro cucurbitam, humidum;

Amuletorum
aliorum expli-
catio.

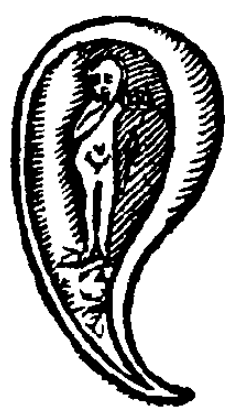
per pileum pyramidalem, ignea vis intelligitur, quorum harmonico temperamento Mundus imprægnatus rerum omnium copiam producit, ac



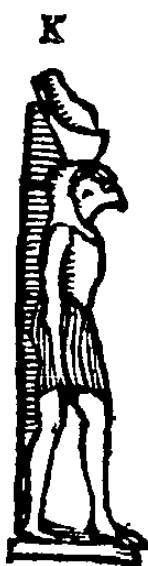
Amuletum
valde myste-
riofum expli-
catur.

proinde ob mysteria sub eo abdita, in vsum amuleti adhibebantur. Tamen si duo posteriora amuleta non purè hieroglyphica sint, sed nescio quid Græcanicæ eruditionis sapiant.

Amuletum verò signatum litera R, à suprâ citato Capitaneo concessum, vti oppidò mysteriosum est, ita nonnullam explicationem seorsim

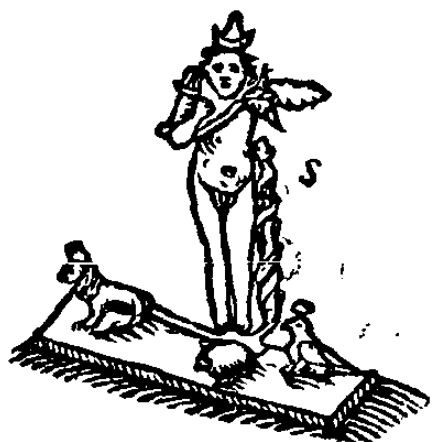


meretur. Est id ex cupro constructum in forma perseæ linguiformis, intra cuius concavum puerulus latet digito labijs impresso silentia suadens, altera manu cornucopiæ tenens; & indicat Harpocratem Sapientiæ Numen inclusum Perseæ fructui, cuius folium vti linguæ, ita fructus cordis figuram exprimit teste Horo; quo indicatur, quod quicunque ad sapientiam aspirat, is quod per sapientis Magistri linguam didicit, id altè cordis penetralibus per frequentem contemplationem committere debet; eratque amuletum, quod Sacerdotes ad sapientiæ spiritum per Harpocratis fauorem acquirendum portare solebant. Verùm de his passim in hoc Opere, & in Obelisco Pamphilio tractatum reperies. Sequuntur alia amuleta literis K, L, S, signata, quorum prius statua est

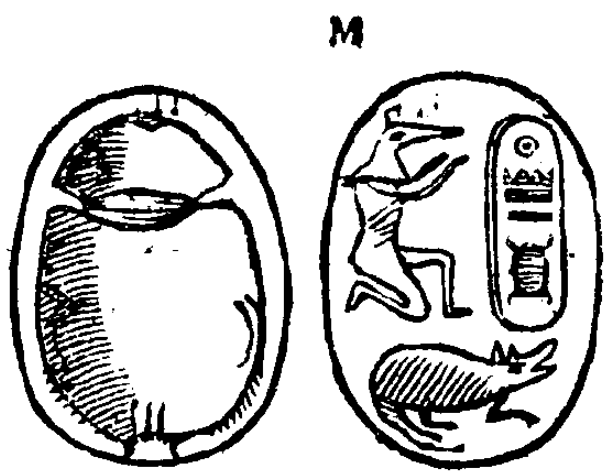


Amuleta alia
explicantur,

ισα κόμορφ, id est, Accipitrinâ facie, & Osirin significat; secunda *κερόμορφ*, id est, Arietinâ facie, & Ammonem notat; & tùm ad Solaris Spiritus, tùm ad Ammonis fecunditatis influxum participandum, gestabantur.



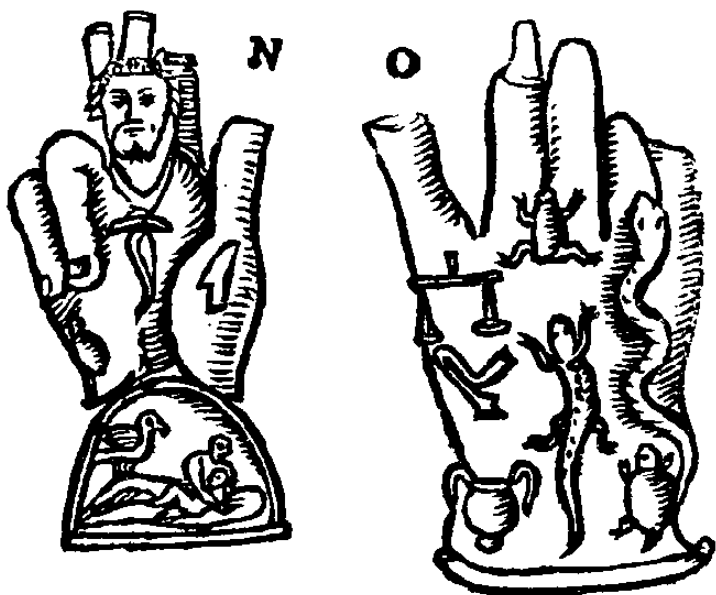
Sequitur hæc amuletum F Cerberi tripitis *λυκο-λεοντο-κυμορφ*, serpentibus inuoluti; quod ad Hecates siue Isidis subterraneæ fauorem acquirendum ferebant; per Caninum caput diligentem Hecates custodiam, per Leoninum, robur



robur & soliditatem, quam rebus confert, per Lupinum, perfectam rerum in subterraneis locis digestionem denotant, ex quibus deinde vita omnibus communicatur, per serpentes indigitata. Amuletum M ex antica parte Scarabæum portat, ex postica Anubidis figuram geniculatam, cum sacra Tabula hieroglyphicis insignita, cui infraponitur figura

Ichneumonis. Per Scarabæum sicuti Sol in Sidereo Mundo, sic in Politico Rex aut Princeps significatur. Per caniformem ingeniculatam figuram, Mercuriale Numen; per Ichneumonem infra vis eiusdem Typhonæ virtutis propulsatiua, indicatur; Ichneumon enim animal mirâ industriâ subiens ventrem Crocodili, qui Typhonem notat, eum interficit. Oualis verò figura, in qua Solis figura cum tetrapyrgo, scepro, & Scarabæo, inserta spectatur, est sacra Tabula amuletoria, cuius dicta symbola, indicant, vrbes & dominia mascula Anubidis Typhonis propulsatiuâ vi immunia fore, religiosâ ea portantium obseruantia; quæ omnia fusè in Obelisco Rameffæo seu Lateranensi, vbi hic hierogrammatismus sæpè spectatur, exponentur.

Restat explicanda Manus hieroglyphica signata N & O, cuius ante-



rior facies continet in medio faciem Iouis, è cuius collo sacrum periamma Isiacæ Crucis dependet, eo digitorum situ, quo vides; ad carpum verò intra hemicyclam figuram, Isidis iacentis habitu, & filium suum Horum lactantis figura cum assistente Columba spectatur; quo iuramenta Ioui Ægyptio per sacram Isidis Crucem fieri debere, antequam Isidis rerum mundanarum nutricis inuocatio & adiuratio peragatur, indigitatur. In posteriori verò manus parte, signata O litera,

Manus hieroglyphica explicatur.

omnis generis reptilia, vti sunt Rana, Serpens, Lacerta, Testudo, Lituus cum Balance, & vase Nilotico exprimuntur; per Ranam Elementum humidum, per Testudinem terrestre, per Lacertam aëreum, eò quòd aëre, sicuti Chamæleon viuere videatur; & per Serpentem ignis Elementum denotatur; quæ omnia vitam & alimentum à magna Deorum matre Iside, per harmonicam Elementorum contemperationem, quam Bilanx & Lituus exprimit, hauriunt. Adiuratio sic instituebatur; Te, O Iuppiter Osiris, per sacram Isidis Crucem, per Ouum archetypum, per cultrum Arueris, per nutrimentum Isidis quod Horo præstat, per Columbam, in quam iram Typhonis fugiens, conuersa fuit, per Bilancem Omphtha, per Serpentem Ophionium, per Ranam & Lacertam Momphta, per Vulcani Testudinem, per vasa Nilotica, per manum denique beneficam tuam omnia continentem te adiuro, vt præstes quæ iubeo. Hanc deinde manum potentissimi amuleti loco gestabant. Sed & hæc alibi fusiùs exponentur. Est & aliud huic simile amuletum in Gazophylacio Cardinalis

Bar-

Amuletum
Mufai Bar-
berinorum.

Crux ansata
amuletum
præcipuum.

Barberini, quod vti ijsdem ferè symbolis insignitum est, ita vsum quoque huic præfenti amuleto haud abfimilem habebat. Denique inter amuleta omnium maximum frequentissimumque Crux erat ansata, siue character Hermeticus, quem cum integro tractatu in Obelisco Pamphilio, & fusè etiam in Alchimia Ægyptiorum descripserimus, eò Lectorem remittimus. Atque hæc erant amuleta Ægyptiorum; non quod alia non habuerint; nam vt suprà diximus, quicquid in Obeliscis hieroglyphicorum continebatur, ijs pro amuletis seruiebat; sed nè immensa rerum farragine opus confunderem, vfu frequentiore trita hìc producenda duxi, reliquis in tertium Tomum reservatis.

CAPUT V.

*De horrendis cœremonijs, quibus in adytis Simulachra sua conse-
crabant Ægyptij.*

Adyta Ægy-
ptiorum in
pluribus
Nomis.

Clemens.

Adyta quo-
modo ador-
nata, & quid
in illis actum.

Clemens.

Iustinus
Mar.

Quibus riti-
bus Sacerdo-
tes utebantur.
Arrianus.

DE adytis Ægyptiorum, locis obscuris & subterraneis, copiosè egi-
mus in I. Tomo. Syntagm. V. quare hoc loco tantum, quid in ijs
operati sint Magi, & quas cœremonias peregerint, explicandum restat.
Erant autem complura in Ægypto huius generis latibula, & vt Clemens
ait, pro numero Oraclorum, aut Nomorum, Diabolicarum artium sa-
craria; in quibus primò in muris depictæ spectabantur hieroglyphicæ
doctrinæ documenta, ad spiritus attrahendos aptissima. Primarium Nu-
men cum asseclis Genijs pro loci ratione diuersis, aræ impositum cerne-
batur, mirâ transformatione deturpatum; erat & vicina piscina sacra,
in vsum rituum & expiationum destinata; totus locus obscurus, & non
nisi luminibus illustrari poterat; intra hunc Sacerdotes statutis diebus
conueniebant, eo vestium & ornamentorum habitu, quo tùm Numen
primarium, tùm asseclæ adornati conspiciebantur; in silentio summo te-
nebras illas supremi atque immensi Numinis, quæ per loci caliginem in-
dicabatur, attestabantur; deinde singularum figurarum mysteria parieti-
bus depicta vim, & efficaciam docebant sacris initiandos, cuiusmodi fra-
gmentum ad me non ita pridem misit eruditissimus Nardius, vt postea vi-
debitur. Quorum quidem ratio tanti apud Græcorum Philosophos, tamen-
si non nisi fama tantum relata, fiebat, vt Clemente teste, Ο' Πυθαγόρας ὡς
τέμνετο, ἵνα δὴ καὶ εἰς τὰ ἀδύτα κατήθων τὴν μουσικὴν παρ' Αἰγυπτίων ἐκμάθῃ φιλοσοφίαν.
*Pythagoras circumcisus est, vt in adyta ingressus mysticam ab Ægyptijs disceret
philosophiam; & Iustinus quæst. ad Orthodoxos cap. 25. Τίμια δὲ ἡ πόσις
παρ' Αἰγυπτίους μαθήματα τὰ ἱερογλυφικὰ καλέμενα τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις ἔτι τοῖς τυχεῖσι· ἀλλὰ τοῖς
ἐκείτοις ὡς ἀδεδόμενα, ἀσεβονομία δὲ καὶ ἀσεβλογία παρ' αὐτοῖς τότε χρυσᾶ τε καὶ πρῆστα, καὶ
ἀγορεύματα μαθήματα λεγόντο. Id temporis hieroglyphicæ disciplinæ in pretio erant apud
Ægyptios, quæ in adytis dabantur lectissimis quibusvis, non hominibus de trivio,
Astrologia verò abiecta circumforanea εἰς vulgaris apud cos erat. Quod si
de publico aliquo Regni aut vrbis negotio Numina consulenda forent,
aut peculiare quidpiam à dæmonibus petendum foret, aut simulachra in-*

Ora-

Oraculorum vsum consecranda ; tùm dictis præmissis paulò antè cœre-
 monijs, Sacerdos, qui, teste Apuleio in Apolog. ritè callere cœremonia-
 rum leges, fas sacrorum, ius religionum debebat ; & vt Libanius decla-
 matione 43. Εἰς αὐτὸν θεὸς, καὶ τὰ κελύων ἀπόρρητα, καὶ τίσι χάριται, καὶ τοῖν ἔλαον, καὶ τὸ λαβόντες αὐτίδ' οἶον αὖ, Scire Deos, eorumque arcana, & quibus gaudeant, qui-
 bus trahantur, & quid capientes reddant ; horrido murmure, imperiosisque
 verbis, teste Luciano in Necricis, Deos superos manesque torquet, noxiū
 ære circumdatur carmen, tùm horrentibus verbis vrna opertanea præclu-
 ditur, ter nouies carmen magico demurmurat ore. Verùm & hoc cum
 magna differentia, neque enim semper minis, aut verborum portentoso-
 rum prolatione vtuntur. Cùm enim supremo Numini, choroque supre-
 marum Potentiarum supplicabant, id non nisi hymnis, canticis, sacrificijs,
 & præuiâ animi corporisque ab omni terrenæ contagionis fœditate solu-
 ti dispositione & expiatione efficiebant ; quo quidem nihil aliud nisi
 θεωλησίαν, id est, in Deum transformationem intendebant, quam vbi ade-
 pti fuerant, iam Deorum consortio digni, nullam adeo magnam poten-
 tiam esse arbitrabantur, cui non imperare, eamque sui iuris facere pos-
 sent. Minis tamen utebantur in genus quoddam Dæmonum inferioris
 ordinis, quod imperiolis minacibusque verbis ad id, quod volebant, co-
 gebant. ita Iamblichus. Verba eius sunt : Narrat Porphyrius, Sacerdo-
 tes consueuisse violentis quibusdam minis aduersum Superos vtī. Minæ hæc fere-
 rant : Nisi vos ita jeceritis, vel contrā, si feceritis aliquid, cœlos confringam,
 vel occulta Isidis patefaciam, vel arcanum in abyssō reconditum diuulgabo, aut
 Cistam barin, id est, nauim quandam apud Ægyptios sacram, aut membra
 Osiridis Typhoni dispergam, cœteraq; similia. Quæ omnia Psellus l. de operat.
 Dæm. c. 21. confirmat, dum ait [Dæmoniorum omnia genera mirè audacia
 & timida esse. In primis autem, ea quæ ποσύλα seu materiæ affecta sunt. Si-
 quidem aërea quibus plurima solertia inest, si quis increpuerit, increpan-
 tem discernere non possunt, nec alius ab eorum vexatione liberari potest,
 præterquàm is, qui sanctitate vitæ Deum colat, tremendumq; Dei verbi
 nomen diuina potentia fretus accinat. Hæc autem, nimirum materiæ affe-
 cta Dæmonia, verita nè in abyssos meatusque subterraneos relegentur,
 sibi que ab Angelis eò relegantibus timentia, cùm quis illuc ea relegatum
 iri comminatur, Angelorumque nomina exprimit, quibus id prouin-
 ciæ demandatum est, dici vix potest, quanto metu, quibus perturbationi-
 bus concutiantur ; ita enim animo percelluntur, vt nè comminantem
 quidem, quisnam ille sit, discernere valeant, sed siue anicula quædam,
 siue verulus homuncio comminationes huiusmodi expresserit, tunc tan-
 tus ea metus inuadit, vt plerumque abscedant, ac si ea qui comminan-
 tur, iidem & internecioni dare possint ; vsque adeo timida sunt, nec quen-
 quam discernere nōrunt. Proinde facillimè ab impuro illo Incantato-
 rum genere excrementitijs cicurantur, saluius inquam, vnguibus, & capil-
 lis, cerâ tenuique reuincta filo execrandis illis exorcismis & abiuratio-
 nibus tragicas affectiones & turbas euitant.] Quid autem per huiusmo-
 di

Lucianus.

Θεωλη-
 σίαν
 appetebant
 Ægyptiorū
 Sacerdotes.

Porphyrius.

Sacerdotes
 Ægyptiorum
 Dijs mina-
 bantur.

Psellus.

Ægyptij puta-
bant, Genios
aliquos time-
re homines
Θεολάτρες.

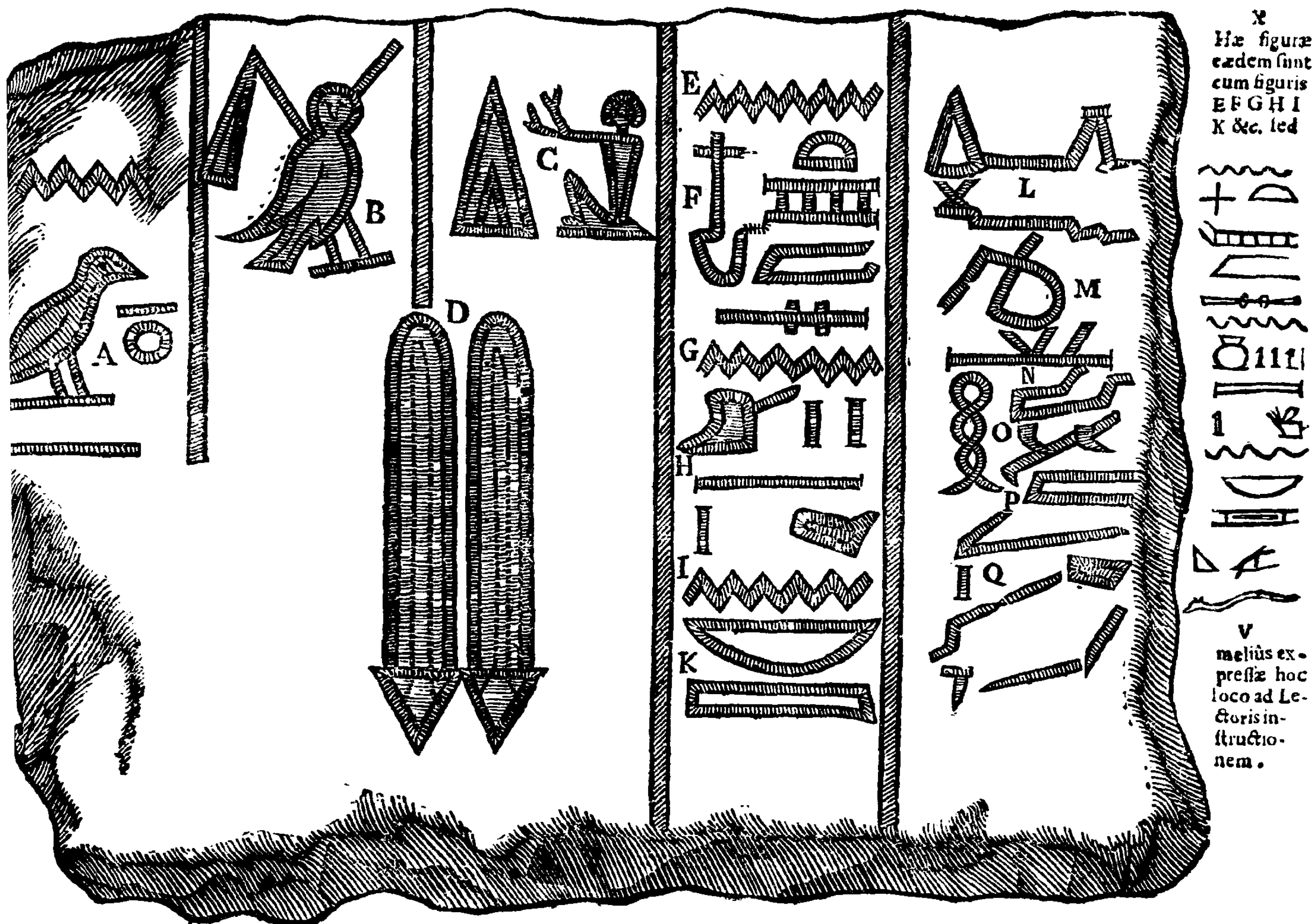
di minas indicare voluerint, aut quomodo Dijs imperare potuerint, ex Ægyptiorum mente explicandum duxi.

Iamblichus.

Ming Demoni-
bus incella-
tur ab Ægy-
ptiis, quid si-
gnificant.

Sciendum itaque est, in Mundo iuxta hieroglyphicam Sacerdotum doctrinam genus quoddam Potestatum, quod homines Θεολάτρες, & per continuum sacrorum exercitium in diuinam quandam essentiam transformatos, reueretur, timeat, eorumque verbis imperiosis obstupescit obtemperet; non humanâ quidem virtute, sed diuinâ sacramentorum ineffabilium potestate. Nam vt rectè Iamblichus dicit, cum Sacerdos huiusmodi in superiorum Deorum ordine constituitur, ideo grandioribus propria natura mandatis utitur atque minis; neque tamen tanquam facturus, quæ tunc asseuerat, sed declarans quantam nactus fuerit potestatem propter ipsam ad Deos unionem, ex notitia & ineffabilium symbolorum signaculorumque possessione. Aliam rationem quoque Iamblichus notat, obedientiæ Dæmonum ad minaces Sacerdotum voces: sunt enim nonnulli Dæmones, in prouincias Mundique partes diuisi, singuli-que ad continuam rerum suæ fidei commissarum custodiam destinati, qui quidem tantam rerum sibi commendatarum curam habent, vt nec verbum quidem illius ordini dispensationique contrarium valeant tolerare; non aliam ob causam, nisi quod Deorum ordo constanti & inconcussa necessitatis lege omnis mutationis experte in ijs perseueret, quam illi pari Mundanorum perseuerantia obnixè custodiant. Itaque Dæmones huiusmodi circumterranei, vt in fidei suæ commissis rebus viuerent, & ex ijs esse suum traherent, ita eas ipsas res tantopere sibi cognatas & amicas similibus minarum tormentis vt inuadantur, non permittunt, imò nec eas audire possunt, eò quod ordinem, atque adeo totius Vniuersi dispositionem potissimum ijs sub mysterijs contineri intelligant, quæ sunt ipsa Numina allegoricè per verba indicata. Quando igitur dicunt, Cælos confringam, vel occulta Isidis patefaciam, vel arcanum in abyssu reconditum diuulgabo, aut Cistam barin, aut Osiridis membra Typhoni dispergam; cum id ordini totius repugnet, consequenter ordini custodum contrarium, hinc perturbantur, & nè similia amplius moueant, voluntati eorum condescendunt; nam non alia de causa Mundi partes in ordine permanent, nisi quia benefica Osiridis potestas sincera & intacta, nullo contrario tumultu & errore misceri, & confundi potest; vita insuper omnium pura semper & incorrupta persistit, eò quod viuificis harmonicisque rationibus, quæ in Iside reconditæ sunt, totus Mundus sempiternâ lege persistat; quis enim cursum Solis & Lunæ cohibeat? quis abyssos aperiat? quis barin, id est, vehiculum Mundanarum rationum retardet? Nè itaque ordo naturæ immutetur, sortemque contrariam subeat, hinc verbis minacibus ea profanari nolunt, quæ sempiternorum Deorum munere, perpetuæ instabilitatis omnis contrarietatis expertem sortem nacta sunt. Atque hæc ex mente Ægyptiorum dicta sufficiant. Subijciam hoc loco fragmentum à doctissimo Nardio transmissum, cuius suprà fol. 452. mentionem fecimus.

Ex.

Expositio figurarum.

POnebantur hæ figuræ in parietibus adytorum, & excerptæ sunt ex ipsis Obeliscis, ubi frequenter occurrunt, uti suo loco & tempore videbitur. Vnde patet, figuras Obeliscorum veluti prototypas qualdam, non adytorum duntaxat parietibus, sed & ipsis statuis, amuletis, cæterisque monumentis fuisse incisas. Sed explicemus singula. A Accipiter est motus Solaris symbolum, uti in Obelisco Pamphilio hierogrammatismo de Accipitre docuimus. B est Noctua cum flagello, & Dæmonem aueruncum notat, & Osiris Accipitrini ἀντίεχρον. Figura C Sacerdotem notat unā cum pyramide; & exprimit cæremonias, quibus ad Typhoniam vim propulsandam, & calori vitali inimicas Potestates dissipandas, utebantur. D, binas vitreas phialas signat, intra quas aqua Nilotica per occultos Meandros penetrans in fontes exaltabatur, quæ mysticā suā significatione minimè carebnat: nam hoc ipso arcanè Momphtæi spiritus diffusam in omnia Mundi membra ubertatem aptè sanè indicabant. Reliqua verò symbola E F G H I K L M &c. cum imperfectè expressa sint, ea paulò clariùs ponenda duxi, eo modo quo in margine Schematismi, qui

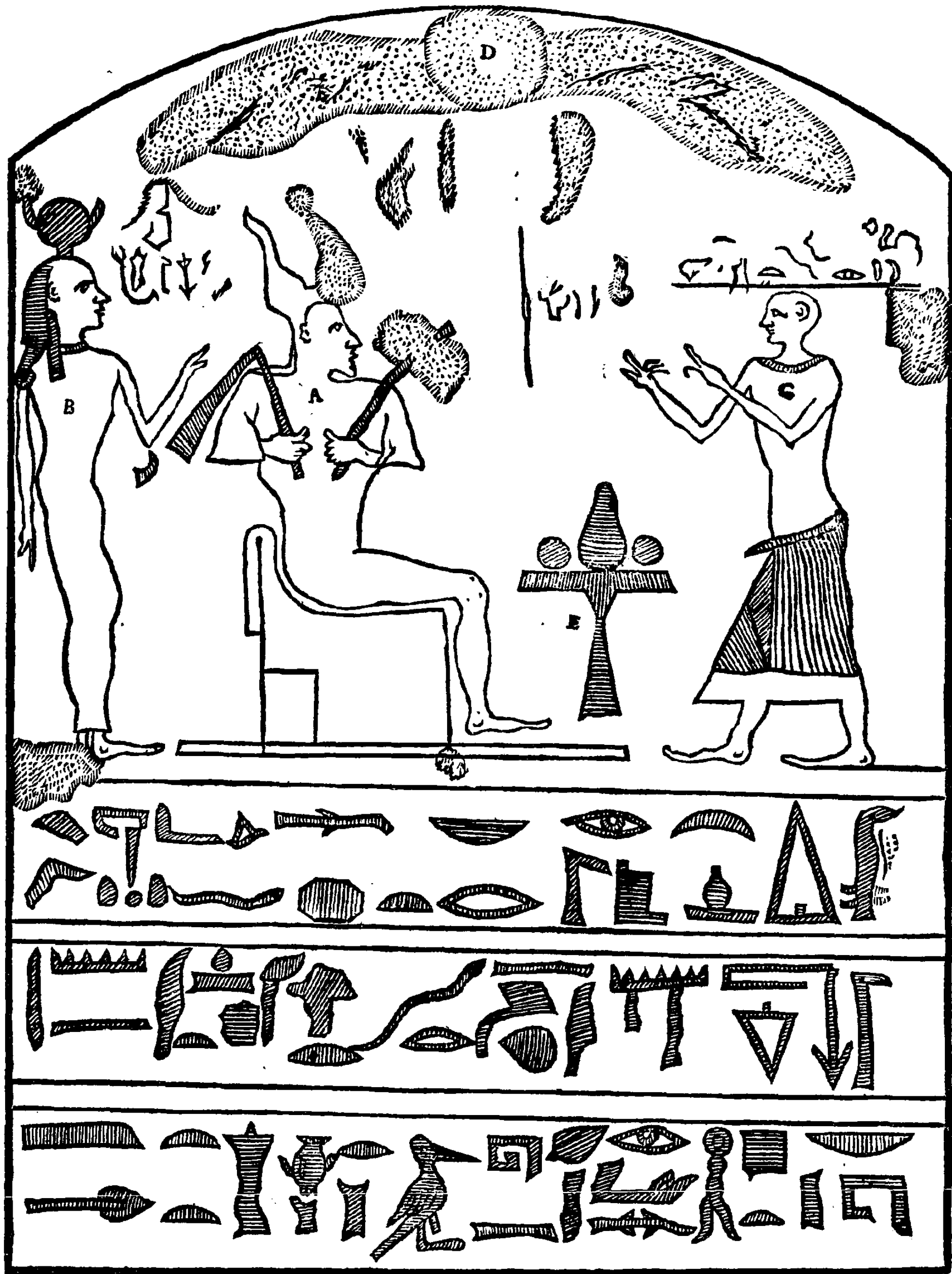
M m m

in

in signatis literis V X. Quorum significatio hæc est: Aqua superna per influxum superni Numinis deuehitur in piscinam sacram, & hinc in Nili humorem, virtute rituum sacrorum impetratum; & hinc demum in totam Ægyptiam telluram, ope Agathodæmonis Nilotici, summo emolumento deriuatur.

Sistri hieroglyphici descriptio.

In adytis itaque pro diuersa Numinum conditione, diuersos ritus & cœremonias obibant; quæ omnia pulchrè exhibentur in Sistro quodam



marmoris albi hieroglyphico, quod non ita pridem mihi transmisit interpretandum eruditissimus vir Thomas Henschau Anglus. Lapis albus est, marmore longè mollior, haud dubiè ex subterraneis Ægypti Cryptis, vbi ut plurimum in huiusmodi lapidibus mollioribus hieroglyphica insculpi solebant, veluti ab omni aëris iniuria ritè munitis. Altitudo lapidis est pedum trium minùs vno pollice; latitudo pedis vnus pollicum $2\frac{3}{4}$. Crassities circa 4 pollicum cum $\frac{1}{4}$. Figuræ superiores altæ sunt ped. 1. pol. 5. Inferiores verò poll. 8. singulæ continentes spacia poll. 2. Spacium quod infrà figuris vacuum est, continet pedem vnum, iuxta mensuras Anglicas. Lapis in vertice curuatus est, & referre videtur cum reliquo continente adytum; in quo globum alatum in vertice vides signatum literâ D, infra quem varij minuti characteres hieroglyphici (qui tamen temporis iniuriâ corrossi, quid referant, cognosci non potest) parietibus insculpti, infra quos figura hominis nudi A, cidari Ægyptia redimitti, sedentis habitu conspicitur, & dextrâ manu flagellum, alterâ baculum continet, à cuius tergo B simulachrum fœmineum, veste lineâ ad talos vsq; inuoluta, cuius è capite velo & tænijs ornato, globus serpentifer emergit, à figura A, aliquid veluti sollicitè quærens; ex altera verò parte figura C spectatur, ex parte superiori ab umbilico vsque ad verticem nuda, virili habitu, brachijs extensis, eorumque digitis in serpentes veluti degenerantibus; inter figuram A & C ara posita est, vase turbinato, & binis globulis instructa. Quæ quid indicent, expono. Globus alatus supremi Numinis omnia peruadentis prouidentiam signat. Figura A Osirin notat, Numen Solare & ἡλιοφανὴς; quod flagellum, sceptrum, habitus sedentis, & cydaris, quæ sunt dominij & potestatis supremæ symbola, satis ostendunt: nudus fingitur, quia Numen ab omni terrenæ contagionis miscella immune est; cui Isis B coniungitur, indiuidua Osiris comes Luna, uti globus capiti insistent cornuta Lunæ facie adornatus, & velum tæniæque docent: inuoluta est veste linea, ad naturam eius inuestigatu difficilem indicandam: brachio eleuato, mandata Osiridis deprecari videtur, prompta ad exequendum, quod iusserit. Figura C sacrificulum seu Hieromantem notat, qui Osiridem adiurat: nudus est, ad significandum, neminem Deorum consortio aptum esse, qui non animum suum prius ab omni humanarum rerum contagione abstraxerit; brachia eleuata habet, ad deprecandum composita; digitis in nescio quid serpentibus simile abeuntibus, quo symbolo sanè appposito notant, operationes Sacerdotum vitâ & spiritu plenas esse debere, ut Deorum muneribus participes fiant: caluus est, quia capilli corporearum fœcæ excrementa sunt; & latibula animalium, à quibus expurgatus esse debet sacrorum mystæ Deorum consors. Mensa vasis instructa indicat, sine ritibus & cœremonijs omnem Deorum attractionem & demulsionem irritam & euanidam esse; hæc enim sunt Deorum irritamenta, quibus præuiâ Vatum dispositione accedente, tandem votorum suorum compotes fiunt. Hieroglyphica verò Schemata infrà triplici ordine distincta significant, eas res, qui-

Sistri interpreta-
ratio.

bus adhibitis Numina amicâ quâdam cognatione attrahuntur in rerum fidei suæ commissarum tutelam, cuiusmodi sunt vegetabilium conseruatio, vrbium protectio, contrariarumque potestatum ab Ægypto abactio. Huius farinæ quoque est sequens Schema, quod Sacerdotem Momphta refert, sacra Nilo facientem in adytis. Hic comparebat lineâ veste indutus, vestitus pelle Leonis, cuius figura ita adaptabatur corpori, vt figura capitis Leonis cum pedibus, Sacerdotē Momphta exprimeret M Mem, dextrâ



gerebat phialam, superius in formā Tautici characteris effigiatam, sinistrā canaliculum, cui vas Niloticum impositum erat, tenebat; quo de futura incrementi aut decrementi Nilotici constitutione diuinabatur. Quorum quidem expositionem consultò & iustis de causis hoc loco omittendam existimaui. Quare hæc de operationibus Sacerdotum in adytis indigitaſſe veriùs, quàm explicasse sufficiat.

CAPUT VI.

De Gnosticorum Magia amuletaria, & literis Ephesijs, quæ sunt primus ramus Magiæ Aegyptiacæ.

NOtum est, plerosque Principes illorum Scholæ, qui nomine tenus Christiani, olim in Magistri Diaboli verba iurarunt, Ægyptios Natione fuisse. Atq; hosce imitatos Gnosticæ impietatis sectatores, abominabiles Ægyptiorum antiquorum superstitiones, ritus, cœremonias, ab inferis Diabolo mystagogo reuocasse, testantur abominanda eorum sacrificia, Magicæ artes, aliaque execranda scelera, quæ vide apud Epiphanium, Irenæum, Philastrium, Augustinum, Tertullianum, Theodoretum. Inter Gnosticos verò maximè hisce abominationibus infames memorantur, Marcus ille Ægyptius Magus, Basilides magister luxuriæ, & cœnosi dogmatis assertor Carpocrates, Valentinus quoque & Cherintus, Ægyptiacorum rituum ac superstitionum cultores atque sectatores. Gnostici verò ob excellentiā scientiæ quam iactabant, se appellari volebant; *σοφισται* quoq; dicebantur quasi cœnosi, ob nimiam utiq; illam, quam suis in Sacris dicebantur exercere, fœditatem atque turpitudinem horrendam, & abominandam; quos ritus ad viuum Epiphanius l. 1. Tom 2. describit, quem consule. Nicephorus quoque l. 4. c. 2. Ecclesiast. histor. in hæc verba de ijs scribit. *Atque equidem de Basilide Irenæus itidem agens, pudendum errorem eius in apertum deducit; equalem eius idem fuisse refert Carpocratem, eorum, qui Gnostici vocantur, authorem & ducem; quem non puduit propalam vitam magicam exercere, quam pater eius Simon clam & subdolè professus erat; gloriam is aucupabatur, & sese efferebat artibus curiosis per eos, quos ipse conficiebat amores, per somniorum visiones, & per assessores Demones.* Hi itaque Ægyptiacas superstitiones, quarum se hæredes iactabant, ab inferis suscitantes, totum ijs Orientem infecerunt. Erroneis enim eorum dogmatis insistentes, nouam characteristicam artem condiderunt, quâ varia confecerunt amuleta, quæ in varijs lapidibus pro ratione & proprietate Numinis, quod per ea inuocabant, exsculpta, characteribus Ægyptiacis antiquis circumscripta, & nominibus potentium Angelorum insignita, iuxta legum hieroglyphicarum præscripta, ponebant; quibus mira se præstare posse gloriabantur. Ex horum numero inter innumera pauca sunt, quæ sequuntur, in quibus passim Harpocratem Loto insidentem, Isidem, Serapidem, Hecaten, aliaque Ægyptiorum Numina, veriùs monstra, deprehendes.

Ramus primus Ægyptiacæ Magiæ. Gnosticorum Magia amuletaria.

Gnosticorum Magistri Ægyptiacarum impietatum sectatores.

Gnostici cur ita appellati.

Epiphanius. Nicephorus.

Amuleta Gnosticorum

In primo Amuleto, quod alibi damus, videbis hominem Sole redimitum, cœtera armatum, scuticâ vnâ manu, alterâ Idolo, ni fallor, instructû; quæis celebrem illum Ægyptiorum seu Persarum Mithram indicant; quem Solem esse Herodotus, Lucianus, Marcianus Capella testantur. Imò id ipsum quoq; monstrat nomen illud portentosum ΑΒΡΑΞΑΣ, quod dorso

Herodotus.
Lucianus.
Marcianus
Capella.

Αβραξας
quid signifi-
cet.

S. Hierony-
mus.

Abraxas
Genius Sola-
ris Auerrun-
cus.

Abracadabra
nomen.

Scaliger.

A	1	M	40
B	2	E	5
P	100	I	10
A	1	Θ	9
Ξ	60	P	100
A	1	A	1
Σ	200	Σ	200
365		365	

lapidis insculptum est; est enim Abraxas per resolutionem Arithmeticam $\kappa\epsilon\iota\lambda\omicron\varsigma\iota\sigma\sigma\iota\mu\epsilon\tau\alpha$ factam idem quod Mithras, quem Animam Solarem dicebant, virtute suâ totius anni decursum moderantem; quod & numerus, qui ex utroque nomine & Αβραξας & Μαδεας in numeros resolutus, uti hic à latere patet, sat superque constat. Vtriusque enim numeri in vnâ summam conflati efficiunt 365. tot nimirum, quot dies in anno sunt. Quæ omnia S. Hieronymus in c. 3. Amos comprobat his verbis: *Βασίλιδες, inquit, omnipotentem Deum portentoso nomine appellat Αβραξας, & eundem secundum*

Græcas literas, & annui cursus numerum, dicit in Solis circulo contineri; quem Ethni. i sub eodem numero aliarum literarum vocant Mithram. Hæc Hieronymus. Αβραξας igitur nihil aliud est, quam Genius Solis auerruncatius, quod radij capitis, & scutica satis ostendunt in dicta sculptura, quam lapidibus diuersis incidebant, adiuncto eius nomine, eamque collo suspensam contra varios malorum euentus portabant. In Rubino enim hoc nomen inscriptum cum figura Magica conueniente, contra omnes igneos morbos portabatur; in Cristallo contra aqueos &c. in alijs contra alios morbos. hisce quoque omnem sibi fortunam & felicitatem spondebant. Certè vix dubito, quin Amuletum hoc ad hemitritæum sanandum, in quo conscribi debet ad Magorum præcepta Abracadabra, ab Abraxa primùm fluxerit; nominis enim vestigia id luculenter ostendunt: & hoc me plusquam suadent tot *Σειδῶναι*, & gemmæ Elementis eiusdem nonnunquam repetitis inscripta, quorum copiam habes in Gallicis Scaligeri Epistolis ad Vazetum. Nec nuperum est inter Magos remedium, memorat enim Q. Serenus Sammonicus hoc carmine:

ABRACADABRA
ABRACADABR
ABRACADAB
ABRACADA
ABRACAD
ABRACA
ABRAC
ABRA
ABR
AB
A

*Inscribes chartæ, quod dicitur Abracadabra,
Sæpius & subter repetes, sed detrahe summa,
Vt magis atque magis desint elementa figuris.
Singula, quæ semper rapies, & cætera figes,
Donec in angustum redigatur litteræ conum,
His lino nexis collum redimire memento.*

De hoc nomine multas nugas reperies apud Serenum Sammonicum, multos quoque hæc verba in formam triangularem, nè quicquam superstitioni desit, adaptasse reperio; ut adeo certum sit, astutos illos præstigiatores isthæc Magica & barbara, potius portenta, quam nomina finxisse, & magno supercilio inculcasse, ad concitandos simplicium animos, ut cum magno stupore au-
gustio-

gustiora putarent, quæ non intelligerent, Dæmonesque istis pactis adfidentes, quæ postulabant Magi, præstarent, ut de præstigijs Marci refert Irenæus.

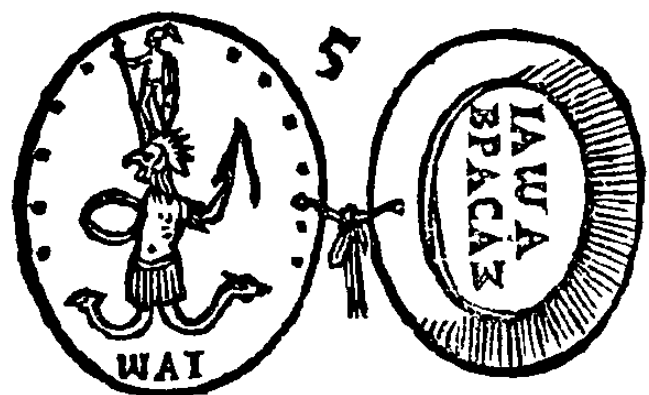
Alterum Amuletum seu Sigillum continet quatuor imagines Magicas Deorum; Isis, quam Vrnâ seu Situlâ, Sistrum, spicatum caput; Serapidis, quem Serpens, & modius in capite; Martis, & Veneris, quos signa ijs apposita indicant. Amuletumque est contra venena & philtrea, & fascinationes, ut ostendit Leonardus Pisaurus lib. de sculpturis lapidum, estque non secus ac alterum è Gnosticorum Schola profectum. Hunc Abraxan non tantum Mithram, sed & nunc $\text{IA}\omega$, nunc $\text{CEBA}\omega$, nunc alijs nominibus, uti in dictis Amuletis videre est, appellabant. Quæ quidem nomina quid significant, indicandum duxi. Gnostici natione Ægyptij, religione primum Hebræi, dum virtutem Nominis Dei tetragrammati ex Veterum relatione cognoscerent, ad impietatis suæ complementum, superstitiosa sua nomina passim nomine $\text{IA}\omega$ & $\text{CEBA}\omega$, quod idem est ac יהוה Iehoua & שבועות Sabaoth, summa tamen nominum corruptela indigitarunt. Quæ omnia confirmant sequentia Amuleta, in quorum primi 5 nu-

Amuletum
aliud Gnost-
icorum.

Leonardus
Pisaurus.

$\text{IA}\omega\text{Σεβω}$
quid.

Amuleta di-
uersa Gnosti-
corum expli-
cata.



mero signati primâ facie homo spectatur Galli cristati facie, scuto & scuticâ probè instructus, qui tandem in pedes serpentinos abit, capite verò Martis statuam gestat; sub pedibus verò hoc nomen $\text{IA}\omega$ ponitur, quod tamen in plerisque huiusmodi Amuletis vitio sculptoris inuersum spectatur, vel quia Sigillum erat, cuius literæ necessario inuersæ sunt; ut impressæ rectæ spectentur. Quo quidem potentiam per Iehoua, per Galli faciem cristamque Solaris Numinis potestatem, per scutum & scuticam omnium contrariorum abactionem, per statuam Martis operum Martiorum effectum denotabant. In posteriori facie habentur hæc nomina insculpta, $\text{IA}\omega \text{ ABPA}\epsilon\text{AS}$, id est, Deus Abraxas. In figura verò numero 3 signata iterum occurrit in prima facie eadem Abraxis figura; in posteriori verò facie nomina potentium Angelorum, Michaël, Gabriël, Vriel, Raphaël, Ananaël, Proforæel, Chablaël continentur, ad superstitiosos vsus



traducta. In quarto verò, eadem figura cum scuto cui nomen $\text{IA}\omega$ inuersum

sum inscriptum est; in posteriori verò parte hæc verba habentur Ægyptiaca, ΤΑΛΑ ΑΡΑΩ ωΑΡΑΟΡΟΝΤΟΚΟΝΒΑΙ, id est, *summo Marti omnia vincenti*. In sexto, eadem figura, cum inscriptione partis posterioris ΓΙΓΑΝΤΟΡΙΚΤΑ, id est, *fortitudinis Martiæ & Giganteæ*. In septimo, eadem figu-



ra habetur, cum hac inscriptione: ΙΟΡΙΟΤ ωΙΟΡΝΥ ΤΟΟΝω ωΝΙΟΤ, id est, *Domini fortitudo æterna*; & sub pedibus nomen Angeli ΙΑωΑΗΑ Ιαολiel, id est, *Angelus Domini*. In posteriori facie Ibis pingitur habitu volantis serpente diuaticatis pedibus implicata, cui astat Anubis cum sistro; quæ nihil aliud denotant, nisi vim Mercurialem nociuorum omnium abactiuam. Verùm hoc symbolum alibi expositum consule. In figura 2, eadem figura quæ suprâ expressa videtur, sub cuius pedibus nomen ΙΑω, manum imponens statux geniculatæ, quo influxus Martialis Numinis in gestantem hoc Amuletum denotatur, religiosè portatum; in posteriori verò parte Leo septem stellis circumdatus, vnâ cum figura Lunæ sextilis conspicitur, quo Sole in Leone existente, vt effectum, septem in vnum conspirantibus Planetis, sortiatur amuletum, confici debere indicatur. In decimo quarto schemate, eadem figura occurrit, cum hac inscriptione, ωΦΕωΝ; quo Abraxam hunc vnum ex Ophioneis Numinibus, de quibus in Obelisco Pamphilio ex Eusebio amplè tactauimus, esse designant. Sed de Abraxis seu Mythræ amuletis iam hæc dicta sufficiant.

Nota literas
inuerlas esse
in
ωΦΕωΝ,

Amuleta
Harpocratica



Isis tergemi-
na, eadem
quæ Hecate,
vel Diana:

interpretamur. Tricipitem autem fuisse, Virgil. 4. Georg. docet: Figura sequitur.

Procedamus ad Harpocratica amuleta, quorum non minor varietas occurrit. Et primò quidem passim inuenitur loto insidens, digito silentia suadens, alterâ manu flagello instructus, cum nomini-

bus ΣΑΒΑω, id est, Sabaoth, vt in figura numero 10 signata patet, in cuius postica facie nomen ΙΑω inscriptum videtur; quæ omnia Solare Numen *ωποφωρων*, & magnæ efficaciz designant. Figura verò numero 11 signata in antica facie, eundem nobis Harpocratem demonstrat, symbolis priori simillimum; in postica verò parte statua *επίσταλθης* *επιταβερχίων* conspicitur, binis gladijs, flagellis, facibusque instructa, quam nos Hecatē, siue Dianam, aut Isin tergeminam



-- -- -- -- -- Sacerdos
*Tercentum tonat ore Deos, Erebumque, Chaosque,
 Tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Diane.*

Et Ouid. l. 7. Metamorph.

*Ora vides Hecates in tres vergentia formas,
 Seruet ut in ternas compita facta vias.*

Virgilius.

Ovidius.



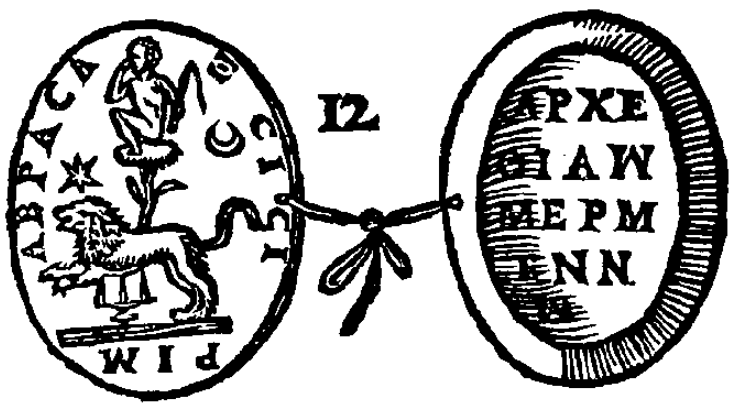
Orpheus eam vocat εἰσοδὴν, ἑρμῆϊον, ἡγετίαν, χθονίαν, καὶ ἡγετίαν, τυμβοδὴν, vialem, triuiam, cœlestem, terrestrem, æquoream, sepulchralem, bacchantem cum manibus; eique tria capita attribuit, dextrum Equi, sinistrum Canis, medium Apri; Eusebius l. 3. præparat. c. 3. Hecate Luna est, propter varias corporis eius formas, & formarum virtutes; ideò vir-

Orpheus.
 Hecatis nomina varia.

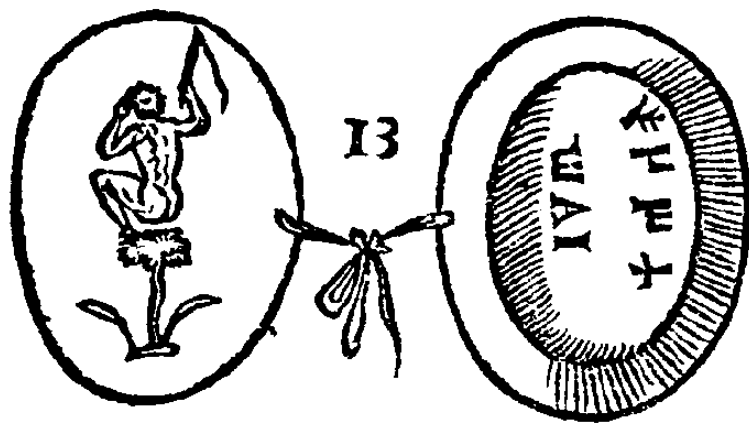
Eusebius.

tus eius est triformis, Nouilunia ferens, albam vestem auro distinctam, & lampades ardentes; calathum autem supernè fert, quia cùm est diuidua crescente lumine, fruges maturat; plenilunij signum est ferrugineum sandalium.

Sequitur Amuletum numero 12 signatum, in cuius primâ facie Harpocrates Loto insidens flagellum sinistrâ tenet, dextrâ silentium indicit, ad radicem Loti Leo conspicitur currens cum hac inscriptione: ABPAEAS



12



13

CICIPIM, id est, *Abraxas omnia ciens*. Per Leonem Momphra Nilotici incrementi Præsidem intelligunt, quod aptè per stellam Siorthis seu caniculæ capiti Leonis impositam notant; ad ortum enim caniculæ Sole in Leonem intrante fit inundatio Nili, Solari Numine Harpocratico flagello omnem Beboniam vim adustiam repellente. Nota hic CICIRIM retrogrado ordine lectum MIRICIC, idem esse ac Matrem Isidem siue Lunam, quæ in hoc Amuleto tacitè indigitatur, & Genius Nili, & cooperatrix Harpocratis Solaris Numinis. In postica verò parte Amuletum hæc nomina inscripta tenet: APXEOIAΩ MERMENNH, *principium IAω omnis fecunditatis*. Porro in Amuleto numero 13 signato, alia est figura Harpocratis sine vllis literis; in postica tamen parte habetur hæc inscriptio Ægyptiaca, vbi inuersa hæc verba: *ⲕⲁⲓⲣⲓⲛⲓⲙ* quod idem est, ac *magnus* *ⲓⲁⲱ*. Talia sunt quæ sequuntur ex culina Diaboli prolata Phylacteria signata numeris 1. 8. 9. 15. 16. Q & P. Figura 1 duas facies continet, in prima facie videtur figura nuda alata, modio in capite conspicua, quatuor baculis fulcita cum infra scripto nomine IAω è literis inuersis MNHCTHA, quod

Gnostici ab
 Ægyptijs hau-
 serunt sua
 deliramenta.

idem ac recordare significat, ut figura $\text{IA}\omega$ notat: nuda est, ad simplicitatem eius; alas habet, ad velocitatem; modium in capite gerit, ad abundan-



Ἰερακομόρφῳ,
Ἀγαθοδαίμων,
Ὁφίωνι.

tiam, quam confert, indicandam. Quatuor baculis fulcitur, ad domini-
nium in quatuor Mundi Elementa innuendum. Hoc igitur Numen me-
mor esse postulant eorum, qui id inuocauerint. Altera facies continet
figuram humanam duobus capitibus caninis, palmam in manu dextra te-
nentem, stellis circumdatam, infra quam veluti homo è tumulo surgens,
conspicitur; quo quidem nihil aliud indigitatur, nisi Anubis seu Mercu-
rius; teste Plutarcho, vtriusque Horizontis inferi & superi custos, ac
proinde duobus capitibus caninis pingitur; hic idem animarum ex inferis
reductor, à Diodoro describitur, uti alibi exposuimus; hinc palmam
victoriæ symbolum gestat, & flammam, quâ indicatur, animas à pœnis
per solutis apud inferos, singulas sphaeris & stellis mox inuehendas. Fi-
gura 8 numero signata, Serpens seu Aspis est $\kappa\alpha\upsilon\omicron\mu\omicron\rho\omicron\phi\omicron$, cuius caput radio-
so nimbo circumdatum, monstrat Numen Mercuriale, uti ex inuersis li-
teris apparet, ubi legitur; ANOYBEI Anubis. XNOYMICPI verò no-
men est, quod $\kappa\epsilon\tau\omega\ \tau\omega\ \iota\sigma\omicron\psi\eta\phi\iota\omega$ resolutum in numeros facit 1280, & totidem
nomen $\chi\epsilon\iota\varsigma$ facit. Vides igitur quàm peruersè, quàm impiè barbaris
huiusmodi nominibus diuinum Christi nomen Hæretico-magi profanent.

Innumera supersunt huius farinæ mysteria exponenda

quæ tamen singula adducere, nihil aliud foret, quàm li-
brum hunc impijs nugamentis refarcire. 9 Amuletum.

X 600	X 600
P 100	N 50
I 10	O 70
Σ 200	Υ 400
T 300	M 40
O 70	I 10
Σ 200	Σ 200
	P 100
	I 10
1480	1480



est simile numero 1 signato: in hoc Mercurius $\kappa\alpha\upsilon\omicron\mu\omicron\rho\omicron\phi\omicron$, biceps cum duo-
bus Genijs supra canales binos vasis Nilotici stantibus; cuius historiam
vide in III. Tomo, Syntagm. de Canopis. 15 Amuletum est, in quo
Accipiter supra florem Loti sedet, binis cornibus copiæ stipatus, & benefi-
cium fertilitatis & abundantiae, quæ à Sole promanat, indicat. 16 Mars
supra florem stans hastâ scutoque munitus, flore radices suas in cymbæ
medio firmante; quo indicatur igneam vim mistam humido, omnium
generationē promouere. In prima facie figuræ Q est Harpocrates Martio
habi-

habitu indutus supra Lotum sedet, ad instar cymbæ efformatum, flagel-



16 & Cruce Tautica cassideque formidabilis. In secunda facie *παρταμορ* Dæmon, quaternis alis instructus, in cuius vtraque manu baculus, sub pedibus Canem habet positum, ad cuius caudam stella, & indicat Mercuriale Numen quod Ægyptij *Σιὼθ* appellant. Figura P alibi exponetur.

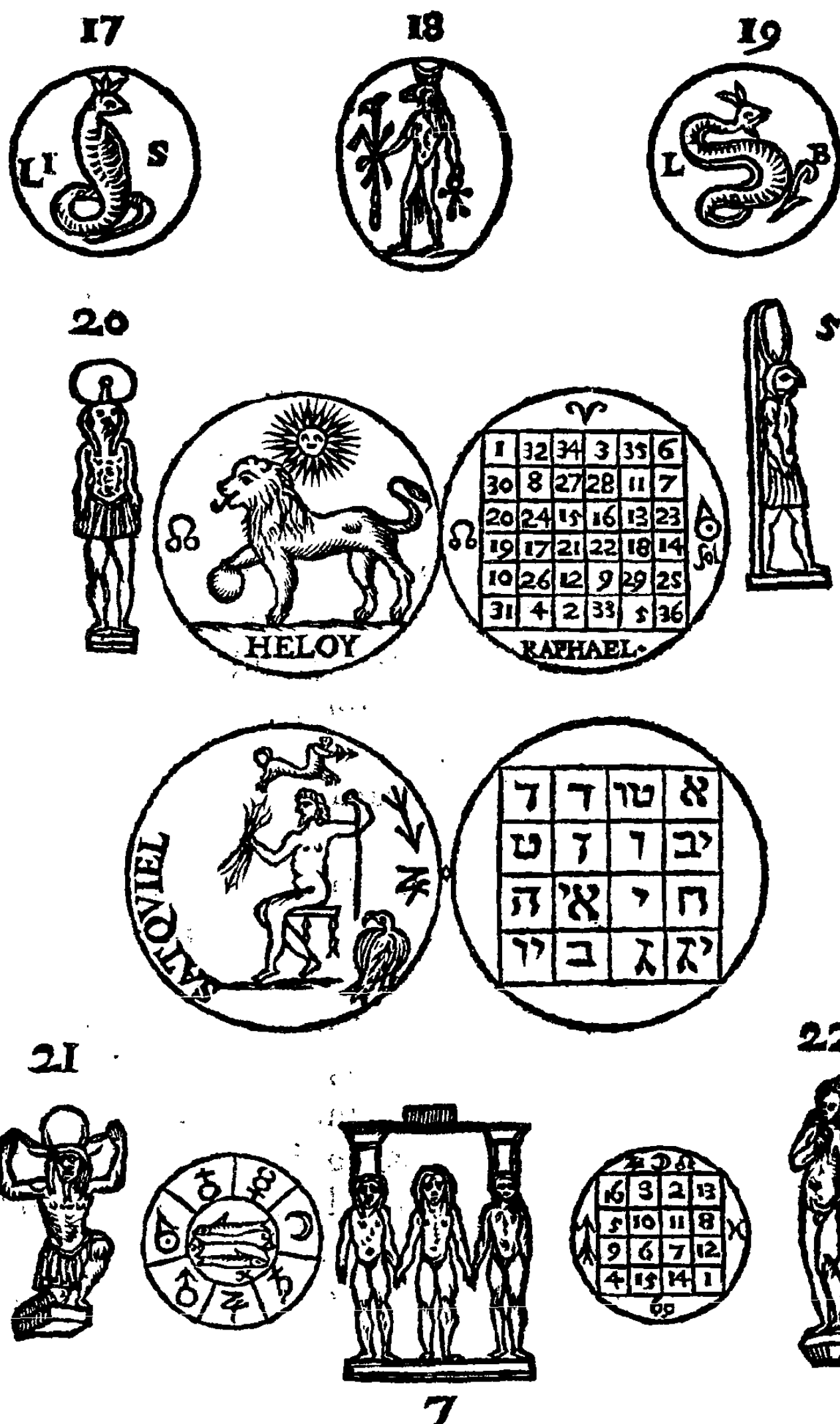


Figura numero 17. signata est Aspis ἱερακόμορφος , qualis in Tabula Bembina sæpe occurrit, estque figmentum Romanum ad similitudinem Ægyptiorum efformatum, vt literæ Latinæ LI, S docent, & idem significant ac *Libertatem saluam, vel Liberorum salutem*. 18 Est Osiris ἱερακόμορφος , calathum in capite portans, manu dextrâ baculum Cucucomorphū cum lituo & gnomone, sinistrâ Crucem ansatam in formam bifurcatam gestans; & notat Solare Numen, per Accipitrinum caput significatum, vt iam sæpius ex Eusebio docuimus; calathum in capite portat, abundantia quam confert, symbolum; sceptrum Cucuphæ capite insignitum, notat varietatem, quam producit, rerum; Lituus harmoniam; gnomon symmetriam, quam in Mundo conficit, rerum; Crux ansata, quam sinistrâ gerit, spiritus Solaris per omnia diffusionem. 19 Serpens contortus, duobus cornibus insignis, idem quod 17 notat. 20 & 5. Amuleta sunt Osiridis ἱερακόμορφος ; quibus intermediat Numus Leone insignitus ab vna parte, ab altera abaco numerico; monstratque cusum esse Sole in Leonem intrante, ad Solare Numen HELOY attrahendum, vt ipse Solis Leonisque character docet. Numericus abacus Soli dedicatus est, cuius Intelligentiam Raphaëlem dicunt, & nihil aliud est, quàm quadratum Senarij numeri, ita artificiosè dispositi, vt singulæ numerorum series perpendiculares, transuersæ, diagonales simul iunctæ eundem producant numerum. Verùm cum hæc figura amplissimè exposita sit in Arithmetica nostra hieroglyphica, eò Lectorem remittimus. ΥΩΘ notat trigonum igneum. Nota Lector, hunc Numum non esse antiquum, sed à posterioribus Astrologis confictum. Sequitur alius Numus synchronus, in cuius priori facie Iuppiter sedens fulmine formidabilis, prope quem Aquila Iouialis, & character eius ♄ , cuius nomen in Cabala est Zadkiel זאקיאל , Hebræi enim Iouem vocant יו , id est, *iustitiæ arbitrum*; hic pro Zadkiel corruptè ponitur Satquiel. Supra Iouem figura Sagittarij ponitur, quod indicat hunc Iouis fulminantis Numum Sole in Sagittario constituto, cusum esse; posterior pars Abacum ponit ex literis Hebraicis constitutum, & nihil aliud indicat, nisi 16 quadratum quaternarij eo artificio dispositum, vt singuli numeri, quos literæ indicant, qualibet serie iuncti simul, idem producant; quadratum autem quaternarij sacrum fuisse Ioui, in Arithmetica docuimus, vbi fusè omnia exposita reperiēs. Literæ

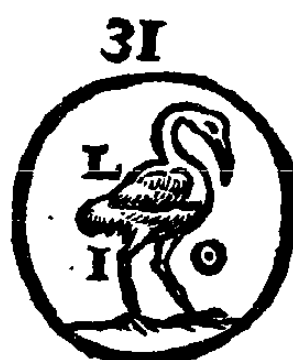
4	14	15	1
9	7	6	12
5	11	10	8
16	2	3	13

Hebraicæ hos numeros exprimunt, vt è latere apparet.

Idem prorsus est quod sequitur; cuius prima facies septem Planetarum figuras continet, & piscium figuras in medio; quod ostendit Numen cusum esse in magna coniunctione Planetarum in Piscibus, & Ioui consecratum, Ioue & Luna constitutis, in Leone, quod quaternarij quadratum luculenter docet. 21 & 22 Amuleta Ægyptiaca sunt Harpocratis & Arueris, quorum cum alibi expositio data sit, hîc ijs non immorabimur. 7 notant tres gratias, quæ ante portam Templi Ephesini positæ feruntur.

Alia nonnulla Amuletorum Schemata, ex varijs Museis collecta, & hoc loco exposita.

23 Numero signata Isis est cum Aspide *ἱερακομόρφῳ*, Lituo & Baculo; quæ omnia alibi fuscè exposita sunt. 24 Numen *αἰτίτεχνον* Typhonis exhibet, hinc Crocodilo insistit, & Piscem in capite portat; quorum vtrumque Typhonias indicat operationes. 25 Isis turrita, seu Cybeles



Ægyptia, duobus stipata Accipitribus, Solarium Numinum symbolis, & ad pedes Seriphio, id est, planta Absynthij marini, quam Isi sacram fuisse Plato docet, brachijs in decussim compositis, quo indicatur, nihil in natura rerum reconditum esse, quod ipsa non complectatur. 26 Numus tres figuras continet: prima est Isis cum situla in manu dextra, & sistro in manu sinistra, & modio in capite; quæ omnia fuscè exposita sunt in primo Tomo

mo Syntagm. III. Cap. de Iside : altera est Numen Niloticum siue Sera-
pis, cum modio in capite, & radio mensorio in sinistra, altera imperioso
gestu, nescio quid imperans. In medio puer alatus conspicitur, & notat,
vtrumque & Isin & Nilum Genios totius Ægypti esse. 27 Numus conti-
det figuram sedentis Anubidis, cum figura fulminis tricuspidis, & homi-
nem nudum ante eum prostratum, cum Cancro; & est Talisma Astro-
logicum Sole in Cancro constituto incisum, hora Iouis; quo subtilitatem
intellectus & honores, gestantes illud se impetrare à Mercurio & Ioue
putabant. 28 Talisma seu Camæa est Anubidis, dextrâ baculum *κερόμυρ-
ρον*, sinistrâ ensen portans, & Mercurio dedicatum est; quo & fœcundi-
tatem, & malorum profligationem sibi spondebant. 29 Camæa siue
Talisma Canopicum est, tutulo insigne, de quo vide copiosè tractatum
Tom. I. Syntagm. III. Cap. de Canopis. 30 Isin Memphiticam conti-
net, & quæ litera H signatur sequens, Isidem bari vectam; de qua vide,
quæ in Mystagogia Ægyptia ex Plutarcho variè adduximus, quæ hanc
eruditionem concernunt. 31 Amuletum Ibis est contra morbos capi-
tis institutum. Media figura nuda, inferiùs trunca, brachijs decussatis,
& velo spectabilis, in cuius pectore volucris virgineâ facie, & loco alarum
ramos vtrinque distendens, manu dextrâ A tenens; eandem prorsus re-
fert, quam Zoroastræi Iyngem vocant, Agathodæmonem superioris or-
dinis. Nuda est, quia solâ mente comprehensibilis est, uti Zoroaster do-
cet; vnde & ob eandem causam inferiùs truncata spectatur, quia nulla
eius sensibilia in inferiori Mundo vestigia sunt; velo variegato gaudet,
quia varietas eius in superiori Mundo solùm elucescit; brachia decussata
habet, quia decussim totius naturæ, cui præest, designat; A vnâ manu
gerit, quod eam Agathodæmonem esse notat: pectori apponitur volucris
humanæ faciei, & ramosas alas hinc inde extendens, indicatq; supremam
Intelligentiam idæis fœtam, quam inferioribus Mundis communicat.
Quæ omnia fusè allegata vide in Sphynge Mystagoga.

Ex quibus iam dictis apertè elucescit, Gnosticos omnia hæc fanati-
ca deliramenta ab Ægyptijs didicisse, si Lector ea cum paulò antè positis
Ægyptiorum Amuletis rectè contulerit; sed & nomina ex Ægyptiaca &
Hebræa lingua confusa & corrupta id sat manifestant: cùm proprium
huiusmodi nebulonum sit, ad aures suis adfistentium sacris nefandis ob-
tutendas isthæc barbara, quæ stridorem fremitumque resonant, nomina
ad horrorem simul & auctoritatem sacris conciliandum, vsurpare, uti pul-
chrè docet Irenæus l. 1. de erroribus Gnosticorum; & Nicetus ex Irenæo
fusè deducit. *Quò maiorem, inquit Nicetus ex Irenæo, ei qui baptizatur,
stuporem injciant, hæc Hebraica nomina superaddunt, [Besama, camosi, bne,
anoora, mystadia, rhuda, custaba, phogor, calatbi,] quorum interpretatio hæc est,
O qui es supra omnem virtutem patris, te inuocamus, qui lumen & spiritus bo-
nus, & vita nominaris, quoniam in corpore regnasti.* Hæc Nicetus. Diffi-
cillimum est, ut quod res est, fatear, verborum istorum fontes indicare;
neque enim vllum sub ijs, nisi admodum corrupti, ut in *besama* *בשמה*, *ca-*
mosi *במוסי*, *phogor* *פגור*, vestigium Hebræi sermonis patefit, neque Chal-
dai.

*Verba Hebrai-
ca à Gnosti-
cis corrupta,
eorumque
interpretatio.*

daica, multò minùs Arabica esse comperio. Existimo igitur ex pacto Dæmonis ad stuporem audientibus incutiendum conficta esse. Magos enim monstrosa, ipsoque stridore pronunciationis etiam horrenda vocabula & carmina ope Cacodæmonum inuenisse & susurrasse, quibus ad præstigias suas mirabilem energiam inesse asserabant, ex sacris profanisque Scriptoribus cunctis est in confesso. Huius farinæ fuit quoque quæ l. 2. c. 13. Irenæus de Gnosticorum impietatibus refert, ubi nomen absconditum Redemptoris sic profantur. *Messian fromagno in scenchaldin mosomeda ecachasaronepseba Iesu Nazarene*; quorum interpretationem hanc esse dicunt: *Christi non diuido spiritum, cor & supracælestem virtutem misericordem fruar nomine tuo Saluator Veritatis*: confirmatus autem & redemptus respondet: *Ego redimo animam meam ab hoc æone, & omnium quæ ab eo sunt, in nomine I A O, qui redemit animam meam*: quæ tametsi nescio quid Hebraicum oleant, ita tamen corrupta sunt, ut pro barbaris & portentosis nominibus nihil significantibus, & ad circumstantes decipiendos confictis, vfos esse certissimum sit. Huius quoque impietatis censenda sunt pleraque, lapidibus, gemmis, laminisque metallicis insculpta sine numero nomina: ex quibus numerum eliciebant, alicui ex Æonibus, aut Priapis, aut Pompis, aut Paredris correspondentem; omnia enim numeris attribuebant Gnostici, & omnia fidei mysteria solâ numerorum analogiâ se demonstrare posse supersticiosius credebant. Vnde Monadis illius & dyadis, triadis & tetradis, pentadis & octoadis prodigiosa & fanatica in Deastris fingendis, foetura; quæ omnia amplissimè deducta videas apud Irenæum, citato loco; quæ quidem congrua sunt ijs, quæ de Ephesijs literis narrantur ab Authoribus.

Irenæus.
Verba alia
Hebraica
corrupta à
Gnosticis.

Gnostici
omnia attrib-
bunt nume-
ris.

Ephesiæ Literæ.

ERANT autem Ephesiæ literæ *μαγανδ'ματ'α* seu incantamenta, quibus nonnullis prolatis barbaris & portentosis nominibus vel expiabant loca infesta, vel morbos abigebant, vel Dæmones adiurabant. Dicunturque Ephesiæ, eò quòd Ephesi primum ab Ideis dactylis sint inuentæ, & Dianæ Ephesiæ simulachro insculptæ. ita Clemens lib. 1. Strom. & Plutarchus in Sympof: earum his verbis meminit: *ἄνθρωποι δαμονιζομένοις μάγαι καὶ δούλοι τῆς Εἰσετίας γερμματα πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀλέξιν καὶ ὀνομάζεν. Super obsefos à Dæmonibus Magi Ephesiæ grammata recitare & nominare iuebant.* Etymon verò eorum assignat Eustathius his verbis: *Εἰσετία γερμματα ἱποδ'α, δὲ ὧν τινὲς ἐκ μεγάλων κωιδ'ων ἐζώθη, καὶ αὐτὸν ἐνίκησεν φωνὰ τινὲς ἢ ὅτι δὲ εἰσφάνης, καὶ ζώνης, καὶ ἱποδ'ων δὲ Εἰσετίας Ἀρτέμιδος ἀνιγμ'ατ'ώδως γερμματα, ὅθεν τὸς ἀλαφῶς λαλεμ'ωνος λέγει, Εἰσετία γερμματα. Ephesiæ literæ incantationes sunt, per quas aliqui ex magnis periculis seruati sunt, & victorias reportarunt. Erant autem quedam voces in corona, zona, & pedibus Deæ Ephesiæ Dianæ ænigmatica, unde & ijs qui parum disertè loquuntur, dicuntur Ephesiæ literæ. Suidas ait, Ephesias literas incantationes quasdam esse difficiles, quas Cræsum in pyra dixisse ferunt; & ludis Olympicis cùm Ephesius & Milesius luctarentur, & Milesius luctari non*

Ephesiæ lit-
teræ quæ, &
quales.

Clemens.
Plutarchus.

Eustathius.

Suidas.

non posset, eò quòd Ephesius literas Ephesias talo alligatas haberet, cum res innotuisset, victorem à quo triginta victi fuerant, detractis literis succubuisse. Cui astipulatur Diogenianus: Εφέσια λέγεται, inquit, ἐποδαί τι-
 νες ἦσαν, ἀπὸ τῶν οἱ φωνοῦντες ἐνέκων ἐκ παλαιῶν. *Ephesiae literae sunt incantationes quaedam, quas recitantes victores in omnibus erant.* Qualia autem nomina ex Ephesijs
 Hefychius. literis composita fuerint, Hefychius quidem tradit fuisse sequentia: *Ἄσκι, κατὰσκι. ἄσκι, τέτραξ, δαμναμενός ἄσιον. ὅμοιοι δὲ τὸ μὲν ἄσκι σκότος, καὶ τὸ κατὰσκι φῶς, τὸ τὰ ἄσκι αὐτὸς, δαμναμενός δὲ ἡλιος, ἄσιον δὲ ἀλήθεια.* *Aski Cataski hex, tetrax damnameneus, asion.* *Et Aski quidem significat idem quod tenebras, Cataski idem quod lucem, hex idem quod ipsum, damnameneus quod Sol, asion quod verum.*
 Zonaras. Hisce, ut refert Zonaras in Constantino Magno, Zambres Hebræus in au-
 Clemens: rem tauri insusurratis, statim reddidit mortuum; quem deinde Sylue-
 ster Papa in nomine Christi resuscitavit. Clemens Alexandrinus prædi-
 cta verba paulò aliter refert; sic enim l. 5. Strom: loquitur: *Androcides*
certè Pythagoricus literas quæ vocantur Ephesiae, locum dicit tenere symbolorum;
significare autem ἄσκιον quidem tenebras, eò quòd non habeant umbram; κατὰσκιον
autem lucem, quoniam illustrat umbram; ἄσκι autem prisca appellatione est ter-
ra; ἑξ τετρας, id est, quaternio, annus; propter horas; δαμναμενός autem est
Sol, quia omnia domat; ἔσσις vox vera. Significat autem symbolum, verum,
divinarum eum esse ornatum, qui est tenebrarum si conferatur cum luce, ἑξ Sol
cum anno, ἑξ terra cum omnis generis naturæ generatione. Ex hoc quoque
 penu processerunt nomina barbara, quibus Branchus Vates Milesios à fa-
 me expiasset dicitur; ille enim multitudinem ramis lauri aspergens hym-
 num dicendo præiit hoc modo.

Verba barba-
 ra quibus
 Branchus
 Vates Mile-
 sios expiavit.

Cantetis pueri heus, hecaergon, atque hecaergam.

Ita autem exclamavit populus, *Bedy, Zaps, Chton, Plectrum, Sphynx, Cnachzbi, Chrypotes, Phlegmo, Drops.* Et *Bedy* quidem, teste Clemente, *aquam, Zaps mare, Chton terram, Plectrum Solem, Sphynx ætherem Mundi compagem, Cnachzbi lacteum nutrimentum, Drops denique verbum efficax significat.* Ad Ephesias literas omnia illa portentosa nomina à Magis prolata reuocari possunt; quæ uti in tenebris nata, & in tenebris à tenebrionibus prolata sunt, ita tanquam luce indigna in tenebris æternum sepulta relinquimus.

CAPUT VII.

II. Ramus Magiæ Aegyptiacæ.

Ramus secundus Aegyptiacæ Magiæ.

§. I.

De Magia Hebræorum, Arabum, aliorumque populorum, & continet varias diuinandi species, Geomantiam, Aletryomantiam, & Arithmomantiam, Cabalam Pythagoricam, in quibus summi Satanae in intricandis mortalium animis astus & doli aperiuntur.

Cum Hebræis vi legis minimè licitum esset à sculptilibus Oraculis responsa petere, id alio modo summo studio procurare contenderunt; mutatis videlicet simulachris sensibilibus in Elementa literarum, & nè fraus detegeretur, ut plurimum ex Sacris libris descripta; quibus quidem incredibile est, quot animas sub prætextu religionis perdiderint. Hinc enim meritò tota Magia characteristica, Grammatomantia, uti & Cabala Pythagorica originem inuenerunt, uti postea dicetur. Et uti Diabolus in omnibus Dei Simiam agit, ita vel ex ipsa sacra Scriptura argumentum sumpsit peruertendarum per nouas superstitiones animarum. Nam uti in Cabala Hebræorum exposuimus, ex Sacris literis Angelorum peregrinorum nomina, virtutes, & effectus scrutabantur, quos Dei nomine insignitos, magnas vires ad homines à quibuscunque malis eruendos, possidere existimabant. Verùm de hisce vide citatam Cabalæ Classem. Porro cum literis Hebraicis ita comparatum viderent, ut quomodocunque coniunctæ, aut quâcunque combinatione transpositæ fuerint, semper nonnullum sensum exhiberent; hinc rotam diuinatorem ordinabant, cuius circumuolutione innumeras superstitiones exercent. Hoc autem pacto, teste Pardes, perficiebatur. Quatuor ex pergamento mundissimo orbes exscindebant diuersæ magnitudinis, omnes in centro supra axis polum facili negotio versatiles; horum singuli in viginti duas partes diuidebantur, atque ex centro ad circumferentiam ductis lineis, in singulis spacijs quatuor circumferentiarum, totidem in limbo eorum Alphabetata describebantur Hebraica. Erat autem in extremo limbo immobili manus extensa, in cuius digito indice nomen Dei tetragrammaton inscriptum videbatur; atque adeo instrumentum paratum habebatur. De dubijs itaque consulturi primò præuijs actionibus, quas hic consultò omitto, Intelligentiam ibidem absconditam, ad operi diuinatorio impensius fauendum, deprecari videbantur. Quibus peractis, omnes circulum permanubria vtrique manu apprehensum, oculis in cælum sublatis, quò data fors tulisset, circumagebant; finitoque motu, literas quaternas, quas in spacio à centro ad circumferentiam vltimam ducto, manus ostendebant, obseruabant; hæ enim quatuor literæ combinatæ inter se, respon-

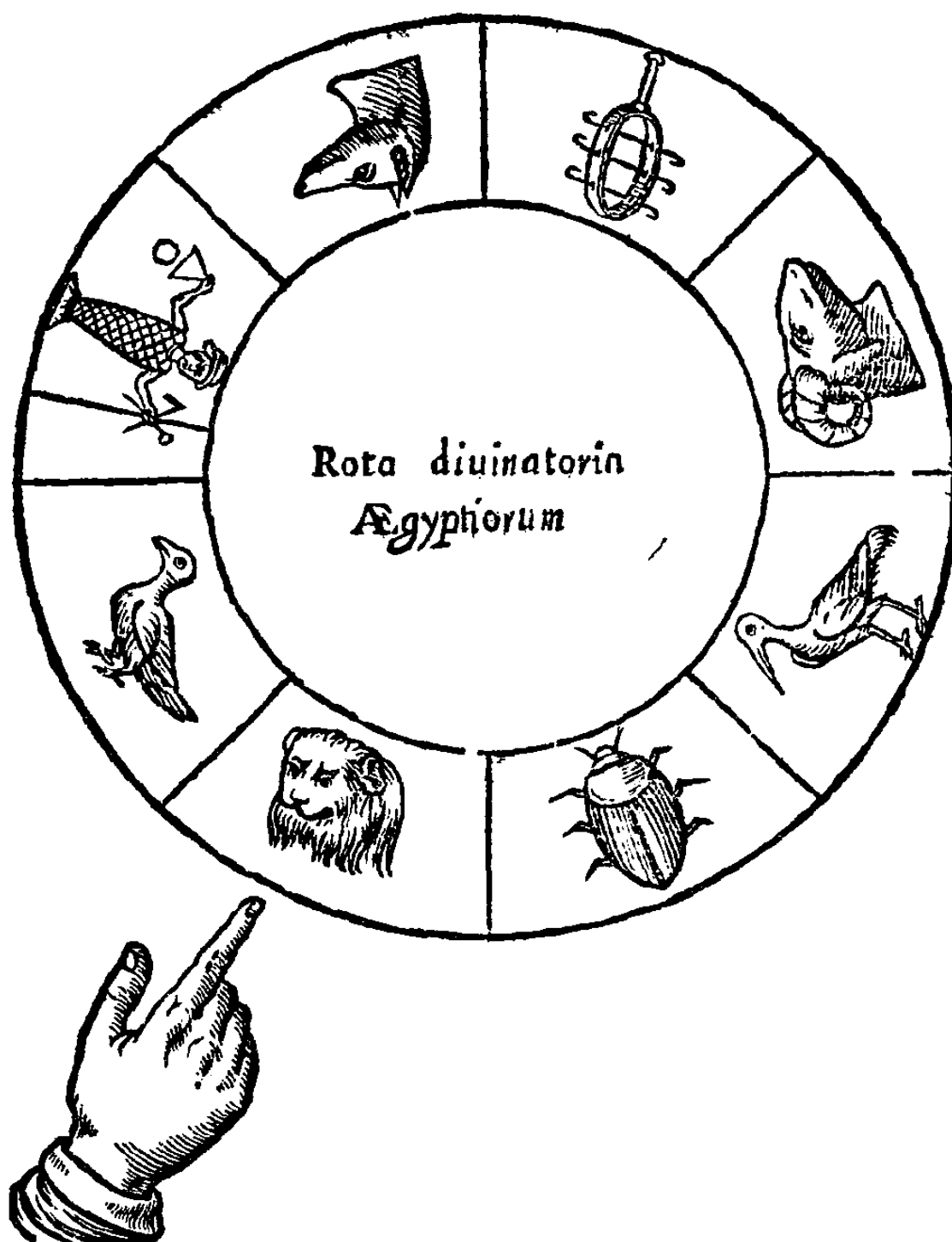
Magiæ characteristicae origo.

Rota diuinatoria Hebræorum ex literis Hebraicis.

Pardes.

Rota diuina-
toria Ægy-
ptiorum.

sum de re quæsitæ, ex virtute diuina, & Intelligentia directrice, dare credebantur. Quod fanaticum instrumentum ita multorum animos dementaui, vt huius sortilegij ope nihil non scire se posse crediderint. Imò non defuerunt ex Rabbinis & Cabalistis, qui asseruerint, celebrem illam diuinandi rationem, quam Sacræ literæ אורים ותקנים *Urim Vethumim* dicunt, non aliter quàm dicto modo per huiusmodi rotas fuisse peractam. Similis huic veterum Ægyptiorum diuinatoria rota erat, quâ in templis utebantur de rebus dubijs euentibusque consulturi. Sic autem procedebant



Aletryoman-
tia Græcorū.

In circumferentia rotæ in circulo quodam varia hieroglyphica animalia effigiabant cum indice immobili; quam rotam adiuratione & inuocatione Numinum peracta vertebant, & symbolum quod sub hoc indice quiescebat, illud Numen esse credebant, quod ad obtinendum quod desiderabant, inuocare deberent. Et si quidem sub Ibide, Mercurium; si sub Scarabæo, Osiridem; si sub Cynocephalo, Lunare Dæmonium; si sub Arietino capite, Ammonem; si sub Sistro, Isidem; si sub Canino capite, Anubidem; si sub capite pueri, Horum; & sic de cæteris. Atque hinc solennis illa Græcorum Aletryomantia emanasse videtur. Scribebant illi circulum in puluere, & postquam eidem 24 literas ordine in totidem spacijs impressissent, in more positum erat sortilegis istius temporis, circulum in puluere descriptum in 24 spacia diuidere, quorum singulis vnam ex Alphabeti literis apponebant; quo facto, singulis Alphabeti literis granum frumenti apponebant; deinde Gallo gallinaceo intra circulum posito, obseruabant quænam grana acciperet, & singulas literas granis acce-

acceptis adscriptas in vnum coniunctas considerabant, quodnam verbum exhiberent, & ex hoc deinde de re quaesita diuinabant. Hoc sortilegio vsum legimus Libanium Sophistam, & Iamblichum, dum quis post Valentem Imperatorem coronæ Imperialis successor futurus esset, diuinabant; Gallus enim intra circulum dictum positus quatuor granis acceptis, reliquit spacia literarum $\Theta, \epsilon, \omicron, \delta$, granis vacua, vnde collegerunt, Theodorum Imperio Valentis successurum; sed à Dæmone decepti fuere, aliud enim paulò post euentus docuit, non Theodoro, sed Theodosio sedem Imperialem occupante. Meminit huius sortilegij Zonaras in Valente, his verbis: *Εν κόνι τέσσαρα ἄκονσι γράμματα γράφον, καὶ τέττωι ἐκαστῷ αἰτε κόκκῳ ὅπι-
τίτε, ἥτα ἀλέκτωρ ἀφίε, ἐπαδομένων ὅτι τέτοις τίνων ἐπωδῶν, καὶ κατὰ σκοπῶν ἐκ τίνων
σοιγίων λαμβάνει κόκκους, καὶ ταῦτα συντίθεται δὴλωσιν ποιῆσθαι τὸ ζητούμενον δοξάζει.*
*In puluere 24 literæ scribuntur, & singulis apponitur granum tritici, deinde
Gallus in medio statuitur, cùm carmina quædam præcantata fuerint, & obseruant,
ex quibus elementis grana Gallus capiat, quæ coniuncta putantur, id quod que-
ritur, indicare; & postea: Εἶδον λαβόντα τὸν ἀλέκτορα τὸν ἐν τῷ Θ κόκκον, τὸν ἐν τῷ Ε,
τὸν ἐν τῷ Ο, καὶ τὸν ἐν τῷ Δ. Viderunt Gallum sumentem granum ex litera Tb, &
ex literis E, O, D. Meminit & huius Alectryomantiæ Cedrenus Author
insignis his verbis: Γράψαντες, inquit, τὰ καὶ γράμματα ὅτι κόνεως, καὶ ὅπιθεντες
κατ' ἑκαστον γράμμα κόκκον σίτε ἀπέλυσεν ἀλέκτορα ὅτι τὰ γράμματα, καὶ ἔλαβον ὁ ἀλέκτωρ
τὸν ἐν τῷ Θ κόκκον, ἔπειτα τὸν ἐν τῷ Ε, καὶ Ο, καὶ τὸν ἐν τῷ Δ, καὶ ἐγένετο ἡ τέτοιον μαντεία ἀμ-
φίβολα. In puluere scribentes 24 literas, unicuique literæ granum tritici appo-
nebant, deinde soluebant Gallum, literis admonentes, & accepit Gallus granum
ex Tb; deinde granum ex E, & O, & denique granum ex D. & fuit tota
diuinationo anceps & ambigua. Confirmat hæc Sozomenus lib. 6. Eccles. hist. *Tripodem, αἰτ, ἐ λαιρο adornarunt, & inuocationibus & verbis quibus solebant
vti, effecerunt, ut collectis literis, quæ secundum singula elementa, artificio tri-
podis & diuinationis rotatæ extiterunt, apparuerit nomen Imperatoris futuri;
cùm autem omnes in Theodorum inhiarent, elementorum compositio, quæ in eius
nomine usque ad literam D peruenerat, decepit Philosophos. Socrates lib. 4.
c. 19. Damon, inquit, persuasit quibusdam curiosis Magis, inquirere per magicas
artes, qui post Valentem rerum potiturus esset: quibus magicâ arte vsis respon-
dit Dæmon, non aperta, sed ex more ambigua, ostendens quatuor literas $\Theta, \epsilon, \omicron, \delta$,
dicens nomen eius, qui Imperator futurus erat, ab his literis incipere.**

Zonaras.

Cedrenius.

Sozomenus.

Socrates.

Ægyptios verò Canes, Feles, & similia animalia ad diuinationes rerum futurarum adhibuisse reperio. Nam præuiâ inuocatione, Dæmonem animal ad id ostendendum, quod quaerebatur, incitare, & quodammodo determinare opinabantur; cùm tamen Dæmon naturâ suâ fallax & mendax semper sub solitis suis amphibologicis symbolis, coniecturibus miserè illuderet, imponeretque.

§ II.

Amuleta
Cabalistica.*De Amuletis Cabalisticis passim hoc tempore usurpatis.*

Hebraei recentiores Mundo iam dudum vendiderunt nouum quoddam Amuletorum genus, quo sub prætextu sacrorum verborum, nihil non idiotis & plebeis hominibus bonorum promittunt, tantò sanè periculosius, quantò sanctius primâ fronte apparet. Et quoniam difficile est non eâ arte exercitatis, in ijs falsum à vero dignoscere, visum fuit ad honorem diuini Numinis, & Sanctæ Matris Ecclesiæ emolumentum, subtilissimos Impostorum fucos hoc loco ostendere, vt si quando in manus simpliciorum inciderint, vt non infrequenter incidunt, vtrum ijs securâ conscientiam vti possint, dignoscere possint; quod tantò quidem libentius facio, quantò instantius iam dudum à Sacræ Inquisitionis tribunali ad id faciendum incitatus fui.

Libellus perniciosus qui intulatur vsus practicus Psalmorum.

Cabalistice Magiæ exemplum.

Sciendum itaque, passim manibus curiosorum teri libellum quendam è Sathanica Hebræorum Schola profectum, qui intulatur *שם שם שמע* *Schimmusch hatheilim*, id est, *vsus practicus Psalmorum*; ex quo veluti ex lethæo quodam fonte omnium supersticiosarum artium riuus dimanant. Huic veluti basi cuidam tota amuletorum Cabalisticorum fabrica & structura innititur. In hoc enim ex singulis Psalmis literas quasdam diuinorum nominum eruunt, quas varijs rebus, lapidibus, metallis, radicibus, pergamenis sortilegâ arte præparatis, tænijs Isiacis inscribunt. Et hæc Amuleta partim in diuersis corporis membris portant, partim etiam animalibus deuoranda præbent, partim contra ignis, aquarum, aëris contagiosi, terræ sterilis sænitiam, ijsdem Elementis projiciunt; quibus quidem vti nihil superstitionis deest, ita meritò à Sancta Matre Ecclesia prohibita, tanquam animabus perniciosa & Sathanica machinamenta, quæ Satan in Angelum lucis se transformans decipit, varijsque modis illudit mortalibus. Verùm qui huiusmodi deliramenta luculentius scire desiderat, is adeat citatum paulò antè libellum *Schimmusch hatheilim*, vbi innumeras huiusmodi maleficatorum Rabbiorum imposturas deprehendet.

Crucis Hebraicis characteribus insignitæ.

Numisma pentagona figura insignitum.

Huius farinae sunt nonnullæ Cruces, quæ ex Hispania adferuntur, varijs Hebraicis characteribus nominibusque insignitæ. Et sanè satis mirari non possum, friuolam illam etiam opinione hominum sapientissimorum persuasionem, quâ sub huiusmodi characteribus nescio quid magnum latere putant: quid enim Cruci cum characteribus? si enim Crux Domini corporis actu sanctificata, magnam efficaciam habet contra Sathanicas tentationes, & ad propulsandas malorum omnium aduersitates; certè superuacanea prorsus literarum characterumque superadditio videretur, cum hi ex sua natura, vt passim in hoc Opere ostensum fuit, nullam prorsus efficaciam habeant. Huius quoque generis est Numisma illud cupreum pentagonâ figurâ, & sacris Dei nominibus insignitum, quo nihil ferè hoc tempore frequentius est; & si exteriorem corticem inspicias, nil nisi

san-

sanctum & diuinum referre videtur; si medullam discutias, tunc aperte sub lucido corpore caudam nigram deprehendes, quâ Scorpionum more animos plûs æquo credulorum hominum transfigunt. Verùm vt bonum, à malo faciliùs discernatur, & multi à scrupulo, quo id portantes agitantur, liberentur; hoc loco sanè opportuno explicationem eius adoriri visum fuit.

§. III.

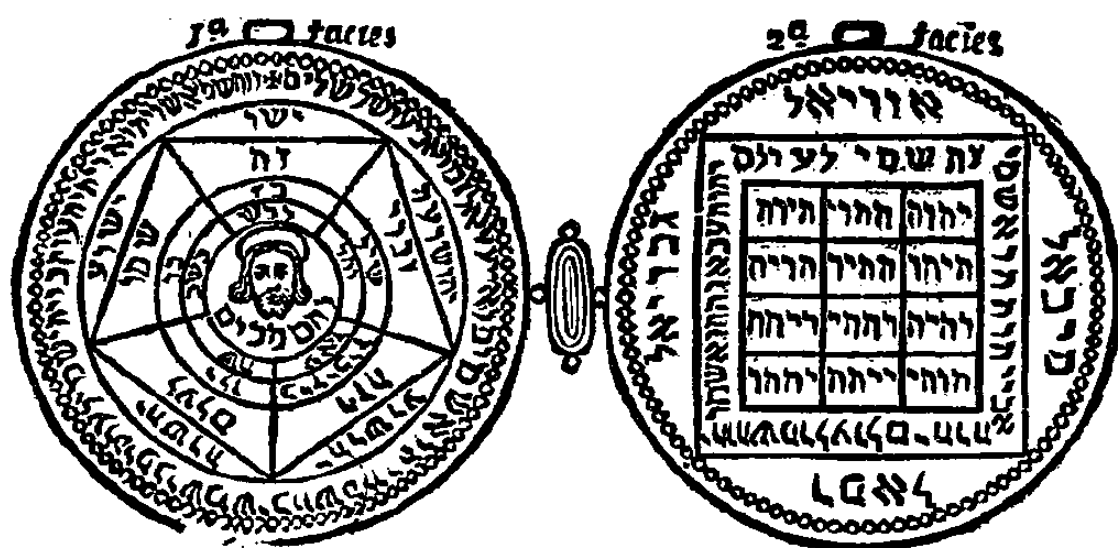
Numi Cabalistici Interpretatio.

Cabalistici
Numi inter-
pretatio.

Quam humanæ perditionis sitientissimus Dæmon sollicitè ad homines pedicis suis illaqueandos allaboret, neminem esse arbitror, qui è varijs artibus medijsque, quibus in machinationibus suis passim utitur, id non facilè colligat; dum hos proprio veluti deprauatæ naturæ pondere pressos; illos concupiscentiarum passionumque indomitâ violentiâ ceu turbine quodam circumactos; quosdam verò, quos vel virtutis, aut honestatis amor ad vitam & sanctam & illibatam inuitat, medijs quoque eorum instituto aptis; alios denique simpliciores, quibus ad illusiones discernendas deest prudens rerum æstimatio, cognitione, in Angelum lucis sese transfigurando, sub mentita diuinitatis veste impia, pro sanctis, præstigias pro miraculis, pro diuinis denique inuocationibus magicas incantationes obtrudendo, miserè irretire satagit. Quæ quidem vltima tentandi ratio tantò cæteris periculosior censi debet, quanto occultior, & simplicioribus animis incomperior.

Diaboli artes
in decipiendis
incautis.

Obtinent autem inter hæc Diaboli irritamenta præcipuum penè locum Philacteria illa Cabalistica, seu schædæ magicæ, quas Hebræi Scuta Daudis, vel etiam Sigilla Salomonis vocant, Hebraicis nominibus tùm Dei, tùm Angelorum insignitæ; quæ omnes ex Plutonis officina prodeuntes magnam passim imperitæ plebi oggerunt errorum & superstitionum materiam; potissimum verò præsens hic Numus Magicus, in quo si corticem consideraueris, nihil non sanctum & diuinum prima fronte reperies; si medullam discussis, omnia putrida, execranda omnia. Numus satis frequens est, præsertim in Germania, Gallia, Italia, figuræ, quantitatisque, quæ sequitur.



Numi Caba-
listici inter-
pretatio.

Prima Numi
facies.

Habet Numus hic Cabalisticus duas facies figuratas: prima pentagoni circulo inscripti figuram continet; circulo ambienti inscripta sunt hæc verba:

וְיִקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֱלֹהִים גִּבּוֹר אֲבִי עַד שָׁר שְׁלוֹם וָחַיִּים
שְׁמִי אֲשֶׁר יִקְרָאוּ יְהוָה צְדִקְנוּ יְחִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ
יָמֵינוּ שְׁמוֹ :

Hoc est. Et vocabitur nomen eius Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri seculi, Princeps pacis, & hoc nomen meum vocabit ipsum Deus iustus noster, sit nomen eius in æternum, ante faciem Solis huius deleatur nomen illius. In ipsis verò quinque triangulis pentagono contentis, quinque synonyma nomina Christo attributa tribus quadripartitis circulis inclusa continentur; atque in primo circulo hæc nomina occurrunt:

5 4 3 2 1
יֵשׁוּעַ יְשׁוּעַ יְשׁוּעַ יְהוֹשֻׁעַ יְהוֹשֻׁעַ :

quæ sunt synonyma nomina (I E S V S) Hebræis vsitata. quibus immediate subiunguntur hæc verba:

5 4 3 2 1
וְהָ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וָחַיִּים זִכְרִי :

1 2 3 4 5
Ze, Schemo, Lengholam, Vaze, Zichri;

Hoc nomen eius in æternum, & hoc memoriale meum. In altero circulo circumsecus hæc synonyma inscripta videntur.

5 4 3 2 1
בֶּן בָּר יֵלֶד בִּיר שׁוּל :

1 2 3 4 5
Ben, Bar, Ieled, Bin, Schul.

quæ omnia Filium significant. In tertio verò nomina synonyma inscripta omnia Quem aut Agnum significant, suntque:

5 4 3 2 1
כֶּבֶשׂ כֶּשֶׁב שֶׁה זֶן רַחֵל :

1 2 3 4 5
Kebesb, Kesheb, Se, Zon, Rachel.

In centro denique vultus Saluatoris ponitur hac cum hypographe:

Secunda Numi
facies.

: לֶחֶם פָּנִים lechem panim, hoc est, panis facierum siue propositionis.

Alterâ Numi facies constat tetragono in duodecim cellulas subdiviso, circulo ambienti inscripto. Costas quadrati cingunt potentium Angelorum nomina, veluti Vrielis, Gabrielis, Raphaëlis, Michaëlis; duodecim anagrammata nominis Dei Tetragrammati יְהוָה, quas duodecim reuolutiones nominant.

Explicatio.

E St itaque hic Numus nihil aliud nisi Magicum Amuletum, ab improbis Iudæis ad eo Christianis imponendum effigiatus; in quo sub forma

ma sacrorum Nominum Christo appropriatorum execrandæ latent blasphemix, hæreses, corruptelæ sacri textus; est enim hoc proprium Magorum, ex pacto cum Dæmone inito, sub velo sacrorum Nominum & figurarum in contumeliam Christi & Sanctorum, execranda quævis occultare. Nōrunt enim Dæmonem vulpino callidum astu ad aliquem effectum producendum non nisi sub hac conditione concurrere. Atque ob eam causam Iudæi Incantatores nullum Amuletum fabricantur sine hisce blasphemijs in Christum latenter insertis; sicut olim apud Ethnicos nullum propè sacrificium sine humano sanguine, aut propudiosis luxuriæ actibus peragebatur: gaudet enim Diabolus contemptu Dei huiusmodi actibus implicato; his factis quælibet se daturum spondet. Sed de his in Cabala, quam vide: quare ijs dimissis nostram explicationem prosequamur.

Ac primò quidem, vt maiora apparerent huius Numi mysteria, & vt Phylacterium in improbum vltum faciliùs à superstitionis assumeretur; commune illud in Magorum Schola vsitatum signum selegere, *⚡* inquam illud salutis symbolum, quam alij pentalpham quoque vocant; quo Antiochum vexillo imposito iussu Alexandri in somno sibi apparentis, mox admirabilem à Galatis victoriam reportasse memorat Agrippa l. 1. de occulta Philosophia. Quemadmodum igitur Græci olim illi

Pentagrāma
figura Numi
Cabalistici,
dicti Salo-
monis Sigillū.



symbolo salutis nomen *⚡*, additis singulis per angulorum interualla literis T, T, E, I, A, inscriptum Amuleti loco gestarunt; ita Hebræi in eodem pentagono varia nomina Saluatori appropriata inscripserunt, vt ad pentalpham illud Græcorum symbolum, eiusque mysteria, sub splendido vestimento nigram caudam celantes, respexisse viderentur.

Ac primo quidem circuli loco nomen *⚡* posuere, quasi synonymum cæteris *⚡*, *⚡* &c. cū tamen tantum absit vt synonymum sit nomini I E S V, vt potius nihil ei magis contrarium esse possit: neque enim *⚡*, quod salutem significat, deriuatur, nec nomen propriè Hebraicum est, sed ab Hebræis in contumeliam Christi ex certæ alicuius sententiæ literis capitalibus, quas *⚡* appellant, confictum. Sententia, seu verba quibus pessimis quibusuis hominibus malè imprecari solent, & è cuius capitalibus literis nomen *⚡* resultat, hæc sunt:

Blasphemiæ
Numi Cab-
alistici, dicti
Salomonis
Sigillum.

: *⚡* hoc est: *Deleatur nomen eius, & memoria eius.* Atque sic Christo imprecari solent, cū nomen *⚡* Yschū pronunciant; quæ quàm execranda blasphemia sit, quis non videt? Pari ratione cætera sacrosancta fidei nostræ mysteria, dum eorum meminisse volunt, certis quibusdam nominibus dictâ ratione confictis, aut æquiuocè prolatis, in contemptum eorum vtuntur. ita Euangelium sanctum Hebraicè vocant per contemptum, *⚡* *Auengilion*, hoc est, *Volumen iniquitatis*. Similiter præterquam quòd Christum *⚡* *Thalui*, *suspensum* vocant, B. Virginem Mariam *⚡* *Thaluia* quoque nominant, hoc est, *suspenfam*: vbi verò metu Christianorum expressè sic appellare verentur, circumscribunt

Rabbinorum
blasphemiæ
in Christum
Iesum & Ma-
riam.

bunt id metaphoricè, ac vocabulis è textrina petitis, Crucem eius vocant **שתי וערב**, *Sethi Vereb*, hoc est, *tegmen* & *subtegmen*, à figura decussata, quam in pannis habent fila; & hoc ipsum vt occultius faciant, præsertim in libris, vbi nostrum aliquis, aut linguæ peritus id facile olfacere posset, per initiales literas **שׁו״** notant. Pari ratione sub nomine **שׁו״** Christum vocant.

שמו של רשע ירקב :

R. Liponan.

Hoc est, *Nomen illius improbi putrescat*; quemadmodum abominandus ille R. Liponan infelicis memoriæ, in execrabili libro **חן חן** facit; quo nunquam lectum esse à quoquam arbitror peiorem. Verùm tempus me deficeret, si omnes blasphemias in Christum, eiusque sacrosanctam legem, in ipsorum libris passim sub confictis malignè vocabulis occurrentes, hìc recensere vellem. Quare ad institutum nostrum reuertamur. Scribitur igitur blasphemum illud nomen **ישו** primo loco supra caput Saluatoris; vt quem petant, tacitè indigent; reliqua verò nomina tantùm posita sunt ad blasphemi nominis energiam faciliùs tegendam. Porro iuxta Saluatoris vultum hæc verba ponuntur: **לחם פנים** *lechem panim*, hoc est, *panis facierum*, quo nomine panes propositionis appellare solent: ponunt autem hæc verba non nisi per ironiam tantùm, & in contemptum videlicet Sacrosanctæ Eucharistiæ, quasi dicerent, non magis Christum in Eucharistia, quàm in panibus propositionis esse. Præterea non desunt in hoc Numo falsæ sacri textus interpretationes; veluti in illo quem vltimo circulo ambiente pentagonum inscriptum videmus, vbi verba quæ nos interpretamur de Christi diuinitate, isti sic explicant:

Rabbinorum
blasphemiarum
in Eucharistiam.

Esai: 9. 6.

וְיִקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא: &c. יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שָׁר שְׁלוֹם :

Ille qui nomen dabit Messie, erit Deus admirabilis, Consiliarius &c. quæis verbis diuinitatem Christi tollunt. Et paulò post:

Jeremi: 23. 6.

וְהָיָה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ יְהוָה צְדִיקְנוּ :

Hoc est: *Et hoc nomen quod vocabunt eum, Dominus iustus noster*; illi sic interpretantur: *illud nomen eius quo vocabunt Iehoua iustum nostrum, & nomen eius in æternum*; nomen verò illius à facie Solis deleatur, vt vltima verba citatæ sententiæ:

לפני שמש ימה שמו :

Sed transeo ad alteram partem, nè execranda sacramenta Christianas aures offendant: in qua occurrit quadratum illud Cabalisticum Hebræis superstitiosis vñtatissimum, quo gestato omnem sibi felicitatem in hoc & altero Mundo promittunt. Nomina verò quæ singulis cellulis inscribuntur, nihil aliud sunt quàm duodecim reuolutiones seu combinationes ex nomine Dei **יהוה** resultantes, quas **חיות** appellant; à quibus omnia quæ in Mundo sunt, influxum accipere fabulantur; ac proinde hæc in rationali seu Sacerdotali Ephod, & in Vrim & Thummim incisa Sacerdorem summum in consultationibus capeffendis illuminasse aiunt & perfecisse; hoc morbos omnes, omnes euentus malignos euitari, incendia extin-

extingui, similiaque nimis superstitiosè credunt. Verùm de his & similibus, & quomodo illa in duodecim signa Zodiaci influant, & his median-
tibus in inferiorem Mundum, qui plura desiderat, consulat R. Ioseph Ben
Carnitol in Cabala sua. Sententijs autem quatuor costis inscriptis, quas
ex diuersis sacræ Scripturæ locis deprompserunt, ostendunt omnia nomi-
na Dei ab effectu illi esse imposita, præter mysteriosum hoc nomen Dei
יהוה, quod essenziale Dei nomen est, ac proinde id si quis perfectè co-
gnôrit, eum omnipotentem in hoc Mundo futurum asserunt; nec quic-
quam esse, quod eius virtute facilè impetrari non possit. Asserunt autem
posse in huiusmodi mysteriorum cognitionem peruenire homines ope An-
gelorum, quos à quatuor tetragoni cornibus posuerunt; videlicet, Vrie-
lis, Gabrielis, Michaëlis, Raphaëlis, quos Præsides Mundi aiunt esse, &
Patriarcharum Præceptores, quibus mediantibus omnia bona à nomine
יהוה promanent in Mundum; quorum nomina quoque magnam virtu-
tem obtinere aiunt contra omnes occurfus malignos, præcipuumque sem-
per eam ob causam in Amuletis locum obtinent.

R. Ioseph Ben
Carnitol.

Nominis Dei

יהוה

efficacia
secundum
Hebræos.

Atque hæc sunt quæ de hoc Numo Magico explicanda occurrebant;
quæ omnia Sacræ Inquisitioni indicare volui, nè huiusmodi Sacræ Scri-
pturæ abusum ferret; nec permetteret superstitiosum huiusmodi Cabali-
sticorum Amuletorum vsum, quo nihil fermè hoc tempore communius,
vltius serpere; memor istius D. Thomæ, omnes benedictiones per sa-
crorum etiam verborum prolationes factas, schedasque sanctis verbis in-
signitas, si non ab Ecclesia approbatæ fuerint, meritò veluti suspectas re-
mis velisque fugiendas esse.

S. Thomas.

§ IV.

Amuleti alterius Cabalistici heptagoni Interpretatio.

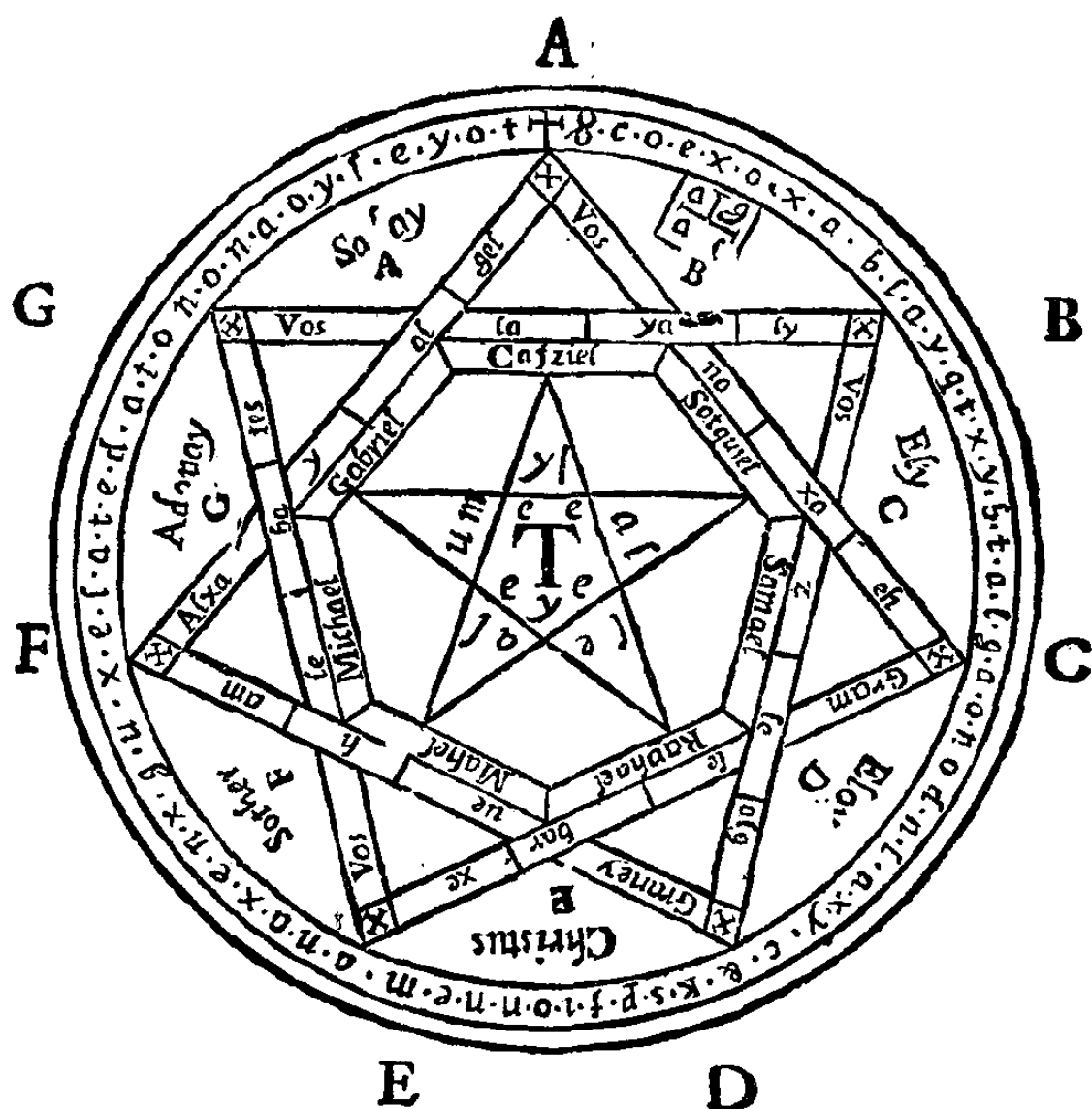
Amuleti
Cabalistici
heptagoni
interpretatio.

HOc amuletum heptagonum circulo inclusum Veneri dicatum est, vti
in Arithmetica hieroglyphica ostendimus. In circuitu signatæ
sunt 72 literæ ex Cabala extractæ, quarum vnaquæque Angelum ex 72
indicat; de quibus vide Cabalam Hebræorum fol. 275. Quis hîc prima
fronte non rideat maleferiatorum hominum stoliditatem, dum ineptijs
huiusmodi Cabalisticis pessimè in Latinas literas transformatis, tantam-
tamen fidem habent, vt earum ope montes etiam se transferre possent,
sibi persuadeant? Sed quoniam Diabolus humani generis hostis nihil agit,
nisi quòd in contumeliam Christi hominumque perniciem cedat; hinc
ad Satanicam nequitiam tegendam, data opera, attributa Christi in corni-
bus heptagoni ponunt, id est, Angelus tenebrarum sub forma lucis sese
exhibet; sunt autem sequentia attributa. Intra cornu A B, intra quadra-
tum singulis Crucis angulis quatuor literæ insertæ spectantur a.g.l.a. quod
Hebraicum nomen est, & in Cabala celeberrimum אגלא, quod expansè
idem significat ac, אלה גבור לעולם ארני Tu fortis in aeternū Domine: Si enim

P p p

capi-

capitales singularum vocum literas in vnum iunxeris, prodibit nomen אגלא *Agla*, vti quadratum ostendit. Intra cornu B C ponitur אלי *Eli*, id est, *Deus meus*. Intra cornu C D ponitur אלו *Eloi*, quod tametli idem



prorsus cum præcedente significet, tanquam diuersum tamen quidpiam posuerunt; vt vel hinc horum nebulonum supinam ignorantiam & inscientiam colligas. Intra D E *Christus*, deinde *Sother*, quod Græcè *Saluatorem* significat, nè verminosum machinamentum Græcâ voce careret. Sequuntur postea *Adonay* & *Sadai*; illud *Dominum*, hoc *Omnipotentem* notat. Atque hæc sunt septem attributa Christi, quibus subiungunt septem Veneris Intelligentias, quæ sunt *Casziel*, *Satquiel*, *Samaël*, *Raphaël*, *Mahel*, *Michaël*, *Gabriel*; quæ vocabula Hebraica passim translata sunt; vt vel ex hoc ipso appareat, à Deo bonisque Angelis emanare minimè posse, quod tam turpiter, non nisi ab omnis turpitudinis Cacadæmone, transformatum est; talia sunt in heptagoni lateribus inscripta, veriùs ex culina Diaboli, quàm ex Cabala translata vocabula. Inscribunt tandem huic heptagono pentagonum, in cuius centro litera T symbolum salutis; circa quod cum has literas *uy eia* scribere debuissent, bestiis tamen inscitiores has supposuerunt *eee ey*. Intra triangula verò ex Arabum amuletaria officina ponuntur *yl, al, le, al, um*, corruptissimè vti omnia alia; volebant enim illud Arabicum exprimere لا إله إلا الله *la alla ella alla*, non est Deus nisi Deus, quod dum pronunciare nequirent, illorum loco dicta inconcinnissima verba posuerunt, *yl, al, le, al, um*: sed quid sibi velint duo verba, *um*, explico. In dicto Arabum pronunciato لا إله إلا الله semper hæ voces sequuntur, محمد رسول الله *Mahumet rassul alla*; atque harum capitales literas referunt *um*. vt vel ex hoc colligas, quantis modis illudat Dæmon incautis hominibus, vt dum Christiani esse volunt, occultè Ma-

hume-

humetanismum profiteantur; in hoc enim unico Amuleto quatuor sectarum, Iudaicæ, Christianæ, Mahumetanæ, Paganæ, ab ijs, qui illud portant, fit professio, idque occulto pacto Dæmonis, ad Christianæ religionis contumeliam ea de causa instituto. Sed quid pentagonum sibi velit, expono. Pentagonum Veteres, uti in Arithmetica docuimus, Marti, uti & heptagonum Veneri dedicarunt; quo quidem indicabant, neminem Venerem possidere, qui prius Martem non attraxisset; de quibus in Astrologia Ægyptiaca fusiùs; hoc enim pentagono victoriam in omnibus sibi spondebant. Porro finis huius Amuleti erat, amorem & beneuolentiam omnium, & consequenter carnalium desideriorum plenam fruitionem, victoriamque contra omnia aduersa eius gestatione obtinere; quod ex adiuratione quam pronunciare solent, quâ & Deum, & Angelos, veriùs Cacodæmones cum inuocatione Veneris aut Martis sacrilego & impio ritu sollicitare solent, patet, quam &, nè Christianæ aures vulnerentur, consultò omitto. Quicumque itaque huiusmodi possederit farinæ Amuletum, illud non naturale, non Diuinum aut Angelicum, sed immediatum Diabolicæ machinationis opus se possidere sibi persuadeat, non nisi cum æterna animæ ruina usurpandum.

§ V.

Alterius Magici Apotelesmatis explicatio.

Pater Thomas de Leon ex Soc. nostra Hispali Philosophiæ & Theologiæ Professor, linguarum Orientalium, & abstrusioris doctrinæ Veterum explorator eximius, hoc præsens Apotelesma Magicum pro sua erga mea studia affectu, mihi primus communicauit. Verum uti illud in literis suis ad me datis diligenter & peritè describit, ita operæ pretium esse duxi, verba amici hoc loco apponere: *Imprimis mitto hic ad Reuerentiam Vestrâ exemplar Sigilli Magici, quod dudum Neapoli excudi fecerat Ferdinandus Dux de Alcalâ Prorex Neapolitanus, nobile eruditionis decus; cum descriptione quam subijcere curavi in Scheda pellucens papyri. Triennium iam est, cum Hispali Philosophiam in nostro Collegio docebam, & quando primum capsulam hanc aream (formata enim est ad instar thecarum quibus hostiæ pro sacrificijs apud nos custodiuntur) cum admiratione vidi, deinde illam repetitò consideravi aliquoties: intus tota vacuæ est, ut experimento comprobauit ipse Dux illâ reſerata, pendetq; à funiculo inserto per cœleste signum, in quo visitur homo Arietem sessitans: quatuor magni serpentes, qui imaginariam & superiorem faciem distribuunt, fusiles sunt, reliqua omnia celte sculpta. Ad quemcunque pulsum, qui in superiori parte contingat, resonat intus sonitus acutulus, quasi campanule; cuius ictus distinguere & numerari possunt, imò & tinnitus post ictum percipi. Ego sepe manum ita moderatus sum, ut equali vi pulsauerim; sed nunquam reſpondit ambiguus ille sonus equali pulsationum, seu ictuum Campanule numero. Sæpe etiam in eodem loco & eadem vi verberavi, sed tinnitus nunquam con-*

Apotelesma-
tis Magici
P. Thomæ de
Leon trans-
missi interpre-
tatio.

Thomas de
Leon.

Apotelesma-
tis structura.

stans fuit. Id unum observavi, tricesimum numerum pulsationem nunquam excedere. Unde hoc monumentum antiquitatis habuerit Dux, obscurum est; alij ab avo suo Marchione de Tarifa, qui peregrinationem in Palæstinam suscepit, reliquum autumant; alij superfuisse de suppellectile Henrici Marchionis de Villena, qui ante ducentos annos maximâ Magice doctrinæ opinione vixisse dicitur in Hispania, de quo Mariana l. 19. c. 8. Hoc ego libentiùs audio, quia scio Villenam Magiam Hebraicam & Cabalicam tractasse, & habuisse Raziel, aliosque Magicos ex ea gente libros, qui Matriti combusti sunt iussu Regis Ioannis Secundi Castellæ, è quibus hausta est, ni fallor, totius huius Sigilli structura. Contuli exemplar Neapolitanum cum Archetypo, & aliqua magis eleganter, quàm fideliter expressa deprehendi. Curavi ut secundis curis à Pictore delinearetur; quod si non artificiosè, certè quâ potuit purè & æstivè exsecutus est. Aggressus ipse fueram (nè quid dissimulem) explicationem characterum; sed statim atque perlegi Prodigium Reuerentiæ Vestræ, integram rem totam malui reservare ei, quem ingenio & eruditione, quâ in reliquis excellit, credendum est hac in parte sibi non defuturum. Ego mihi persuadebam esse spiritus Arietis vinculum (scis ita loqui malè feriatæ doctrinæ Magistros, δεισμοῦ κατὰ δεισµόφους nobis dicunt, Lucanus obstringi dicit) explicabam præcepta quibus illi utuntur ad istas obstrictiones, per typos, characteres, corollas, fabricas imaginum cælestium, quas hic omnes ferè expressas docebam. Cabalicas literas quibus circumdatae imagines, in meum sensum traheram, sed in his mihi parum satisfaciebam, licet non adeo istarum rerum gnaris placebam; quia parum admodum in Hebræorum Cabalicas versatus, nec præter ea, quæ occurrunt in Reuchlino, Agrippa, & alijs, ἐκλωτῆς τεχνονίκεον, quidpiam delibavi; unde opus erat, ut ieiunè & exsiccè ratiocinaremur. Hæc refero, ut videat & rideat Reuerentiæ Vestræ, quomodo aberraverim, quomodo onere ingenti leuatus sim.

Atque hæc est structura Magica, ab amico sanè affabrè depicta. & tamen P. Thomas de Leon rem acu, ut dici solet, attigerit eruditus suis commentationibus; visum tamen fuit, hæc tam opportunâ occasione & meam interponere sententiam, ut quid de hoc Magico Sigillo iudicem, posteritati constet.

Explicatio
Apotelesma-
tis.

Structura haud dubiè, uti primâ fronte apparet, Magica est, neque Ægyptiacum quicquam olet, sed posteriorum temporum à Magis, seu potius Satana adinventum artificium est. Figuram data opera non appono, tùm quia tam inuisam & monstruosam Magorum delineationem luce indignam iudicabam, tùm nè sumptus inutiles in tam damnofo opere, æternis tenebris, quibus cuscum est, quàm luce publicâ digniori, expenderem. Innumeræ hîc spectantur figurarum exoticâ quâdam metamorphosi transformatarum effigies Magicæ, & nè quicquam superstitionum desit, signis Zodiaci interstinctæ, cui passim interseruntur literæ Hebraicæ miro modo transformatae, sub quibus potentium Dæmonum nomina continentur, ad eos è cavernis inferorum imperiosis verbis eliciendos aptissima. Circa Dæmonicarum figurarum Chorum, inscriptio Hebraicis quidem characteribus, sed mirè corruptis fusa gyratione spectatur; sub qua tamen neque Hebraici, neque Chaldaici, nec Arabici sermonis

vllum

ullum latet vestigium, ut mihi combinatoriæ artis ope, summo studio tandem exploranti innotuit; sed omnia & singula portentosis, barbaris, αἰήμοις ἢ αἰετοφωνήτοις murmuribus potius, quàm vocibus quicquam significantibus referta reperi. quæ, uti dixi, cum indigna sint luce, in tenebris lubens volens relinquo. Dracones quaterni deformati, & mirâ ratione transformati, nihil aliud notant, quàm latibula & nidulationes Dæmonum in quatuor Mundi partes distributorum, hoc est, Dæmones Boreales, Australes, Orientales, Occidentales, cum affeculis suis circumstantibus sub formis varijs deturpatis. Perigraphæ verò circumscripta, Hebraicis, ut dixi, characteribus mutilatis, toti Dæmonum exercitui exhibet adiurationes, incantationes, & similes impietatis operationes, quibus Dæmones inuocati ad vota illorum complenda, comparerent, & vel per figuram sensibilem, vel per signa sensibilia consulentibus responsa darent; signum erat numerus, numerum referebat tinnitus Sigilli, ex tinnitu verò id, de quo consulebant, colligebant; hunc enim tinnitum Magicum esse, non Physicum, ipsa structura Sigilli monstrat, quod intus concavum erat, ad recipiendum πύγμα δ' εὖν Dæmonem vi Magicæ adiurationis ibidem inclusum; qui suos sibi deuotos per tinnitus admonebat de rebus quæsitis. Quod si Orientales, verbi gratia, Dæmones consulturi essent, certâ horâ Astrologicâ competente, & tali signo ascendente, Satanicum instrumentum, versus Orientem dirigebant liberè suspensum, atq; adiuratione peractâ, per dicta signa expectabant responsa. Si Boreales Dæmones, versus Boream illud liberè suspendebant, & deinde operabantur ut prius; & sic de cæteris; quæ omnia patent ex ijs, quæ suprâ de varijs diuinationum speciebus diximus; Oracula siquidem ut plurimum per tinnitum quandam occultum responsa consulentibus dedisse, suprâ de Oraculis patuit. Quisnam verò huius Author fuerit, rectè sentit P. Thomas de Leon à Villena famosissimo Hispaniæ Mago cūsum fuisse, cum nihil antiquarum superstitionum hæc imagines & characteres oleant, æque recentius appareat, quàm ut ante ducentos annos fūsum dici possit. Consulam itaque omnibus, qui figuram huius Magici Oraculi domi tenent, Vulcano tradant; dici enim vix potest, quantum inde sæpe sæpius calamitatis obueniat vel integris familijs, ob detentam rem Dæmonibus consecratam, & in quam semper tanquam in rem propriam ferantur, miris illusionibus, & horrendis imposturis homines infestando. Atque hæc inter cæteras causas vnica quoque fuit, cur nè quidem typis dandum putauerim: sunt enim Diaboli mille artes, mille ad nocendum machinationes, quibus iusto Dei iudicio & permissione mortalium pectora exagitat. Et certè si vnquam Magicum Sigillum perniciosum vidi, illud iure testari possum omnium esse perniciosissimum; quare hæc ad cautelam Lectoris sufficiant.

Characteres
atque inferi-
prio Apocryphicis
magis.

Author Apo-
telestatis.

Idem P. Thomas Leo non ita pridem ad me Granatâ Romam misit Idola duo Ægyptiaca, similibus characteribus insignita, quibus adiunxit inscriptiones Carauacenses, in quarum interpretatione fucum fecisse Hispanis suis Michaëlem de Luna peritissimum rerum & literarum Arabica-

Idola duo
Ægyptiaca.

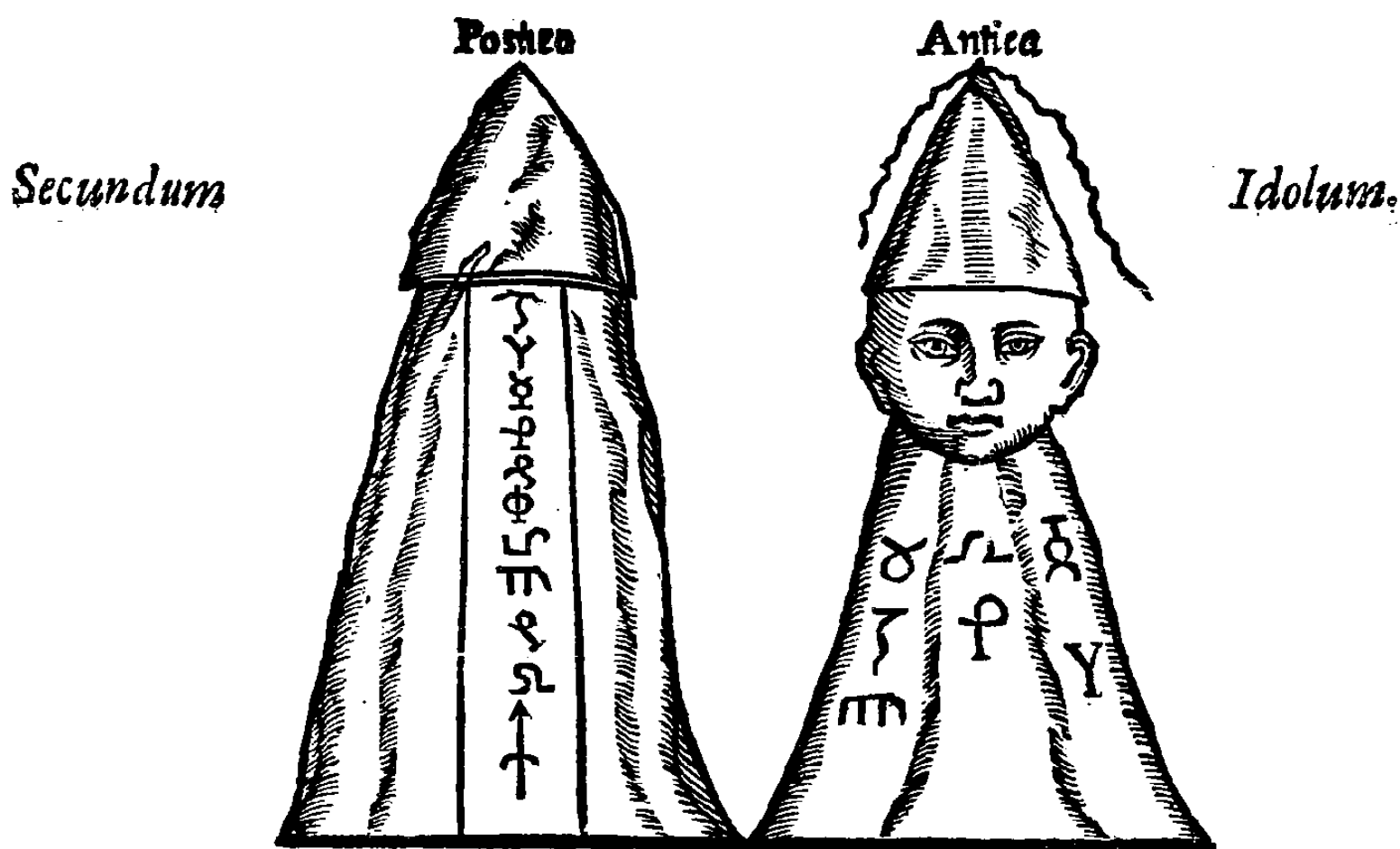
rum, vehementer suspicatur. Verum ut hæc maiori fide tractentur, iisdem Authoris verbis adducere placuit.

Primum Idolum.

Idolum primum ex lapide nigro, & maculis liuentibus, pileum gestans turbinatum, ex cuius vertice fila ad collum usque descendunt versicoloria. Characteres Ægyptiaci in pectore depicti sunt minio, quorum postremus angustiori formâ hic expressus est; laxius enim in Archetypo visuntur formati, neque penultimus ultimum tangit: reliqua omnia satis verè expressa sunt. Servatur in domo Ioannis Antonij de Herrera Hispali, qui à secretis fuit Duci de Alcalâ dum Proregem ageret Neapolitanum; & hunc Principem ad sua κειμήλια antiquitatis aliunde contraxisse credimus; erat enim istarum rerum avidissimus. Descripsi 4. die Aprilis anno 1641. Idolum vide in sequenti pagina.

Secundi Idoli posterior pars.

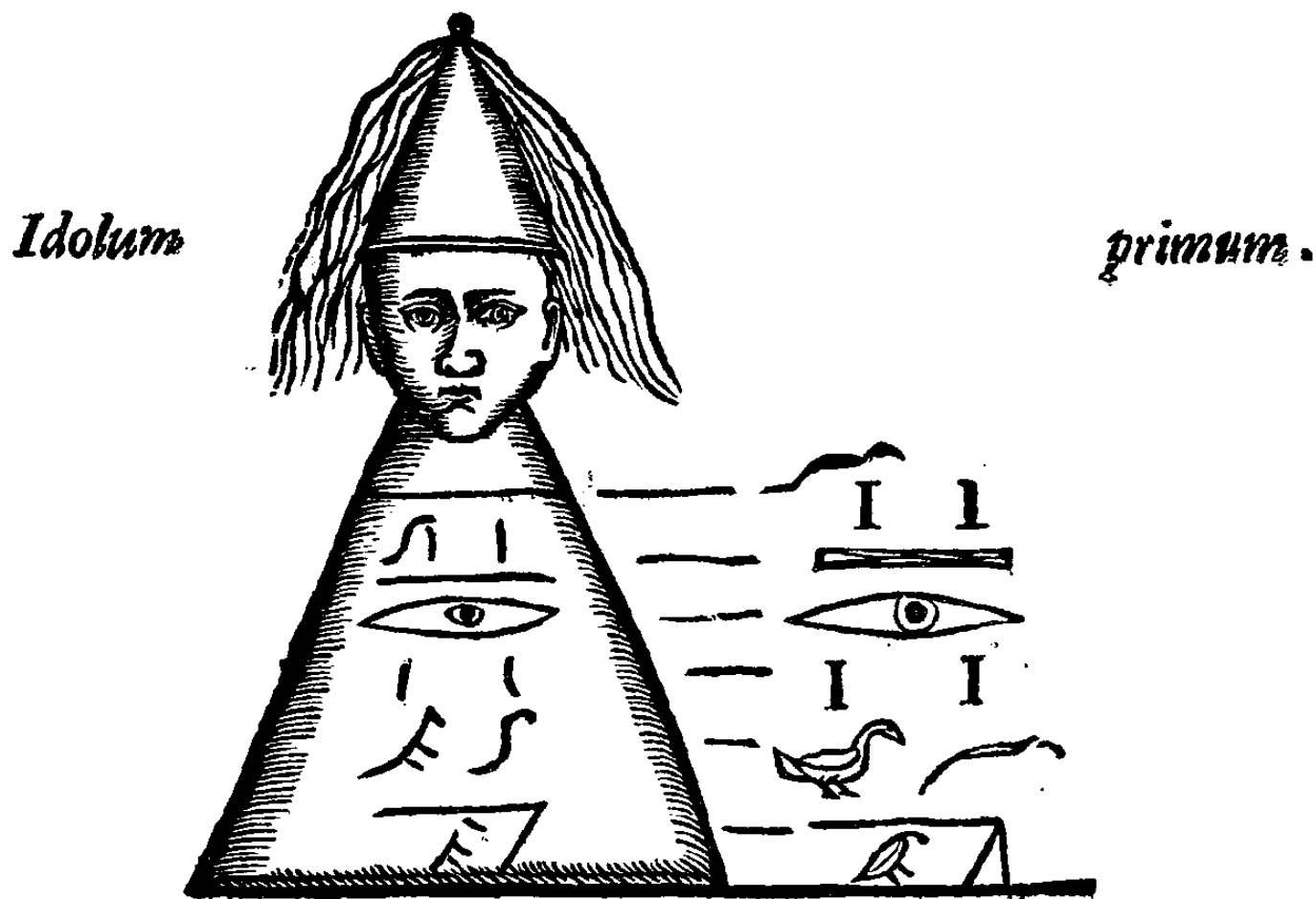
Idolum secundum ex lapide subalbido, pileo turbinato, & versicoloribus à vertice dependentibus filis; in cuius tergo linea characterum descripta est, ut vides; per ὁμοῦ τε καὶ ἑτεροῦ à summo deorsum usque, quomodo Sinas scribere ferunt; characteres aliquot apertè sunt Coptici, vel Græci; sed alij valde à figura deviant. Faciem in apposita figura cum characteribus, quos in pectore gestat, propono fideliter expressam. Atque hi sunt iidem characteres, quos in præcedenti Idolo exponemus, uti vnum cum altero comparanti patebit.



Secundi Idoli facies.

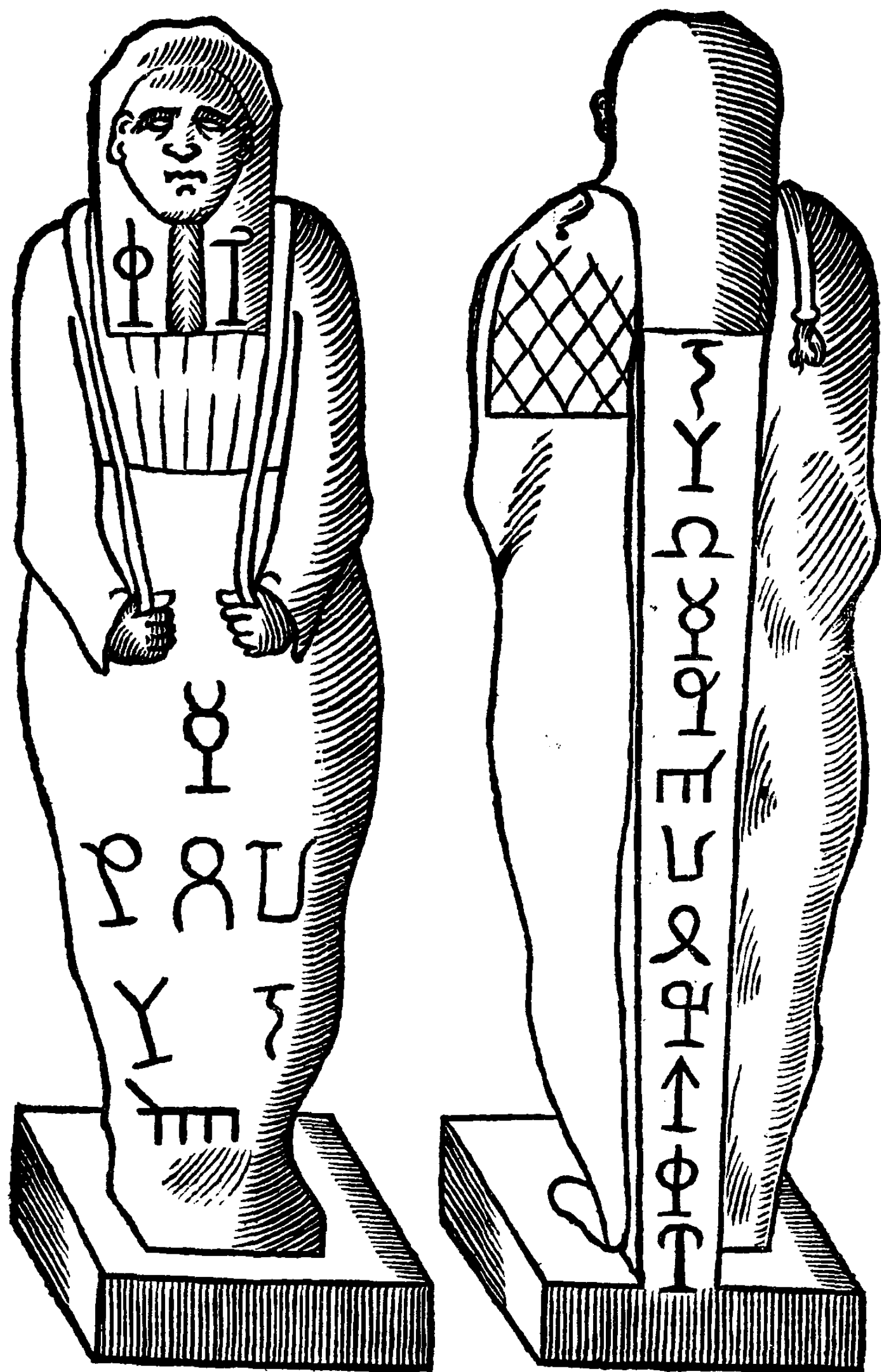
Secundum Idolum primo maius est, sed pileum similiter atque illud gestat; vultum fert in latum obtortum, characteres quos hic vides, depictos atramento, habet in pectore: subalbenti lapide, valde conspicui sunt. Atramentum in hoc Idolo, & minium quo depicti primi Idoli characteres, materiâ ita tenaci confectum, aut saltem mistum κολλᾷ seu bitumine talis naturæ, ut etiamsi defodiatur, videatur in multa secula posse scripturam illam conservare. Habet hoc qui & primum Ioann. Anton. Herrera Hispali; ego describere curavi eadem die & anno. Hactenus Thomas de Leon. Nunc idolorum interpretationem adferemus.

Prima Statua verè Ægyptiaca est, & refert tutelarem sacræ Cisternæ Genium, vti hieroglyphica docent, quæ cùm pessimam manum sortitæ sint, & vix primâ fronte pro hieroglyphicis dignosci possint, ideo ea in meliorem formam adaptauimus, vt sequitur, & hunc sensum efficiunt.



Vitæ dominatoris, prouidentie omnium Osiridis minister Hermanubis, sacræ Cisternæ custos. Ex quo patet, hæc hieroglyphica currentibus characteribus simulachro insculpta fuisse, vti passim facere consueuerant; de quibus peculiari Capite suo loco tractabimus. Secundum Idolum duodecim Zodiaci characteres dorso inscriptos habet; quibus duodecim Zodiaci Numina indicantur. Quos verò pectori inscriptos habet septem characteres, ijs septem Planetarum Numina indicantur. Hoc autem ita esse, indicant alterius Statuæ, quam non ita pridem doctissimus Nihusius ad me transmisit, ex Musæo Illustris viri Gerardi Reinstij Senatoris & Scabini Ambsterodamensis depromptam; characteres, quam in sequenti pagina apponendam duxi; in qua postica pars Statuæ duodecim characteres prorsus similes habet ijs, quos dorso Idolum ex Hispania allatum tenet, ordine tamen interrupto; non enim in hoc eodem ordine procedunt, quo in Idolo Ambsterodamensi, tametsi characteres prorsus iidem sint; quod idem dicendum est de septem characteribus pectori impressis. Quod autem quælibet litera Numen indicet, nomina singulis literis apposita doceant; quæ cùm in Astrologia fusè exposita sint, eò Lectorem remitto. Idem in septem Planetarum Numinibus exprimendis nomina apposita docebunt. Statua itaque est tutelaris, quâ positâ omnes reliquos totius anni tutelares, & Zodiaci dominatores, vti & septem Planetas, attractum iri confidunt. Rete loro affixum humeris appensum habet cum cauda Leonis. Reti alludunt ad illud rete, quo Osiris à Typhone in Nilum proiectus, eductus fuit; & est auerruncationis instrumentum horrendum contra aduersas potestates. Idem de cauda Leonis sentiendum, vt alibi docuimus. Figura sequitur.

In-

*Inscriptiones Carauaccenses,*

Carauaccen-
ses inscriptio-
nes.

CUm interpretationibus quas adhibuit Michaël de Luna Medicus Granatensis, linguæ Arabicæ peritissimus, persuadere volens esse Arabicas, & Arabum occultioribus cyfris conscriptas- Sub pictura antiqua Regis cuiusdam Mahumetani (vt ex cultu colligitur & ornamentis) qui magno stipatus comitatu ad baptismum procedere videtur (nam Sacerdos & reliqua omnia ad id sacrum ministerium parata visuntur) leguntur sequentes characteres vnica linea continenter exarati, in interiori Sacello S. Crucis Carauaccensis.

Sic

CAPVT VIII.

*De Cabala Pythagorica.*Cabala Py-
thagorica.

Ars notoria.

ITa comparatum est, ultra limites naturæ, curiosorum hominum inge-
nijs, vt omnia quæ sensibus obijciuntur, diuinis mysterijs & sacramen-
tis referta esse imperitè sibi persuadeant, suamque credulitatem verbis è
Sacra scriptura depromptis solident, dum Deum aiunt omnia in numero,
pondere, & mensura creasse. Numerum itaque præ omnibus alijs rebus
sacerrimum esse asserunt; numerum autem in singulis Alphabeti literis
insitum esse, mysterijs pariter plenum; ex literis deinde nomina forma-
ri, quorum numeri *τὸ ἰσοψηφίας* resoluti omnes bonæ malæque fortunæ
euentus contineant, supersticiosius opinantur. Hinc ars illa emerfit no-
toria, quâ nomine & cognomine alicuius in numeros resoluta, de totius
vitæ ratione se iudicare posse existimant; & hanc artem Cabalam Py-
thagoricam nominant, cuius Authorem Pythagoram faciunt, more huius-
modi nebulonum solito, ad nonnullam imposturæ suæ authoritatem ma-
gni & famosi Viri nomine conciliandam. Fateor tamen, inter omnia hu-
ius farinæ molimina nihil vnquam aut insulsius, aut magis ridiculum,
putridiorique fundamentò nixum me comperisse. Vt proinde satis mi-
rari non possim, quânam ratione fieri possit, vt multi, etiam qui oculis
hominum prudentes & sensati videri volunt, huic tamen maleferiatæ arti,
& prorsus asininæ Philosophiæ aut fidem habeant, aut in mentem indu-
cere possint, vt aliquid eius ope in futurorum euentuum coniecturis cer-
tum consequi se posse putent. Verùm nè fanaticas has affanias frustra
cauillati videri possimus, exemplo vno atque altero verminosas huius Sa-
tanici dogmatis substructiones ob oculos ponamus curiosi Lectoris.

Alphabeta
varia Cabali-
starum Py-
thagoricorum
Cattanus.

Supponunt imprimis Pythagorici isti mystæ, seu potiùs nebulones,
Alphabetum literis Latinis exaratum pro Latinis, pro Italis Italicum, pro
Græcis Græcum, pro Arabibus Arabicum. Sunt itaque Alphabeta varia,
quibus abutuntur. Cattanus Magus in sua ridicula Geomantia hoc ponit:

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

1. 3. 22. 24. 22. 3. 7. 6. 20. 1. 10. 23. 12. 8. 13. 27. 13. 9. 8. 2. 6. 3. 4.

In hoc Alphabeto singularum literarum valorem habes numericum, quem
sine ratione vel homines, vel Dæmonem inuenisse, certum est; quorsum
enim literæ K supponitur vnitas, & eadem literæ A? cur literæ O 8, lite-
ræ N 12, & sic de cæteris? Hanc insaniam cum aduerteret Cornelius
Agrippa, aliquid verisimilius constituendum duxit, dum Alphabetum
suum onomatomaticum, veriùs onomanticum, aliter disposuit, est
que quod sequitur:

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 20. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90. 100. 200. 300. 400. 500

Atque hoc diuinum illud Pythagoricum inuentum asserit, laudatque Ale-
xandrum Philosophum, quòd docuerit rationem, qua ex literarum nu-
meris Horoscopi stellæque diuinatrices inueniri possint; quisque inter
mari-

Cornelius
Agrippa.

maritum & vxorem prior moriturus sit, aut superuicturus: quæ omnia, ut nullum prorsus rationis fundamentum habent, dignaque sunt, quæ vel ab ipsis pueris rideantur; ita meritò tanquam insulsa, inepta, sacrilega, Satanica opera ab omni verè Christiano homine vitanda sunt. Verùm operationem stultitiâ & insaniâ plenam apponamus.

Si scire desideras, inquit, nati alicuius dominatricem stellam, computa nomen eius, & vtriusque parentis per singulas literas iuxta numerum præscriptum, collectamque totius summam diuide per nouenarium, subtrahendo illum quoties potueris; & si remanserit vnitas, aut quaternarius, vterque Solem indicat: si verò binarius, aut septenarius, vterque Lunam designat; sicuti ternarius Iouem; quinquarius Mercurium; senarius Venerem: octonarius Saturnum; nouenarius Martem. Quibus subiungunt perfrictæ frontis homines, nati alicuius Horoscopus, ita reperiri posse. Computetur nomen tam matris quàm patris, natiq; atque summa collecta per 12 diuidatur: nam reliqua vnitas Ω ; 2, ω ; 3, $\wp$; 4, $\ddagger$; 5, $\overline{\sigma}$; 6, δ ; 7, γ ; 8, $\underline{\alpha}$; 9, $\mathfrak{M}$; 10, $\mathfrak{M}$; 11, χ ; 12, π ; notant. Atque hæc sunt occulta & non pandenda omnis nequitie architectorum arcana. Quis autem, rogo, has ineptias credat? Quis nãnijs huiusmodi fidem habeat sanè pudenter? Hinc enim sequeretur, omnes Petros, Iacobos, Paulos &c. uti resoluti in numeros, eundem numerum exhibent, ita omnes vni & eidem constellationi subiectos esse, & consequenter eandem fortunam experturos. Respondent hi non rationibus, sed phantasticis & dæmoniacis ludibrijs mente emoti, 1. Soli competere, quòd Sol vnus & solus est; 2. Lunæ, quam vtroque sexu præditam, & animam Mundi aiunt, cui & 4, ob quatuor Mundi cardines, & quatuor anni tempora, quæ discernit, tribuunt; 3. cum ex primo pari & impari componatur, Mercurio competere, sicuti ex scæmina & masculo; 4. Veneri, quia ex 2 & 3 cõstituitur, volunt. Quis non hic tam insulsa commenta rideat? O beatos parentes, quorum ex arbitrio penderet, ut filius solius nominis impositione per planetæ nomini dominantis fauorem omni mox fortunæ felicitate compleretur.

Huic Alphabeto aliud supponimus passim vsitatum, quo tenebriones huiusmodi sibi persuadent, de vita & virtute natorum, de omnibus bonæ aut malæ fortunæ sortibus, perfectum se iudicium dare posse, ineptè gloriantur. Alphabetum sequitur.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
3. 3. 22. 24. 22. 3. 8. 6. 29. 10. 12. 23. 12. 8. 13. 23. 13. 9. 8. 2. 6. 3. 4.
Hic primùm quæram, cur ternarium adscribant A, aut eundem ternarium B, & F, & Y,? Cur 22 C & E? cur quoque P & R, 13? M denique & Q 23 assignent? mirè se hoc loco torquent mendacissimi coniectores; neque aliud nobis assignare possunt rationis fundamentum, quam vel Dæmonis, quo cum pacto inito id concluderunt, concursus; vel stolidissimi cerebri à Dæmone dementati phantasma. Quod ut apertius ostendam, exemplis id aperiam. Imprimis ex summa numerica toties in nominibus assumptis 9 auferunt, quoties fieri potest, atque residuum apud se retinent; deinde contemplantur illa residua; quibus simul collatis, respon-

Qq q 2

dent,

Alphabetorū
Cabalisticorū
vñus ineptus.

Confutatio.

Alphabetum
aliud Cabali-
sticorum Py-
thagoricorum

Confutatio.

dent, hunc vel illum superfuturum, hunc vel illum prius moriturum, aut diutiùs victurum, & si quæ sunt similia. At non illud ita assequuntur, vt si residuum aliquod altero maius fuerit, statim victoriam suggerat; sed sæpe ex minori, sicuti aliàs ex maiori, palmam & diuturniorem vitam pollicentur. Exempli gratia 1 & 2 significant illum hominem victorem futurum, qui in suo nomine residuum habuerit binarium; alium verò qui 1 habuerit, occisum iri. pariter in 1 & 3, 1 significat eum superaturum, qui residuum habuerit 1, quando aduersarius ternarium habuerit residuum; & sic de cæteris. Quæ tamen ita stolidè congesta sunt, vt cuicunque Alphabeto applies, toto cælo discrepent. Exempli gratia, cùm superest quaternarius & ternarius in duobus hominibus, quaternarius vincere debet; quod falsum est in nominibus Cain & Abel, quorum ille pro residuo ternarium habet, hic quaternarium; & tamen si veræ sunt regulæ Onomatomantarû, Abel Cain superare debebat, cuius tamen contrarium Sacra scriptura asserit. Idem apparet in Absolon & Ioab, quorum hic septenarium residuum habet, ille quinarium, ac proinde ille Ioabum vincere debuisset; cuius tamen contrarium nobis referunt Sacræ literæ. Sequeretur pariter ex fanaticis huiusmodi onomatomantiæ regulis, quòd is qui Latine superatur, Gallicè vinceret; quod quàm absurdum sit, quis non videt? Nam si consulas, vti acutè demonstrat Mersennus in Opere suo in Genesin, Onomatomantem Latinæ linguæ gnarum, statim

| | | | |
|-----------|----|----------|----|
| S | 9 | | |
| T | 8 | | |
| E | 22 | | |
| P | 13 | | |
| H | 6 | M | 23 |
| A | 3 | A | 3 |
| N | 12 | R | 13 |
| V | 2 | I | 29 |
| S | 9 | A | 3 |
| 84 | | 71 | |
| 13 resid: | | 8 resid: | |

| | | | |
|----------|----|----------|----|
| E | 22 | | |
| S | 9 | | |
| T | 8 | | |
| I | 29 | M | 23 |
| E | 22 | A | 3 |
| N | 12 | R | 22 |
| N | 12 | I | 29 |
| E | 22 | E | 22 |
| 136 | | 90 | |
| 1 resid: | | 9 resid: | |

affirmabit Mariam superaturam esse Stephanum, eoq; diutiùs victuram, eò quòd Mariæ post subductos nominis numeros per 9, restat 8, Stephano verò ternarius; volunt enim hi nugatores, ternarium ab octonario superari. Sed exemplum ponamus. Scribantur dicta nomina, vt è latere patet, quorum singulis literis numerum ex Alphabeto correspondentem apponas; numeris verò in vnâ summam collectis, videbis in Stephano summam 84; in Maria 71. ex quibus subduc quoties potueris 9, in Mariæ nomine 8, in Stephani nomine ternarius remanebit; hinc deducunt, Mariam esse victricem, atque diutiùs viuere debere quàm Stephanum. Verùm hoc falsissimum esse ex Gallicis nominibus apparebit, ex quibus totum contrarium resultat, vt videre est in Gallicis nominibus *Marie* & *Estienne*; quæ si in numeros resolueris, summam huius habebis 136; alterius 90. à quibus nouenarius quoties fieri poterit, reiectus, in priori relinquit 1, in posteriori 9, atque adeo contra regulas arithmomanticas, *Marie* quæ sub Latino nomine victrix steterat, sub Gallico nomine superabitur. Sed in more positum est huiusmodi impostoribus, vt vbi vident, rem non benè cessisse, 'miras excusationes prætendant, aut non legitimè processum esse, aut omis-

sum.

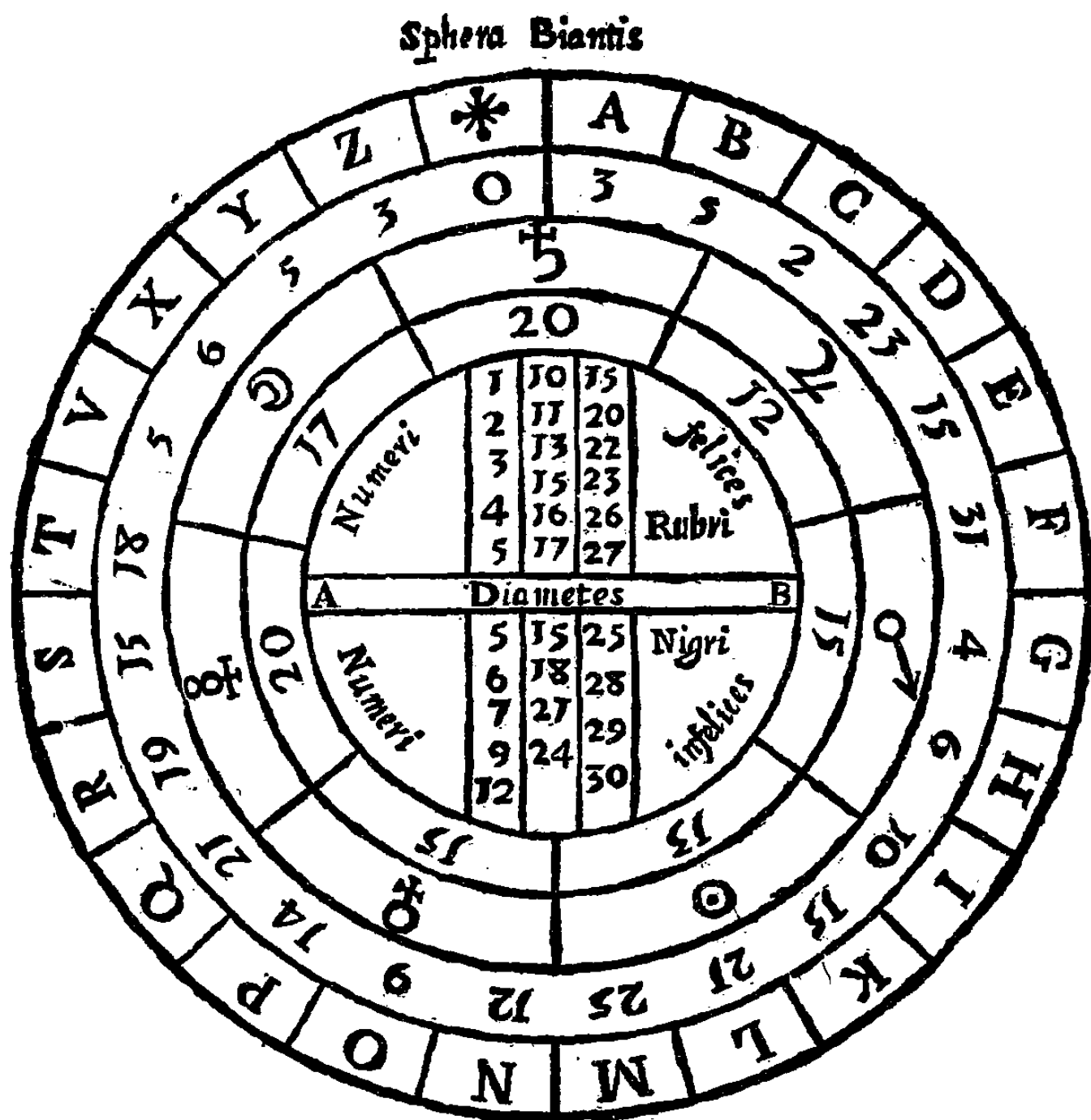
sum aliquid necessariò requisitum; quod tamen illi, quid sit, demonstrare non possunt. Nonnulli quoque cum eos erroris commissi pudeat, nomina miris modis vitiant. Ita in nomine *Estienne*, teste Merfennio, nè Maria à Stephano superata dici possit, ex dicto nomine S & N eximunt, atque sic ex mutilato nomine *Etiene* Mariæ desideratam promittunt victoriam. Sed apage cum hisce maleferiatorum hominum stolidis machinationibus, quæ vti indigna sunt, quæ commemorentur, ita eadem æternis tenebris sepulta, nè chartam tam absonis rebus maculare videar, omitto. Qui plura desiderat, is legat Merfennum in Genesin fol. 1398.

Merfennus.

CAPVT IX.

*De Rota Vitæ & Mortis.*Rota vitæ &
moris,

EX Satanico hoc Magisterio nata videtur celebris illa rota, quam quidam rotam vitæ & mortis, nonnulli Sphæram Biantis appellant. Verum ut mortalium in tam ridiculis rebus fingendis stultitia luculentius patefiat, rotam, eiusque structuram hoc loco apponere, & examinare visum fuit.



Intra duos extremos circulos Alphabetum onomatomanticum cum numeris, singulis literis correspondentibus spectatur; infra quos duo alia circularia spacia delineata vides, intra quæ characteres septem Planetarum, & sub singulis numeri appropriati ponuntur; sequuntur deinde intra

Rota structu-
ra.

tra concauitatem centralem tres columnæ diametro A B interstinctæ, numeris refertæ, quorum ij, qui supra diametrum A B continentur, felices & numeri vitæ vocantur; qui infra diametrum A B continentur, infelices & numeri mortis nuncupantur; hinc illi rubro, hi nigro colore vt plurimum pinguntur. Atque hæc est rotæ illius infelicissimæ systasis, quam equidem miror, etiam inter opera Venerabilis Bedæ nescio quo furo, irrepsisse. Sed vsum exponamus.

Rotæ vsum.

Primò itaque Archimystæ Satanici de re vera vel falsa consulturi, accipiunt numerum literarum vtriusque inter quos negotium versatur; numerum quoque horæ & diei quo colloquium instituitur; Mensis quoque & signi Zodiaci numerum; omnes in vnam summam colligunt, summamque diuidunt per 30, & reliquum quærunt in rota: & si quidem residuum reperiatur supra diametrum A B inter rubros numeros, veritas rei ipsis promittitur; si verò infra diametrum A B reperiatur dictum residuum, res falsitatis conuincitur. Aliud exemplum apponamus. Consulturi, vtrum quis in remota regione viuus sit, an mortuus, ita procedunt: Accipiunt numerum nominis absentis, quem ex Alphabeto numerico in extremis duobus circulis eruunt; deinde numerum Mensis, vnâ cum numero dierum Mensis, quo discessit; & simul in vnam summam colligunt; quibus addunt numerum currentis anni; quam totam numerorum summam diuidunt per 30, & residuum, si quidem supra diametrum A B inueniatur, certè eum viuum esse pronunciant; si infra diametrum A B idem reperiatur, mortuum eum esse asseuerant.

Quòd si scire velint, vtrum quispiam è carceribus exiturus sit, vtrum non; accipiunt numerum nominis captiui, & anni, mensis, diei, quo captiuus factus est; quibus collectis adiungunt nomen ciuitatis, patriæ; & summam totalem diuidunt per 30; quod si residuum reperiatur inter rubros numeros supra diametrum A B, liberabitur; si inter nigros, mortem, vt putant, subibit.

Consultatio
Rotæ vitæ &
mortis.

Hoc loco sanè multum Hellebori ad insana stolidissimorum huiusmodi Philosophastrorum cerebra purganda, quo rationabilius Philosophari discerent, opus foret: quid enim in hoc ridiculo machinamento aut virtutis, aut subtilitatis lateat, dispicere nulla ratione possum, nisi fortè dicant, Alphabetū Onomatomaticū, quod superius rectè scriptū erat, iam in circularem formam adaptatum, peculiarem vim habere; quod quàm insulsum sit, quis non videt? Sed & quid mysterij septem Characteres planetarij cum suis subscriptis numeris plùs virtutis in circulum, quàm in rectum scripti possideant, penetrare multò minùs possum; quid denique rubri supra diametrum numeri normaliter iam, non circulariter scripti, plùs virtutis ad vitæ, quàm inferiores nigri ad mortem obtineant, non capio. Ego silem, siue sursum, siue deorsum versum, sanè idem semper robur ad eleuandum possidere noui; quo optandum esset tam insana malè auguratorum capita, verberibus quàm verbis tractabiliora, probè tunderentur, vt ad mentem tandem excolerentur. Sed quid confusa illa horæ, diei, mensis, nominum, signi, planetæ, numerorum collecto-
rum

rum farrago ad rem faciat, discutiat cui plus otij est & temporis; ego sanè in tam malè sana doctrina aut perscrutanda vltèriùs, aut refutanda acriùs, bonas horas non impendam; nugæ sunt, affaniæ, & naniæ aniles, & digni qui talia tractant, tenebris carcerum, & Vulcano.

CAPUT X.

De Geomantia Arabum.

Geomantia
Arabum.

Altera deceptio ex superstitione Arabum doctrina prodit, & est Geomantia, quam illi حساب الرمل *Hasab elrammel* vocant; quâ incantatione præuiâ, precatoria quædam puncta in chartam temerè proijciunt, Intelligentiâ occultâ, vti putant (verius Cacodæmone,) manum proijcientis, vt ipsi stolidè sibi persuadent, dirigente; & ex punctis hoc pacto omnem fortunæ statum consulentes colligere se posse arbitrantur stolidi machinatores. Nonnulli puncta in terra imprimunt, ex quibus certæ figuræ ducuntur pari numero, vel impari, quæ ad cœli signa reuocantur, eorumque vim & naturam assumunt. Puncta verò fieri oportet in terra digito indice, quia manum pingentis per terrestres spiritus moueri putant. Author Geomantiæ Arabicæ primùm literis certos punctorum ordines tribuit, quibus in sortilegijs suis vtuntur; vt sequitur.

أ ب ج د ه ز ح ط ي ك ل م ن س ع ف ق ر ش ت ث



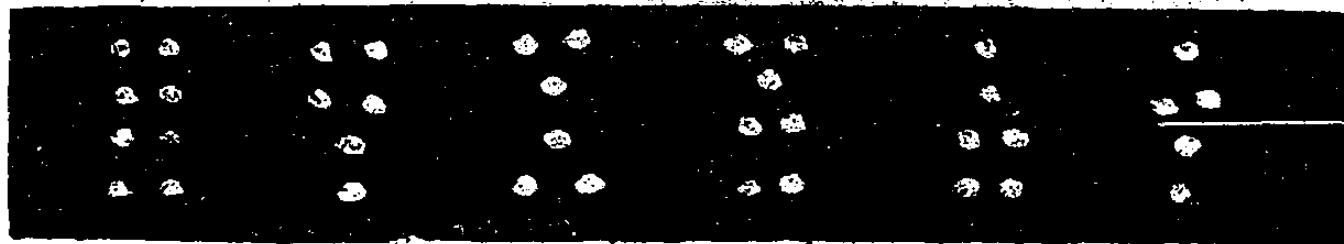
ط ي ق ر ش ت ث د ه ز ح ط ي ك ل م ن س ع ف ق ر ش ت ث



واما مراكز تسكين البروج على ما ذكرها اصحاب النجوم وهذه صورته

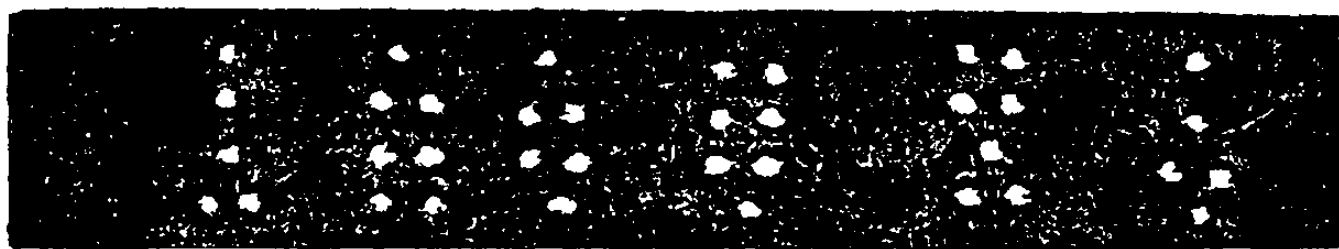
Habes hic 16 series Schematismorum Geomanticorum, quibus in Onomatomania vt plurimum vtuntur; ex quibus deinde conficiunt alias Geomanticas punctorum systases, quas duodecim signis Zodiaci applicant: harum nomina sunt sequentia:

كوفان تشمير اميشكران المتراون اجليد ازار
Azar Achlid Amtaraun Amiscaran Tesmir Kaunan
♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑



حمل ثور جوزة سرطان اسد سنبله
Virgo Leo Cancer Gemini Taurus Aries

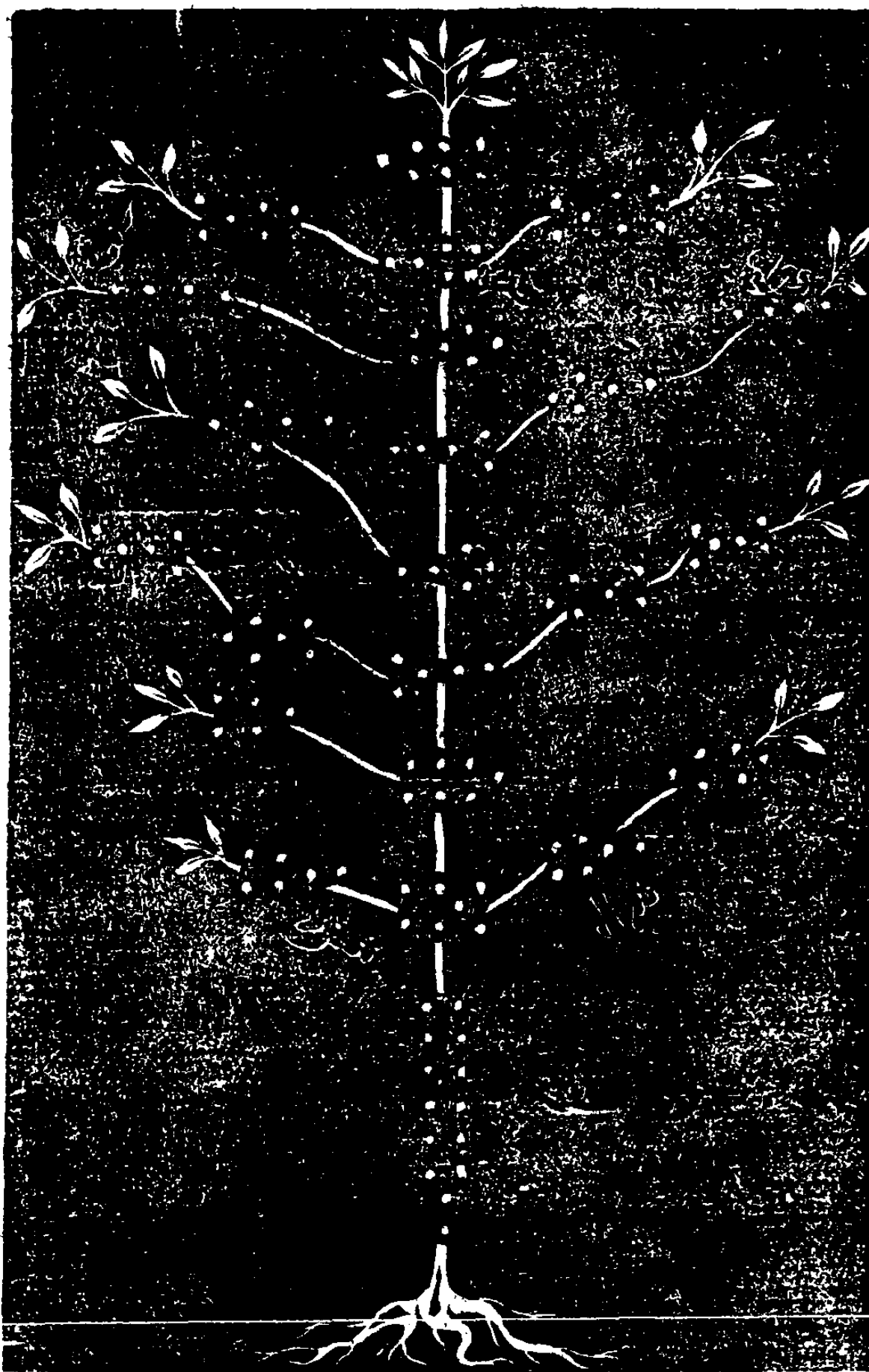
اوراغ امطروس الصامد تمكنت منكوس ركيزه داخله
Dachble Rakize Menkaus Tamakket Alsamed Amtarus Aurach
 X ~~~~~ ♀ ‡ m ☞



ميزان عقرب قوس جدی دلو حوت
Pisces Aqu. Capric. Sagittarius Scorpius Libra

Arbor Cabal-
listica.

Ex hisce deinde arborem formant, in qua 24 rami, sunt totidem damnatæ artis systases, omnium ad fortunæ sortem spectantium rerum manifestatrices; atque hac in parte imitantur arborem illam Cabalistarum celebrem, quam Sephiroth vocant. Figura sequitur.



Ex his aliæ punctorum systases attribuuntur quatuor Elementis, aliæ septem Planetis, metallisque, aliæ duodecim signis Zodiaci, aliæ 28 man-
fioni-

sionibus Lunæ, aliæ denique (nè quicquam superstitionis Astrologicæ desit) in duodecim Cœli domicilia distribuuntur. Domus autem eâ prorsus ratione cum suis significatis, quâ Astrologi, ordinant ac disponunt. Verùm tempus perdam, si huiusmodi quisquilijs recensendis diutius immorer. Qui Astrologiam Ægyptiorum Classe sexta traditam rectè intellexerit, facilè, quid de Geomantia existimandum sit, colliget; & apertè videbit, eam nihil aliud esse, quàm Astrologiam quandam terrestrem, in qua puncta stellas; systases punctorum, asterismos; variæ Classes, tum septem Planetarum, tum dodecameriorum, mansionumque lunarium spacia notant. Verùm cum hæc Geomantia Arabum commentum sit, & Ægyptijs mysterijs non admodum affine, ideo paucis quoque eam explicandam duxi.

Geomantia
Arabum
Astrologia ter-
restris

Ex Geomantia nata alia filia, ex malo videlicet ovo malus coruus, quam tamen Turcæ magni æstimant, atque de ea librum satis celebrem habent, quem passim vocant *قرعة جعفر الصادق Sors Giasari Sadeki nempe veracis*. Exemplar huiusmodi penes me sic incipit:

Liber Turci-
cus diuinatorius.

قرعة جعفر الصادق يؤخذ عود مربع ويكتب هو الى الاربعة احرف ا ب د ج وارمية ثلاثة مرات واطلب الاحرف التي تخرج في مواضعها بعد قحتها ما تطلب
Id est; *Sors Giasari Elsadek*, accipiat lignum quadratum, & scribantur istæ quatuor literæ *ا ب د ج* proijce illud tribus vicibus, & quære literas quæ exeunt, in locis suis, & inuenies sub ipsis quod quæris. Per hanc igitur Diabolicam artem diuinitio per quatuor Characteres *ا ب د ج* instituitur, hoc pacto. Tesserae cubicæ inscribunt quatuor hosce Arabicos Characteres, singulis lateribus vnum; hanc tesseram præuiâ oratione ter proijciunt, & ternas literas singulis proiectionibus collectas reseruant. Sit v. g. prima proiectione litera *ب* secunda *ج* & tertia *ح*. quærunt itaque in dicto libro has tres literas inuentas *ب ح ج* textuque Arabico lecto in notitiam sortis fortunæ deueniunt: nam hoc tibi euenturum simpliciter credunt, quod ibi traditur. Verùm has formulas & artes, nihil prorsus eruditionis in se continentes, tanquã scopo nostro minimè congruas relinquamus. Veruntamen hoc loco de reliquis artibus, vti Chiromantia, Metapsocopia, Necromantia, cœterisque superstitionum monstris dicenda forent; sed quoniam hoc loco ea tantum nobis proponere libuit, quæ originem suam immediatè ab Ægyptijs duxerunt, & à nullo alio, quod sciam, tacta sunt; consultò alia omittenda rati sumus.

Conclusio.

EX his apertè & luculenter patet, quomodo semper gliscat

*Dæmon atrox odijs, animisque furentibus iram
Gestet, quæ damnis nunquam exsaturata quiescit.*

Inueteratus malorum Orbem iisdem semper premit machinationibus:

R r r

nullæ

nullæ sunt induciæ, nulla pax, vti nec odij, nec inuidiæ modus ullus; hostis Dei superbia ascendit semper, crescit malitia, crudelitas inualefcit, antiquus scelerum architectus eadem semper molitur; nihil inaccessum finit, nil intentatum relinquit, præcipuum omni ætate de eadem pharetra facit illicium quàm curiosarum, tam superstitiosarum artium, quàm multa, tam stolidæ Dæmonum commenta mortalium mentes dementantia; quæ omnia sub Magiæ nomine comprehenduntur. Nihil præteritis temporibus ab Ægyptijs, eorumque hæredibus diuino vnquam honore cultum nouimus, quod moderno quoque tempore non coli videatur, vti fusè in vltimo Primi Tomi Syntagmate ostensum fuit: nihil circa characteristicam Magiam Ægyptus vnquam machinata est, quod hoc potissimùm tempore, improborum hominum ausu, non completum spectamus. Vnde quicumque Christiani nominis dignitate gloriatur, hic cum primis spectare debet, vt philosophando vltra sacrosanctorum nobis præscriptorum Canonum terminos non sapiat; sed in rebus dubijs, & periculo Satanicæ illusionis expositis, cautè & circumspectè, quid amplectendum, quid fugiendum, decernat; nè dum temporaneæ & caducæ prosperitati, per illicitorum mediorum ductus inconsultius inhiat, æternæ felicitatis iacturam patiatur.



CLASSIS XII. THEOSOPHIA
METAPHYSICA, SEV THEOLOGIA
HIEROGLYPHICA,



EMINENTISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO, DOMINO
FABIO S. R. E. CARDINALI
Chisio, Episcopo Imolenfi.



EMINENTISSIMAS animi Tui virtutes, quibus non nisi ad sublimia diuinâ providentiâ destinari, à multis iam annis probè mihi cognitæ, altius ponderanti, tria potissimum, quæ de laudum Tuarum Principatu inter se contendere possent, occurrebant. Hinc enim bonarum artium doctrina primum sibi locum asserbat: inde ea morum suauitas, quam & summa benignitas, & singularis humanitas temperabat, doctrinam sequi imperabat; vrgebat etiam spectata pietas, vitæ moderatione conspicua, diuinarum rerum studio efferuescens, quæ ut ab omni ambitionis umbra quàm alienissima, ita suâ se virtute inuoluens, admirabilior accidebat. Qui quidem virtutum consensus tantò nunc visus illustrior, quantò vel ipse Summus Pont. Innocentius X. earum splendore delectatus, eminentiorem Tibi in Sacrosancti Senatus Collegium, nihil tale cogitanti, adscito locum contulit, non ut virtutem Tuam ornaret solùm, sed ut Tu quoque non exiguo esses Purpuratorum Patrum Senatui ornamento. Cùm itaque Tuum, id est, Principis Ecclesiastici sit, sacra dogmata expendere, atq; heterodoxum ab orthodoxo discernere, sacrarumque Institutionum studijs mortalium mentes ad omnem sanctimoniam conformare; certè cui meliori iure, quàm Tibi sapientissimo rerum diuinarum Iudici, hoc meum de Theologia Ægyptiorum argumentum dicarem, inueni neminem: hoc vel maxime persuasus, multum me acquisiturum, Tibique plurimum debiturum, si diatriben hanc meam qualem qualem suscipere dignatus fueris. Non enim is es, qui Te solis Philosophiæ, Theologiæque limitibus continueris, sed longè etiam exspatiatus ulterius per Poëtas, Historicos, Polyhistoresque, id demum consecutus es, ut de quolibet in medium prolato & rectè sentias, & eruditè loquaris. Quare nihil, aut parum legendis meis profeceris, nisi quantum clientis virtutibus Tuis deditissimi nugas amans, ea apud Te aliquid esse patiaris, atque adeò idem de scriptis meis sentias, quod ille de similibus:

In facie næuus causa decoris erat.

Vale Ecclesiasticæ dignitatis honor, & decus verè à Deo.

CLASSIS XII.

Theosophia Metaphysica, seu Theologia Hieroglyphica.

P R A E F A T I O.

Theologia
Ægyptiaca.Trismegistus
Princeps
Ægyptiorum
Theologus.

Suidas.

Trismegistus
cur ita dica-
tur.Orpheus, &
alii antiquo-
rum TheologiIamblichus.
Trismegisti
libri Theolo-
gici.

S. Augustinus

GGREDIMUR tandem arcanam illam Ægyptiaca Theo-
logia Arcem, totius hieroglyphicae doctrinae finem & scopum;
quam qui ritè penetrarit, miram illam in primis istis mystago-
gis ingenij sublimitatem & excellentiam non tantum suspiciet,
sed summè quoque mirabitur, quâ ratione tandem fieri potuerit,
ut ad tantam diuinorum mysteriorum altitudinem solius luminis
naturæ fultis subsidio pertingere potuerint; adeoque fateri cogetur, Deum Opt: Max.
in profundis illis Ethnicismi tenebris, nè tota de Deo notitia à primævis Patribus
tradita prorsus periret, præcelsos quorundam hominum sapientia studio dedito-
rum conatus subinde extraordinariâ quâdam & supernaturali illustratione im-
buisse, qua Sybillarum more, quæ ipsi nescirent, eloquerentur. Inter cæteros ta-
men prisca sapientia Hieromantas potissimum locum obtinet Mercurius ille Tris-
megistus, qui ab Ægyptijs Theut, à Græcis Trismegistus est appellatus, siue ob
tres potentias in diuina natura primùm ab ipso obseruatas, ut Suidas vult; siue
ob triplicem vitæ conditionem: erat enim, omnium Scriptorum traditione, Philo-
sophus maximus, Sacerdos maximus, & Rex maximus, ut fusè in Obelisco Pam-
philio l. I. demonstrauimus. Vt enim is ingenij acumine, & doctrina excellen-
tia omnes retrò Philosophos superabat, sic dignitate & amplitudine, diuinorumq;
cultu vniuersis Sacerdotibus præstitit; qui regiam adeptus dignitatem, administra-
tione legum, iustitiæ, & æquitatis constanti tenore, rerumque gestarum gloria,
omnem superiorum Ægypti Regum gloriam obscurauit. Qui quidem inter Philo-
sophos à Physicis & Mathematicis ad diuinorum contemplationem primus se con-
tulit, primus de Dei maiestate, Dæmonum ordine, animarum mutationibus sapien-
tissimè disputauit, primus meritò Theologiae Author. Eum secutus Orpheus secun-
das antiquæ Theologiae partes obtinuit; Orphei sacris initiatus est. Aglaophe-
mus, Aglaophemo successit in Theologia Pythagoras, quem Philolaus Platonis præ-
ceptor sectatus est. Itaque veræ prisca Theologiae vndique sibi consona secta, ex
Theologis sex miro quodam ordine conflata, exordium duxit à Mercurio, à Pla-
tone penitus absoluta fuit. Scripsit autem, Iamblichus teste, primò Mercurius libros
quamplurimos ad diuinarum rerum contemplationem pertinentes, quos & literis
hieroglyphicis exhibuit; arcanis mysterijs & oraculis ita refertos, ut non Philo-
sophi tantum, sed & Prophetæ nomen inde obtinuerit. Hic prisca religionis rui-
nam, hic ortum nouæ fidei, hic aduentum Christi, hic futurum iudicium, resurre-
ctionem saculi, beatorum gloriam, supplicia peccatorum apertis verbis ostendisse,
visus est; ita ut S. Augustinus dubitauerit, peritiane siderum, an reuelatione
Dæmonum multa præstiterit; Lactantius verò illum inter Sybillas & Prophetas
non

non dubitat numerare. Hanc itaque hieroglyphicam Mercurij Theologiam hoc loco, quantum ingenij mei debilitas permiserit, tractandam suscepi. Quod dum facio, nihil hic dictum, factum, expositum velim, nisi ex Authorum Veterum mente & sententia; omnes proinde fidelis Oedipi partes expleturus. Nam quæcunque de SS. Triade, de anima & spiritu Mundi, de Deorum, Daemonum, & animarum origine, de Idearum diuinarum in inferiorem Mundum influxibus, de transmigratione animarum, de sacrificijs, eorundemque ratione, ac similibus tandem adducturi sumus; ea omnia cautè legenda nouerit Lector: sunt enim pleraque Orthodoxæ fidei prorsus contraria, primisque Hæresiarchis opportunam turpissimorum dogmatum fundandorum materiam & occasionem præbuerunt, uti fusè probat Liu. Galantes in concordia Platonica & Orthodoxæ doctrinæ. Quare si aliqua veritatis lux in ijs eluceat, illam non tam veram expositionem, quàm Orthodoxæ doctrinæ adumbrationem quandam, luminis naturalis, quo pollebant, sublimitate & ingenij præstantiâ prolatam, putabimus; vel si præclare de Dei natura subinde ratiocinantur, illud præternaturali concursu Numinis potius eructasse, quàm comprehendisse, uti de Sybillis diximus, censebimus. Quare omnia in tantum dicta, expositaque velim, in quantum hieroglyphicæ doctrinæ seruiunt, dum non tam quod docuerint, quàm quod docere debuerint, ostendimus.

Authoris pro-
testatio in
exponenda
Theologia
Ægyptiorum.

Liuus.

C A P V T I.

De Theologiæ Ethnicæ origine, & propagatione.

RE C T E & sapienter Statius: Primus in Orbe Deos fecit timor; siquidem primæui illi mortales, legis naturæ arbitrio victitan-
tes, dum à primæuis Mundi Patriarchis multa de summa Dei maiestate, de summo rigore iustitiæ in Adamo & posteris demonstrato, de peccatorum supplicijs, cæterisque castigationibus & vindictis eiusdem inaudissent; timore quodam panico perculsi, dum omnia ad latentem Numinis præsentiam suspecta haberent, paulatim ad Numen placandum sacrificia, variosque ritus instituerunt. Verùm cum indiscretâ quâdam notitiâ, Deum omnibus rebus inesse percepissent; diuinâ vnione paulatim pro subiectorum naturalium ratione & numero discissa & diuisa, tot in Orbe Numina finxerunt, quot entium gradus esse cognoscebant. Vnde factum est, ut primò Solem, deinde Lunam, cæterasque
tùm fixas tum erraticas stellas tanquam diuini Numinis habitacula singulari cultu prosecuti sint: postmodum ad elementarem sphaeram conuersi, nonnulli quidem ignem, alij aërem, quidam aquam, plerique terram inter Numina reposuerunt. Superstitione itaque superstitionem trudente breuî factum est, ut tot, quot creaturæ spectarentur, Numina statuerent, ac tandem totum Orbem, futili hâc Idolomaniâ replerent. Quæ cum fusè in hoc Opere passim declarata sint, ijs immorari diutiùs nolo. Hinc Diabolo se operationibus eorum occultè insinuante, animalium paulatim motus, auium volatus directos, obliquos, superos, inferos obseruantes, demonstratione boni aut mali euentus exciti, uti ex illis ex-
torum

Statius.
Theologiæ
Ethnicæ
origo timor.

Idololatriæ
origo.

Auguriorum
origo.

Astrologia
origo.

Trismegistus
nouam Ægy-
ptijs Theolo-
giam tradit.

torum inspicendorum, ita ex his auguriorum artem inuenerunt. Cum præterea ortus & occasus siderum veluti Numinum motus curiosius scrutarentur, inde Astrologia totius Idololatriæ, superstitionis, & diuinatoriarum artium basis & fundamentum emanauit; adeoque nihil non sensibus obuium in diuinationum suarum instrumenta, vti in præcedente Classe traditum fuit, assumpserunt. Hæc igitur conclamata ferè cæcitate & ignorantia Mundus imbutus cum esset; Mercurius Trismegistus, diuiniora primorum Patriarcharum dogmata edoctus, nè Mundus tot inanium Deorum figmentis in vltimum caliginis barathrum præcipitaretur, nouam de Deo vno, vero, bono, Angelorumque ac Dæmonum dispositione & ordine Theologiam exorsus, studio ad id excogitatis argutis quibusdam symbolis obuelatam, solis Sacerdotibus sapientiâ & diuturno rerum vsu conspicuis cognitam, idiotis verò & plebi superstitosæ prorsus imperuiam, faxis contra omnes temporum iniurias insculpsit. Atque hi sunt famosi illi Theologici libri ab Hermete, teste Iamblichio, in Obeliscis conscripti; ex quibus Pythagoras & Plato prima suæ doctrinæ fundamenta hauserunt; quosque in hodiernum vsque diem Roma superstites veluti antiquæ sapientiæ documentum admiratur, quarum arcana sensa hac in Classe non nisi summatim recensebo, minutio-rem interpretationem Tomo III. reseruaturus.

C A P V T II.

De natura Dei vti abstractè & ad intra considerari potest, & de definitione Dei, & eiusdem varijs attributis hieroglyphicè exhibitis, ex mente Ægyptiorum.

Platonicum
de Dei cogni-
tione effatum

Platonicum, idque celeberrimum Epiphonema est, Deum inuentu & cognitu difficilem; ita enim in Timæo asserit; *Opificem quidem & Mundi Patrem inuenire difficile, & cum iam inueneris, prædicare, eloqui vulgè impossibile est.* Quod cum verissimum sit, ideo Ægyptij Deum solo si-

Harpocratè
cur Ægyptij
pinxerint &
culpsierint.



lento & cultu intrinseco venerandum pulchrè per Sigalionem Harpocratem signabant, quem nunc nudum, nunc reticulatâ veste indutum, digito labris impresso silentia suadentem exprimebant, vti varijs locis huius Operis ostensum fuit. Puer nudus pingitur, quia Deus ab omni materiæ contagione longè remotissimus in perpetuo iuuentutis flore permanet inalterabilis, silentio potius colendus, quàm multis verborum ampullis describendus est. Cornucopiæ sinistra tenet, quia bonorum omnium in-

se vbertatem continet. Dum baculo, Vpupæ capite insignito, cum li-
tuo & gnomone pingitur, ostenditur eum totius varietatis, harmoniæ, &
ordinis Mundani Authorem esse. Verùm hæc, vt diximus, varijs locis
copiosè pertractata consulas velim. Per Crocodilum quoque elingue
animal, quod sub aquarum gurgitibus latitans acutè videt, à nemine vi-
sum, ostenditur, nullius linguæ facundia eum, prout natura eius fert, satis
describi aut exprimi posse; qui inuisibilis cùm sit, & in diuinæ essentiæ
suæ caligine latitans, omnia tamen videt, omnia intuetur, & moderatur.
Vnde eandem ob causam Ægyptij Deum inducunt symbolo sanè maxi-

Harpocrates
Loto insi-
dens.



mè appropriato, sedentem supra lotum aqua-
ticam, scilicet arborem, teste Iamblichus, lib. Iamblichus.
de mysterijs; quo significant, Deum principa-
tu suo Mundanum excedere lutum, nec attin-
gere gubernando, sed principatum gerere in-
tellectualem penitus & empyreum: omnia
enim in Loto rotunda sunt, tùm poma, tùm
folia; ex quo significatur diuinæ mentis sem-
per eodem pacto se habentis, circularis actio.
Deus igitur ipse supra hanc actionem in seipso
consistit, superans eiusmodi principatum, san-
ctus, & venerandus, & in seipso penitus con-
quiescens; quod quidem ex actu sedendi si-
gnificatur. Verùm vt hæc omnia fusiùs expli-

centur,

Notandum est, Deum duplici ratione considerari posse, vel ab in-
tra, & in quantum ab omni creatarum rerum consortio longè remotus,
solo inaccessiblei essentiæ suæ infinitæ latibulo tegitur; vel in quantum
respectum ad creaturas dicit, siue quod idem est, in quantum è caliginis
suæ penetralibus euolutus, in creatis rebus se considerandum præbet:
de utroque considerandi modo quid Ægyptij senserint, modò explican-
dum est.

Deus confi-
derari potest
secundum ea
quæ conue-
niunt ipsi ab
intra, & ab
extra.

§. I.

Definitio DEI.

Quæritur itaque primò, quid secundum Ægyptios Deus sit? Re-
spondet Trismegistus appositè his eum verbis describens: *Deus cir-
culus est, cuius centrum ubique, circumferentia nusquam*. Circu-
lus itaque Deus est, omni principio & fine carens. Deus circulus est, om-
nem Mathematicam circuli peripheriam infinitâ interapedine exce-
dens. Deus circulus est, cuius centrum peripheriæ, id est, interna eius
essentia immensitati æquatur, cuius diameter cum centro & circumferen-
tia in vnum recidit. Deus circulus est, cuius centrum nullos immensita-

Deus quid sit
secundum
Ægyptios.

Deus Circu-
lus est secun-
dum Trismegi-
stum.

tis

Aristoteles.

tis suæ terminos habet; circumferentia verò vel infinitorum Mundorum limites excedit. In hoc circulo quidquid contentum, continenti prorsus æquale est; & vt Ægyptiaca Aristotelis Theologia habet, quidquid angulorum, costarum, linearum, & superficierum, aliorumque imaginabilium in alijs circulis ac figuris est, huic inest; ipse verò indiuisibilis ac indimensus est, à quo omnes lineæ, id est, essentiæ & formæ rerum vt oriuntur, ita in eundem veluti totius naturæ centrum reuertuntur. Verum hæc paulò dilucidius explicemus.

Sphæræ & Circuli proprietates.

Deus sphæræ & circulo comparatur.

Sciendum in sphæra infinita tres maximas lineas, longitudinis, latitudinis, & profunditatis in centro concurrere, sed centrum sphæræ omnium maximæ, vt in Geometria hieroglyphica docuimus, æquatur & diametro, & circumferentiæ. Tribus itaque lineis (cùm tres illæ maximæ lineæ, longitudinis, latitudinis, & profunditatis nihil aliud quàm diametri in sphæra sint,) centrum æquari necesse est; imò centrum omnes hæ tres, nostro concipiendi modo, dimensiones sunt, longitudo, latitudo, & profunditas. Maximum itaque, simplicissimum, & infinitum vt coexistent necesse est: est enim longitudo, latitudo, & profunditas, quæ in Deo sunt, & vnum sunt, simplicissimum, & maximum, vt centrum est indiuisibile, omnemque longitudinem, latitudinem, & profunditatem præcedit: est finis omnium illorum, atque medium; sunt enim in sphæra infinita soliditas, & circumferentia prorsus idem. Porro sicuti sphæra infinita penitus est in actu, & simplicissima; ita maximum est penitus in actu simplicissimè: & sicuti sphæra, vt in Geometria dictum, est actus lineæ, trianguli, & circuli; ita maximum est omnium actus; quare omnis actualis existentia ab ipso habet quicquid actualitatis existit, & omnis actualis existentia in tantum existit actu, in quantum in ipso infinito actu est, & hinc maximum est, & forma formarum, & forma essendi, siue maximè actualis entitas. Vnde Parmenides hæc considerans, rectè & subtiliter inferebat, *Deum esse, cui esse quodlibet quod est, est esse omne id quod est*. Sicuti igitur sphæra est vltima perfectio figurarum, quæ maior non est; ita maximum est perfectio omnium perfectissima; adeoque omne imperfectum in ipso est perfectissimum, vt linea infinita sphæra est, & in ea curuitas est rectitudo, & cõpositio simplicitas, & diuersitas est identitas, & alteritas vnitas est: quomodo enim in Deo quidpiam imperfectionis esse possit, capi non potest, cùm in eo imperfectio nihil aliud quàm infinita perfectio, & possibilitas infinitus actus existat. Patet itaque quomodo hæc diuinæ essentiæ sphæra totius Vniuersi, & omnium in Vniuerso existentium vnica sit simplicissima & adæquatissima mensura; quoniam in eo totum non est maius suâ parte, sicut sphæra infinita, non est linea infinita maior. Deus itaque est vna simplicissima totius Vniuersi ratio. Et quemadmodum post infinitas circulationes sphærica tandem soliditas emergit, ita Deus omnium circulationum vt sphæra maxima, & simplicissima mensura; omnis enim viuificatio, motus, & intelligentia ex ipso, in ipso, & per ipsum, apud quem vna octaua sphæra non est minor, quàm infinita, quia finis est omnium motuum, in quo omnis motus vt in

fine

Deus quid sit secundum Parmenidem.

Sphæra diuinæ essentiæ omnium mensura.

sine quiescit: est enim quies maxima, in qua omnis motus quies est; ita maxima quies, omnium motuum mensura est, sicuti maxima rectitudo omnium circumferentiarum; & maxima præsentia siue æternitas omnium temporum: in ipso enim omnes motus naturales ut in fine quiescunt, & omnis potentia in ipso perficitur, ut in actu infinito; & quia ipse est entitas omnis esse, & omnis motus est ad esse. Ergo quies motus est, qui est finis totius motus, scilicet forma & actus essendi. Entia igitur omnia ad ipsum tendunt. Et quoniam finita sunt, & non possunt æqualiter participare finem in comparatione ad se inuicem, hinc aliqua participant hunc finem per medium aliorum, sicuti linea per medium trianguli & circuli in sphaeram ducitur, & triangulus per medium circuli, & circulus in sphaeram per seipsum. Ex his, ni fallor, aperte patet, quam aptè Hermetica illa definitio Deo quadret, & quam aptè diuinam essentiam & naturam, quoad ingenio humano comprehendere potest, exprefferit. Hinc non sine ratione, circularem figuram tanto in honore habuerunt, ut vix sit hieroglyphicum aliquid diuinum repræsentans, quod hac circulari figurâ non sit præfiguratum. Hinc passim Deorum & Numinum capitibus insertam videas; utebantur enim libenter ad diuinam naturam exprimendam figuris huiusmodi Mathematicis, mirâ quâdam proprietate præditis, & simplicissimis Schematis ab omni mortalium rerum mistura semotis, ad omnium simplicissimam & abstractissimam rem, cuiusmodi Deus est, repræsentandam aptis. Verùm his ita ritè propositis, nunc attributa, quibus Deum describebant, videamus & examinemus.

Dei proprietates & attributa.

Circulus in honore apud Ægyptios.

§ II.

Attributa DEI.

DEVS primò Mens dicitur à Trismegisto: *Mens* (inquam, ut verbis eius utar) ac ratio sese complectens, libera ab omni corporis mole, ab errore aliena, impassibilis, intangibilis, ipsa sibi assistens, purgans, atque seruans omnia, cuius radij sunt bonum, Veritas, principale lumen, primaque animarum forma. Hinc Æsculapio, quid Deus esset interroganti, respondet: Quod nullum ex ijs est, horum tamen omnium sit causa, præsens quidem cunctis, præsens etiam unicuique, nec quicquam permittit non esse; omnia ex his quæ sunt, producta sunt; de nihilo autem nihil prouenit: nam quæ minimè sunt, nullam naturam habent, quâ fieri valeant; contra ea quæ sunt, naturam non habent, per quam aliquando non existant. Sed quibus hieroglyphicis diuinam naturam, eiusdemque attributa exhibuerit Trismegistus, videamus. Simulachra Ægyptia, uti Obelisci & Isiaca mensa demonstrant, passim pinguntur tutulis magnâ rerum varietate refertis; à quibus tamen nunquam circularis absit figura. Videas illa varijs animantium formis transformata varijs sceptris, iisque *πολυμορφοις* instructa; quæ quidem omnia nihil aliud nisi diuersa Dei Opt. Max. attributa significant, ut fusissimè in ipsa actuali

Deus dicitur à Trismegisto Mens.

Hieroglyphica quibus Deum Trismegistus adumbrat.

Trismegistus.

Deum quinque
modis descri-
bit Trismegi-
stus.

Deus Phœni-
ci comparatur.

Trismegistus
de Deo altis-
simè sentit.

hieroglyphicorum interpretatione exponemus, quod in III. Tomo fiet. Nam quæcunque Trismegistus in Pimandro & Asclepio de Deo refert, nihil aliud sunt, quàm quod in principio Obeliscorum, & in memorata tabula Bembina seu mensa Isiaca habetur, miranda simulachrorum metamorphosi effigiatum. Nam in Trismegisto quinque modis Deum descriptum inuenimus; primò per attributa quædam absolutè conuenientia; secundò per negationem; tertio per analogiam & metaphoram; quartò per contradictoria; quintò per relationem. Hanc quorquor ex Pythagoræis & Platonicis secuti sunt, idem sanctè confirmarunt. Primò enim in Pimandro dicit, Deum ante omnia, Deum omnia entia, & non entia, Deum in se habere omnia, Deum omnia potuisse facere, omnia in se habere, omnia conseruare, omnia ad se conuertere. Deus est itaque primus omnium; sic enim in libello [quod nihil pereat,] dicit: *Deus primus est omnium reuera, est ingenitus, & opifex vniuersorum.* Rationem affert dicti, quod primum absolutè id dicitur, ante quod aliud non est; ante Deum nihil aliud est, est ergo primus omnium. Hinc per Phœnicem, teste Horo, non malè expresserunt, utpote cuius originem nemo nouerit, solus sibi & vitæ author, & sui generator. Quod autem ante Deum nihil aliud, sic probat. Si ante Deum aliud est, vel potentius ipso Deo est, vel par, vel debilius: sed nihil horum; ergo. Minor probatur. Non potentius: si enim potentius quidpiam ante Deum, iam Dei naturam cessare necessarium est, cum aliquid ipsi desit, quo non sit potentissimus. Non par, quia si pares sunt, ambo erunt prima entia; at hoc est impossibile, cum in vnoquoque genere vnum solummodò maximum sit. Non debilius, cum non dici possit primum; qui enim primum dicit, ponit & ante secundum, & tertium. Quæ omnia pulchrè in Theologia Aristotelis iuxta mentem Ægyptiorum demonstrantur, & ex Platonis mente sunt. Pari ratione probat, Deum esse primam causam, imò causam causarum, & primum motorem; quod Mercurium secuti Plato, Aristoteles, & reliqui Theologi Platonici asseruerunt. Verùm audiamus ipsa Mercurij verba, qui in Pimandro per negationem Deum describit: *Vniuersum Mundum verbo, non manibus, fabricatus est Opifex; ipse verò sic cogita illum præsentem semper, omnia agentem, Deum vnicum voluntate sua omnia constituentem; id enim eius corpus est, non tangibile, non visibile, nec alteri cuiquam simile; nam neque ignis, neque aqua, neque aër, neque etiam spiritus, verùm ab eo pendent omnia; bonum verò ita est, ut sibipsum id competat.* Et paulò post, inuisibilem eius omnibus rebus præsentiam ita depingit: *Nè præcipuum tibi Dei nomen desit, neque ignores id, quod plurimis occultum videtur, esse perspicuum; nam si nusquam pateat, nihil utique erit. Quodcunque se offert aspectui, genitum; quod verò latet, sempiternum; neque opus est ut appareat, cum nunquam esse desinat; ante oculos quidem id reliqua ponit, ipsum verò secretum manet, utpote quod vitæ perfruatur sempiterna; in lucem planè educit omnia, in adytis delitescit, vnicum enim id ingenitum, incomprehensibile phantasia, cum verò cuncta per eura clarescant, per omnia atque in omnibus fulget, isque præsertim apparet, quibus nomen suum communicare voluit.* Et paulò post: *Nihil enim est in omni natura, quod ipse*

ipse non sit; est ille quidem omnia, quæ sunt; est etiam, quæ minimè sunt; quæ quidem sunt, deduxit in lucem; quæ verò non sunt, occulit in seipso. Quemadmodum verò sine factore fieri quicquam nequit; ita Deum existima, nisi semper agat omnia, impossibile existere quicquam posse, in cælo, aëre, terra, mari, in toto Mundo, in qualibet Mundi particula tota, tùm in eo quod est, tùm in eo quod non exstat. Hic Deus nomine melior, hic rursus omnium potentissimus, hic menti conspicuus, hic præsens oculis, hic incorporeus, hic, ut ita dixerim, multiformis; nam nihil in corporibus est, quod ipse non sit: omnia enim ipse solus existit; nomina insuper habet omnia, quoniam vnus est Pater; nomen quoque nullum habens, quoniam Pater est omnium; quid ergo te laudabit? supra te, an infra te positum? Quo veram oculos ut te laudem? superne an infra? intus an extra? non motus, non locus circa te, non aliud quicquam ex omnibus; in te autem omnia, à te omnia, præbes omnia, nil denique suscipis, omnia autem habes; quod autem non habes, id ipsum nihil; quando autem te Pater laudabo? Tempus & momentum tuum capere non valemus; quæ potissimum in re laudes tuas cantabo? Num in his, quæ creaueris? an in ijs quæ non creaueris potius? num in his fortè quæ in lucem eruiisti è tenebris? an in his, quæ adhuc latent arcano situ recondita? per quid tandem hymnos tuo cantabo Numini? nunquid in laudatione tali ego ipse mei iuris existam, an potius alter efficiar? Ipse profectò es, quicquid ego sum; ipse es, quicquid agam; ipse es, quicquid denique dicam; ipse enim es omnia, neque aliud præter te quicquam. Quod sanè non est, es ipse; ipse omne quodcunque genitum, ipse omne quod nunquam genitum: Mens quidem intelligens, Pater fabricans, Deus efficiens bonum, bona faciens omnia. Hæc Mercur.

Quis, rogo, Christianum nobis inueniat, qui de Deo altiora & rectora proferre possit? quis Theologum, qui profundius de diuinitate sentire possit? Certè expressa reperiuntur hæc omnia quàm appositissimè in hieroglyphicis per simulachrū Ibidis facie conspicuum,

Hieroglyphicum Dei naturam & proprietatem explicans.



roglyphicis per simulachrū Ibidis facie conspicuum, in throno variè adornato, tutulo varijs symbolis exornato, & sceptro Isimorpho. Per Ibidis enim viuacissimi, perspicacissimi, & velocissimi animalis figuram, quid aliud norant, nisi viuacitatem, imò ipsam rerum omnium vitam, velocitatemque Dei omnis motus expertem, quia omnia ut præsentiæ peruidet, omnia scrutatur & penetrat, cuius oculos nil latet rerum in Vniuerso absconditarum? quid per sedem, nisi potestatem in omnia, & quietem, æternam? quid per baculum Isimorphum, nisi potentiam dominiumque in omnia absolutissimum? ut enim Osiris actiuum, ita Isis passiuū rerum omnium principium est. quid per tutulum $\phi\lambda\omicron\gamma\alpha-\kappa\upsilon\epsilon\lambda\omicron-\pi\tau\epsilon\rho\mu\epsilon\tau\epsilon\phi\omicron\upsilon$, igne, circulo, serpentibus, pennis instructum, nisi æternitatem per circulum; per ignem lucem lucium; per serpentes vitam vitarum; per pennas velocitatem operationum, qui solâ voluntate omnia causauit? Verùm hæc omnia ampliùs tùm in Obe-

Sacerdotes
Ægyptij Deo
supplices in-
uocabant te-
nebras.

lisco Pamphilio, tùm in III. Tomo, suo loco explicata reperies. Hinc Sacerdotes in mysticis sacrorum adytis, Deo supplicaturi ter tenebras inuocantes, id est, impenetrabilem diuinitatis caliginem, in medium ijsdem ornamentis & schematis hieroglyphicis, quibus Dei simulachrum expresserant, prodire solebant, hoc ipso suboscure indiguitantes, occultis cum se symbolis, mysticisque rerum inuolucris, quem nullo sermonis eloquio pronunciare possent, exhibere; plùs enim huiusmodi symbola, soli Deo nota, & suæ diuinæ naturæ & essentiæ veluti specula quædam, valere putabant, quàm multas verborum ambages: intimiùs quoque Deo se adhæsuros credebant per abditam huiusmodi symbolorum exhibitionem, quàm vocum verborumque mox interiturorum prolatione. Quæ omnia verbotenus Platonicos ab Hermete accepisse, is nouerit, qui singula cum singulis aptè combinauerit. Verùm de his passim toto hoc Opere. His præmissis, iam quomodo relationem, trinamque Dei essen-
iam exhibuerint Ægyptij, videamus.

CAP V T III.

De Attributis DEI relatiuis.

Dei attributa
relatiua.

Ægyptij sub-
obscuram
Trinitatis co-
gnitione hæ-
buerunt.

Trismegistus
non bene
explicat my-
sterium
Trinitatis.

Trismegistus
tres hyposta-
ses agnoscit
in diuinis.

S. Augustinus

Ægyptios subobscuram aliquam SS. Triadis notitiam habuisse, ex ijs, quæ paulò post adducemus, patefiet. Quam quidem aliunde non profluxisse arbitror, nisi ex primorum Patriarcharum successiuæ traditionis propagine; quâ dum multorum annorum spacio fruitur curiosissimus rerum diuinarum scrutator Hermes, mirum non est, multa ex ijs eum expiscatum fuisse diuinæ scientiæ documenta, posterisque veluti summa & inaccessa sacramenta, hieroglyphicis contra profanorum temeritatem munita, saxi veluti æternùm duratura, vt in Obelisco Pamphilio, & in hoc Tomo Classe II. copiosè probatum fuit, exsculpisse. Quoniam verò intellectus humanus tantum ac tam impenetrabile diuinæ naturæ lumen ferre minimè potest, nisi veræ fidei lumine fulciatur; mirum quoque non est, Hermetem hoc destitutum lumine mysterium in nonnullis locis non rectè explicasse; dum subinde tres existendi formas in Deo, nunc *τὰς δυνάμεις*, id est, tres potentias, teste Suida (ob quam rem & Trismegistus dictus fuit) Deo affingit. Negari tamen non potest, eum de hoc vti primo, ita omnium altissimo mysterio assumpto ratiocinio, omnes meritò posteros Philosophos & Theologos Gentiles multis parasangis superasse. Nam adeo clarè & distinctè tres in diuinis hypostases describit, vt multi dubitent, num à Christiano quopiam primi seculi Philosopho, an à Gentili eiusdem seculi à Christianis instructo talia prolata sint. Certè S. Augustinus scripta huius Authoris obstupescens, apertè fatetur, non humano ingenio tantùm, sed diuini Spiritus afflatu correptum tot ac tanta vel ipsis Hebræis ignota, solisque Patriarchis nota protulisse. Est itaque primo Pater per ipsum; quem alibi Mentem vocat; alibi, vti suprâ vidi.

vidimus, & Dominum & Patrem, Deum, Fontem, Vitam, Potentiam, Lucem, Mentem, & Spiritum : in quibus verbis non modò fit mentio ipsius Patris, sed & Filij, & ipsius Spiritus sancti. Πάντων γδ, inquit, κύριος, καὶ Θεός, καὶ πηγὴ, καὶ ζωὴ, καὶ δυνάμις, καὶ φῶς, καὶ νοῦς, καὶ πνεῦμα. Sed quid admirabilius hâc descriptione? *Monas Monadem genuit, & in seipsum reflexit amorem.* Vbi per Monadem generantem haud dubiè Patrem, per generatam Monadem Filium, per Amorem ab utroque procedentem, Spiritum sanctum exhiberi voluit. Quam doctrinam confirmat in Pimandro his verbis: *Vna sola lux fuit intellectualis, scilicet Pater ante lucem intellectualem; nihil aliud fuit huius vnio, quam Spiritus omnia continens.* Quis sub his non videt, per lucem intellectualem primam intelligi Patrem, per secundam Filium, per vnionem Spiritum sanctum? Verba Græca sunt: Ἐν μόνῳ τῷ φῶς νοεὸν προφῶτος νοεῖν, καὶ ἐκαστὴν τῶν φωτῶν, καὶ ἑδὲν ἔτιον τῷ ἡ τὰ τε εἰσὶν, καὶ πνεῦμα πάντα ἐξείργον. Secundam personam quoque Filium Dei, & Verbum lucidum vocat. Οὗ δὲ νοῦς, φωτὸς λόγος, ὁ δὲ Θεός. *Mens enim lucidum Verbum, Filius Dei.* Μὴ γδ ἄστα ἀπ' ἀλλήλων, ἕνωσις γδ τέτων ἡ ζωὴ. *Non enim distant hæc ab inuicem, sed vnio omnium vita.* Atque ex his patet, Mercurium hoc loco non hypostases tantum diuinas adumbrasse, sed & quomodo hæ tres hypostases omnia opera ad extra ex nihilo in lucem produxerint, sequentibus verbis ostendisse: Ἐπὶ θῆσε δ' ὁ δὲ ἐκ τῆς κατωφθαίτοις, ὁ τὸ Θεὸς λόγος, εἰς τὸ καθεστὸν τὸ φῶς δυνάμις, καὶ τῷ ὁ δὲ τῶν δυνάμεων, ὁμοῖος γδ τῷ. *Exijt statim ex deorsum latis elementis Dei Verbum, in purum Dei opificium, & vnit se Opifici Menti, consubstantialis enim erat.* Hic exhibet apertis verbis Patrem per Opificem Mentem, Filium per Dei Verbum, Spiritum per vnionem, quâ Opifici Menti Dei Verbum vnitur; & nè quis credat, accidentali quâdam vnione fieri, addit verba ὁμοῖος γδ τῷ: est enim consubstantiale Opifici Menti Verbum Dei, eiusdem naturæ, essentiæ & substantiæ: cum verò Verbum à Mente Opifice non distet, vt suprâ asserit, sed ipsi vnitum sit, certè & vnio vnionis hæc, quæ est Spiritus sanctus, cum Patre & Filio idem quoad naturam & substantiam esse necesse est. Porro Mentem hanc primam generatricem esse & conditricem, non manu, sed verbo, apertè docet his verbis: Φύσις τὸ νοεῖν αὐτὸ λόγος, φύσις ὅτι γεννητικὴ καὶ δημιουργικὴ. Ὅν πάντα κόσμον ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς ὁ Πατήρ, ἔχουσαν, ἀλλὰ λόγος. *Natura intellectualis Verbi, natura est genitrix & conditrix, totumque Mundum fecit Opifex Pater, non manibus, sed Verbo.* Atque hæc sunt pronunciata Mercurij de SS. Triade, à quo omnes posterì, Orpheus, Pythagoras, Plato, Zoroaster sua pleraque desumpserunt, vti in Sphynge mystagoga demonstraui. Nam & Zoroaster Deum παρὶς μόνῳ, paternam Monadem vocat, & Monadem duo generantem; Ταυτὴν ὅτι μόνος, ἡ δύο γεννᾷ. *protensa est Monas, quæ duo generat;* Δύας γδ ὡς τὰ καὶ καὶ; *Dyas enim apud hunc sedet.* Prima itaque generatio protensæ Monadis, est Dyadis, quæ Dyas cum Monade facit Triadem, vti his verbis indicat: Παντὶ γδ ἐν κόσμῳ λαμπρὰ εἶας, ἡς μόνος ἀρχὴ; *Toto enim in Mundo fulget trias, cuius Princeps Monas est.* Καὶ ἀρχαῖς εἶσι τὰ δυνάμεις πάντα. *Nam tribus hisce principijs seruiunt omnia.* Nam πάντα ἐξείργει πατήρ, καὶ τῷ πατρὶ δίδωκε δατέω; *Omnia perfecit Pater, & Menti tradidit secundæ, quæ est Filius.* Tertium verò principium vocat terminum paterni profundi, vt se-

Trismegistus mentionem facit Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Trismegisti doctrina de Trinitate.

Ethnicorum Theologi à Trismegisto didicerunt Theologiam.

Zoroastri de Trinitate sententia.

qui-

quitur: *Εἰς τὸ πῦρ παρὰ τὸν βυθὸν, καὶ πρὸς τὸν νοεόν.* Est enim terminus paterni profundi, & fons intellectualium, hoc est, totius SS. Triadis Sed vide suprà in Classe III. de Zoroastræis effatis hæc omnia vberius exposita.

Symbola quibus Trinitas expressit diuinitatis Sacramenta.

Circulus alatus diuinitatis symbolum.



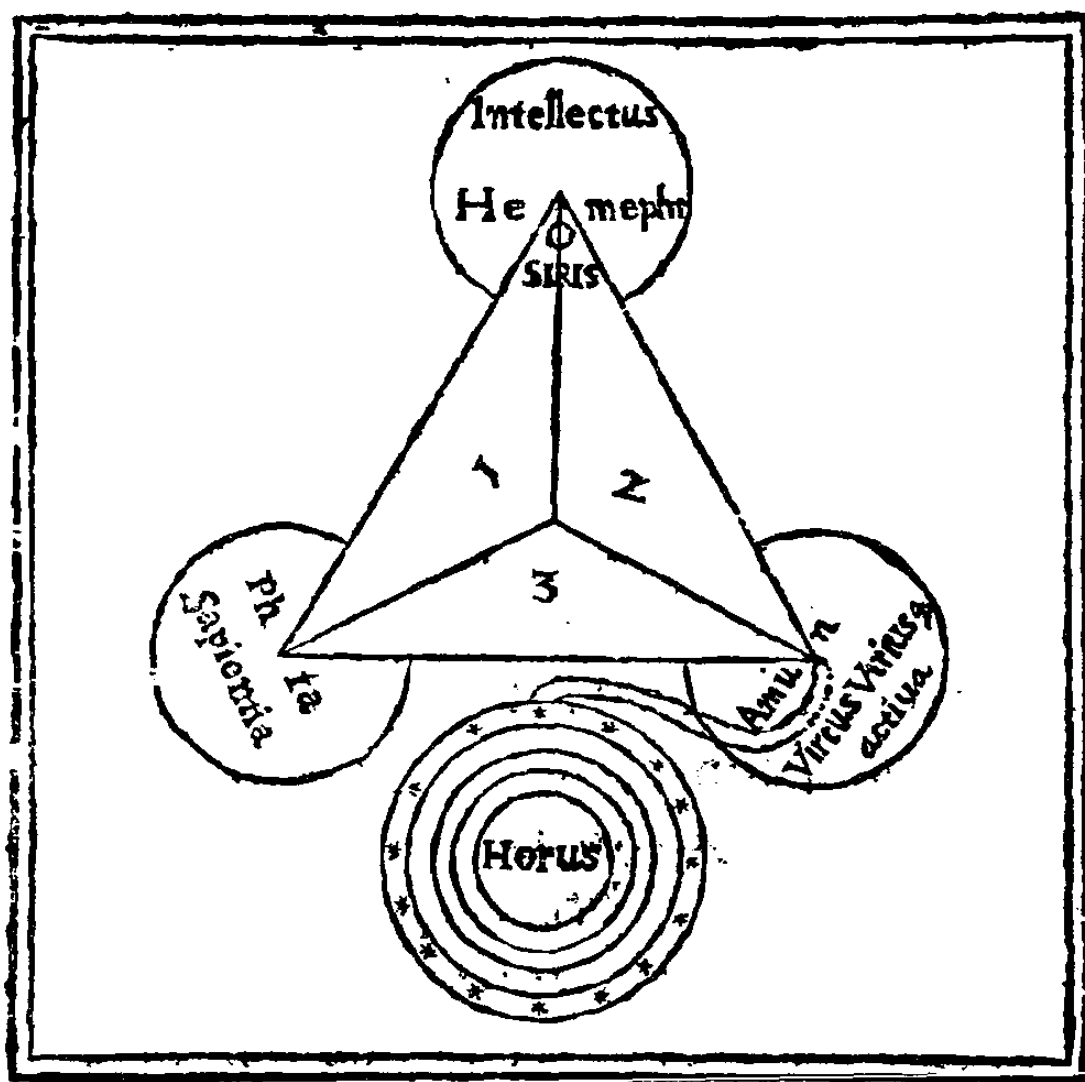
Sed vt doctrina tradita hieroglyphicis consentiat, quæis memoratas diuinitatis Sacramenta symbolis expresserit Hermes, videamus. Primò enim cùm tres in Deo formæ, vt Ægyptij loquuntur, quas Orthodoxi hypostasies vocant, sub vnitæte naturæ notescant; circulum alatum & serpente foetum posuit, huius tam arcani mysterij symbolum, vt patet ex Obelisco Pamphilio, & ex tabula seu mensa Isiaca, vbi nulli non simulachro suprapositus spectatur, vti suo loco videbitur. Per circulum, puram diuinitatis formam, Numen æternum, immensum, ab omni materiæ illuie abstractum signauit; per serpentem, secundam diuinitatis formam (est enim serpens animal viuacissimum, & nullo membro, teste Horo, præter os constans) seu Verbum Dei, & secundam Mentem Opificem, appositè notauit; per alas globo affixas, tertiam diuinitatis formam, Spiritum omnia peruadentem, aptè expressit; atque hoc pacto per totum ex tribus coalitum per modum vnius cuiuspiam consideratum, diuinam naturam, tribus distin-

ctis potestatibus constantem, indicauit. Verùm vberiore horum omnium expositionem, innumeris authoritatibus stabilitam, in Obelisco Pamphilio lib. 3. fol. 400. Lector curiosus expendat velim. Iterum per triangulum æquilaterum hæc omnia pari ratione expressit Hermes, hæc tamè differentiâ, quòd in circulo diuinam naturam trinam, absque omni ad creaturas respectu, in triangulo verò diuinitatis naturam trinam prout relationem quandam ad creaturas dicit, mirâ ingenij vi, indicauit; tametsi &

circulus, & triangulum in diuinæ naturæ consideratione idem prorsus & vnum sint; quod iam paulò fusiùs explicandum duxi, vt admirabilis ille in Hermete ingenij & intellectus vigor luculentiùs innotescat.

Circuli & trianguli diuinitatis symbolorum explicatio.

Circulus est figura vnionis & simplicitatis perfectæ, vti suprà ostensum fuit, & triangulū in Deo est circulus, vt in Geometria hieroglyphica diximus; & ita Trinitas est Vnitas. Sicuti autem circulus infinitus est, ita & vnitas pariter infinita vt sit, necesse est: vnde & omni expressibili vnitate magis vna & identica est, ita vt omnes etiam relatiuas oppositiones antecedit, quoniam ibi aliud & diuersum identitati non opponuntur, atque



atque adeo omnia quæ sunt, eique conueniunt, absque diuersitate & alie-
tate sunt ipsum, vt non sit alia bonitas, non alia sapientia eius, sed idem;
tanta siquidem est eius duratio, vt præteritum non sit aliud in eo à futu-
ro, & futurum non aliud à præsentī, sed sunt vna duratio, & æternitas,
omnis principij & finis expers; nam tantum est in ipso principium, vt
finis in eo sit idem principium. Quæ omnia clarè patent ex circulo infini-
to, qui cum maximus sit, eius diameter maxima quoque sit necesse est, &
consequenter circumferentia diametro æquabitur; infinita verò diame-
ter infinitum medium habet, medium hoc centrum est, centrum ergo,
diameter, & circumferentia idem sunt; vt proinde ex hoc pateat sensus
definitionis Hermeticæ suprà adductæ, *Deus circulus est, cuius centrum
vbique, circumferentia nusquam*. Est itaque omnium maximum istud, cui
minimum non opponitur, sed centrum est in eo circumferentia. Ex hisce
patet, quomodo omnium maximum perfectissimè est intra omne simplex
& indiuisibile, quia centrum infinitum; & extra omnia quæ Mundi am-
bitu continentur, quia circumferentia est infinita; & quia omnia pene-
trat, dicitur diameter infinita; quia verò principium omnium, centrum
dicitur. Vides itaque, quomodo maximum cum nullo idem est, neque
diuersum, & quomodo omnia in ipso, ex ipso, & per ipsum; nam non
esse in ipso est maximum esse, sicut minimum est maximum, & de mensu-
ra omnis *μετρησιμότης*, quæ est de potentia in actum, & redeundo de actu
in potentiam mensura est compositionis à principijs ad indiuidua, & reso-
lutionis indiuiduorum ad principia, & formarum perfectarum circula-
rium operationum, motuum quoque super se & ad principium redeuntium,
similiumque, quorum vnitas in quadam circulari perpetuitate consistit.
Imò tota trias in ipso perfectissima vnitas est, quemadmodum in centro
infinito, centrum, diameter, & circumferentia vnio est consummatissima;
ita vt per centrum quidem principium circuli, prima hypostasis Pater;
per diametrum, secunda hypostasis, Filius; per circumferentiam omnia
vnientem, tertia hypostasis, Spiritus sanctus appositè exprimatur. Ex
dictis quoque patet, quomodo tota Theologia per circuli proprietates
aptè exprimatur, ita vt omnia diuinæ essentiae attributa ad inuicem circu-
lari quodam intellectus motu verificentur, ita vt summa iustitia sit summa
veritas, & summa veritas sit summa iustitia, & sic de cæteris attributis.
Sed ad institutum reuertamur.

Circulus infi-
nitus Dei
symbolum
potissimum.

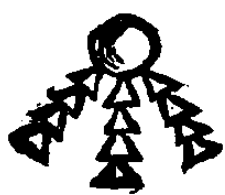
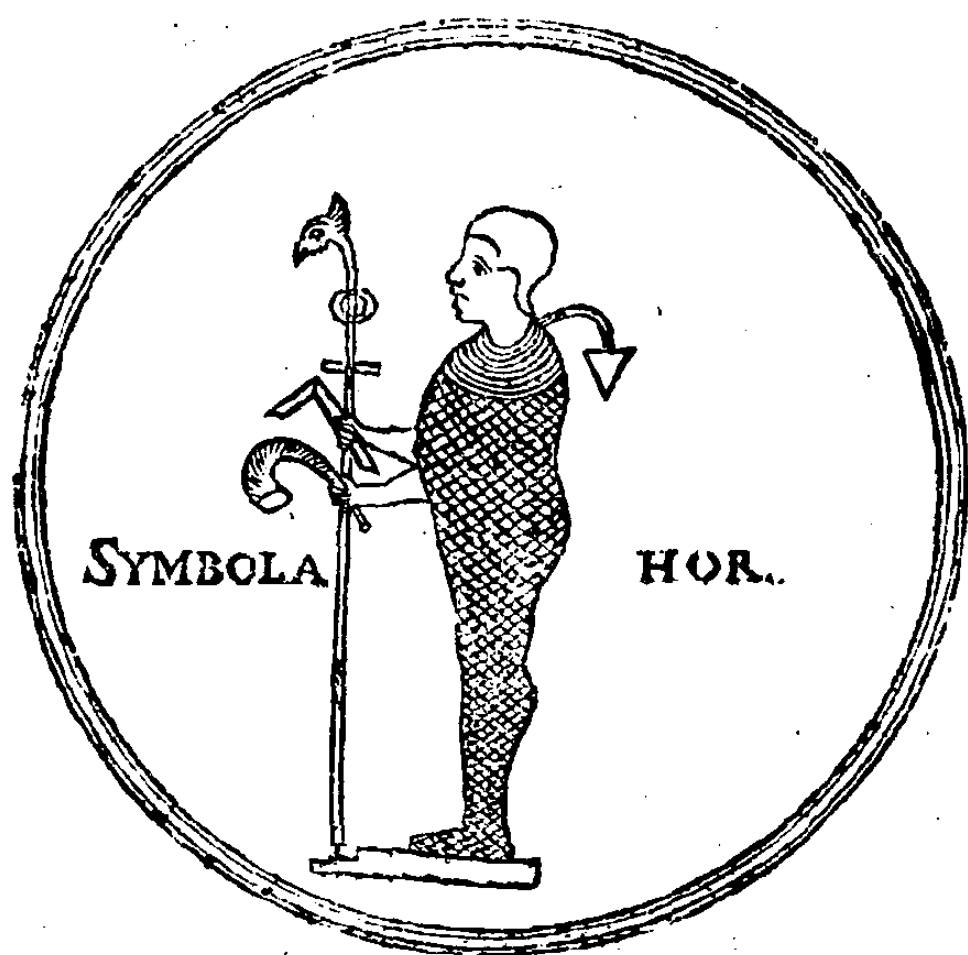
Circuli pro-
prietates to-
tam Theolo-
giam expri-
munt.

Triangulum itaque æquilaterum Ægyptij assumebant ad triformem
Dei naturam, vt ipsi loquuntur, indicandam, quæ cum in Deo infinita sit,
tres angulos pariter infinitos vt habeat necesse est; vnde personarum diui-
narum æqualitas ex infinito rectè colligitur. Cum verò plura infinita
esse non possint, sequitur necessariò, in magno illo diuinitatis trigono tres
hosce infinitos angulos, vti & cætera, prorsus vnum esse; imò & hoc
triangulum circulum esse, & circulum triangulum, & angulum latus, &
latus angulum esse, quemadmodum circumferentia diameter, & diame-
ter circumferentia, & duo hæc vnum & idem centrum sunt in diuinis.
Quoniam tamen in triangulo nescio quæ alteritas, nostro concipiendi
modo,

Trianguli pro-
prietates Dei
proprietates
exprimunt.

Hori hieroglyphicum Dei symbolum.

Nota Leffor, triangulo figura dorso annexo deesse globum.



modo, ob angulorum resultantiam, quæ minimè in circulo est, consideratur; hinc appositè sanè circulum veluti diuinæ naturæ triformis, ut loquuntur, ab omni rerum creatarum consortio remotæ prototypon asumpserunt; triangulum verò diuinæ naturæ triformis, in quantum ad extra procedit. quæ omnia sanè pulcherrimo hieroglyphico innuerunt, ut sequitur; ubi Horus Mundus sensibilis, affixum dorso gerit triangulum, cui globus annexus est, quo indicare voluerunt, ex trigono archetypo Mundum hunc sensibilem ad diuinæ essentiaæ similitudinem sphæricum profluxisse, siue quod idem est, ex sphæra archetypa Mundum hunc sensibilem ad essentiaæ diuinæ exemplar trigonum profluxisse; omnia siquidem triadis signaculo fuisse insignita, mirabili quâdam ingenij perspicacitate notabant. quod quidem mysterium pulcherrimè per sequens symbolum passim in-

Obeliscis obuium, exprimendum censuerunt. Sphæra est, ex qua tres triangulorum catenæ deducuntur: & per sphæram quidem diuinæ essentiaæ prototypon; per trigonum triformis Dei natura indicatur; per tres catenas triangulorum, tres Mundi, Intellectualis, Sidereus, & Elementaris; qui omnes trigoni characteris signaculo ad diuinæ mentis similitudinem notati sunt, exhibentque omnium rerum in Deo existentes ideas, ut alibi fusè ostendimus, & in III. Tomo ex professo declarabitur; quare ea, hoc loco tantum indicasse sufficiat.

CAP. V. T. IV.

De Mundi intelligibilis, & intellectualis ordine & dispositione.

Plato.

Triplex Mundus ex unitate archetypa prodijt. Trismegistus.

T Riplicem Mundum ex unitate archetypa prodijisse, Plato Author est, utique ab Ægyptijs id edoctus. Vel ut Zoroastres, Mundus ex paterno fundo tribus triadibus compositus processit. Quomodo autem id factum sit, Hermes in suo Pimandro ostendit. *Cernebam enim immensum quoddam spectaculum, omnia videlicet in lumen conuersa, suauis nimium atque incundum, quod intuentem me mirifice oblectabat. Paulo post Umbra quædam horrenda, obliqua reuolutione subter labebatur, in humidamque naturam migrabat, ineffabili tumultu exagitata. Inde fumus quidam magnus in sonitum erumpebat; ex sonitu vox egrediebatur, quam ego luminis vocem existima-* bam;

bam ; ex hac luminis voce, Verbum factum prodijt. Verbum hoc naturæ humi-
 dæ adstans, eam fouebat ; ex humida autem naturæ visceribus, sincerus & levis
 ignis protinus euolans, alta petijt. Aër quoque levis spiritui parens, mediam regio-
 nem inter ignem & aquam sortiebatur. Terra verò & aqua sibi inuicem commix-
 te iacebant, vt terræ facies aquis obruta nusquam pateret. Hæc duo deinde com-
 mota sunt à spiritali verbo, quod eis superferebatur, aures eorum circumsonans.
 Tunc Pimander ait : Aduertis quid hæc sibi visio velit ? Cognoscam inquam.
 Ait ergo Pimander : Lumen illud ego sum ; Mens, Deus tuus, antiquior quàm
 natura humida, quæ ex umbra effluxit. Mentis verò germen, Verbum lucens, Dei
 Filius. Quid ergo inquam ? Sic, inquit, cogita, quod in te videt & audit, est
 Verbum Domini, Mens autem Pater Deus ; neque enim distant ad inuicem : ho-
 rum Vnio vita est. Quæ omnia tam aptè dicuntur, vt ea ex Genesi excer-
 pisse videatur. Pergit deinde. Elementa naturæ vnde manarunt ? Pi-
 mander. Ex voluntate Dei, quæ Verbum complexa, pulchrumq; intuita Mun-
 dum, ad eius exemplar reliqua sui ipsius elementis vitalibusque seminibus exorn-
 uit. Mens autem Deus, vtriusque sexus fecunditate plenissimus, vita & lux,
 cum Verbo suo Mentem alteram Opificem peperit, qui quidem Deus ignis atque
 Spiritus Numen, septem deinceps fabricauit gubernatores, qui circulis Mundum
 sensibilem complectuntur ; eorumque dispositio Fatum vocatur. Connexuit inde
 Dei Verbum, ex elementis deorsum tendentibus, purum naturæ artificium, vni-
 tumque est Opifici Menti. Consubstantialiale enim erat. Relictaque sunt Elementa
 naturæ deorsum cadentia sine ratione, vt sint tanquam sola materies. Mens qui-
 dem Opifex vnà cum Verbo circulos continens, ac ceteri rapacitate conuertens,
 suam ad se machinam flexit, eamque volui à principio sine principio ad finem
 absque fine præcepit. Incipit enim illic semper vbi desinit. Horum profectò cun-
 ctorum circuitus, quemadmodum ipsa Mens voluit, ex elementis inferioribus ani-
 malia conflauit rationis expertia ; neque enim præbuit rationem. Aër volatilia
 protulit, aqua verò natantia. Distincta quoque inter se sunt aqua & terra eum
 in modum, qui Menti placuerat. Terra postmodum animantia, quæ intus ha-
 buerat, peperit, quadrupedia videlicet, serpentina, feras, agrestia pariter atque do-
 mestica. At Pater omnium intellectus, vita & fulgor existens, hominem sibi si-
 milem procreauit, atque ei tanquam filio suo congratulatus est : pulcher enim
 erat, Patrisque sui ferebat imaginem. Deus enim re vera propria forma nimi-
 rum delectatus, opera eius omnia vsui concessit humano. Homo autem cùm con-
 siderasset in Patre suo rerum omnium procreationem, ipse quoque fabricare vo-
 luit. Vnde à contemplatione Patris ad sphaeram generationis delapsus est. Ver-
 bo itaque Dei iuxta Hermetem Mundus constitutus est, quod & Ortho-
 doxæ fidei congruit, iuxta illud : Verbo Dei cæli firmati sunt, & Spiritu
 oris eius omnis virtus eorum. Huc alludit illud Zoroastræum, vti suprà in
 effatis Classe III. patuit : Pater omnia compleuit, & Menti tradidit secundæ.
 Verum vt hæc luculentiùs patefiant, paulò altius ordiri visum est.

Trisnegisti de
 Mundi pro-
 ductione
 sententia.

Verbo Dei
 factus Mun-
 dus secundū
 Hermetem.

Zoroaster.

Fundum Pa-
 ternum quid.

Mundus itaque ex Paterno fundo tribus triadibus composito ema-
 nauit, iuxta Chaldæorum, Egyptiorumque mentem. Quomodo ? Fun-
 dum Paternum, vt suprà in Classe III. in Effatis Zoroastræis docuimus,
 nihil aliud est, quàm Verbum Paternum ; Pater enim omnia confecit, &

Chaldæi tri-
plicem rerum
multitudinē
asserunt.

Triplex Mun-
dus quomodo
ex nihilo crea-
tus.

Zoroastres.

Menti tradidit secundæ, qui est Filius: quicquid itaque in Patre, hoc ipsum transfudit in Filium, id est, in profundum suum. His positis, triplicem Chaldæi asserunt rerum multitudinem; primam in Patre, quæ ingenua & improducta est, & est virtualis quædam multitudo summè vna, neque ab eo prodijt vnquam. Alia est in profundo Paterno, id est, Filio, quæ vti à Patre emanauit, ita prorsus est ab eodem indistincta, indiuisa, & increata; non enim ex nihilo, sed ex omnium maximo est producta: nam si in Patre prius erat, & ex eo in totum profundum suum fuit diffusa, Pater autem est omnia, omnia non sunt nihilum; ergo non sunt ex nihilo; non sunt ergo creata; ergo omnia ea, quæ extra profundum sunt, propriè creata esse dicuntur, Mundus videlicet Angelicus, Sidereus, & Elementaris; suntque entia vel corporea, vel incorporea, vel corporea simul & incorporea: nam quæ in profundo existere dicuntur, tamen si incorporea sint, ineffabili tamen modo, vtpote increata, dictis supereminent. Quomodo autem hæc vniuersa Mundi machina tribus partibus Mundis comprehensa, à profundo profluxerit, adeo inuestigatu difficile est, vt omnes in eo inquirendo humanæ mentis conatus hebescant: si enim illinc prodierunt, quomodo dicentur creata? in ipso enim vniuersa condita sunt, in cælis & in terra, visibilia & inuisibilia, omniaque per ipsum, & in ipso creata sunt, iterumque ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Si itaque in ipso fuerunt, quomodo ex nihilo prodierunt? Sed nodum hunc adeo difficilem, quantum ingenij mei nullitas permittit, explicemus. Ex nihilo creare est, ex nulla præcedente materia rem conficere, hæc enim omni factioni, fabricationi, generationi, opificio, artificioque necessario vel subiicitur, vel prærequiritur: sed in creatione Mundi nulla opus habuit Deus materia, ex qua, aut ex quibus ea faceret, aut in quibus ea efformaret; ex nihilo igitur rectè Deus omnia fecisse dicitur. *Omnia itaque Pater perfecit, & Menti tradidit secundæ*; non enim emanatio diuina per saltum à Patre in profundum suum facta fuit; sed à Patre in vltimum profundum sui terminum facta fuit actione sempiternâ, immutabili, indiuisâ, indistinctâ. Quæcunque itaque extra profundum creata sunt, ab Vnitino principio creata sunt. Pater voluit, Verbum dixit, & facta sunt; simul ac ergo Verbum ea protulit, facta sunt, sed non ampliùs talia, qualia quæ in eo remanserunt; siquidem ab Vnitate essentiali secreta non ampliùs simpliciter vnum sunt, sed multitudo, eaque varia in multos gradus, latitudines, series, & catenas diffusa; cuius multitudinis per omnigenam suam simplicitatem ipse Vnitinus Deus principium fuit, & causa, & effector, & conditor, & factor; & dum ea de se, & extra se profert, illa subito ab vno quasi decentia in multitudinem diffunduntur, non quidem imperfecta, *ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀρχὴ ἀρχὴ τῶν ὁρατῶν*. Non enim à Paterno principio imperfectum quid rotatur, vt Zoroastres ait; neque confusa prodeunt, confusio enim maxima quædam imperfectio est, sed ordine quæque suo. Itaque primò Mundum Angelicum, vtpote immediatum Dei opus, eique proximum; deinde Sidereum, & Elementarem Mundum, cum omnibus, quæ in ijs con-

continentur, produxit. Porro causa productionis alia non fuit, nisi infinita Dei bonitas; quia enim bonus est, Pater est; quia verò Pater est, principium est; quia principium, ideo causa est; & quia rerum causa est, Deus est; & quia omnium rerum causa est, omnipotens est; hæc enim, teste Hermete, duo nomina, *Bonum*, & *Deus*, soli ipsi competunt. Vidimus productionem rerum, iam singula opera distinctè examinemus secundum mentem Veterum.

§. I.

De Mundo Angelico seu Intellectuali.

Videbant veteres omnium eorum, quæ producta sunt, alia esse *αὐτῶν ἑαυτῶν*, id est, quæ propria sua hyparxi & essentia, proprijsque viribus innixa, ut sint, nullo egerent alterius vllius adminiculo, nisi Deo productore & Creatore, quia ea, ut produxit, ita conseruat semper, & continet ne in nihilum abeant, & ad se conuertit, & pro illorum viribus & dignitate ad se reuocat. Atque hæc sunt incorporea, quæ in Mundo archetypo existere putabant, ideæ, vnitates, essentiæ, vitæ, intellectus, & animæ. Alia verò *ἐν ἑτέρῳ* sunt, id est, in alio & per aliud subsistentia & existentia, cuiusmodi sunt corpora, & corporea vniuersa: corporea sunt, quantitates, qualitates, harumque operationes & passionēs, quæ corpore egent tanquam fulcimento, sine quo nec existerent, neque subsisterent, iuxta accidentium definitionem; corpora verò ipsa & loco egent in quo sint, & materiâ in quam formæ introducantur. Cum itaque *αὐτῶν ἑαυτῶν* & *ἐν ἑτέρῳ* veluti duo quædam extrema cognoscerent, necessaria esse inferebant media quædam, quæ inter extrema ponerentur. Atque talia media dicebant esse primum Intelligentias, mundani opificij conseruatrices; deinde ipsam naturam rerum; tertium totam animæ latitudinem. Cumque singula recensitorum necessariò habeant essentiam, potentiam, & operationem propriam; primò *ἐν ἑτέρῳ* corpora uti in ipsa natura subsistunt, ita quoque potentiam & operationem suam habebunt in alio, ita ut quicquid vel posse, vel operari videntur, per naturam in illa infusam & possint, & operentur; vnde consequenter neque in se, neque in aliud possunt agere & agunt: quod si neque in se, neque in aliud agere possunt, neque etiam se conseruare poterunt: & si sese conseruare non possunt, neque etiam se ipsa viribus suis continent; ergo ab alio continentur & conseruantur: verum hoc conseruans minimè corpus esse poterit; necessariò ergo ab incorporeo, eoque quidem toto sibi coextenso, quam naturam dicebant. Ad hoc pulchrè sanè alludit Virgilius:

Mundus Angelicus seu Intellectualis

*Spiritus intus alens, totamque infusam per artus
Mens agit at molem, & magno se corpore miscens.*

Virgilius

Et Zoroastres apertè indicat sequentibus verbis oppidò mysteriosis:

Zoroaster

Νῦτον δὲ ἄμφι Θεᾶς φύσις ἀπλετοῦ ἠώρητο,

Ἀρχει δ' αὖ φύσις ἀκαμάτη κόσμων τε, καὶ ἔρων.

Supra dorsum Deæ natura indefessa attollitur,

Imperatque natura indefessa Mundisq̃, operibusque.

Anima Mundi.

Per Deam hoc loco nihil aliud nisi animam Mundi intelligunt; per Naturam verò indigitantur Mundi hylæi, ætherei, & empyrei, quorum dorso Dea insidet indefessa, ad operationes singulis consentaneas sollicitans, & vt Zoroaster ait, ἀρδῶν ἐμψυχέζα φάτο, πῦρ, αἴθερα, κόσμους, *affatim animans lumen, ignem, æthera, Mundos*. Quæ omnia fusiùs pertractata vide suprà in Classe VI. Anima enim est, vt Zoroaster ait, *quæ ornavit magnum cælum*, Ψυχὴ γὰρ, ἡ κοσμήζουσα τὸν μέγαν ἐσθλὸν, καὶ κοσμοῦσα καὶ τὰ παρ' αὐτῆς; *orvat simul cum Patre*. Ψυχὴ γὰρ δυνάμει παρ' αὐτῆς ἐστὶ φαινός, ἀθάνατος τὸ μῦθος, καὶ ζωὴς δεσποτίας ἐστὶ, καὶ ἔχει κόσμους πολλὰς πληρόματα κοσμῶν. Anima siquidem, inquit Zoroaster, *ignis potentia Patris est relucens, immortalisque manens, & vitæ domina est, & habet Mundi multas plenitudines sinuum*. Quæ quidem cum intellectualis sit, mente quidem continet intelligibilia, sensumque inducit Mundis, Νῶν μὲν κατέχει τὰ νοητὰ ἀφ' ὧν δ' ἐπάγει κόσμους. Mente enim imitamen est, partem verò habet quid corporis, mistisque canalibus, ignis incorrupti opera efficit; id est, anima mente suâ participata continet intelligibilia; sed Mundis sensum indit, eosque sensibiles facit: quoniam, vt Zoroaster putat, intellectu Patrem imitatur, producendo corpora quidem per radium suum, quæ est natura corporibus infusa, varijs quidem vijs, quas canales appellat, sicuti Cabalici, vti suo loco visum est, Sephiroticas Mundi semitas, canales vocant; instrumento caloris æterni omnia operans & perficiens. Porro supra animam sunt Intellectus, qui Mundorum curam habent, Κόσμοι γὰρ ἔχει νεκρὰς ἀποχῆας ἀκαμπτὰς, ἀλλὰ καὶ φρεσὶ τῶν ἔρων εἰσι τὰ παρ' αὐτῆς. *Mundus enim habet intellectuales sustentatores inflexiles, quem sustinendo custodiunt; sed & custodes operum sunt Patris*. Catena itaque hæc, seu *zæx*, vt Ægyptij loquuntur, verè aurea, Patris, mentis, mentium, animæ, naturæ, ea corpora, quæ seipsis sustentari, conseruari, aut custodiri non possunt, à Patre primò eorundem factore, tum ab intellectibus, animabus, naturisque continuò & sustentari, & conseruari necessarium erat, eo modo quo Aristoteles cælos à mentibus moueri, eo in motu conseruari, ab ijs omnem inferioris Mundi œconomiam regi, & ab ijs denique, quæ suprà cælos sunt, omnibus & esse & viuere, promanare tradidit. Sed iam paulò fusiùs Angelici Mundi arcanum rimemur.

Ethnicorum Theologorū de Dei fecunditate opinio.

Pater Mens prima.

Mens itaque Opifex, iuxta Ægyptiorum, Chaldæorum, Platoniorumque dogmata, Verbi & boni supernis influxibus grauida facta, sterilis minimè esse potest, sed parere aiunt continuò, partaque continere, custodire, seruare, tum prima quæ à se prodierunt, tum quæ à se longius profluxerunt. Profluxisse autem à se aiunt entia prima, à primis secunda, à secundis tertia, a tertijs quarta, à quartis quinta, à quintis sexta, à sextis septima, à septimis octaua, ab octauis nona, à nonis decima. Quem quidem profluxum si virtutem quandam creatiuam intelligunt, falso & contra

contra orthodoxæ doctrinæ leges perperam sumunt; à prima siquidem, & mentium omnium supremarum Mente omnia facta sunt, & sine ea factum est nihil: si verò vim influxivam & conservativam intelligunt, rectè opinantur; *Pater* siquidem *omnia perfecit*, & *Menti tradidit secundæ*, id est, omnia *Pater* proximus rerum omnium *Opifex*, de se prima Mente, ut Platonici loquuntur, deprompsit, & ea secundæ Menti, quæ & ipsa, uti *Hermes* testatur, & Verbo & Patri erat ὁμοῖσι, id est, *consubstantialis*, tradidit; si itaque ὁμοῖσι, ergo & ὁμοδυνάμῳ, καὶ ὁμοδυνάμῳ, ὁμοεργῷ καὶ ὁμοεργῷ, id est, *compotens* & *equipotens*, *cooperator* & *equioperator*, verbo, omnipotens ut esset, necessarium erat, eiùdem videlicet essentia, potentia, & operationis; quarum trium huiusmodi nulla ab alia separari potest. Quæ quidem pulchrè triplici productorum Mundorum ordini correspondent, & totius Ægyptiacæ & Chaldaicæ Theologiæ summa est, quam paucis quidem verbis, sed abditis sacramentis plenis, Zoroaster indicat: Μίαν ἀρχὴν καὶ τὴν πάντων ἀρχαίαν, καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ἀλάθῳ δυνάμει. εἶτα πατρὶκὸν τινὰ βυθὸν σέβον ἐκ τριῶν τριάδων συγκαταμένον, ἐν δὲ τῇ τριάδι ἔχει πατέρα, δυνάμιν, καὶ νοῦν. Id est, *Unum principium rerum omnium constituunt*, & id *Unum* & *bonum concelebrant*; deinde *Paternum quoddam profundum venerantur ex tribus triadibus compositum*; unaquæque verò trias *Patrem habet, Potentiam, & Mentem*. Sed explico. Prima trias ab Opifice Mundi producta, est *Mundus Intellectualis*; secunda trias est *Mundus Sidereus*; tertia *Elementaris*; in quibus omnibus *Deus Opifex* operatur omnia in omnibus, immediatè quidem per se omnia conservando, & Verbo virtutis suæ sustentando, secundariò per Intelligentias veluti præsidēs & custodes singulorum Mundorum ἐπεσάτων, uti dictum est; adeoque aptè per tres hæc triades indigitantur novem Angelici Chori, iuxta orthodoxorum sententiam Theologorum. Et quemadmodum in Ideali seu Archetypo Mundo trias est, *Pater, Potentia, & Mens*, id est, *Pater, Verbum seu Filius, & Spiritus*; ita in singulis reliquis Mundorum triadibus sit Paternus quidam ordo, *Potentialis, & Mentalis* ordo, ut Ideatum ideæ suæ exemplarique vnde quaque respondeat, & penitus assimiletur, necesse est; adeoque primus in singulis triadibus ordo in secundum, hic in tertium, mirâ quâdam virtute influat, non contrà. Et intelligibilium quidem primus ordo is dicitur, qui tantum intelligitur, & hic est supremus; secundus, qui & medius, intelligibilium simul & intellectualium est, hoc est, eorum, qui intelliguntur & intelligunt, uti Zoroastres dicit, & nos suprâ in Classe III. amplè exposuimus; tertius verò ordo intellectualium est, qui tantum intelligit. Vnde facillè colligitur, supremum ordinem triadum supra intellectum esse, & à medio ordine tantum intelligi; tertium verò à medijs illuminari, intelligereque & se & superiora inferioraque, uti *Pfellus* ait. Ad hos tres ordines facillè accommodari possunt Hierarcharum ordines à S. Dionysio recensiti. Nam S. Dionysium huius Angelicæ dispositionis notitiam aliquam habuisse patet, quod iisdem ferè nominibus utatur, quibus usus est Zoroaster: meminit enim Teletarcharum & Amiliætorum, de quibus postea. Sed cum hoc mysteriorum profundum nemo hucusque rectè interpre-

Pater omnia perfecit, & tradidit Menti secundæ.

Zoroaster.

Fundum Paternum ex tribus Triadibus compositum.

Tres Triades quæ.

Intelligibilia tres ordines ex Zoroastre.

Pfellus: S. Dionysius. Zoroaster.

pre-

Theologia
Ægyptiaca
Chaldaica
anacephalæ-
sis.

pretatus sit, mearum partium esse ratus sum, totius huius Ægyptiaco-Chaldaicæ Theologiæ tenorem, quantum ingenij vires permittent, hoc loco exponere. Quod antequam fiat, primò textum ipsum ex Plethone adducere visum est; sic autem dicit in Oraculorum Chaldaicorum explicatione: *Chaldaei septem Mundos statuunt corporeos, igneum unum eumque primum, post hunc tres æthereos, deinde tres materiales, è quibus ultimus terrestris dicitur, & lucis osor, qui locus est subter Lunam, in se etiam materiam complectens, quem fundum nominant. Vnicum arbitrantur esse rerum omnium principium, idque proficentur unum esse, & bonum; deinde colunt πατρὸν βούδων id est, Paternum quoddam fundum ex tribus trinitatibus compositum, quælibet autem trinitas habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Postea sequitur Lynx mente comprehensibilis. Huic proximi sunt σωχῆς, id est, Mundorum Rectores, ὁ ἰμπύει & ὁ ἀθίει & ὁ ὕλαϊ, id est, igneus, æthereus, & materialis; post Rectores, τῆς ἐξουίας, id est, cæremoniæ Principes. His succedunt perennium fontium Patres, qui & Mundi Ductores nominantur, πατέρων πατέρων, οἱ καλεῖσθαι καὶ πατέρων, ὡς ὁ πρῶτος ὁ ἀπαξ ἐπέκτα λεγόμενος. μὲν δὲ ἡ ἑκάτη εἶτα ὁ δὲ ἐπέκτα. μὲν δὲ τῆς ἀμείλιχας, καὶ τῆς ὕλης ὁ ὑπεζωκός. id est, quorum primus semel supra dictus est, post quem Hecate, deinde is, quem bis supra nominauimus, ab hoc sunt tres implacabiles, & omnium ultimus ὑπεζωκός, id est, Succinctor. Venerantur quoque fontanam triadem fidei, veritatis, & amoris dicunt; etiam archicum Solem à Solari fonte, & Archangelicum, & fontem sensus, & fontem iudicium, & fulmineum fontem, & fontem dioptrarum, & characterum fontem insidentem incognitis synthematis, fontanasque summitates Apollinis, Osiridis, Mercurij. Martiales verò fontes dicuntur centrorum, & elementorum, & somniorum zonam & fontanam animam. Post fontes dicunt esse principia, sunt enim fontes principijs principaliores. Zoogonorum principiorum summitas Hecate vocatur; Medietas anima archica; Finis Virtus archica. Azona præterea apud ipsos sunt Hecate, uti Triecdosis, Comes & Ecclistica. Azonici verò apud ipsos Dij sunt, Serapis, Dionysius, & Osiridis Apollinisque catenæ. Azonici vocantur, quia in libertate viuunt, potestatem exercentes in zonam, supersedentes manifestis Dijs. Zonai verò vocantur, quia cælestes zonas separatim circumuoluentes, ea quæ hic sunt, administrant; diuinum enim genus apud ipsos est zonæum, cui distributæ sunt Mundi sensibilis regiones, quas circa materiale locum sorte distributas cingit. Post zonas verò est inerrans circulus continens septem sphaeras, in quibus sunt astra. Atque hæc est Theologiæ Ægyptiaco-Chaldaicæ anacephalæosis: in qua explicanda cum nemo, quod sciam, industriam suam hucusque contulerit, quid tot Deorum triades, tot nominum concatenatæ series sibi velint, & quomodo verè & propriè intelligendæ sint, Deo dante interpretandum duximus.*

Antiquorum
Theologi alia
quam in Deo
Trinitatem
agnouerunt.

Sciendum itaque primo non Ægyptios tantum & Chaldaeos, sed & omnes Orphei, Pythagoræ, & Platonis sectatores, aliquam in diuina natura triadem agnouisse; quod uti in præcedentibus amplè demonstratum, ita superuacaneum quoque esse ratus sum, hic denuò repetere. Atque adeo iuxta ineffabile illud & incomprehensum vnitrinum archetypum exemplar omnia reliqua Mundorum, tam sensibilium, quam insensibilium, syste-

systemata, veluti signaculo quodā insignita, quodam modo vnitina emerferunt; id quod Chaldæi hoc loco innuere voluerunt. Hinc paternum profundum tribus triadibus compositum asserunt, quarum vnaquæque trias habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Compositum dicunt profundum, non formaliter, quemadmodum anima & corpus in vnum hominem coalescunt, seu quod idem est, non intrinsecè, sed extrinsecè per vim creatiuam. Atque hi nihil aliud sunt quàm nouem Angelorum ordines, in tres triades, iuxta diuinæ Triadis ideam distincti. Hinc dupliciter profundum Paternum sumi potest: primò intrinsecè, in quantum tota paterna cognitio & perfectæ sui ipsius comprehensio, in profundo, id est, Verbo seu Filio suo solo terminatur; est enim, vt Zoroaster ait, finis paterni fundi, & fons mentalium, neque progressus est, sed mansit in paterno profundo, & in adyto per Deonutriens silentium. Secundò extrinsecè, in quantum opera ad extra respicit; & sic profundum hoc Angelicum ex tribus triadibus compositum rectè dici potest. Profundum autem paternum tribus constat, quæ sunt Pater, Potentia, & Mens; & respondent Patri, Verbo seu Filio, & Spiritui sancto, apud Catholicos; apud Ægyptios Hemphthæ, Ammoni, Ichtoni; apud Cabalistas ביה, חכמה, כתר Coronæ, Sapientiæ, Intelligentiæ; apud Orpheum & Græcos Cœlo, Saturno, & Ioui. Atque hæc est Sacrosancta illa Trias, vnus Deus, sub mysticis verborum inuolucris indigitatus, vel potius adumbratus, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, trias sub vnitæ naturæ perfectæ, quæ omnia permeans, ab omnibus segregata, in suæ dignitatis & supereminentiæ abyssosese à nostris sensibus, & à nostris cogitationibus in altum rapuit.

Explicatio
Theologiæ
Antiquorum
de Trinitate
in Diuinis.

Profundum
paternum dis-
pliciter sumi
potest.

Profundum
Paternum tri-
bus constat.

Iuxta hanc itaque triadem omnes creaturarum ordines & gradus signatos esse, Veteres crediderunt. Prima quidem Trias Intelligibilium tantum ordinem continet; secunda intelligibilium simul & intellectuum; tertia denique intellectualium tantum, vt diximus, ordinem con-
net. Primus ordo dicitur Iyngæus, quæ sunt primigeniæ Dei creaturæ, sublimes, arduæ, ab omnibus non dicam sensibus, sed & cogitationibus abstractæ Mentes; quæ non incongruè Seraphim, Cherubim, & Thronis æquiparantur: nam vt rectè Zoroaster docet, Νομδρῶν ἰνγες παρὸδ' ἐν νοῦς καὶ αὐταὶ, intellectæ Iynges à Patre, intelligunt & ipsæ; καὶ βελᾶς ἀφ' ἐκταῖσι κινε-
μῶν αὐτῶν νοῦς; Consilijs ineffabilibus mouentur vt intelligent. hæ lucidos Mundos scandunt, Patrisque opera intelligentes sensibilibus operibus & corporibus ea reuelarunt. Hinc non malè ab Ægyptijs depinguntur humanâ facie, reliquo corpore pennarum alarumque multiplici amictu vestitæ, vt in sequentibus 3 figuris apparet. Sequitur hanc Iyngæam triadem, Trias Synochorum, id est, Mundi Rectorum, quorum primus ordo Patrum est empyreus, secundus æthereus, tertius hylæus; primus in empyreas Mentes influit, secundus in æthereas, tertius in hylæas, quibus cum numerantur Telutarchæ, id est, Principes cœremoniarum. Tertia Trias continet Fontanos Patres, qui & Mundi ductores dicuntur; huius triadis primus ordo continet eos, qui semel dicuntur, id est, ob summam eorum excellentiam & naturæ sublimitatem intelligibiles tantum sunt,

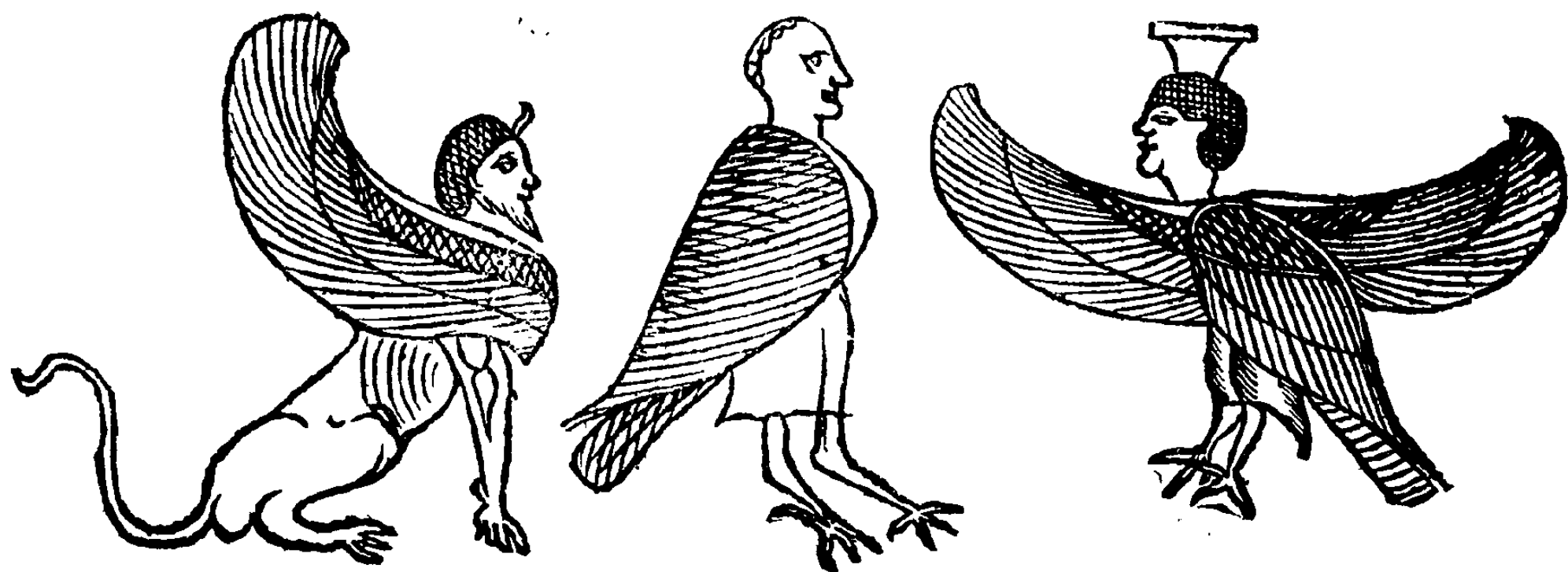
Ordines tres
Creaturarum

Iyngæorum
trias & ordi-
nes tres.

Zoroaster.

Synochorum
trias, & ordi-
nes tres.

Mundi ducto-
rum trias, &
ordines tres.



iunt, & vix mente humana attingi possunt; secundus ordo continet Hecates, id est, innumerabili idearum foetura pręgnantes; tertius ordo Amiliętorum est, quę sunt potentię inflexiles, rigore summo diuinum vindicantes honorem, quorum pedissequi sunt Hypozoci, id est, Succinctores, ad Pręsidum sibi superiorum mandata in executionem deducenda, parati; de quibus ita Zoroaster; *Ex ipso enim omnes exiliunt, Amilięque fulmina & preſtero capaces sinus, omnilucidę vigoris patrogenij Hecates, & Hypozocus ignis flos & fortis; immiscens vigoris proprium robur in Synochis, & quo Mundus habet mentales sustentatores, inflexiles.*

Intelligibilis
Mundi nouę
ordines.

Atque hi sunt nouem Intelligibilis Mundi ordines, quibus veluti tribus triadibus Paternum fundum compositum esse Zoroaster docet. Quę omnia ampliũ explicata sunt in Sphynge myltagoga, in expositione effatorum Zoroastris. Vidimus Intelligibilis Mundi triades, nunc triades Siderei Mundi parumper contemplemur.

Trias fonta-
na intelligen-
tiarum Mun-
di Pręsidum.

Venerabantur Chaldęi, vt textus docet, inter alia quoque triadem fontanam fidei (id est, curę fidelis rerum sibi commissarum,) veritatis, & amoris; quę trias erat Intelligentiarum Mundi Siderei pręsidum; vocabaturque trias fidei, id est, curę fidelis; veritatis, id est, constantis in operationibus eorum virtutis; amoris, id est, inclinationis summę, & sympathię cuiusdam in procuranda salute & conseruatione rerum sibi commissarum. Fontes autem fingeant septem, qui appositę sanę miro quodam modo in Mundo Intelligibili & Intellectuali respondebant septem corporeis siue materialibus fontibus Planetarum. Primus fons vocatur Archicus, id est, Imperatorius, & a fonte materiali Archangelicus, quem & Mundum Solarem aliãs vocant, quia hic tanquam Princeps & Dux Chorum reliquorum agebat. Secundus fons erat fons sensus siue sensitiuę naturę, ex quo veluti ex Oceano quodam omnia sensitiuę naturę consentanea profluebant, & correspondebat Saturno pręsidi sensus. Tertius fons erat fontanum iudicium, & competebat Ioui, veluti totius iudicij, rerumque ad œconomiam Sideream, Mundumque politicum rectę administrandum necessariarum copiam suppetebat. Quartus fons dicebatur fulmineus, & Marti rectę competebat, cui proprium est, fulminibus, bellorum terriculamentis, cędibus, peste, similibusque malorum, immis-

Fontes septę
Planetarum.

immissionibus, Mundum sceleribus immersum infestare. Quintus fons speculorum dicitur, & Lunæ apprimè competit, quæ est veluti Solaris Mundi speculum. Sextus fons amoris dicitur, & conuenit Veneri, ex quo omnes gratiæ & charismata in Vniuersi ornamentū procedunt. Septimus fons est characterū, & continet summitates fontanas Apollinis, Osiridis, & Mercurij. Characterum fons dicitur incognitis signis & symbolis incumbere, quia ex hoc fonte omnis sapientiæ & diuinationis occultæ circa rerū euentus, quæ non nisi per abditos naturæ characterismos cognoscebantur, fœturam procedere credebant. Atq; horum nonnullos Azonos, id est, sine zonis, alios Zonæosasseruerunt: illi ob summum quod obtinebant in Mundum præsidium, nulli certæ zonæ alligebantur; hi contrà liberè circa cœli zonas voluuntur, & immediatū gubernādi munus obeunt. Sequuntur hos fontium materialium triades, & est Mundus Elementaris, triplici symbolorum triade insignitus. Prima trias principiorum animalia procreantium, summitas Hecate vocatur; media summitas, anima archica siue principalis; extrema summitas, virtus archica appellatur: prior animalium procreationi, secunda animarum introductioni, tertia virtutum vnicuique rei ad operandum necessariarum distributioni præsidebat. Secunda trias æonia Chaldæorum, Ægyptiorumque trias Hecatica, continebat *ἑκατόβτιν, κομῆς, & ἐκκλυσιτικὴ*. *ἑκατόβτις* triplici Mundo omnia confert: *κομῆς* in omnibus triplicis Mundi vicis & compitis habitat: Ecclystice spiritu suo omnia concludit. quæ omnia fusiùs explicata sunt in Obelisco Pamphilio fol. 518. Post has Zonas circulus tandem Zodiacus occurrit, septem orbes Planetarum complectens, quorum dicti Intelligentiarum ordines præsidere credebantur. Tertia trias Deorum erat Azoniorum, id est, Serapidis, Dionysij seu Bacchi, & Osiridis & Apollinis Geniorum Siræ in catenæ morem connexæ, quibus omnia & singula trium Mundorum membra mirā quādam ratione ad totius conspirationem connectuntur.

Atque hæc fuit Philosophia, seu potius Theologia veterum Chaldæorum Zoroastris: quæ quidem si cum Ægyptijs ritè conferatur, prorsus eandem esse reperies, terminis tantum immutatis. Nam in Pimandro & Asclepio Hermes varios Deorum ordines, vti sunt Vsiarchæ, Horoscopi, Decani, Pantomorphi; Dæmonum præterea, Heroum, atque animarum varios choros assignat; septem quoque Zonarum meminit; quæ omnia cum in Systematica Mundorum, in Astrologia Ægyptiorum, & Sphynge mystagoga exposita sint, illuc Lectorem remitto. Hos autem diuinorum ordines, amplè, subtiliter, & disertè ex mente Ægyptiorum describit Iamblichus libro de mysterijs, vbi & nomina singulorum ordinum, eorumque officia, proprieates, operationesque ad longum exhibet, vtpaulò post videbimus, in tres triades diuisas. Quorum primus ordo est principium, Deus Deorum, vnitas ex vno super essentiam, essentiæ omnis principium, imò totius essentiæ Pater; ipse enim est Ens supereminens, intelligibilium principium. Secundus verò ordo est Hemphtha, cœlestium Deorum Dux, estque intellectus se ipsum intelligens, intelligentiasque in se conuertens. Tertio ordini præ-

Zonæi & Azoni.

Fontes materiales, & cori trias.

Theologia Chaldæorum Ægyptiorum eadem.

Deorum varij ordines ex Hermete.

Iamblicus.

Deorum ordines, & triades ordinum ex Iamblico.

Prima trias Deorum principium Hemphtha, Ichton

Altera trias.
Tertia trias.

Iamblichus
Zoroastri &
Hermetis
Theologiam
fusse describit.

ficitur Ichton, in quo est primum intelligens & primum intelligibile, quod solo silentio colitur, manetque in Paterno fundo, & in adyto per Deo nutriendum silentium, ut Zoroaster loquitur, colitur. Horum affectus sunt Amun occultam latentium rationum potentiam in lucem educens; & Phta, qui sine mendacio omnia & artificiosè simul cum unitate peragit; & Osiris, bonorum omnium effector. Alteram triadem constituunt Archangeli, Angeli, Dæmones; tertiam triadem Heroes, Principatus, Principes, & animæ. Verum ut omnium responsum Lector curiosus luculentius peruideat, hîc verba Iamblichi ad longum adducenda putavi; ex quibus patebit, Zoroastræam & Hermeticam Theosophiam prorsus eandem fuisse; sic autem loquitur: *Deorum pulchritudo occurrit inestimabilis, incomparabilis, admiranda, supra modum delectans, Archangelorum, Angelorumque consimilis, sed gradatim inæqualis. Dæmonum & Heroum spiritus per se apparentes, pulchritudinem in speciebus determinatis habent: sed illi secundum rationes essentiae, hi secundum fortitudinis actum. Principatuum pulchritudo principalis est & nativa, Principum ficta, adornata, elaborata. Animarum pulchritudo in rationibus consistit determinatis quidem, sed diuisis magis, quam in Heroum forma, sub una tamen specie comprehensis. Deorum actiones effectusque velociores sunt quam intelligentia deprehendere possit, sed interea penitus stabiles. Archangelorum celeritas mixta est quodammodo efficacibus actionibus: Angelorum cum motu: neque pariter habent, ut una cum dicto perficiant. Dæmonum actiones celeriores apparent, quam sint effectus & veritate. Heroës magnificè quidem incedunt ad actionem, tardius tamen quam Dæmones peragunt. Principatus cum autoritate & imperio veniunt ad agendum. Principum conatus plurimam quidem habet emphasim, sed deficit ab effectu. Animarum actiones mobiles sunt, quam Heroum, sed debiliores. Deorum apparentium magnitudo totum Cælum occupare videtur: quam incedentem, nec terra putatur sustinere posse. Archangelis apparentibus, partes Mundi quaedam commouentur, & lumen præcedit in se diuisum; ipsi verò pro magnitudine dominationis suæ, magnitudinem lucis & figuræ præ se ferunt. Angelica forma & lux & minor est, & diuisa magis. Dæmonum magnitudo formæque diuisa magis & minor. Heroica rursus angustior, aspectusque magnanimus. Principatus prægrandes & vasti. Principes inflati superbi que insolentes apparent. Animarum effigies inæquales, Heroibusque minores. Denique quilibet pro magnitudine potentiae suæ & Imperij latitudine, magnitudinem formæ lucisque præfert. Deorum spectacula præ lucida nobis occurrunt, fulgentiaque ad summum, & splendore dearticulata mirificè, & lucidiora quam sint vera. Archangelorum vera, perfectaque. Angelorum effigies speciem eandem seruant, præterquam quod à notitiæ plenitudine, agnitionis discretione deficiunt. Dæmonum exilia, & quasi caduca. Heroum exilia. Principatuum perspicua. Principum obscura, sed utraque imperiosa. Animarum umbræ. Deorum imagines quam plurimo splendore coruscant; Archangelorum quoque præfulgidæ; fulgidæ insuper Angelorum. Dæmones ut turbidus ignis apparent. Heroës mistum lumen ex pluribus habent: Principatus quidem purius: Principes autem ex dissimilibus contrariisque confusum ostendunt. Animæ ignem reddunt plenum ex multis generationis admisionibus, atque diuisum. Deorum imagines occurrunt*

tanquam ignis indiuiduus ineffabilisque, implens vniuersum Mundi profundum. Archangelorum ignis etiam indiuisus, habens circa se, vel ante, vel retrò, quàm plurimam multitudinem. Angelorum diuisus ignis, sed in ideis absolutissimis. Dæmonum magis quoque diuisus, sed angustius circumscriptus facile exprimendus, & apud illos qui superiora viderunt, facile contemnendus. Heroicus ignis habet quod horum consimilia, sed non æqualia. Principatum ignis apprimè lucidus: Principum aliquid habet opaci: animarum valde diuisus & multiformis, atque ex multis Mundi naturis admixtus. Deorum ignis omninò stabilis est aspectu: Archangelorum stabilitatis particeps: Angelorum stabiliter mouetur: Dæmonum instabilis: Heroum properantior; Principatum quietus aduenit: Principum verò tumultuosus: Animarum ignis multis motibus transmutatur. Dijs animas perfectissimè purgant: Archangeli sursum reuocant; Angeli tantum soluunt à materiæ vinculis: Dæmones ad naturam trahunt, Heroës ad curam sensibilibus operum deducunt: Principatus quidem præsentiam Mundanorum: Principes verò materialium studium exhibent, Animæ cum apparent, contendunt, trahuntque in generationem. Quicquid purum firmumque est, in imagine nobis occurrente, superioribus attribuito generibus. Iam verò præfulgidum eius, quodue in seipso firmiter permaneat, Dijs attribue: quod verò fulget atque permanet quidem, sed quasi in alio, Archangelis; quod in alio permanens, Angelis. Item quod mobile est & vagabundum, & alienis plenum naturis, ubique inferioribus ordinibus attribuito. Dæmones mixtos in se habent Mundi vapores, ferunturque instabiliter præter vel iuxta Mundi motum. Heroibus generatiuæ spirituum compositiones admiscuntur, circa quas & ipsi commouentur. Principatus eodem modo permanent, Mundanum quod habent, ostendentes. Principes materialibus liquoribus pleni sunt. Animæ superfluis maculis & alienis spiritibus sunt repleta: quibuscum quoties apparent, unumquodque horum generum se ostendit. Dijs materiam repente consumunt; Archangeli paulatim; Angeli soluunt ab ea, & ad sublima reuocant: Dæmones diligenter exorant eam: Heroës coaptant ad eam, competentibus ubique mensuris eam strenuè commodèque curantes. Principatus adstant ei supereminentes, & hoc pacto seipsos ostendunt. Principes impletos se penitus materia monstrant. Animæ puræ quidem seorsum a materia veniunt; impuræ verò materia inuolutas se nobis ostendunt. Exhibent insuper alijs nobis alia. Dijs præsentem dant corpori sanitatem, virtutem animæ, menti sinceritatem: omnia nostra in propria principia reuocant. Quod in nobis est frigidum lethiferumque, delent; calorem fouent, efficaciorumque reddunt ad vitam. Faciunt quoque vt omnia animæ mentique congruant, & mensurentur eisdem, harmoniâque intelligibili lumen effundunt. Quodque non est corpus, ostendunt tanquam corpus ipsis animæ oculis, per corporis oculos. Archangeli eadem agunt, sed non adeo sufficientia, vel permanentia, vel extra proportionem nostram. Angeli bona etiam magis particularia diuise distribuunt, effectumque agunt valde ab intimo eorum vigore deficientem. Dæmones præsentiam suam corpus grauant, morbis affligunt, aliter puniunt, animas quoque ad naturam trahunt, & à corporibus cognatoque eorum sensu non discedunt: atque eos, qui ad ignem cælestem diuinumue contendunt, circa locum inferiorem detinent, nec à fati vinculis soluunt. Heroës alia Dæmonibus similia faciunt: proprium verò id habent, quod ad

opera quædam generosa magnaue nos suscitant. Principatus apparentes bonæ largiuntur mundana, resque vitæ huius omnes suppeditant: Principes materialia terrenaque bona. Animæ cum apparent, si animæ sunt puræ in ordine Angelico constitutæ, sursum reuocant, salutem animo præbent, spemque sacram, sacraque dona quæ sperantur. Animæ impuræ ad generationem detorquent, spem frustrantur, eius fructus auferentes, passionibusque intuentes implent, animam corpori copulantibus. Ordinem quoque, quem unusquisque obtinet in apparendo, designat. Dij ostendunt Deos, vel Angelos circa se adstantes: Archangeli Angelos præferunt vel præcurrentes, vel circumstantes, vel sequentes, siue aliam quandam turbam Angelorum quasi stipatorum circumuallantium: Angeli opera ordini suo congrua præferunt. Boni Dæmones opificia sua & bona quæ tribuunt, in conspectum adducunt: Dæmones ultores ostendunt suppliciorum species: Dæmones alij quomodocunque prauis occurrunt circumdati feris lethiferis voracibusque: Principatus Prouincias Mundi quasdam secum demonstrant: Principes conditionem materiæ ordine carentem, errantemque secum afferunt in conspectum. Anima quidem tota in nulla particularium specie detenta, ignem ostendit sine certa specie circa Mundum totum: quo animæ Mundanæ natura significatur indiuisa, & una, & nulli addicta speciei. Anima purificata igneam ostendit figuram, ignem purum, & lumen micans, simulque stabile, & ipsa una cum duce sublimi sequitur bonâ voluntate gaudens, atque ita in operibus suis ordinem, quem obtinet patefaciens. Anima verò quæ deorsum labitur, occurrit trahens secum signa vinculorum atque pœnarum, materialiumque spirituum compositione se grauata ostendit. turbationibusque materiæ dissimilibus occupatam; seque subdentem imperio Dæmonum generationi fauentium. Singuli cum apparent, ostendunt prouincias sortesque, quas sortiti inhabitant: aërei quidem ignem aëreum, terreni verò terrenum atque nigrum; cælestes autem ignem splendidiorum: atque in his tribus terminis, omnes distributi sunt eorum ordines. Dij demonstrant omnium ordinum principia in se cum apparent: Angeli declarant se ab Archangelis dependere; Dæmones Heroësque patefaciunt se superioribus ministrare; quamuis aliter hi quam illi. Principatus Principesque præfecturam ostendunt: illi circa Mundum, hi circa materiam. Animæ declarant se superiorum postrema tenere, unde una cum seipsis primi quidem prima loca designant, secundi secunda, tertij tertia, cæterique deinceps eodem ordine. Hæc Iamblichus.

Proclus.

Catenæ
Deorum.Canales
Cabalistarum
Plotinus.

Ex quibus apertè patet, quæcunque suprâ ex Zoroastre de ordinibus Mundi Intelligibilis dicta sunt, Ægyptiorum dogmatis prorsus congrua esse; quæ omnia iisdem penè verbis recitat Proclus ex mente Platonis libro de anima & Dæmone, quemadmodum vnum cum altero comparanti patebit. Catenæ quoque Deorum Dearumque, quas Orpheus sub Poëticiis figmentis & inuolucris pertexit, non aliò nisi ad has mundanorum Numinum ~~Σείας~~ alludere videntur. Huc reuocari quoque possunt omnia illa, quæ in Cabala Hebræorum de Sephirothiciis influxibus & canalibus fusè ex mente Cabalistarum recitauimus. Huc Plotinus lib. de tribus mundanorum Ductorum triadibus respicit; Damascius autem Platonius Philosophus ea ad mentem Ægyptiorum pulchrè explicat. Verùm cum hæc omnia in Bembinæ tabulæ interpretationem distulerimus, hic consultò breuiores esse volumus.

CA-

C A P V T V.

De Ideis, & quid per eas Veteres Theologi, Zoroaster, Hermes, Orpheus, Pythagoras, & Platonica denique schola intellexerint.

Celeberrima illa de Ideis doctrina primò ab Ægyptijs & Chaldæis originem inuenit; à quibus Orpheus, Aglaophemus, & ab his Pythagoras haustam eā Græciæ intulerunt; quam summo studio cultam Plato denique ad posteros transuexit; vt proinde falsissimè primò hanc doctrinam Socrati adscribat Aristoteles: dicit enim Socratem, dum definitiones venaretur, in vniuersalis speciei notitiam venisse, atque ita speciem formamque quandam in sua mente collegisse, & constituisse, quam postea altius Plato euexerit, & in abstractum sustulit, ideamque vocarit, eamque primus coluerit, & in Philosophiam introduxerit; figmentum Aristotelicum falsò Socrati & Platoni affictum, cum omnia penè Veterum Ægyptiorum Chaldæorumque monumenta plena sint de Idearum doctrina; imò tota hieroglyphicorum doctrina nihil aliud quam idealium mysteriorum continuus quidam contextus sit, vt suo loco videbitur. Certè Mercurius Trismegistus in omnibus ferè suis posteritati relictis monumentis, creberrimam de Ideis mentionem facit, vti in Pimandro, Asclepio, Minerua Mundi, alijsque patet; siquidem hic initio Pimandri fateatur, per conuersam Dei Patris Ideam, se in mente sensisse lucem viribus innumeris præditam. Et eodem dialogo ad finem sermonis primi, cum vniuersam naturam Dei imaginem nominat, agnoscit, (quod postea ex Platone ostendere conabimur) in eodem rerum Opifice, vel in eius Filio, omnium quæ naturâ constant, exemplar inesse & Ideam; & sermone secundo, Deum vnicum appellat ipsum bonum, bonique Ideam; & sermone octauo, *Plenus, inquit, Deus Pater ideis omnibus qualitates inferens in spheram veluti in gyrum omni qualitate circumscriptis*. Et sermone duodecimo, non solùm in Deo rerum omnium Ideam agnoscit, sed apertè vult, præter hunc Mundum Sensibilem, alterum exemplarem esse atque Intelligibilem, in quo huius Idea consistit. Zoroaster verò tum in Oraculis suis, tum vt est apud Proclum in 3. Commentario in Parmenidem, passim earum meminit; quomodo videlicet ex hoc idearum fonte multitudo emanarit, & quomodo iuxta illas Mundus factus sit; quòdque ex omnium Mundanorum Systematum motrices sint, & quòd omnes per essentiam intellectuales sint, conceptus Patris, typus & exemplar Mundi. Sed audiamus mentem Zoroastris apud Proclum, sic de Ideis ratiocinantem. *Paterna Mens summo consilio intelligens produxit omniformes Ideas, quæ fonte ab uno euolantes exilierunt; à Patre enim erat consilium finisque; sed sunt diuise, intellectuali igni partitæ in alias intellectuales. Rex siquidem Mundo multiformi preposuit typum intellectualem, typum incorruptum; cuius ad ornatum vestigium induxit formis, per quas Mundus omnigenis Ideis gratus apparuit;*
qua-

Idearum doctrinæ origo ab Ægyptijs & Chaldæis.

Idearum doctrina falsò ab Arist. adscribitur Socrati.

Hieroglyphicorum doctrina Idearum contextus.

Trismegisti monumenta de Ideis loquuntur.

Proclus Zoroastrum de Ideis loquentem introducit.

quarum unus fons, ex quo prodeunt, diuise alie sine latitudine per Mundi corpora fluentes; quæ circa formas ingentes examini- bus similes feruntur mutatae, circaque aliunde alia; conceptus intellectuales à fonte Paterno multum decerpentes ignis florem in somnis temporis; summitas primigeniæ Ideæ prima à Patre scaturijt, huius per se florens fons. Vbi aperte patet, Ideas diuinæ Mentis exemplaria quædam esse, quæ ab vnitæte superessentiali, per actum creatiuum foras *ἐκ τῆς οὐσίας* emergant exilientque; quæ quidem in diuino intellectu vnitæ, extra eum verò diuiduam naturam adipiscuntur. & cætera, quæ excitati loci contextu perspicua sunt. Quoniam igitur ratiocinio Veteres in tam sublimium rerum contemplationem peruenerint, dicendum est.

Veteres quomodo in Idearum cognitionem venerint.

Primò enim Mundum hunc nequaquam à se esse posse, multò minùs reliqua Mundanæ machinæ membra & partes, sed ab alio necessariò omnia hæc esse cognoscebant; non quidem à natura particulari, neque ab vniuersali, non ab vniuersali vita corporea, non ab anima irrationali, neque ab intellectu participato; ergò necessariò ab intellectu imparticipato & independente, intellectu absoluto & essentiali, qui Vita vitarum, Ens entium, Vnitas omnium vnitatum est. Atque ex hac vnitæte, quam vnitatem appositè *ἀρχὴν ὁντων ἰδεῶν* Zoroastres vocat, omnes reliquæ vnitates veluti ex perenni quodam fonte promanabant. Deus itaque Mundum conditurus seipsum cognoscens, & veluti causam rerum omnium planè comprehendens, illa omnia pariter, quorum causa futurus erat, vitas videlicet rerum, essentias, & vnitates, tanquam in æterno diuinæ essentiæ sinu contentas, necessariò cognoscebat; quæ cum causæ sint in immobili illa causa causarum, omnium ad extra productorum causas quoque esse necesse est; vt qui in suo esse omnibus ordinem statuatur, & suum esse est ipsum intelligere. Seipsum itaque intelligendo omnium factor erit & conditor. Ergo quæ extra se producit, similia esse necesse est ijs, quæ intra se continet; omnis enim in essentia actio talis est, vt ea quæ ex essentia prodit, ab ea dependeat; atque hinc est, quòd omnis causa similem sibi producit effectum. Interiores itaque illæ causæ Ideæ sunt rerum, quæ similes ad extra ab essentia proferuntur: cum enim omnia entia varietate inter se distincta, intellectus conditor intra se habeat, & per eam actionem quæ essentiæ est, proferat actionem secundam, quæ est ex essentia; vtique omnia per hanc fiunt, & ab eis dependent; varietas autem rerum in Mundo ab vnitatum, quæ intra intellectum conditorem sunt, varietate prouenit: Deus itaque aut simplicissima Mens est habens suam in perpetuo intelligendi actu essentiam, aut substantia quædam, cui hic intelligendi actus inesse dicatur: quodcumque Deo attribuerimus, non potest esse sine perpetuo intelligendi munere; nullum verò intelligendi munus sine intelligibili, quoniam hoc illius obiectum est; ergo apud Deum semper & ab æterno intelligentem sempiterna quædam intelligibilia esse oportet, eademque iuxta diuinæ naturæ conditionem æterna, & immobilia. Atque hæc sunt iuxta Veteres Ideæ seu Iynges in mente diuina existentes, conceptus, & rerum faciendarum exemplaria quædam, iuxta quæ & Mundus, & omnia quæ in Mundo sunt, creata sunt. Quan-
doctri-

nam non Veteres tantum Ægyptij summo studio coluerunt, sed & Platonici omnes ambobus brachijs, ut dici solet, amplexati sunt. Quin & SS. Patres eam magni fecerunt, ut patet ex S. Augustino l. 5. c. 15. de Genesi ad literam, ubi explicans illud D. Ioannis: *Quod factum est, in ipso vita erat*; de Ideis Platonici sic philosophatur. *Id quod per ipsum factum est, vita esse in illo intelligatur; in qua vita vidit omnia, quando fecit; & sicut vidit ea, sic fecit, non propter seipsum videns, sed in seipso ita enumeravit omnia, quæ fecit; nec alia visio ipsius & Patris; sed una, sicuti una substantia; nam & in libro Iob, ipsa Sapientia, per quem facta sunt omnia, sic prædicatur; Sapientia unde inuenta est, vel quis locus Scientiæ? ignorat mortalis viam eius, nec inuenietur in hominibus; & paulo post: Audiuimus eius gloriam, Dominus commendauit viam eius. ipse enim omne quod est sub cælo, perfecit, & nouit quæ sunt in terra, omniaque fecit; ventorum libramenta atque mensuras quando fecit; sicuti vidit, enumerauit. Quibus omnibus, inquit Augustinus, probatur, quod hæc omnia priusquam fierent, erant in notitia facientis, & utique ibi meliora, ubi veriora, ubi aterna & incommutabilia; quanquam sufficere debeat, ut quisque nouerit & inconcussè credat, quod Deus hæc omnia fecerit; non opinor quenquam esse tam excordem, ut Deum quæ non nouerat, fecisse arbitretur. Porro si nouerat ea priusquam fierent; apud eum erant eo modo nota, quo sempiternè atque immutabiliter viuunt & vita sunt; facta autem eo modo, quo vnaquæque creatura in genere suo est. Idem Augustinus, cum alijs locis multis hanc Platoniorum sententiam approbat, cum c. 28. l. 7. de Ciuit. Dei, scribit Varronem voluisse Ideam Mineræ nomine à Poëtis Philosophiam suo more inuoluentibus significatam, quod hæc Iouis Sapientia sit, ex eius cerebro nata. Atque in quæst. 83. quæst. 46. postquam distinxit Ideas in Deo, & in humana mente valde repurgata, hæc subiicit: *Quis Religiosus, aut vera præditus religione tales Ideas negabit? certe nullus, nisi dicere velit, quæ sunt à Deo, non habere ut sint, aut ab illo non regi, neque gubernari; aut si hoc dederit, affirmare velit, id sine cognitione & ratione fieri; quod esset velle Deum agere, quæ agit, temerè; quæ cum omnia sunt absurdissima, necesse est, ut Ideas ponamus.* Quæ quidem omnia eò pertinent, ut intelligamus, ad rerum procreationem, nè temeraria & fortuita videretur, Ideas veluti prima quædam Opificis exemplaria ponendas esse; quæ quidem ut *ἰδέα* sint, & rerum inferiorum mutationes haudquaquam indeterminatæ sint, in naturæ & Opificis huius rationibus ordinem quendam præexistere necesse est; de quo fusè tractantem vide Platonem, ubi Socratem cum Hippia disputantem introducit: cum enim effectus Dei in seipsis substantiæ sint, nullo modo in eo tanquam accidentia quædam & multæ substantiæ concipi possunt aut debent; sunt itaque ibi vna quædam, id est, ipsamet Dei substantia; oportet itaque in Deo cuncta modo quàm perfectissimo inueniri, atque vniri illi, sibi que inuicem perfectissimè; nequeunt autem sublimiori modo in Deo esse, quàm si sublimissimè tum Deo, tum sibiipsis, ac si in Deo sint ipse Deus, vniantur. neque tamen absolutè Idea diuina est substantia, sed quatenus huius vel illius speciei quoddam veluti exemplar est & *ὑποτύπωσις*.*

Platonici
Idearum
doctrinam
amplectuntur

SS. Patres
Idearum
mentionem
faciunt.
S. Augustinus

Ideæ in crea-
tione Mundi
rerum exem-
plaria.

Plato.

Quo-

Quocirca ut rationes ex vna essentia plures intelliguntur, sic plures dicuntur Ideæ, respectusque eiusmodi, quibus Ideæ multiplicantur, non à rebus ipsis efficiuntur, sed ab intellectu diuino suam cum rebus essentiam, si ita loqui liceat, comparante; suntque hæc prima omnium Theologia, quam Ægyptij siue à Zoroastre, siue Hermete haustam, & tanquam arcanorum omnium arcanissimum hieroglyphicis symbolis relictam, posteritati tradiderunt, animamque ritè perpurgatam, earum continuâ consideratione, ad Ideam suam, ex qua profluxit, redire posse autumabant. Verùm hæc omnia hieroglyphica in tabulæ Bembinæ interpretatione curiosi Lectoris oculis exhibita, contemplare. Nam uti omnia, quæ in Mundo sunt entia, à Paterna Mente primùm emanasse opinabantur, ita omnia veluti, diuinæ essentiae quasdam particulas sanctè venerabantur; in hoc vnico delusi, quòd diuinitatem in dictas particulas quasi lectam dum opinarentur, πολυθεότητα seu Idololatriæ prima fundamenta iecerint, ut suo loco & dictum est, & fusè dicetur citato loco, & suprâ Classe VI. Cap. II.

C A P V T VI.

De Anima seu forma Vniuersi, iuxta mentem Ægyptiorum, & Platoniorum.

Anima Mundi
iuxta
Vereres.

Cusani.

Platoniorum
de Anima
Mundisenten-
tia.

Veteres Hieronymistæ in hoc vnicum concordare videntur, quòd essentia possibilis ad actualem existentiam deduci minimè possit, nisi per essentiam quandam actu existentem, cum nihil seipsum producere possit, neque causa sui ipsius esse possit, esset siquidem antequam esset. Consequens itaque est, ut quod aliud ad actualem existentiam producit, summo consilio & intentione, ut Zoroaster loquitur, agat; ut sic dispositione rationabili ad actualem existentiam non fortuito aut casu perueniret. Atque hanc sublimem naturam, alij Mentem, alij Intelligentiam, Mundi Animam alij, alij fatum in substantia, alij, ut Platonici, complexionis necessitatem nominarunt; nam sic existimabant possibilitatem, (verba sunt Cusani Cardinalis) necessitate per ipsam determinari, ut sit nunc actu, quod prius esse potuit; siquidem in illa mente rerum formas actu intelligibiles esse aiebant, sicuti in materia aptitudine quadam potentiali; ita ut ipsa complexionis necessitas in se veritatem formarum continens, vnà cum ijs, quæ ipsas concomitantur, cælum moueret; ut mediante motu tanquam instrumento potentialem aptitudinem ad actum; & quantò conformius posset, conceptui veritatis intelligibili æqualem, formam concessam ut in materia est, deduceret. Formas itaque veras in anima Mundi, natura prius esse, quam in rebus. Placuit autem Platonici talia distincta ideata plura quidem esse, sed illa cum naturali quodam ordine ab infinita vnitatem, in qua omnia vnum sint, procedere, eo pacto, ut Deum asserentes, animam simul Mundi statuerent, atque eam diuinæ mentis quandam veluti explicationem innuerent, ita ut omnia, quæ in Deo concipiuntur esse per modum vnius exemplaris, sint in Mundi anima.

ma veluti per modum plurium & distinctorum, Deumque naturaliter hanc necessitatis complexionem, animam verò Mundi naturaliter motum, motum verò temporalem rerum explicationem præcedere: atque hæc temporalis explicatio ordinem naturalem, qui est in anima Mundi, sequitur, diciturque à Platoniciis fatum in substantia, ab ea enim fatum descendere arbitrabantur. Porro ab anima Mundi omnem motum descendere aiebant, quamque totam in tota & in qualibet Mundi parte existere dicebant, tametsi non easdem virtutes in omnibus partibus exerceat; sicuti anima rationalis in homine licet tota in toto, & tota in qualibet parte, tamen in capillis & corde non eandem exercet operationem; unde in ipsa anima Mundi omnes animas siue in corporibus, siue extra ea sint, complicari voluerunt, utpote quam totam in Vniuersum, non per partes, quia illam simplicem & indiuisibilem ponebant, sed totam in terra, ubi terram connectit; totam in lapide, ubi partium tenacitatem operatur, totam in aqua, totam in aëre, igne, arboribus diffusam credebant. Hinc Ægyptios hanc per circulum ex diuinæ Mentis centro euolutam exhibuisse, numerumque seipsum mouentem ex eodem & diuerso constantem dixisse, alibi dictum fuit, solo numero ab anima rationali distinctam, ut sicuti homo in anima ad hominem se habet, sic ipsam ad Vniuersum, omnesque animas ab ipsa, & in ipsam finaliter resolui, si demerita non obstarent, credebant. Atque hæc est sententia Platoniorum de anima Mundi; quam Orthodoxi negant; nam tametsi animam Mundi tanquam formam quandam vniuersalem omnem in se formarum multitudinem complicantem concipiant, non tamen eam tanquam formam quandam separatam, sed actu in rebus contractè existentem dicunt; est enim in qualibet re contracta rei forma; neque vllum inter contractum & absolutum medium intercedit, ut illi sibi imaginati sunt, qui animam Mundi Mentem dixerunt. Solus enim Deus anima & mens Mundi est eo modo, quo anima quasi quid absolutum, in qua omnes rerum formæ actu existunt, consideratur, diciturque Verbum Patris; quod dum Veteres non intelligerent, eius loco animam Mundi substituerunt: cuius hieroglyphicam exhibitionem vide in tabulæ Bembinæ explicatione.

Anima Mundi causa
omnis motus
secundum
Platonios.

Anima Mundi
di omnia
implet.

Platoniorum
doctrina de
Anima Mundi
di contraria
orthodoxæ
doctrinæ.

Porro Veteres motum, per quem formæ & materiæ connexio fit, Spiritum quendam esse inter formam & materiam medium opinati sunt, huncque potissimum in Aplane, Planetis, & terrenis rebus residere senserunt, quem & Græci postmodum Platonici sub verborum velamento non ineptè Atropon, Clotho, & Lachesis indigitarunt. Latent enim in rebus quædam euentuum causæ, ut seges in semine, quæ in anima Mundi ceu in glomo quodam complicatæ, per motuum vim & efficaciam explicentur & extendantur. Atque hunc Spiritum dixerunt Vniuersi, varioque, ut in Tomo III. videbitur, hieroglyphicorum ornatu exhibuerunt, per vniuersas Mundi semitas, & singulas eius partes diffusum contractumque, quam naturam dixerunt; unde naturam omnium eorum, quæ per motum fiunt, quandam veluti explicationem definiuerunt. Verum hunc Spiritum nonnulli increatum, alij melius, & orthodoxæ doctrinæ

Spiritus Vniuersi
secundum
Veteres.

Spiritus Vni.
necali quid.

næ conuenientiùs, creatum esse, sine quo nihil vnum sit, neque subsistere possit, tenuerunt : quinimò totus hic Mundus, & omnia quæ in naturæ maiestate refulgent, per hunc Spiritum naturaliter per necessariam quandam connexionem id sunt, quod sunt, vt videlicet, potentia per eius medium sit in actu, & actus eius medio sit in potentia. Atque hæc est amorosæ connexionis ad vnitatem motus, vt sit omnium vnum Vniuersum : nam dum mouentur singulariter, vt sint hoc, quod sunt meliori modo, & nullum sicuti aliud æqualiter, motum tamen cuiuslibet quodlibet suo modo contrahit, & mediatè vel immediatè vt sunt vniuersum, participat, & per hunc motum res sunt meliori modo, quo possunt, & ad hoc mouentur, vt in se, aut in specie per naturalem diuersorum sexuum connexionem, (qui naturâ complicante motum vti vniti sunt, ita per diuisionem contracti sunt in indiuiduis) conseruentur. Nemo tamen hîc putet, naturam siue motum explicari per motum simpliciter maximum & absolutè, siquidem hîc vti cum quiete incidit, ita alius esse non potest, quàm ipse Deus Conditor & Motor rerum omnium immobilis. Quemadmodum enim omnis potentia est in potentia absoluta, qui est æternus, & omnium Conditor Deus; & omnis forma & actus in absoluta forma, quod est Verbum Patris, & Filius in diuinis; ita omnis connexionis motus, proportionumque harmonica ratio est in absoluta connexionem diuini Spiritus, vt sit vnum omnium principium Deus; in quo omnia, & per quem omnia sunt in quadam triadis vnitatem, vmbatili quadam similitudine secundum magis & minùs contracta secundum gradus suos, vt alius gradus potentiæ & actus, connexionisque motuum in Intelligentijs, vbi intelligere propriè est mouere; & alius materiæ & formæ nexuque in corporeis, vbi esse est mouere. Quæ omnia admirando ingenij ausu Ægyptij sub hieromanticis symbolis obuelata posteritati consignarunt, vt suo loco amplè ostendetur.

Confectarium.

Quodlibet est
in quolibet
quomodo in-
telligendum.

ATque ex dictis patet, quomodo illud Veterum, *quodlibet est in quolibet*, intelligendum sit. Cum enim Deus ita sit in omnibus, vt omnia sint in ipso, certè omnia in omnibus, & quodlibet in quolibet esse, vel hoc ipso liquet. Vt enim quodlibet in quolibet esse posset, vniuersum naturæ ordinem vti perfectissimum præcessit omnia, atque adeo in quolibet creatura vniuersim ipsa creatura & existit, & recipit omnia, vt in ipso sint ipsum contractè; non est autem vniuersum nisi contractè in rebus; & omnis res actu existens contrahit vniuersa, vt sit actu id quod est; omne autem actu existens in Deo, est actu omnia; actus autem est perfectio & finis potentiæ; vnde cum vniuersum in quolibet actu existat, sicut immediatè in Deo vniuersum, sequitur non esse aliud dicere, quodlibet esse in quolibet, quàm Deum per omnia esse in omnibus, & omnia per omnia esse in Deo; qui quidem absque diuersitate in omnibus est, quia quodlibet in quolibet; & omnia in Deo, quia omnia in omnibus; sed
cum

cùm vniuersum ita sit in quolibet, vt quodlibet in ipso, & in quolibet contractè id quod ipsum est contractè ; consequitur, quodlibet in vniuerso esse ipsum vniuersum, quamuis vniuersum in quolibet sit diuersæ rationis, sicuti & quodlibet in vniuerso . Hoc pacto omnia in linea sunt linea, in lapide lapis, in vegetabili anima, in vita vita, in sensu sensus, in visu visus, in auditu auditus, in imaginatione imaginatio, in ratione ratio, in intellectu intellectus, in Deo Deus. Vides igitur quomodo rerum vnitas siue vniuersum est in pluralitate, & è conuerso in vnitae pluralitas ; & quomodo qualibet res actu existens ex eo quiescit, quia omnia in ipso sunt omnia, & ipsa in Deo Deus. Miranda sanè est rerum vnitas, ineffabilis æqualitas, obstupescenda, vt omnia sint in omnibus, connexio . Quiescunt itaque omnia in quolibet, cùm vnus gradus sine alio esse nequeat, non secus ac in membris corporis, quodlibet confert cuilibet, & quodlibet membrum per quodlibet immediatè est in homine, & homo per quodlibet membrum est in quolibet ; sicuti totum in partibus per quamlibet in quolibet : iterum sicuti absoluta humanitas impermiscibilis & incontractibilis nil aliud, nisi ipse Deus est ; ita contracta humanitas in homine totus homo, & contractè in singulis eius partibus, vti in oculo est oculus, in corde cor, in cerebro cerebrum, & sic de reliquis . Ex quibus quidem, ni fallor, facile colliges, quomodo Veterum hoc epiphonema, *quodlibet esse in quolibet*, intelligendum sit . Sed de his suo loco, vt promisimus plura .

CAPUT VII.

De descensu ascensuque animarum, & metempsychosi, ex mente Aegyptiorum .

SCitum Platicum est, Timæo teste, Mundi Opificem in stellas seu sphæras cœlestes, animas seminare ; quod ita explicandum est, vt non singulæ animæ, sed animarum legiones singlis stellis accomodatas intelligi velint . Addit autem, Deum animas suis imposuisse vehiculis, ac vniuersam naturam legesque fatales edocuisse ; adeoque iuxta Platicos omnes sphæræ animarum copijs refertæ sunt ; quod & Aegyptios existimasse Proclus & Iamblichus apertè docent . Descendunt verò animæ appetitu quodam in generationis sphæram tractæ . Nam vt Hermes in Pimandro ait, *Homo cùm considerasset in Patre suo rerum omnium procreationem, ipse quoque fabricari voluit, Unde à contemplatione Patris ad sphæram generationis lapsus est* . Descensus itaque animarum in corruptionis sphæram nihil aliud est, quàm intellectus à diuina Patris contemplatione ad sensibilem & elementarem Mundum conuersio, ex qua mox animæ cum terreno corpore copulationem sequi putabant ; & vt Aegyptij loquuntur, animam in ipso descensu alas perdere ; tantò autem deteriorem sortem experiri, quantò vehementiori appetitu in inferiora agitata fuerint ; adeò vt non hominem tantum, sed & quorumcunque animalium corpora subeant . Vnde celeberrima illa metempsychosis ab Hermete & Zoroa-

Metempsychosis Aegyptiorum .

Platicorum dogmata de sphærarum cœlestium Animabus .

Animarum descensus & ascensus secundum Platicos .

Metempsychosis origo .

Trismegistus.

Trismegisti
de Animæ
humanæ
Metempsy-
choſi opinio.Plato de Ani-
marū descen-
ſu & aſcenſu.

ſtre primum, vti in Pimandro eſt, Aegyptijs tradita, maximum huiusper-
uerſi dogmatis fautorem aſſertoremque Pythagoram inuenit. Sic autem
Hermes: Num in his quæ generatim diximus, audiſti quemadmodum ab una
totius Mundi anima vniuerſe profluunt animæ per omnem Mundum tanquam
diſtributæ circumcurrentes? Harum autem animarum mutationes permultæ,
partim ſanè in melius feliciuſque, partim autem in contrarium. Nam animæ qui-
dem reptilium in aquatilia tranſmutantur; aquatiliū in terreſtria migrant, ter-
renorum volatilia ſubeunt; aëreorum vertuntur in homines; hominum denique
immortales animæ in Dæmones tranſeunt; demum in Deorum choros feliciter
reuolant; anima verò in humanum corpus iſſa, ſiquidem mala perſeuerauerit,
non geſtat immortalitatis quicquam, neque bono etiam fruitur; reuoluto autem
itinere in reptilia præcipitatur; hæc vtiq; adiudicatio pœnaque eſt animæ male,
prauitas animæ ignorantia; anima naturæ rerum bonique inſcia, orbata oculis,
corporis ſeſe paſſionibus implicat. Hæc Mercurius. Quamuis paulò poſt ani-
mam humanam aliud præter humanum corpus non ingredi aſſerat his
verbis: Humana ſanè anima non omnis quidem, ſed pia, beata eſt atque diuina;
poſtquam verò huiuscemodi anima per mortem à corporis carcere eſt exempta,
cum omne ſubierit virtutis pietatiſque certamen, aut Mens, aut Deus efficitur;
certamen autem religioſæ pietatiſ hoc eſt, recognoſcere Deum, iniuriam nemini
inferre: Anima tamen impia in natura propria remanet, à ſe ipſa nimium crucia-
tur, corpus quærit quod ingrediatur terrenum & humanum, aliud quippe corpus
quàm humanum animam non capit humanam, neque fas eſt in corpus animæ ratio-
ne carentis, animam rationalem corruere; lex enim diuina tam nefariam dege-
nationem prohibet. Plato verò in Phædro totam deſcendentium animarum
sortem, & de animæ alis, quibus per multos circuitus & reuolutiones illa
tandem in cælum, vnde venerat, euolet, hiſce verbis deſcribit. Regula
Adræſtæ Deæ, id eſt, ineuitabilis Numinis, hæc eſt, ut quæcunque anima Deum
comitata, aliquod Verorum inſpexerit, ea uſque ad alium circuitum ſit indemnis;
& ſi ſemper hoc facere queat, ſit ſemper illaſa; ſi verò impotens aſſequendi non
inſpexerit, & caſu aliquo uſi, opinione ad hæc prauitateq; repleta grauetur, gra-
uata autem pennas confregerit, in terramque reciderit; tunc prohibet lex hanc in
prima generatione in aliquam belluinam naturam ire, ſed iubet eam quæ plurima
viderit, in Philoſophi viri, aut pulchritudinis cupidi, atque amatorij ire genitu-
ram; eam verò quæ ſecundo loco, in Regem legitimum, aut bellicoſum virum,
aut imperatorium deſcendere; tertio in gubernatorem Reipublicæ, aut rei fami-
liariſ diſpenſatorem, vel quæſtuarium; quarto in laborioſum, gymnasticum, aut
circa medelam curamque corporis verſaturum; quinto in eos qui Vates ſunt fu-
turi, & circa myſteria quædam; ſexto in Poëtam, vel alium quendam, qui aptè
in imitatione verſantur; ſeptimo in artiſicem, vel agricolam; octauo in Sophi-
ſtam & p'palarem; nono in tyrannicum. In ijs omnibus quicunque iuſtè vitam
egerit, ſortem poſtea nanciſcetur meliorem; qui verò iniuſtè, deterioſorem: in-
idem enim vnde proſecta eſt cuiuſque anima, annorum decem millibus non reuer-
titur; alas enim ante hoc ſpatium non recuperat, præter illius animam qui phi-
loſophatus eſt ſine dolo, & vnâ cum ſapientiæ ſtudio pulchritudinem adamauit.
Ex quibus patet, animæ alam nihil aliud eſſe, quàm inſitum quendam ani-

mo igniculum, per quem tùm veri contemplatione, tùm ipsius boni amore ad cœlestia rapiatur. Quæ omnia Proclus de anima & Dæmone his verbis confirmat: *Animæ nostræ h'c peruagantur circa imagines eorum, quæ in patria viderant, & ad eas imagines magis afficiuntur, quorum exemplaria illic attentius contemplatæ fuerant; aliæ namque animæ alijs sunt accommodatæ spectaculis, ideo aliæ alijs imaginibus incumbunt; eorum enim quæ illinc inspexerant, similitudines amant. Quæcunque verò magni Iouis insuper pedes sequæ fuerunt, vnàque cum illo circueiunt, ordinem habentes ducalem inter duodecim Principes totius Vniuersi, hæc perfectæ iuxta speciem sui Dei, etiam huc perfectæ, imperiosam Vitæ speciem appetunt, & si quod reuera imperiale est, ignorent, apparentem verò Principatum inter imagines prosequuntur, atque si Sapientes natæ sint præceptores, effectus eiusmodi eis peruenit ad salutem per quendam ad cœlestia reditum. Sin autem inter imagines moras traxerint, desinunt in tyrannidem. Hinc ait in Rep. Socrates, animas nuper è Cælo perfectas imperiosas ut plurimum eligere vitas. Cum enim paulò antè vnà cum cœlestibus Dijs circumuierint, inspexerintq; vires eorum omnibus dominantes, affectant ipsæ quoque circa similem cæteris imperantem, & plurimo quidem affectu huiusmodi abutuntur, rectè verò vtuntur admodum pauca. Porro singulis stellis quæ sunt in extremo orbe, Plato respondere putauit in Mundo inferiori singulorum hominum animas, illarumque virtutibus has quodammodo regi; dicit enim Plato in Timæo, cum Vniuersum Deus constituisset, astris parem numerum distribuisse animarum, singulis singulas adhibentem, eisque tanquam vehiculis impositis monstrasse vniuersam naturam, ac leges fatales edixisse. Has animas deinde suis temporibus corporibus humanis alligatas, varijs desiderijs, affectibusque voluptatis, doloris, mixtique amoris, metus ad hæc atque iræ contrarijs pathematis agitata implicari; quæ quidem pathemata qui superauerint, eos iustè victuros, iniustè qui ab ijs fuerint superati subiugatique: qui verò rectè à natura sibi datum curriculum confecerit, ad illud astrum, cui accommodatus fuerit, reuersurum, beatamque vitam acturum. Contra verò agentem in ortu secundo mutato sexu fieri mulierem cogi; & qui nè quidem peccandi finem fecerit, eum immobili consuetudine deprauatum naturam belluinam suis motibus similem, intraturum; neque à mutationibus cessaturum, vsque dum affectibus belluinis extinctis, pristinæ suæ naturæ fuerit restitutus. Et in Phedone sic ait. Itaque animæ malorum circa simulachra tam diu oberrare coguntur, quoad cupiditate naturæ corporeæ comitante rursus induant corpus; induunt autem, ut decet, eiusmodi mores, quales in vita exercuerunt; eos quidem qui ventri dediti per inertiam atque lasciuiam vitam egerunt, neque quicquam pensi pudorisque habuerunt, decet asinos similiaque subire; qui verò iniurias, tyrannides, rapinas præ cæteris secuti sunt, in Luporum, Accipitrum, Miluorum genera par est transire; singulis in eas animalium species, quibus in vita similes fuerunt, transmigrantibus. Hanc Platonis sententiam cum multi rationi repugnare viderent, eam nihil aliud esse dixerunt, quam allegoriam quandam, quâ Plato diuersos vitiososque mores, quibus imbuti homines animalibus similes fierent, innueret. Plotinus tamen sine vlla allegoria ea intelligenda, ridiculo*

Alæ Animæ
quid.
Proclus.

Plato putat
singulis stellis
attributas esse
se animas.

Animæ malorum
secundum
Platonem.

Plotinus.

culo sanè discursu asseuerat libro de proprio cuiusque Dæmone, quem vide. *Anima tandem è corpore migrans, inquit, in idipsum quo abundauit, euadit. Itaque ad superiora confugiendum, nè in sensualem speciem delibamur, simulacbris videlicet sensilibus obsequuti; Neue in vegetalem animam precipitemur, mancipati libidini generandi, & irretiti suauitate saporum; Sed ad intellectuale, ad intellectum, ad Deum totis viribus assurgendum. Quicumque igitur proprietatem seruauerunt humanam, homines iterum renascuntur: Quicumque verò solo vñ sunt sensu, bruta animalia redeunt. Ita tamen, vt qui sensu præcipue vnà cum ira, animalia fera exoriantur, atque in ijs differentiam quoque talium afferant; Qui verò sensu per concupiscentiam voluptatemque vñ sunt, salacia & ingluuiosa animalia reuertantur. Verùm si non tam sensu vnà cum ijs, quàm sensus degeneratione vixerint, vnà cum ipsis plantis repullulant. Solum namque, vel maxime in ijs viguit vegetale: omnisque illis cura fuit vt in plantas commutarentur. Proinde qui Musicis modulis nimium deliniti vixerunt, in cæteris non deprauati, animalia musica renascuntur. Et qui sine ratione regnarunt, fiunt Aquilæ, nisi prauitate aliâ sint infecti. Qui absque sapientia confidentius sublimia tractant, in cælum sæpe suspicientes: mutantur in aues, altiora semper volatu petentes. Qui civilem virtutem consecutus est, reuertitur homo. Sed qui civilem virtutem haud satis est affecutus, in civile animal, vt in Apem, vel similia se transformat. Idem c. 13. lib. 1. de diu. prouid. hac in parte adhærens doctrinæ Platonice, admirandam esse vult rerum omnium iustissimam vicissitudinem. Sprenendum præterea non est, inquit, quod dici solet, non decere semper spectare præsentia, sed præteritos quoque circuitus, & futuros. Inde namque pro dignitate iustè rependitur, dum commutatio fit ex dominis in priori vita, in seruos in vita sequenti, si modò improbi fuere Domini. Et profectò ita mutari his hominibus expedit. Præterea si diuitijs abusi sunt, in pauperes transferuntur. Vbi bonis quidem esse pauperes, non est inutile. Item qui iniustè quempiam occiderunt, iniustè similiter occiduntur. Iniustè quidem quo ad eum spectat qui interficit; iuste verò quo ad eum pertinet qui necatur. Sanè qui patietur ita in idem conducet vnà cum illo qui ad hæc perpetranda fit promptus, quæ illum pati dicebat. Nemo putet quempiam temeraria sorte fieri seruum: neque casu quodam fieri captiuum, neque absque ratione violari corpus. Sed quondam ille perpetravit, quæ in præsentia patitur: Et qui olim extinxit matrem, in posterum extinguetur à filio, aliquando natus femina. Et qui vitiauerit mulierem, ortus deinde mulier, vitiabitur. Sed audiamus de huius deliramenti non doctè minùs, quàm eleganter disceptantem Gregorium Nyssenum libro de Anima & resurrectione; sic enim ait. Audiui, inquit, ex ijs qui talia tradunt, quòd nationes quasdam animarum esse ponant, in peculiari quadam ciuitate, antequam ad corpoream vitam deueniant, viuentes: quæ intenui atque agili sua natura vnà cum reuolutione atque conseruatione vniuersitatis vagentur & oberrent. Propensione verò quâdam ad vitium atque nequitiam, quasi defluentibus pennis animas intra corpora redigi, primum quidem humana, deinde eodem modo propter consuetudinem ratione carentium affectuum ac perturbationum, postquam è vita excesserint, in pecora degenerare, atq; deindè vsque ad hanc plantarum sensuque carentem vitam delabi: adeo vt natura tenue atque agile, sicut anima est, pri-*

Gregorius
Nyssenus.

miu

nam quidem ponderosum ac deorsum vergens efficiatur, in corpora humana propter vitium atq; nequitiam immgrans: deinde ratione prädita vi, extincta, in ratione carentibus vitam d. gere: sensuum quoque dono adempto, hanc plantarum vitam, quæ sensus expers est, inuicem suscipere, ac postea rursus per eisdem gradus ascendere & restitui in locum cælestem. Atque eiusmodi doctrina ab ijs qui vel mediocriter exercitato iudicio fuerint, ex se ipsa facile deprehenditur nullum in sese stabile firmamentum habere. Nam si à cælesti vita propter vitium & nequitiam ad ligneam vitam anima detrahatur, ab ea verò rursus propter virtutem ad cælestem recurrit, reperitur eorum ratio dubitare, quid præstabilius magisque præferendum putet, ligneam nē, an cælestem vitam. Circuitus enim & quasi orbis quidam est, qui per similia peragitur atque conficitur, anima semper, ubicumque fuerit, nullum firmum certumque consistendi locum habente. Nam si ex incorporea vita ad corpoream delabatur, & ex hac ad ea quæ sensu carent, itemque illinc rursus ad incorpoream incurrit, nihil aliud nisi ind. stincta atque indiscreta tūm malorum, tūm bonorum confusio ab ijs qui hæc tradunt, fingitur & existimatur. Neque enim cælestis vita in beatitudine permanebit: siquidem vitiositas illic vituentis inuadit: neque ligna & stipites virtutis expertes erunt: si quidem hinc ad bonum recurrere illinc verò vitiosæ vitæ initium sumere animam putant. Nam si anima quæ vnā cum cælo versatur, cum vitio atque nequitia conflictatur, ac propter vitiositatem ad materiale ac syluestrem vitam detrusa, rursus hinc subuehitur, ut vitam ducat in sublimi; res nimirum inuersa ab illis asseritur atque affirmatur: nempe quòd materialis quidem vita vitiositatis expiatrix vim contineat, stellarum verò inerrantium cæloq; inhaerentium conuersio atque reuolutio, malorum causa atque principium animabus existat: si quidem hinc per virtutem alas adeptæ, sublimes abeunt atq; cælestia contemplantur; illinc verò per vitium atque nequitiam quasi alis amissis, humiles & abiectæ fiunt, & terram depressæ cum crassitudine materialis naturæ commiscuntur. Marsilius Ficinus omnibus modis laborat, tūm Veteres, tūm potissimum Platonem ab huius notæ infamia liberare, nihilque aliud eos voluisse asserit, quàm vitiorum turpitudinem, quorum contagione homines obtenebrata ratione veluti in belluinam quandam naturam degenerent, talem quidem, qualem vitium expresserit. Verba eius sunt: Soli Plotino visum est, inquit, animam hominis fieri aliquando animam belluæ: cæteris Platonis hoc displicuit. Consentiant tamen eam vicissim in homines alios transmigrare. Quod quidem etsi Plato non habet certum, habet tamen valde probabile. Quòd verò migret in bestias, sepe quidem recenset, sed dedita opera adeo præter solitam grauitatem ridicule narrat, ut planè demonstret negandam quidem esse rem ipsam: allegoriam verò esse querendam. Scilicet ut transire in brutum duobus modis accipias: primò quidem in affectum, imaginationem, habitumque bruto conuenientem: deinde in habitationem consuetudinemque inter feras ad tempus, supplicij gratia. Non verò de Republ. belluarum, in quas transitus fieri dicitur, varietatem refert ad ipsius concupiscentiæ varietatem in nobis. Idemque sequitur in Phædone. Commentario autem in Plotinum cap. 2. lib. de demone proprio. Quanquam hominis anima, inquit, quodammodo in seipsa mutetur, nunquam tamen ultra certos humane speciei terminos transmutatur. Quod etiam videtur placuisse Iamblichō,

Marsilius
Ficinus.

Iamblichus.

Ia. Reuchlin.

Tertullianus
de Metem-
psychosi.Hebræi
metempsycho-
sin credide-
runt.

cho, cum dixit animam in qualibet transmutatione suam speciem seruare. Quoniam eius motus exordium habet ab ipsa, & agitur intra seipsam. Quæ ubi dicitur esse omnia, intelligenda est esse omnia, non quolibet modo, sed suo, id est, speciei propriæ proprio. Noli itaque dicere animam si est omnia per potentiam naturalem, ergo quandoque fit omnia. Nunquam enim anima ipsa fit forma corporeæ, siue corpus: quia videlicet anima non est quomodolibet eiusmodi forma vel corpus, sed propriè secundum ipsius vitæ modum. Ita neque fit bestia: quoniam anima non est simpliciter animal, sed modo duntaxat humano. Et eodem loco, Proclus unâ cum omni Platoniorum schola, inquit, intellectualem animam negat ferino corpori admodum alieno sic accommodari posse, ut ei quandoque in vitâ communicet. Communicare verò cum brutis aliquando illi putant in quadam similitudine vitæ, idque sensisse Platonem. In quam sententiam Io. Reuchlin lib. 2. artis Cabalisticæ, scripsit Metempsychosin Pythagoricam nihil aliud verè doctis viris significare, quam similitudinem motuum & studiorum (quæ in aliquo iam mortuo antea extiterunt) in alio nunc viuo renasci. Sicque olim dictum, in Pythagora renatum Euphorbum: quod quæ virtus bellica in Euphorbo Troiano claruerat, ea in Pythagora quodammodo appareret, propter amorem quo athletas prosequabatur. Quare admirantibus ipsis athletis, quod in Philosopho literarum studioso tantus esset amor pugnæ, hic respondisse dicitur, hoc minimè mirum videri debere, quod in se vigeret anima Euphorbi, hoc est, ingenium, studium, motum, & voluntatem Euphorbi apud se residere: qui tametsi esset pacis præceptor, & quietæ contemplationis Author, tamen in seipso sentiret quasi belli Troiani quoddam desiderium. Quo audito, vel ignorantia mysteriorum Pythagoricorum, vel peruersitate inuidorum, qui semper optima quæque peruertunt, & aliena dicta recitando immutant, fama percrebuit animum Euphorbi in bello Troiano perempti, transmigravisse in Pythagoram. Quæ opinio Poëtarum fabulis, & aliorum Scriptorum additionibus postea aucta est. Cum tamen nihil eiusmodi repariatur in operibus Pythagoræ: in quibus commemorantur *ἡρώδης*, *ποσειδών*, *φωσφόρος*, & eiusdem aurea carmina. Et tamen Tertullianus libro de anima, scribit Samium Sophistam (sic enim Pythagoram nominat) huius opinionis authorem Platoni extitisse. Illum verò ut hoc persuaderet, mortem simulasse: sub terra septennio latitasse: se illic patientia damnassee: deinde quasi ab inferis excitatum, hæc de mortuis & inferis alijs narrasse: dixisse olim se Euphorbum fuisse: hocque eo probare voluisse, quod recognosceret clypeum quem Delphis Euphorbus aliquando consecrauerat. Certè Hebræos hanc opinionem præ cæteris coluisse, suprà in IV. Classe de Cabala dictum est, vocantque hanc metamorphosin *חילול*, id est, *revolutiones animarum*; & Cabalisticâ resolutione stolidè se demonstrare posse credunt ex voce *אדם*, Adami animam per *א* significatam, transisse in corpus Davidis, quod *ד* significare putant; animam autem Davidis migraturam in corpus Messie per *מ* indicati.

Sed ad Aegyptios reuertamur, ex quorum mortiferæ doctrinæ pen-
nua-

nuario totum hoc metempsychoseos figmentum emanavit. Cum enim omnes animas ex diuina mente excerptas, & ex sempiternis stellarum ignibus in terram demissas, teste Cicerone l. 1. de natura Deorum, crederent; præterea animas hæc omnia huius Mundi corpora per varias descensuum reuolutiones subire; in eam opinionem venerunt, omnia plena Dijs, omnia Intelligentijs animata esse; ut proinde mirum non sit, Aegyptios tam intenso cultu non animalia tantum omnis generis, sed & vel ipsas plantas, cæpas, allia, uti in secundo Systemate Tomi primi fusè probatum est, persecutos esse. Quæ sanè infania aliunde non profluxisse videtur, nisi à malè intellecto Hermeticæ doctrinæ sensu, ut tùm alibi passim, tùm in hieroglyphicorum expositione fusè ostendimus. Porro quâ parte cœli animarum fieret descensus, Plato ab Aegyptijs edoctus asserit; ex præcelso superioris Mundi, & astriferæ sphaeræ habitaculo animarum descendendum initium fieri in domo Cancræ, quem Aegyptij domum Sothis siue Caniculæ dicebant; at ex Capricorno ascendentium denuò animarum initium statui; hinc illam hominum, hanc Deorum portam appellant. Nemo tamen putet, hunc animarum descensum ascensumque secundum situm accipiendum esse; sed hoc ita intelligendum, quòd cum Luna Cancræ domina (est enim Cancer in huc usque diem, mansio & domicilium Lunæ) sit sphaeræ geneticæ omnium cœlestium corporum proxima; Saturnus verò Capricorni οἰκονομίας seu domus huius dodecamorij dominus, ab eadem generationis sphaera remotissimus; ideo animæ per Cancrum, id est, Lunarem vegetabilemque instinctum, rerumque caducarum, quibus turbantur, affectibus & desiderijs pressæ descendant; per Capricornum verò, Saturninum scilicet intellectualemque instinctum, id est, nouâ igniculorum idealium resuscitatione, continuâ contemplationis assiduitate, virtutumque studio factâ, ad eundem, vnde exciderant, gradum ascendant. Est autem Saturnus nil aliud in mystica Veterum Theologia, uti in tertia Classe demonstrauimus, nisi Mens, cuius solius ope superiora petuntur; nam cum Saturnus & Capricornus siccae naturæ sint, maxime homines ad intellectualium rerum exercitium, spiritu ad intima contrahente atque colligente, aptos faciunt, & ad contemplandum incitant, prouocantque. Luna verò & Cancer uti humidæ naturæ sunt, ita maxime dilpersuâ ac dilatatiuâ virtute pollet, atque adeo in sensibilibus spectaculorum, ac geneticæ sphaeræ gurgitem suapte vi animas incitat ac propellit; in ipso verò descensu anima & à Saturni Numine, ut loquuntur Platonici, per se, & à Saturni lumine per corpus æthereum, amictum quendam, quem Zoroastres vehiculum animæ, Hebræi, ut in Cabala docuimus, indumentum cœleste vocant, veluti incitamentum quoddam, ad contemplationem aptius exequendam suscipit; à Iouis verò Numine & lumine ad politicæ vitæ gubernationem; à Marte ad iniurias propulsandas magnanimitatem; à Sole ad phantasiam, sensuumque claritatem; à Venere ad amorem; à Mercurio ad scientiam, rerumque interpretationem, atque facundiam Rhetoricam: à Luna denique ad generandum sua accipit subsidia; & tametsi omnia dentur bona,

Cicero.

Aegyptiorum error de animarum transmigratione fluxit ex malè intellecta doctrina Hermetis.

Animarum descensus ubi initium summat; in Cœlo iuxta Veteres.

Saturnus quid sit ex Veterum Theologia. Ceteri Planetæ quid significant.

Platoniorū
aliquorum
explicatio de
descensu ani-
marum.

Animarum
descensus re-
pugnat ortho-
doxæ doctri-
næ.

possunt tamen in terrenæ missionis contagione ad malum degenerare, hincque putant huiusmodi descensum non secus ac radiorum Solarium momentaneam quandam diffusionem. Alij ex Platoniciis putant, animas in qualibet sphaera ad certum tempus vitam agere, iuxta rationem ipsius conuenientem, à singulis propria vehicula sortitas; ac tandem post multa sæcula ad elementarem sphaeram descendere; atque in igne quidem & aëre dæmoniacam; in terra humanam brutalemque vitam agere; similibusque tandem reuolutionum gradibus ad supernas Deorum choreas reuerti. Hactenus Platonici. Quæ omnia optimè quadrant ijs, quæ de animarum per decem Sephiroth reuolutione in quarta Classe tractata de Astrologia Cabalistica proposuimus. Quæ tamen omnia orthodoxæ doctrinæ repugnant, vt citato loco ostendimus; neque ea dicta volumus, nisi in quantum ad Aegyptiacæ Philosophiæ expositionem conferunt, vtpote sine quibus, omnis interpretatio & Oedipi conatus superuacaneus irritusque foret.

C A P V T V I I I .

De sacrificijs, ritibus, & cœremonijs, quas Veteres tùm ad animam expiandam, tùm ad Numina attrahenda usurpare solebant; qui finis erat Theologiæ mysticæ.

Theurgia
Ægyptiorum.

Hieroglyphi-
corum ma-
gna pars
Theurgiæ
Ægyptiorum
innititur.

Animarum
expiandarum
cura apud
Ægyptios.

Sacramenta
quibus
Θεοληψία
perficiebatur
apud Ægy-
ptios, quæ.

ÆGyptijs præ omnibus Mundi nationibus hanc Theurgiæ partem, quæ in sacrificijs, ritibus, & cœremonijs, Deorumque inuocationibus ritè peragendis consistebat, vtitatam fuisse legimus, quam & artem Sacerdotalem vocabant; hanc enim si legitimè perficerent, omnibus se bonis repleti, Deorumque consortio beari credebant; vnde magna hieroglyphicorum pars huic Theurgiæ innititur, vti in tertio Tomo ostenditur; imò quicquid in toto de mysterijs Ægyptiorum mirifico opere tradit Iamblichus, verus & maximè genuinus Ægyptiorum Interpres, huc alludere videtur. Et tametsi pleraque orthodoxæ doctrinæ contraria sint, mirum tamen videri debet, Ægyptios in summis infidelitatis tenebris constitutos, tantam animarum ritè expiandarum cultûs rationem habuisse, tantoque desiderio ad Deorum consortium, vitæque cœlestis beatitudinem aspirasse. Et quamuis Diabolus humani generis hostis sub laruato fuce diuinitatis Simiam agens, in omnibus eorum operationibus sese vtplurimum immiscuerit; habuit tamen eorum, præsertim qui Philosophiæ & Theurgiæ operam dabant, vita, nescio quid suprahumanum admixtum, vti ex Hermeticis operibus abundè patet; quod & SS. Patres Iustinus Martyr, Clemens Alexandr. & Augustinus mirati sunt, & ex sequentibus luculenter patebit.

Quæritur itaque primò, quid sint sacramenta, quæque sit vis eorum, quâ tanta miracula Ægyptios se patrare opinabantur. Iamblichus putat quòd Deificam vnionem, quam Θεοληψία, aut Θεομύσθωσις vocant, solum præ-

præstet tùm præceptorum operumque diuinorum quæ omnem intellectum excedunt, decens obseruantia, tùm symbolorum sacramentorumque mira solis deuota Numinibus potestas. Putabant enim Sacerdotes, hoc ipso quòd sacramenta peragerentur, ijs etiam non intelligentibus, aut aliud agentibus, nihilominus effectum suum sortiri; Deorum potestate, quò hæc referantur, ineffabiles ex seipsa proprias agnoscente imagines, non à nostro intellectu excitatam. Vniuersales enim, vt aiunt, causæ à particularibus effectibus non mouentur, vnde nec ab intellectu nostro diuiniore essentia principaliter ad operandum mouentur; sed intellectum, & bonæ voluntatis affectum, puritatemque tanquam dispositiones & concausas quasdam, vt Iamblichus ait, præcedere necessarium est. Quæ verò maximè diuinam prouocant voluntatem, ipsa sacramenta esse putant; atque ita diuina à seipsis incitantur, neque ab vilo subdito principium actionis accipiunt. Sicuti enim, aiunt Ægyptij, & Chaldæi, in agricultura, medicina, arte imaginum, humano coitu, homo materiam opportunè adaptat disponitque, causa verò superior atque vniuersalis adhibet formam; sic in sacrificio quando sunt symbola atque synthemata, id est, signacula & sacramenta, Sacerdos adhibet materialia quidem, Deus autem sacramentis suam imprimit efficaciam. An non hîc aliquo modo, sub obscuro tamen verborum inuolucro, idem indicatur, quod orthodoxi Theologi docent, dum sacramenta ex opere operato gratiam conferre asserunt, non opere operantis?

Iamblichus.

Magnam itaque efficaciam in sacrificijs suis ritus, cœremonias, & sacramenta ritè & religiosè peracta obtinere putabant Ægyptij. Dixi, ritè & religiosè peracta, quia si vel vnicam circumstantiam omitterent, totum opus irritum fore existimabant. Summo itaque studio, intensa cura in id vnicum incumbabant, vt quàm integerrimè & sincerissimè omnia, & singula administrarent. Primo enim locus, quod adytum vocabant, ab omni hominum consortio remotus requirebatur. Hinc antequam intrarent, multorum dierum abstinencia, vigilijs, corporis maceratione, rerumque terrenarum concupiscentijs domandis ad Deorum influxus aptiùs recipiendos se disponere summo studio contendebant: adytum ingressi habitu utebantur sacro, Deorumque operationibus prorsus analogo; siquidem maximè Dijs mysticos & symbolicos corporum ornatus placere, ijsque veluti escâ quâdam allectos, tanquam ad res naturæ eorum maximè congenetas congruasque allectos sese sistere opinabantur: hisce gestis, variasque corporis in nomen Numinis, quod inuocabant, transformationes adiungebant, ijsque Numina mirificè trahi putabant; quibus accedebat hymnorum singulis Dijs appropriatorum recitatio, diuinorumque nominum sub incognitis vocibus inuocatio; denique suffumigiorum exacta singulis congruorum selectio. Quibus omnibus mysticè peractis, fieri non posse credebant, quin Numina vltro sese sisterent, & postulata à Sacerdotibus exquerentur. Primò enim hisce ritè peractis animam expiatam ad supremas illustrationes consequendas perfectè disponi; Vaticinij & Prophetiæ donum Deorum immortalium munere concedi;

Cura Ægyptiorum ritè peragendi suos ritus & cœremonias.

Adyta quæ præparatione intrabant Ægyptij Sacerdotes.

In Adytis quid fecerint Ægyptij Sacerdotes.

quo obtento, iam à fato liberos, ab omni necessitatis vinculo exolutos, Deorum consortio beatos se, *Θεολήπτες καὶ Θεομόρφες* credebant, qui vnicus erat totius Theurgiæ finis & scopus. Quomodo autem in huiusmodi ritibus & cœremonijs procedendū esset, tūc passim in hoc & alijs operibus dictum est, tūc ex professo Iamblichus in suo de mysterijs Ægyptiorum libro explicat, ad quem Lectorem remitto. Orpheus sanè maximam suffumigijs & odoribus in sacrificijs vim attribuit, vnde hoc loco opportunè ea describenda esse duxi.

§ Vnicus.

De suffumigijs in sacrificijs usurpatis ex Orphei Hymnis.

Suffumigia
in sacrificijs
usurpata
apud Anti-
quos.

Deorum
Engulorum
suffumigia.

Diximus passim in hoc Opere, Ægyptios magnam in sacrificijs, Deorumq; inuocationibus thymiamatum siue suffumigiorum rationem habuisse; nihil enim Dijs gratius exhiberi posse putabant, quàm appropriatas singulis aromatum species vel simplices, vel compositas exhibere. Hinc Orpheus Ægyptiorum discipulus, hoc vnicum in mysticis Deorum hymnis intendit, vt vnicuique suum illi conueniens, congruumque promat in sacrificijs suffumentum. Sed quoniam hæc omnia passim hieroglyphicis symbolis exhibita spectantur, hoc loco sanè opportunè singulorum Deorum suffumenta, quæ ad Deos quæ placandos, quæ attrahendos adhibebantur, apponenda duxi.

Primò quidem parturientium Deæ, Lithyæ, quam Prothyrazam vocant, styriacis thymiamata, in sacrificijs adhibendum præscribit, quo Empulas, Lannas, & Lilithas, à malis parturientibus inferendis propulsari credebant. Hoc pacto Deæ nocti, quam & Cyprim vocat, lampades, id est, ignium splendores, ad tetras caligines dissipandas, exhibet. Cœlo verò, quem Mundi patrem, & præstantem Dæ nonem vocat, thus exhibet; Ætheri crocum; Saturno, quem & primogenitum Phanetan, & Priapum vocat, smyrnam offert, putans hoc eum tractum iri. Hunc hymnum hoc versu concludit.

~~~~~ *βαῖνε γενεθῶι .  
καὶ τηρετὼ ἅγιον πολυπόικλον ὀργισφάταις .*

*Lætus descende ad sacrificium sanctum, variis orgia discentibus.*

Naturæ, Astris, & Lunæ aromata; Soli Libanomannam, ad beatam vitam obtinendam offert; sic enim hymnum condidit.

~~~~~ *κλῦσι λόγων ἡδὼ δὲ βίον μύσσει πέρφατε .  
Audi sermonem, iucundamque vitam sacra discentibus aperi.*

Pani varia suffimenta exhibet, ad bonum vitæ finem obtinendum, uti ex fine hymni patet. Herculi thus ad mala damna propulsanda præbet. Rheæ aromata ad pacem adducendam cum opulentis possessionibus, & ad Parcas ad fines terræ amandandas, apponit. Ioui styracem ad sanitatem inculpatam, pacem, & diuitiarum gloriam consequendam. Iunoni aromata; Neptuno & Nereo smyrnam, ad prosperum per mare iter obtinendum, & ad pacem & diuitias impetrandas. Protheo styracem, ut sacra discantibus piâ prouidentia mittat beatitudinem vitæ, operibusque finem prosperum concedat. Terræ omne semen, præter fabas & aromata, concedit, tum ad fructus augendos, tum ad beata tempora impetranda institutum. Matri Deorum Cybeli vxori Saturni, ex varijs composita suffimenta instituit ad varia terræ munera suscipienda. Mercurio Deorum Nuncio thus tribuit, ut bonum vitæ finem præbeat, sermonis in operationibus gratiam, & ad perficiendam memoriam. Dionysio seu Baccho styrax offertur, ut ea quibus ipse dominatur, læto prouentu obtinere contingat. Mineræ seu Palladi Persæa folia, ad sapientiam obtinendam consecrat & adolet. Appollini manna ad quietam & tranquillam tempora impetranda offert. Veneri odoriferam quæuis magnæ efficaciam, ad amores sibi mortalium conciliandos. Adonidi & Amori aromata ad *διοβολίας* siue perniciofa & absurda consilia profliganda exhibet. Nemesei composita suffimenta ad bonas cogitationes obtinendas, & ad sedandas opiniones iniustas, instituit. Æsculapio manna ad sanitatem prosperam, & ad felices medicinalium effectus obtinendos præbet. Ex quibus aperte constat, nihil Ægyptios sine suffumigijs in sacrificijs egisse; sed pro conditione Numinis suffumigia sua exhibuisse. Hinc celebre illud Kyphi Ægyptiorum, de quo, Suida teste, Iulianus Philosophus integrum librum scripsit, ex sexdecim speciebus compositum: quod & Plutarchus libro de Osiride & Iside his verbis describit: *Id quoque ad rationem causæ reddendæ nonnullum affert testimonium, quod Myrrham Ægyptij Bal nominant, quæ vox, si interpreteris, delirationis significat amolitionem. Kyphi porro mixtura est sexdecim rerum in vnum compositarum, mellis, vini, vne passæ, cyperi, resinæ, myrrhæ, asphatti, fœculis, iunci odorati, bituminis, folij ficulnei, rumicis, iuniperi vtriusque (duas enim nominant, maiorem & minorem) cardamomi, & calami. Has autem species non temerè componunt, sed seplasiarijs dum isthæc miscent, sacra recitantur literæ. Ipse numerus aliquid videtur habere, quod nimirum quadratus est à quadrato procreatus, solus talium pariter par, & areæ quantitatem cum ambitus numero eandem, sed ad hoc conducunt plurima eorum, quæ miscentur aromaticis prædita facultatibus. Itaque Kyphi suauem emittit utilemque exhalationem, qua aer mutatus spiritu suo etiam corpus afficit, temperiemque blandam adipiscitur, & molestiam ac vehementiam diuinarum curarum quasi vincula quadam animi citra ebrietatem relaxat: facultatemque animi imaginatricem & somniorum capacem laeuigat instar speculi, purioremque reddit; non minus id quidem efficaciter quàm lyre strepitus, quibus ante somnum Pythagoræ utebantur, brutam motibusque subitis obnoxiam animæ partem ex ratione excantantes atque sedantes:*

Ægyptiorum
Sacra non
fiebant si-
ne suffumi-
gijs.

Plutarchus.

Suffragijs
quomodo
Deos attraxe-
runt Veteres,
Iamblichus.

res; odores enim sensum deficientem reuocant, sæpè etiam contrà hebetant ac sopiunt, diffusis ob leuitatem per corpus exhalationibus, sicut medicorum nonnulli somnum obiri aiunt, quando alimenti vapor veluti serpens leniter circum intestina, & ea contrectans titillationem quandam inducit. Kyphi porrò Ægyptijs etiam ad bibendum temperatur, potum enim videtur ob vim molliendi suam interiora purgare. Præter hæc resina Solis est opus, & myrrhæ lachryma est ad Lunam à stirpibus edita. Eorum porrò quæ in Kyphi componuntur, sunt quæ nocte magis gaudent, ut quæ spiritibus frigidis, umbris, rore, & humoribus aluntur; nam diei lux vna est & simplex, & Solem Pindarus cerni ait per vacuum ætherem; nocturnus autem aer mixtus temperatusque est à varijs luminibus atque facultatibus, quæ veluti semen in vnum ab omnibus stellis confluunt. Ergo non abs re illa ut simplicia & à Sole procreata interdix; hæc ut mixta, & omni-genis qualitatibus prædita, ineunte nocte adolent. Cùm autem Veteres tantum tribuerint virtutis ad aduocanda per suffimenta Numina, istius rationem Iamblichus docet his verbis: Superi namque sunt passionis expertes, quandoquidem placet eis per ignem discuti materiam atque consumi, nosque reddunt à passionibus alienos, & quæcunque sunt in nobis, Dijs similia faciunt: quemadmodum ignis dura omnia & opaca corporibus subtilibus lucidisque similia reddit, nosque sursum eleuat per sacrificia, eorumque ad ignem consumptionem ad Deorum ignem, sicuti & ignis ad ignem eleuat reducitque gratia simul & dura, ad diuina sursum atque cælestia. Vehiculum corporale demonibus subministrans, neque à materia, neque ab elementis, neque ab aliquo corpore noto nobis existit. Non potest igitur ab elementalī essentia tanquam alienissima fieri Demonibus nutrimentum, sed quemadmodum Dij igne fulmineo materiam diuidunt, ac separant à materia, quæcunque sunt immaterialia quidem per essentiam, sed alligata materie, atque ex passibilibus impassibilia reddunt: sic & noster ignis, actionem diuini ignis imitans, quicquid materiale reperit, in sacrificio destruit, & ad nota purificat, & à vinculis materie soluit, ac propter naturæ puritatem ad Deorum communionem idonea facit, atque nos eodem pacto à vinculis generationis absoluit, Dijsque assimilatur, & facit ad Deorum amicitiam aptos, nostramque naturam materiale ad immateriale attollit naturam. Quia tamen Iamblichus duplicem ordinem statuit Deorum, partim materialium, partim immaterialium; hinc diuerso quoque cultu, diuersæque rationis sacrificijs honorandos esse constituit. Verùm cùm ibi mentem Sacerdotum Ægyptiorum, & dogmata Hermetica hieroglyphica aptissimè innuat, discursum eis forsan obscuriorem ἡ τὸ ἀσπερον, dilucidandum duxi.

Iamblichi
doctrina de
Deorum apud
Veteres du-
plici ordine,
modoque,
eos colendi.

Principium verò ad hæc omnia optimum est, quod contextum sacrificiorum declarat, Deorum ordini consequenter annexum. Deos alios quidem materiales, alios immateriales ponimus. Materiales, qui materiam in se comprehendunt atque exorant; Immateriales autem, qui à materia penitus segregati sunt. Secundùm igitur Sacerdotiam artem incipere sacrificia decet à Dijs materialibus; non enim aliter ad immateriales Deos patet ascensus. Hi igitur communionem quandam ad materiam habent, quatenus ei præsident atque incubant; iidem in ijs quæ sunt circa materiam, dominantur, ut diuisioni, percussioni, repercussio-
ni,

ni, mutationi, generationi, corruptioni corporibus materialibus omnibus. Si quis igitur hos ritè vult colere, nimirum pro natura eorum atq; Principatu cultū adhibere debet, materialibus inquam materialem: sic enim ad eos totos per tota nos toti in familiaritatem propriam perducemur, cognationemque ipsis in cultu congruam adhibebimus. Corpora itaque vita priuata, & animalium cædes, destructio corporum, mutatioque multiformis atque corruptio, & omnino proiectio materiæ præcedentis, materialibus Dijs congruit: non quidem ipsis propter seipsos, sed propter materiam, cui præsent. Et si enim ab hac maximè separati sint, simul tamen huic adsunt; ac si materiam in potestate immateriali continent, attamen vnà cum hac existunt. Iam verò gubernata gubernatoribus non sunt aliena, similiter exornatoribus exornata. Quin etiam vtentibus quæ subministrant tanquam instrumenta facillè proportionibus coaptantur. Quapropter immaterialibus quidem Dijs, materiam in sacrificijs adhibere est alienū; materialibus autem omnibus est admodum consentaneum. Operæ pretium est ad hæc insuper geminum vitæ nostræ habitum cogitare. Aliquando quidem animis toti nos efficimur positi extra corpus & eleuati mente, vnà cum totis immaterialibus Dijs, per sublimia nos attolimus; aliquando verò terreno corpore colligamur, sumusque corporei, materia videlicet comprehensi. Similiter duplex erit cultus diuini ratio: vna quidem erit simplex, incorporea, ab omni generatione sincera, sinceris competens animalibus: altera verò plena corporibus & actione prorsus materiali, conueniens animalibus nondum puris, necdum ab omni generatione purgatis. Sacrificiorum ergo species duæ sunt: purissima quidem sacrificia hominum sunt summopere purgatorum. Quod quidem rarò conuenit vni, vel admodum paucissimis, vt inquit Heraclitus. Sacrificia verò materialia, & quæ in mutatione versantur, animalibus adhuc occupatis corpore competunt: Ciuitatibus ergo nondum purgatis genitali forte contubernioque corporeo, nisi eiusmodi sacrificia dederis, ab vtrisque pariter aberrabis ab immaterialibus simul atque materialibus bonis. Illa quidem non possunt accipere, ijs autem proprium consentaneumque non offerunt. Accedit ad hæc, quòd vnusquisque quâ ratione est, non qua non est, agere debet essentiæ curam. Non oportet igitur hanc præuaricari propriam colentis mensuram atque naturam: complexionem quoque propriè coaptatam inter curantes homines potentiasque curatas, electuram iudico conuenientem sibi culturæ modum; nam complexio eiusmodi immaterialiter temperata immaterialem eligit, quatenus ipsa videlicet potentijs purè incorporeis ad ipsa purè incorporea copulantur. Complexio illiusmodi corporaliter coaptata corporibus, eligit culturam similem ad essentias corporibus præsidentes. Sæpè pro necessario corporis usu vouemus operamurq; aliquid erga Deos gubernatores corporis, Dæmonesq; bonos, dum videlicet studemus purgare corpus à maculis quibusdam sordibusq; Veteribus, vel morbis absoluere, sanitatemq; adhibere, vel grauedinem torporemq; remouere, & leuitatem effi-

Duplex cultus diuinus ex doctrina Iamblichi.

Expiationis modus iuxta Iamblichum.

efficaciamq; adhibere, vel aliud quoddam bonū corpori comparare. Tunc igitur non intellectuāli quādam & incorporeā ratione corpus ritē tractābimus; non enim ita natum, est vt his modis curari queat, sed cū cognata sibi nanciscitur, tunc corporibus curatur corpus, atque purgatur. Erit igitur & sacrificandi ritus ad vsum eiusmodi necessariō corporalis; atque ita superflua corporis expurgabit, supplebitque pro necessitate quæ defunt, & quæcunque distributa sunt, ad proportionem ordinemque reducet. Sacrificamus sepē poscentes à superis aliqua ad vitam humanam accommodata, scilicet quæ vel victui necessaria sunt, vel ad illa pertinent, quæ gratia corporis affectamus. Quidnam tunc contingeret nobis à Dijs ipsis, qui ab omni humana generatione sunt penitus segregati, quod ad penuriam sterilitatemue fugandam, vel copiam adducendam nobis conferat, vel ad alia necessaria vitæ conducat? nihil sanè: qui enim sunt ab omnibus absoluti, eiusmodi dona non tractant; si quis verò dicat, Deos illos immateriales omninō materiales in se comprehendere Deos, horumque dona secundū vnā causam primā in se complecti; dicet utique copiam quandam ita diuini muneris illinc inferiūs descendentem. Verū quod illi hæc tractantes proximē humanam vitam actionesque peragant, nulli dicere concedendum est; eiusmodi enim rerum, quæ hic sunt, dispensatio diuisa est atque particularis, & cum quadam ad hæc conuersione peragitur, neque omninō est à corporibus segregata, neque puram sinceramque gubernationem præfecturamque admittere potest. Modus igitur sacrificandi pro rebus eiusmodi congruus est, qui cum corporibus habet & generatione commercium, non qui est à materia & corpore penitus separatus. Qui enim purus est omninō, talia supergreditur, neque ad hæc proportionem habet; qui verò corporibus horumque viribus vtitur, est rebus eiusmodi omnium cognatissimus, potens prospera quædam vitæ suppeditare, & aduersa nobis imminetia deuitare, ac temperiem comparare humano generi moderatam. Plurima hominum turba naturæ subiicitur vniuersali, eaque viribus naturalibus gubernatur, atque inferiūs ad naturæ opera vergit, completque dispensationem fati, & fatalium operum suspicit ordinem, rationemque practicā circa naturalia solum exercet. Paucissimi supernaturali mentis potentia freti à natura discedunt, atque ad separatū immistūque se conferunt intellectu; vnde naturalibus potentijs superiores euadunt. Nonnulli verò medium tenent inter purum intellectu atque naturam, & horum alij quidem vicissim sequuntur vtrumque, alij mistā ex illis vtrisque vitam agunt, alij soluantur quidem à deterioribus, & ad potiora se transferunt. Qui ergo natura gubernantur vniuersali, & ipsi vitam degunt naturæ propriæ mancipatam, potentijsque naturæ fruuntur, cultum exercebunt naturæ conuenientem, corporibusque natura motis congruum: eligentes ad hoc loca, qualitates, aëris materiam, materiæ vires, corpora, corporum qualitates, & habitus, motus conuenientes, mutationesque eorum quæ in generatione versantur atq; similia, tū in cæteris cultus diuini partibus, tū in ritu sacrifican-

ficandi. Qui verò solâ mente viuunt, vinculis naturæ soluti, intellectualem corporumque expertem culturæ normam in omni religionis parte meditabuntur. Qui mediam vitam degunt inter intellectum atque naturam, mediam quoque sequentur religionem, atque pro vitæ mediæ differentijs differentes sectabuntur colendi per media modos; aut enim tractabunt vtrumque vicissim, aut ab altero ad alterum declinabunt, aut deteriora tangent, vt per ea consequantur & potiora, existimantes non aliter sublimiora se consequi posse. In genere essentiarum potestatumque diuinarum aliæ quidem subiectam sibi animam habent atque naturam, subministrantem videlicet eorum opificijs, quatenus ipsæ volunt; aliæ verò ab anima & natura sunt penitus separatæ, non inquam ab anima tantum mundana prorsus atque genitali, verum etiam ab anima diuina eiusque natura. Aliæ denique medium tenent, communionemque inter extremam conciliant, vel secundum vnum indissolubile vinculum, vel secundum exuberantem maiorum traditionem, vel secundum minorum susceptionem non impeditam, vel secundum colligatam amborum consensionem. Quando Deos colimus animæ naturæque dominantes, non alienum est & naturales his vires offerre, & corpora quæ natura reguntur, Dijs eiusmodi consecrare. Omnia enim naturæ opera & obtemperant eis, & ad eorum dispensationem aliquid conferunt. Sed quando Deos longè secretos, & in sua vnitatem collectos cupimus venerari, honoribus à materia penitus absolutis eos venerari debemus. Intellectualia enim his dona debentur, incorporea vita, virtus perfecta, sapientia consummata, eorumque officia. Medijs autem Dijs, mediorumque bonorum Ducibus, sicut diximus, media competunt. Ab alio igitur principio exordientes, scilicet à Mundo, Dijs mundanis, distributione quatuor in Mundo Elementorum à communi sortitione secundum mensuras Elementorum facta, à circumferentia circa centra in ordine reuoluta, ad veritatem sacrificiorum facilem habemus accessum. Si enim nos in Mundo sumus, & vt partes continemur in eo, primumque generamur ab eo, atque à totis potentijs eius perficimur, & ex quatuor eius componimur Elementis, ac portionem quandam vitæ naturæque ab eo nacti tenemus; profectò non debemus in cultu diuino Mundum mundanosque ordines prætermittere. Ponamus igitur circa quamlibet Mundi partem esse quidem corpus aliquod vt videmus, inesse prætereà vires corporibus incorporeas ordine distributas: sacrorum itaque lex similia similibus ritè distribuit, & à summis ad ima per media tota progreditur: corpora quidem corporeis adhibens, incorporeis incorporea, propria videlicet vnicuique reddens. Veruntamen si quis religiosus supermundanum Numen assequitur (rarissimè verò id accidit) hic vtique solus seorsum à corporibus & materia positus, nimirum & talem prosequitur cultum, supermundanâ potentiâ Dijs supermundanis vnitus. Quod autem vni vix tandem in Sacerdotij fine contingit, non expedit pro communi lege omnibus & in principio, & in medio religionis statuere. Hi namque corporeum quocunque modo cultum agunt. Quilibet igitur peritus in Sacerdotio confitebitur, oportere cul-

Pro ratione
naturæ Deo-
rum sacrificia
instituenda
ex mente
Iamblichi.

Effectus com-
parentium
Deorum ex
mente Iam-
blich.

tum superis nec ex parte, nec imperfectum, sed conuenientem & integrum adhibere. Quoniam igitur antequam adint Dij descendantque ad terram, omnes præsubiacentes illis potentia mouentur, & ut præcursores pompæque præcedunt; nimirum qui non distribuit omnibus quod cuique congruit, nec vnumquemque proprio quodam honore prosequitur, ipsam Deorum præsentiam non assequitur. Qui verò omnia Numina sibi propitia reddit, grata offerens vnicuique, donaque similia, hunc sanè non frustratur euentus, sed diuinum Chorum integrâ plenâque præsentia suscipit. Cùm igitur hæc ita se habeant, non oportet ritum religionis esse simplicem ex paucisque compositum, sed multiformem, & ex omni harmonia constantem ex cunctis vbiq; mundanis (ut ita dixerimus) constitutum. Si enim simplex aliquid & vnus duntaxat ordinis esset id ipsum quod in Sacerdotio aduocatur, & ad nos mouetur, simplex vtique modus sacrificandi sufficeret. At verò nullis notum est, quanta virium multitudo suscitari solet, quando descendunt Dij atque mouentur, nisi Sacerdotibus illis, qui opere ipso id experti iam fuerint. Soli igitur hi cognoscunt, quæ potissimum sit perfecta plenitudo colendi, & quam paucis prætermisissis, quantum nos frustretur euentus. Quemadmodum in harmonia, si vna chorda frangatur, tota subito dissonat: sic vno prætermisso Numine sine ritu, communis ipsa religio finem non habet optatum, dum hoc vno deficiente sacrum opus structuram suam integritatemque non habet. Quando diuinæ potestates palàm ad sensum descensuræ sunt, manifestum nobis prouenit damnum, si quem ex superis prætermittimus non honoratum. Similiter quando clàm veniunt in opere sacro, periculosum est, si hunc quidem honores, alium verò pro sua dignitate & ordine non honores. Qui enim aliquem proprio fraudant honore, totum confundit religionis opus, dum vnâ totamque dispositionem dissipat: neque ut aliquis putaret, tunc opus suscipiendi tantum est imperfectum, sed totius structuræ perit. Quid verò? Nonne ipsa sanctimonix summitas, ad summum ipsum totius Numinum multitudinis principium vnumque recurrit, atque in eo diuinas omnes simul essentias dominationesque colit? Procul dubio, verum eiusmodi summitas serò admodum aduenit, & quàm paucissimis: atque optimè nobiscum agi putandum est, si talibus in vitæ calce contigerit. Disputatio verò præsens non eiusmodi Deo leges ponit: hic enim est lege superior: sed lege aliqua indigentibus, has sacrorum leges in præsentia sancit. Numinum multitudo est quasi Mundus aliquis, habens multos ordines, in vnum ordinem conspirantes. Similiter sacrificia debent habere Numinum ordinem, pariter in vnum ordinem conspirantem, ita ut singuli singulis Numinibus ritè respondeant: similiter quæ circa nos sunt & in nobis, multiplicia sunt, neque debent ex aliqua parte tantum, sed ex cunctis congruè diuinis nostrarum rerum causis respondere, atque ita ad supremos ascendere duces. Religiosa igitur obseruantia circa nos & in nobis, agit varia. Aut enim quasi propagando perficit, aut amputat, aut emundat, aut expertia ordinis ordinat, aut segregat longius ab errore mortali: cuncta denique totis supernis familia-

miliaritate conciliat. Atqui quando vtrunque congregiuntur in vnum, il-
linc quidem diuinæ causæ, hinc autem ex æquo præparationes humanæ,
tunc absoluta religio peragit omnia, & ingentia ex sacrificijs bona repor-
tat. Profectò exuberantia potestatis in causis vniuersi summis, id habet,
vt quemadmodum in cæteris inferiora superat, ita & in hoc admodum
superet, videlicet in ipsa præsentix amplitudine, vt maximæ omnium
causæ, maximè omnium omnibus sint præsentis, adeò vt eadem ipsa cau-
sæ vniuscuiusque potestas, seorsum ab impedimento vbique tota semper-
que sit præsens. Hæc igitur ratione ipsa omnium prima, vltimis quoque
subrutilant; immaterialiaque principia immaterialiter materialibus ad-
sunt. Nemo miretur si quam materiam esse dicimus puram atque diui-
nam; nam ipsa quoque materia cum ab Opifice Patreque omnium facta
sit, meritò perfectionem sui quandam acquisisse potest aptam ad Deos
suscipiendos. Hæc Iamblichus.

In quibus quidem primariò ostendere nititur, summam Deorum pro-
uidentiam, quam non melius quam per sacros religionis ritus se sibi con-
ciliari posse existimabat; est enim prouidentia certè omnia, quæ Mun-
di ambitu continentur. Verùm de hisce audiamus Proclum de anima &
dæmone, vbi appositè sanè, quæ hucusque recensuimus, summatim indigi-
tat sequentibus verbis: *Qui diligentiores sunt in rerum rationibus assignan-
dis, duo hæc elementa potissima diuinæ Dæmoniæque prouidentie tradunt. Pri-
mam, per omnia desuper prouidentiam ad vltimum usque procedere, ac nè mi-
nimum quidem sui expers alicubi prætermittere. Secundum nihil omnino eam ex
gubernatis accipere, nec eorum natura repleri, nec eis alicubi commisceri. Non
enim ex eo quòd omnia seruet atque disponat, admiscetur propterea gubernatis. nam
diuinam atque Dæmonum naturam habet, passionibus animarum particularium
non subiectam. Neque tamen dum separatim sequentia supereminet, propterea ex
deterioribus aliquid inordinatum incultumque relinquit. Imò verò ob hanc ipsam
causam omnia decenter exornat, atque à dispensatis absoluitur. Est enim benefica
pariter atque sincera, exornatrix omnium, atque ab excultis interim expedita. Per
omnia currens, præsertim quia cohibita nusquam. Viri quin etiam diuini, inferio-
ribus diligentissimè prouident simul atque tranquille. Quid ergo de Dijs ipsis bonisque
Dæmonibus est dicendum? Nonnè præsentis omnibus liberi sunt ab omnibus? Im-
plentes seipsis omnia, nullis alicubi permiscunt. Discurrentes per vniuersum, nus-
quam vitam propriam addixerunt. Nonnè confitebimur Deos suas proles amare?
quemadmodum Poëtæ fingunt, Iouem amare puellam, ipsamque Venerem. Nempe
quoniam amor eiusmodi prouisor est, & seruator perfectorque, & contentor rerum,
diuinitus amatarum. Interea & beneficus & sincerus immixtusque, habitudine
nulla ad res affectus externas. Dic amabo, vndenam diuinis interdum homi-
num animabus, amatorium eiusmodi privilegium obtigisset, nisi prius Dijs ipsis ines-
set? Quicquid enim bonum & salutare competit animabus, causam à Dijs defini-
tam habet. Quamobrem & virtutum omnium, corporaliumque bonorum, velut
sanitatis, roboris, iustitiae, temperantiae exemplaria Plato probat precedere penes
Deum. Quantò itaque magis amatorij muneris causam principalem apud Deos esse
fatebimur? quippe cum amatorius hic affectus, vt Socrates in Phædro ait, diuino
quo-*

Dij amant
suas res.

Amor omni-
bus iacet.Sacerdotia
sacrificia.

quodam munere sit tributus. Dij igitur Deos amant, antiquiores quidem minores: sed providentie munere; minores vicissim maiores diligunt, quodam videlicet conversionis officio. Perficere quidem deteriora, & inferioribus providere, animabus quoque quæ ratione sunt animæ, competit. Nam & ob hoc ipsum descendunt, propter rerum generabilium providentiæ & curamque mortalium. Ita verò providere, ut providens gubernatis nec misceatur, nec velut addictus afficiatur, nec inde recipiat quicquam, Deorum proprium est, Demonumq; bonorum: & quoties contingit animabus humanis, divina vel Dæmoniaca largitate contingit. Solent Sacerdotes in sanctissimis sacrificijs, vel per verba, vel per ea quæ oculis ostenduntur, in admirationem stuporemque præsentibus adducere. Stupor enim Deo animam exponere consuevit. Socrates nunquam amatoriam vitam usq; adeò rectam peregrisset, nisi afflatu quodam Dæmonis elegisset eam, & tenuisset electam.

Atque hæc sunt, quæ de Theologia Veterum, quantum ad hieroglyphicum negotium attinet, adducenda ratus sum. Innumera sanè alia de Hermeticis, Pythagoricis, atque Platonice dogmatis dici poterant. Verùm cum eorum in toto hoc Opere passim fiat mentio, eademque in tertio Tomo opportunè hieroglyphicorum expositioni reservauerim, ut ea toties repeterentur, superuacaneum esse ratus sum.

Conclusio Operis.

ECce Lector benevole, per incognitas hucusque Oceani Ægyptiaci semitas longè latèque diuagati Cymbam nostram portui tandem, unde digressi sumus, statuimus. Merces exposuimus, in quibus si quicquam laude dignum attulimus, soli bonorum omnium largitori Deo

Opt. Max. acceptum feras; sin, laudem in conatu reponas velim.

FINIS SECVNDÆ PARTIS



CATALOGVS AVTHORVM.

Quorum autoritatibus vtimur.

A



Benephius
Aben Morgun
Aben Pharagi
Abenragel
Aben Rahhman
Aben Rais

Aben Sina
Abenuaschia
Abnhali
Abn Rhodam
Abraham Ecchellenfis
Abulfeda Geographus Arabs
Achilles Statius
Achmed
Ælianus
Agathias
Agazaël Arabs
Agricola
Alaſſius Ord. Præd.
Albertus Magnus
Alcinous
Alſamenudi
Ammianus Marcellinus
Appion Historicus
Apollonius Thyan.
Apuleius
Arazaël
Aristoteles
Artephius
Athenæus
Auðtor Ialkuth
Auðtor Scalæ
Auenaris
S. Auguſtinus

B

B Aal Aruch
Balsam
Baroldonus
Beneka Indus
Ben Salamas
Boiffardus
Briffonus
Bulengerus

C

C Allimachus
Calliſthenes
Caſſianus
Caſſiodorus
Cedrenus
Cenſorinus
Chronicon Alexandrinum
Cicero
Clemens Alexandrinus
Coclenius
Columella
Cornelius Agrippa
Cornelius Nepos
Cuſanus

D

D Auid Riualdus
Del Rio
Democritus Abderita
Diodorus Siculus
Dionyſius Areopagita
Dionyſius Interpres Hom.
Dioſcorides
Dominicus Fontana

A a a a

Ellu-

E

E Lluhafen
Epiphanius
Esaías Propheta
Euripides
Eusebius
Eustathius
Exodus Liber

F

F Aber
Fannius
Fulvius Ursinus

G

G Affarellus
Galenus
Geber
Gelaldinus Arabs
Geminus
Gregorius Nyssenus
Grunderus

H

H Aled Arabs
Haly
Hamuel Sadid
Heliodorus
Hero Alexandrinus
Hero Mechanicus
Herodotus
Hesiodus
Hesychius
D. Hieronymus
Hieronymus Aleander
Hierotheus
Homerus
Horatius
Horus

I

I Amblichus
Ieremias Propheta
70 Interpretes
Ioannes Reuchlin
Ioseph Ben Altriphasi
Iosephus Flavius
Irenæus
Iulius Pollux
Iulius Firmicus
Iustinus Martyr

L

L A&antius Firmianus
Laërtius
Langius
Laurentius Pignorius
Leonardus Pisaurus
Liuius Galantes
Lucianus

M

M Acrobis
Mahumed Ben Ioseph
Maierus
Manethon Sybennita
Manilius
Marcus Grimanus
Marcus Marci
Mariana Soc. IESV
Marsilius Ficinus
Martianus Capella
S. Matthæus
Mersennus
Morgam Ebnasa
Morgum
Mor Isaac

N

N Icephorus Callistus
Nicetas
Nomenclator Coptus

O

O Racula Apollinis
Origenes
Orpheus
Ouidius

P

P Appus
Paracelsus
Lib. Paralipomenon
Pardes
Paruta
Paulanias
Pererius Soc. IESV
Petavius Soc. IESV
Petrus Bellonius
Petrus Comestor
Petrus de Valle
Philastrius
Philo Byzantinus
Philostratus
Picus Mirandulanus
Pierius Valerianus
Plato
Platonici
Plautus
Plinius
Plotinus
Plutarchus
Pollux
Porphyrius
Postellus
Proclus
Prosper Alpinus
Psellus
Ptolomæus
Pythagoras

Q

Q Vercetanus

R

R Abbi Abenezra
Rabbi Iona
Rabbi Ioseph Ben Carnitol
R. Lippoman
R. Moyles Ben Maymon
Radack, siue R. Daud Kimchi
Radziuilius
Rabag, siue R. Leui Ben Gerson
Raffi, siue R. Salomon Iarrhi
R. Sola
Raymundus Lullus
Reuelatio Adæ
Riuiera
Rhodiginus
Robertus de fluç.

S

S Abellius
Scaliger
Schiangia Arabs
Serapion Arabs
Seruius
Sextus Empiricus
Sidonius
Simplicius
Socrates Historicus
Solinus
Sozomenus
Statius
Strabo
Suetonius
Suidas
Synesius

T

T Ertullianus
Theon Alexandrinus
Theophrastus
S. Thomas Aquinas
Thomas Gastaldus. *vide* Alaffius

Thomas de Leon Soc. IESV
Thomas Torquemade
Tibullus
Trismegistus
Trithemius

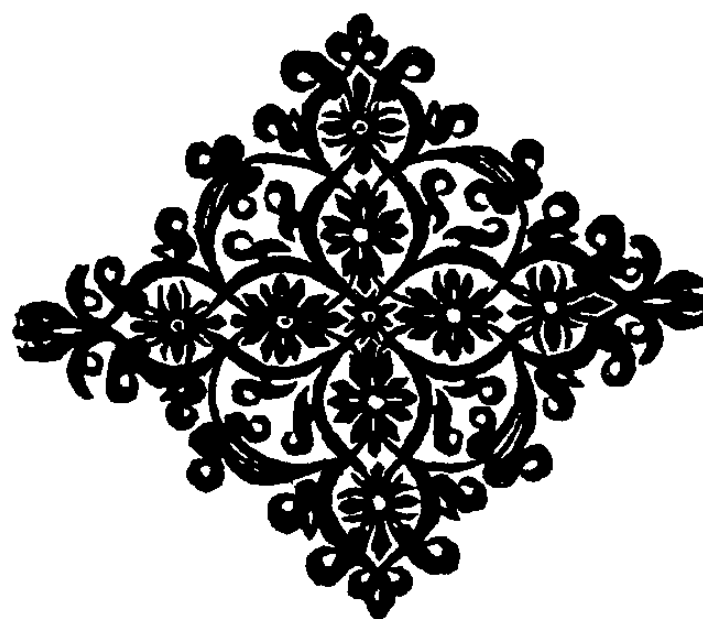
Virgilius
Vitruuius

Z

V

Z Onaras
Zoroaster

V Aab Chronista
Villalpandus Soc. IESV





INDEX

Classium, Capitum, & Paragraphorum Partis Secundæ Tomi Secundi.

CLASSIS VII. MATHEMATICA HIEROGLYPHICA.



DROEMIVM.

3

Seçtio I. De Mathematica Hieroglyphica.

5

Caput I. De Vnitate, eiusq; multiplici fœtu.

6

§. I. Quomodo maximum absolutum cum minimo absoluto coincidat.

7

§. II. Quomodo maximum & minimum Vnitas absoluta sint.

8

§. III. Vnitas absoluta actu existit, & per necessaria est.

9

§. IV. Quomodo Pythagoras Vnitatem banc trinam dixerit.

Ibid.

Caput II. De Monadis in quatuor mundos, siue ad extra effusione.

11

Quatuor dictarum Monadum schematica explicatio.

14

Caput III. De hieroglyphica expressione numerorum Aegyptijs potissimum vſitata.

21

§. I. De Kyriologica ratione, representandi numeros Aegyptijs vſitata.

Ibid.

§. II. De hierogrammatica numerandi ratione ac primò de Vnitate, Dyade, ac Triade.

22

§. III. De Quaternario hieroglyphico.

26

§. IV. De Pentade hieroglyphica.

30

§. V. Senarius hieroglyphicus.

33

§. VI. Septenarius hieroglyphicus.

35

§. VII. De Octonario, Nouenario, & Denario hieroglyphico.

37

§. VIII. Anacephalæsis dictarum in Obelisci figura exhibitorum.

40

§. IX. Numeri hieroglyphici Kyriologici, partim ex tabula Bembinæ, partim ex Obeliscis extracti.

41

Caput IV. De miris numerorum effectibus.

43

Caput V. De Mathematico fabricæ & constructionis dictorum sigillorum ratiocinio.

50

§. I.

I N D E X.

| | | |
|-----------|--|----|
| §. I. | <i>Quadrati constructio, quod ex ternario in seipsum ducto constitui-
tur, estque Sigillum Saturni.</i> | 51 |
| §. II. | <i>Secundi quadrati, quod ex quatuor in se ductis emergit, constru-
ctio Mathematica, atque Sigillum Iouis nuncupatur.</i> | 55 |
| §. III. | <i>Quadrati tertij constructio Mathematica, quod & Sigillum Mar-
tis dicitur.</i> | 58 |
| §. IV. | <i>De constructione Mathematica quadrati quarti Sigilli Solis.</i> | 60 |
| §. V. | <i>Constructio quadrati seu Sigilli Veneris Mathematica.</i> | 62 |
| §. VI. | <i>Constructio Sigilli Mercurij.</i> | 64 |
| §. VII. | <i>Constructio Sigilli Lunæ.</i> | 66 |
| §. III. | <i>De quadratis cubicis.</i> | 67 |
| Caput VI. | <i>De usu, effectibus, mysterijsque, quæ sub dictis Sigillis latere Ve-
teres opinabantur, una cum eorum confutatione.</i> | 70 |

Sectio II. De Geometria Hieroglyphica. 83

P R Æ F A T I O. 84

| | | |
|----------|--|----|
| Caput I. | <i>De Circulo, seu Sphæra hieroglyphica, ut est imago Dei ex Monade
rerum omnium ambitus euoluentis.</i> | 85 |
|----------|--|----|

| | | |
|-------|---|--|
| §. I. | <i>Circulus apud Ægyptios in magna fuit admiratione & honore. Ib.</i> | |
|-------|---|--|

| | | |
|--------|---|----|
| §. II. | <i>Quomodo Ægyptij per Circuli considerationem in diuinitatis maxi-
ma arcana deuenerint.</i> | 88 |
|--------|---|----|

| | | |
|---------|---|----|
| §. III. | <i>Quomodo Deum omnia in omnibus, & omnia in ipso esse, ex di-
ctis colligi possit.</i> | 92 |
|---------|---|----|

| | | |
|--------|--|----|
| §. IV. | <i>Circulus demonstrat, quomodo in Deo omnia identificantur; &
sphæra actualem eius in omnibus existentiam signat.</i> | 95 |
|--------|--|----|

| | | |
|-----------|--|----|
| Caput II. | <i>De Circulo, Decussi, cæterisque angularibus figuris; & quomodo
ea ad sensibilibus Mundi arcana indicanda adhibuerint Ægyptij.</i> | 97 |
|-----------|--|----|

| | | |
|-------|--|-----|
| §. I. | <i>Quomodo Mundus ex trigono archetypo profluxisse intelligatur
ab Ægyptijs.</i> | 101 |
|-------|--|-----|

| | | |
|--------|--|-----|
| §. II. | <i>De Triangulo, Quadrato, cæterisque angularibus figuris hierogly-
phicè exhibitis.</i> | 102 |
|--------|--|-----|

| | | |
|------------|---|-----|
| Caput III. | <i>De Pyramidis mysterijs hieroglyphicis.</i> | 109 |
|------------|---|-----|

| | | |
|-----------|---|-----|
| Caput IV. | <i>De sphæra hieroglyphica amoris omnia connectentis.</i> | 115 |
|-----------|---|-----|

Sectio III. Musica Hieroglyphica. 119

| | | |
|----------|---|-----|
| Caput I. | <i>De inuentione & etymologia Musica.</i> | 120 |
|----------|---|-----|

| | | |
|-----|--|-----|
| II. | <i>Quod hieroglyphica Musica nihil aliud fuerit, quàm scientia ordi-
nis rerum Vniuersi.</i> | 123 |
|-----|--|-----|

| | | |
|------|---|-----|
| III. | <i>Quomodo, quibusque hieroglyphicis Musicam mundanam expresse-
rint Ægyptij.</i> | 128 |
|------|---|-----|

| | | |
|-----|---|-----|
| IV. | <i>Quod omnes hymni Veterum ad Musicam mundanam alluserint.</i> | 135 |
|-----|---|-----|

I N D E X.

Sectio IV. Astrologia Ægyptiorum & Chaldæorum hiero- glyphica.

PROOEMIUM.

| | |
|---|-------|
| | 139 |
| Astrologiæ Ægyptiorum Pars Prima. | 140 |
| Caput I. De Astrologiæ origine, & progressu apud Ægyptios. | Ibid. |
| II. De diuisione signorum, characterumq; cælestium signorum inuentione. | 151 |
| III. De characteribus signorum, eorundemque origine. | 164 |
| IV. De septem Planetarum origine, nominibus, officijs, characteribus. | 168 |
| V. De signorum Zodiaci Genijs, Viribus, qualitatibus; & quomodo
ijs omnium rerum complexum exhibuerint Ægyptij. | 174 |
| VI. De 48. Asterismis, siue Mansionibus Deorum αἰτίαι. | 195 |
| VII. Quomodo, & cur Ægyptij Cælum in 48. Asterismos diuiserint. | 200 |
| Digressio. Num Cælum Liber quidam sit; & num variæ stellarum com-
binationes scripturam quandam conficiant. | 215 |
| VIII. De Horologijs, seu Sciathericis Veterum; vbi de Horologio Achaz,
& Ægyptiorum horologijs, per quinque Paragraphos. | 224 |
| IX. De horis Planetarijs, Geniorumque singulorum Præsidibus. | 232 |
| X. De viginti octo Mansionibus Lunæ. | 241 |

Astrologiæ Ægyptiorum Pars Secunda.

| | |
|--|-------|
| Caput I. De origine diuisionis temporum in annos, dies, horas. | Ibid. |
| II. De Lustro Sothiaco, seu Caniculari. | 249 |
| Rota Chronica ex mente Ægyptiorum. | 265 |
| III. De Computu Coptitarum. | 267 |

CLASSIS VIII. MECHANICA ÆGYPTIORVM. 279

| | |
|---|-----|
| Prælusio I. De Mensuris Ægyptiacis. | 286 |
| Prælusio II. De Mensuris aridorum, & liquidorum, Ægypto vſitatis. | 285 |
| Prælusio III. De Ponderibus Ægyptiorum. | 290 |
| Caput I. De Architectonica Ægyptiorum; vbi de Pyramidibus, Fanis, ac
Delubris, Labyrinthis, & Sepulchris Regum. | 291 |
| Caput II. De Mechanica Ægyptiorum. | 311 |
| §. I. De ratione trahendi pondera. | 312 |
| §. II. De Machinis, quibus terrâ ingentes moles vehebantur. | 313 |
| §. III. De Machinis, quibus dictæ moles terrâ marique deuehebantur. | 314 |
| §. IV. De Velle, Axe in Peritrochia, Cuneo, Polyſpaſto. | 316 |
| Caput III. De Machinis Thaumaturgis Ægyptiorum; vbi de statua & ani-
bus Memnonis, de Sphynge Memphitica, de Echo tonante, de
Serapidis statua, alijsque multis Machinis. | 323 |
| §. I. Statuæ Memnonis modus & ratio. | 324 |

CLAS-

I N D E X.

CLASSIS IX. MEDICINA HIEROGLYPHICA. 345

| | | |
|------------|---|-----|
| Caput I. | <i>De origine, inuentione, & conditione Medicinæ Veterum Ægyptiorum.</i> | 346 |
| Caput II. | <i>De characterismis rerum Medicinalium.</i> | 348 |
| Caput III. | <i>De ratione qua Ægyptij in notitiam virium rerum peruenierint per characteres rebus impressos.</i> | 351 |
| §. I. | <i>De cognoscendis herbarum viribus per qualitates elementares.</i> | Ib. |
| §. II. | <i>De qualitatibus specificarum in herbis, cæterisque rebus latentium inuestigandarum methodo per characteres.</i> | 332 |
| §. III. | <i>De Philosophia astræa, qua in morborum cura utebantur Ægyptij.</i> | 356 |
| §. IV. | <i>Characterismi plantarum ad duodecim signorum Zodiaci characterismos, & humani corporis membra comparati.</i> | 359 |
| §. V. | <i>Characterismi plantarum ad septem Planetas comparati.</i> | 366 |
| Caput IV. | <i>De Medicina Ægyptiorum applicata.</i> | 369 |
| Caput V. | <i>De Medicina sympathica; uti de Panacea.</i> | 370 |
| Caput VI. | <i>De Medicina hyperphysica & Astræa, seu Characteristica & Amuletaria.</i> | 374 |

CLASSIS X. ALCHIMIA HIEROGLYPHICA. 387

| | | |
|-------------------|--|-----|
| PRAEFATIO. | | 388 |
| Caput I. | <i>De origine Alchimie Aegyptiorum.</i> | 389 |
| II. | <i>De hieroglyphicis, quibus aurifera ars à Trismegisto fuit exhibita.</i> | 393 |
| III. | <i>De symbolis hieroglyphicis, quibus Chimica arcana exprimuntur.</i> | 394 |
| IV. | <i>De Cruce Hermetica, eiusque arcana significatione in opere Hermetico.</i> | 399 |
| V. | <i>Quomodo, quæ in characterismo Hermetico theoricè continentur, in praxin deduci possint.</i> | 406 |
| VI. | <i>Nonnullorum hieroglyphicorum expositiones, Hermetice artis praxin concernentes.</i> | 417 |
| VII. | <i>Quamnam artem auriferam Aegyptij propriè professi sint, & utrum Smaragdina tabula fuerit Trismegisti.</i> | 425 |

CLASSIS XI. MAGIA HIEROGLYPHICA. 435

| | |
|---|------|
| PRAEFATIO. | 436 |
| Caput I. <i>Quenam fuerit Magia hieroglyphica Aegyptiorum.</i> | 437 |
| II. <i>De herbis, & lapidibus, quibus utebantur Aegyptij in operationibus Magicis.</i> | 439 |
| III. <i>De Divinationibus, & Oraculis Aegyptiorum.</i> | 441 |
| IV. <i>De Statuis, Telesmatis, Amuletis, & Prophylacticis Aegyptiorum.</i> | 441 |
| | Cap. |

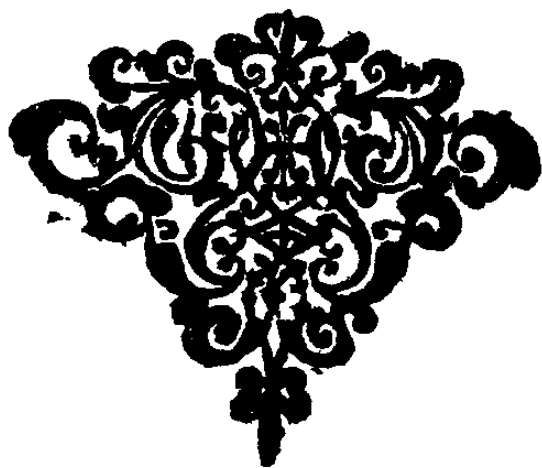
I N D E X.

| | | |
|----------|--|-----|
| Caput V. | <i>De horrendis cæremonijs, quibus in adytis simulachra sua consecra-</i>
<i>bant Aegyptij.</i> | 452 |
| VI. | <i>De Gnosticorum Magia Amuletaria; & de Literis Ephesijs.</i> | 459 |
| VII. | <i>De Magia Hebræorum, Arabum, aliorumque populorum, conti-</i>
<i>netque varias diuinandi species.</i> | 471 |
| VIII. | <i>De Cabala Pythagorica.</i> | 488 |
| IX. | <i>De Rota vitæ & mortis.</i> | 491 |
| X. | <i>De Geomantia Arabum.</i> | 493 |

CLASSIS XII. THEOLOGIA HIEROGLYPHICA. 497

P R A E F A T I O. 498

| | | |
|----------|--|-----|
| Caput I. | <i>De Theologia Ethnica origine, & propagatione.</i> | 499 |
| II. | <i>De natura Dei ad intra considerati; & de definitione eius.</i> | 500 |
| III. | <i>De Attributis Dei relatiuis.</i> | 506 |
| IV. | <i>De Mundi intelligibilis & intellectualis ordine ac dispositione.</i> | 510 |
| V. | <i>De Ideis, & quid per eas Veteres intellexerint.</i> | 523 |
| VI. | <i>De Anima seu forma Vniuersi, iuxta mentem Aegyptiorum, & Pla-</i>
<i>tonicorum.</i> | 526 |
| VII. | <i>De descensu ascensuque animarum, & metempsychosi, ex mente</i>
<i>Aegyptiorum.</i> | 529 |
| VIII. | <i>De sacrificijs, ritibus, & cæremonijs quas Veteres usurpabant ad</i>
<i>expiandas animas, & Numina attrahenda.</i> | 536 |



INDEX

Rerum & verborum Partis II. Tomi II.

ORDINE ALPHABETICO.

A



- Belis liber ab Hermete post diluuium inuentus.* 144
- Adam futura scire desiderans prauaricatus est.* 437
- Adyta Aegyptiorum in pluribus Nomis.* 452
- quomodo adornata.* Ibid.
- Adyta quâ preparatione intrârunt Aegyptij.* 537
- in illis quid fecerint.* Ibid.
- Aegyptij duobus modis mysteria symbolica significabant.* 170
- Aegyptys omnia mysteriosa.* 109
- Aegyptij Sapientes perfectissimi Mathematici.* 3
- Aegyptij & Chaldaei post diluuium Mathematicos inuentores.* Ibid.
- Aegyptiorum Sapientia in Alchimia hieroglyphicè tradenda.* 418
- Aegyptij putabant Genios inhabitare astra.* 200
- Aegyptiorum & Chaldaeorum diuination ex Iconismis 48 constellationum.* 213
- Aegyptij fingunt Mundo praeesse septem Intelligentias.* 234
- Aegyptij singulis diei horis singulos planetas dominantes attribuebant.* 237
- Aenigmata.* 398
- Aenigmata Chimica.* 418. & seqq.
- Aera Samaritanorum.* 269
- Hebraorum.* Ibid.
- Alabastrum mensura.* 288
- Ale animæ quæ?* 531
- Alchimia Aegyptiorum.* 388
- cur de illa tractet Author.* Ibid.
- quam ardentè à multis colatur.* Ibid.
- ab alijs damnatur, ab alijs commendatur.* Ibid.
- apud Aegyptios in pretio.* 389
- nomina, definitio, origo.* Ibid.
- quibus symbolis hieroglyphicis exprimantur eius arcana.* 394. 397
- masculus & femina in ea quid?* 395
- Vulcanus?* Ibid.
- allegorie.* Ibid.
- in ea parallelismus Deorum Aegyptiorum & Græcorum.* 396
- fabulae.* 397
- enigmata.* 398
- Alchimie secretum ex Haled.* 408
- axioma.* Ibid.
- praxis Aegyptiorum.* 409. 432
- Alestriomantia Græcorum.* 472
- Alphabetum celeste Vanam.* 220. 221
- Alteritas & inaequalitas simul sunt naturâ.* 10
- Amatoriae artis principium.* 175
- Amatorius ordo causa rerum.* 116
- Amor omnibus inest.* 546
- Amor quid sit secundum S. Dionysium.* 116
- eius definitio.* 117
- vis in Vniuerso.* 118
- Amuleta quid?* 445
- duplicis generis.* Ibid.
- utensilibus insculpta.* 446
- varia apud Aegyptios.* 447
- in ea inuebuntur SS. Patres.* Ibid.

I N D E X.

- varia explicantur.* Ibid. & 448
 449. 450. 451. 452
Amuleta Harpocratica. 462
Cabalistica. 474. 479. 480
Angelica natura. 333
Angeli Solares. 127
*Angelorum septem planetis præsiden-
 tium nomina ficta.* 234
Coptica. 237
Anima alata. 113
Animæ compositio ex Platone. Ibid.
*Anima mundi per Solem virtutes suas
 exerit.* 371
Anima mundi. 514. 526
causa omnis motus. 527
omnia implet. Ibid.
Platoniorum doctrina de illa. Ibid.
*Animarum descensus ubi initium sumat
 in cælo iuxta Veteres.* 535
repugnat orthodoxæ doctrinæ. 536
*Animarum expiandarum cura apud Æ-
 gyptios.* Ibid.
*Annum in tot dies diuiserunt Aegyptij,
 quot annis vixit Henoch.* 248
*Annus ciuilis Aegyptiorum duplex, fi-
 xus & vagus.* 249
uniformis semper. Ibid.
Annus Dei apud Aegyptios. 250. 253
 & 256
*Annus aliquorum Aegyptiorum Luna-
 ris, bimestris, trimestris.* 252
aliorum Solaris, aliorum Lunaris.
 Ibid.
*Annus communis per quartam anni par-
 tem cur significatus apud Aegyptios.*
 253
*Annus fixus & vagus Sacerdotum Æ-
 gyptiorum.* 254
Annus hieroglyphicus. 258
Annuli & lamina medicæ Aegyptiorum.
 384
Anni redditus Simendis Regis. 392
Annum quomodo exprefferint Aegyptij.
 104
Annus magnus Hermeticus. 113
- Annum in tres partes diuidebant Ægy-
 ptij.* 132
*Antiqui ab vno ad vnum omnia refere-
 bant.* 23
*Antiqui putabant, omnia esse producta,
 iuxta numeros in Dei mente laten-
 tes.* 70
Anubis hieroglyphicum Capricornus. 153
Apotelesma Magicum. 481. 482. 483
eius Author. Ibid.
*Aquæ Mercurialis, seu Aceti Philoso-
 phorum finis.* 413
Aqua viua simul ac soluitur, congelatur.
 414
*ex auro & argento soluto oleum fa-
 cit incombustibile.* Ibid.
Ara Aspide sibilante adornata. 333
*Ara Deorum imagines tripudiantes ex-
 hibens.* 337
*Arabes Aegyptiorum superstitiones ad po-
 steros transmiserunt.* 71
*eorundem deliramenta circa sigillum
 Saturni.* Ibid.
circa sigillum Iouis. 72
circa sigillum Martis. 73
circa sigillum Solis. 74
circa sigillum Veneris. 75
circa sigillum Mercurij. 76
circa sigillum Lune. 77
Arbor Cabalistica. 494
Arbor rationalis quæ? 100
Arces Deorum signa Zodiaci. 152
Architectonica Aegyptiorum præstans.
 291. 311
*Arietis cornua Hermetice Cruci affixa
 significant ignem elementarem & mi-
 neralem.* 415
*Arithmetica hieroglyphica in quo consi-
 stat.* 6
*Arithmetice mysticæ specimen in nume-
 ris, 1, 2, 3, 4.* 14
*Arithmetice mysticæ peritus omnia ar-
 cana penetrare potest.* 14
*Arithmetice progressionis mira proprie-
 tas.* 19. & 20

I N D E X.

| | | | |
|---|--------------|--|-------------|
| <i>Artaba .</i> | 288. 289 | <i>Aurum ex omnibus materijs extraherant Ægyptij .</i> | Ibid. & 430 |
| <i>Arcephij longæuitas fabulosa .</i> | 417 | <i>Aurum Sol terrestris .</i> | 394 |
| <i>Asterismorum celestium dispositio ex mente Auenaris .</i> | 200 | <i>Aurum ex qua materia extraxerint Ægyptij .</i> | 430. 431 |
| <i>ex mente Ægyptiorum ,</i> | 208. & seqq. | <i>modus id extrahendi ex saxifodinis .</i> | Ibid. |
| <i>Asterismus Apidis siue Tauri, Geminorum, &c. .</i> | 202 | <i>conficiendi ratio .</i> | 432 |
| <i>Astrologia hieroglyphica Ægyptiorum .</i> | 136 | <i>auri acquisitio laboriosa .</i> | 433 |
| <i>in eius interpretatione Authoris protestatio .</i> | 140 | <i>Author dierum intercalarium quis .</i> | 248 |
| <i>Astrologia vana & perniciosa .</i> | 140. & 176 | <i>Axis in peritrochio .</i> | 317 |
| <i>eius origo, & propagatio apud Ægyptios .</i> | 141. 500 | B | |
| <i>Astrologiam à multis illicitis expurgauit Trismegistus .</i> | 145 | B <i>athus Ægyptius .</i> | 286 |
| <i>eam hausit ab Henoch .</i> | Ibid. | <i>Bestijs superiora insunt .</i> | 124 |
| <i>eam legibus adstrinxit .</i> | Ibid. | <i>exempla aliquot huius rei .</i> | 125 |
| <i>Astrologiã & Polymantiã Damon decipit homines .</i> | 422 | <i>Bona corporis, & bona animi .</i> | 441 |
| <i>eas introduxit Cham .</i> | Ibid. | <i>Bonum summum semper appetit mens humana .</i> | Ibid. |
| <i>Astrologi quanti faciant septem sigilla planetarum .</i> | 80 | C | |
| <i>Astronomicæ observationes antiquissimæ apud Ægyptios & Chaldaeos .</i> | 146 | C <i>abala Pythagorica .</i> | 488 |
| <i>Auguriorum Variæ species .</i> | 444 | <i>eius varia Alphabeta .</i> | Ibid. |
| <i>Auri confectio phantastica .</i> | 144 | <i>&</i> | 489 |
| <i>Aurifera Ægyptiorum ars, qualis fuerit .</i> | 425. 430 | <i>eorum usus ineptus .</i> | Ibid. |
| <i>explicatur .</i> | Ibid. | <i>confutatio .</i> | Ibid. |
| <i>Aurifera ars solis Regibus familiaris apud Ægyptios .</i> | 393 | <i>Cabalistica arbor .</i> | 494 |
| <i>Aurifera artis notitiam habuit Salomon .</i> | 391 | <i>Cabalistica Magia .</i> | 474 |
| <i>Auri copia in Ægypto reperta à Persis ,</i> | 392 | <i>Cabalistici Numi interpretatio .</i> | 475 |
| <i>Auri sumptus in tabernaculi fœderis structura .</i> | 390 | | 476. 477. |
| <i>Auri copia ingens tempore Salomonis .</i> | 391 | <i>Cabalistici amuleti heptagoni explicatio .</i> | 479 |
| <i>Auri tinclura .</i> | 407 | <i>Cabalistæ ad decem omnia reuocant .</i> | 30 |
| <i>Aureus circulus in Simendis monumentis .</i> | 392 | <i>Cepas cur non comederint Ægyptij .</i> | 125 |
| | | <i>Calcinatio principium operis Chimici .</i> | 409 |
| | | <i>singulorum planetarum metallicorum .</i> | Ibid. & 410 |
| | | <i>Calculus totius Architectura pyramidum</i> | 301. 302 |
| | | <i>Caloris temperies in Chimia maximè necessaria .</i> | 416 |
| | | | Ca. |

I N D E X.

| | | |
|---|---|--------------|
| <i>Calores quatuor in opere Hermetico .</i> | <i>Chelon quid?</i> | 320 |
| 416 | <i>Chemmin Architectus Aegyptius.</i> | 312 |
| <i>Canales Cabalistarum .</i> | <i>Chimistrorum aliquorum imperitia</i> | 417 |
| 552 | <i>eorundem mendacia .</i> | Ibid. |
| <i>Cancrī figuram loco Ibis posuerunt</i> | <i>Chomer Aegyptiacus .</i> | 287 |
| <i>Græci .</i> | <i>Circuli mirabilia ex Aristotele .</i> | 85 |
| 155 | <i>eius definitio , proprietatesque mirabi-</i> | Ibid. |
| <i>Canis Sothis quando oriatur .</i> | <i>apud Aegyptios in honore .</i> | 86. 87 |
| Ibid. | <i>&</i> | 503 |
| <i>Canones computus Coptitarum .</i> | <i>Deorum capitibus cur additus.</i> | Ibid. |
| 272 | <i>quid significet apud varias gentes.</i> | Ibid. |
| <i>& seqq.</i> | <i>Circulum affectant omnia .</i> | 89 |
| <i>Capricornus cur primum Zodiaci si-</i> | <i>Circulus abstractè consideratus est linea,</i> | |
| <i>gnum ab Aegyptijs positum .</i> | <i>triangulum, quadratum, & pun-</i> | Ibid. |
| 164 | <i>ctum .</i> | |
| <i>Carauacenses inscriptiones .</i> | <i>Circulus demonstrat quomodo in Deo</i> | |
| 486 | <i>omnia identificentur .</i> | 95 |
| <i>Catena sympathica apud Aegyptios.</i> | <i>Circulus Hermeticus qualis .</i> | Ibid. |
| 394 | <i>Circuli idealis infiniti cum circulo Ma-</i> | |
| <i>&</i> | <i>thematico analogia .</i> | 97 |
| 350 | <i>Circuli dominantium mundi spirituum</i> | |
| <i>Catena mystica unde orta .</i> | <i>planetariorum secundum Veteres .</i> | 235 |
| 439 | <i>Circuli proprietates totam Theologiam</i> | |
| <i>Catena Deorum .</i> | <i>exprimunt .</i> | 509 |
| 522 | <i>Circulus alatus diuinitatis symbolum .</i> | 508 |
| <i>Catena Heracleotica .</i> | <i>Circulus infinitus Dei symbolum potissi-</i> | 509 |
| 18 | <i>imum .</i> | |
| <i>Catena rerum .</i> | <i>Clepsydræ Aegyptiorum .</i> | 338. & seqq. |
| 175 177 | <i>Cæli diuisio prima in duodecim partes .</i> | 147 |
| <i>Catenas rerum mundialium scrutaban-</i> | <i>Cælo sphaerica figura competit .</i> | 86 |
| <i>tur Aegyptij .</i> | <i>Cælum esse librum, in quo futura le-</i> | |
| 349 | <i>gantur, asserunt Hebræi & Arabes .</i> | 215 |
| <i>earum origo .</i> | <i>huius sententiæ authores .</i> | 216 |
| 394 | <i>Columbæ cum aëre affinitas .</i> | 130 |
| <i>Census .</i> | <i>Computus Coptitarum .</i> | 267 |
| 291 | <i>Computus temporum Aegyptiorum .</i> | 248 |
| <i>Chaldaei triplicem rerum multitudinem</i> | <i>duplicem computus rationem habue-</i> | 250 |
| <i>asserunt .</i> | <i>runt .</i> | |
| 512 | <i>Cardiacis morbis medendi ratio per</i> | |
| <i>Cham impius res piè traditas ad vsum</i> | <i>cha-</i> | |
| <i>profanum conuertit .</i> | | |
| 142 | | |
| <i>erigit columnas .</i> | | |
| 143 | | |
| <i>in quibus doctrinam suam exhibet .</i> | | |
| 143 | | |
| <i>doctrinam sacram propagat .</i> | | |
| 149 | | |
| <i>Character Tauticus, eiusque explicatio.</i> | | |
| 29 | | |
| <i>Characteres signorum Zodiaci iuxta</i> | | |
| <i>Arabes .</i> | | |
| 79 | | |
| <i>item septem planetarum .</i> | | |
| 80 | | |
| <i>Characterum signorum Zodiaci expli-</i> | | |
| <i>catio .</i> | | |
| 164 | | |
| <i>Characterum planetarum fabrica & si-</i> | | |
| <i>gnificatio .</i> | | |
| 171 | | |
| <i>compositio Astronomica .</i> | | |
| 172 | | |
| <i>Characterismi rerum medicinalium .</i> | | |
| 348. 352. & seqq. | | |
| <i>Characterismi Planetarum ad signa</i> | | |
| <i>Zodiaci & membra humani corporis</i> | | |
| <i>comparati .</i> | | |
| 359. & seqq. | | |
| <i>item ad septem Planetas .</i> | | |
| 366. & seqq. | | |

INDEX.

| | |
|--|----------|
| <i>characteristicam :</i> | 378 |
| <i>item capitis morbis :</i> | Ibid. |
| <i>Corus .</i> | 285 |
| <i>Chænix .</i> | 286 |
| <i>Catus .</i> | Ibid. |
| <i>Creaturarum tres ordines .</i> | 517 |
| <i>Cruce Hermetica, Isiaca, ansata.</i> | 399 |
| <i>eius structura .</i> | 400 |
| <i>mysteria .</i> | 401 |
| <i>ex ea originem habent planetarum</i> | |
| <i>characteres .</i> | 402 |
| <i>in ea latet denarius numerus .</i> | Ibid. |
| <i>eius character inuersus .</i> | 403 |
| <i>Ctesiphon quomodo columnas in locum</i> | |
| <i>suum deportauerit .</i> | 314 |
| <i>Cubitus apud Aegyptios varius.</i> | 282 |
| <i>Cubus terræ symbolum , quomodo con-</i> | |
| <i>stituatur ex triangulis .</i> | 106 |
| <i>totius Vniuersi harmoniam continet.</i> | Ibid. |
| <i>Cultus Deorum duplex ex Iamblicho .</i> | 541. 542 |
| <i>Cuneus quid ?</i> | 318 |
| <i>eius vsus in lapidibus findendis.</i> | Ibid. |
| <i>&</i> | 319 |
| <i>Currus ad deuobendas saxorum moles</i> | |
| <i>ingentes .</i> | 313 |
| <i>Cynocephalus symbolum æquinoctij .</i> | 151 |
| <i>Cynocephalus vrinando metiebatur tem-</i> | |
| <i>pora boraria apud Aegyptios .</i> | 230 |
| <i>Cynocephalus hydrologicus .</i> | 339 |

D

| | |
|--|-------------|
| D <i>Ædali statua .</i> | 323 |
| <i>Decani signorum .</i> | 152. 156 |
| <i>&</i> | 201 |
| <i>Decussis seu Chiasma quid .</i> | 98 |
| <i>Denario omnis numerus comprehendi-</i> | |
| <i>tur .</i> | 16 |
| <i>Deorum varij ordines .</i> | 519 |
| <i>varie triades .</i> | Ibid. & 520 |
| <i>Deorum arces, & ascensus .</i> | 152 |
| <i>Deus cur dicatur ens & non ens à San-</i> | |

| | |
|--|-------------|
| <i>cto Dionysio .</i> | 9 |
| <i>Deus Circulus est .</i> | 186. 88 |
| <i>Centro circuli comparatur .</i> | Ibid. |
| <i>corporis circumactu colendus secun-</i> | |
| <i>dum Pythagoram .</i> | Ibid. |
| <i>Deus quo sensu dici possit circulus , li-</i> | |
| <i>nea, triangulum, quadratum , &c.</i> | 89 |
| <i>Deus quo sensu admittat contradictoria.</i> | 90 |
| <i>Deus est omnia in omnibus .</i> | 93 |
| <i>& omnia in ipso .</i> | Ibid. |
| <i>Deus quid sit secundum Aegyptios.</i> | 501 |
| <i>Circulus est secundum Trismegistum.</i> | Ibid. & 502 |
| <i>quid sit secundum Parmenidem.</i> | Ib. |
| <i>Dei attributa .</i> | 503 |
| <i>dicatur à Trismegisto Mens .</i> | Ibid. |
| <i>hieroglyphicè adumbratur .</i> | Ibid. |
| <i>eum quinque modis describit Trisme-</i> | |
| <i>gistus .</i> | 504 |
| <i>Phœnici comparatur .</i> | Ibid. |
| <i>de eo altissimè sensit Trismegistus .</i> | 505 |
| <i>Dei attributa relatiua .</i> | 506 |
| <i>eius symbolum triangulum æquilate-</i> | |
| <i>rum .</i> | 508 |
| <i>& circulus alatus .</i> | Ibid. |
| <i>& circulus infinitus .</i> | 509 |
| <i>Dei hieroglyphicum .</i> | 510 |
| <i>Diadema ex sagittis .</i> | 88 |
| <i>Dies quinque intercalares .</i> | 163 |
| <i>Dij cœlestes stationes mutant in circulo</i> | |
| <i>magno secundum Aegyptios .</i> | 150 |
| <i>Dij in varia materia incisi ab Aegyptijs.</i> | 385 |
| <i>Dij amant suas res .</i> | 545 |
| <i>Dionysia auris Syracusis .</i> | 329 |
| <i>Distillatione tria eliciuntur .</i> | 372 |
| <i>Diuina natura .</i> | 133 |
| <i>Dodecaëdron quomodo fiat .</i> | 107 |
| <i>notat Vniuersum .</i> | Ibid. |
| <i>Dogma Aegyptiorum de Anima mundi.</i> | 371 |
| <i>Domus cœlestes duodecim.</i> | 186. 187 |

INDEX.

Domus Deorum cœlestium. 152. & seqq.
Domus planetarum. 189
Drachma. 290

E

Echo tonitru exhibens. 329
Eclypsin primus prædixit Rome Sulpitius Gallus; in Græcia Thales. 151
Effectus comparentium Deorum ex Iamblicho. 544
Elementa per quatuor Obelisci latera significantur. 110
Elementaris ignis qualis debeat esse in Chymia. 416
Elixir Philosophorum ex Haled & Artepchio. 413
Elixir extrahabant Aegyptij ex præstantissimis herbis. 430
Elixir est lapis Philosophorum Aegyptiorum. Ibid.
Ephi mensura. 286
Ephesia litera. 469. 470
Ethnicorum Theologi à Trismegisto didicerunt Theologiam. 507
eorum opinio de Dei fecunditate. 514
aliquam in Deo trinitatem agnouerunt. 516. 517
Eudoxus accepit ab Aegyptijs rationem intercalandi. 255
Exaltatio Solis & Lunæ in domibus Martis & Veneris. 407
Expiationis modus ex Iamblicho. 541

F

Fana Aegyptiorum. 305
Fatum quid? 96
Ferri temperandi notitia apud Aegyptios 312
Festa Aegyptiorum per omnes anni dies vagabantur.

Figuræ cœlestes ab antiquis positæ. 358
Figuræ cœli lapidibus & amuletis incisæ ab Aegyptijs & Arabibus. 377
Fistularum prima rudimenta ex arundinibus. 120
Fontana trias. 518
Fontes septem Planetarum. 518
Fontes materiales, & eorum ordines. 519
Fundum paternum quid? 511
ex tribus triadibus compositum. 515
dupliciter sumi potest. 517
Futurorum scientiam appetit homo. 442

G

Genius polymorphus. 156
Leontomorphus, & reliqui. 162
Geniorum quinque explicatio. 163
Genij aduersi. Ibid.
Genij horis singulis diei ac noctis dominantes secundum aliquos. 238. 239
Genios proprios in singulis præsecluris colebant Aegyptij. 358. 442
eorum locus. Ibid.
afficiebantur hominibus. Ibid.
Genium bonum & malum singulis rebus attribuebant Aegyptij. 438
Geomantia Arabum. 493. 495
Geometria scientia ducit ad cognitionem inuisibilem. 84
Gnomonica ab antiquis temporibus fuit. 224
Gnostici ab Aegyptijs hauserunt sua deliramenta. 463
verba Hebraica corruperunt. 468
omnia attribuunt numeris. Ibid.
Gnosticorum Magia Amuletaria. 459
eorum Amuleta. Ibid. & 460. 461
 462. & seqq.

I N D E X.

H

H *Armonia Chororum Angelico-*
rum cum mundo. 18
Harmonicis proportionibus Deus usus
est in creatione mundi. 120
Harpocratis imago. 500. 501
Harpocratica amuleta. 462
Hecatis varia nomina. Ibid.
Hepoch primus Sapientiae Aegyptiacae
conditor. 149
tot annos vixit, quot dies in anno.
 150
Hemisphaeria cœli ex mente Aegyptio-
rum. 206
Herba Solisæque. 125
Herba medentur illis membris, quorum
similitudinem habent. 353
succi illarum medentur illis humori-
bus, quorum colorem referunt. 355
Herbarum & animalium in medendo
vis. 355. & 357
Herbis in Aegypto natis utebantur
tantum Aegyptij in medendo. 351
earum Virtutes discebant ministerio
quinque sensuum. Ibid.
& alijs etiam modis. 352. & seqq.
per somnia. 375
Herbis utebantur Aegyptij in sacris.
 439
Herbis non inest vis physica ad fugan-
dos spiritus. Ibid.
varijs utebantur Aegyptij ad varios
effectus. 440
Herbae Magicae Aegyptiorum. Ibid.
Hermes secundus Idris. 145
eius ingenium immensum. 146
quomodo hieroglyphicè exhibeatur.
Hermes primus observator planetarum.
 168
Hermes sub specie Canis pingitur. 254
Hermeticus character Chimicæ artis
clavis. 405
eiusq; praxin docet. 406. 408. 409
Hermetis sententia de essentia in omni

re existente. 406
de aqua vitæ. 411
Heron ab Aegyptijs sua spiritalia hausit.
 323
Hieroglyphicum diuinæ essentiae. 96
generationis & corruptionis rerum.
 100
Hieroglyphicum Geminorum. 155
Hieroglyphicum Vas ex gazophylacio
Cæsareo. 379. & seqq.
aliud à Ferdinando IV. Rege Ro-
manorum transmissum. 382
aliud ex Museo Stephanonij. 383
Hieroglyphicum Hermeticum Chimi-
cum, eiusque explicatio. 419
Hieroglyphicum idem diuersos sensus
habet. Ibid.
Hieroglyphicum Dei naturam expli-
cans. 505. 510
Hieroglyphica rerum mirandarum effe-
ctiva putabantur. 446
pleraque erant Amuleta. Ibid.
utensilibus insculpta. Ibid.
Hierophantica computandi ratio apud
Aegyptios. 250
Hierophantarum annus vagus. 251
annus Dei. 255
Homo corpendium mundi. 124
Homo desiderat scire futura. 437
Horarum usus antiquissimus. 225
earum nomine quid intellexerint Ve-
teres. Ibid.
Horæ planetariae. 232
earum observatio superstitiosa. 237
 240
Hori symbolorum interpretatio. 100
Horologia Veterum. 224
Horologia Aegyptiorum. 229. & 338
triplicis generis erant. 339. & seqq.
Hydraulicum pro horis equalibus. 340
 &
pro inaequalibus. 342
Horologium Sciathericum Achaz. 226
 227
Horologiorum Sciathericorum quatuor
gene-

INDEX.

| | |
|--|-------|
| <i>genera.</i> | 227 |
| <i>Horologium sympathicum.</i> | 231 |
| <i>Horoscopiij Dij & Vſarchi.</i> | 157 |
| <i>Horoscopum quomodo Chaldaei obserua-</i>
<i>uerint.</i> | 189 |
| <i>Hydria.</i> | 287 |
| <i>Hydriae Cana Galileæ.</i> | 288 |
| <i>Hymni Veterum ad Musicam munda-</i>
<i>nam alluſerunt.</i> | 135 |
| <i>in hymnis diuinationem ſtatuebant</i>
<i>Aegyptij.</i> | Ibid. |
| <i>Hymni myſtici Orphei.</i> | Ibid. |
| <i>Hyperphyſica Medicina.</i> | 374 |
| <i>quomodo ad eam ſe diſpoſuerint Ae-</i>
<i>gyptij.</i> | 375 |
| <i>à quibus Dijs eam poſtulârunt.</i> | Ibid. |

I

| | |
|--|-------|
| I <i>Amblichi doctrina de duplici ordine</i>
<i>Deorum.</i> | 540 |
| <i>de duplici cultu diuino.</i> | 541 |
| <i>de modo expiationis.</i> | Ibid. |
| <i>Iamblichus deſcribit Theologiam Her-</i>
<i>metis & Zoroaſtri.</i> | 520 |
| <i>Ibiacum triangulum.</i> | 284 |
| <i>Ibidis paſſus meſura Aegyptiorum.</i> | 283 |
| <i>Icoſaëdron aquæ ſymbolum quomodo</i>
<i>ſiat.</i> | 106 |
| <i>Ideæ in creatione mundi exemplaria.</i> | 525 |
| <i>Idearum doctrina ab Aegyptijs & Chal-</i>
<i>dæis orta.</i> | 523 |
| <i>earum contextus eſt hieroglyphica</i>
<i>doctrina.</i> | Ibid. |
| <i>de ijs loquitur Trismegiſtus.</i> | Ibid. |
| <i>Proclus.</i> | Ibid. |
| <i>in earum cognitionem quomodo Ve-</i>
<i>nerint Veteres.</i> | 524 |
| <i>earum doctrinam amplectuntur Pla-</i>
<i>tonici.</i> | 525 |
| <i>earum mentionem faciunt SS. Pa-</i>
<i>tres.</i> | Ibid. |
| <i>Idola ſingula morbis præſidentia habe-</i> | |

| | |
|--|-------------|
| <i>bant Aegyptij.</i> | 348 |
| <i>Idola duo Aegyptiaca.</i> | 483.484.485 |
| <i>Idololatriæ origo.</i> | 436 |
| <i>introducſta à Chamo in Aegyptum.</i> | Ibid. |
| <i>Idolum exhibens octo Numina.</i> | 38 |
| <i>Idris primus, Aſtronomus.</i> | 148 |
| <i>Idris ſecundus, Hermes.</i> | Ibid. |
| <i>Ignis elementaris qualis debeat eſſe in</i>
<i>Chimia.</i> | 416 |
| <i>item mineralis.</i> | Ibid. |
| <i>Inſinita linea eſt omnium adæquatiffi-</i>
<i>ma.</i> | 93 |
| <i>In inſinitis linea reſta triangulus, &</i>
<i>triangulus circulus eſt.</i> | 91 |
| <i>In inſinita vnitæte attributa Dei non</i>
<i>ſunt diuerſa.</i> | 95 |
| <i>Intelligibilium tres ordines.</i> | 515 |
| <i>Intercalandi ratio Aegyptiorum decla-</i>
<i>ratur.</i> | 256 |
| <i>Intercalatio adhibita in anno Aegyptio-</i>
<i>rum.</i> | 254 |
| <i>& Græcorum.</i> | Ibid. |
| <i>Inuentiones rerum caſuales.</i> | 120 |
| <i>Inuētores eiſdem rei poſſunt eſſe di-</i>
<i>uerſi.</i> | 150 |
| <i>Iouanithon primus obſeruator ſtella-</i>
<i>rum in deſerto.</i> | 149 |
| <i>Iſis tergemina, eadem quæ Hecate.</i> | 462 |
| <i>Iſmendis ſimulachrum.</i> | 308 |
| <i>in eo tria maximè miranda.</i> | 310 |
| <i>Itinerum directio noctu per ſtellas.</i> | 149 |
| <i>Iyngum trias, & ordines tres.</i> | 517 |

K

| | |
|----------------------|-----|
| K <i>oſt.</i> | 286 |
|----------------------|-----|

L

| | |
|--------------------------------------|--------------|
| L <i>Abyrinthus Aegypti.</i> | 306. & ſeqq. |
| <i>Lapides Magici.</i> | 441 |
| <i>Lapis Philoſophorum.</i> | 415 |
| <i>commentitiuſ.</i> | 425 |
| <i>eum non intenderunt Aegyptij.</i> | 426 |

I N D E X.

*Libri ante diluvium scripti quomodo ad
posteriores post diluvium traducti.* 142
*Libri dicti turba Philosophorum, barba-
ries.* 418
*Liquores medicos ex humani corporis
membris eliciebant Aegyptij.* 374
*Literæ Titi Livij Burattini ad Autho-
rem.* 303
*Logogriphus de Elixir vite, eiusque
explicatio.* 425
Log mensura. 286
Lecythus. 287
Lotus Aegyptiaca. 126. 331
Lunæ stationes seu mansiones. 24. 242
earum ordo. Ibid.
*Lunæ terrestris pondus, fixatio, & gra-
datio à reliquis planetis suppleantur.*
408
Lustrum Sothiacum seu Caniculare.
249
maius & minus. Ibid. & 256
Lustri Canicularis neomenia. 257
*Lustri Sothiaci quatuor anni, totidem
Deorum nominibus appellabantur.*
258. 266
*Lustri quatuor annos, quatuor Euange-
listarum nominibus appellabant Ae-
thiopes.* 260
*Lyra multiformis inuentum Trismegi-
sti.* 123

M

Machinæ necessariae ad Aegyptio-
rum opera construenda. 311
Machina lignea bifurcata. 322
*Machinas grandiores loco mouendi tri-
plex ratio.* 313
Machinæ Thaumaturgæ Aegyptiorum.
323
earum author. Ibid.
Machinæ ad sacrificium spectantes. 332
Magiæ naturalis origo. 126
Magia hieroglyphica. 436
quænam fuerit. 437. 438

*Magia & idololatria ex Astrologia &
Oraculis orta.* 438
Magiæ Aegyptiacæ ramus primus. 459
ramus secundus. 471
*Magiæ characteristica origo,
Cabalistica.* 471
474
*Magna Deorum mater lac spargebat
fraude Sacerdotum.* 332
Mansiones cæli duodecim. 190. & seqq.
Mansiones Deorum, seu 48 Asterismi.
195. 196
Mansiones Lunæ. 241
earum porta est via lactea. Ibid.
Materia dicta Prothea. 23
*Materia prima per Obelisci figuram
significata.* 110
Maximum absolutum quid? 7
*Maximum & Minimum absolutum
coincidunt absque contradictione.*
ibid.
*Maximum simpliciter est actu omnia
quæ in potentia sunt.* 92
in eo resultant contradictoria. Ibid.
Maximum est omnia. 95
in eo sunt omnia. 96
Mechanica Aegyptiorum. 280. 311
Mechanicæ rationes à natura insitæ. 312
*Medendi modus apud Aegyptios ex Tris-
megisto & Proclo.* 347. 372
Medicina Aegyptiorum. 345
eius origo & conditio. Ibid.
eam docuit Cham. 346
Medicina Aegyptiorum applicata. 369
Medicina sympathica. 370
*Medicamentum Catholicum, seu Pana-
cea* 373. 374
*Medicina hyperphysica, & astræa, seu
characteristica, aut amuletaria.* 374
& seqq.
hanc Arabes propagarunt. 377
modus per eam medendi. 378
usus superstitiosus. Ibid.
Memnoniæ aues. 327
eas arte exhibendi ratio. ibid.
*Memnonis statua, eiusque habitus &
si-*

INDEX.

| | |
|--|--------------|
| <i>fitus .</i> | 324 |
| <i>magicâ arte sonum edebat .</i> | 325 |
| <i>quomodo naturaliter possit edere sonum .</i> | 326 |
| <i>quomodo sonum & motum .</i> | 327 |
| <i>Memphis situs .</i> | 294 |
| <i>Mensium Aegyptiorum nomina .</i> | 261 |
| <i>& seqq.</i> | |
| <i>Mensurae Aegyptiorum .</i> | 280 |
| <i>quadruplicis generis .</i> | 281. & seqq. |
| <i>Instrumentorum .</i> | ibid. |
| <i>Mensurae aridorum & liquidorum</i> | |
| <i>apud Aegyptios .</i> | 285 |
| <i>Mercurius Philosophorum .</i> | 715 |
| <i>Metallica ars antiquissima .</i> | 389 |
| <i>ante & post diluvium semper culta .</i> | Ibid. |
| <i>Metempsychosis Aegyptiorum .</i> | 529 |
| <i>eius origo .</i> | Ibid. |
| <i>de ea Trismegisti opinio .</i> | 350 |
| <i>Platonis .</i> | Ibid. |
| <i>Hebræorum .</i> | 534 |
| <i>originem habuit ex malè intellecta doctrina Hermetis .</i> | 535 |
| <i>Milliare .</i> | 285 |
| <i>Mina .</i> | 290 |
| <i>Minimum absolutum quid ?</i> | 7 |
| <i>Mira animalium ac plantarum .</i> | 125 |
| <i>gemmarum .</i> | Ibid. |
| <i>Minas Dijs intentabant Aegyptij Sacerdotes .</i> | 453 |
| <i>quid significant illæ minæ .</i> | 454 |
| <i>Modius .</i> | 587 |
| <i>Momphtæ domus & officium .</i> | 155 |
| <i>Monadis supremæ processus .</i> | 37 |
| <i>Morbi peculiare habebant peculiare modos medendi .</i> | Ibid. & 373 |
| <i>Morbos distinguebant Aegyptij iuxta numerum humani corporis .</i> | 369 |
| <i>Morbi capitis .</i> | Ibid. |
| <i>aliorum membrorum .</i> | 370 |
| <i>Mosis etymon .</i> | 121 |
| <i>Mundi septem explicantur .</i> | 37 |
| <i>Mundorum trium ad se invicem comparatio .</i> | 132 |

| | |
|---|-------|
| <i>representantur per Osiridem, Isidem,</i> | |
| <i>& Horum</i> | 133 |
| <i>Mundus visibilis umbra futuri.</i> | 132 |
| <i>Mundi superioris cum inferiori analogia.</i> | 400 |
| <i>Mundus elementaris factus secundum</i> | |
| <i>Archetypum.</i> | 402 |
| <i>in illo regnum vegetabile & minerale quid?</i> | Ibid. |
| <i>Mundus triplex ex unitate archetypa prodijt.</i> | 519 |
| <i>Mundus factus verbo Dei secundum</i> | |
| <i>Hermetem.</i> | 511 |
| <i>Mundus triplex quomodo ex nihilo creatus.</i> | 512 |
| <i>Mundus Angelicus seu Intellectualis.</i> | |
| <i>Mundi Duclorum trias, & ordines tres.</i> | 517 |
| <i>Mundi intelligibilis novem ordines.</i> | 518 |
| <i>Musicae origo.</i> | 120 |
| <i>eius auctor Iubal.</i> | 121 |
| <i>in Aegypto inuenta.</i> | Ibid. |
| <i>eius vis in animis mortalium.</i> | 136 |
| <i>Musicae cultor Mercurius Trismegistus.</i> | 122 |
| <i>Musicae mundanae hieroglyphica.</i> | 128 |
| <i>Muscorum instrumentorum origo.</i> | 120 |
| <i>&</i> | 122 |

N

N *Atales Deorum dies.* 163
Naturalium rerum vires tri-
bus modis scrutabantur Ægyptij. 351
Naturalia metallica. 373
Naues quibus Obelisci deuehebantur.
 315. 319
Nini armorum copia, & armatorum
numerus. 390
Nomina diuersa Boni & Mali. 22
Nomina Typhonis. Ibid.
Nominis Dei Iehoua efficacia secundum
Hebræos. 479
Numerorum mysticorum explicatio. 16

I N D E X.

| | | | |
|--|--------|---|-------|
| <i>Numerorum representatio Kyriologi-</i> | | <i>Numerorum miri effectus .</i> | 43 |
| <i>ca .</i> | 21 | <i>Numeri septem apud Aegyptios in ho-</i> | |
| <i>Numeris explicabant Aegyptij multi-</i> | | <i>nore qui ?</i> | Ibid. |
| <i>tudinem rerum .</i> | Ibid. | <i>Numeris omnia demonstrabant Pytha-</i> | |
| <i>Et omnia alia .</i> | 28 | <i>gorici .</i> | 44 |
| <i>Numeros lineolis exprimebant Veteres.</i> | | <i>Numerorum quadratorum mysteria.</i> | 44 |
| | Ibid. | <i>qui quibus Dijs dedicati.</i> | 45 |
| <i>Numerum quinarium Et denarium</i> | | <i>eorum productio .</i> | Ibid. |
| <i>quomodo exprimebant Aegyptij . Ib.</i> | | <i>eos disponendi ratio .</i> | 46 |
| <i>Numerandi ratio hierogrammatica .</i> | 22 | <i>Numerorum sibi correspondentium vis</i> | |
| <i>Numerus quaternarius vel conficit py-</i> | | <i>iuxta Aegyptios .</i> | 70 |
| <i>ramidem trilateram, vel cubum .</i> | 26 | <i>Numina 12 ab Aegyptijs disposita iuxta</i> | |
| <i>Numeri quinary mysteria .</i> | 30. 31 | <i>exemplar naturæ .</i> | 156 |
| <i>est numerus circularis .</i> | 32 | | |
| <i>seipsum respicit .</i> | Ibid. | | |
| <i>eius prærogatiuæ .</i> | Ibid. | | |
| <i>sensibilem vniuersitatem significat .</i> | | | |
| | 33 | | |
| <i>Numerus senarius perfectorum nume-</i> | | | |
| <i>rorum Coripheus .</i> | 33 | | |
| <i>representat reuolutionem quatuor</i> | | | |
| <i>unitatum in unitatem absolutam .</i> | | | |
| | Ibid. | | |
| <i>Solum Dei decorabat apud Aegy-</i> | | | |
| <i>ptios .</i> | 34 | | |
| <i>Numerus septenarius .</i> | 35 | | |
| <i>eius arcana .</i> | Ibid. | | |
| <i>apud Aegyptios in honore .</i> | Ibid. | | |
| <i>Vniuersum eo signatum .</i> | Ibid. | | |
| <i>quot modis expressus ab Aegyptijs.</i> | 36 | | |
| <i>Numerus octonarius .</i> | 37 | | |
| <i>octo Numina illo designabant Aegy-</i> | | | |
| <i>ptij .</i> | Ibid. | | |
| <i>iuramentum per eum præstabatur</i> | | | |
| | 38 | | |
| <i>Numerus nouenarius .</i> | 39 | | |
| <i>Numerus denarius .</i> | Ibid. | | |
| <i>complementum omnium rerum. Ib.</i> | | | |
| <i>per Crucem representabatur ab Ae-</i> | | | |
| <i>gyptijs .</i> | Ibid. | | |
| <i>Numeri quomodo in Obeliscorum figu-</i> | | | |
| <i>ra represententur .</i> | 40 | | |
| <i>Numeri Kyriologici Et hieroglyphici.</i> | | | |
| | 41 | | |
| <i>Numeri hierogrammatici .</i> | 42 | | |

O

| | |
|---|--------------|
| <i>Obelisci figura mysteriosa .</i> | 109 |
| <i>Obelisci duodecim Heliopoli.</i> | 111 |
| <i>Obelisci triangula Et quadrangula quid</i> | |
| <i>significent .</i> | 113 |
| <i>Obeliscorum Umbra apud Aegyptios</i> | |
| <i>monstrabant horas , meridiem Et c.</i> | 129 |
| <i>Obeliscos excisos in locum suum depor-</i> | |
| <i>tandi modus .</i> | 314. 315 |
| <i>Observatio polorum Et æquinoctialis</i> | |
| <i>prima .</i> | 147 |
| <i>stellarum .</i> | 149 |
| <i>Observatio planetarum .</i> | 147 |
| <i>motuum Solis Et Lunæ .</i> | Ibid. |
| <i>Zodiaci .</i> | Ibid. |
| <i>Mensium duodecim .</i> | 148 |
| <i>Observatores stellarum primi Babylonij</i> | |
| <i>Et Chaldaei .</i> | 149 |
| <i>Observationis ratio à Mercurio Trismegisto instituta .</i> | 151 |
| <i>Octaëdron aëris symbolum quomodo</i> | |
| <i>fiat .</i> | 106 |
| <i>Omnia in omnibus .</i> | 16. 124. 134 |
| <i>Opulentia Aegyptiorum .</i> | 391. 392 |
| <i>Oracula cur desierint ?</i> | 443 |
| <i>origo diuinationum fuerunt . Ibid.</i> | |
| <i>in omnibus fere Aegyptiorum No-</i> | |
| <i>mis erant .</i> | 444 |
| <i>Oracula Græcorum celebriora .</i> | Ibid. |
| <i>per</i> | |

I N D E X.

| | | | |
|---|-----------------|---|----------------------------|
| <i>per ea Diabolus docebat superstitiones.</i> | <i>Ibid.</i> | <i>aspectus.</i> | <i>Ibid.</i> |
| <i>Ordines Angelorum.</i> | <i>17</i> | <i>Planetaria hora.</i> | <i>232</i> |
| <i>Ordo Vniuersi Musica est.</i> | <i>123</i> | <i>Planetarum dominij fabula.</i> | <i>Ibid.</i> |
| <i>Ordo dierum septimanæ, qui à planetis denominantur, non sequitur ordinem planetarum.</i> | <i>233</i> | <i>Planetarum regimen.</i> | <i>234</i> |
| <i>Origo characterum signorum Zodiaci.</i> | <i>165</i> | <i>Planeta superiores & inferiores.</i> | <i>404</i> |
| <i>Origo Theologia Ethnica timor.</i> | <i>499</i> | <i>Planetae quid sint ex Veterum doctrina.</i> | <i>535</i> |
| <i>Origo idololatriæ & auguriorum. Ib.</i> | <i>500</i> | <i>Plantarum virtutes in proprio solo naturarum tantum scrutabantur Aegyptij.</i> | <i>349</i> |
| <i>Astrologia.</i> | <i>500</i> | <i>Planta ad signa Zodiaci & humani corporis membra comparatae.</i> | <i>359</i> |
| <i>Orphei fabulosi cantus origo.</i> | <i>135</i> | <i>& seqq.</i> | |
| <i>Ossa Hori Magnes, Typhonis ferrum.</i> | <i>23</i> | <i>item ad septem planetas.</i> | <i>366</i> |
| | | <i>& seqq.</i> | |
| | | <i>Platonicus circulus 36500. annorum.</i> | <i>150</i> |
| | | <i>Platonicum de Dei cognitione effatum.</i> | <i>500</i> |
| P <i>Allas è Iouis cerebro nata.</i> | <i>101</i> | <i>Platonicorum doctrina de sphaerarum cælestium animabus.</i> | <i>529</i> |
| <i>Panacea seu medicamentum catholicum.</i> | <i>373. 374</i> | <i>de animarum descensu.</i> | <i>536</i> |
| <i>Pantamorphus Deus.</i> | <i>111</i> | <i>Platonis de animæ ascensu & descensu.</i> | |
| <i>Pater in diuinis Mens prima.</i> | <i>514</i> | <i>Plato putabat singulis stellis attributas esse animas.</i> | <i>531</i> |
| <i>omnia perfecit & tradidit Menti secundæ.</i> | <i>515</i> | <i>eius opinio de animabus malorum.</i> | <i>Ibid.</i> |
| <i>Paternum fundum ex tribus triadibus compositum.</i> | <i>Ibid.</i> | <i>Pocula varia superstitionis characteribus insignita.</i> | <i>384</i> |
| <i>Patriarchæ primæui omnium rerum scientias habuerunt.</i> | <i>389</i> | <i>Poëta, quo sensu traxerint feras & saxa.</i> | <i>137</i> |
| <i>Perseæ ab Aegyptijs acceperunt rationem disponendi annum.</i> | <i>256</i> | <i>Polymorphi Numinis hieroglyphicum.</i> | <i>31</i> |
| <i>Pherecides vocat Deum circulum, lineam, triangulum, quadrangulum, & omnia.</i> | <i>89</i> | <i>Polyspastus Aegyptiacus.</i> | <i>320</i> |
| <i>Philosophia astræa Aegyptiorum.</i> | <i>357</i> | <i>eius vsus.</i> | <i>Ibid.</i> |
| <i>Philosophorum veterum in Mathematicis addiscendis ardor.</i> | <i>48</i> | <i>incommoda.</i> | <i>321</i> |
| <i>Planeta omnis habet planetam sibi correspondentem.</i> | <i>130</i> | <i>Pondera Aegyptiorum.</i> | <i>290</i> |
| <i>Planetarum origo, nomina, officia, characteres.</i> | <i>168</i> | <i>Portæ quinquaginta lucis.</i> | <i>133</i> |
| <i>eorum obseruator primus Hermes.</i> | <i>Ibid.</i> | <i>Potentia quinque motrices.</i> | <i>316</i> |
| <i>ordo.</i> | <i>169</i> | <i>Pyramis lucida & tenebrosa.</i> | <i>112</i> |
| <i>Planetarum domus.</i> | <i>189</i> | <i>Pyramides quid significarint apud Aegyptios.</i> | <i>114</i> |
| <i>termini.</i> | <i>190</i> | <i>Pyramidalis influxus signorum Zodiaci.</i> | <i>174</i> |
| | | <i>Pyramides Memphiticae.</i> | <i>292. 293. 294. 295.</i> |

I N D E X.

earum architectura . 296
 magnitudo . Ibid.
 & seqq.
 Pyramidis mysteria hieroglyphica . 109
 Pythagoricum problema ab Aegyptijs
 videtur desumptum . 26

Q

Quadrangulum quid denotet . 103
 Quadrantis in horis indagandis
 usus apud Aegyptios . 229
 Quadrata cubica, eorumque dispositio .
 67. & seqq.
 Quadratorum numerorum mysteria . 44
 qui quibus Dijs dedicati . 45
 eorum productio . Ibid.
 eorudem dispositio . 46
 Quadratum Saturni . 46
 Iouis . 47
 Martis . Ibid.
 Solis . 48
 Veneris . 49
 Mercurij . Ibid.
 Lunæ . 50
 Quadratum ex binario imperfectum est .
 51
 Quadratum ternarij quomodo disponatur .
 Ibid.
 item quaternarij . 56
 quinarij . 58
 senarij . 60. 61
 septenarij . 62
 octonarij . 64
 nouenarij . 67
 Quadriuium Mathematicum . 4
 Quinta essentia rerum . 372
 Quodlibet in quolibet quomodo . 528

R

Rabbinorum blasphemie in Christum . 477
 in Eucharistiam . 478

Res Saturninae . 366
 Iouiales . Ibid.
 Martiales . 367
 Solares . Ibid.
 Venereæ . Ibid.
 Mercuriales . 368
 Lunares . Ibid.

Rota chronica ex mente Aegyptiorum .
 265

Rota diuinatoria Hebræorum ex literis
 Hebraicis . 471
 Aegyptiorum . 472

Rotæ versatiles aquam lustrationi necessariam
 fundentes . 336

Rota versatilis Deorum tripudia exhibens .
 337

Rota vitæ & mortis . 491
 eius structura . Ibid.
 usus . 492
 confutatio . Ibid.

S

Sacerdotes Aegyptiorum, quibus
 ritibus orauerint . 452
 appetebant *ἑωλεψίαν* . Ibid.
 Dijs minabantur . Ibid.
 putabant Genios timere homines *ἑωλεψίαν* .
λαίπτες .

Sacerdotes Aegyptiorum Deo supplices
 inuocabant tenebras . 506

Salomonis sigillum Cabalisticum . 477

Sal singulorum Planetarum metallicorum .
 411

Saxa trabendi ratio apud Aegyptios . 313

Scaphium Sciathericum Aegyptiorum .
 229

Scarabæi hieroglyphicum Chemicam artem
 denotat . 405

Schema ordinis rerum ac Mundorum,
 eiusque explicatio . 15. & seqq.

Scytalarum usus . 314

Semiramis tres ingentes statuas erexit .
 390

Se-

INDEX.

| | | | |
|---|-----------------|--|-----------------|
| <i>Septenarius numerus .</i> | I 3 I | <i>se conuertens .</i> | 3 3 I |
| <i>Sepulchrum Regum Aegypti .</i> | 3 0 8 | <i>Stella aliae beneficae , aliae maleficae , aliae communes .</i> | 1 8 9 |
| <i>Serapidis statua Solis orientis osculo salutata .</i> | 3 2 9 . & seqq. | <i>Stellarum in asterismos diuisio .</i> | 1 9 5 |
| <i>Serpens caudam mordens annum significat .</i> | 2 6 6 | <i>facta ab Aegyptijs .</i> | 1 9 6 |
| <i>Seth libri septem attributi .</i> | I 4 2 | <i>cur facta .</i> | 2 0 0 |
| <i>eius filij columnis commiserunt fide- ralem scientiam .</i> | Ibid. | <i>Stellarum hieroglyphicas imagines Graeci verterunt in Deos .</i> | 1 9 6 |
| <i>eius scriptura de stella apparitura in ortu Messie .</i> | Ibid. | <i>Stillans seu Infundens idem quod Propheta .</i> | |
| <i>Siclus .</i> | 2 9 0 . 2 9 I | <i>Suffumigia in sacrificijs usurpata .</i> | 5 3 8 |
| <i>Sigillum Saturni .</i> | 4 6 | <i>Deorum singulorum propria .</i> | Ibid. |
| <i>Iouis .</i> | 4 7 | <i>sine iis non fiebant sacra Aegyptiorum illis quomodo Deos attraherent Vete-</i> | 5 3 9
5 4 0 |
| <i>Martis .</i> | Ibid. | <i>Sumptus facti in pyramides & laby- rinthos .</i> | 3 2 I |
| <i>Solis .</i> | 4 8 | <i>Superiora in inferioribus continentur .</i> | 1 2 5 |
| <i>Veneris .</i> | 4 9 | <i>Superstitio Aegyptiorum ad alias Na- tiones transijt .</i> | 4 4 6 |
| <i>Mercurij .</i> | Ibid. | <i>Symbola in manibus Deorum gestata quid significant .</i> | 1 6 3 |
| <i>Lunae .</i> | 5 0 | <i>Synochorum trias , & ordines tres .</i> | 5 I 7 |
| <i>Sigillorum horum confectio inuoluit pa- ctum cum Daemone .</i> | 8 0 | <i>Systema septem planetarum commune Alchimiam docet .</i> | 4 0 5 |
| <i>ridicula est .</i> | I 4 4 | | |
| <i>Signa seu asterismi Boreales .</i> | I 9 6 | | |
| <i>Zodiaci .</i> | I 9 8 | | |
| <i>Australes .</i> | I 9 9 | | |
| <i>Similitudinis vis .</i> | I 2 6 | | |
| <i>Sistri hieroglyphici descriptio .</i> | 4 5 6 | | |
| <i>interpretatio .</i> | 4 5 7 | | |
| <i>Solaria animalia Leo & Gallus .</i> | I 2 7 | | |
| <i>Solares Angeli .</i> | Ibid. | | |
| <i>Sphaera representat animam Mundi quintuplici circumuolutione peracta in seipsam reuertente .</i> | 3 2 | | |
| <i>Sphaera amoris .</i> | I I 2 . I I 5 | | |
| <i>Sphaera diuinæ essentiae omnium mensu- ra .</i> | 5 0 2 | | |
| <i>Sphinx Memphitica .</i> | 3 2 8 | | |
| <i>quomodo responsa dabat .</i> | Ibid. | | |
| <i>Spiritus mundi exprimebant Aegyptij Accipitre .</i> | I 2 9 | | |
| <i>Spiritus Vniuersi secundum Veteres .</i> | 5 2 7 . 5 2 8 | | |
| <i>Stadium varium apud Aegyptios .</i> | 2 8 4 | | |
| <i>Stater .</i> | 2 9 0 . 2 9 I | | |
| <i>Statua delubri Apici imposta ad Solem</i> | | | |
| | | <i>T</i> | |
| | | <i>Tabula Barberina , eiusque expli- catio .</i> | I 6 I . I 6 2 |
| | | <i>Tabula computus Paschalis Coptita- rum .</i> | 2 7 I |
| | | <i>Tabula mensium Aegyptiorum , respon- dentium mensibus Iulianis .</i> | 2 7 5 |
| | | <i>Tabula mensium populorum Orienta- lium .</i> | 2 7 7 |
| | | <i>diuersarum nationum .</i> | 2 7 8 |
| | | <i>Tabula Smaragdina , eiusque author .</i> | 4 2 7 |
| | | <i>eius Verba .</i> | 4 2 8 |
| | | <i>fictitia est .</i> | Ibid. |
| | | <i>eius explicatio .</i> | Ibid. |
| | | <i>sensus .</i> | 4 2 9 . & seqq. |
| | | | <i>Ta-</i> |

I N D E X.

| | | | |
|--|-------|---|-------------|
| <i>Talentum .</i> | 290 | <i>Trigonus igneus, aëreus, aqueus, terreus.</i> | 176 |
| <i>Tauticus character, eiusque explicatio .</i> | 29 | <i>Trina dimensio significat supremæ Monadis in mundum evolutionem .</i> | 84 |
| <i>Chimicæ artis clavis :</i> | 405 | <i>Trinitas quomodo concipienda .</i> | 94 |
| <i>Telesmata superstitiosa .</i> | 144 | <i>Trinitatis subobscuram cognitionem habuerunt Aegyptij .</i> | 406 |
| <i>ridicula .</i> | Ibid. | <i>eius mysterium non benè explicat Trismegistus .</i> | Ibid. & 507 |
| <i>Temporis divisio apud antiquos in usu .</i> | 224 | <i>Triplicitatis signorum Zodiaci origo .</i> | 176 |
| <i>Ternarij numeri genesis .</i> | 24 | <i>Triplex mundus quomodo ex nihilo creatus .</i> | 512 |
| <i>eiusdem laus .</i> | 25 | <i>Trismegisti effatum de Monade .</i> | 10 |
| <i>est numerus perfectissimus .</i> | Ibid. | <i>Trismegistus multa discit à Chamo .</i> | 150 |
| <i>ritus illo peracti .</i> | Ibid. | <i>Trismegistus hieroglyphicorum author .</i> | 393 |
| <i>Tetractys reperitur in omnibus rebus .</i> | 29 | <i>quadruplicem mundum distinxit .</i> | 394 |
| <i>Tetraëdron ignis symbolum quomodo constituatur ex triangulis .</i> | 106 | <i>cur ita dictus .</i> | 408. 498 |
| <i>mysticam Theologiam continet .</i> | Ib. | <i>Trismegisti libri Theologici .</i> | 498 |
| <i>Theologia Aegyptiaca .</i> | 498 | <i>Trismegisti de mundi productione sententia .</i> | 511 |
| <i>eius princeps Trismegistus .</i> | Ibid. | <i>Tritheimius in assignando mundi dominio septem Angelis, dissidet ab Hebraeis .</i> | 236 |
| <i>Theologiæ Aegyptiacæ & Chaldaicæ anacephalæosis .</i> | 516 | <i>Tropici Deorum limites .</i> | 151 |
| <i>utraque eadem .</i> | 519 | <i>Tropicorum symbola duo Canes .</i> | 152 |
| <i>Theolypsia quibus ritibus procurabatur .</i> | 536 | <i>Turcicus liber divinatorius .</i> | 495 |
| <i>Theurgia Aegyptiorum .</i> | Ibid. | <i>Typhonis nomina .</i> | 23 |
| <i>illi magna pars hieroglyphicorum innititur .</i> | Ibid. | | |
| <i>Traba .</i> | 313 | | |
| <i>Triadis excellentia .</i> | 23 | | |
| <i>Triades tres quæ .</i> | 515 | | |
| <i>Triangulum æquilaterum est hieroglyphicum Triadis .</i> | 24 | | |
| <i>Triangulus maximus omnes figuras polygonas implicat .</i> | 94 | | |
| <i>Trianguli significationes .</i> | 104 | | |
| <i>Triangulum geneticum .</i> | 105 | | |
| <i>Triangulorum ex comparatione Plato venit in notitiam proportionis elementorum .</i> | 106 | | |
| <i>Triangulum æquilaterum notat Deum ut creatorem .</i> | 108 | | |
| <i>Scalenum quid notet .</i> | Ibid. | | |
| <i>Trianguli proprietates Dei proprietates exprimunt .</i> | 509 | | |
| <i>Trigonum geneticum .</i> | 26 | | |

V

| | |
|--|-------|
| <i>V</i> Alue sacelli sponte apertæ & clausæ . | 335 |
| <i>Vasa medicinalia varia .</i> 379. & seqq. ea exornabant hieroglyphicis Aegyptij | 384 |
| <i>Vectis .</i> | 317 |
| <i>eius usus prima Mechanices fundamenta præbuit .</i> | Ibid. |
| <i>Vegetabilia quæ quibus Dijs attribuerint Aegyptij .</i> | 375 |
| <i>Veritatis inquisitio tota est in Mathematicis disciplinis .</i> | 4 |

Via

INDEX.

| | | |
|---|---------------------------|-----|
| <i>Via lactea quomodo à diuersis appelle-</i> | <i>Vsiarchi qui .</i> | 111 |
| <i>tur .</i> | <i>Vter .</i> | 288 |
| <i>241</i> | <i>Vulcani tripodes .</i> | 323 |
| <i>fabula Aegyptiorum de ea .</i> | | |
| <i>242</i> | | |
| <i>Virgo puerum lactans in Zodiaco ex</i> | | |
| <i>Aegyptiorum & Hebraeorum mente.</i> | | |
| <i>203</i> | | |
| <i>Vmbrâ baculi dimensâ discebant Aegy-</i> | | |
| <i>ptij horas .</i> | | |
| <i>229</i> | | |
| <i>Vnitas principium omnium numerorum.</i> | | |
| <i>6</i> | | |
| <i>Vnitas est essentia Dei .</i> | <i>Ibid.</i> | |
| <i>Vnitas maximi equiparatur Vnitati</i> | | |
| <i>minimi .</i> | <i>8</i> | |
| <i>Vnitas naturâ prior est alteritate .</i> | <i>9</i> | |
| <i>Vnitas, equalitas, & connexio sicuti</i> | | |
| <i>habent vnum esse, ita habent eter-</i> | | |
| <i>num esse .</i> | <i>10</i> | |
| <i>Vnitas quadruplex explicatur .</i> | <i>11. &</i> | |
| <i>seqq.</i> | | |
| <i>Vnitatis mirus fœtus .</i> | <i>19</i> | |
| <i>Vnitas est inuariabilis .</i> | <i>44</i> | |
| <i>inducit diuinam naturam .</i> | <i>Ibid.</i> | |
| <i>omnia complicat .</i> | <i>45</i> | |
| <i>Vnitas formalis Dei per apicem Obeli-</i> | | |
| <i>sci indicata .</i> | <i>114</i> | |
| <i>Vox humana ad imitandum prouocat .</i> | | |
| <i>137</i> | | |

Z

| | | |
|---|-------------------------|--|
| <i>Zodiaci, Deorumque presidentium</i> | | |
| <i>eius partibus distributio .</i> | <i>111</i> | |
| <i>eius signa, & Dij .</i> | <i>Ibid.</i> | |
| <i>diuisio in partes duodecim .</i> | <i>152</i> | |
| <i>eius domus seu arx prima &c.</i> | <i>153</i> | |
| <i>& seqq.</i> | | |
| <i>Domorum Dij .</i> | <i>Ibid.</i> | |
| <i>Zodiaci symbola .</i> | <i>162</i> | |
| <i>characteres .</i> | <i>164. & seqq.</i> | |
| <i>significatio .</i> | <i>167</i> | |
| <i>Zodiaci veteris hieroglyphica exhibitio,</i> | | |
| <i>& explicatio .</i> | <i>160. & seqq.</i> | |
| <i>Zodiaci signorum Genij, vires, quali-</i> | | |
| <i>tates &c.</i> | <i>174</i> | |
| <i>Zodiaci reuolutionem quomodo Anti-</i> | | |
| <i>qui fuerint dimensi .</i> | <i>189</i> | |
| <i>Zonæ & Azoni .</i> | <i>5</i> | |
| <i>Zoroastri de Trinitate sententia .</i> | <i>407</i> | |

FINIS.



*Errata sic corrige. primus numerus paginam, secundus
lineam denotat.*

| | | | | | |
|-------------------|------------------|-----------------|----------|------------------------|--------------------|
| Pag. 48. lin. 21. | 656. | 666. | 141. 31. | ἕρωνον | ἕρωνον |
| 50. | 28. inter res | inter res | 143. | 31. caractere | characterum |
| 54. | 27. in i | n i | 168. | 23. vicinara | vicinam |
| 55. | 25. eminarior | quinarior | ibid. | 36. stella | stellas |
| ibid. | 35. cumerorum | numerosum | 178. | 21. 11. signum | 12. signum |
| ibid. | 39. seipso | seipsum | 187. | 1. quod | quod |
| 56. | 134 | 136 | 247. | 2. 29. | 26. |
| 92. | 4. habere | habere | 252. | 20. fuerunt | ferunt |
| 98. | 16. lib. 5. | lib. 1. | 258. | 7. mansionum | mensium |
| 108. | 1. bisectione | disectione | 259. | 40. sustentetur. Solem | sustentetur, Solem |
| 113. | 9. fometto | fomento | 262. | 34. Die mensis | Die 7. mensis |
| 114. | 18. sinum | sium | 263. | 17. beneficium | beneficium |
| 116. | 25. reciproca | reciprocum | 306. | 3. admiranda | admirando |
| 121. | 28. con | non | 309. | 22. uota | nota |
| ibid. | 32. τὸ αὐτὸν | τὸ ὕδατος αὐτὸν | 312. | 4. ez | ea |
| ibid. | ibid. αἰετός | αἰετός | ibid. | 30. quam | qua |
| 126. | 3. pariat | pareat | ibid. | ult. adinuenit | adinuenisse |
| 127. antepen. | repente | repente | 315. | 27. ergatorum | ergatarum |
| 128. | 1. φύσει | φύσει | 318. | 2. vrac | erat |
| 130. | 19. spiretuali | spiritali | 354. | 29. cistam | stam |
| ibid. | 33. vquam | aquam | 369. | 23. subdiuidebunt | subdiuidebant |
| ibid. | 35. culcum | cultum | 370. | 13. incumbebat | incumbebant |
| 132. | 14. Latini | Latinus | 380. | 21. quæ | quo |
| 133. | 41. eum | eum | 389. | pen. fuisse | fuisse |
| 136. | 5. Vir | vix | 392. | 17. innumerabili | innumera bilique |
| ibid. | 22. παλαί | παλαί | 397. | 19. permeantem | permanentem |
| 137. 25. | πολυδιδάκτος | πολυδιδάκτος | 420. | 25. pronæ | supinæ |
| 138. | 2. commensuratur | commensuratus | 430. | 3. comparetur | compararetur |
| 139. | 16. quandam | quondam | 455. | 7. iherogram. | hierogram. |
| ibid. | pen. profectum | profectum | 456. | 1. in signatis | insignitur |
| 140. | 8. multam | multum | 481. | 23. sua | suo |
| | | | 536. | pen. Ægyptios | Ægyptij |
| | | | 538. | 18. sustinendum | sustinendum |

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vu
Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo
Ppp Qqq Rrr Sss Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd.

Omnes sunt duerniones præter Zzz & Dddd.

R O M Æ,

Ex Typographia Vitalis Mascardi, M DC LIV.

Superiorum permissu.